

اشعار فریدان

تکمیل شدہ و آئندہ شاعری
و آثار فریدان

جلد ششم

نثر و نثری و نثری

پہلی بار

نثر

تکمیل شدہ

۱۳۶۵

قدردانی و تشکر

برخود فرض می‌دانیم از تمامی بزرگوارانی که هر یک به گونه‌ای در تهیه و تدوین این مجموعه لطف و عنایت داشته و همکاری نموده‌اند قدردانی و تشکر شود:

- ۱- جناب آقای دکتر مهدی محقق، رئیس هیأت مدیره انجمن آثار و مفاخر فرهنگی که تحت اشراف ایشان تکمیل و به انجام رسیدن طرح تسریع یافت و ارشادات ایشان رهگشای تحقیق پژوهشگران بود.
- ۲- جناب آقای دکتر عبدالحسین نرایی که پژوهشگران تحت نظر معظم له توانستند از راه کارهای بهتری بهره‌مند شوند، صحت و سقم گردآورده‌های خود را به میزان وی محک بزنند و در این راه طولانی از صبوری و بردباری ایشان برخوردار باشند.

۳- جناب آقای دکتر محمدرضا نصیری قائم مقام انجمن آثار و مفاخر فرهنگی.

۴- جناب آقای جعفر ناطقی خزانه دار.

۵- پژوهشگران ذیل:

خانم میتا احمدیان

آقای محمدرضا اسحاقی جردری

آقای علی درویشانی

آقای منوچهر دین پرست

خانم فهیمه سیفی نهاوندی

آقای حسین شکرآبی

آقای ولی‌الله محمدی

خانم شریفه مهدی‌پور

۶- خانم زیبا آقازاده قره‌گل مسؤول رایانه و حروفچین کتاب.

۷- بخش کتابخانه انجمن آثار و مفاخر فرهنگی.

۸- بخش انتشارات انجمن آثار و مفاخر فرهنگی.

والله ولی التوفیق

حسین محدث‌زاده

مدیر امور علمی و اجرایی

مرکز تحقیقات کتابخانه و اسناد ملی

فهرست منابع و مآخذ

سپاس خداوند بزرگ را که توفیق به ما ارزانی داشت که ششمین و آخرین مجلد از اثر آفرینان یا زندگینامه نام آوران فرهنگی ایران را به اهل فضل و دانش عرضه داریم امیدواریم که مورد قبول دانش پژوهان قرار گیرد.
- در این مجلد علاوه بر منابع و مآخذی که در پنج مجلد پیشین مورد استفاده بوده از کتابهای زیر نیز بهره گرفته شده است:

- ۱- آشنایی با مصححان و محققان، نادره جلالی، آبنه میراث، تهران، مرکز نشر میراث مکتوب، ۱۳۷۹، ش ۱۰ و ۱۱.
- ۲- احوال و آثار و شرح مخزن الاسرار نظامی گنجوی، ایرات زنجانی، تهران، مؤسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران، ۱۳۷۸، چاپ پنجم.
- ۳- اقبالنامه نظامی گنجوی، با حواشی و شرح لغات وحید دستگردی، تهران، ارمغان، ۱۳۱۷.
- ۴- تاریخ اجتماعی و سیاسی ایران، سعید نفیسی، تهران، انتشارات بنیاد، ۱۳۶۴، چاپ پنجم، ۲ جلد.
- ۵- تاریخ حکماء الاسلام، ظهیرالدین بیهقی، مقدمه و تحقیق ممدوح حسن محمد، قاهره، مکتبه الشفاة الدینیة، ۱۴۱۷ ق.
- ۶- تاریخ النبیة الصغری، محمد صدر، بیروت، دارالتعارف المطبوعات، ۱۴۰۰ ق، چاپ دوم.
- ۷- تحریر المغلاء، هادی نجم آبادی، سمی و اهتمام مرتضی نجم آبادی، تهران، بی نا، ۱۳۱۲.
- ۸- تحفه قدسی در علائم ظهور مهدی موعود (صح)، ابوجعفر محمد بن حسن طوسی، تصحیح محمد باقر بهبودی، تهران، اسلامیه.
- ۹- تحلیل اشعار ناصر خسرو، مهدی محقق، تهران، مؤسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران، ۱۳۵۹.
- ۱۰- ترجمه تقویم التواریخ، حاجی خلیفه کاتب، چلبی، تصحیح میرهاشم محدث، تهران، احیاء کتاب، ۱۳۷۶، چاپ اول.
- ۱۱- فمربهای ریاضیات مقدماتی، هندسه دوایر، محسن هشترودی، تهران، انتشارات یکان مجله ریاضیات، ۱۳۴۵، چاپ اول.
- ۱۲- حاج شیخ عباس قمی مرد تقوا و فضیلت، علی دوانی، تهران، دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۹۶ ق.
- ۱۳- دانش گستر، زندگینامه و خدمات علمی و فرهنگی مرحوم پروفیسور محسن هشترودی، امیر حسین آرین پور، به اهتمام امید فسیری، تهران، انجمن آثار و مفاخر فرهنگی، ۱۳۸۰.

- ۱۲- در سوگ پروفسور هشترودی، زندگینامه و خدمات علمی و فرهنگی مرحوم محسن هشترودی، حسن هنرمندی، به اهتمام امید قنبری، تهران، انجمن آثار و مفاخر فرهنگی، ۱۳۸۰.
- ۱۵- دنیای ما و دنیای آنها و روزی که مرا به جرم ضعف ریاضی از کلاس بیرون کردند! زندگینامه و خدمات علمی و فرهنگی مرحوم پروفسور محسن هشترودی، به اهتمام امید قنبری، تهران، انجمن آثار و مفاخر فرهنگی، ۱۳۸۰.
- ۱۶- دکتر محسن هشترودی گام به گام و آرام باشعر معاصر، زندگینامه و خدمات علمی و فرهنگی، مرحوم پروفسور محسن هشترودی، منوچهر آتشی، به اهتمام امید قنبری، تهران، انجمن آثار و مفاخر فرهنگی، ۱۳۸۰.
- ۱۷- دیوان اشعار مذهبی، ناظرزاده کرمانی، تهران، دانشگاه تهران، بی.تا.
- ۱۸- دیوان وحشی بافقی، مقدمه سعید نفیسی، حواشی و تعلیقات م. درویش، تهران، انتشارات جاویدان، ۱۳۷۴، چاپ نهم.
- ۱۹- رسالة عشق و عقل، نجم الدین رازی، به اهتمام و تصحیح تقی تفضلی، تهران، بنگاه ترجمه و نشر کتاب، ۱۳۴۵.
- ۲۰- روزنامه‌های شرف و شرافت، به کوشش مجید رهنما، تهران، سازمان خدمات اجتماعی، ۱۳۲۶ ق.
- ۲۱- زندگینامه استاد جلال الدین همایی، محمد خوانساری، تهران، انجمن آثار و مفاخر فرهنگی، ۱۳۷۹.
- ۲۲- زندگینامه و خدمات علمی و فرهنگی استاد عبدالرحمان شرف‌کندی (هزار)، محمدرشرف مرادی، تهران، انجمن آثار و مفاخر فرهنگی، ۱۳۷۹.
- ۲۳- سالنامه قرش، غلامرضا سبحانی، بی.جا، بی.تا، ۱۳۷۷.
- ۲۴- سبعة حکیم نظامی گنجوی، با حواشی، تصحیح و شرح لغات وحید دستگردی، تهران، مؤسسه مطبوعاتی علمی علی اکبر علمی، ۱۳۶۳، چاپ دوم، ۳ جلد.
- ۲۵- سه حکیم مسلمان، حسین نصر، ترجمه احمد آرام، تیریز، کتابفروشی سروش با همکاری مؤسسه انتشارات فرانکلین، ۱۳۴۵.
- ۲۶- شرح موادات حافظ، علی همدانی، پژوهش و تحقیق ایرج گل سرخی، تهران، مؤسسه چاپ و انتشارات وزارت امور خارجه، ۱۳۷۳، چاپ اول.
- ۲۷- کتابشناسی نظامی گنجوی، ابوالقاسم رادفر، تهران، مؤسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی، ۱۳۷۱، چاپ اول.
- ۲۸- کلمة الامام المهدی، حسن شیرازی، بیروت، مؤسسه العرفاء، ۱۴۰۰ ق، چاپ اول.
- ۲۹- گاهشماری زندگی پروفسور محسن هشترودی، زندگینامه و خدمات علمی و فرهنگی مرحوم پروفسور محسن هشترودی، محمدابراهیم علائی، به اهتمام امید قنبری، تهران، انجمن آثار و مفاخر فرهنگی، ۱۳۸۰.
- ۳۰- گریده انقلاب اسلامی و رشدهای آن، عباسعلی عمید زنجانی، تهران، نشر کتاب سیاسی وابسته به کتاب طری، ۱۳۷۲، چاپ اول.
- ۳۱- گنجینه گنجوی، وحید دستگردی، بی.جا، بی.تا، وزارت فرهنگ، ۱۳۱۸.
- ۳۲- مخزن الاسرار نظامی گنجوی، تهران، مطبعة ارمغان، ۱۳۱۳.
- ۳۳- مدرسه دارالفنون، اقبال یغمایی، تهران، انتشارات سروا، ۱۳۷۶، چاپ اول.
- ۳۴- مرآت الرفايع مظفری و یادداشت‌های ملک المورخین، عبدالحسین خان سپهر، تصحیح، توضیح و مقدمه عبدالحسین نوایی، تهران، انتشارات زرین، ۱۳۶۸، چاپ اول.
- ۳۵- همه چیز دانی، علم گرائی و هشترودی، زندگینامه و خدمات علمی و فرهنگی مرحوم پروفسور محسن هشترودی، هادی سردبخش، به اهتمام امید قنبری، تهران، انجمن آثار و مفاخر فرهنگی، ۱۳۸۰.
- ۳۶- هفت پیکر نظامی گنجوی، با حواشی و شرح لغات و تصحیح وحید دستگردی، تهران، مطبعة ارمغان، ۱۳۱۵.

(۶/۱۰۳۵-۱۰۳۲)، مؤلفین کتب چاپی (۱/۵۶۱).

تغریب پادشاه نواز گرفت. وی در همان جا درگذشت. از آثار وی: «دیوان» شعر.

تاریخ نظم و نثر (۵۵۰)، تحفه سامی (۲۸۲)، الذریعه (۱۱۴۹/۹)، رحانه (۹۱/۶)، صبح گلشن (۴۹۰)، فرهنگ سخنوران (۹۰۷)، لغت نامه (ذیل / نادری سمرقندی).

نادری کازرونی، میرزا ابراهیم / سید محمد ابراهیم، فرزند اسماعیل، (۱۱۷۵-۱۲۶۰ ق)، طیب، عالم، صوفی و شاعر، متخلص به نادری. معروف به حاجی میرزا ابراهیم حکیمی. در کازرون به دنیا آمد. در جوانی برای ادامه تحصیل، از کازرون به شیراز رفت. حکمت طیبی را نزد عمویش که در دوران زندیه حکیم باشی مشهوری بود، فراگرفت. وی بارها به همراه پدر خود برای تحصیل علوم متداوله به عتبات مسافرت کرد. در ۱۲۱۸ ق همراه محمد نبی خان شیرازی، نماینده سیاسی ایران در هندوستان، به آن کشور رفت و پس از چندی به ایران بازگشت. عاقبت در شیراز متوطن شد و به خدمت میرزا ابوالقاسم شیرازی، متخلص به سکوت، رسید و از همت آن جناب به درجات عالیه توحید و معرفت دست یافت. وی در علوم عقلی و نقلی و فنون طب، هیئت، حساب و هندسه مهارت و در زمینه شعر نیز طبعی خوش داشت و قصاید و غزلیات و ترجیعات بسیاری دارد. به گفته صاحب «ریحانة الادب» وی با وضاعلی خان هدایت معاصر و معاشر بود. صاحب «حدیقة الشعراء» نام دو اثر نادری را به صورت «گلستان خیال» و «شرق الاشراف» ذکر کرده است. نادری در شیراز درگذشت. در سال مرگ وی اختلافاتی وجود دارد. از آثار وی: «گلستان خلیل»، «مشرق الاشراف»، «انفس و آفاق»، «منهج العشاق»، «شایق و مشتاق»، «چهل صباح»، «دیوان» شعر.

آثار عجم (۳۲۹-۳۲۸)، حدیقة الشعراء (۱۷۸۳/۳)، (۱۷۸۵)، دانشمندان و سخن سرایان فارس (۵/۶۰۲)، (۶۱۰)، الذریعه (۹/۱۱۲۹، ۱۳/۳۳۰، ۱۸/۲۲۰)، (۱۹/۲۹۵)، ریاض المارین (۳۲۰-۳۲۷)، رحانه (۶/۹۲)، شرح حال رجال (۵/۳)، فارسنامه نامری (۴/۱۲۴۷)، فرهنگ سخنوران (۹۰۷)، گلزار جاویدان (۳/۱۵۸۲)، لغت نامه (ذیل / نادری کازرونی)، مجمع الفصحی (۶/۱۰۳۲-۱۰۳۳)، مرآت الفصحی (۶۲۱-۶۲۲)، مصطفی خراب (۱۹۲)، مکرم الآثار (۵/۱۶۲۲)، حدیقة المارقین (۱/۴۴).

نادری مازندرانی، سلیمان خان، فرزند محمد قاسم

نادر میرزای قاجار، فرزند پدیع الزمان میرزا، (ح ۱۲۲۳-۱۳۰۳/۱۳۰۵ ق)، نویسنده و شاعر. ممکن است به ابو محمد. در استرآباد به دنیا آمد. نسبش به یک واسطه به فتحعلی شاه قاجار و به سه واسطه به نادر شاه می‌رسد. وی برای ادامه تحصیل به تبریز رفت و در آنجا تحت نظر مجلسی از گرمورد با نام عبدالملی، به کسب علم پرداخت و «حمدیه» شیخ بهاء الدین عاملی و «شرح القیة» جلال الدین سیوطی را خواند. سپس نحو و لغت را در محضر یکی از فضلاء تبریز که فدوی تخلص داشت و اشعاری به زبانهای عربی و فارسی و ترکی می‌سرود، تلمذ کرد. او در ۱۲۶۳ ق وارد خدمت دیوانی شد و در خدمت مظفرالدین میرزا، ولیعهد، به امور مختلف مالی مشغول شد. نادر میرزا شعر می‌سرود و در چکامه سرایی نیز استاد بود. سرانجام در تبریز درگذشت. از آثار وی: «نواذر نادری»، در امثال عرب، «اللسان فی اسماء اعضاء الانسان»، «تاریخ و جغرافیای دارالسلطنه تبریز»، «نواذر الامثال»، در ذکر امثال سائره عرب، «دیوان» شعر.

از صبا تا نسیا (۱/۱۸۲-۱۷۲)، تاریخ و جغرافیای دارالسلطنه تبریز (مقدمه، مصحح / سی و پنج - چهل و یک)، تذکره شمیرای آذربایجان (۲/۶۳۶-۶۴۱)، دانشمندان آذربایجان (۳۶۷-۳۶۸)، الذریعه (۱۸/۳۱۰)، شرح حال رجال (۴/۲۳۵-۲۳۶)، المآثر و الآثار (۱۹۷)، مکرم الآثار (۴/۱۱۸۵-۱۱۸۲).

نادره بانو، فرزند میر تقی، (س یازدهم ق)، نقاش. وی به همراه پدر خود به هند سفر کرد و فن تصویر را در آنجا فراگرفت. نادره بانو از شاگردان آقا رضا کاشانی بود و به سبک او نقش آفرینی می‌کرد. از آثارش: تصویر مرد روحانی مسیحی که کتابی به دست گرفته، با رقم: «بنده پادشاه سلیم حمل نادره بانو شاگرد رضا دختر میر تقی»، تصویر مرد مقدسی که مشغول مطالعه است، با رقم: «عمل نادره بانو بنت میر تقی شاگرد آقا رضا».

اسرار و آثار نقاشان (۳/۱۳۵۷).

نادری امیرالشعراء - امیرالشعراء نادری.

نادری سمرقندی، مولانا نادری، (وف ۹۶۶ ق)، شاعر. وی پدر فهیمی سمرقندی و شاعری خوش ذوق بود. در عهد همايون شاه (۹۳۷-۹۶۳ ق) به هندوستان رفت و قصایدی در مدح او به نظم درآورد و از این طریق مورد

در سید اشرف لاهیجان به دنیا آمد و در جوانی به قصد سیر و سیاحت به هند رفت. در برهانپور به وسیله استاد خود، مولانا نظیری لیشابوری، به ملازمت میرزا عبدالرحیم خان، خان خانان، رسید و مدتی با هم در خدمت شاه به سر بردند و نادم قصایدی در مدح شاه گفت و صله و انعام زیادی به دست آورد. زمانی که جهانگیر پادشاه (۱۰۱۴-۱۰۳۷ ق) از مولانا نظیری خواست که به آگره بیاید، نادم نیز همراه او در ۱۰۱۹ ق به آگره رفت و ملازم شاهزاده خرم شد. تقی الدین ارحمدی، در هند، نادم را با شماری از شعرا و ادبا از جمله: سلاشیرای همدانی، امیر فقور گیلانی، تقیای معروف، تجلی کاشی دید که بسیاری از بزرگان در مجلسی جمع بودند و شعر می گفتند. فخرالزمانی قزوینی در ۱۰۲۰ ق نادم را در کشمیر دیده است که سی سال داشته و تعداد ابیاتی که تا آن زمان سروده بود به چهار هزار بیت می رسیده است. او سفرهایی به دکن، گجرات، اجمیر و بنگاله داشت. بعد از فوت مولانا نظیری (م ۱۰۲۰-۱۰۲۳ ق) نادم مرثیه ای برای وی گفت. میرزا محمد صادق مینا در ۱۰۳۱ ق نادم را که از بنگاله عازم ایران بود در پشته در منزل پدر خود دیده است. نادم در زمان شاه صفی (۱۰۳۸-۱۰۵۲ ق) به اصفهان رفت. نصرآبادی (ز ۱۰۸۲ ق) هزار بیت از اشعار وی را دیده است. نادم در اصفهان درگذشت و در تختگاه هارون ولایت به خاک سپرده شد. از آثار وی: «دیوان» شعر.

آتشکده آذر (۸۵۷-۸۵۵/۲)، تذکره روز روشن (۷۸۹-۷۹۰)، تذکره میخانه (۸۲۰-۸۲۷)، تذکره نصرآبادی (۲۴۱-۲۴۰)، الذریعه (۱۱۵۰/۹)، سرو آزاد (۵۶)، فرمینگ سخنوران (۹۰۸)، کساروان هند (۲/۱۳۹۹-۱۴۰۵)، کسناپ گیلان (۲/۶۸۵)، لغت نامه (ذیل / نادم لامیجی)، مآثر رحیمی (۳/۱۲۸۸-۱۲۶۹)، ناسها و ناسدای گیلان (۵۷۷)، نتایج الاتکاف (۷۳۰-۷۱۹).

نادم لامیجی - نادم گیلانی، عزیز شهسوار بیگ.

نازکی استرآبادی، مولانا نازکی. (س دهم ق)، شاعر از نوادگان حافظ سعد و شاعری درویش مسلک بود. وی با مؤلف تذکره «تحفة سامی» (م ۹۷۴/۹۷۵ ق) معاصر بوده است. اشعاری از وی در تذکرها آمده است. از اوست:

باغبان از گل حدیثی گفت در گلزار خویش
هارضش دید و پشیمان گشت از گفتار خویش
تحفة سامی (۲۷۹)، الذریعه (۹/۱۱۵۱)، شعرای

خان قوائلو. (وف ۱۲۷۲ ق)، شاعر. مادرش، بیگم جان خانم، دختر دوم فتحعلی شاه قاجار بود. وی مدتی حکمران اصفهان بود و بعدها معزول شد. نادرى شعر را نیکو می سرود و از سبک مشتری خراسانی پیروی می کرد. از آثار وی: «دیوان» شعر، مشتمل بر دو هزار بیت قصیده و غزل.

حدیقه الشعراء (۱۷۸۵-۱۷۸۹/۳)، شعرای سازندوان و گرگان (۳۱۸-۳۱۷).

نادرى مروزی، مولانا نادرى. (س نهم ق)، شاعر. اهل مرو و با امیر علیشیر توایی (۹۰۶-۸۳۴ ق) معاصر و معاشر بود. در سرودن شعر طبعی خوش داشت. از اوست:
به سنگ نرم کن ای چرخ، استخوان مرا
مباد رخسته کنند تیغ دلستان مرا
الذریعه (۹/۱۱۴۹)، فرهنگ سخنوران (۹۰۷)، لغت نامه (ذیل / نادرى مروزی)، مجالس النفاثات (۷۶، ۲۵۱).

نادرى مشهدی. (س یازدهم ق)، شاعر. اهل مشهد بود. در ۱۰۰۰ ق در زمان اکبر شاه (۱۰۱۳-۹۶۳ ق) به هند رفت. در سرودن شعر دارای طبعی خوش بود. مؤلف «کاروان هند» به نقل از «عرفات العاشقین» آورده که برخی او را کتابداری دانسته اند. اشعاری از وی در تذکرها آمده است. از اوست:

بهشتی صورتی داری که گر رضوان گلی دارد
برای زینت آن گوشه دستار می آرد
الذریعه (۹/۱۱۲۹)، ریحانه (۶/۹۱)، صیغ گلشن (۴۹۱)، فرهنگ سخنوران (۹۰۷)، کاروان هند (۲/۱۳۹۸)، هفت اقلیم (۲/۲۲۲-۲۲۱).

نادم جاجرمی، ملا محمد. (وف ۱۲۲۱/۱۲۲۲ ق)، شاعر. از شاعران مظایه گو و هجوسرا بود که بعدها توبه کرد و به مداحی الهه اظهار (ع) پرداخت. «دیوان» شعرش در حدود هشت هزار بیت است و شامل هجو و هزل و قصیده می باشد که گویند این «دیوان» به دست شاعری افتاد و او تخلص آن را تغییر داد و از آن خود کرد.
حدیقه الشعراء (۳/۱۷۸۹-۱۷۹۱)، الذریعه (۹/۱۱۵۰)، ریحانه (۶/۹۲)، فرهنگ سخنوران (۹۰۸)، لغت نامه (ذیل / نادم جاجرمی)، مجمع الفصحی (۶/۱۰۴۰-۱۰۴۱).

نادم گیلانی، عزیز شهسوار بیگ. (س یازدهم ق)، شاعر، متخلص به نادم. نخست صدفی تخلص می کرد. وی

مازندران و گرگان (۳۱۹)، صبح گلشن (۳۹۲)، لغت نامه (ذیل / نازکی استرآبادی).

نازکی تبریزی، (س نهم ق)، خطاط اهل تبریز و مکتبدار بود، نازکی نستعلیق را خورش می نوشت و از هنرمندان خوشنویس کتابخانه پایسفر میرزا به شمار می آمد.

احوال و آثار خوشنویسان (۲/ ۹۳۶)، مناقب هنروان (۵۶).

نازکی تبریزی، مولانا نازکی، (س دهم ق)، شاعر به شغل تاج دوزی مشغول بود و به همین دلیل نازکی تاج دوز نیز به او می گفتند. وی با مؤلف تذکرة التحفة سامی (م ۹۷۵/۹۷۲ ق) معاصر بود. اشعاری از وی در تذکرة ها ذکر شده است. از اوست:

داغ بر دست خود آن سیم بدن می سوزد

داغ او می نهد، اما دل من می سوزد

نسخه سامی (۲۶۲)، دانشمندان آذربایجان (۳۶۸)، الذریعه (۹/ ۱۱۵۱)، صبح گلشن (۳۹۲)، فرهنگ سخنوران (۹۰۹).

نازکی نهاوندی، (س دهم و یازدهم ق)، شاعر و بدیهه سرایی استاد بود، وی با صادقی کتایدار (م ۱۰۲۶/ ۱۰۱۷ ق)، مؤلف «مجمع الخواص»، معاصر بوده است و صادقی می گوید که شخصیت و یک جلد کتاب تصنیف کرده، ولی یک بیت از آنها مشهور نشده است. از آثار وی: «دیوان» شعر.

تاریخ نظم و نثر (۵۲۵)، الذریعه (۹/ ۱۱۵۱)، مجمع الخواص (۲۰۲-۲۰۳).

ناصر ترکی، مولانا عباس، (س یازدهم ق)، شاعر، متخلص به ناصر، در سلک طالبان علوم دینی بود و در سرودن شعر طبعی لطیف داشت و فصاحتی نیز در مدح ائمه اطهار (ع) از او به جا مانده است. از آثار وی: «دیوان» شعر.

تذکرة روز روشن (۷۹۰)، تذکرة نصرآبادی (۵۲۱، ۱۹۱)، الذریعه (۹/ ۶۸۱، ۱۱۵۲)، فرهنگ سخنوران (۹۰۹).

ناشر الاسلام شوشتری، سید محمد حسین، قزوینی سید محمد بن سید نعمت الله موسوی، (۱۳۰۵-۱۳۹۱ ق)، عالم دینی، نسبش به امام موسی کاظم (ع) می رسد. در شوشتر به دنیا آمد. پس از فراگیری مقدمات و سطوح در

۱۳۳۷ ق به عراق رفت، مدتی در سامرا ماند، سپس به نجف رفت و از محضر آقا میرزا علی ابروایی و شیخ محمد تقی قمشهای و آیت الله سید ابوالحسن اصفهانی استفاده نمود. آن گاه در پی معالجه چشم به هند رفت و از آنجا به آفریقای شرقی مسافرت نمود و پس از یکسال به نجف بازگشت و مجدداً به آفریقا مسافرت نمود. وی به دستور آیت الله سید ابوالحسن اصفهانی عهده دار زعامت شیعیان آفریقا گردید و در جزیره ماداگاسکار سکونت گزید. در جنگ جهانی دوم به زنجبار رفت و مدت یکسال در مسجد قوة الاسلام آنجا اقامه جماعت نمود. پس از سفری به مکه به نجف بازگشت و در زمان آیت الله بروجردی برای بار سوم به آفریقا رفت و مدت دو سال در آنجا به تبلیغ و تألیف کتب دینی پرداخت. آن گاه به نجف بازگشت و در ۱۳۹۱ ق به همراه ایرانیان اخراجی از عراق در قم سکونت گزید. از آثارش: «بوستان النبی عشری»، «بوستان اسلام»، در اخلاقی به زبان گجراتی، «نور الهدایة»، در فقه به زبان گجراتی، «الکشکول الناشریة»، در اصول به زبان گجراتی، «الکشکول الناشریة»، در لغت فارسی، «العشرات الناشریة»، در مواظبة «ساختمان بشر»، در شرح حدیث «من صرف نفسه...»، «حدیقه عاطره»، در مطالب دینی، اخلاقی و حکمی، «طلب الثار»، در احوال مختار با ذکر تاریخ مبین.

آینه دانشوران (۴۸۵)، الذریعه (۱۵/ ۲۶۲، ۲۴/ ۳۸۵)، ۸۵/ ۲۵، طبقات اعلام الشیخ (قرن ۱۴/ ۶۵۲)، گنجینه دانشمندان (۲/ ۲۸۱-۲۸۰).

ناصر اصفهانی - ناصر تبریزی، میرزا عرب.

ناصر بروجردی - ناصر الممالک بروجردی.

ناصر تبریزی، میرزا عرب، (س یازدهم ق)، شاعر، متخلص به ناصر. اهل تبریز و ساکن عباس آباد اصفهان بود. وی پس از تحصیل مقدمات به تجارت پرداخت. ناصر شاعری خوش ذوق بود. صائب تبریزی او را ستوده و صد بیت از «دیوان» وی را تضمین کرده است. وی مدتی قبل از تألیف تذکرة نصرآبادی (تألیف شده در ۱۰۸۳ ق) درگذشته است. نام ناصر تحت عنوان عزت و غیرت نیز ذکر شده است. از آثار وی: «دیوان» شعر. تذکرة روز روشن (۷۹۱-۷۹۰)، تذکرة نصرآبادی (۱۲۵)، دانشمندان آذربایجان (۳۶۹)، الذریعه (۹/ ۷۱۰، ۱۱۵۲)، سرو آزاد (۱۰۸-۱۰۹)، فرهنگ سخنوران (۹۰۹).

زمان حیدرعلیز خان حاکم بخارا، منصب قضاوت داشت و از معاصران نصرآبادی (ز ۱۰۸۳ ق) بود. وی فنون شعر و شاعری را به خوبی می‌دانست و در آن مهلوت داشت. اشعاری از وی در تذکرها آمده است. از اوست:

قضا گویا رفم زد سرنوشتم را ز نادانی
که همچون شانه طی شد روزگارم در پریشانی
تذکره نصرآبادی (۲۳۲-۲۳۳)، الذریعه (۹)
۱۱۵۳-۱۱۵۴، صبح گلشن (۴۹۲)، فرهنگ سخنوران (۹۱۰).

ناصر بخاری - ناصر بخارایی، درویش ناصر.

ناصر توکله یزدی، محمد حسین، نوزند میرزا عباس. (۱۲۷۲-۱۳۵۶ ش)، روزنامه نگار و شاعر، متخلص به ناصر. وی نواده میرزا علی اکبر ترک، از دودمان جیرانشیر و از مهاجران قفقاز بود. در یزد به دنیا آمد و در همان شهر به کسب دانش پرداخت و علوم فارسی و عربی را فراگرفت و از کودکی به نظم شعر پرداخت. وی در بیست سالگی به علت نامعلومی از نعمت بینایی محروم گردید و به همین دلیل اغلب اشعار خود را حفظ می‌کرد. او در ۱۳۲۸ ش روزنامه «ناصر» را در یزد تأسیس و منتشر کرد. از دیگر آثارش: «دیوان» شعر.

تذکره سخنوران یزد (۷۵۰-۷۵۷)، الذریعه (۹/۱۵۸)، سخنوران نامی محاصر (۶/۲۵۶۹-۲۵۶۸)، فرهنگ سخنوران (۹۱۲-۹۱۳).

ناصر حسین، نوزند سید حامد حسین موسوی هندی نیشابوری، (۱۲۸۴-۱۳۶۱ ق)، عالم دینی، فقیه اصولی، محدث، رجال و شاعر. لقب به شمس العلماء. تحصیلات خود را در نجف گذراند و از محضر پدرش و مفتی سید محمد عباس استفاده نمود. او از سید محمد عباس روایت کرده و جماعتی از وی روایت کرده‌اند. آن‌گاه به لکهنو هند رفت و در آنجا اقامت گزید. وی از علمای امامی بزرگ هندوستان و مفتی و مرجع تقلید مردم آن جا بود. زعمیم بزرگ هند، ابرو الکلام آزاد، از شاگردان او بود و دو سال «نهج البلاغه» را نزد وی قرائت کرد و از اینجا بود که آزاد با روح اصول تشیع آشنا گشت. در لکهنو درگذشت. از آثارش: «البیات رد الشمس لامیر المؤمنین (ع) و دفع ما آورد علیه من الشبهات»؛ «تتمیم حقیقات الانوار» پدرش؛ «المراعاة»؛ «نفحات الازهار»؛ در فضایل ائمه اطهار (ع)؛ «انفحات الانس فی وجوب السورة»؛ «مسند فاطمة بنت الحسین (ع)»؛ «اسیاف النائل بتعقیق المسائل»؛ در نه

السیاحه» و «اصول الفصول»؛ ناصر علی‌شاه یا افضل شاه هندی مبارله محمود و افضل شاه از دنیا رفت. در «حدیقه الشعراء» آمده که ناصر بعد از ۱۲۲۰ ق درگذشت. اشعاری از وی در تذکرها آمده است. از اوست:

خواباتی که رندان را مقام است
بر سر صوفی که خامان را حرام است
تذکره القیور (۲۳۶)، حدیقه الشعراء (۲/۱۰۳۶)، الذریعه (۹/۱۵۳)، ریاض الماروقین (۲۳۷)، ریحانه (۵/۱۱۵)، طرائف الحقائق (۳/۱۹۶-۱۹۷)، گلزار جاوریدان (۳/۱۵۸۸)، لغت نامه (ذیل/ ناصر اصفهانی).

ناصر بخارایی، درویش ناصر. (وف ۷۷۹/۷۷۳ ق)، خطاط، صوفی و شاعر. معروف به شاه خواجه ناصر. در بخارا به دنیا آمد. از معاصران شاه شجاع از آل مظفر (۷۶۰-۷۸۶ ق) بود. دوران جوانی را در ماوراءالنهر گذراند و از مشایخ آنجا کسب فیض کرد. سپس به سیاحت پرداخت، بعد از مدتی به بغداد رفت و به دربار سلطان اویس بن شیخ حسن ایلکانی (۷۷۶-۷۵۷ ق) راه یافت و در ملازمت شاه قرار گرفت. گریه مدتی در بغداد اقامت گزید و بین او و سلمان ساوجی ملاقات و مشاعره صورت گرفت. ناصر پس از چندی از ملازمت شاه استعفا داد و به سمر و سلوک پرداخت. با شیخ نورالدین عبدالرحمن اسفراینی ملاقات کرد و در سلوک درویشان و صوفیان درآمد. وی بعد از گرفتن اجازه ارشاد به جانب حجاز رفت و مشهور است که به خدمت علاء الدوله سمنانی هم رسید و سؤالاتی از وی نمود و جوابهایی کسب کرد. او در قصیده و غزل استاد بود و قصیده را به شیوه گویندگان قرن ششم و هفتم می‌سرود. غزلهای او لطیف و پر از مضمونهای تازه، بکر و دارای القاطی منتحب و فصیح است. ناصر در هنر خط نیز مهارت داشت. از آثار وی: «دیوان» شعر، در حدود چهار هزار بیت؛ مؤلف «تاریخ نظم و نثر» و «الذریعه»، مثنوی «هدایت نامه» را نیز از آن او می‌دانند.

تاریخ ادبیات در ایران (۳/۹۹۵-۱۰۰۲)، تاریخ نظم و نثر (۲۰۹)، تذکره روز روشن (۷۹۱-۷۹۲)، تذکره الشعراء (۳۰۳-۳۰۶)، دایرة المعارف فارسی (۲/۲۹۹۲)، الذریعه (۹/۱۱۵۳)، ریاض الماروقین (۱۵۵)، ریحانه (۶/۹۷۰-۹۷۱)، فرهنگ سخنوران (۹۱۰)، لغت نامه (ذیل/ ناصر بخارایی)، مرآة النیال (۵۶)، هفت اقلیم (۳/۴۳۰-۴۳۲).

ناصر بخارایی، قاضی ناصر. (سن یازدهم ق)، شاعر. در

مجله: «کتاب الانشاء» دیوان الحطاب، «دیوان» شعر.
عیان المشبه (۱۰/ ۲۰۰، ۲۰۶)، الذریعه (۹/ ۱۱۵۲، ۲۴/ ۲۲۶)، ریحانه (۶/ ۹۸، ۹۷)، فوائد الرضویه (۹۲)، هدیه لاجباب (۱۷۷).

ناصر خسرو قبادیانی بلخی مروزی، ابومعین ناصر بن خسرو (۳۹۳-۴۸۵/۴۸۱-۴۸۵ ق)، فیلسوف، متکلم، نویسنده، واعظ و شاعر، متخصص و ملقب به حجت. در قبادیه از نواحی بلخ به دنیا آمد. آثار او که اشعارش حاوی پند، اندرز و مطالب حکمت آمیز بود موصوف به حکیم، حکیم ناصر و سید الحکما گشت. همچنین نسبت مروزی که شاعر در «سفرنامه» خویش به آن اشاره کرده است، به سبب اقامت وی در مرو بوده که گویا مدتی در آنجا شغل دیوانی داشته است. به آورده دکتر صفا در «تاریخ ادبیات در ایران»، شهرت علوی برای ناصر خسرو مأخذ درستی ندارد و گویا ناشی از سرگذشت معجولی است که برای او نوشته‌اند و به او نسبت داده‌اند که به پنج واسطه به امام علی بن موسی الرضا (ع) می‌رسد، و ب شاید به سبب علاقه شدید او به آل علی (ع) و اظهار این علاقه در آثار خود، یک نسبت روحانی و معنوی برای او پیدا و مشهور شده باشد و یا اینکه او را با اشخاص دیگری از قبیل سید محمد ناصر علوی قرن ششم اشتباه کرده باشند. ناصر خسرو از خاندان اعیان و اشراف بلخ بود که ثروت و املاک زیادی داشتند. در قبادیان بلخ به دنیا آمد. از کودکی به کسب علوم و آداب اسلامی پرداخت. حافظ قرآن بود و در تمام علوم متداول زمان خود از معقول و منقول و سوره علوم اوایل و حکمت یونان تسلط داشت. علم کلام و حکمت الهی را به خوبی می‌دانست. او در ادیان مختلف تبع می‌کرد و گفته شده که مشکلات تورات و انجیل را به فضیلتی یهود و نصاری تفهیم می‌نمود. در جوانی به دربار سلاطین و امرایی چون سلطان محمود و سلطان مسعود حزین و سلاجقه راه یافت و به مرتبه دبیری رسید. او در اعیان و اموال سلطانی تصرف داشت و به کارهای دیوانی مشغول بود و عنوان ادیب و دبیر فاضل گرفت و شاه وی را خواجه خطیر خطاب می‌کرد. به آورده «ریحانه الادب» و «تذکره الشعراء»، ناصر خسرو با شیخ ابوالحسن خرقانی (م ۴۲۵ ق) معاصر و معاشر بود و قون طریقت را نزد وی فراگرفت و به تهذیب باطن و سیر و سلوک پرداخت. ناصر خسرو بعد از تصرف بلخ به دست سلاجقه در ۴۳۲ ق به مرو که تحت حکومت ابوسلیمان جعفری پیگ داوود بود، رفت. وی پس از طی مقامات، در اندیشه یافتن حقیقت و پس از خوبی که در ۴۳۷ ق دیده بود، به سفر پرداخت. در

همین سال بار سفر حج بست و با برادر و قلام هدای خود روانه حجاز شد. این مسافرت هفت سال طول کشید. در این سفر چهار بار حج کرد و شمال شرقی و غربی و جنوب عربی و مرکز ایران و مالک و بلاد ارمنستان، آسمای صغیر، حلب، طرابلس، شام، سوریه، فلسطین، جریره العرب، مصر، قیروان، سیه و سودان را سیاحت کرد. توقف وی دو مصر سه سال طول کشید و در این مدت با مبلغان مذهب فاضلی آشنا گشت و نفوذ سخن آنان به خصوص المؤید داعی الدعاة شیرازی و آمادگی روحی خود ناصر خسرو موجب گرویدن او به مذهب اسماعیلی شد. بعد به خدمت المستنصر بالله ابونعیم محمد بن علی (۴۲۷-۴۸۷ ق) رسید و بعد از طی مراحل و مدارج، مرتبه حجت یافت و از طرف امام قاضیان به مقام حجت جزیره خراسان انتخاب و مأمور نشر مذهب اسماعیلی و ریاست باطنیه آن سامان گردید. در شرح حال ناصر خسرو، دو کتاب «شرح سی قصیده» که به اهتمام دکتر مهدی محقق انتشار یافته و همچنین در اولیس پیوست «تحلیل اشعار ناصر خسرو» آمده است. در محرقه العیال با شاعر و فیلسوف نابینای عرب، ابوالعلاء معری، که متهم به الحاد و رندانه بود ملاقات کرد و در سمعان در محضر درس علی تسایی حاضر شد. وی همچنین در تبریز با قضاوت تبریزی و در قزوین با ابومنصور محمد بن دوست ملاقات کرد. عاقبت به تهمت بد دینی و الحاد و نیز قریطی و رافضی بودند، مجبور به ترک وطن شد. بعد از سالها سرگردانی در مازندران و تیشابور و بلخ عاقبت در حدود شصت یا شصت و سه سالگی، بین ۴۵۲ تا ۴۵۶ ق و به گفته بعضی در ۴۶۱ ق به پمکان، از اعمال بدخشان رفت و به نشر دعوت و ابلاغ رسالت خود پرداخت. وی به زبان عربی نیز شعر می‌سرود و از قصیده سرایان درجه اول زبان فارسی ایران بود. از خصوصیات برجسته شعر ناصر خسرو این است که هرگز «دیوان» خویش را به مدح شاهان و امیران معاصر خویش نیالوده و آنچه را ستوده و در شعر خود آورده، همه چیزهایی است که وی از نظر اجتماعی و مذهبی به آنها ایمان داشته است. او هر پمکان درگذشت و همانجا به خاک سپرده شد. در مورد سال مرگ وی اختلافاتی وجود دارد. به آورده صاحب «معین و مستوردان»، مؤلف کتاب «بیان الادیان»، ناصر خسرو را معاصر خود می‌دانند که قبل از تکلیف آن کتاب (۴۸۵ ق) وفات یافته است. اگر مسووب به وی «اسرار» در تسخیر کراک و «اکسیر اعظم» در منطق و «قانون اعظم» در علوم غریبه، «اسمادت نامه» سیصد بیت، در پند و حکمت، «اروشتانی نامه» «کثر الحقایق» «تفسیر قرآن»

معزول کرد و وزارت را به میرزا آقاخان نوری داد و حکم قتل امیرکبیر را صادر نمود. در ۱۳۰۹ ق با مقارنت مردم و علما در قضیه امتیاز تصاکر، آن امتیاز را به ناچار لغو کرد. ولین مدرسه تصویر سازی در این دوره ایجاد شد وی دارای ذوق نقاشی و قریحه شاعری بود و در ذیل صورتهای و تصاویری که از درباریان و گویران و غیره می‌کشید، چنین مضا می‌کرد: «مشقه العبد الفقیر ناصرالدین شاه قاجار». ناصرالدین شاه از شاگردان کمال المصک بود. سرانجام در حضرت عبدالعظیم با تیر تپانچه میرزا رضای کرمانی مقتول و در همان جا دفن شد. از آثار وی: «روزنامه سفر درم انگلستان» «سفرنامه به فرنگ» «فرمان شاه ایران» «ادیوان» شعر از نقاشیهای او، منظره فضای دشت و دمنی، با رقم، «نقاشی خود را به امین السلطان مرحوم فرمودیم ۱۲۸۰» «دور نمای خیالی کوه و جنگل و رودخانه و ماره در آرتنگ، با رقم: «روز چهارشنبه بیست و هفتم شهر رجب المرجب سنه ۱۲۸۳» پاریس لیل در چاهبرود مشق شده» اثر خطی وی، یک قطعه به خط تعلیق و سیاه مشق و شکسته که با تذهیب فوق العاده‌ای زینت یافته است، با رقم: «مشقه غلام حیدر کرار و محب هشت و چهاره ناصرالدین شاه قاجار».

سوق و آثار نقاشان (۳/ ۱۳۵۸-۱۳۶۲)، اعیان الشیعه (۳/ ۱۲۰-۱۲۷)، تاریخ در ایران (۱۵۶-۱۵۷)، چهل سال تاریخ ایران (۳۳-۲۶)، حدیقه الشعراء (۳/ ۷۹۲)، ۱۸۰۴، دایرة المعارف فارسی (۲/ ۲۹۹۲)، الفریحه (۹/ ۱۱۵۵-۱۰۵)، ریحانه (۶/ ۱۰۹-۱۰۷)، شخصیت‌های نامی (۲۷۲-۲۷۳)، شرح حال رجال (۲/ ۳۲۹-۳۲۶)، صیغ گلشن (۲۹۵-۲۹۶)، فرهنگ سخنوران (۹۱۲)، فهرست کتابهای چاپی فارسی (۱/ ۸۳۸-۱۵۰۰)، ۱۷۷۲، ۱۹۹۲-۱۹۹۳، ۱۹۹۸، ۱۳۰۸، بخت نامه، ردیل / ناصرالدین شاه قاجار، مؤلفین کتب چاپی (۶/ ۵۲۹-۵۳۱)، پند (۵/ ۳)، من (۱۷-۲۱)، ۲۱۱.

ناصرالدین علی (ر ۹۰۸ ق)، خطاط از آثار وی: تک نسخه «بهارستان» جامی، به تسم کتات عالی، با رقم «ناصرالدین علی سنه ۹۰۸» یک قطعه از مرقعی، به فلم سه دانگ و نیم دو دانگ خوش، با رقم: «کتابه ناصرالدین علی پلنده بهار».

حوال و آثار خوشنویسان (۳/ ۹۳۷).

ناصرالسلطنه تبریزی، نصرالله دیبا، فرزند میرزا سید رفیع نظام العلماء طباطبائی، (۱۲۴۰-۱۳۱۷ ق)، خطاط، ملقب به دبیر السلطنه و ناصر السلطنه، رعی مدینه

«دستور اعظم» از آثار وی: «زاد المسافری» یا «زاد المسافر»، در کلام «وجه دین» «جامع الحکمتین» «اخوان الاخوان» «گفتیش و رهایش» «سمرنامه» «بستان لغوی» «دلیل المتحیرین» «لسان العالم» «ادیوان» شعر.

آتشکده آذر (۲/ ۱۰۰۹-۱۰۳۲)، اعیان الشیعه (۱۰/ ۲۰۴-۲۰۲)، به کاردان حله (۸۵-۱۰۱)، بهشت سخن (۱۹۲-۲۲۳)، تاریخ ادبیات در ایران (۱/ صفحات متعدد)، ۲/ ۴۶۹-۴۴۲، ۸۹۳-۸۹۸، تاریخ ادبی ایران (۱/ ۱۳۳، ۴۰۶، ۴۴۱، ۵۷۸، ۵۸۰-۵۸۱)، تاریخ گزیده (۷۵۳)، تاریخ نظم و نثر (۵۸-۶۰)، تاریخ و عقاید اصحابیه (۶۹-۲۴۸-۲۵۱)، تحلیل اشعار ناصر خسرو، تذکرة الشعراء (۶۹-۷۳)، توفیم التوازیج (۹۳)، چشمه رونق (۷۶-۹۰)، حبیبیه در ادب فارسی (صفحات متعدد)، حبیب السیر (۲/ ۲۵۶-۲۵۷)، دایرة المعارف فارسی (۲/ ۲۹۹۲-۲۹۹۳)، دریست سخنور (۱۷-۳۲)، الفریحه (۹/ ۱۱۵۴)، ۱۲/ ۱۹۱-۱۹۰، ۱۸/ ۱۰۸)، روضات الجنات (۸)، ۱۵۰-۱۲۹، ریاض المعارف (۲۳۲-۲۳۳)، ریحانه (۶/ ۱۰۳-۱۰۰)، سبک شناسی (۲/ ۵۲، ۱۵۳)، ۱۵۵-۱۵۵، سخن و سخنوران (۱۵۴-۱۶۸)، شرح سق قصیده (۷-۱۷)، شعر فارسی از آغاز تا امروز (۸۷-۸۲)، صیغ گلشن (۱۸-۱۹۱)، صد شاعر برگزیده پارس گوی (۱۰۴۸-۱۰۵۴)، طریق الخائقی (۲/ ۵۵۶-۵۵۷)، فرهنگ ادبیات فارسی (۳۹۹-۳۹۷)، فرهنگ سخنوران (۹۱۱)، ۹۱۲، کارنامه بزرگان (۱۲۷-۱۲۸)، کتابشناسی حکیم ناصر خسرو، بیادبانی، کشف الظنون (۱۳۲)، ۹۹۰، ۹۹۱، گنج و گنجینه (۵۷۵-۵۶۷)، لقت نامه (ذیل / ناصر خسرو)، مجالس القاصد (۲۴۸-۳۴۹)، مجمع المصباح (۳/ ۱۴۰-۱۳۵)، سرات العیال (۲۷-۲۸)، مؤلفین کتب پایانی (۱۶/ ۵۰۸-۵۰۲)، حدیقه العربین (۱/ ۴۸۷)، هزار سال شعر فارسی (۶۴-۷۰)، هفت اقلیم (۲/ ۳۵۸-۳۴۸)، هفت گنج کوش (۱۳۰-۱۳۳)، پند (۵/ ۳)، من (۱۱)، من (۱۹-۲۳).

ناصرالدین شاه قاجار، فرزند محمد شاه، (۱۲۴۷- مقتول ۱۳۱۳ ق)، نقاش، خطاط، نویسنده و شاعر، متخلص به ناصر مکنی به ابوالمظفر در تبریز به دنیا آمد هنگام وفات پدر، در ۱۲۶۴ ق، در آذربایجان به مسندت شمش و به اهتمام میرزا محمد تقی خان امیرکبیر به تهران آمد و با کمک وی به دفع سرکشان و دفع اغتشاشات پرداخت، او سید علی محمد باب را در تبریز کشت و دیه را منکوب نمود چندی بعد امیرکبیر را

و پس از برکناری صفوة‌الدین پادشاه خانواد (۶۹۴-۶۰۱ ق)، و کنار بر کنار شد و در ۷۰۲ ق در ایام پادشاهی ناصرالدین شاه محمد بن بوهان، وی شغل دیوانی خود را از سر گرفت. در ۷۱۵ ق به خدمت امین قتلخ نویان از امرای بزرگ اولجايتو و ابوسعید بهادر پیوست و از آن پس به خدمت وزرای ایلخانان درآمد. ناصرالدین را می‌توان پیشرو نویسندگانی دانست که به تصنع در سخن و به کار بردن انواع بریسات در آن مشتاق بودند از آثار وی «سقط لعلی للحضرة العیاء» در تاریخ سلاطین قراچایی کرمان که در ۷۱۵ یا ۷۱۶ ق تألیف و در ۷۲۰ ق تمهه‌ای بر آن افزوده شد؛ «تسائم الاسرار من لطیف الاخبار» در تاریخ روزها که از وزرای خلعتی راشدین شروع و تا وزارت تاج‌الدین علیشاه (م ۷۲۲ ق) ادامه پیدا کرده است که به آورده صاحب «تاریخ ادبیات در ایران» مؤلف این کتاب به صراحت معلوم نیست؛ «درة الاحبار و لمعة الانوار» ترجمه «تمه صوال الحکمة» بوالحسن علی بن رید بیهقی که ناصر منشی آن را به نام خواجه غسان الدین وزیر در ۷۲۹ تا ۷۳۰ ق از عربی به فارسی درآورد.

تاریخ ادبیات در ایران (۳/ ۱۲۳۶-۱۲۴۰)، تاریخ معون (۵۱۹-۵۲۰)، تاریخ نظم و نثر (۱۲۹)، حبیب السیر (۳/ ۲۶۹)، ترجمه تمه صوال الحکمة (مقدمه / ی)، کشف الظنون (۱۰۱۲)، تسائم الاسرار من لطیف الاخبار (مقدمه / الف - ی).

ناصر نسوی، خواجه ناصرالدین بن قطب الدین سرخسی، (س پنجم و ششم ق)، شاعر از مدحان سلطان محمود بن محمود سلجوقی (م ۵۱۱ ق) بود در سرودن شعر طبعی لطیف داشت محمد عرفی او را ستوده و تمجید کرده است. اشعاری در وی در تذکرها آمده است و او است:

گر باد حزان گاه ز خرمن برآید
اندیشه او باد سزاست و حدو گاه

الذریعه ۹۱/ ۱۱۵۷، فرهنگ سخنوران (۹۱۲)، کتب الکتاب (۱، ۲۱۱-۲۱۲)، مجمع الفصحی (۳/ ۱۲۱۲)

ناصر نسفی - ناصر نسوی، خواجه ناصر الدین.

ناصر نظمی - نظمی تهرانی

ناصر همايون، ارسلان خان، فرزند امیرخان (۱۲۴۵-۱۲۹۹ ش)، موسیقیدان، ملقب به ناصر همايون، از شاگردان شعبه موزیک دارالفنون بود و نواختن سازهای

عهددار امور خالصه تهران و آذربایجان بود و در اواخر عمر از خاصان دربار مظفرالدین شده گردید. ناصر السطفه از علوم ادبی بهره داشت و زمان مرگش در بیگ می‌دانست و تعلیق و شکسته و خوش می‌نوشت.

احوال و آثار خوشنویسان (۳/ ۹۴۰)، شرح سال رجال (۳/ ۳۲۸-۳۲۹).

ناصرالشعراي شیرازی، علی اصغر، (ز ۱۳۲۹ ق)، روزنامه‌نگار ملقب به ناصرالشعرا در ۱۳۲۹ ق هفته نامه «ازمان و صباه» را در رشت تأسیس و منتشر کرد.

تاریخ جدید (۳/ ۱۱)، دانشمندان و سخن سرایان فارس (۱۱/ ۲۸۳)، کتاب گیلان (۳/ ۶۶۷)

ناصر عیشاء - ناصر اصفهانی، میرزا محمد گنگر

ناصر گناب، (ز ۸۳۳ ق)، سیاح، روی از قدمای استعلاقی نویسنده و معاصر جعفر نایستقری است. از آثار وی یک نسخه «تحفة الاحرار» جامی، به قلم کتابت متوسط، با رقم «کتبه افقر احقر ناصر، عمر دیوبه و ستر عیویه»؛ یک نسخه شش دفتر «مشوی» مولانا و «دیوان» شمس، به قلم استعلاقی کتابت خطی متوسط و اواخر نسخه به قلم وقایع ثبت در دایک خوش و هواینها به قلم ثلث نیم دو دایک خوش، با رقم «اتمام شد کتاب مشوی... علی يد العبد الضعیف... ناصر انکتاب... فی شهر سنه ثلاث و ثلثین و ثمانمائة لهجرية النبویه المحمدية»

احوال و آثار خوشنویسان (۳/ ۹۳۶)

ناصر مدحی، فرزند محمد، (ز ۹۵۷ ق)، مدحی. از تذهیب‌کاران پر مهارت و زبردست شیرازی بود از اشار وی، تذهیب و آرای است که در حدود ۹۵۷ ق، در کمال استادی و مهارت به پایان رسانده و نام خود را در دایک اثرش آورده است.

احوال و آثار نقاشان (۳/ ۱۳۶۳).

ناصر منشی، ناصرالدین بن خواجه مستحب الدین عمدة المسنک پیژدی کرمانی، (ز ۷۳۰ ق)، مورخ و نویسنده معروف به ناصرالدین منشی کرمانی. بعد از فوت پدر تحت تربیت هموی خود، شهاب‌الدین بوالحسن علی مراد، خواهر و برادر، که ناصرالدین به من ر... رسید، هموی دیگر مر که ناصر دیوانی داشت، او را در خدمت دیوانی دستگاه قراچانیان وارد کرد تا به مدیون بالا رسید ناصرالدین در ۹۹۳ ق صاحب دیوان رسائل شد

میرزای حشمت الدوله با محمد تقی میرزای حسام السلطنه در ۱۲۴۶ ق کشته شد. ناصری در اوایل عمر تحصیل کمالات کرد. او طبعی موروثی داشت و شعر می سرود و به عتبات رفت و مدتی تحصیل نمود تا در رمهٔ بضایا قرار گرفت و با اجازهٔ عمای بزرگ به کرمانشاهان رفت؛ سه تدریس و وعظ پرداخت. آری دوست

شاه دین پرور همی امید گاه خسروان

داور دولت نگهبان پادشاه خسروان

حدیقه الشعراء (۳/ ۱۸۱۰-۱۸۱۲) سرهنگ سحرور

(۹۱۳)

ناصری مهنه‌یی - ابونصر مهنه‌ای،

ناصری بیشابوری - ابونصر مهنه‌ای

ناطق اصفهانی، میرزا صادق / محمد صادق (وف ۱۲۳۰/۱۲۳۵ ق)، شاعر. او از انزاک اهل اصفهان بود که از طرف مادر نسبت مدنی داشت. وی مدتی در غورستان و آذربایجان به سیاحت پرداخت و مدح (موازی) همچون محمد علی میرزا دولتشاه، فرزند فتحعلی شاه بود و در ۱۲۲۸ ق مقدمه‌ای بر «دیوان» شعر وی نوشت. ناطق در «مقدمه» تاریخ، قدرتی عجیب داشت. مشهور است که عدد ابجدی هر یک از مصراعهای اکثر قصایدش، ماده تاریخ سال یکی از وقایع می باشد. به آورده «السریعه» وی کسانی به نام «بحر الالفاظ» در این فن دارد که مشتمل بر جدول و ماده تاریخی است که به فتحعلی شاه قاجار تقدیم کرده است. از دیگر آثار وی قصیده‌ای در تاریخ اتمام تذهیب یوان و گنبد مطهر حضرت معصومه (س) است که مشتمل بر ستایش آن حضرت و مدح فتحعلی شاه و توصیف گنبد مطهر و حاوی شخصیت و دو بیت است که عدد ابجدی هر مصراع، مطابق عدد همان سان مذکور می باشد؛ قصیده‌ای در تاریخ اتمام تعمیرات مدرسهٔ فیضیه قم، که به دستور فتحعلی شاه در ۱۲۱۷ ق انجام گرفت، سروده است که شمارهٔ آیاتش بوده بیت و عدد ابجدی حروف هر مصراع آن بر مطابق عدد سال ۱۲۱۷ ق می باشد؛ «دیوان» شعر

دوست سحرور (۲۲۱-۲۲۲)، الذریعه (۹/ ۵۸/۱-۱۱۵۹)

ریحانه (۶/ ۱۱۱-۱۲۱)، سنده المسمود

(۱/ ۲۳۳-۲۳۷)، طرائق الحقائق (۳/ ۲۵۴-۲۵۴)

فرهنگ سخنوران (۹۱۳)، گزنفرداد (۲/ ۱۵۹۵)

نعت سامه (ذیل / سلطان اصفهانی)، مجمع المصباح

(۶/ ۱۰۸۸)، مصطفیٰ عسرا (۱۹۵)، سواد التورجیح

(۵۸۵-۵۷۶)

موریک نظامی آشنایی داشت. وی در دوره مظفرالدین شاه رئیس موریک سلطنتی شد و لقب ناصر همایون گرفت. ارسلان خان نوازنده درباری پیانو بود و برای مظفرالدین شاه پیانو می نواخت و در تمام سفرهای شاه به فرنگ همراه وی بود مظفرالدین شاه در «سفرنامه» خود چند بار از او سخن گفته است. ناصر همایون بعدها به رنجان و از آنجا به تبریز رفت و رئیس قشون این شهر شد و همان جا درگذشت.

تاریخ موسیقی (۲/ ۵۲۷)، سرگذشت موسیقی (۱/ ۲۲۷-۲۲۰)

(۲۲۰)

ناصری شیرازی، احمد و جمال، فرزندان میرزا علاءالدین (تو ۱۲۶۰ ش)، شاعر، متخلص به ناصری. پس از تحصیل علوم ادبی، برای فراگرفتن زبان انگلیسی به برادرانش به بمبئی رفت. وی پس از بازگشت به شیراز در دفتر فرمانداری استخدام شد و پس از فوت پدر در ۱۳۳۶ ش شیراز را ترک کرد و در شهرهای دیگر ایران به خدمت پرداخت. از اوست:

نسیم عشق همانا ز کوی یار آید

که روح پرور و جانی بخش و مشکباز آید

دانشندان و سخن سریان فارس (۵/ ۶۱۸-۶۳۳)

فرهنگ سحرور (۲/ ۹)

ناصری فارسی - ناصری فسایی.

ناصری فسایی، میرزا مهدی، فرزند میرزا داوود. (وف ۱۲۹۹-۱۲۴۵ ق)، شاعر، متخلص به ناصری. وی مدتی در شیب کوه فسا بود و پس از آن به کرمانی رفت و در آنجا وفات یافت. دیوان بیگی، صاحب «حدیقه الشعراء»، ناصری را ذیل ناصر ز همدانی فسایی آورده است. از اوست:

چرا از ازل به خداوندی تو دادم دست

را بد بندگان تا ابد بخوابم دست

حدیقه الشعراء (۳/ ۱۸۰۶-۱۸۰۶)، دانشندان و سخن

سرایان فارس (۵/ ۶۲۳-۶۲۱)، فارسنامه ناصری

(۲/ ۱۲۰۳)، مرآت النصابه (۳۵/ ۶۳۶-۶۳۶)، مکارم الان

(۴/ ۱۲۶۰-۱۲۶۲)

ناصری کلهر کرمانشاهی، میرزا ابوالحسن، فرزند حسین خان. (س سیردهم ق)، واعظ و شاعر، متخلص به ناصری. وی ابتدا اختر تخلص می کرد و بعد تخلص خود را تغییر داد پدرش در جریان هرگیری پسر محمد حسین

ناطق تبریزی، ناصح، فرزند میرزا جواد ناطق، (۱۲۸۰/۱۲۸۲-۱۳۶۳ ش)، مترجم، نویسنده و شاعر. در تبریز به دنیا آمد. پدرش از وکلای دادگستری و از مشروطه خرابیان بود. ناطق پس از اتمام تحصیلات ابتدایی و متوسطه در زادگاهش جهت ادامه تحصیل به اروپا رفت و موفق به اخذ درجه مهندسی در رشته راه و ساختمان شد. پس از بازگشت به ایران به استخدام وزارت راه و ترابری درآمد و مدت هشت سال مدیر کل ساختمان راه آهن و نیز مدتی عضو شورای عالی سازمان برنامه و بودجه بود و در ضمن، عضویت هیأت مدیره شرکت ساختمانی اتکوار، که از کارهای مهم آن ساختمان سد کرج و سد سپید رود بود، به عهده داشت. وی همچنین به زبانهای آلمانی، انگلیسی، فرانسه و عربی مسلط بود. از تألیفات وی: «زندگی منی و پیام او» می باشد. از آثار ترجمه وی: «آدمک حصیری»، «چنانیت سیلستر چویناد»، «شاهزاده خام»، «آرتلیکار»، «ژانر و کولن»، «اسپید و سیاه»، «میکرو میگاس».

تذکره شعرائی آذربایجان (۳/ ۶۲۸-۶۲۵)، سخورانی نامی
مناصر (۶/ ۳۵۸۹-۳۵۹۱)، فهرست کتبهای چاپی فارس
/ ۲۶، ۱۰۵۲، ۱۳۶۳، ۲، ۸۸۶، ۱۹۲۵،
۱۹۹۲، ۲۰۷۷، ۳۲۰۹، سرتین کتب چاپی
/ ۶۹۸، ۶۹۷/۶

ناطق زرقانی، حاج بابا، (۱۲۵۵-۱۳۱۳ ش)، شاعر، متخلص به ناطق. در قصبه زرقان به دنیا آمد. وی مردی درویش مسلک بود، در اندک زمانی میراث پدری را از دست داد و جلای وطن کرد و به گردش و سیاحت مشغول شد. در ۱۲۸۷ ش به شیراز رفت و در آنجا درگذشت. از آثار وی «دیوان» شعر، متجاوز از چهار هزار

نسخه و نسخ سربازان فارس (۵/ ۶۲۲-۶۲۳)، فرهنگ سخنوران (۹۱۴).

ناطق شیرازی، سیاح، فرزند ملا نویدی، (س سیزدهم ق)، خطاط و شاعر، متخصص به ناطق وی اشعاری سبکو می سرود و خط نستعلیق را خوش می نوشت، ولی با وجود وفور هنر و کمال، روزگارش به سختی می گذشت. ناطق در زمان تألیف «تذکره نصرآبادی» (تألیف شده در ۱۰۸۳ ق) دیوان پیری خود را می گذراند. مهدی بیانی در «احوال و آثار خوشنویسان» از قول محمد صالح اصفهانی (م ۱۱۲۶ ق) می گوید که ناطق جزر کاندلی بوده که پس از میر حماد و در زمان ابوتراب اصفهانی (م ۱۰۷۰ ق) می زیسته است.

اشعاری از وی در تذکرها آمده است.

احوال و آثار خوشنویسان (۳/ ۹۰۴)، تذکره نصرآبادی (۲۱۲)، دانشمندلا و سخن سربازان فارس (۵/ ۶۲۲-۶۲۳)، الذریعه (۹/ ۱۱۵۹-۱۶۰)، بحث نامه ادیب (ص ۷).

ناطق قهبایی اصفهانی، ملارمان، (س سیزدهم ق)، شاعر، متخصص به ناطق. در قهبیه به دنیا آمد و در اصفهان تشو و نمایت در زمان شاه عباس دوم (۱۰۵۲-۱۰۷۷ ق) می زیست. مدتها در محله جماله کله اصفهان، معلمی می کرد و نزدیک به دویست نفر شاگرد به مکتب او می آمدند. وی در سرودن شعر از اشعار قدما بخصوص خفانی پیروی می کرد. ناطق در اواسط پادشاهی شاه عباس دوم (۱۰۵۲-۱۰۷۷ ق) درگذشت. از آثار وی: «دیوان» شعر.

تذکره روزرزش (۷۹۵-۷۹۶)، تذکره نصرآبادی (۴۰۴)، الذریعه (۹/ ۱۱۶۰)، ریحانه (۶/ ۱۱۰)، فرهنگ سخنوران (۹۱۲)، بحث نامه (دیل / ناطق اصفهانی).

ناطق سترآبادی، مولانا ناطقی، (وف ۱۰۰۱ ق)، شاعر از اهالی استرآباد بود که در ایام جوانی، در زمان اکبر شاه (۹۶۳-۱۰۱۴ ق)، به هندوستان سفر کرد. ناطق در ۹۹۰ ق با مؤلف «خلاصه الاشعار» به زیارت عتبات مشرف شد. سپس به بصره رفت و بار دیگر به هند مراجعت نمود. وی بعد از مدتی در راه مراجعت به اسراخ درگذشت و در بنارس به خاک سپرده شد. وی قصیده ای در مدح میرزا سلمان جابری اصفهانی سروده است. اشعاری از او در تذکرها آمده است. از او است:

حیران شده روی تو از بیم جدایی
بهر هم سرد چشم به حسرت نگران است
الذریعه (۹/ ۱۱۶۱)، صبح گلشن (۲۹۷-۲۹۸)، فرهنگ سخنوران (۹۱۴)، کنز العمال (۲/ ۱۴۰۶-۱۴۱۲)، نسب نامه (دیل / ناطق استرآبادی)، حب انبیا (۲/ ۱۲۱).

ناصر یستی، شبح زین العابدین، (س سیزدهم ق)، شاعر، اهل سست، از قزاقی گردمتان، بود. بیشتر اشعارش عربی می باشد و به سبک صائب تبریزی شعر می سرود. از آثار وی: «دیوان» شعر، مشتمل بر سه هزار بیت.

حقیقه اسمان اللهی (۴۲، ۴۱۳)، حقیقه الکسرا، (۳/ ۱۸۲۵)، الذریعه (۹/ ۱۱۶۱)، گلزار جوادیان (۱۵۹۷)، مجمع الفصحا (۶/ ۱۰۸۳).

مصرف داشت. از مثنوی سلسله نوربخشیه و مرید مولانا عبدالرحیم بن یوسف دهاوندی بود. شیخ محمد اسماعیل بن شیخ عبدالغنی شیرازی از مریدان وی بود. صاحب دانشمندان و سخن سرایان قدس: سال مرگ وی را قبل از ۱۳۱۳ ق می‌داند. شعاری از وی در تذکره آمده است.

آثار حجم (۳۳۹)، دانشمندان و سخن سرایان فارسی (۵/۲۸)، الذریعه (۹/۱۱۶۱)، روضات العارفین (۱۵۴)، طرائق الحقائق (۳/۱۶۳، ۳۳۶)، فارسنامه ناصری (۲/۱۴۳۹)، فرهنگ سخنوران (۹۱۵).

ناظری مشهدی، مولانا ناظری. (س نهم ق)، شاعر. هل مشهد و با امیر علمشیر نوایی (۱۳۴۳-۹۱۶ ق)، مؤلف «مجالس النعائس»، معاصر بود. اشعاری از وی در تذکره‌ها آمده است.

الذریعه (۹/۱۱۶۱)، صبح گلشن (۲۹۸-۴۹۹)، فرهنگ سخنوران (۹۱۵)، مجالس النعائس (۲۶۲، ۸۸)، مطبع شمسی (۲/۲۴۸).

ناظم الاسلام کرمانی، میرزا محمد، فرزند علی شمس‌العماد. (۱۲۸۰-۱۳۳۷ ق)، نویسنده، مترجم و روزنامه‌نگار. ملقب به ناظم الاسلام در کرمان به دنیا آمد. پس از تحصیل علوم ادبی و عربی، از محضر حاج شیخ ابوجعفر مجتهد فقه و اصول و از محضر میرزا آقاخان کرمانی منطق و شرح اشارات را آموخت. وی در بیست و هفت سالگی به تهران آمد و در درس میرزای حبه و سید شهاب الدین شیرازی به تحصیل حکمت انبیاء پرداخت و در حوزه درس حاج میرزا حسن آشتیانی و حاج شیخ هادی نجم آبادی نیز حاضر بود. وی از مشروطه خواهان و با جمعی از روشنفکران از جمله سید محمد طباطبایی محشور بود. پس از تأسیس مدرسه اسلام، توسط سید محمد طباطبایی، میرزا محمد ناظم آن مدرسه شد و به همین دلیل به ناظم الاسلام ملقب گردید. ناظم الاسلام در ۱۳۲۵ ق روزنامه «کوکب دری» یا «کوکب دری ناصری» را در تهران تأسیس و منتشر نمود. او سپس به کرمان بازگشت و در دادگستری به خدمت پرداخت و سرانجام در همان شهر درگذشت و در مقبره امید علویه به خاک سپرده شد. از دیگر آثار وی: «اصول عقاید»، «تاریخ پیلزاری ایرانیان»، در سه جلد: «مخلاصة المرامیل»، «شمس التصاریف»، «معانی حریری»، ترجمه: «صلاتم الظهور المهدی الموهود».

از حیا ناظم (۲/۱۹۱۸)، تاریخ ادبیات ایران، برادر (۲/۲۶۶، ۲۹۵)، تاریخ پیداری ایرانیان (مقدمه / همد).

ناظر راده کرمانی، احمد، فرزند محمد ناظر (۱۲۹۲/۱۲۹۶-۱۳۵۵ ش)، نویسنده، شاعر، استاد دانشگاه و روزنامه نگار در کرمان به دنیا آمد. وی تحصیلات مقدماتی را نزد پدر و تحصیلات انسانی را در زنگنه و تهران به پایان برد و از دارالمصون در رشته ادب فارغ التحصیل شد و به موازات علوم جدید، علوم قدیم و فقه و عربی و فلسفه را نیز می‌آموخت. ناظرزاده رشته علوم سیاسی را در دانشکده حقوق گذراند و سپس موفق به اخذ لیسانس از دانشکده الهیات و لیسانس عموم تربیتی از دانشسرای عالی گردید. وی درجه دکترای خود را در رشته ادبیات فارسی اخذ نمود و رساله‌اش را در «شرح حان و آثار عمادالدین علی قنیه کرمانی» نوشت. سپس از طرف دانشگاه تهران به پاریس مأمور شد و توانست در این مأموریت، دوره دکترای جامعه شناسی ادیان را نیز در دانشگاه سوربن به پایان برساند و رساله خود را در «تحقیق درباره مذهب جعفری» زیر نظر پروفسور هابری در فی نویسد. وی از ۱۳۳۵ ق تدریس در دانشگاه تهران را آغاز کرد و در ۱۳۴۱ ش سمت نمایندگی ایران در کنگره مؤتمر اسلامی شرکت کرد. ناظرزاده در کار مطبوعاتی پیوسته داشت و مقالات متعددی در روزنامه‌ها و مجله‌های داخلی و خارجی چاپ می‌کرد و مدتی معاون مجله ایران امروزه و چندی هم سردبیر مجله «سلامت فکری» بود. زمانی نیز روزنامه «شهر آشوب» را شخصاً منتشر می‌کرد. وی در طول خدمات دولتی عهده‌دار مشایخ علی چون، شهردار تهران، پیشکار دارایی کرمان، بازرگ استانداری کرمان و کفایت استانداری تهران بود. بر اثر بیماری قند نابینا شد و سرانجام بر اثر سکته درگذشت. از دیگر آثار وی: «آوازه‌های جوانی»، «آخر» و «پیر فراز سیحون» و دختر شامگاه، «رقص به سه خنجر»، «شام شوم»، «آیات قرن»، شعر «دیوان» شعر.

ادبیات بون (۲۶۵)، تذکره شاعران کرمان (۵۱۵-۵۱۰)، چهارصد شاعر برگزیده پارسی گوی (۱۳۱۱)، الذریعه (۹/۱۱۶۱)، روز شمار تاریخ ایران (۲/۱۷)، ستارگان کرمان (۳۸۸-۳۸۲)، سخنران نامی معاصر (۶/۳۵۹۲-۳۵۹۶)، فهرست کتابهای چاپ فارسی (۱/۴۲، ۵۹، ۱۲۹، ۲۶۴، ۲۸۴، ۱۱۴، ۱۳۳۷، ۱۳۴۲، ۱۷۳۷، ۲۰۷۵، ۲۱۸۹)، مائیس کب چاپی (۱/۴۷۲-۴۷۵).

ناظر کازرویی، میرزا عبدالحسین. (س یازدهم ق)، شاعر، متخلص به ناظر در زمان شاه عباس اول (۹۹۶-۱۰۳۸ ق)، در شیراز سکونت داشت و پس از تحصیل علوم رایج زمان، عمر خود را به ریاضت و عبادت

ساکن عباس آباد اصفهان بود در اصفهان با کلیم همدانی ملاقات داشت و گویند رفت و مصاحبتان در سال به نحو انجامید، تا آنکه در ۱۰۳۰ ق کلیم به هنر و نظم به مکه رفت، ناظم به یازده مکه رفت و در آنجا منزوی شد و اوقاتش را صرف عبادت و محاسبه اهل دین کرد. سپس در زمستان شاه عباس اول (۹۹۶-۱۰۳۸ ق) به هند رفت به آرزوی کاروان عباسی و لطیفه انجیل، شمع و اشعار عربی، بسیار شهرت وی شده است و بی چند سال قبل از تألیف تذکرة نصرآبادی (۱۰۸۳ ق) درگذشته و نصرآبادی «دیوان» شعر او را که مشتمل بر شش هزار بیت بوده، دیده است برخی تذکرة‌ها مشوی «قبور و شهرت» وی را به صورت «قبور و شهرت» آورده‌اند. دیگر آثار وی «نظم گزیده» یا «تذکرة ناظم قبیری»، در شرح حال شعراء که به نام شاه عباس اول در ۱۰۳۶ ق نوشته است

تاریخ تذکره‌های فارسی (۱/ ۳۸۸-۳۸۹)، تذکرهٔ روم
روسی (۷۹۶-۷۹۷)، تذکرهٔ شعری آذربایجان (۲/
۲۰۶-۲۰۵، تذکرهٔ نصر پوری (۴۱۱-۴۱۲)، دانش‌دان
آذربایجان (۳۰۹)، الذریعه (۹/ ۱۱۶۲، ۱۶/ ۴۰۹، ۳۴/
۲۲۴)، فرهنگ سخنوران (۹۱۷)، فهرست نسخه‌های
خطی فارسی (۳/ ۲۵۶۵)، گزواران هند (۲/
۱۴۱۳-۱۴۱۶)، گزوار چاربدان (۳/ ۱۵۹۸)، امت سیم
بیش (ناقص ترویج) مطبوعهٔ فارسی (۵۷۶-۵۷۷).

ناظم شیروزی، میرزا مهدی، فرزند میرزا احمد سقیب، (س سپردم و چهاردهم ق)، طبیب و شاعر، متخلص به ناظم. ملقب به نقیب الممالک و ناظم الشعراء. معلومات اوبه را از پدرش آموخت و در حکمت و طبابت مهارت داشت. معتمدالدوله فرهاد میرزا نقیب ساحه اشعری به وی داد تا ویر (م ۱۳۲۵ ق)، صاحب «سراآت مصاحبه» با وی ملاقات داشت ناظم بعد از فوت پدرش به استعفاء رفت. از آثارش: «دیوان» شعر

سديقة الشعراء (٣/ ١٨٢٦-١٨٢٨)، دانشمندان و محققان
سرایان فارس (٥/ ٦٢٢٧-٦٢٢٩)، الدرر المعينة (٩/ ٦٢٢)،
طرائف الحقائق (٣/ ٢٤٣)، فارسنامه مازنی (٢/ ٩٥٧،
١٨٠١)، مرآت القصص (٣٨، ٥٤).

ناظم شیروازی، نظاما، (س یاردهم ق)، شاعر، متخلص
 ساسم و ناظم ری به شغل سنایی اشتعار داشت. در مورد
 اختلاف وی با ناظم یزدی بر سر تخلص نیز حکایاتی نقل
 شده است. اشعاری از وی در تذکره آمده است. از
 اوست

یست و چهار، ۱۰۹، تاریخ خرداد، ۱۳۵۱، ۱۵۰/۲،
دریغ، ۱۳۲۲/۳، ۱۳۲۰/۲، ۱۳۰۸/۱۵، شرح حال
رجال، ۱۳۷۸/۳، ۱۳۶۵-۱۳۶۶، فهرست کتابهای چاپی
فارسی، ۱۳۶۰، ۱۳۷۹، ۱۳۸۱، ۱۳۶۳/۲، ۱۳۳۴۸، لغت
ا.ه. (ع/ع)، نظام الاسلام کرمانی، مؤلفین کتب چاپی، ۱۳۵۰/۵،
۱۳۰۲، ۱۳۰۲، ۱۳۰۲

ماظم الاطباء کرماتى، ميرزا على اکبر نفيسى، قدرت محمد حسن / حسن، (۱۲۶۳-۱۳۴۲/۱۳۴۲ ق)، پزشک و نویسنده، ملقب به نظم الاعضاء در کرمات به دنیا آمد. پس از تحصیلات مقدماتی در زادگاهش با مساعدت زکریا الملک، حاکم کرمات، جهت ادامه تحصیل به تهران آمد و در دارالفنون به تحصیل طب پرداخت. در ۱۲۸۵ ق صل از اتمام دوره طب، طبابت هگ مهندسى در تهران به او سپرده شد. وی بعد از فراغت از تحصیل به پیشنهاد میرزا حسین خان مشیرالدوله، نخستین بیمارستان جدید را به روش اروپایی در ایران، که همان مرصحنه دولتی (بیمارستان سینا) است، تأسیس کرد و خود ریاست آن را به عهده گرفت. وی در محصل حیطه الصحة، منشیک در پزشکان قلمی شهر که نخستین بار در تهران تشکیل شد حضور داشت، و پس از کناره گیری از ریاست بیمارستان دولتی در ۱۲۹۸ ق با میرزا حسین خان مشیرالدوله به مشهد رفت و در آنجا بیمارستان رصوی را مؤسسه آستان قدس رصوی تأسیس کرد و آن دومین بیمارستان به روش اروپایی در ایران بود. از ۱۳۱۰ ق جرواحی ناصرالدین شاه و مظفرالدین شاه شد و به طبابت در دربار اشتغال ورزید. وی کسانهای در «پاتولوژی و کلینیک جراحی»، «فیزیک»، «جراحی»، «توپوتیک»، «تشریح» و دو رساله در «سوء هضم» تألیف کرده است. از دیگر آثارش «پزشکی نامه»، نام داروهای طب قدیم در سراسر نامهای اروپایی، «تعلیمات ابتدایی»، «فرهنگ نفیسی» در لغت، «نامه زمان امور».

تاریخ پیدلای ایرانیان (مقدمه / ۲۱۵-۲۱۹)، دایرةالمعارف
فارسی (۲/ ۲۹۹۴)، درد شمار تاریخ (۱/ ۱۳۲)، ریحانه
(۶/ ۱۴۱-۱۴۳)، شرح حال رجال (۲/ ۴۳۵)، فرهنگ
فارسی (۱ مقدمه)، فهرست گنجهای چاپی فارسی ۲/
۲۶۴۲، بحث دمه (دین ناظم الاطباء)، مکررم الآثار ۱۵/
۱۷۰۱-۱۷۰۲)، مؤلفین کب چاپی (۴/ ۵۴۷-۵۴۹)،
ردگار (۳، ۴، ۵ ص ۶۵۰۷)

ناظم تبریزی، خواجہ محمد صادق. (س. یازدہم ق)،
شاعر، متخلص بہ ناظم معروف بہ صادق. اہل تبریز و

ناظم المهایم، میرزا حصار، برزید صفر علی خویی (ز ۱۲۶۷ ق)، مدیر روزنامه، وی مدتی مأمور صدور گسترنامه آذربایجان و چندی ژنرال گنبد ایران در تعداد بود و مدتی هم ریاست کل اداره گسترنامه را به عهده داشت. ناصره چون مورد توجه امیر کبیر بود در موقع تأسیس روزنامه «توفیق» انتخاب شد، در ۱۲۶۷ ق، اداره آن، به او که صاحب چاپخانه بود، واگذار شد.

تاریخ سرایند (۳۲۰-۳۲۲/۴)، دانشمندان آذربایجان (۹۲)، سبک شناسی (۳۲۲/۲)، شرح حال رجال (۱/۲۳۳)، بحث نامه رخیل / ناظم المهایم

ناظم هروی، ملا فرخ حسین، فرزند شاه رها سبزواری. (س یازدهم ق)، شاعر، متخصص به ناظم. در هرات به دنیا آمد و در همان جا رشد یافت و خدمت قضایی هروی بن شاعری آموخت. وی پس از کسب دانش و ادب به دربار حسن خان شاسلو، میگگر پیگری خراسان پیوست و طرف توجه و عنایت خاص عاشقی حیدر، پسر حسن خان که از صرف شاه سلیمان (۱۰۷۷-۱۱۰۵ ق) پیگگر پیگی اصمغان بود، قرار گرفت و تقرب و اعتبار بسیار پیدا کرد و به دعوت و تشویق خان مذکور به نظام «یوسف و زلیخا» پرداخت. وی معاصر نصرآبادی (ز ۱۰۸۲ ق) بود و با وی مکتبه داشت دکتر صفادر حاشیه «تاریخ ادبیات در ایران» به نقل از داوود قلی آورده که ناظم در ۱۰۷۶ ق یعنی یک سال قبل از اتمام کتاب «قصص اخاقانی» شصت ساله بود شیرعلی خان لودی، صاحب «مرآةالخیال»، گوید که چندی پ بر دانش در چهارپیگر نگر که ناظم در آنجا عزلت گزیده بود، شاگردی او و کرده و مختصری از مقدمات را نزد وی آموخته است و در ادامه آورده که ناظم در ۱۰۶۸ ق درگذشته است. «یوسف و زلیخا» ناظم به تقلید از «یوسف و زلیخای» جامی و سر همان وزن سروده شده، در ۱۰۵۸ ق آغاز و در ۱۰۶۲ یا ۱۰۷۲ ق پایان یافته است. ناظم بجز قصیده، غزل و معما نیز می ساخت. از دیگر آثار وی «دیوان» شعر.

آشنکده آذر (۷۷۴-۷۷۶/۲)، تاریخ ادبیات در ایران (۵/۱۲۶۶-۱۲۷۲)، تذکره روز وروش (۷۹۹-۷۹۹)، تذکره نصرآبادی (۳۰-۳۳/۵)، اندریم (۶۲-۶۲/۱)، ۱۹/۳۴۸-۳۴۹، ریحانه (۱۲۴/۶)، سرا آزاد (۵/۱)، فرهنگ سخنوران (۹۱۶)، لغت نامه (ذیل / ناظم هروی)، مرآت الخیال (۱۲۰)، منظومه های فارسی (۵۷۷-۵۷۹)، مؤلفین کتب چاپی (۴/۸۰۹-۸۱۰)، سبک الوکار (۷۲۲-۷۲۴)

عصر هنر از پاک سمیران ستراود

کس قیمت کز از لب دریا نشسته است

تذکره روز وروش (۷۹۷)، تذکره نصرآبادی (۳۸۴)، دانشمندان و سخن سرین فارس (۵/۶۲۲)، اندریم (۹/۱۶۲)، فرهنگ سخنوران (۹۱۶)، مرآت الخیال (۶۴-۶۴/۲)

ناظم العلوم، علی خان، فرزند محمد قاسم خان (وف ۱۳۱۷ ق)، ریاضیدان و مترجم. ملقب به ناظم المعلوم. وقتی در ۱۲۹۰ ق ناصرالدین شاه برای اولین بار به اروپا سفر کرد، وی همراه دایی خود، حبیبعلی خان محیرالدوله، که از ملازمان شاه در آن سفر بود به پاریس رفت و در مدرسه معانی سن سیر در رشته تربیانه به تحصیل مشغول شد. پس از بازگشت به ایران از معلمان نظام سلطان مسعود میرزا ظل السلطان، که برای خود ارتشی تشکیل داده بوده شد. او مدتی نیز به عدت اخلاف سر حدی با روسها به خوی رفت و بعد از مرگ ناصرالدین شاه به تهران بازگشت و مدتی رئیس مدرسه علمیه و از معلمان «دوالقون» بود. آثار وی: «اصول جبر و مقابله»، «اصول علم حساب»، «انجم و جی ز جبر و مقابله»، «تاریخ صومری»، «حکمت ریاضی»، در اصول علم حساب، نگارتم، «تساک»، ترجمه

شرح حال رجال (۲/۳۸۵-۳۸۴)، فهرست کتب چاپی فارسی ۱-۲۵۱، ۲۶۳، ۳۸۲، ۷۲۹، ۹۴۷، ۱۰۱۷۰، ۱۲۰۲)، مؤلفین کتب چاپی (۴/۴۶۹)

ناظم فیروزآبادی میبیدی یزدی. (س یازدهم ق)، شاعر، متخصص به ناظم هروی درویش مشهور بود. مدتی به هد رفت و در ۱۰۶۵ ق به پیران برگشت. جدی در اصمغان ساکن و با نصرآبادی (ز ۱۰۸۳ ق) معاصر و معاصر بود، سپس به پیران رفت در قصه فیروزآبادی به عزلت و فراغت زندگی می کرد و در همان جا درگذشت. «جامع مقبیدی» نام وی را به صورت شطرنمای فیروزآبادی آورده است. «شعاری از وی در تذکره ها آمده است از اوست:

سرور از پای در افتاده، چمن ر چکند

آدمی را ده بی چیز وطن ر چکند

تذکره نصرآبادی (۲۰۳)، جامع معین (۳/۴۵۵-۴۵۲)، اندریم (۹/۱۶۴)، فرهنگ سخنوران (۹۱۶)، کاروان (۲/۱۶۱۶)

ناظم الملک، چهارپیگر خان، ضیایی مرقدی.

اوقاف یزد را به عهده داشت. میرزا مسیح در ۱۳۲۶ ق رونامه «نافور» را در اصفهان تأسیس و منتشر کرد. وی در اصفهان درگذشت و در کنار استاد خود، آخوند کاشی، مدفون شد.

تاریخ جویبار (۴/ ۷۵۲-۷۵۳)، تذکره القلوب (۷۹۹).

ماکام یغارایی، سید ناکام. (س یازدهم ق)، شاعر. وی از سادات یحازا بود که سرد امامقلی خان ازبکی، حاکم سقز، تقرب داشت. او پس از فوت امامقلی خان، درگذشت. نصرآبادی (ر ۱۰۸۳ ق) در تذکره خود، تخلص وی را لطیف آورده است. اشعاری «روی در تذکره‌ها آمده است.

تاریخ نظم و نثر (۶۸۹)، تذکره روز روشن (۷۹۹)، تذکره نصرآبادی (۴۳۶)، الذریعه (۹/ ۱۱۶۴)، فرهنگ سخنوران

۹۱۷

نابندری، علی محمد. (وف ۱۳۴۸-۱۳۹۸ ش)، موسیقیدان، خطاط و نقاش. در قم به دنیا آمد. وی از همان کودکی زیر نظر پدرش - که یکی از خوشنویسان بام نام بود - تعلیم خط گرفت و سپس نزد حیدرعلی خوشنویس این هنر را تکمیل کرد. در توجوهی به موسیقی علاقه مند شد و به تدریس و تکیه آن به محضر حسین هنگ آفرین رفت. پس از مدتی در کلاس ابوالحسن خان صبا حضور یافت و نواختن ویولن را نزد آن استاد تکمیل نمود. در ۱۳۱۸ ش کلاس موسیقی تأسیس کرد و در ضمن به ساختن ساز، سوزن، ستور، روی آورد. وی علاوه بر موسیقی و خوشنویسی، از مینیاتور و تذهیب نیز اطلاع کافی داشت و آثاری از خود باقی گذاشته است. او سالها دبیر خط و نقاشی و موسیقی بود. نامداری در ۱۳۱۹ ش وارد وادیر شد و ارکستری به نام کود و خود سرپرستی آن را به عهده گرفت. وی در نوشتن خط تات مهارت سرایی داشت و به درحراست روح الله خالقی کتاب اول و دوم «تار» را با خط زیبای خود نوشت. از آهنگهای او «سمر برگرده» را می توان نام برد که خواننده آن حسن کاووسی بود.

مردان موسیقی (۲/ ۷۸۷۷)

نامی اردوبادی، مولانا نامی. (س دهم ق)، شاعر، متخلص به نامی. اهل اردوباد بود. مدتی ساکن تبریز شد و در آنجا با صادقی کتبدار، مؤلف «مجمع الخواص»، معاشر شد. گریزند با میر صفی نیشابوری (م ۹۷۶ ق)، استاد صدقی کتابخانه، به سبب شعری منازعه کرد. او قصیده معروف «شتر حیره» کاتبی نیشابوری را تقلید کرد.

ناظمی، مهدی. (تو ۱۲۸۹ ش)، سوزنده و سارنده ساز. در یزد به دنیا آمد. از کودکی با ستور آشنا شد و برای آموختن آن نزد حبیب سماعی به تهران آمد. وی در آن هنگام که ساخت ستور روی اصول و قواعد درستی نبود، شروع به ساختن این ساز کرد و در فن خود مهارت بسیاری یافت. ستورهای ساختن بین استاد علاوه بر ایران، در بسیاری از کشورهای دیگر رایج است و مشتاقان فراوانی دارد. ناظمی در فرازندگی ستور نیز نتیجه‌ای شیرین داشت و درار و صفحاتی با تاج اصفهانی و جلیلی شهناز، در دستگاههای «بیات ترک»، «ابوعطاء»، «شور»، «سه گاه» و «دشتی» برگزیده است.

تاریخ موسیقی (۲/ ۵۹۹)، سرگزشت موسیقی (۱/ ۱۷۳)، مردن موسیقی (۲/ ۳۹۶-۳۹۷)

ناعم، ابراهیم، فرزند احمد. (تو ۱۳۰۰ ش)، شاعر، متخلص به ناعم. در رشت به دنیا آمد. تحصیلات ابتدایی و متوسطه را در زادگاهش و تهران به پایان رساند و در آموزشگاه تخصصی قضایی ثبت به تحصیل ادامه داد و فارغ التحصیل شد. سپس به استخدام اداره کل ثبت احوال درآمد. وی در میان شعرائ متقدم ایران به حکیم شهرت و معروفیادانی ارادت و اخلاص کامل داشته. لایم به ذکر است که چون پدرش معروف به مرشد احمد گلستانی صوفی صافی بود، و صافی تخلص می کرد، به او ابراهیم صافی نیز گفته اند. وی قطعاتی در زمینه خوابیدیش سروده که منظومه «الای خوانها»، متجاوز از یکصد و پانزده بیت، یکی از آنها می باشد.

سخنران نامی معاصر (۶/ ۲۵۹۷-۲۶۰۶)، کتاب گیلان (۲/ ۵۸۷)

نایع قصی. (س یازدهم ق)، شاعر. وی در ابتدا به شغل طباطخی مشغول بود، وی پس از تتبع بسیار، خود را در سبک شاعران قرار داد. در زمان شاه سلیمان صفوی (۱۰۷۷-۱۱۰۵ ق) می زیست و با مولانا عبدالرزاق لاهیجی (م ۱۰۵۱ ق) معاصر و معاشر بود. از آثار وی «دیوان» شعر

آتشکده آذر (۳/ ۱۳۱۸)، تذکره نصرآبادی (۳۶۶)، الذریعه (۹/ ۱۱۶۴)، فرهنگ سخنوران (۹۱۶)

سافور توسرکاشی، میرزا مسیح، فرزند سید ابراهیم. (وف ۱۳۵۱ ق)، رونامه نگار از شاگردان آخوند کاشی (م ۱۳۳۳ ق) و چندی سرپرست اوقاف اصفهان بود و در سالهای ۱۳۲۵ ق به بعد مدتی ریاست معارف و

مختصرون (۹۱۸-۹۱۷)، کتابشناسی نظامی گنجوی (۴۱۹-۴۲۰)، لبت نامه (ذیل / نامی اصفهانی)، مجمع الفصحی (۶/ ۱۰۸۲-۱۰۸۳)، منظومه‌های فارسی (۵۷۹-۵۸۵)، مؤلفی کتب چاپی (۳/ ۵۰۵۵۰۴)، نگارستان دار (۲۷۱-۲۷۲).

نامی تبریزی، (س دهم ق)، شاعر، وی برادر قوسی تبریزی و با سام میرزا صفوی (م ۹۷۳/۹۷۵ ق) معاصر بود. در شعر بیشتر به قصیده می‌پرداخت. از دوست: ای خوش آن ساقی که ما را جام پیروشی دهد تا زمستی یک زمان ما را فراموشی دهد تاریخ نظم و نثر (۷۰۵)، تحفه سامی (۲۵۳)، دانشمندان آذربایجان (۲۷۰)، الدرر (۹/ ۱۱۶۶)، فرهنگ سخنوران (۹۱۸)، لبت نامه (ذیل / نامی تبریزی).

نامی تهرانی، ملا فضل، (ز ۹۲۵ ق)، شاعر، متخلص به نامی هل تهران و از شاگردان مولانا امیدی تهرانی (م ۹۲۵ ق) بود از ابتدای جوانی تا زمان فوت مولانا امیدی، در خدمت او به سر برد و در تاریخ وقایع مولانا نیز شعری دگرود. نامی در جوانی درگذشت در «تحفه سامی» هست مرگ وی، به گمان مردم، مسموم شدن توسط سلسله نور بنحبه ذکر شده است. صاحب مؤلف «الدرر» نام وی را افضل ترکه آورده است. از آثار وی: «دیوان» شعر.

تاریخ دیبیت دو ایرن (۴/ ۲۲۷-۲۲۸)، تاریخ نظم و نثر (۶۸۹)، تحفه سامی (۲۲۷-۲۲۸)، تذکره درد روشی (۷۹۹)، تذکره میخانه (۱۲۷-۱۵۰)، تذکره نصرآبادی (۲۷۱)، الدرر (۹/ ۱۱۶۷۸۵)، فرهنگ سخنوران (۹۱۸)، لبت نامه (ذیل / نامی تهرانی)، هفت تقسیم (۳/ ۱۸۲).

نامی خلجستانی، میرزا عبدالله، (س سیزدهم ق)، شاعر در زمان حکومت محمد شاه قاجار (۱۲۵۰-۱۲۶۴ ق) به تهران آمد و حاج میرزا آقاسی ایروانی بعضی خدمات دیوانی را به وی داد و در زمان ناصرالدین شاه (۱۲۶۴-۱۳۱۳ ق) در زمره منشیان دربار قرار گرفت. وی نگارش روزنامه «دولت علیه ایران» را عهده‌دار بود. از آثارش «دیوان» شعر حدیقه الشعر، (۲/ ۱۸۲۹-۱۸۲۱)، الدرر (۸/ ۱۱۶۶)، گلزار جاپیدن (۲/ ۱۶۰۲-۱۶۰۳)، مجمع الفصحی (۶/ ۱۰۸۴).

نامی کرمانشاهی، میرزا محمد، (ول ۱۲۲۸ ق)،

رکنه «پشه» را بر آن فرود که شاعرانی همچون جامی و واصلی بر بعدها جواب این قصیده را گفته و بر آن اجرایی بر فروده‌اند. نامی در اواخر عمر به هند رفت و در همان‌جا درگذشت. از آثار وی: «دیوان» شعر.

تاریخ نظم و نثر (۵۱۶)، دانشمندان آذربایجان (۳۶۹-۳۷۰)، الدرر (۹/ ۱۱۴۶، ۱۱۶۵)، فرهنگ سخنوران (۹۱۷)، کدروان هند (۲/ ۱۳۱۸)، لبت نامه (ذیل / نامی اردوبادی)، مجمع الفصحی (۲۱۵-۲۱۲).

نامی اصفهانی، مرتضی قلی خان، فرزند ساروخان نورچی باشی، (س دهم و یازدهم ق)، شاعر در زمان شاه عباس اول (۹۹۶-۱۰۳۸ ق) می‌زیست و از منشیان و کاتبان دربار او بود. در عهد کبر شاه (۹۶۳-۱۰۱۳ ق) به هند رفت از دست

گر قبار گلشن کویت به چشم ما رسید پنجه مرگان رسد، گل بر سر دستار ما الدرر (۹/ ۱۱۶۵)، صبح گلشن (۵۰۲)، فرهنگ سخنوران (۹۱۷)، کدروان هند (۲/ ۱۴۱۸)، لبت نامه (ذیل / نامی اصفهانی).

نامی اصفهانی، میرزا سید محمد صادق موسوی، (س سیزدهم ق)، مروج و شاعر، متخلص به نامی. میرزا میرزا محمد صادق منشی، از مصادات موسوی و برادرزاده میرزا رحیم حکیم باشی بود. اجداد وی از شیراز به اصفهان آمده و از طبیان خاص سلاطین صفوی بودند. او به فن نظم و نثر آگاه و به سرودن مثنوی تمایل بیشتر داشت. نامی پ مؤلف «نگارستان دار» (م ۱۲۴۳ ق) معاصر و معاصر بود بر سر سال فوت وی بین مؤلفان اختلاف است، «صبح گلشن» مرگ وی را در عهد نادر شاه می‌داند و صاحب «نگارستان دار» در اوایل دوره محمد شاه قاجار (۱۲۵۰-۱۲۶۴ ق) و «الدرر» و «کتابشناسی نظامی گنجوی»، ۱۲۰۴ ق را ذکر کرده‌اند. در مورد نام برخی از آثارش نیز اختلاف وجود دارد. از آثار وی: «تاریخ گیتی گشا» به فارسی در تاریخ رندیه که بعدها میرزا عبدالکریم شیرازی و میرزا محمد رضای شیرازی هر یک ذیلی بر آن نوشته اند؛ مثنوی «نامه نامی» یا «صبح گنج»، که به تقلید از «خمس» نظامی نوشته است، مرکب از پنج مثنوی به نام «درج گهر»، «خسرو و شیرین»، «بینی و مجنون»، «قواحق و حدر» و «یوسف و زلیخا»

الدرر (۳/ ۲۸۴، ۷/ ۲۶۳، ۹/ ۱۱۶۵-۱۱۶۶، ۱۱۹/ ۳۱۹، ۲۴/ ۲۵)، سینه الممرد (۱/ ۳۳۹-۳۴۰)، شرح سال رجال (۵/ ۲۵۰)، صبح گلشن (۵۰۲-۵۰۳)، فرهنگ

شاعر اصلش از استرآباد و از احفاد میرزا مهدی خان استرآبادی، منشی نادر شاه افشار، می‌باشد. در کرمانشاه به دنیا آمد. بیشتر شمعورش در مدیحه معصومین سلام‌الله علیه است. وی سرانجام در راذک‌هش درگذشت. آثارش: «دیوان» شعر

حدیده الشعراء (۱۸۴۳-۱۸۵۱)، الذریعه (۱۱۶۷/۹)، فرهنگ سخنوران (۹۱۹)، گززار حدیدان (۱۶۰۴/۳)، صبح المصباح (۱۰۸۳/۶).

نامی مشهدی - حاجی مشهدی، شاه قاسم

نامید خسروزی، میرزا ابراهیم، (وف ۱۳۳۳ ش)، روزنامه‌نگار وی در ۱۳۰۰ ش روزنامه «ناهیده» را در تهران تأسیس و منتشر کرد، که اولین روزنامه کاریکاتوریستی و اجتماعی بود و چون مقالات آن به زبان ساده عوام فهم نوشته می‌شد، مورد استقبال عموم مردم قرار می‌گرفت. این روزنامه چند بار توقیف شد و سرانجام دو سال نهم انتشار در اثر حریق ناگهانی اداره روزنامه آتش گرفت و دیگر انتشار نیافت. میرزا ابراهیم سرانجام پس از درگذشت

ادبیات ترین (۳۱۵۳۱۴)، تاریخ پرورد (۲۵۹۰۲۵۵/۴) دانشمندان و سخن‌سرایان فارس (۶۴۹۰۶۴۸/۵).

نامید همدانی، یعقوب، فرزند عبدالرحمان، (۱۲۶۶-۱۲۶۸/۱۳۴۲ ش)، شاعر معروف به الستی در همدان به دنیا آمد و بعد از فوت پدر وارد خدمت دولت شد و بی تحصیلات خود را در همدان به پایان رساند و رهبر شعر و فنون ادب را از محضر غلام همدانی کسب کرد و در شمار اعضای انجمن ادبی آن شهر که به ریاست آزاد همدانی اداره می‌شد، درآمد و بعد از فوت وی چندی ریاست انجمن را بر عهده گرفت. او مدتی در خادگستری و پس از آن در پست و تلگراف همدان به خدمت پرداخت. از آثار وی: «دیوان» شعر، مشجور از پنج هزار بیت

بررگان و سخن‌سرایان همدان (۳۶۲-۳۶۱/۲) الذریعه (۱۱۶۷/۹)، سخنوران نامی معاصر (۳۶۱۲-۳۶۰۷/۵) فرهنگ سخنوران (۹۱۹).

نایب اسدالله اصفهانی، (وف ح ۱۳۴۳ ق)، موسیقیدان، معروض‌نویس و ماهرترین استاد نوازنده بی در اواخر عهد قاجار به بود که بسیاری از اساتید این فن از دست پروردگان و شاگردان او هستند، از جمله مهدی موسیقی اصفهانی، حسین یآوری، حسن کسایی، عبدالحق و حسن اصفهانی.

او شاگرد ابراهیم آقانشی بود و در نوازندگی بی مهارت و قدرت بسزایی داشت و در اطلاعات موسیقی کم نظیر بود. وی را به اخلاق و فضایل پسندیده ستوده و در نوازندگی بی، همطراز سماع حضور و آب حسیقلی در دستور و تار دانسته‌اند. در اهمیت مقام نایب اسدالله همین پس که گفته بود: «من بی را از آقل گویمندان به دربار پادشاه مردم». او مدتها در تهران ساکن بود و سپس به مولد خود، صفهان بازگشت و در همان‌جا درگذشت. از وی صفحانی باقی مانده است.

استادان موسیقی (۶۰)، تاریخ تحول صیغ موسیقی (۱۶۰، ۱۲۵، ۱۵۸) تساربخ موسیقی (۶۱۶/۲)، ۱۶۱۹-۱۶۱۷، تاریخ هنرهای ملی (۲/ ۹۸۱، ۹۸۰)، سرگذشت موسیقی (۱/ ۲۹۲-۲۹۰)، شرح حال رجال (۲۶/۶)، مردان موسیقی (۲/ ۱۲-۱۱۱).

نایب اصفهانی، محمدرضا، (من دوازدهم ق)، شاعر، متخلص به نایب. در اصفهان به دنیا آمد با شیخ محمد علی حزیز لاهیجی (م ۱۱۸۱ ق) معاصر بود. اشعاری از وی در تذکره‌ها آمده است. از اوست:

ساله پنداشت که در سیب ما جا تنگ است
رفت و برگشت سراسیمه که دنیا تنگ است

الذریعه (۱۱۶۸/۹)، رجانه (۱۲۶/۶)، صبح گلشن (۵۰۳)، زندگی سخنوران (۹۱۹)، لقب نامه (دین/ نایب اصفهانی).

نایب انصاری، ابراهیم، معترض مشهدی، ابراهیم

نایب انصاری، میرزا معصوم - معصوم علی‌شاه

نایبی، شیخ میرزا حسین/محمد حسین، فرزند شیخ عبدالرحیم، فرزند میرزا محمد سعید، (۱۳۵۵-۱۲۷۷ ق)، عالم دینی، نقیه اصولی، حکیم، متکلم، مجتهد، مرجع تقلید و مدرس پدرش شیخ عبدالرحیم ملقب به شیخ الاسلام ناسی نجفی است. محمد حسین در خاندان روحانی در نایب اصفهان به دنیا آمد. پس از فراگیری مقدمات در همه سالگی به اصفهان رفت و اصول را نزد میرزا ابوالعالی کرباسی و حکمت و کلام را نزد میرزا جهانگیرخان قشقایی و شیخ محمد حسن هزار چربی و آقا نجفی اصفهانی خواند. جدی نیز شاگرد درس فقه و اصول شیخ محمد باقر اصفهانی، پدر آقا نجفی، بود. نایبی در ۱۳۰۳ ق برای ادامه تحصیل به عراق رفت و پس از توقفی کوتاه در نجف راهی ساعرا شد و از محضر میرزای

مؤلف «طرائق الحقائق» آورده که عبدالوهاب محضر سورعشاه را درک کرده است. وی در قصه ساین درگذشت و در مصلى، نزدیک مزار سید محمد بن عبدالله الحسوی بویخشی دفن شد.

شروح حال رجال (۲/ ۳۱۸)، طرائق الحقائق (۲/ ۲۱۵-۲۱۶).

نایینی، میرزا رفیعاً - رفیع نایینی

نایینی تبریزی، محمد، فرزند حاجی اسماعیل (ص ۱۰۲۸-۹۹۹)، موسیقیدان و شاعر اهل شبنکره نازمی بود و در ملازمت شاه عباس اول (۱۰۲۸-۹۹۹ ق) به سر می‌برد. در علم ادوار و موسیقی مهارت داشت و تصنیف‌هایی نیز ساخته است. به هند رفت و به مدح عبدالرحیم خان، خان خانات، پرداخت. در ۱۰۲۳ ق، در راه رفتن به مکه، باقی‌نهادندی در بندر شقای یمن با او ملاقات کرد. بعد از مراجعت از مکه، نایینی به برهانپور نزد شاهزاده خرم رفت و مورد عنایت وی قرار گرفت و ملازمت جهانگیر شاه (۱۰۳۷-۱۰۱۴ ق) را پذیرفت. جهانگیر شاه در ۱۰۲۶ ق بعد از شنیدن چند مجلس ساز نواز و شعری که در وصفی سروده بود، دستور داد به زندان‌پرورشی به او زدند. ایاتی از وی در تذکرها نقل شده است.

کاروان هند (۲/ ۱۲۲۰-۱۲۲۱)، مآثر دهمی (۴/ ۱۶۸۹-۶۹۰).

نیا تی قراچه داغی تبریزی، سید ابوالقاسم، فرزند سید محترم اشتیپنی (وف ۱۲۶۲ ق)، عارف و شاعر، متخلص به تاتی. وی حاکم چربانی یا مجنون شاه نیز تحصی می‌کرد. اهل اشتیپن یا اشپین، دیهی از ناحیه قراچه داغ تبریز بود. در آنجا نشو و نما یافت و بعد از مدتی به امر مسافرت کرد. وی درویش مسلک و صوفی مشرب بود و تتبع اشعار خواجه حافظ شیرازی می‌کرد. شعرهای ترکی مطابق نغمات کردی، کرمی، قراکهری و گرایلی بسیار گفته است. در اواخر عمر به اشتیپن بازگشت و در آنجا درگذشت و در بقعه شیخ شهاب الدین که مدتی در آنجا به ریاضت پرداخته بوده دفن شد. نام پدر وی به ضرورت‌های مجرم و محرم نیز آمده است. از آثار وی: «لا سحر طویل»، در مدح رسول اکرم (ص)، «بوسه‌ستان خیال»، «چین لاشق»، «دیوان» شعر.

دانشمندان آذربایجان (۳۷۱-۳۷۱)، الذریعه (۳/ ۳۱)، ۵۶/ ۹، ۹۶۸-۱۱۶۸، ۱۵/ ۳۷۲، رساله (۶/ ۳۱).

شیرازی و سید اسماعیل صدر و سید محمد فشارکی اصفهانی استفاده نمود پس از درگذشت میرزای شیرازی، به همراه سید اسماعیل صدر به کربلا رفت و پس از دو سال از آنجا به نجف رفت و در این شهر اقامت گزید و از محضر آخوند ملا محمد کاظم خراسانی بهره‌ها برد. او از محدث توری و حاج شیخ محمد طه نجف و حاج میرزا حسین حسینی روایت نمود پس از درگذشت آخوند خراسانی، خود مستقل به بحث و تدریس پرداخت. شیخ حسین حلی و سید ابوالقاسم خویی بحثی و شیخ محمد ابراهیم کرباسی و شیخ محمد علی کظمی خراسانی، صاحب «نوائد الاصول»، و شیخ موسی خوانصاری نجفی، صاحب «منیة الطالب»، در شرح «الفکاسب»، و میرزا محمد باقر زنجان‌ای از شاگردان وی بودند. سید محسن حکیم طباطبائی و شیخ عبدالسی عراقي نجفی و میرزا محمد علی اردوبادی از وی روایت نموده‌اند. او در جریان انقلاب مشروطه ایران و نهضت علمای شیعه در هرق بر ضد سلطه انگلستان فعالیت داشت، اما عمده شهرتش بواسطه تألیف کتاب «تنبيه الامّة و تمزيه الملة»، در لزوم مشروطیت ایران، و بطور کلی در زمینه تبیین عقاید اسلام و شیعه در زمینه حکومت است. در او خیر عمر برای معالجه به بغداد رفت و در همین شهر درگذشت. پیکر وی را به نجف منتقل نمودند و در صحن شریف به خاک سپردند. از دیگر آثارش: حاشیه بر «نجاه العباد»، حاشیه بر «عروة الوثقی»، رساله‌ای در «احکام خلل»، رساله‌ای در «معانی الحرفیة»، رساله‌ای در «تراحم و تریب»، رساله‌ای در «فعاذه لا فسرر»، رساله‌ای در «خيارات»، رساله‌ای در «معاظرة»، رساله‌ای در «بیع فضولی»، رساله‌ای در «لباس مشکوک»، «وسيلة النجاة»، رساله عملیه.

اعبار شیعیه (۵۶/ ۵۴)، الذریعه (۶/ ۱۴۹)، ۱۵۰/ ۱۱، ۴۴/ ۲، ۸۲/ ۱۸، ۲۹۲/ ۲، ۲۰۵/ ۲۵، ۸۷/ ۱۱، ۱۲۷/ ۶)، طبقات اعلام الشیعیه (قرن ۱۲/ ۵۹۳-۵۹۴)، لغت شامه (دیل / ساینس)، معجم رجال السیث (۲۲/ ۱۸)، معجم رجال نجف (۳/ ۱۲۶۱-۱۲۶۲)، معجم المؤلفین (۴/ ۱۶، ۱/ ۲۲۲)، مکارم الآثار (۲۱۶۹-۲۱۸۳)، شیرازی (۱۳۹).

نایینی، عبدالوهاب، نوروند حمید القسوم، (ح ۱۱۱۸-۱۲۱۲ ق)، صوفی در زمان شاه سلطان حسین صفوی (۱۱۰۵-۱۱۳۵ ق) به دنیا آمد. بعضی عبدالوهاب را از سلسله بویخشی می‌دانند و برخی به اویسیان منسوب می‌دارند. وی مرشد حاج محمد حسن تبریزی - جلد پادری میرزا نصرالله خان مشیرالدوله نایینی و خانواده پیرنیا - بود.

(۱۲۹)، سحروردی آذربایجان (۱/ ۱۲۳)، فرهنگ سحروردی (۹۲۱)، لغت نامه (ذیل / سیاهی)، مکرم الآثار (۵/ ۶۷۷)، مؤلفین کتب چاپی (۱/ ۲۹۲).

میوهی، عبدالحجیم - ثابت کرماتی، عبدالحجیم میوهی.

نبی خان قاجار - (ر ۱۳۰۴ ق)، نقاش، ملقب به منصور الممالک، از خاندان قاجاری بود که در چهره سازی و شبیه پرداری در شبیه رنگ و روغن مهارت داشت. از آثار وی: چهره، میرا هدیه و وزیر دفتر که شبیه ساری بوده، با رقم: «کمترین بنده آستان نبی خان قاجار مسه ۱۲۸۵»؛ تصویر دورنمای دهی که منظره برداشت سحروردی انگور در آن نقش شده و رقم «عمل کمترین نبی خان ۱۲۸۵»؛ دارد. تصویر چهره مرد میان سال به رنگ و روغن، با رقم: «خانزاد نبی خان قاجار»؛ تصویر رنگ و روغن پیرمردی، با رقم: «بنده آستان میرا نبی خان منصور الممالک ۱۳۰۲»؛ تصویر یکی از رجال ناصری، با رقم: «خانزاد نبی خان منصور الممالک ۱۳۰۴» - حواله و آثار نقاشان (۳/ ۱۳۶۸).

نثار تبریزی - نثار گرموردی آذربایجان

نثار شیرازی، میرزا محمد، فرزند ملا علی بابا، فرزند ملا حبیبعلی، (تو ۱۲۶۲/۱۲۶۰ ق)، شاعر، متخصص به نثار در شیراز به دنیا آمد پس از تحصیل علوم عربی و ادبی به هندوستان رفت و بندهای از موبدان هند از جمله کلمعلی حال ثواب و امیر شد سپس به تهران آمد و چندی با صاحب «صاحب التواریخ» میرزا محمد تقی لسان المملک، متخصص به سپهر، مصاحبت داشت و از معلومات او استفاده می برد. وی باز دیگر به شیراز رفت و از آنجا به هند برگشت و در ۱۳۰۷ ق «دیوان» شعر خود را با نام «مناقب الکرام» به کمک میرزا حسین خان انصاری، ژنرال کشور ایران در بمبئی، به چاپ رساند.

آثار عجم (۲۶۸-۲۶۹)، حلیة الشعراء (۲/ ۸۵۷ - ۱۸۵۶)، دانشمندان و سخن سوریان فارس (۵/ ۶۲۹-۶۵۳)، الذریعة (۹/ ۱۱۶۹)، ریحانة (۶/ ۱۳۱-۱۳۱)، فهرست کتابهای چاپی فارس (۱/ ۱۵۸۸، ۲/ ۳۱۳)، مرآت الفصاحة (۶۴۵-۶۴۶)، مکرم الآثار (۵/ ۱۶۹)، مؤلفین کتب چاپی (۵/ ۸۵۷).

نثار گرموردی آذربایجان، میرزا مهدی / محمد مهدی، فرزند میرزا امیر محمد انصاری، (وف ۱۲۸۳ ق)،

شاعر، متخصص به نثار، ملقب به بیان المملک. مسیبه به خواجه عبدالله انصاری می رسد در فریه اشیقی، از قرائی محال گرموردی آذربایجان، به دنیا آمد. وی از کودکی به تحصیل پرداخت و تحت تعلیم و تربیت محمد خان زندگه میر نظام قرار گرفت تا جایی که از مشایخ خاص او شد. بعد از مرگ محمد خان به تهران آمد و همراه حسین خان نظام الدوله به فارس رفت و بعد از چهار سال دوباره به تهران بازگشت و به دلیل خصوصی که امیرکبیر با وی داشت او را به هیچ کاری نگذاشت. میرزا مهدی در زمان میرزا آقا خان نوری حکامه ای بود و به مشگرتی نظام منصوب شد و منشی یاشی نظام لقب یافت و بعد از چندی لقب بیان المملکی به او اعطا گردید. از آثارش: «گنج شایگان» (دیوان)، شعر

حلیة الشعراء (۳/ ۱۸۵۲، ۱۸۷۵)، دانشمندان آذربایجان (۳۷۱)، الذریعة (۹/ ۱۶۹-۱۷۰)، ریحانة (۶/ ۱۳۰-۱۳۲)، فرهنگ سحروردی (۹۲۱)، فهرست کتابهای چاپی فارس (۱/ ۱۵۸۸، ۲/ ۲۲۶۷، ۲۲۷۵)، گنج شایگان (۴۴۶)، مجمع الفصاحة (۶/ ۱۰۸۸-۱۰۸۴)، مؤلفین کتب چاپی (۶/ ۴۵۳-۴۵۱)، یادگار (پس ۷، ش ۸، ص ۷۶-۷۷).

نثاری اصفهانی، تقی، (پس دهم ق)، شاعر به شغل حبیبصاری و روغن گیری اشتغال داشت و در زمان جلال الدین محمد اکبر شاه (۹۶۳-۱۰۱۴ ق) به هندوستان سفر کرده و پس از چندی به اصفهان بازگشت. اشعاری از وی در تذکره ها آمده است. از اوست

دست و شمشیر و مژه غرقه خون می آید
عالمی گشته ببیند که چون می آید

تاریخ نظم و نثر (۱/ ۶۶۱)، الذریعة (۹/ ۱۱۷۱)، صبح گشت (۳/ ۵۰۳-۵۰۲)، فرهنگ سحروردی (۹۲۱)، لغت نامه (ذیل / ۱۰۳۰-۱۰۳۱).

نثاری بخارایی، خواجه بهاء الدین سید حسن، (ز ۹۷۴ ق)، تذکره نویس و شاعر، متخصص به نثاری. ملقب به نفیس الاشراف. وی از شاعران ماوراءالنهر بود. در آثار وی تذکره «مذکر الاحباب» در مورد شاعران ماوراءالنهر که در ۹۷۴ ق به نام اسکندر خان شیخانی (۹۶۸-۹۹۱ ق) تألیف کرد، مؤلف «تاریخ نظم و نثر»، تاریخ تألیف «مذکر الاحباب» را ۹۸۳ ق ذکر کرده است و در ادامه گفته که محمد بدیع بن محمد شریف سمرقندی متخصص به ملیح در ۱۰۹۳ ق ذیلی بر آن نوشته به نام «مذکر الاحباب» و همچنین «الذریعة» نام کتاب نثاری را «مذکر الاحباب» ذکر کرده است. از دیگر آثارش: «دیوان» شعر

مؤمن حسینی. (وف ۱۱۲۶/۱۱۴۰ ق)، شاعر، متخصص به نجات، معروف به میر نجات، وی از سادات کهگیزیه فارس و ساکن اصفهان بود. پدرش مستوفی و نویسنده‌ای عالم و ریاضیدان بود که میر عبدالعال، شغل پدر را در کارهای دیوانی دنبال کرد. در عهد شاه سلیمان صفوی (۱۰۷۷-۱۱۰۵ ق)، برمنشیان دربار شاهی بود و در دوره شاه سلطان حسین (۱۱۰۵-۱۱۳۵ ق) در کتابخانه سلطنتی به خدمت اشیغال داشت. نجات، خط نستعلیق خوش می‌نوشت، شعر نیز می‌سرود و مهارتش در سرودن عزل و مثنوی بود. شاگرد صائب اصفهانی و دوست و همنشین میرزا طاهر وحید قزوینی و میرزا طاهر نصرآبادی و حزین لاهیجی (م ۱۱۸۰ ق) بود. برخی از مؤلفان معتقدند که «دیوان» میر نجات مشتمل بر حدود ده هزار بیت است و میرزا طاهر وحید بر آن دیبچه نرسه است، به آورده صاحب تعلیقات (تذکره المعاصرين)، گنجینه معانی گوید: «نسخه‌ای از دیوان او را که من دیده‌ام، هائیکه دیبچه مزبور بوده و تمام آن دیبچه را در مشأت وحید می‌توان یافت». درباره شعر وی نظرات مختلفی ابراز شده است. نام وی را میر عبدالعالی و عبدالمعالم و سبیش را نمی‌یر ذکر کرده‌اند. او در اصفهان درگذشت و قبر وی در محوطه آرمگاه آقا حسین خوانساری است. از آثار وی: «دیوان» شعر، پنج هزار بیت؛ مثنوی «مسیر السالکین»، سروده شده در ۱۰۸۵ ق، که یک هزار و دویست بیت از آن باقی مانده است؛ مثنوی «گل گشتی»، در اصطلاحات ورزشی و فنون کشتی، که در ۱۱۱۲ ق سروده شده است. آتشکده آذر (۱۰۳۲-۱۰۳۳ ق)، تاریخ ادبیات در ایران (۱۳۶۷-۱۳۷۲)، تاریخ تذکرات فارسی (۱/ ۴۵۲-۴۵۶)، تذکره روز روشن (۸۰۳-۸۰۶)، تذکره المعاصرين (۱۵۷-۱۶۱، ۲۸۸-۲۹۴)، تذکره نصرآبادی (۳۴۰-۳۴۲)، دانشمندان و شش سرایان فارس (۵/ ۶۵۲-۶۵۳)، دایرةالمعارف فارسی (۲/ ۳۰۱)، الذریعه (۹/ ۱۱۷۱)، ریهانه (۶۱/ ۱۲۳)، فرهنگ معنوی (۹۲۱)، فهرست نسخه‌های خطی فارسی (۳/ ۲۵۶۷)، نف نامه (ذیل/ حجاب)، منظومهای فارسی (۵۵۸-۵۵۷).

نجات تبریزی، میرزا محمد حسین سمین الاسلام، فرزند عبدالعزیز. (وف بعد از ۱۳۲۰ ق)، شاعر و مترجم، وی از اشراف خاندان نجات تبریز بود. او قصه دیوذاصف و ملوهر را - که از حکایات معروف مربوط به تاریخ حیات بودا است - تحت نام «کلید بهشت» به رشته نظم درآورده است. از دیگر آثارش: «طوب الادب فی امثال العرب»، ترجمه، حاوی یک قسمت از امثال عربی شامل نکات

تاریخ تذکرات فارسی (۲/ ۲۳۵-۲۳۶)، تاریخ نظم و نثر (۲۰۳)، الذریعه (۹/ ۷۰، ۱۰/ ۲۰، ۱۱/ ۲۵۵-۵۵۶)، سرهنگ معنوی (۹۲۰).

نثری تبریزی، مولانا نثاری (س دهم ق)، شاعر، آذربایجان بود و در آن شهر شهرت بسیار داشت. در جوانی به خراسان مسافرت کرد و سپس به قزوین رفت و مدت بیست سال در آن شهر در دربار صفویه بود و محرم می‌ریست. سپس به امیر تقی الدین محمد، نیره امیر جمال الدین محمد صلیب و احمد صفوی (م ۹۷۵ ق) به کاشان رفت. در آنجا میان او و مولانا محتشم کاشانی (م ۹۹۶ ق) رنجشی پیدا شد و یکدیگر را هجو کردند. وی در شاعری شیوه خاصی داشت. در شعر از بابا دعایی و امیر شاهی پیروی می‌کرد او «دیوان» امیر شاهی را تتبع کرده است. از آثار وی: «دیوان» شعر.

آتشکده آذر (۱/ ۱۳۵-۱۳۶)، تاریخ نظم و نثر (۵۰۸)، دانشمندان آذربایجان (۳۷۲-۳۷۳)، الذریعه (۹/ ۱۱۷۰)، سرهنگ معنوی (۹۲۰)، مجمع النواص (۱۵۵-۱۶۰)، معنی اقلیم (۳/ ۲۲۲-۲۲۳).

نثاری قومی، مولانا نثاری. (وف ۹۶۸ ق)، شاعر، گناباد یا حجاباد ساکن بود. علاوه بر شعر در انشاء و مجامع نیز مهارت داشت. به آورده صاحب «معنی اقلیم» که «مجموع نجوم و هیئت بیشتر از علوم دیگر اظهار مهارت می‌کرد. از آثار وی: مثنوی «سر و تدریج» در بحر «شاه» و درویش «هلالی» «دیوان» شعر.

تاریخ ادبیات در ایران (۵/ ۶۲۶)، تاریخ نظم و نثر (۶۸۹)، نف نامه (۲۲۱-۲۲۲)، تذکره روز روشن (۸۰۳)، تذکره نصرآبادی (۵۲۲)، دویست معنوی (۲۲۴-۲۲۶)، الذریعه (۹/ ۱۱۷۰)، فرهنگ معنوی (۹۲۰-۹۲۱)، معنی اقلیم (۲/ ۳۱۹-۳۲۰).

نثری گیلانی. (مقتول س دهم ق)، شاعر اهل گیلان و معاصر صادقی کاتبان، (م ۱۰۱۶/۱۰۱۷ ق)، مؤلف تذکره «مجمع النواص»، بود. وی با ریاضی خاصی قصه گویی می‌کرده است که می‌شود سلطان شرف الدین بن مختار، کلامی از وی را دلیل الحادش دانست و به همین دلیل، وی را به قتل رساند. آیاتی از وی در تذکرات آمده است. الذریعه (۹/ ۱۱۷۱)، نف نامه (ذیل/ نثری گیلانی)، مجمع النواص (۲۹۵-۲۹۶).

نجات اصفهانی، میر عبدالعالم، فرزند میر محمد

تربیتی در دیوان شعر.

تذکره شعرائی آذربایجان (۶۵۹۶۵۷/۲)، دانشمندان
آذربایجان (۳۷۲)، الذریعه (۱۰۷۱/۹)، (۱۵۹/۱۷)،
مرحنگ سخوران (۹۲۱)، فهرست کتابهای چاپی فارسی
(۲/۲۵۵۳)، مؤلفین کتب چاپی (۲/۷۷۸)

نجاشی با فقی، ملا محمد عیسی طیب (س سیزدهم
ق)، شاعر و طب در اوایل عمر او بفق که وطنش بود به
یزد آمد و مشغول تحصیل علم اندان (علم پزشکی) و علم
ادیان شد. چندی به مسافرت پرداخت و به درجه طبابت
رسید و دوباره به یزد بازگشت و در آنجا سکنی گزید. راقم
یزدی بعضی از اشعارش را در تذکره حره آورده است. او
در حیات راقم (م ۱۲۶۲ ق) از دنیا رفت ضمناً قاسم دگر
است که صاحب «تذکره نصرآبادی» معنی از یک - نی
دافقی به میان آورده که بسیار معمر بوده و با این صاحب
«شاهنامه» را به طور خوش می خوانده شاید این نجاشی
پسریا نوه آن نجاشی معمر باشد. از آثار وی: «نحاة الاندان».
تذکره نصرآبادی (۳۰۷)، حذیفه الشعران (۳/۱۸۶۰ -
۱۸۶۱، ۹/۶)

نجاشی تبریزی، صدر خیابانی تبریزی. (س دهم ق)،
شاعر، متخصص به نجاشی. اهل تبریز بود و به گفتار
مسیحی صوفی (م ۹۷۵/۹۷۴ ق) خط نستعلیق را به
نمی نوشت. در «الذریعه»، «دانشمندان آذربایجان» و
«تاریخ موسیقی» شرح حال مولانا حافظ محلی تبریزی
که حافظ قرآن بوده و قانون و شعر را خوب می نوحته، با
شرح حال صاحب عنوان یکی شده است.

تاریخ موسیقی (۱/۳۲۳)، تسخیر سامی (۱۳۸۲)،
دانشمندان آذربایجان (۲۲۹-۲۳۰، ۳۷۲)، الذریعه (۹/۶۰۱)

نجاشی تهرانی، محمد علی، فرزند غلامحسین خان.
(تو ۱۳۲۴ ق)، نویسنده، مترجم و شاعر. در تهران به دنیا
آمد و تحصیلات ابتدایی و متوسطه را در آموزشگاههای
سلام و ثروت به پایان رساند. سپس به کسب علوم ادبی و
عربی پرداخت و از محضر وحید دستگردی مایه های ادبی
حذ کرد و قریب ده سال به عنوان مدیر داخلی مجله
«ارمغان» با وی همکاری کرد و در تصحیح مثنوی ادبی
همکار نزدیک او بود و چند سال میر به عنوان معاون
کتابخانه ملی مشغول خدمت گردید. از آثار وی: ترجمه
«هجاب المقصور» می نوانب تیمور، تألیف ابن عربشاه، به
نام «زندگی شگفت آور تیمور» اهتمام در انتشار «دیوان»

شعر ملک الشعرای فتحعلی خان صفا «دیوان» شعر

الذریعه (۹/۱۱۷۲)، سخوران نامی معاصر (۶/۳۶۰۸ -
۲۶۲۳)، فهرست کتبهای چاپی فارسی (۱/۵۰۲)،
کشف الظنون (۱۱۲۸)، گلزار جاویدان (۳/۱۶۰۷ -
مؤلفین کتب چاپی (۲/۳۳۰)

نجاشی گیلانی. (س یازدهم ق)، شاعر، در مسوئله
فوس نه دنیا آمد و مدتی در لار به سر برد. فقی اندیش
اوحدی (۱۰۳۱-۹۷۳ ق) دو کردگی، او را در لار دیده
است در زمان شاه عباس اول (۹۹۶-۱۰۳۸ ق) می رست
از آثار وی: مشوی آثار و بیاره به پیروی او «محرر الاسرار»
نقد می

الذریعه (۱۹/۳۱۰)، م هگ سخوران (۹۲۲)، کاروان
هند (۲/۱۲۲۵-۱۲۲۶)، منظومه های فارسی (۵۹۰).

نجاشی مشابوری، حمیدالدین ابوعبد «محمود»
فرزند عمر. (تو ۷۲۸ ق)، ادیب، نحوی و مورخ. از وی به
عربی و فارسی آندری باقی است. از آثار وی «سائین
الفصلا» و «یاجین العقلاء»، در شرح «تاریخ یعنی» تألیف
عبدالله بن مطرزی، «اعراب القصائد الثلاث» و ابصاح
عبدالله بن مطرزی، «تاریخ نظم و نثر» آثار نجاشی را
به این صورت ذکر کرده است: «ستان العلماء»، در شرح
یمینی، تألیف ابونصر عقی، تاریخ معروف غزویان، رساله
پیروزی و مقاله نوروزی در پاسخ خواجه غیاث الدین بس
رشیدالدین فضل الله همدانی. «نعت نامه» میر رساله
«الکافی فی المروص» را به وی نسبت می دهد.

تاریخ نظم و نثر (۷۵۵)، کشف الظنون (۲۲۹، ۲۰۵۲)،
نعت نامه (دیل / نجاشی مشابوری)، معجم المؤلفین (۱۲/۱۸۷-۱۸۸)،
هدیه شعری (۲/۳۰۸، ۳۰۷)

نجاشی استرآبادی، شیخ احمد. (س چهارم ق)، صوفی.
اهل خراسان بود و ناشیلی (م ۳۲۴ ق) و مرتضی (م ۳۲۸
ق) معاصر و معاشر بود. دکتر شعبی کذکی در تصنیفات
«امرار التوحید» آورده: «شکی از یک احمد بن ابراهیم
نجار که از محدثین بیشاپور بوده، نام می برد و آن در شرح
احوال عیسی بن محمد واحدی بیشاپوری (م ۴۶۸ ق) است،
می گوید که این واحدی از احمد بنجار حدیث شنیده است
که از لحاظ زمانی با ابومعید همعصر می باشد» و در ادامه
گوید که در مقامات شیخ الاسلام انصاری ضمن گفتار از
احمد جشنی (م ۵۷۷/۵۹۹ ق) آمده که وی احمد بنجار و

جرایری، در سه مجلد

عیان النبیة (۹/۱۶۰)، الذریعة (۴/۲۴۹)، ۳۰۵/۱۵، ۱۶،
 ۱۹، ۱۸/۱۷، ۲۰/۲۲، طبقات اعلام الشیعة (قرن
 ۱۲/۷۰۶)، معجم المؤلفین (۱۱/۶۷-۶۶).

نجفی یزدی، ملا نجفی میر عبدالوهاب، (ز ۱۰۲۲ ق)،
 شاعر، متخصص به تجدی از سادات یزد و در علم
 عروض و قافیه استاد بود. در اوایل در یزد و کرمان به سر
 می‌برد و در اواخر عصر صفویه در زمان جلال‌الدین اکبر
 شاه (۹۶۳-۱۰۱۴ ق) چند بار به هندوستان مسافرت کرد و
 پس از سالها سفر به ثروت فراوان دست یافت. مدتی در
 هند ساکن بود تا اینکه از راه دریا به چاب قارس و از آنجا
 به کاشان رفت و مدتی در کاشان با شاعران آنجا مشاعر
 داشت با صادقی کتابدار (م ۱۰۱۷/۱۰۱۸ ق) نیز معاصر و
 معاصر بوده است. در «کروان هند» به نقل از بغی‌الدین
 اوجندی آمده که نجفی مدتی در هند بوده و یاران او را در
 ۱۰۲۲ ق به سن همتاد مسکنی دیده بودند و فرهنگ
 سخنوران صاحب ترجمه را تحت در عنوان ذکر کرده
 است اشعاری از وی در تذکرها آمده است.

تذکره دور روشن (۸۰۶)، تذکره سخنوران پرد
 (۳۲۱-۳۲۰)، للریسم (۹/۱۷۳)، فرهنگ سخنوران
 (۹۱۲)، کروان هند (۲/۱۲۲۷-۱۲۲۰)، معجم النحصر
 (۹۹-۹۸)، معجم الفیم (۱/۱۶۱-۱۶۲).

نجف آبادی، شیخ عبدالرحیم بن علی اصمعی،
 (وف بعد از ۱۲۸۶ ق)، عالم دینی، فقیه اصرلی، مدرس و
 مرجع تعلیم. اهل نجف آباد اصمعیان و از شاگردان
 شریف‌الاصمعی حیرری بود. شیخ محمد نبی نویسنده کتاب
 صاحب کتاب «لثانی الاحیاء»، از شاگردان او بود که در
 ۱۲۷۹ ق زوی اجاره، حقه دریاات نمود. از آثارش:
 «حقائق الاصول» که در روزگار مؤلف در ۱۲۸۶ ق به
 چاپ رسید.

الاعلام (۳/۱۲۲)، عیان النبیة (۷/۲۴۹)، الذریعة (۷/۱)
 ۳۰، طبقات اعلام الشیعة (قرن ۱۳/۷۲۶-۷۲۷)، معجم
 المؤلفین (۵/۳۰۸).

نجف زنگنه، نجفعلی خان، قرزند علی بیگ (س
 یازدهم ق)، شاعر وی در زمان شاه عباس دوم
 (۱۰۵۲-۱۰۷۷ ق) می‌زیست. به سبب حسرتی که کرده
 بود، شاه مدتی او را در قلعه الموت زندانی نمود. بعد از
 رهایی به قزوین رفت و در آنجا سکنی گزید و پس از
 چندی حاکم مرو شد. از آثار وی: «دیوان» شعر

دیده است. عبدالحمی حبیبی همین احمد نجار را با احمد
 نجاری که دوست و همسفر ابوسعید در راه آمل بوده،
 منطبق دانسته است. ولی دکتر شفیعی گویند: «کسی که با
 آنها، هر چند در جرانی، دیدار داشته، نمی‌تواند همسفر
 جوتی ابوسعید در رفتن به آمل باشد»

اسرار الشرحید (۳۸)، تحقیقات اسرار الشرحید (۶۰۶)
 طبقات الصوفیه هروی (۵۹۴)

نجار رازی، ابو عبدالله حسین بن محمد بن عبدالله،
 (وف ح ۲۲۰ ق)، مکمل، اصلش از قم و ساکن ری بود. وی
 واضع مکتب کلامی خاصی است که پیروان این مکتب به
 مناسبت لقب او «نجاریه» خوانده می‌شوند. وی در برخی از
 مسائل مانند قصا و قنر، اکتساب افعال و وحد و وهید
 جانب اهل حدیث را گرفت و در بعضی دیگر مثل نفی
 صفات، حق قرآن و رؤیت خداوند در روز قیامت به
 موافقت معتزله برخاست، لذا «نجاریه» را در «مصره فرق»
 معتزله محسوب می‌نماید. بیشتر معتزلیان ری و اطراف آن
 از پیروان او بوده‌اند. مرقه‌های پیرویه، زعماریه و
 مستدرکه از شاخه‌های فرقه نجاریه می‌باشند. عت طرابت
 وی با نظام که از بزرگان معتزله است، مشهور می‌باشد. از
 آثارش: «المبدع»، در کلام: «المحقوق»، «انساب الرشتی»،
 «الارجاء»، «النصاء و القدر»، «الوالب و المقاب»، «الاصف و
 لتأیید»، «الارادة الموجبة»، «الارادة صفة فی الدان»،
 «الصفات و الاسماء»، «لنا، ملات»، «الموجر»، «المطالعات»
 الاعلام (۲/۲۷۶)، انساب سمانی (۵/۲۶۰)، تاریخ
 صفات اسلام (۱۵۲-۱۵۱)، سیرالنبلاء (۱۰/۵۵۴)،
 بردهای اسلامی (۵۸)، فهرست ابن‌الدیم، ترجمه
 ۳۳۶ ۳۳۵، هدیه‌تدریس (۱/۳۰۶-۳۰۳)

نجار شوشتری، ملا محمد بن علی، (وف
 ۱۱۴۱/۱۱۴۰ ق)، عالم دینی، محدث، مفسر، واضع و
 خطیب. بنا به آورده شیخ آقا بزرگ تهرانی از تذکرة عبدالله
 جرایری، او از شاگردان جد صاحب تذکره، سید نعمه‌الله
 جرایری، است و از وی روایت نموده است. نجار در طلب
 علم به اصفهان و مشهد مسافرت کرد و نزد ملا عبدالرحیم
 جاسی و دیگران تلمذ نمود. از آثارش «معجم التفاسیر»،
 مشهور به «تفسیر ابن‌النجار» که از تفاسیر بزرگ قرآن
 است. در ساله ای در «سیرالملوک»، به فارسی، جمع بین متن
 «الاستبصار» و شرح محدث جرایری بر آن به نام «اکشف
 الاسرار»، و همچنین جمع بین متن «النهدیب» و شرح
 محدث جرایری بر آن به نام «غایة المرام»، «تدوین» «حقود
 امرجان فی حواشی القرآن» استادش سید نعمت الله

مذکره تصویب‌آبادی (۲۶)، الذریعه (۹/ ۱۷۳-۱۷۴)،
مروّج سخیروان (۹۲۲)، مجمع الفصحا (۱/ ۱۲۶).

تحقی، شیخ عبدالرحیم، فرزند شیخ محمد علی،
فرزند شیخ محمد حسین شوشتری، (۱۲۲۶-۱۳۱۳ ق)،
عالم دینی، فقیه، اصولی، محدث، مکلم، مدرس، ادیب و
شاعر از اصحاب علامه شیخ محمد باقر مجلسی بود. در
شوشتر به دنیا آمد. پس از گذراندن مقدمات به نجف
مهاجرت کرد و محضر شیخ محمد حسن، صاحب
«جواهر» را درک نمود. مدت زیادی در محضر شیخ
مرتضی انصاری و سید علی آقا شوشتری بلمد نمود و در
فقه و اصول و سایر علوم اسلامی متبحر گردید و آثار
سیاری در علوم مختلف تألیف نمود. سرانجام در تهران
وفات گردید و به اقامه جماعت و احیای حدیث شرعی و
تدریس در مدرسه شیریه پرداخت. سید عبدالصمد
شوشتری جزیری از شاگردان وی بود. او در حرم مطهر
عبری مدفون است. او آثارش: «اصول الفقه»، در شش
مجله شامل: «الدلة العقیة»، «التعداد و التراجیح»، «مقدمة
الوجیه»، «الصحيح والاعم» و دو مجلد دیگر در مسائل
متفرقه است. «ایستقامت الرافضیین»، در موهبت: «اشرف
المعمرات»، «قبلة النسک»، در مناسک: «کتاب الصلوة»،
تقریرات درس استادش، سید علی شوشتری، «استیعاب
الانظار»، منظومه‌ای در اصول فقه که شاگردش، سید
عبدالصمد شوشتری آن را شرح کرده است. «محاسن
الآداب»، در نظم «سنة المروءة» شهید ثانی، «الاکمال و
السلامة»، «المرآة الدجی».

الإعلام (۱۲۳/۴)، اعیان الشیعه (۷/ ۲۷۰)، الذریعه (۲/ ۳۰۴، ۵، ۱۷/ ۴۶، ۲۰/ ۱۲۵-۱۲۴، ۲۴/ ۴۸۰-۴۷۹)،
طبعة اعلام النشعة (مرب ۱۴ ۰۶ ۰۸)، سحر
اسلام (۸/ ۵۸۶)، مع موسوعات رجال الا، ج ۳/ ۱۱۱.

نجفی، شیخ محمد طه نجف، فرزند شیخ مهدی،
فرزند شیخ محمدرضا بن نجف حکم آبادی تسریزی،
(۱۲۳۱-۱۳۲۳ ق)، عالم دینی، فقیه، اصولی، رجالی،
مجتهد، مدرس، راغب و شاعر نیای بزرگ‌ش حاج
نجف از تریب به نجف مهاجرت کرد. محمد طه در نجف
به دنیا آمد و در همان جا تقو و نما یافت. مقدمات را از
شیخ عبدالرضا طبعی و خایسی اش، شیخ جوان،
فراگرفت و در محضر علامه شیخ محسن خنجر و شیخ
مرتضی انصاری و سید حسین کوه کمری و سید حسین
بحرالعلوم تلمذ نمود و از شیخ ابوالحسن علی بن خلیل
رازی اجزای رویت گرفت. سید محمد سعید حبیبی و

علامه سید محسن امین و شیخ علی حوهری و شیخ
حسن، فرزند شیخ محمد حسن صاحب «جواهر» و سید
مهدی حکیم و سید محمد کاشی خابری و سید عدنان
بهرانی از شاگردان وی هستند. او پس از درگذشت میرزای
بزرگ شیرازی عهده‌دار مرجعیت گردید و وی به خوبی
شعر می‌سرود و قصایدی از وی در مدح پیامبر (ص) و
میرالمؤمنین (ع) باقی است. در اواخر عمر یتیمی اش را از
دست داد. در نجف درگذشت و در حواری در نزدیکی
صحن مطهر به خاک سپرده شد. از آثارش: «الانصاف فی
تحقیق مسائل الخلاف»، حاشیه بر «اجراهر»، در
فقه: «اتقان المقال فی احوال الرجال»، در شرح حال رجال
حدیث که در ابتدا نام آن «احیاء الموات فی اسماء الرواة»
بود و «الموائد السیة» یا «القواعد النجفیة» که حاشیه بر
«نرائد الاصول» یا «وسائل» شیخ انصاری است. «غده
تخصیص»، حاشیه بر «المعالم» شرح «منظومه»
بحرالعلوم، «کشف الحجاب فی استصحاب الکبر» و مطلق
الاستصحاب، «کشف الاستار عن حکم الخارج عن دار
الافاقه فی الاسعار».

الإعلام (۷/ ۴۶)، اعیان الشیعه (۹/ ۲۷۵)، دانش‌ساز
آذربایجان (۲۲۵)، الذریعه (۱/ ۸۳، ۲/ ۳۹۷، ۶/ ۲۰۷،
۱۱/ ۲۱۶، ۱۶/ ۳۲۳، ۱۸/ ۲۶-۲۵)، طبقات اعلام الشیعه
قرن ۱۲/ ۱۲ (۹۶۷-۹۶۱)، علماء معاصریں (۸۲-۸۱)، قواعد
الروضه (۵۴۷)، مجمع رجال نجف (۳/ ۱۲۶۹-۱۲۷۰)،
مجمع المؤلفین (۱۰/ ۱۰۷)، مکرم الاشراف (۴/ ۱۵۵، ۱۱۴۹).

نجفی کاشانی، شیخ علی، فرزند شیخ مهدی، (۱۳۳۹-
۱۴۰۷ ق)، عالم دینی، مدرس و مفسر. در کاشان به دنیا
آمد و تحت نظر پدرش، که از علمای کاشان بوده نشو و نما
یافت. در ۱۳۶۱ ق به نجف رفت. «مکاسب» و «کدیه» را
در محضر آیت الله میرزا حسن یزدی و خارج فقه و اصول
را در محضر آیت الله حویلی و نیز از درس فقه آیت الله
حکیم و آیت الله سید عبدالهادی شیرازی بهره گرفت و به
درجه اجتهاد نایل شد. سپس به ایران بازگشت و مدت سه
سال در قم ساکن گردید و از محضر آیت الله سورجودی
استفاده نمود و خود به تدریس پرداخت. سرانجام به
حرفش مردم کاشان و به علت بیماری پدرش به کاشان
رفت و در همان جا ساکن گردید و به تدریس و امامت
جماعت و اسجاء امور دینی پرداخت و در آن شهر
درگذشت. از کُرش: «لنگرهای زمین»، «برداشتی از نماز»،
«مورودی اندر خانه کعبه»، «بعثت محمد (ص) و قرآن در
بهران جامعیت»، «صدق بزرگترین فقیهات»، «اسانه‌ها» ب

و روشن‌تر بود و خدمات بسیاری به جنبش آزادی ایران کرد؛ بسیاری از بزرگان مشروطه را از مریدان او به شمار آورده‌اند. فرزندانش، شیخ محمد تقی مجتهد نجم آبادی و حاج شیخ مهدی نجم آبادی، و علامه محمد قزوینی و علامه علی اکبر دهخدا و ناظم الاسلام کرمانی و میرزا جهانگیر خان شیرازی (صویر اسرافیل) و رفیع بامداد و میرزا سید محمد طباطبائی از شاگردان او بودند. در تهران درگذشت و در مدرسه خود به خاک سپرده شد. از آثارش: بنای مریضخانه وزارت (میرزا عیسی وزیر) که به نام خود وی نیز مشهور است، به انضمام یک باب حمام در کنار مریضخانه، در محله حسن آباد تهران؛ هدیه و تشویق میرزا عبدالکریم خان منتظم الدوله فیروزکوهی به بنای مدرسه خیریه دارالاسام حسن آباد؛ دایره کردن قتات در شهر دکرخ و آمد کردن اراضی موات و احداث صحت آباد، در جهت پشتیبانی مالی بنای مریضخانه، از آثار علمی وی. «تحریر العقلاء» رساله ارد فرقه بهائیه؛ «جدول طبقات وارث»

اعیان الشیعه (۱۰/ ۲۳۶-۲۳۵)، تحریر العقلاء (مقدمه)، الذریعه (۳/ ۲۸۷)، زندگنامه آیت الله حاج شیخ هادی نجم آبادی، شرح حال رجال (۲/ ۴۱۰-۴۰۸)، علماء معاصرین (۳۳۷)، المأثر والأثر (۱۳۹)، مکرم الآثار (۲/ ۱۳۷۷-۱۳۷۶)، مؤنن کتب چاپی (۶/ ۷۳۰-۷۳۲)

نجم آبادی، محمود، فرزند مرتضی، (تو ۱۲۸۲ ش)، طبیب، نویسنده، مترجم و روزنامه‌نگار. پیش از طرف مادر به شیخ هادی نجم آبادی و از طرف پدر به حاج محمد نجم آبادی، اولین متولی مدرسه عالی شهید مطهری، می‌رسد. در تهران به دنیا آمد. تحصیلاتش را در مدرسه شرکت گلستان و مدرسه قدیم ایران و آلمان و سپس در دارالعلوم و دارالمعلمین به اتمام رساند و از آنجا به مدرسه طب رفت و تحصیلات خود را در آنجا تکمیل نمود. در ۱۳۰۹ ش در قوجان و در ۱۳۱۲ ش در مسروار طبابت کرد و پس از آن به تهران آمد و در استتوپاستور مشغول کار شد. وی ریاست بیمارستانهای نجات و لقمان الدوله (لقمان حکیم) را به عهده داشت. دکتر نجم آبادی در اکثر کنگره‌ها درباره این سینا و راری سخنرانی داشت و سالها نایب رئیس انجمن بین‌المللی تاریخ طب در پاریس بود. وی به زبانهای آلمانی، فرانسوی و عربی تسلط داشت و تحقیقاتی در زمینه تاریخ طب و طب مشی انجام داد و آثاری در این زمینه نوشت. او همچنین ماهنامه «جهان پزشکی» را تأسیس و منتشر نمود. از دیگر آثار وی: «محمد رگریای زاری»؛ «اصول بهداشت»؛ «بیلای عظیم نسل بشر»

کرامتهای خدایی؛ «ملفوظات» تفسیر سوره‌های «کهف»، «مریم»، «طه»، «انبیاء»، «صح» و «هم یسألون»؛ رسانه‌ای در «فصلیات قرآن».

کتابان مرتضی (م ۴، ش ۴، ص ۵۶، م ۴، ش ۴، ص ۲۳-۲۴)، گنجینه دانشمندان (۶/ ۲۷۵-۲۷۶).

نجفی مسجد شاهی، شیخ محمد رضا - ابوالمجد اصفهانی

نجم آبادی، شیخ باقر / محمد باقر، فرزند ملا مهدی، فرزند ملا باقر، (۱۲۶۴-۱۳۲۷ ق)، عالم دینی، فقیه، مجتهد و مدرس. اصلش از نجم آباد کرج است. در تهران به دنیا آمد و پس از گذراندن مقدمات به نجف رفت و چندین سال در نجف از محضر علما استفاده نمود. او در خلایق از خواص شاگردان ملا حسینقلی همدانی بود. پس از رسیدن به درجات بالای علمی به تهران آمد و جانشین پدر و برادرش، آقا شیخ هادی، در امر تدریس و امامت جماعت گردید. سید محسن عاملی صاحب «اعیان الشیعه» از شاگردان وی می‌باشد. در تهران درگذشت و در مقبره برادرش، آقا شیخ هادی، دفن شد. از آثارش: «وفیة المشتق» حاشیه بر «مکاسب» شیخ انصاری.

عیان الشیعه (۹/ ۱۸۷)، الذریعه (۶/ ۲۷۵-۲۷۶)، زندگنامه آیت الله حاج شیخ هادی نجم آبادی (آ ۵۲)، طبقات اعلام الشیعه (قرن ۱۴/ ۲۲۷)، مجمع المؤلفین (۹/ ۹۷)، مکرم الآثار (۵/ ۱۷۸۱-۱۷۸۲)

نجم آبادی، شیخ هادی، فرزند شیخ مهدی، فرزند استاد باقر آهنگر، (۱۲۵۱-۱۳۲۰/۱۳۲۱ ق)، عالم دینی، فقه، محدث، متکلم، مجتهد، مدرس و بیوکدر اصل وی از ساوجبلاغ تهران است. در تهران به دنیا آمد. در ۱۲۶۲ ق برای تحصیل علوم به نجف رفت و پس از فراگیری مقدمات در ۱۲۷۰ ق به تهران بازگشت و پس از مدتی برای ادامه تحصیل به نجف مراجعت نمود. وی از شاگردان پدرش، ملا مهدی، و پسر عمویش، شیخ حسن نجم آبادی، و شیخ راضی سبحی بود. در ۱۲۸۰ ق پس از درگذشت پدرش، به تهران آمد و عهده‌دار امور دینی گشت. او در فقه، اصول، حدیث، تفسیر و رجال متبحر بود و در زمان خود از مجتهدین بزرگ تهران و مرجع حل و فصل مشکلات مردم به شمار می‌آمد. او بعد از ظهر هر روز حیو درگاه خانه خویش می‌نشست و مردم را از هر گروه و آیین می‌پذیرفت و با همه آنها در گمان آزادی بیامون مسائل گوناگون بحث می‌نمود. او عالمی آزاد منش

بلاد روم و درگاه سلاجقه آنجا رفت و از راه دیار نکر به
 شهر بصره رسید و در شهر ملاحیه بد منطقه‌ای پا شیخ
 شهاب‌الدین عمر بن محمد مهروردی ملاقات کرد.
 نجم‌الدین به سفارش مهروردی به خدمت علاء‌الدین
 کیناد سلجوقی (۶۱۶-۶۲۹ ق) رسید و کتاب «مرصاد
 العباد» را به وی تقدیم کرد و مقبول نظر سلطان قرار گرفت.
 بعد از این نجم‌الدین در بلاد مختلف روم و شام و
 خصوصاً در بغداد سکونت کرد. در اروجان به خدمت
 علاء‌الدین داوود بن بهرامشاه رسید و کتاب «مهرورات
 اسدی در مهرورات داودی» را به نام وی نوشت. اقامت و
 مسافرت او در این حدود چهار یا پنج سال به طول
 انجامید. در ۶۲۲ ق نزد سلطان جلال‌الدین خوارزمشاه
 رفت، سپس به آسیای صغیر بازگشت و به سیر و سیاحت
 در آن بلاد پرداخت وی مدتی در قونیه با صدرالاس
 توبی و مولانا جلال‌الدین بلخی معاشر بود. نجم‌الدین
 در این مسافرها، در روم یا بغداد یا اوج‌الدین گرامی نیز
 ملاقات کرد. عاقبت به بغداد رفت و در آنجا درگذشت.
 گوید مروی در شود، نه بغداد، و در مقدمه شرح سیری
 منطقی و شیخ جنید بغدادی ست. استاد سادات ناصری
 در حاشیه «آتشکده آذر» آورده است که نجم‌الدین دایه به
 شک مسایب شعر می‌گفت از آثار وی «مرصاد العباد من
 المصیبه الی المعاد»، تألیف شده بین ۶۱۸ و ۶۲۰ ق؛ «معیار
 الصدق فی مصداق العشق» معروف به رساله «عشق و
 فقر»؛ «رساله الطیر» یا «رساله الطور»؛ به فارسی؛ «رساله
 العائق الی المعتمد»؛ که در شرح عبارت «الصفوی عبر
 محروق» شیخ اسوالحسن خرقانی می‌باشد؛ «سارات
 السائرین» یا «منارات السائرین الی حضرت الله و مقامات
 الصائرن باالله»؛ به عربی، در ۶۵۴ ق؛ «بحر الحقایق و
 المعانی فی تفسیر لمع المثنی»؛ در تفسیر «دیر» شعر
 آتشکده آذر (۳/ ۱۱۳-۱۱۹)، تاریخ ادبیات در ایران
 (۲/ ۱۱۸۹-۱۱۹۶)، تاریخ گنبد (۶۷۱)، تاریخ مغول
 (۴۹۹-۵)، تاریخ‌العارف فارسی (۲/ ۳۰۱۲)، دیبانه
 مستجر در تصوف (۱۰۵-۸۱)، قدسیه (۹/ ۹۶،
 ۱۱۷۴، ۲۰/ ۳۰۹، ۳۰۸، ۲۹/ ۲۸۰)، رساله عی و عن
 (مسند/ ۲۲۰)، ریاض المربوبین (۱۶۲-۱۶۹)، وی
 یسنان (۲/ ۲۹۶)، ریحانه (۶/ ۱۳۹-۱۲۸)، سبک‌شناسی
 (۲/ ۲۰-۲۷)، شذرات الذهب (۵/ ۲۶۵)، صبح گلشن
 (۵۰۷)، طرائف الحقائق (۲/ ۳۶۱-۳۴۲)، فرهنگ ادبیات
 فارسی (۵۰۱)، فرهنگ شعرا و ان (۹۲۳)، کشف الظنون
 (۲۲۲، ۱۶۵۵، ۱۷۴۴، ۱۸۲۳)، لغت نامه (دبیل، نجم
 الدین)، مبنای عرفان و احوال و آثار عرفان (۲۶۵-۲۶۰)
 مجالس العائق (۳۲۰)، محمداً فصیح (دبیل)، سال

سقیس و سوزاک» «تاریخ طب ایران»؛ «تعالیم پزشکی
صد مسأله قرائنویان در ایران»؛ «راهنمای پزشکان»؛
«مختصری از طب اسلامی بخصوص خدمات ایران»؛
«دهم ست کتابهای چاپی فارسی طبی»؛ «آله و سوزخ»؛
«ترجمه»؛ «ایس پزشکی یا پند نامه اهوازی»؛ «ترجمه تصحیح
در سائله جوذیه»؛ مقدمه بر «طب اسلام».

و تدقیقات و آثار دکتر محمود مجیم آبادی، فهرست کتابهای

جای باری (۱/۲۳، ۷۸، ۲۴۸، ۴۰۸، ۵۱۲، ۶۲۵

259 2.15 693 1529 93. 411 421

۲۹۵۹، کدھال، رھنگی (س ۲، ق ۲، ص ۱۲۳)، مؤلفین

کتاب چاند، (۱۰۲۹۹/۶)

نجم آبادی، مرتضی، فرزند محمد. (۱۲۵۳ ۱۳۲۶ قمری)، حطاط وی از حدادان بزرگ نجم آبادی و پدر دکتر محمد نجم آبادی است. در تهران به دنیا آمد و در این شهر به تحصیل علوم پرداخت و چون از همان کودکی به خوشنویسی علاقه مند شد، به محضر میرزای کلهر رسد و اصول و قواعد خط را نزد وی آموخت. او پس از آنکه در تحصیل مقدمات علوم فراغت یافت، به آموختن فقه در اصول پرداخت و بعد وارد خدمت عدلیه شد. در انتشاری دیوان کشور ارتقا یافت. در تهران درگذشت. در جوار مقبره حاج شیخ هادی نجم آبادی دفن شده. نجم آبادی آثار خطی زیادی از خود به یادگار گذاشته، که از آن جمله: «دیوان» هائیم اصهبائی، «دیوان» سرخوش حبیبی، «نصایح الملوك» داستان «ژرژ انگلیسی» تاریخ

اطلس خط (۵۹۳)؛ تالکړه خوښو مسلمان معاصر (۹۶-۹۴)

بذکریا اہلب اللہ حاج سید ہادی نجم آبادی (۱۳۶۱ھ)

نجم دانه رازی، نجم الدین ابوبکر عیدالله بن محمد، (۵۷۴-۶۵۴ ق)، نویسنده، صوفی و شاعر، متخلص به نجم. معروف به دیه و نجم رازی. در ری به دنیا آمد و در آنجا شعر و مایهات وی را اصحاب نجم الدین کبری بود، از جوانی به مسافرت پرداخت. بعد از ادای قرضه حج و مسافرت در شام و مصر در حدود ۶۰۰ ق به صحبت شیخ مجدالدین بغدادی (مقتول ۶۰۷/۶۱۶ ق) رسید و شیخ مجدالدین، به اشارت نجم الدین کبری، به تربیت و اوشاد او پرداخت. بعد از کشته شدن مراد و شیخ حدود مجدالدین بغدادی، به خراسان بارگشت. در هنگام فتنه مغول به عراق حجه گریخت. بعد از مدتی به همدان رفت و در آنجا ساکن شد. به قول محمد امین ریاحی در مقدمه «فرهاد الصاد» پس از آن به اروپا مسافرت کرد و از آنجا به

در زمینه لقب وی در سبب مؤلفان وجود دارد. بعضی معتقدند به سبب ریرکی‌اش، او را طایفه الکسری (سای بررگ) نامیده‌اند و بنا بر قولی دیگر چون در جوانی قدرت صوفی‌العهاده‌ای در بحث و احتجاج داشت، به این لقب معروف گشت. بعضی از پیروانش از باب تکریم، وی را آیه الکبری خوانده‌اند که کم کم به حذف کلمه اول او را کبری نامیدند. اما از آن جهت به او شیخ ولی تراش می‌گفتند که بسیاری از بزرگان مشایخ صوفیه از تربیت یافتگان وی بودند. نجم‌الدین در خوارزم در شهر غیوه به دنیا آمد. از جوانی برای کسب علم حدیث به مسافرت در بلاد پرداخت، از جمله در نیشابور از ابوالفضل فراوی (م ۵۸۷ ق)، در همدان از حافظ ابوالعلاء عطار (م ۵۶۸ ق)، دو بربر از ابومنصور حمده (م ۵۷۱ ق)، در مکه از ابومحمد طاح و در اسکندریه از ابوطاهر سمنی (م ۵۷۶ ق) استماع حدیث کرد. درباره گرایش وی به تصوف و انصرافش از اشتغال به حدیث اختلاف بسیاری در روایات است و ملاقاتش با مشایخ صوفیه هرگز منجر به قطع علاقه وی از اشتغال به علم نشد. وی بعد از خروج از خوارزم مدتی در نیشابور، اصفهان و همدان به استماع حدیث نزد مشایخ و وقت اشتغال داشت. در نیشابور با شیخ عطار ملاقات کرد و ظاهراً تحریر او در طب به خاطر توجه عطار به او بوده است اصول طریقت و تصوف و در ترویج سرد بنایا خرج نیریزی و سپس در درون نزد شیخ اسماعیل قسری و شیخ شعاع (روزیان بعلی شیرازی) و دیگر مشایخ عصر فراگرفت و شیخ روزبهان دختر خود را به وی داد. دکتر روین کوب در «دبانه جستجو در تصوف» آورده که سید محمد باقر خوانساری، مؤلف «روضات الحدیث»، خطری را بر پشت نسخه‌ای از «رسالة قدسیه» دیده است که وی این رساله را در ۵۶۸ ق در همدان از ابوالفضل محمد ابن یوسف همدانی استماع کرده است. نجم‌الدین کبری در راه عزیمت به عراق و مصر از محضر عمار یاسر بدلیسی (م ۵۸۲ ق) کسب فیض کرد و مشهور است که نجم‌الدین از دست شیخ اسماعیل قسری و عمار یاسر خرقه پوشید. او به پیشنهاد عمار یاسر برای نشر طریقت و ارشاد حالان به خوارزم رفت. قبل از عزیمت به خوارزم سفری به مکه کرد و مدتی در حلب به سر برد. به آورده «دبانه جستجو در تصوف» نجم‌الدین در «فوائیح» به اقامتش در شویربه بغداد و مسافرتش به کرمان اشاره کرده است. وی حدود ۵۸۰ ق به خوارزم رفت و بنا بر بعضی از روایات بین او و امام فخر رازی (م ۶۰۶ ق) که در این زمان در خوارزم به سر می‌برد، ملاقاتی صورت گرفته است. سریدان وی در خوارزم تنها محدود به صوفیه و نهاد نمی‌شد و در جهان

۵۷۳، ۴۴، مصاد العباد (مقدمه)، معجم المؤلفین (۶/ ۱۲۲)، مؤلفین کتب چاپی (۳/ ۹۸۶-۹۸۵)، فحاحات الانس (۳۷۲)، التوامی بالروایات (۱۷/ ۵۷۹)، حدیث‌المریسی (۱/ ۴۶۱)، همت اقلیم (۳/ ۱-۱۰).

نجم‌الدوله اصفهانی، میرزا عبدالغفار، سرزنده میرزا صلی محمد، (۱۲۵۵/۱۲۵۹-۱۳۲۶ ق)، ریاضیدان و صوفی ملقب به نجم‌الملک و نجم‌الدوله. در اصفهان به دنیا آمد. ریاضیت قدیم را نزد پدرش آموخت و سپس ریاضیات کلاسیک را در دارالعلوم تکمیل نمود و از معلمان ریاضیات عالیّه آتجا شد. پس از فوت میرزا رضا نجم‌الملک، متعجم پاشی عباس میرزا نایب‌السلطنه، وی به سمت معجم‌باشیگری منصوب و ملقب به نجم‌الملک شد. وی همچنین سالها به استخراج تقویم رسمی ممکک مامور بود. او در تهران درگذشت و در صفائیه شهر ری به خاک سپرده شد. از آثارش: «اصول جغرافیا»، «آسمان»، در هیئت و نجوم، «کتابه الحساب»، «بدایه الهندسه»، «رسالة تطبیقه»، در تطبیق سالهای هجری قمری با سالهای میلادی، «بدایه الجبر»، «بدایه النجوم»، «مجموعه علم یرانی»، «مشتات البسیطة».

قد به (۳/ ۵۸)، ۱۹/ ۷۹، ۲۲/ ۳۹۹، رساله (۶/ ۱۳۳)، ۱۳۷، شرح سال رجال (۲/ ۲۷۲-۲۷۳)، فهرست کتبه چاپی سری (۱/ ۱۵۷، ۲۱۰، ۲۴۷، ۲۶۸، ۲۷۲، ۲۶۷، ۹۱۰، ۱۰۱۵، ۱۲۰۶، ۱۲۰۷، ۱۲۰۸، ۱۹۹۴، ۲۳۳۵، ۲۴۱، ۲۶۴۵، ۲۶۴۶، ۲۸۷۸، ۲۹۲۵، ۳۰۵۹، ۳۳۵۹)، نفت نامه (دیل / نجم‌الدوله)، المآثر و الآثار (۱۹۱-۱۹۲)، مکالم الآثار (۵، ۱۵۹۹-۱۶۰۰)، مؤلفین کتب چاپی (۲/ ۸۹۱-۸۹۲).

نجم‌الدین حسینی، سرزنده سعدالدین محمد، (س دوازدهم ق)، خطاط، از آثار وی «صحیفه سجاده» نیم ربعی، جلد روغنی، دو صفحه اول متن و حاشیه مذهب مرصع، نسخ کتابت خمی متوسط، با رقم: «کتبه المعیر الحقیق الحانی انی رحمة به الغی این سعدالدین محمد الحسینی نجم‌الدین» (قرن ۱۲).

سوال و آثار خوش‌رسان (۴/ ۱۲۲۱).

نجم‌الدین کبری شیخ نجم‌الدین، ابوعبدالله ابونجتاب احمد بن عمر حبیبی خوارزمی، (مقبول ۶۱۹-۶۱۷ ق)، عارف، صوفی، محدث و شاعر. ملقب به کبری و شیخ ولی تراش. مکفی به بوالجناب یا ابوالجناب یا ابوالجناب. او مؤسس سلسله کروه بود. روایات مختلفی

١٤٠٦، مجلہ صیغی (ذیل / سال ١٣٦٧، مرصاد العباد
(مقدمہ / ٣٧-٣٨، ٣٩-٤٥)، معجم البلدان (٢ / ٢٧٤)،
مؤلفین کتب چابی (١ / ٣٧٩-٣٨٠)، نغمات الانس (٢٢٢)
١٢٢٧، ہدیۃ الاحیاء (١٥٢-١٥٣)، ہدیۃ المحدثین (١ /
٩٠)، ہفت اقلیم (٢ / ٣١٦-٣٢٠)، تاجکار (سن ٣، ش ١ و
٢، ص ٩٦، ١٠، ١، ١٠، ١٠، ص ٩٣-٩٤)۔

نجم الدین کسوی، (س دهیم ق)، موسیقیدان و شاعر وی از موسیقیدانان زیر دست زمان خود بوده و رساله‌ای در موسیقی به نام عبدالله خان نوشته که تألیف و انتقاد (همان‌نگ ساختن آوازها) را در آن شرح داده و ابعاد و احساس دوازده مقام آواز را بیان کرده است. نجم الدین شش آواز را تیر به نظم در آورده و خود آواز خوشی داشته و هرل را نیکو می‌سروده است. او هنگامی که از هرات به بخارا باز می‌گشت، در راه کشته شد. دکتر مشحون در تاریخ موسیقی ایران گوید: "عبدالله خان که کسوی رساله خود را به نام او نوشته، باید عیید الله خان زیک باشد که رساله نادره معنای کسوی به نام او و مورخ ۹۱۵ هجری قمری است" و در جایی دیگر به نقل از رساله منسوب به عیید الرحمن سیب غزنوی آورده که: "مولانا کسوی همانا در شش‌هزاریه آن شش آواز را این طور به نظم آورده:

لکھت و مایہ و گردابہ چو پر خوانی

بم آ پرده نوروز و سالک و شهناز

تاریخ موسیقی (۱/ ۲۳۶-۲۳۹)، تاریخ نظم و نثر (۱۷/ ۵)،

تاریخ هرهای ملی (۶ / ۸۶۹).

نجم الدين مسعود بن مقوي ساوجي

سجده الدین مسعود ساوی ← تجمہ مسعود یعقوبی

سجده مدحیه شهرآزی، نجم الدین محمود بن
 رکن الدین محمد (س هفتم ق)، مذهب و شاعر. معروف
 به صاحب اللوح. از شعرای نامی فارس بود و انواع شعر را
 خوب می سرود. در «صبح گلشن» آمده: «در جنگ بین شاه
 شجاع مظفری (۷۵۹-۷۸۶ ق) و شاه منصور مظفری
 (۷۹۰-۷۹۵ ق) به قتل رسید». صاحب احوال و آثار
 «نعمان» به مدحی به نام نجم الدین محمود مدحیه اشاره
 می کند که در قزوین هجرت می رسته و در ۷۸۲ ق در رنده
 بوده است. از وی اشعاری در تذکره ها نقل شده است.

سوال و آثار نقاشی (۲/ ۱۳۸۲)، تاریخ نظم و نثر (۲۱۵)،

صباح گلشن (۱۳۸۶)، فرهنگ سخنوران (۹۲۴-۹۲۳).

دولت پیر معتقدان و دوستانش داشت. اهل سنت نجم الدین را با وجود علاقهای که در آثار و اقوال خویش به آن علی (ع) نشان می دهد و با وجود مسافرت به گریلا، به تشیع متسوب نداشته اند و امثال یافعی، ذهبی و سبکی او را یک شیخ شافعی تلقی کرده اند. از شاگردان مشهور او شیخ مجدالدین بغدادی، شیخ سعدالدین حموی، شیخ رمی الدین لالا (م ۶۴۲ ق) و شیخ سیف الدین باخرزی (م ۶۵۹ ق) بودند. برخی بهاء الدین ولد، پسر جلال الدین مولوی، و شیخ نجم الدین دایه داری (م ۶۵۴ ق) را نیز از شاگردان وی دانسته اند. ناصر بن منصور عرصی و سیف الدین باخرزی از وی حدیث روایت کرده اند. درباره وفات وی روایات مختلفی وجود دارد، اما آنچه به حقیقت نزدیکتر است، این است که شیخ نجم الدین در سنه ۶۷۰ همراه با سایر مردم به دفاع از خوارزم پرداخت و توسط مغولان به قتل رسید. درباره مقبره شیخ، اختلاف وجود دارد. به آورده «رساله جستجو در تصوف» این بطوچه مدتی بعد از تألیف «تاریخ گریده» در سفری که به خوارزم داشت به وجود قبر او در خارج از خوارزم اشاره دارد. برخی منابع نام پدر وی را محمد نوشته اند. از آثارش: «عین الحیات»، «تفسیر قرآن در دوازده مجلد»، «فروغ الجمال» و «تاریخ الجلال»، که این کتاب را به صورت «فروغ الجمال» نیز ذکر کرده اند. «رسالة فی الحلو»، «رسالة الی الهایم الخوارزمی» و «لومة الالک»؛ «رسالة السائر الحائر الی السائر الواحد» (مجاذبه) به فارسی؛ «رسالة الاعمال العشرة»؛ «آداب المریدین»؛ به فارسی؛ «سکینه الصالحین»؛ به فارسی. اشعاری پیر بدو متسوب است.

تاریخ ادبیات در ایران (۲/ ۸۵۶، ۸۵۷، ۸۵۸، ۸۵۹، ۸۶۰، ۸۶۱، ۸۶۲، ۸۶۳، ۸۶۴، ۸۶۵، ۸۶۶، ۸۶۷، ۸۶۸، ۸۶۹، ۸۷۰، ۸۷۱، ۸۷۲، ۸۷۳، ۸۷۴، ۸۷۵، ۸۷۶، ۸۷۷، ۸۷۸، ۸۷۹، ۸۸۰، ۸۸۱، ۸۸۲، ۸۸۳، ۸۸۴، ۸۸۵، ۸۸۶، ۸۸۷، ۸۸۸، ۸۸۹، ۸۹۰، ۸۹۱، ۸۹۲، ۸۹۳، ۸۹۴، ۸۹۵، ۸۹۶، ۸۹۷، ۸۹۸، ۸۹۹، ۹۰۰، ۹۰۱، ۹۰۲، ۹۰۳، ۹۰۴، ۹۰۵، ۹۰۶، ۹۰۷، ۹۰۸، ۹۰۹، ۹۱۰، ۹۱۱، ۹۱۲، ۹۱۳، ۹۱۴، ۹۱۵، ۹۱۶، ۹۱۷، ۹۱۸، ۹۱۹، ۹۲۰، ۹۲۱، ۹۲۲، ۹۲۳، ۹۲۴، ۹۲۵، ۹۲۶، ۹۲۷، ۹۲۸، ۹۲۹، ۹۳۰، ۹۳۱، ۹۳۲، ۹۳۳، ۹۳۴، ۹۳۵، ۹۳۶، ۹۳۷، ۹۳۸، ۹۳۹، ۹۴۰، ۹۴۱، ۹۴۲، ۹۴۳، ۹۴۴، ۹۴۵، ۹۴۶، ۹۴۷، ۹۴۸، ۹۴۹، ۹۵۰، ۹۵۱، ۹۵۲، ۹۵۳، ۹۵۴، ۹۵۵، ۹۵۶، ۹۵۷، ۹۵۸، ۹۵۹، ۹۶۰، ۹۶۱، ۹۶۲، ۹۶۳، ۹۶۴، ۹۶۵، ۹۶۶، ۹۶۷، ۹۶۸، ۹۶۹، ۹۷۰، ۹۷۱، ۹۷۲، ۹۷۳، ۹۷۴، ۹۷۵، ۹۷۶، ۹۷۷، ۹۷۸، ۹۷۹، ۹۸۰، ۹۸۱، ۹۸۲، ۹۸۳، ۹۸۴، ۹۸۵، ۹۸۶، ۹۸۷، ۹۸۸، ۹۸۹، ۹۹۰، ۹۹۱، ۹۹۲، ۹۹۳، ۹۹۴، ۹۹۵، ۹۹۶، ۹۹۷، ۹۹۸، ۹۹۹، ۱۰۰۰، ۱۰۰۱، ۱۰۰۲، ۱۰۰۳، ۱۰۰۴، ۱۰۰۵، ۱۰۰۶، ۱۰۰۷، ۱۰۰۸، ۱۰۰۹، ۱۰۱۰، ۱۰۱۱، ۱۰۱۲، ۱۰۱۳، ۱۰۱۴، ۱۰۱۵، ۱۰۱۶، ۱۰۱۷، ۱۰۱۸، ۱۰۱۹، ۱۰۲۰، ۱۰۲۱، ۱۰۲۲، ۱۰۲۳، ۱۰۲۴، ۱۰۲۵، ۱۰۲۶، ۱۰۲۷، ۱۰۲۸، ۱۰۲۹، ۱۰۳۰، ۱۰۳۱، ۱۰۳۲، ۱۰۳۳، ۱۰۳۴، ۱۰۳۵، ۱۰۳۶، ۱۰۳۷، ۱۰۳۸، ۱۰۳۹، ۱۰۴۰، ۱۰۴۱، ۱۰۴۲، ۱۰۴۳، ۱۰۴۴، ۱۰۴۵، ۱۰۴۶، ۱۰۴۷، ۱۰۴۸، ۱۰۴۹، ۱۰۵۰، ۱۰۵۱، ۱۰۵۲، ۱۰۵۳، ۱۰۵۴، ۱۰۵۵، ۱۰۵۶، ۱۰۵۷، ۱۰۵۸، ۱۰۵۹، ۱۰۶۰، ۱۰۶۱، ۱۰۶۲، ۱۰۶۳، ۱۰۶۴، ۱۰۶۵، ۱۰۶۶، ۱۰۶۷، ۱۰۶۸، ۱۰۶۹، ۱۰۷۰، ۱۰۷۱، ۱۰۷۲، ۱۰۷۳، ۱۰۷۴، ۱۰۷۵، ۱۰۷۶، ۱۰۷۷، ۱۰۷۸، ۱۰۷۹، ۱۰۸۰، ۱۰۸۱، ۱۰۸۲، ۱۰۸۳، ۱۰۸۴، ۱۰۸۵، ۱۰۸۶، ۱۰۸۷، ۱۰۸۸، ۱۰۸۹، ۱۰۹۰، ۱۰۹۱، ۱۰۹۲، ۱۰۹۳، ۱۰۹۴، ۱۰۹۵، ۱۰۹۶، ۱۰۹۷، ۱۰۹۸، ۱۰۹۹، ۱۱۰۰، ۱۱۰۱، ۱۱۰۲، ۱۱۰۳، ۱۱۰۴، ۱۱۰۵، ۱۱۰۶، ۱۱۰۷، ۱۱۰۸، ۱۱۰۹، ۱۱۱۰، ۱۱۱۱، ۱۱۱۲، ۱۱۱۳، ۱۱۱۴، ۱۱۱۵، ۱۱۱۶، ۱۱۱۷، ۱۱۱۸، ۱۱۱۹، ۱۱۲۰، ۱۱۲۱، ۱۱۲۲، ۱۱۲۳، ۱۱۲۴، ۱۱۲۵، ۱۱۲۶، ۱۱۲۷، ۱۱۲۸، ۱۱۲۹، ۱۱۳۰، ۱۱۳۱، ۱۱۳۲، ۱۱۳۳، ۱۱۳۴، ۱۱۳۵، ۱۱۳۶، ۱۱۳۷، ۱۱۳۸، ۱۱۳۹، ۱۱۴۰، ۱۱۴۱، ۱۱۴۲، ۱۱۴۳، ۱۱۴۴، ۱۱۴۵، ۱۱۴۶، ۱۱۴۷، ۱۱۴۸، ۱۱۴۹، ۱۱۵۰، ۱۱۵۱، ۱۱۵۲، ۱۱۵۳، ۱۱۵۴، ۱۱۵۵، ۱۱۵۶، ۱۱۵۷، ۱۱۵۸، ۱۱۵۹، ۱۱۶۰، ۱۱۶۱، ۱۱۶۲، ۱۱۶۳، ۱۱۶۴، ۱۱۶۵، ۱۱۶۶، ۱۱۶۷، ۱۱۶۸، ۱۱۶۹، ۱۱۷۰، ۱۱۷۱، ۱۱۷۲، ۱۱۷۳، ۱۱۷۴، ۱۱۷۵، ۱۱۷۶، ۱۱۷۷، ۱۱۷۸، ۱۱۷۹، ۱۱۸۰، ۱۱۸۱، ۱۱۸۲، ۱۱۸۳، ۱۱۸۴، ۱۱۸۵، ۱۱۸۶، ۱۱۸۷، ۱۱۸۸، ۱۱۸۹، ۱۱۹۰، ۱۱۹۱، ۱۱۹۲، ۱۱۹۳، ۱۱۹۴، ۱۱۹۵، ۱۱۹۶، ۱۱۹۷، ۱۱۹۸، ۱۱۹۹، ۱۲۰۰، ۱۲۰۱، ۱۲۰۲، ۱۲۰۳، ۱۲۰۴، ۱۲۰۵، ۱۲۰۶، ۱۲۰۷، ۱۲۰۸، ۱۲۰۹، ۱۲۱۰، ۱۲۱۱، ۱۲۱۲، ۱۲۱۳، ۱۲۱۴، ۱۲۱۵، ۱۲۱۶، ۱۲۱۷، ۱۲۱۸، ۱۲۱۹، ۱۲۲۰، ۱۲۲۱، ۱۲۲۲، ۱۲۲۳، ۱۲۲۴، ۱۲۲۵، ۱۲۲۶، ۱۲۲۷، ۱۲۲۸، ۱۲۲۹، ۱۲۳۰، ۱۲۳۱، ۱۲۳۲، ۱۲۳۳، ۱۲۳۴، ۱۲۳۵، ۱۲۳۶، ۱۲۳۷، ۱۲۳۸، ۱۲۳۹، ۱۲۴۰، ۱۲۴۱، ۱۲۴۲، ۱۲۴۳، ۱۲۴۴، ۱۲۴۵، ۱۲۴۶، ۱۲۴۷، ۱۲۴۸، ۱۲۴۹، ۱۲۵۰، ۱۲۵۱، ۱۲۵۲، ۱۲۵۳، ۱۲۵۴، ۱۲۵۵، ۱۲۵۶، ۱۲۵۷، ۱۲۵۸، ۱۲۵۹، ۱۲۶۰، ۱۲۶۱، ۱۲۶۲، ۱۲۶۳، ۱۲۶۴، ۱۲۶۵، ۱۲۶۶، ۱۲۶۷، ۱۲۶۸، ۱۲۶۹، ۱۲۷۰، ۱۲۷۱، ۱۲۷۲، ۱۲۷۳، ۱۲۷۴، ۱۲۷۵، ۱۲۷۶، ۱۲۷۷، ۱۲۷۸، ۱۲۷۹، ۱۲۸۰، ۱۲۸۱، ۱۲۸۲، ۱۲۸۳، ۱۲۸۴، ۱۲۸۵، ۱۲۸۶، ۱۲۸۷، ۱۲۸۸، ۱۲۸۹، ۱۲۹۰، ۱۲۹۱، ۱۲۹۲،

۱۰۱۹، تاریخ تصوف در اسلام (۱۳۹۶)، نایم

گزیله (۶۶۸-۶۶۹)، تاریخ عمول (۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۷)،

مذكر فالمرء (١٢٩، ١٥١، ٢٢٥)، حبيب الير (٣)

٣٥-٣٧، دائرة المعارف فارسى (١٢/٢٠١٢)، وقبالة

جستجو در تصوف (۱۳۸۱)، گلریمد (۹، ۱۱۷۵).

ريـضـيـن العـامـيـن (١٩٣، ١٩٤)، ريجانه (١٩٣-١٩٤)،

مسير المبلّاء (٢٢، ١١١-١١٢)، شطركت الذهب (٥)

٧٩-٨٠، ص ٥٠٧، (٥٠٧-٥٠٨)، طبقات الشافعية

سجکی (۸/ ۲۵-۲۶)، طریق الحقائق (۲/ ۱۶۲-۱۶۳)،

العبير (١٣/ ١٧٧)، فرهنگ ادبیات فارسی (١- ٥٠٢٥).

فرهنگ مصوران (۹۲۴)، کشف الظنون (۱۶۶۰ء).

۲۹۲- ۱۲۹۳)، لغت نامه (ذیل / دجیم الدین کبری) میانی

عرفان و احوال و آثار عارفان (۲۵۵-۲۵۹)، مجالس

العشاق (١٢٠-١٢٥)، ميجاليس المؤمنين (٧٢-٧٥)،

مجالس الكهنة شر (١٩٠٤، ٢٢٢) محمية (١٩٢٢) ٢٣

حجومی:

نجومی هروی، مولانا حاجی نجومی. (س نهم ق)،
شاعر معاصر امیر علیشیر توایی (۸۴۲-۹۰۶ ق) بود و در
سرودن شعر به هرک تمایل داشت اشعاری از وی در
تذکرها آمده است.

الدرباره (۹/ ۱۱۷۶)، فرهنگ سخنوران (۹۲۵)، مجالس
المعانی (۳۸).

نجیب استرآبادی - نجیبای استرآبادی

نجیب اصفهانی، نجیب‌الدین - زکریا اصفهانی
تبریزی.

نجیبای استرآبادی. (س یازدهم ق)، شاعر در عهد
شاه سلیمان صمری (۱۰۷۷-۱۱۰۵ ق) می‌زیست و چند
سال قبل از تألیف تذکرة نصرآبادی (۱۰۸۳ ق) به
اصفهان رفت و به کسب علوم پرداخت. اشعاری از وی در
تذکرها آمده است. «ارمست:

غبار راه گشتم، سرمه گشتم، توپا گشتم
به چندین رنگ گشتم تا به چشمم آشنا گشتم

تذکرة نصرآبادی (۳۲۷)، الدرباره (۹/ ۱۱۷۷)، صبح گلش
(۵۹) فرهنگ سخنوران (۹۲۵)

نجیبای اصفهانی، نجیب، فرزند حاجی حسن
کلیدشادی. (س یازدهم ق)، شاعر. اهل کلیدشاده محله‌ای از
لنجان اصفهان بود و لذا به نجیبی لنجانی نیز شهرت
داشت. صاحب «صبح گلش» او را اهل گلستانه، محله‌ای
در اصفهان، می‌دانند. اشعاری از وی در تذکرها آمده
است. او معاصر ناصرآبادی (ز ۱۰۸۳ ق) بود. در سرودن
شعر قطعی موزون داشت

تذکرة نصرآبادی (۴۲۵-۴۲۶)، الدرباره (۹/ ۱۱۷۸)، صبح
گلش (۵۱۰)، فرهنگ سخنوران (۹۲۵).

نجیب تبریزی، نجیب‌الدین - زکریا اصفهانی
تبریزی

نجیب جرفادقانی - نجیب گلپایگانی، نجیب‌الدین

نجیب‌الدین جرفادقانی - نجیب گلپایگانی،
نجیب‌الدین

نجم مسعود یعقوبی. (رف ح ۸۹۷ ق)، خطاط. از مردم
ساوه بود و در تبریز می‌زیست. وی حو هرزاده قاصی
عیسی و از امرا و منشیان دربار سلطان یعقوب آق حویلو
و استاد او بود و یعقوبی رقم می‌کرد. نجم مسعود در خط
نمکنه تعلیق مهارت بسزایی داشت و در شمار استادان
این فن به حساب می‌آمد. وی تا پایان سلطنت سلطان
یعقوب بر سرکار بود و حتی پس از مرگ او، همراه بایستقر
میرزا (۸۹۶-۸۹۷ ق) به شروان رفت و در همان جا به دست
بعضی از امرا مسموم شد. از آثار او: یک قطعه از مرقعی،
به قلم کتایت جلی ممتاز، با رقم «کتبه الراجی الی عموالله
العنی، نجم مسعود فی سنة اثنی و ثمانمائة»؛ یک
قطعه از مرقعی، به قلم نیم در دنگ هالی، با رقم «حرره
نجم مسعود الیعقوبی، بدار لسلطنة تبریز، فی سنة ثمانین
و ثمانمائة»؛ یک قطعه از مرقع، به قلم کتایت جلی، با
رقم «حرره العقیق نجم مسعود»؛ یک قطعه از مرقعی، به
قلم نیم دو دنگ جلی هالی، با رقم «حرره اصفهانی عیادالله
العنی، نجم مسعود الیعقوبی فی سنة ۸۸۲»

احسن التواریخ (۵۹۵، ۶۳۳)، احوال و آثار خوشنویسان

(۴/ ۱۲۸۲-۱۲۸۳)، اسناد و مکاتبات تاریخی ایران

(۲۱۷)، مجلس خط (۴۰۸)، نجیب‌السیر (۲/ ۴۳۱).

نجم‌الملک اصفهانی - نجم‌الدوله اصفهانی

نجمی شیرازی، محمد حسین، فرزند محمدجعفر.
(س سیزدهم ق)، شاعر پندرش معروف به علاقه بند بود.
نجمی به همراه خانو ده‌اش در گریلا سکونت داشت. در
شعر به سرودن غزل و قصیده متمایل بود. از اوست
چو برگشود صبا چین ز زلف پر شکفتش
به باد داد به هر گوشه شافه تختش
امید آن که شبنم جان دهم در آفرشتی
به شرط آنکه نباشد حجاب پیرشتش
حدیقه الشعراء (۲/ ۱۸۶۱-۱۸۶۲)، مسرات الشعراء
(۶۲۷-۶۲۸)

نجومی کاشانی، ملا غیاث (س پانزدهم ق)، متجم و
شاعر. اهل آران، از فرای کاشان، بود. نصرآبادی گوید: "در
من بحرم و (وقت ساعت) سازی قدرت داشته، چنانچه
وقت ساعتی در کاشان ساخته... طبع شعر نیز داشت و
قاضی آران را هجو کرده است. اشعاری از وی در تذکرها
آمده است

تذکرة نصرآبادی (۴۰۸)، الدرباره (۹/ ۱۱۷۶، ۱۱۷۷)،
فرهنگ سخنوران (۹۲۵-۹۲۶)، لست نامه (دیل / غیث

نجیب سمرقندی، نجیب الدین ابوحامد محمد بن
عفی بن عمر، (مقبول ۶۱۹ ق)، طبیب، وی طیبی دانشمند
بود و در این زمینه صاحب کتبهای ارزشمند و مشهوری
می باشد. او معاصر با امام فخر رازی بود. در واقعه قتل عام
هرات توسط سپاه مغول به شهادت رسید. در «الذریعة»
کتاب «النجیبات» وی در طب و دارو مشتمل بر شش
بخش: ۱- «الاسباب و العلاجات»، در طب که یکی از
جزای «الحممة النجیبة» ذکر شده است ۲- «الادویة
لمعروفة»، در دارو ۳- «اصول التراکیب» یا «اصول ترکیب
لادویة»، که یکی از اجزاء «الحممة النجیبة» ذکر شده
است ۴- «الاطعمة بلاصحاء» که یکی از اجزاء «الخمسة
النجیبة» ذکر شده است ۵- «الاطعمة للمرضی» ۶-
«القربادین» یا «الافرادین» که جزء پنجم از «الخمسة
النجیبة» ذکر شده، می باشد در «عیون الابه» این کتاب
«خیر تحب دو صوان القربادین الکبیر» و «القربادین
لصغیر» آمده است. از دیگر آثارش: «الاغذیة و الاشریة
للاصحاء» «مدال الادویة» «مدواة و حیع
للعامل» «قرایر ترکیب الادویة القسیة» «مقالة فی کیمیة
ترکیب طبقات العر»

لإعلام (١٦٩/٧)، القريش (١/٢٣)، ٢٠٠٤، ١٢/٢٩٩.
 ٢٠١٧، ٢٥٠/١٦٧، ٢٠٠٠، ٢٤١/٢٤ (٨٣)، ط. ر. ب.
 علام الشيعة (قرن ٧/١٦٣)، عبود الانباء (٢٣٢)، كشيشة
 العلويون (١٣٧٧)، نعت نامه (ذيق / سمرقندي)، معجم
 المصنفين (١ / ٣٩)، الوافي بالوفيات (٢/١٨٢)،
 هديت المارفين (٢/١١٠).

نجیب کاشانی، املا نورا، فرزند خواجہ محمد حسین، (ص ۱۴۵ ق ۱) شاعر، متخصص به نجیب پدروشی در اصفهان شغل بزازی داشت. او دو سال قبل از تألیف تذکرۃ نصرآبادی (تألیف شده در ۱۰۸۳ ق) به اصفهان رفت و در محله خان کاشیان به شغل بزازی مشغول شده ولی طبع شاعری وی باعث شد که حرقه مذکور را کتب نگذارد. به آورده صاحب تذکرۃ «روز روشن» وی در زمان شاه سلطان حسین صفوی به دربار راه یافت و مورد احترام قرار گرفت و از طرف او مقلب به ملک الشعرا گردید. وی در اصفهان درگذشت. اشعری از وی در تذکره ها آمده است. از او است.

چون فلک گشت دلم، گر رخت رها شود
دانه ز سرق چون رهد، طعمه آمیبا شود
تذکره زور و شمس (۱۸۰۹-۱۸۱۷)، تذکره نصرآبادی
(۳۷۰-۳۷۱)، الزیعه (۹، ۷۸) فرهنگ سخنوران
(۱۹۲۵)

تجیب گلب یگانی، تجیب الدین. (وف ۹۹۵ ق)، شاعر، متخلص به تجیب ملقب به منک الشعرا وی شاعری قصیده سرا بود. بعضی از مؤلفان، او را مداح سلاجقه و عده‌ای مداح امرای قلعه و سق بن و شاق (نزدیک نظر کشان) و بعضی او را در شمار شاعران بعد از کمال الدین اسماعیل در عراق می‌دانند. زمانی که رکن الدین غورسانجی، پسر سلطان محمد غور از مشبه در اصفهان مستقر شد، تجیب الدین به دستگیری عبدالملک سارنجی، وزیر رکن الدین که با وی سابقه دوستی داشت، به دربار راه یافت و از همان دربار در عراق گردید و مداح پادشاه و وزیرش شد. تجیب الدین در ایام اقامت در اصفهان به مداحی صدرالدین خجندی میر پرداخت. بعد از روان دولت غورسانجی، تجیب الدین به وطن خود بازگشت و عزت اختیار کرد و همان چ درگذشت. آثار برگ در الذریعه به نقل از صاحب «شهد صادق» سال وفات وی را ۶۵۳ ق ذکر کرده و به گفته تذکره «روشن» وی با محیر باقانی (م ۵۸۶ ق) معاصر بوده است. از آثار وی، مشنوی «نسر و هب» بر وزن «لیلی و محنون» نظامی، «دیوان» شعر، مشتمل بر قصاید و مقطعات و

۱- یکتا: اهر (۳/ ۱۰۴۵-۱۰۴۸)، تاریخ ادبیات در ایران (۳/ ۴۲۶-۴۲۹)، تاریخ گرامر (۷۵۴)، تاریخ نظم و نثر (۱۶۵-۱۶۶)، تذکره، روز روشن (۸۱۷)، نایره گلشماره (۲/ ۳۰۵)، الفریضه (۹/ ۱۱۷۸)، فرهنگ سخوروان (۹۲۵)، مجمع الفصحا (۳/ ۱۴۰۷-۱۴۰۸)، حبیب اللہم (۲/ ۲۷۹-۴۸۱).

بجیب لنچاسی - پنجپای اصفہانی۔

نخجوانی، محمد، قرزند علی عباس (۱۲۹۷-۱۳۸۲)
(ق)؛ نویسنده در تبریز به دنیا آمد و تحصیلات خود را در
زادگاهش تکمیل کرد. شغل اصلی اش تجارت بود. وی
عشق و علاقه‌ای سیار به جمع‌آوری کتابهای خطی داشت
و صاحب کتابخانه‌ای عالی بود. در ۱۳۳۵ ش تمام آن کتابها
را هم از خطی و چاپی که حدود ۳۷۰۱ جلد بود به
کتابخانه ملی تبریز واگذار نمود. در تبریز درگذشت. از
آثارش: «فهرست کتابهای خطی کتابخانه و قرائتخانه تربیت
تبریز» مقدمه بر «دیوان» حکیم قطران تبریزی که بر اساس
هشت نسخه خطی در تبریز به چاپ رسید.

الدوره (۹/ ۸۸۵)، شرح حال رجال (۲/ ۲۸۱-۲۸۰).
پرسه کتبهای چاپی فارسی (۱/ ۱۵۶۲).

ندایی پیشاپوری، سلطان محمد (س دهم ق)، شاعر، متخلص به ندایی، صفتش از پیشاپور برده، اما مدتی در پرد سکوت داشت و سفری نیز به حج رفت. بیشتر اشعارش در مدح ائمه اطهار (ع) و پیشوایان دین بود. در حاشیه دانشکده آخره از مول آیتی، صاحب «تاریخ پرد» آمده است که ندایی، در عهد صفویه سرریست و مداح شاه طهماسب اول (۹۳۰-۹۸۴ ق) و شاه اسماعیل دوم (۹۸۴-۹۸۵ ق) بود. صاحب «تاج الافکار» نیز نام وی را مولانا فداسی ذکر کرده است. از آثارش نظم «روضه لشکر» کاشفی، دیو س، شعر

انشکده آذر (۲/ ۷۱۱)، تحفه ساسی (۲۷۴-۲۷۵)، جامع سقیدی (۲/ ۴۶۳)، الذریعه (۹/ ۱۱۷۹)، فرهنگ سخنوران (۹۲۶-۹۲۷)، لغت نامه (ذیل / ندایی پیشاپوری)، مظهری بیدی، «مطلع الشمس» (۲/ ۱۸۲)، «تاج الافکار» (۷۱۸).

ندایی هروی، سلطان محمد (س نهم ق)، شاعر، متخلص به ندایی، معروف به حافظ ندایی. در عهد سلطان حسین بایقرا (۸۷۳-۹۱۱ ق) سرریست. اشعاری از وی در تذکرها آمده است. از اوست

کاش دوزد همدمی چاک گریبان مرا
کاش دل می نماید سوز پنهان مرا
الذریعه (۹/ ۱۱۷۹)، صبح گلشن (۵۱۱-۵۱۲)، فرهنگ سخنوران (۹۲۶-۹۲۷)، لغت نامه (ذیل / ندایی هروی).

ندایی یزدی - ندایی پیشاپوری، سلطان محمد.

ندیم شیرازی، میرزا اکبر / اصلی اکبر، فرزند محمدعلی. (وف ۱۲۶۳ ق)، شاعر، متخلص به ندیم. وی بر در کوچکر حکیم قائمی است. وی در بیان صبر و عزت گریه و به کتابت پرداخت و چند قرآن کتبت کرد. از آثارش: «دیوان» شعر

تذکره طبع (۲۲۵)، حقیقه الشعراء (۲/ ۱۸۶۳-۱۸۶۴)، دانشمندان و سخن سرايان فارس (۵/ ۶۶۱-۶۶۲)، الذریعه (۹/ ۱۱۸۰)، فارسنامه ناصری (۲/ ۱۱۲۹)، مرآت لمعالم (۶۲۹-۶۴۸)، مصطفی خراب (۱۹۵).

ندیم لسانی، میرزا سید حسین. (ز ۱۳۰۵ ق)، شاعر، متخلص به پرتو و ندیم، ملقب به سیف السادات. از سادات دشمنی شیراز بود و در مسازندگی می کرد. به علت از دست دادن والدین در کودکی، از تحصیل باز ماند. و در بیست سالگی به شیراز رفت و در مکتبه سید امیر محمد

نخجوانی، نجم الدین احمد بن ابوبکر بن محمد. (ز ۹۵۱ ق)، صییب وی اهل نخجوان آذربایجان بود. از تدریس شرح «شارات» بن سیب، احسن شکول لقانون، در شرح «قانون» ابن سینا، که در ۹۵۱ ق آن را بگشت ریحانه (۶/ ۱۲۷)، لغت نامه (ذیل / احمد)، مجمع المؤلفین (۱/ ۷۸).

نخجوانی نیری، (س چهاردهم ق)، نقاش. اهل تبریز و از آبرنگ سازان دوره احمد شاه قاجار (۱۳۲۶-۱۳۴۲ ق) بود که به کربلا رفت و به خلق تصاویر مذهبی اشتغال ورید. از آثار وی: آبرنگ پزگی بر روی پرده پارچه ای که در روضه آن، بازارگاه معظم حضرت امام حسین (ع) و حضرت ابوالفضل (ع) را به طلاقاری پر مایه تصویر کرده و رسم نهاده است. «نخجوانی»
سوان و آثار ایشان (۳/ ۱۳۸۲).

نخشی، ابوبراب عسکر - ابوبراب نخشی

نخشی پدایونی، سید ضیاء الدین محمد - ضیاء نخشی پدایونی.

نحی بخارایی، ملا نخلی. (س یازدهم ق)، شاعر. اهل بخارا بود. مدتی در خدمت امامقلی خان، حاکم بخارا، بنا سر برد و بعد از فوت او، به بلخ آمد. وی با نصرآبادی (ز ۱۰۸۲ ق) معاصر بود. در بلخ درگذشت. مؤلف «صبح گلشن» امامقلی خان را حاکم شیراز نوشته است. اشعاری از وی در تذکرها آمده است. از اوست

طریق زندگی از شمع انجمن آموز
کز آتش دل خود تأییدت مرد مسوحت
تذکره روز روشن (۸۱۰)، تذکره نصرآبادی (۲۲۵-۲۲۶)، الذریعه (۹/ ۱۱۷۹)، صبح گلشن (۵۱۱)، فرهنگ سخنوران (۹۲۶).

ندیمی کاشغری، خواجه عبدالله بن محمد. (وف ۱۱۷۲ ق)، صوفی و شاعر، متخلص به ندایی. ساکن قسطنطنیه و از متدیخ حریقه نقشبندیه بود و در آنجا به تعلیم و نشر آن طریقه می پرداخت. از او رباعی در تصوف موجود است. از آثارش: «فقرات» در سائله حقیقه، «منظومه» «مناجات» «دیوان» شعر

تاریخ نظم و شعر (۲۸۱)، الذریعه (۹/ ۱۱۷۹)، فرهنگ سخنوران (۹۲۶)، لغت نامه (ذیل / ندایی کاشغری)، هدیه القادریین (۱/ ۲۸۲).

ترسیم کسده نقش قانیها در دیار عثمانی بود. از آثار وی قلیچه قمیس ابریشمی که کناره‌های آن به تزیینات اشعار ترکی آراسته گردیده و در وسط قالیچه نام سامی حضرت محمد (ص) و حضرت علی (ع) به خط صفراوی نوشته شده و در کناره‌ها و بالای آن، نقش گل‌های متوج و رنگین ترسیم یافته و در انتهای قالیچه به خط زیست نستعلیق رقم نهاده است. «ارسمه محمود ندیمی».

حوال و آثار غاشان (۲/ ۱۱۲۶)

نراقی، ملا احمد، نوزند ملا مهدی / محمد مهدی بن ابی در (۱۱۸۵/۱۱۸۶-۱۲۴۴/۱۲۴۵ ق)، عالم دینی، فقیه اصولی، محدث، رجال، متجرب، ریاضیدان، مدرّس، ادیب و شاعر، متخلص به صفایی. جمع معقول و منقول بود. در براق و توابع کاشان به دیب آمد. مقدمات را نزد پدرش و شاگردان پدرش فراگرفت. سپس به همراه پدر به هرات رفت و در نجف از محضر سید مهدی بحر العلوم و شیخ جعفر کاشف‌المطا و در کربلا از محضر میرزا مهدی شهرستانی و آقا محمد باقر بهبهانی استفاده نمود تا به پسرته اجتهاد رسید و خود به بحث و تدریس پرداخت. سپس به براق کاشان بازگشت و عهده‌دار ریاست و مرجعیت دینی شد. وی از پدرش و سید بحر العلوم و شیخ جعفر کاشف‌المطا و به واسطه پدرش از ملا محمد باقر مجلسی روایت نموده است. شیخ مرتضی انصاری و سید محمد شفیع چلبقی و بسیاری دیگر از بزرگان از شاگردان وی بودند. در براق به بیماری وبا درگذشت، پیکرش به نجف منتقل و در صحر سر قنوی به خاک سپرده شد. از آثارش: «مناهی الوصول الی علم الاصول» یا «مناهی الاحکام»؛ «مستند الشیعة فی احکام الشریعة»؛ «فقه»؛ «وسلة النجاة»؛ «مفتاح الاصول» و «مصباح الوصول»؛ «مراج السادة»؛ در اخلاق به فارسی؛ «مفتاح الاحکام»؛ در اصول فقه؛ «تفقیح المصول»؛ در شرح «تحرید الاصول» پدرش، ملا مهدی نراقی؛ «اساس الاحکام»؛ «امرار الصح»؛ «عوائد الایام»؛ در فرائد اصولی و فقهی؛ به فارسی؛ «الخرائن»؛ به سبک «کشکول»؛ در تسمیم کتاب «مشکلات العلوم» پدرش به فارسی؛ «سیف الامة و برهان الملک»؛ در رد پادری نصرانی؛ به فارسی؛ «وسائل»؛ «منهجات المریض»؛ مثنوی «مقدیس»؛ «دیوان» شعر.

الاعلام (۱/ ۲۴۵)، امیان فشیمة (۳/ ۱۸۴، ۱۸۳)، ایضاح المکسبون (۱/ ۳۳۱، ۲/ ۳۵، ۱۳۰، ۴۷۸، ۵۷۴، ۵۶۳)، حذیقة الشعراء (۲/ ۱۰۲۷-۱۰۳۱)، الذریعة (۱/ ۲۶۷، ۲/ ۴، ۷، ۲۳، ۶۵۲، ۹، ۵۱، ۱۱۸۱، ۱۱/ ۱۱، ۱۲/ ۲۸۶، ۱۳/ ۲۱، ۲۸، ۹۵، ۱۵۰، ۱۳۴، ۳۵۴، ۳۶۷، ۱۷/ ۱۲۰، ۲۱)

به تحصیل پرداخت و سپس از حادمان ظل‌السلطان، حاکم فارس شد و پس از مدتی به رتبه ندیمی ارتقا یافت و لقب عالی گرفت، اما در این امر درگیر گردید و داخل سسله نعمت الهی شد. ندیم پس از ریاست مکه به مشهد رفت و در آنجا به تحصیل پرداخت. او در ۱۳۰۵ ق به شیراز مراجعت کرد و از طرف ظل‌السلطان به سیف السادات ملقب گردید. از آثار وی منظومه‌ای به نام «کم ی» می‌باشد. همچنین در او تاریخ منظومی به بحر مستقرت مشتمل بر وقایع بعد از بعثت رسول اکرم (ص) باقی مانده است.

حذیقة الشعراء (۳/ ۱۸۶۷-۱۸۶۸)

ندیم مازندرانی، میرزا محمد، نوزند میرزا کاظم، (وف ۱۲۴۱ ق)، شاعر، اصلش از ایروان بود. در مازندران سکونت داشت. اجدادش در ایروان صاحب مکتب بودند ولی توسط نادرشاه افشار به مازندران کوچانده شدند. وی ندیم و کتابخوان فتحعلی شاه قاجار بود. از آثارش: «دیوان» شعریه آورده «مکالم الآثار»؛ به نقل از «تاریخ اجتماعی و سیاسی ایران»؛ وی کتابی به نام «مصرح القلوب» در تاریخ باجاریه تألیف کرده است.

تاریخ مهدی (۲۶۹-۲۷۰)، حذیقة الشعراء (۳/ ۱۸۶۸)، الذریعة (۹/ ۱۱۸۰)، سفینه المحمود (۲/ ۶۸۳)، شعری مازندرانی و گرگان (۳۱۵-۳۱۶)، کز هنگ سحرور (۹۲۷)، گزارش جاریدان (۳/ ۱۶۱۵)، مسیح الفصحاء (۶/ ۱۰۶۳-۱۰۶۴)، مکالم الآثار (۴/ ۱۱۲۶-۱۱۲۷)، نگارستان دوا (۱۴۱-۱۴۲)

ندیم مشهیدی، میرزا زکی، (وف ۱۱۶۳ ق)، شاعر، متخصص به ندیم. اصلش از مشهد بود و در اصفهان نشو و نما یافت. در عهد شاه سلطان حسین صفوی (۱۱۰۵-۱۱۳۵ ق) سرپرست و ملازم وی بود. بعدها ملازم نادر شاه افشار (۱۱۴۸-۱۱۶۰ ق) شد. ندیم در زمان محاصره بغداد به زیارت نجف رفت و در آنجا درگذشت. صاحب «صبح گلشن» و «ریحانة الادب» سال فوت وی را ۱۱۵۲ ق نوشته‌اند. از آثار وی: «دیوان» شعر. صاحب «الدربعة» کتابهای «در نجف»؛ بر وزن «مخزن الاسرار» در هزار و پانصد بیت؛ در تاریخ هجوم افغانه و منظومه «تسبیح کربلا»؛ در چهار هزار و پانصد و هشتاد بیت؛ تألیف شده در ۱۱۵۸ ق را به او نسبت می‌دهد.

الذریعة (۹/ ۴۰۳، ۱۱۸۰)، ریحانة (۶/ ۱۶۰)، صبح گلشن (۵۱۲، ۵۱۳)، فرهنگ سحرور (۹۲۷)

ندیمی، محمود، (س سیردهم ق)، رسام. وی مصور و

به ایران مراجعت کرد و در کاشان مسکنی گزید. با حضور او در کاشان علم و دانش در این شهر رونقی تازه پیدا کرد. فرزندش، ملا احمد نراقی، و حاج محمد ابراهیم کریمانی و محمد طهرآبادی و سید محمد باقر حجت الاسلام شفتی اصفهانی و محدوب علیشاه و میرزا بابا حبیب الله حسینی قطری از شاگردان او بودند. در اواخر عمر به نجف رفت و در آنجا به تدریس و بحث و تألیف مشغول شد و در همان جا درگذشت و در حرم مطهر نه خاک سپرده شد. از آثارش: «کنز الرموز»، «انیس الموحدين»، «انیس المجتهدین»، «توضیح الاشکال»، در شرح «تحریر الفلیدس»، «مختصر الشیعة فی احکام الشریعة»، «لوامع الاحکام فی فقه شریعة الاسلام»، «التحفة الرضویة فی المسائل الذبمة»، «النجرید»، «با تحریر الاصول»، در اصول فقه، «انس التجار» یا «اسس التاجر»، در مسائل تجارت، «فتح البیان»، در استماره و تشبیه، «مشکلات المعلوم» یا «تهفیل المشكلات من المعلوم»، به سبک «کشکول»، «جامع السعادات فی موجبات النجاة»، در اخلاق، «رمانه ای در عبادات»، «مناسک الحج»، «کتاب الحساب»، «جامع الافکار و مآخذ الانظار»، در الیاف واجب الوجود و صفات سلبیه و ثبوتیه، «محرک القلوب»، در خطبات اهل بیت (ع).

الاسلام (۸/ ۲۵۷)، «عیان الشیعة» (۱۰/ ۱۲۳، ۱۶۷)،
ایضاح المکنون (۱/ ۱۲۸، ۲۲۷، ۲۴۹، ۳۱۱، ۳۵۳، ۲/ ۳۱۳، ۳۲۳، ۴۰۸)، «خاتمة مستدرک الوسائل» (۲/ ۱۰۶)،
الذبیحة (۲/ ۲۵۳، ۲۶۶، ۲۶۷، ۲۶۸، ۲۶۹، ۲۷۰، ۲۷۱، ۲۷۲، ۲۷۳، ۲۷۴، ۲۷۵، ۲۷۶، ۲۷۷، ۲۷۸، ۲۷۹، ۲۸۰، ۲۸۱، ۲۸۲، ۲۸۳، ۲۸۴، ۲۸۵، ۲۸۶، ۲۸۷، ۲۸۸، ۲۸۹، ۲۹۰، ۲۹۱، ۲۹۲، ۲۹۳، ۲۹۴، ۲۹۵، ۲۹۶، ۲۹۷، ۲۹۸، ۲۹۹، ۳۰۰، ۳۰۱، ۳۰۲، ۳۰۳، ۳۰۴، ۳۰۵، ۳۰۶، ۳۰۷، ۳۰۸، ۳۰۹، ۳۱۰، ۳۱۱، ۳۱۲، ۳۱۳، ۳۱۴، ۳۱۵، ۳۱۶، ۳۱۷، ۳۱۸، ۳۱۹، ۳۲۰، ۳۲۱، ۳۲۲، ۳۲۳، ۳۲۴، ۳۲۵، ۳۲۶، ۳۲۷، ۳۲۸، ۳۲۹، ۳۳۰، ۳۳۱، ۳۳۲، ۳۳۳، ۳۳۴، ۳۳۵، ۳۳۶، ۳۳۷، ۳۳۸، ۳۳۹، ۳۴۰، ۳۴۱، ۳۴۲، ۳۴۳، ۳۴۴، ۳۴۵، ۳۴۶، ۳۴۷، ۳۴۸، ۳۴۹، ۳۵۰، ۳۵۱، ۳۵۲، ۳۵۳، ۳۵۴، ۳۵۵، ۳۵۶، ۳۵۷، ۳۵۸، ۳۵۹، ۳۶۰، ۳۶۱، ۳۶۲، ۳۶۳، ۳۶۴، ۳۶۵، ۳۶۶، ۳۶۷، ۳۶۸، ۳۶۹، ۳۷۰، ۳۷۱، ۳۷۲، ۳۷۳، ۳۷۴، ۳۷۵، ۳۷۶، ۳۷۷، ۳۷۸، ۳۷۹، ۳۸۰، ۳۸۱، ۳۸۲، ۳۸۳، ۳۸۴، ۳۸۵، ۳۸۶، ۳۸۷، ۳۸۸، ۳۸۹، ۳۹۰، ۳۹۱، ۳۹۲، ۳۹۳، ۳۹۴، ۳۹۵، ۳۹۶، ۳۹۷، ۳۹۸، ۳۹۹، ۴۰۰، ۴۰۱، ۴۰۲، ۴۰۳، ۴۰۴، ۴۰۵، ۴۰۶، ۴۰۷، ۴۰۸، ۴۰۹، ۴۱۰، ۴۱۱، ۴۱۲، ۴۱۳، ۴۱۴، ۴۱۵، ۴۱۶، ۴۱۷، ۴۱۸، ۴۱۹، ۴۲۰، ۴۲۱، ۴۲۲، ۴۲۳، ۴۲۴، ۴۲۵، ۴۲۶، ۴۲۷، ۴۲۸، ۴۲۹، ۴۳۰، ۴۳۱، ۴۳۲، ۴۳۳، ۴۳۴، ۴۳۵، ۴۳۶، ۴۳۷، ۴۳۸، ۴۳۹، ۴۴۰، ۴۴۱، ۴۴۲، ۴۴۳، ۴۴۴، ۴۴۵، ۴۴۶، ۴۴۷، ۴۴۸، ۴۴۹، ۴۵۰، ۴۵۱، ۴۵۲، ۴۵۳، ۴۵۴، ۴۵۵، ۴۵۶، ۴۵۷، ۴۵۸، ۴۵۹، ۴۶۰، ۴۶۱، ۴۶۲، ۴۶۳، ۴۶۴، ۴۶۵، ۴۶۶، ۴۶۷، ۴۶۸، ۴۶۹، ۴۷۰، ۴۷۱، ۴۷۲، ۴۷۳، ۴۷۴، ۴۷۵، ۴۷۶، ۴۷۷، ۴۷۸، ۴۷۹، ۴۸۰، ۴۸۱، ۴۸۲، ۴۸۳، ۴۸۴، ۴۸۵، ۴۸۶، ۴۸۷، ۴۸۸، ۴۸۹، ۴۹۰، ۴۹۱، ۴۹۲، ۴۹۳، ۴۹۴، ۴۹۵، ۴۹۶، ۴۹۷، ۴۹۸، ۴۹۹، ۵۰۰، ۵۰۱، ۵۰۲، ۵۰۳، ۵۰۴، ۵۰۵، ۵۰۶، ۵۰۷، ۵۰۸، ۵۰۹، ۵۱۰، ۵۱۱، ۵۱۲، ۵۱۳، ۵۱۴، ۵۱۵، ۵۱۶، ۵۱۷، ۵۱۸، ۵۱۹، ۵۲۰، ۵۲۱، ۵۲۲، ۵۲۳، ۵۲۴، ۵۲۵، ۵۲۶، ۵۲۷، ۵۲۸، ۵۲۹، ۵۳۰، ۵۳۱، ۵۳۲، ۵۳۳، ۵۳۴، ۵۳۵، ۵۳۶، ۵۳۷، ۵۳۸، ۵۳۹، ۵۴۰، ۵۴۱، ۵۴۲، ۵۴۳، ۵۴۴، ۵۴۵، ۵۴۶، ۵۴۷، ۵۴۸، ۵۴۹، ۵۵۰، ۵۵۱، ۵۵۲، ۵۵۳، ۵۵۴، ۵۵۵، ۵۵۶، ۵۵۷، ۵۵۸، ۵۵۹، ۵۶۰، ۵۶۱، ۵۶۲، ۵۶۳، ۵۶۴، ۵۶۵، ۵۶۶، ۵۶۷، ۵۶۸، ۵۶۹، ۵۷۰، ۵۷۱، ۵۷۲، ۵۷۳، ۵۷۴، ۵۷۵، ۵۷۶، ۵۷۷، ۵۷۸، ۵۷۹، ۵۸۰، ۵۸۱، ۵۸۲، ۵۸۳، ۵۸۴، ۵۸۵، ۵۸۶، ۵۸۷، ۵۸۸، ۵۸۹، ۵۹۰، ۵۹۱، ۵۹۲، ۵۹۳، ۵۹۴، ۵۹۵، ۵۹۶، ۵۹۷، ۵۹۸، ۵۹۹، ۶۰۰، ۶۰۱، ۶۰۲، ۶۰۳، ۶۰۴، ۶۰۵، ۶۰۶، ۶۰۷، ۶۰۸، ۶۰۹، ۶۱۰، ۶۱۱، ۶۱۲، ۶۱۳، ۶۱۴، ۶۱۵، ۶۱۶، ۶۱۷، ۶۱۸، ۶۱۹، ۶۲۰، ۶۲۱، ۶۲۲، ۶۲۳، ۶۲۴، ۶۲۵، ۶۲۶، ۶۲۷، ۶۲۸، ۶۲۹، ۶۳۰، ۶۳۱، ۶۳۲، ۶۳۳، ۶۳۴، ۶۳۵، ۶۳۶، ۶۳۷، ۶۳۸، ۶۳۹، ۶۴۰، ۶۴۱، ۶۴۲، ۶۴۳، ۶۴۴، ۶۴۵، ۶۴۶، ۶۴۷، ۶۴۸، ۶۴۹، ۶۵۰، ۶۵۱، ۶۵۲، ۶۵۳، ۶۵۴، ۶۵۵، ۶۵۶، ۶۵۷، ۶۵۸، ۶۵۹، ۶۶۰، ۶۶۱، ۶۶۲، ۶۶۳، ۶۶۴، ۶۶۵، ۶۶۶، ۶۶۷، ۶۶۸، ۶۶۹، ۶۷۰، ۶۷۱، ۶۷۲، ۶۷۳، ۶۷۴، ۶۷۵، ۶۷۶، ۶۷۷، ۶۷۸، ۶۷۹، ۶۸۰، ۶۸۱، ۶۸۲، ۶۸۳، ۶۸۴، ۶۸۵، ۶۸۶، ۶۸۷، ۶۸۸، ۶۸۹، ۶۹۰، ۶۹۱، ۶۹۲، ۶۹۳، ۶۹۴، ۶۹۵، ۶۹۶، ۶۹۷، ۶۹۸، ۶۹۹، ۷۰۰، ۷۰۱، ۷۰۲، ۷۰۳، ۷۰۴، ۷۰۵، ۷۰۶، ۷۰۷، ۷۰۸، ۷۰۹، ۷۱۰، ۷۱۱، ۷۱۲، ۷۱۳، ۷۱۴، ۷۱۵، ۷۱۶، ۷۱۷، ۷۱۸، ۷۱۹، ۷۲۰، ۷۲۱، ۷۲۲، ۷۲۳، ۷۲۴، ۷۲۵، ۷۲۶، ۷۲۷، ۷۲۸، ۷۲۹، ۷۳۰، ۷۳۱، ۷۳۲، ۷۳۳، ۷۳۴، ۷۳۵، ۷۳۶، ۷۳۷، ۷۳۸، ۷۳۹، ۷۴۰، ۷۴۱، ۷۴۲، ۷۴۳، ۷۴۴، ۷۴۵، ۷۴۶، ۷۴۷، ۷۴۸، ۷۴۹، ۷۵۰، ۷۵۱، ۷۵۲، ۷۵۳، ۷۵۴، ۷۵۵، ۷۵۶، ۷۵۷، ۷۵۸، ۷۵۹، ۷۶۰، ۷۶۱، ۷۶۲، ۷۶۳، ۷۶۴، ۷۶۵، ۷۶۶، ۷۶۷، ۷۶۸، ۷۶۹، ۷۷۰، ۷۷۱، ۷۷۲، ۷۷۳، ۷۷۴، ۷۷۵، ۷۷۶، ۷۷۷، ۷۷۸، ۷۷۹، ۷۸۰، ۷۸۱، ۷۸۲، ۷۸۳، ۷۸۴، ۷۸۵، ۷۸۶، ۷۸۷، ۷۸۸، ۷۸۹، ۷۹۰، ۷۹۱، ۷۹۲، ۷۹۳، ۷۹۴، ۷۹۵، ۷۹۶، ۷۹۷، ۷۹۸، ۷۹۹، ۸۰۰، ۸۰۱، ۸۰۲، ۸۰۳، ۸۰۴، ۸۰۵، ۸۰۶، ۸۰۷، ۸۰۸، ۸۰۹، ۸۱۰، ۸۱۱، ۸۱۲، ۸۱۳، ۸۱۴، ۸۱۵، ۸۱۶، ۸۱۷، ۸۱۸، ۸۱۹، ۸۲۰، ۸۲۱، ۸۲۲، ۸۲۳، ۸۲۴، ۸۲۵، ۸۲۶، ۸۲۷، ۸۲۸، ۸۲۹، ۸۳۰، ۸۳۱، ۸۳۲، ۸۳۳، ۸۳۴، ۸۳۵، ۸۳۶، ۸۳۷، ۸۳۸، ۸۳۹، ۸۴۰، ۸۴۱، ۸۴۲، ۸۴۳، ۸۴۴، ۸۴۵، ۸۴۶، ۸۴۷، ۸۴۸، ۸۴۹، ۸۵۰، ۸۵۱، ۸۵۲، ۸۵۳، ۸۵۴، ۸۵۵، ۸۵۶، ۸۵۷، ۸۵۸، ۸۵۹، ۸۶۰، ۸۶۱، ۸۶۲، ۸۶۳، ۸۶۴، ۸۶۵، ۸۶۶، ۸۶۷، ۸۶۸، ۸۶۹، ۸۷۰، ۸۷۱، ۸۷۲، ۸۷۳، ۸۷۴، ۸۷۵، ۸۷۶، ۸۷۷، ۸۷۸، ۸۷۹، ۸۸۰، ۸۸۱، ۸۸۲، ۸۸۳، ۸۸۴، ۸۸۵، ۸۸۶، ۸۸۷، ۸۸۸، ۸۸۹، ۸۹۰، ۸۹۱، ۸۹۲، ۸۹۳، ۸۹۴، ۸۹۵، ۸۹۶، ۸۹۷، ۸۹۸، ۸۹۹، ۹۰۰، ۹۰۱، ۹۰۲، ۹۰۳، ۹۰۴، ۹۰۵، ۹۰۶، ۹۰۷، ۹۰۸، ۹۰۹، ۹۱۰، ۹۱۱، ۹۱۲، ۹۱۳، ۹۱۴، ۹۱۵، ۹۱۶، ۹۱۷، ۹۱۸، ۹۱۹، ۹۲۰، ۹۲۱، ۹۲۲، ۹۲۳، ۹۲۴، ۹۲۵، ۹۲۶، ۹۲۷، ۹۲۸، ۹۲۹، ۹۳۰، ۹۳۱، ۹۳۲، ۹۳۳، ۹۳۴، ۹۳۵، ۹۳۶، ۹۳۷، ۹۳۸، ۹۳۹، ۹۴۰، ۹۴۱، ۹۴۲، ۹۴۳، ۹۴۴، ۹۴۵، ۹۴۶، ۹۴۷، ۹۴۸، ۹۴۹، ۹۵۰، ۹۵۱، ۹۵۲، ۹۵۳، ۹۵۴، ۹۵۵، ۹۵۶، ۹۵۷، ۹۵۸، ۹۵۹، ۹۶۰، ۹۶۱، ۹۶۲، ۹۶۳، ۹۶۴، ۹۶۵، ۹۶۶، ۹۶۷، ۹۶۸، ۹۶۹، ۹۷۰، ۹۷۱، ۹۷۲، ۹۷۳، ۹۷۴، ۹۷۵، ۹۷۶، ۹۷۷، ۹۷۸، ۹۷۹، ۹۸۰، ۹۸۱، ۹۸۲، ۹۸۳، ۹۸۴، ۹۸۵، ۹۸۶، ۹۸۷، ۹۸۸، ۹۸۹، ۹۹۰، ۹۹۱، ۹۹۲، ۹۹۳، ۹۹۴، ۹۹۵، ۹۹۶، ۹۹۷، ۹۹۸، ۹۹۹، ۱۰۰۰، ۱۰۰۱، ۱۰۰۲، ۱۰۰۳، ۱۰۰۴، ۱۰۰۵، ۱۰۰۶، ۱۰۰۷، ۱۰۰۸، ۱۰۰۹، ۱۰۱۰، ۱۰۱۱، ۱۰۱۲، ۱۰۱۳، ۱۰۱۴، ۱۰۱۵، ۱۰۱۶، ۱۰۱۷، ۱۰۱۸، ۱۰۱۹، ۱۰۲۰، ۱۰۲۱، ۱۰۲۲، ۱۰۲۳، ۱۰۲۴، ۱۰۲۵، ۱۰۲۶، ۱۰۲۷، ۱۰۲۸، ۱۰۲۹، ۱۰۳۰، ۱۰۳۱، ۱۰۳۲، ۱۰۳۳، ۱۰۳۴، ۱۰۳۵، ۱۰۳۶، ۱۰۳۷، ۱۰۳۸، ۱۰۳۹، ۱۰۴۰، ۱۰۴۱، ۱۰۴۲، ۱۰۴۳، ۱۰۴۴، ۱۰۴۵، ۱۰۴۶، ۱۰۴۷، ۱۰۴۸، ۱۰۴۹، ۱۰۵۰، ۱۰۵۱، ۱۰۵۲، ۱۰۵۳، ۱۰۵۴، ۱۰۵۵، ۱۰۵۶، ۱۰۵۷، ۱۰۵۸، ۱۰۵۹، ۱۰۶۰، ۱۰۶۱، ۱۰۶۲، ۱۰۶۳، ۱۰۶۴، ۱۰۶۵، ۱۰۶۶، ۱۰۶۷، ۱۰۶۸، ۱۰۶۹، ۱۰۷۰، ۱۰۷۱، ۱۰۷۲، ۱۰۷۳، ۱۰۷۴، ۱۰۷۵، ۱۰۷۶، ۱۰۷۷، ۱۰۷۸، ۱۰۷۹، ۱۰۸۰، ۱۰۸۱، ۱۰۸۲، ۱۰۸۳، ۱۰۸۴، ۱۰۸۵، ۱۰۸۶، ۱۰۸۷، ۱۰۸۸، ۱۰۸۹، ۱۰۹۰، ۱۰۹۱، ۱۰۹۲، ۱۰۹۳، ۱۰۹۴، ۱۰۹۵، ۱۰۹۶، ۱۰۹۷، ۱۰۹۸، ۱۰۹۹، ۱۱۰۰، ۱۱۰۱، ۱۱۰۲، ۱۱۰۳، ۱۱۰۴، ۱۱۰۵، ۱۱۰۶، ۱۱۰۷، ۱۱۰۸، ۱۱۰۹، ۱۱۱۰، ۱۱۱۱، ۱۱۱۲، ۱۱۱۳، ۱۱۱۴، ۱۱۱۵، ۱۱۱۶، ۱۱۱۷، ۱۱۱۸، ۱۱۱۹، ۱۱۲۰، ۱۱۲۱، ۱۱۲۲، ۱۱۲۳، ۱۱۲۴، ۱۱۲۵، ۱۱۲۶، ۱۱۲۷، ۱۱۲۸، ۱۱۲۹، ۱۱۳۰، ۱۱۳۱، ۱۱۳۲، ۱۱۳۳، ۱۱۳۴، ۱۱۳۵، ۱۱۳۶، ۱۱۳۷، ۱۱۳۸، ۱۱۳۹، ۱۱۴۰، ۱۱۴۱، ۱۱۴۲، ۱۱۴۳، ۱۱۴۴، ۱۱۴۵، ۱۱۴۶، ۱۱۴۷، ۱۱۴۸، ۱۱۴۹، ۱۱۵۰، ۱۱۵۱، ۱۱۵۲، ۱۱۵۳، ۱۱۵۴، ۱۱۵۵، ۱۱۵۶، ۱۱۵۷، ۱۱۵۸، ۱۱۵۹، ۱۱۶۰، ۱۱۶۱، ۱۱۶۲، ۱۱۶۳، ۱۱۶۴، ۱۱۶۵، ۱۱۶۶، ۱۱۶۷، ۱۱۶۸، ۱۱۶۹، ۱۱۷۰، ۱۱۷۱، ۱۱۷۲، ۱۱۷۳، ۱۱۷۴، ۱۱۷۵، ۱۱۷۶، ۱۱۷۷، ۱۱۷۸، ۱۱۷۹، ۱۱۸۰، ۱۱۸۱، ۱۱۸۲، ۱۱۸۳، ۱۱۸۴، ۱۱۸۵، ۱۱۸۶، ۱۱۸۷، ۱۱۸۸، ۱۱۸۹، ۱۱۹۰، ۱۱۹۱، ۱۱۹۲، ۱۱۹۳، ۱۱۹۴، ۱۱۹۵، ۱۱۹۶، ۱۱۹۷، ۱۱۹۸، ۱۱۹۹، ۱۲۰۰، ۱۲۰۱، ۱۲۰۲، ۱۲۰۳، ۱۲۰۴، ۱۲۰۵، ۱۲۰۶، ۱۲۰۷، ۱۲۰۸، ۱۲۰۹، ۱۲۱۰، ۱۲۱۱، ۱۲۱۲، ۱۲۱۳، ۱۲۱۴، ۱۲۱۵، ۱۲۱۶، ۱۲۱۷، ۱۲۱۸، ۱۲۱۹، ۱۲۲۰، ۱۲۲۱، ۱۲۲۲، ۱۲۲۳، ۱۲۲۴، ۱۲۲۵، ۱۲۲۶، ۱۲۲۷، ۱۲۲۸، ۱۲۲۹، ۱۲۳۰، ۱۲۳۱، ۱۲۳۲، ۱۲۳۳، ۱۲۳۴، ۱۲۳۵، ۱۲۳۶، ۱۲۳۷، ۱۲۳۸، ۱۲۳۹، ۱۲۴۰، ۱۲۴۱، ۱۲۴۲، ۱۲۴۳، ۱۲۴۴، ۱۲۴۵، ۱۲۴۶، ۱۲۴۷، ۱۲۴۸، ۱۲۴۹، ۱۲۵۰، ۱۲۵۱، ۱۲۵۲، ۱۲۵۳، ۱۲۵۴، ۱۲۵۵، ۱۲۵۶، ۱۲۵۷، ۱۲۵۸، ۱۲۵۹، ۱۲۶۰، ۱۲۶۱، ۱۲۶۲، ۱۲۶۳، ۱۲۶۴، ۱۲۶۵، ۱۲۶۶، ۱۲۶۷، ۱۲۶۸، ۱۲۶۹، ۱۲۷۰، ۱۲۷۱، ۱۲۷۲، ۱۲۷۳، ۱۲۷۴، ۱۲۷۵، ۱۲۷۶، ۱۲۷۷، ۱۲۷۸، ۱۲۷۹، ۱۲۸۰، ۱۲۸۱، ۱۲۸۲، ۱۲۸۳، ۱۲۸۴، ۱۲۸۵، ۱۲۸۶، ۱۲۸۷، ۱۲۸۸، ۱۲۸۹، ۱۲۹۰، ۱۲۹۱، ۱۲۹۲، ۱۲۹۳، ۱۲۹۴، ۱۲۹۵، ۱۲۹۶، ۱۲۹۷، ۱۲۹۸، ۱۲۹۹، ۱۳۰۰، ۱۳۰۱، ۱۳۰۲، ۱۳۰۳، ۱۳۰۴، ۱۳۰۵، ۱۳۰۶، ۱۳۰۷، ۱۳۰۸، ۱۳۰۹، ۱۳۱۰، ۱۳۱۱، ۱۳۱۲، ۱۳۱۳، ۱۳۱۴، ۱۳۱۵، ۱۳۱۶، ۱۳۱۷، ۱۳۱۸، ۱۳۱۹، ۱۳۲۰، ۱۳۲۱، ۱۳۲۲، ۱۳۲۳، ۱۳۲۴، ۱۳۲۵، ۱۳۲۶، ۱۳۲۷، ۱۳۲۸، ۱۳۲۹، ۱۳۳۰، ۱۳۳۱، ۱۳۳۲، ۱۳۳۳، ۱۳۳۴، ۱۳۳۵، ۱۳۳۶، ۱۳۳۷، ۱۳۳۸، ۱۳۳۹، ۱۳۴۰، ۱۳۴۱، ۱۳۴۲، ۱۳۴۳، ۱۳۴۴، ۱۳۴۵، ۱۳۴۶، ۱۳۴۷، ۱۳۴۸، ۱۳۴۹، ۱۳۵۰، ۱۳۵۱، ۱۳۵۲، ۱۳۵۳، ۱۳۵۴، ۱۳۵۵، ۱۳۵۶، ۱۳۵۷، ۱۳۵۸، ۱۳۵۹، ۱۳۶۰، ۱۳۶۱، ۱۳۶۲، ۱۳۶۳، ۱۳۶۴، ۱۳۶۵، ۱۳۶۶، ۱۳۶۷، ۱۳۶۸، ۱۳۶۹، ۱۳۷۰، ۱۳۷۱، ۱۳۷۲، ۱۳۷۳، ۱۳۷۴، ۱۳۷۵، ۱۳۷۶، ۱۳۷۷، ۱۳۷۸، ۱۳۷۹، ۱۳۸۰، ۱۳۸۱، ۱۳۸۲، ۱۳۸۳، ۱۳۸۴، ۱۳۸۵، ۱۳۸۶، ۱۳۸۷، ۱۳۸۸، ۱۳۸۹، ۱۳۹۰، ۱۳۹۱، ۱۳۹۲، ۱۳۹۳، ۱۳۹۴، ۱۳۹۵، ۱۳۹۶، ۱۳۹۷، ۱۳۹۸، ۱۳۹۹، ۱۴۰۰، ۱۴۰۱، ۱۴۰۲، ۱۴۰۳، ۱۴۰۴، ۱۴۰۵، ۱۴۰۶، ۱۴۰۷، ۱۴۰۸، ۱۴۰۹، ۱۴۱۰، ۱۴۱۱، ۱۴۱۲، ۱۴۱۳، ۱۴۱۴، ۱۴۱۵، ۱۴۱۶، ۱۴۱۷، ۱۴۱۸، ۱۴۱۹، ۱۴۲۰، ۱۴۲۱، ۱۴۲۲، ۱۴۲۳، ۱۴۲۴، ۱۴۲۵، ۱۴۲۶، ۱۴۲۷، ۱۴۲۸، ۱۴۲۹، ۱۴۳۰، ۱۴۳۱، ۱۴۳۲، ۱۴۳۳، ۱۴۳۴، ۱۴۳۵، ۱۴۳۶، ۱۴۳۷، ۱۴۳۸، ۱۴۳۹، ۱۴۴۰، ۱۴۴۱، ۱۴۴۲، ۱۴۴۳، ۱۴۴۴، ۱۴۴۵، ۱۴۴۶، ۱۴۴۷، ۱۴۴۸، ۱۴۴۹، ۱۴۵۰، ۱۴۵۱، ۱۴۵۲، ۱۴۵۳، ۱۴۵۴، ۱۴۵۵، ۱۴۵۶، ۱۴۵۷، ۱۴۵۸، ۱۴۵۹، ۱۴۶۰، ۱۴۶۱، ۱۴۶۲، ۱۴۶۳، ۱۴۶۴، ۱۴۶۵، ۱۴۶۶، ۱۴۶۷، ۱۴۶۸، ۱۴۶۹، ۱۴۷۰، ۱۴۷۱، ۱۴۷۲، ۱۴۷۳، ۱۴۷۴، ۱۴۷۵، ۱۴۷۶، ۱۴۷۷، ۱۴۷۸، ۱۴۷۹، ۱۴۸۰، ۱۴۸۱، ۱۴۸۲، ۱۴۸۳، ۱۴۸۴، ۱۴۸۵، ۱۴۸۶، ۱۴۸۷، ۱۴۸۸، ۱۴۸۹، ۱۴۹۰، ۱۴۹۱، ۱۴۹۲، ۱۴۹۳، ۱۴۹۴، ۱۴۹۵، ۱۴۹۶، ۱۴۹۷، ۱۴۹۸، ۱۴۹۹، ۱۵۰۰، ۱۵۰۱، ۱۵۰۲، ۱۵۰۳، ۱۵۰۴، ۱۵۰۵، ۱۵۰۶، ۱۵۰۷، ۱۵۰۸، ۱۵۰۹، ۱۵۱۰، ۱۵۱۱، ۱۵۱۲، ۱۵۱۳، ۱۵۱۴، ۱۵۱۵، ۱۵۱۶، ۱۵۱۷، ۱۵۱۸، ۱۵۱۹، ۱۵۲۰، ۱۵۲۱، ۱۵۲۲، ۱۵۲۳، ۱۵۲۴، ۱۵۲۵، ۱۵۲۶، ۱۵۲۷، ۱۵۲۸، ۱۵۲۹، ۱۵۳۰، ۱۵۳۱، ۱۵۳۲، ۱۵۳۳، ۱۵۳۴، ۱۵۳۵، ۱۵۳۶، ۱۵۳۷، ۱۵۳۸، ۱۵۳۹، ۱۵۴۰، ۱۵۴۱، ۱۵۴۲، ۱۵۴۳، ۱۵۴۴، ۱۵۴۵، ۱۵۴۶، ۱۵۴۷، ۱۵۴۸، ۱۵۴۹، ۱۵۵۰، ۱۵۵۱، ۱۵۵۲، ۱۵۵۳، ۱۵۵۴، ۱۵۵۵، ۱۵۵۶، ۱۵۵۷، ۱۵۵۸، ۱۵۵۹، ۱۵۶۰، ۱۵۶۱، ۱۵۶۲، ۱۵۶۳، ۱۵۶۴، ۱۵۶۵، ۱۵۶۶، ۱۵۶۷، ۱۵۶۸، ۱۵۶۹، ۱۵۷۰، ۱۵۷۱، ۱۵۷۲، ۱۵۷۳، ۱۵۷۴، ۱۵۷۵، ۱۵۷۶، ۱۵۷۷، ۱۵۷۸، ۱۵۷۹، ۱۵۸۰، ۱۵۸۱،

نوشته در ۵۲۲ ق. ابو نصر احمد بن محمد بن نصر التواوی
آن را به فارسی ترجمه کرد و مطالبی هم از کتب دیگر بر آن
افزود بعد از آن در ۵۷۴ ق. محمد بن زهر بن صهر آن را
تصحیح نمود گویا بعد از این تاریخ نیز دیگران در این
کتاب دست بردند و بعضی حوادث را تا دوره معول بر آن
افزودند

نصاب سیمانی (۱۵/ ۴۸۰)، تاریخ ادبیات در ایران (۲/ ۹۷۰-۹۷۱) تاریخ بخارا (مقدمه، سوره سی و یک)، دیرالمنصور عارسی (۲/ ۳۰۱۷)، لغت نامه (ج۱/ برش)، یادداشت‌های قزوینی (۷/ ۱۹۸).

برگسی ایہری، ابوالمکارم جہاڑی

نربیزی مراعی، ابو تراب عیدالمقاسی بن یوسف بن علی
(۴۰۱/۴۰۳-۴۹۱/۴۹۲ ق)، فقیه شافعی، محدث، مدرس
و زهد اصل وی از تربیز از فرای آذربایجان بود. ساکن
بشاپور و عهده دار تدریس و امامت جماعت در مسجد
عقیل آنجا بود در بغداد نزد قاضی ابوطیب طبری فقه
موخت و از ابوطیب طبری و ابوعلی بن شادان و
ابوالقاسم عیدالمنک بن بشران عیدی و ابوطاهر بن
عبدالرحیم اصفهانی و ابوعبدالله محاملی، انومحطت
چوهری و انوریک بن بشران و جماعتی دیگر حدیث و فقه
عمر بن علی دامغانی و ابراهیم کات ابن فرای و ابوعثمان
عصایدی و اهر بن طاهر شافعی و فرزندان، عبدالخالق
بن راهر، و دیگران از وی روایت کرده اند.

انساب سمعاني (٥ / ٣٨ - ٣٨)، سير النبلاء (١٩ / ١٧٠
(١٧)، شذرات الذهب (٣ / ٢٩٨)، طبقات الشافعية
استوى (٢ / ٢٢٢)، طبقات الشافعية سيكي (٥ / ٩٦)،
المسير (٢ / ٣٦٦)، الكامل (٨ / ١٩٢)، المنتظم (٠ /
٣١ ٤٢)، الحجوم الزائرة (٥ / ١٦٢)

ساکس شد. وی در این مدت علاوه بر شمس‌الدین محمد
بعضی از رجال سیستان و خراسان و خصوصاً سلاطین
کرت را نیز مدح کرد. پس از چند سال دوری به خدمت
مرای آل کرت پیوست، اما معاندان نزاری ملوک کرت را
بر علیه او برانگیختند تا جایی که معرول و اموالش مصادره
شد. سباهای آخر عمر را در انزوا گذرانی و به شغل
کشاورزی پرداخت. در نام وی و پدرش بین برخی مشایخ
خلاف وجود دارد. گویند که از فرقه اسماعیلیه و از
میردادان برادر بن مستنصر بالله فاطمی در مصر و با سعدی
شهراری معاصر و معاصر بود. نزاری را بحسن و بساده
دوره بعد از الموت دانسته‌اند که زبان شعر و تعبیرات و
اصطلاحات صوفیان را برای پنهان داشتن عقاید اسماعیلی
خود برگزید از آثار وی «دستور نامه» «آداب نامه» «مشق
اسرار نامه» «آزهر و مرهر» بر روز «شیرین و حسره»
«مناظره روز و شب» «دین و دنیا» شعر، ششتمین پر قصاید،
عریات، قطعات، رباعیات و چند ترکیب یافته، قریب بیست

[illegible]

سَاج طوسی، ابوبکر، فرزند عبد الله (وف ۴۸۷ ق)، عارف و صوفی ساکن طوس و پاپا ابوعلی فارمدی (م ۴۷۷ ق) همصحت بود و هر دو از مریدان خاص ابوالقاسم کمرکی (م ۴۶۹ ق) بودند اگرکان هم گفته‌اند، که همی است از دهات طوس که هم اکنون نیز باقی است و به نام دورکان تلفظ محلی کورکون، در دهستان درراب، بخش جدراب شهرستان مشهد واقع می‌باشد). احمد عزالی (م ۵۱۷/۵۲۰ ق) مرید و ساگرد سَاج بود. سَاج یا ابوبکر دیتیوی (م ۴۶۸ ق) معاصر و معاشیر بود. صاحب کتاب «دیه» نام وی را ابوبکر عبدالله ذکر کرده است. تعلیمات کمرکائی از طریق سَاج رابوعلی فارمدی در نسلهای بعد

وزاری قهستانی بیرجندی، حکیم سعدالدین بن شمس الدین بن محمد، (۶۵۰-۷۲۰/۷۲۱ق)، صوفی و شاعر، متخلص به سزاری، در بیرجند در یک خانوادهٔ زمیندار اسماعیلی به دنیا آمد. پس از اینکه تحصیلات مقدماتی را در بیرجند و قائل به پایان رسانید، به مطالعهٔ ادبیات و علوم مداول رمان در قهستان پرداخت و از جوانی به خدمات دیوانی روی آورد. در ۶۷۸ ق از تون به آذربایجان، اران، گرجستان، ارمنستان و یاکوفت، در طی این سفرها در تبریز ب شمس الدین محمد صاحب دیوان جوینی ملاقات کرد و او را مدح گفت. این مسافرت در سال به طوب انجامید و سراری صافیت به قهستان بازگشت و

مشر یافت.

تاریخ دبیت در ایران (۲/ ۹۳۲)، طلیقات اسرار التوحید (۶۴۷)، شعبه (۱۹۴-۱۹۵)، ریحانه (۶/ ۱۷)، نصحات لانس (۸۰۸، ۳۷۵)

نسائی، ابوالعباس احمد بن محمد بن زکریا (وف ۳۹۶ ق)، محدث شافعی و صوفی، اصل وی از نسای خراسان بود. در راه سفر به مصر با شیخ عباس فقیر هروی و در مسافرت به مکه با شیخ عمو، معروف به عمو سالار، ملاقات داشت. افرادی چون ابن عدی، احمد بن عطاء ریدری و ابوبکر رمی از او حدیث شنیدند. وی در بین مصر و مکه درگذشت. از آثار وی «تاریخ الصوفیه» است که در بعضی از کتابها به نام «تاریخ التصوفیه و سیر الصالحین و الزهاد» آمده است.

تاریخ بغداد (۵/ ۹)، طلیقات الشافعیه سبکی (۲/ ۲۳-۲۴)، طلیقات الصوفیه هروی (۳۶۹)، نصحات الانس ۱۵۱

نسائی، ابوعبد الرحمن احمد بن شعیب بن علی خرمسانی (۲۱۴/ ۳۰۳-۲۱۵ ق)، رجالی، حافظ، محدث، فقیه و قاضی. ملقب به شیخ الاسلام و معروف به حافظ سائی. در نسای خراسان به دنیا آمد. در «وفاات الاعیان» نام پدر وی علی و نام جدش شعیب ذکر شده است. در طلب علم به خراسان، حجاز، عراق، جریر، شام و مصر سفر کرد و سرانجام در مصر ماکن گردید. وی نزد یونس بن عبدالاعلی، دوست و صاحب شافعی، تلمذ نمود. او فرانت را از احمد بن نصر نیشابوری مقری و ابوشعیب صالح بن زید سوسی فراگرفت. از قتیبه بن سعید و اسحاق بن راهویه و هشام بن عمار و سیر بن نصر و احمد بن متعب و بشر بن معاذ همدانی و حسین بن منصور سلمی نیشابوری و بشر صواف و زیاد بن ایوب و سوار بن عبدالله عسری و عباس بن عبدالعظیم عسری و هبید الجبر عطار و هبیه مروزی و عمران بن موسی قرظ و عمرو بن زوارة کلابی و عسی بن محمد دملی و محمد بن ابان بلخی و محمد بن نثار و محمد بن نصر مروزی و محمد محرقمی و محمد بن عید محارمی و محمد بن هاشم بعلکی و محمود بن مبلان و هبید بن ایوب طالقانی و یوسف بن عیسی زهری و یوسف بن واضح موذبی و جماعتی دیگر حدیث شنید. فرزندش، عبدالکریم سائی، و هبید بن رشیق عسکری و ابوشیر دولابی و ابوجعفر طحاوی و ابوعلی نیشابوری و حمزه کنانی و ابوجعفر احمد نحوی و ابوبکر شافعی و محمد بن قاسم اندلسی و ابوالقاسم طرابلسی و محمد بن

عبدالله نیشابوری و محمد بن موسی دامونی و ابن السنی و یحیی بن محمد بن ایمن و جماعتی دیگر از وی روایت کرده‌اند. در رملة فسطین درگذشت و پیکرش به مکه منتقل و در بین صفا و مروره به خاک سپرده شد و به روایی در مکه درگذشت از آثارش: «السنن الکبیر» در حدیث «المجتبی» یا «السنن الصغیر» «المصنف» و «المترکین»، در وصال حدیث «الخصائص» یا «الخصائص امیرالمؤمنین (ع)»، در فضیلت حضرت علی (ع) «مسند علی (ع)» «مسند مالک» «اغراب شعبه علی سفیان و صفیان علی شعبه» «صامک السائی»

لاملاء (۱/ ۱۶۶)، اعیان الشیعه (۲/ ۶۰۳، ۶۰۱)، انساب سمانی (۵/ ۴۸۴)، تاریخ نیشابور (۱۰)، تذکره الحفاظ (۲/ ۷۰-۶۹)، تهذیب التهذیب (۱/ ۳۶-۳۷)، تهذیب الکمال (۱/ ۱۵۸-۱۵)، الذریعه (۶/ ۱۶۲، ۱۷۰)، روضات الجنات (۱/ ۲۱۹-۲۲۰)، ریحانه (۶/ ۱۶۷-۱۶۸)، سیرالبلاء (۱۲/ ۱۳۵-۱۳۶)، شذرات الذهب (۲/ ۲۲۹-۲۳۰)، طلیقات اعلام الشیعه (قرن ۴/ ۲۵۲۲)، طلیقات الشافعیه بن قاضی شعبه (۱/ ۸۸)، حقیق الشافعیه استری (۲/ ۲۶۹-۲۶۸)، طلیقات الشافعیه سبکی (۳/ ۱۶-۱۷)، المعبر (۱/ ۴۴۴)، الکامل (۶/ ۱۵۲)، کشف القصور (۲۰، ۷۰۶، ۷۰۷، ۷۰۸، ۷۰۹، ۷۱۰، ۷۱۱، ۷۱۲، ۷۱۳، ۷۱۴، ۷۱۵، ۷۱۶، ۷۱۷، ۷۱۸، ۷۱۹، ۷۲۰، ۷۲۱، ۷۲۲، ۷۲۳، ۷۲۴، ۷۲۵، ۷۲۶، ۷۲۷، ۷۲۸، ۷۲۹، ۷۳۰، ۷۳۱، ۷۳۲، ۷۳۳، ۷۳۴، ۷۳۵، ۷۳۶، ۷۳۷، ۷۳۸، ۷۳۹، ۷۴۰، ۷۴۱، ۷۴۲، ۷۴۳، ۷۴۴، ۷۴۵، ۷۴۶، ۷۴۷، ۷۴۸، ۷۴۹، ۷۵۰، ۷۵۱، ۷۵۲، ۷۵۳، ۷۵۴، ۷۵۵، ۷۵۶، ۷۵۷، ۷۵۸، ۷۵۹، ۷۶۰، ۷۶۱، ۷۶۲، ۷۶۳، ۷۶۴، ۷۶۵، ۷۶۶، ۷۶۷، ۷۶۸، ۷۶۹، ۷۷۰، ۷۷۱، ۷۷۲، ۷۷۳، ۷۷۴، ۷۷۵، ۷۷۶، ۷۷۷، ۷۷۸، ۷۷۹، ۷۸۰، ۷۸۱، ۷۸۲، ۷۸۳، ۷۸۴، ۷۸۵، ۷۸۶، ۷۸۷، ۷۸۸، ۷۸۹، ۷۹۰، ۷۹۱، ۷۹۲، ۷۹۳، ۷۹۴، ۷۹۵، ۷۹۶، ۷۹۷، ۷۹۸، ۷۹۹، ۸۰۰، ۸۰۱، ۸۰۲، ۸۰۳، ۸۰۴، ۸۰۵، ۸۰۶، ۸۰۷، ۸۰۸، ۸۰۹، ۸۱۰، ۸۱۱، ۸۱۲، ۸۱۳، ۸۱۴، ۸۱۵، ۸۱۶، ۸۱۷، ۸۱۸، ۸۱۹، ۸۲۰، ۸۲۱، ۸۲۲، ۸۲۳، ۸۲۴، ۸۲۵، ۸۲۶، ۸۲۷، ۸۲۸، ۸۲۹، ۸۳۰، ۸۳۱، ۸۳۲، ۸۳۳، ۸۳۴، ۸۳۵، ۸۳۶، ۸۳۷، ۸۳۸، ۸۳۹، ۸۴۰، ۸۴۱، ۸۴۲، ۸۴۳، ۸۴۴، ۸۴۵، ۸۴۶، ۸۴۷، ۸۴۸، ۸۴۹، ۸۵۰، ۸۵۱، ۸۵۲، ۸۵۳، ۸۵۴، ۸۵۵، ۸۵۶، ۸۵۷، ۸۵۸، ۸۵۹، ۸۶۰، ۸۶۱، ۸۶۲، ۸۶۳، ۸۶۴، ۸۶۵، ۸۶۶، ۸۶۷، ۸۶۸، ۸۶۹، ۸۷۰، ۸۷۱، ۸۷۲، ۸۷۳، ۸۷۴، ۸۷۵، ۸۷۶، ۸۷۷، ۸۷۸، ۸۷۹، ۸۸۰، ۸۸۱، ۸۸۲، ۸۸۳، ۸۸۴، ۸۸۵، ۸۸۶، ۸۸۷، ۸۸۸، ۸۸۹، ۸۹۰، ۸۹۱، ۸۹۲، ۸۹۳، ۸۹۴، ۸۹۵، ۸۹۶، ۸۹۷، ۸۹۸، ۸۹۹، ۹۰۰، ۹۰۱، ۹۰۲، ۹۰۳، ۹۰۴، ۹۰۵، ۹۰۶، ۹۰۷، ۹۰۸، ۹۰۹، ۹۱۰، ۹۱۱، ۹۱۲، ۹۱۳، ۹۱۴، ۹۱۵، ۹۱۶، ۹۱۷، ۹۱۸، ۹۱۹، ۹۲۰، ۹۲۱، ۹۲۲، ۹۲۳، ۹۲۴، ۹۲۵، ۹۲۶، ۹۲۷، ۹۲۸، ۹۲۹، ۹۳۰، ۹۳۱، ۹۳۲، ۹۳۳، ۹۳۴، ۹۳۵، ۹۳۶، ۹۳۷، ۹۳۸، ۹۳۹، ۹۴۰، ۹۴۱، ۹۴۲، ۹۴۳، ۹۴۴، ۹۴۵، ۹۴۶، ۹۴۷، ۹۴۸، ۹۴۹، ۹۵۰، ۹۵۱، ۹۵۲، ۹۵۳، ۹۵۴، ۹۵۵، ۹۵۶، ۹۵۷، ۹۵۸، ۹۵۹، ۹۶۰، ۹۶۱، ۹۶۲، ۹۶۳، ۹۶۴، ۹۶۵، ۹۶۶، ۹۶۷، ۹۶۸، ۹۶۹، ۹۷۰، ۹۷۱، ۹۷۲، ۹۷۳، ۹۷۴، ۹۷۵، ۹۷۶، ۹۷۷، ۹۷۸، ۹۷۹، ۹۸۰، ۹۸۱، ۹۸۲، ۹۸۳، ۹۸۴، ۹۸۵، ۹۸۶، ۹۸۷، ۹۸۸، ۹۸۹، ۹۹۰، ۹۹۱، ۹۹۲، ۹۹۳، ۹۹۴، ۹۹۵، ۹۹۶، ۹۹۷، ۹۹۸، ۹۹۹، ۱۰۰۰، ۱۰۰۱، ۱۰۰۲، ۱۰۰۳، ۱۰۰۴، ۱۰۰۵، ۱۰۰۶، ۱۰۰۷، ۱۰۰۸، ۱۰۰۹، ۱۰۱۰، ۱۰۱۱، ۱۰۱۲، ۱۰۱۳، ۱۰۱۴، ۱۰۱۵، ۱۰۱۶، ۱۰۱۷، ۱۰۱۸، ۱۰۱۹، ۱۰۲۰، ۱۰۲۱، ۱۰۲۲، ۱۰۲۳، ۱۰۲۴، ۱۰۲۵، ۱۰۲۶، ۱۰۲۷، ۱۰۲۸، ۱۰۲۹، ۱۰۳۰، ۱۰۳۱، ۱۰۳۲، ۱۰۳۳، ۱۰۳۴، ۱۰۳۵، ۱۰۳۶، ۱۰۳۷، ۱۰۳۸، ۱۰۳۹، ۱۰۴۰، ۱۰۴۱، ۱۰۴۲، ۱۰۴۳، ۱۰۴۴، ۱۰۴۵، ۱۰۴۶، ۱۰۴۷، ۱۰۴۸، ۱۰۴۹، ۱۰۵۰، ۱۰۵۱، ۱۰۵۲، ۱۰۵۳، ۱۰۵۴، ۱۰۵۵، ۱۰۵۶، ۱۰۵۷، ۱۰۵۸، ۱۰۵۹، ۱۰۶۰، ۱۰۶۱، ۱۰۶۲، ۱۰۶۳، ۱۰۶۴، ۱۰۶۵، ۱۰۶۶، ۱۰۶۷، ۱۰۶۸، ۱۰۶۹، ۱۰۷۰، ۱۰۷۱، ۱۰۷۲، ۱۰۷۳، ۱۰۷۴، ۱۰۷۵، ۱۰۷۶، ۱۰۷۷، ۱۰۷۸، ۱۰۷۹، ۱۰۸۰، ۱۰۸۱، ۱۰۸۲، ۱۰۸۳، ۱۰۸۴، ۱۰۸۵، ۱۰۸۶، ۱۰۸۷، ۱۰۸۸، ۱۰۸۹، ۱۰۹۰، ۱۰۹۱، ۱۰۹۲، ۱۰۹۳، ۱۰۹۴، ۱۰۹۵، ۱۰۹۶، ۱۰۹۷، ۱۰۹۸، ۱۰۹۹، ۱۱۰۰، ۱۱۰۱، ۱۱۰۲، ۱۱۰۳، ۱۱۰۴، ۱۱۰۵، ۱۱۰۶، ۱۱۰۷، ۱۱۰۸، ۱۱۰۹، ۱۱۱۰، ۱۱۱۱، ۱۱۱۲، ۱۱۱۳، ۱۱۱۴، ۱۱۱۵، ۱۱۱۶، ۱۱۱۷، ۱۱۱۸، ۱۱۱۹، ۱۱۲۰، ۱۱۲۱، ۱۱۲۲، ۱۱۲۳، ۱۱۲۴، ۱۱۲۵، ۱۱۲۶، ۱۱۲۷، ۱۱۲۸، ۱۱۲۹، ۱۱۳۰، ۱۱۳۱، ۱۱۳۲، ۱۱۳۳، ۱۱۳۴، ۱۱۳۵، ۱۱۳۶، ۱۱۳۷، ۱۱۳۸، ۱۱۳۹، ۱۱۴۰، ۱۱۴۱، ۱۱۴۲، ۱۱۴۳، ۱۱۴۴، ۱۱۴۵، ۱۱۴۶، ۱۱۴۷، ۱۱۴۸، ۱۱۴۹، ۱۱۵۰، ۱۱۵۱، ۱۱۵۲، ۱۱۵۳، ۱۱۵۴، ۱۱۵۵، ۱۱۵۶، ۱۱۵۷، ۱۱۵۸، ۱۱۵۹، ۱۱۶۰، ۱۱۶۱، ۱۱۶۲، ۱۱۶۳، ۱۱۶۴، ۱۱۶۵، ۱۱۶۶، ۱۱۶۷، ۱۱۶۸، ۱۱۶۹، ۱۱۷۰، ۱۱۷۱، ۱۱۷۲، ۱۱۷۳، ۱۱۷۴، ۱۱۷۵، ۱۱۷۶، ۱۱۷۷، ۱۱۷۸، ۱۱۷۹، ۱۱۸۰، ۱۱۸۱، ۱۱۸۲، ۱۱۸۳، ۱۱۸۴، ۱۱۸۵، ۱۱۸۶، ۱۱۸۷، ۱۱۸۸، ۱۱۸۹، ۱۱۹۰، ۱۱۹۱، ۱۱۹۲، ۱۱۹۳، ۱۱۹۴، ۱۱۹۵، ۱۱۹۶، ۱۱۹۷، ۱۱۹۸، ۱۱۹۹، ۱۲۰۰، ۱۲۰۱، ۱۲۰۲، ۱۲۰۳، ۱۲۰۴، ۱۲۰۵، ۱۲۰۶، ۱۲۰۷، ۱۲۰۸، ۱۲۰۹، ۱۲۱۰، ۱۲۱۱، ۱۲۱۲، ۱۲۱۳، ۱۲۱۴، ۱۲۱۵، ۱۲۱۶، ۱۲۱۷، ۱۲۱۸، ۱۲۱۹، ۱۲۲۰، ۱۲۲۱، ۱۲۲۲، ۱۲۲۳، ۱۲۲۴، ۱۲۲۵، ۱۲۲۶، ۱۲۲۷، ۱۲۲۸، ۱۲۲۹، ۱۲۳۰، ۱۲۳۱، ۱۲۳۲، ۱۲۳۳، ۱۲۳۴، ۱۲۳۵، ۱۲۳۶، ۱۲۳۷، ۱۲۳۸، ۱۲۳۹، ۱۲۴۰، ۱۲۴۱، ۱۲۴۲، ۱۲۴۳، ۱۲۴۴، ۱۲۴۵، ۱۲۴۶، ۱۲۴۷، ۱۲۴۸، ۱۲۴۹، ۱۲۵۰، ۱۲۵۱، ۱۲۵۲، ۱۲۵۳، ۱۲۵۴، ۱۲۵۵، ۱۲۵۶، ۱۲۵۷، ۱۲۵۸، ۱۲۵۹، ۱۲۶۰، ۱۲۶۱، ۱۲۶۲، ۱۲۶۳، ۱۲۶۴، ۱۲۶۵، ۱۲۶۶، ۱۲۶۷، ۱۲۶۸، ۱۲۶۹، ۱۲۷۰، ۱۲۷۱، ۱۲۷۲، ۱۲۷۳، ۱۲۷۴، ۱۲۷۵، ۱۲۷۶، ۱۲۷۷، ۱۲۷۸، ۱۲۷۹، ۱۲۸۰، ۱۲۸۱، ۱۲۸۲، ۱۲۸۳، ۱۲۸۴، ۱۲۸۵، ۱۲۸۶، ۱۲۸۷، ۱۲۸۸، ۱۲۸۹، ۱۲۹۰، ۱۲۹۱، ۱۲۹۲، ۱۲۹۳، ۱۲۹۴، ۱۲۹۵، ۱۲۹۶، ۱۲۹۷، ۱۲۹۸، ۱۲۹۹، ۱۳۰۰، ۱۳۰۱، ۱۳۰۲، ۱۳۰۳، ۱۳۰۴، ۱۳۰۵، ۱۳۰۶، ۱۳۰۷، ۱۳۰۸، ۱۳۰۹، ۱۳۱۰، ۱۳۱۱، ۱۳۱۲، ۱۳۱۳، ۱۳۱۴، ۱۳۱۵، ۱۳۱۶، ۱۳۱۷، ۱۳۱۸، ۱۳۱۹، ۱۳۲۰، ۱۳۲۱، ۱۳۲۲، ۱۳۲۳، ۱۳۲۴، ۱۳۲۵، ۱۳۲۶، ۱۳۲۷، ۱۳۲۸، ۱۳۲۹، ۱۳۳۰، ۱۳۳۱، ۱۳۳۲، ۱۳۳۳، ۱۳۳۴، ۱۳۳۵، ۱۳۳۶، ۱۳۳۷، ۱۳۳۸، ۱۳۳۹، ۱۳۴۰، ۱۳۴۱، ۱۳۴۲، ۱۳۴۳، ۱۳۴۴، ۱۳۴۵، ۱۳۴۶، ۱۳۴۷، ۱۳۴۸، ۱۳۴۹، ۱۳۵۰، ۱۳۵۱، ۱۳۵۲، ۱۳۵۳، ۱۳۵۴، ۱۳۵۵، ۱۳۵۶، ۱۳۵۷، ۱۳۵۸، ۱۳۵۹، ۱۳۶۰، ۱۳۶۱، ۱۳۶۲، ۱۳۶۳، ۱۳۶۴، ۱۳۶۵، ۱۳۶۶، ۱۳۶۷، ۱۳۶۸، ۱۳۶۹، ۱۳۷۰، ۱۳۷۱، ۱۳۷۲، ۱۳۷۳، ۱۳۷۴، ۱۳۷۵، ۱۳۷۶، ۱۳۷۷، ۱۳۷۸، ۱۳۷۹، ۱۳۸۰، ۱۳۸۱، ۱۳۸۲، ۱۳۸۳، ۱۳۸۴، ۱۳۸۵، ۱۳۸۶، ۱۳۸۷، ۱۳۸۸، ۱۳۸۹، ۱۳۹۰، ۱۳۹۱، ۱۳۹۲، ۱۳۹۳، ۱۳۹۴، ۱۳۹۵، ۱۳۹۶، ۱۳۹۷، ۱۳۹۸، ۱۳۹۹، ۱۴۰۰، ۱۴۰۱، ۱۴۰۲، ۱۴۰۳، ۱۴۰۴، ۱۴۰۵، ۱۴۰۶، ۱۴۰۷، ۱۴۰۸، ۱۴۰۹، ۱۴۱۰، ۱۴۱۱، ۱۴۱۲، ۱۴۱۳، ۱۴۱۴، ۱۴۱۵، ۱۴۱۶، ۱۴۱۷، ۱۴۱۸، ۱۴۱۹، ۱۴۲۰، ۱۴۲۱، ۱۴۲۲، ۱۴۲۳، ۱۴۲۴، ۱۴۲۵، ۱۴۲۶، ۱۴۲۷، ۱۴۲۸، ۱۴۲۹، ۱۴۳۰، ۱۴۳۱، ۱۴۳۲، ۱۴۳۳، ۱۴۳۴، ۱۴۳۵، ۱۴۳۶، ۱۴۳۷، ۱۴۳۸، ۱۴۳۹، ۱۴۴۰، ۱۴۴۱، ۱۴۴۲، ۱۴۴۳، ۱۴۴۴، ۱۴۴۵، ۱۴۴۶، ۱۴۴۷، ۱۴۴۸، ۱۴۴۹، ۱۴۵۰، ۱۴۵۱، ۱۴۵۲، ۱۴۵۳، ۱۴۵۴، ۱۴۵۵، ۱۴۵۶، ۱۴۵۷، ۱۴۵۸، ۱۴۵۹، ۱۴۶۰، ۱۴۶۱، ۱۴۶۲، ۱۴۶۳، ۱۴۶۴، ۱۴۶۵، ۱۴۶۶، ۱۴۶۷، ۱۴۶۸، ۱۴۶۹، ۱۴۷۰، ۱۴۷۱، ۱۴۷۲، ۱۴۷۳، ۱۴۷۴، ۱۴۷۵، ۱۴۷۶، ۱۴۷۷، ۱۴۷۸، ۱۴۷۹، ۱۴۸۰، ۱۴۸۱، ۱۴۸۲، ۱۴۸۳، ۱۴۸۴، ۱۴۸۵، ۱۴۸۶، ۱۴۸۷، ۱۴۸۸، ۱۴۸۹، ۱۴۹۰، ۱۴۹۱، ۱۴۹۲، ۱۴۹۳، ۱۴۹۴، ۱۴۹۵، ۱۴۹۶، ۱۴۹۷، ۱۴۹۸، ۱۴۹۹، ۱۵۰۰، ۱۵۰۱، ۱۵۰۲، ۱۵۰۳، ۱۵۰۴، ۱۵۰۵، ۱۵۰۶، ۱۵۰۷، ۱۵۰۸، ۱۵۰۹، ۱۵۱۰، ۱۵۱۱، ۱۵۱۲، ۱۵۱۳، ۱۵۱۴، ۱۵۱۵، ۱۵۱۶، ۱۵۱۷، ۱۵۱۸، ۱۵۱۹، ۱۵۲۰، ۱۵۲۱، ۱۵۲۲، ۱۵۲۳، ۱۵۲۴، ۱۵۲۵، ۱۵۲۶، ۱۵۲۷، ۱۵۲۸، ۱۵۲۹، ۱۵۳۰، ۱۵۳۱، ۱۵۳۲، ۱۵۳۳، ۱۵۳۴، ۱۵۳۵، ۱۵۳۶، ۱۵۳۷، ۱۵۳۸، ۱۵۳۹، ۱۵۴۰، ۱۵۴۱، ۱۵۴۲، ۱۵۴۳، ۱۵۴۴، ۱۵۴۵، ۱۵۴۶، ۱۵۴۷، ۱۵۴۸، ۱۵۴۹، ۱۵۵۰، ۱۵۵۱، ۱۵۵۲، ۱۵۵۳، ۱۵۵۴، ۱۵۵۵، ۱۵۵۶، ۱۵۵۷، ۱۵۵۸، ۱۵۵۹، ۱۵۶۰، ۱۵۶۱، ۱۵۶۲، ۱۵۶۳، ۱۵۶۴، ۱۵۶۵، ۱۵۶۶، ۱۵۶۷، ۱۵۶۸، ۱۵۶۹، ۱۵۷۰، ۱۵۷۱، ۱۵۷۲، ۱۵۷۳، ۱۵۷۴، ۱۵۷۵، ۱۵۷۶، ۱۵۷۷، ۱۵۷۸، ۱۵۷۹، ۱۵۸۰، ۱۵۸۱، ۱۵۸۲، ۱۵۸۳، ۱۵۸۴، ۱۵۸۵، ۱۵۸۶، ۱۵۸۷، ۱۵۸۸، ۱۵۸۹، ۱۵۹۰، ۱۵۹۱، ۱۵۹۲، ۱۵۹۳، ۱۵۹۴، ۱۵۹۵، ۱۵۹۶، ۱۵۹۷، ۱۵۹۸، ۱۵۹۹، ۱۶۰۰، ۱۶۰۱، ۱۶۰۲، ۱۶۰۳، ۱۶۰۴، ۱۶۰۵، ۱۶۰۶، ۱۶۰۷، ۱۶۰۸، ۱۶۰۹، ۱۶۱۰، ۱۶۱۱، ۱۶۱۲، ۱۶۱۳، ۱۶۱۴، ۱۶۱۵، ۱۶۱۶، ۱۶۱۷، ۱۶۱۸، ۱۶۱۹، ۱۶۲۰، ۱۶۲۱، ۱۶۲۲، ۱۶۲۳، ۱۶۲۴، ۱۶۲۵، ۱۶۲۶، ۱۶۲۷، ۱۶۲۸، ۱۶۲۹، ۱۶۳۰، ۱۶۳۱، ۱۶۳۲، ۱۶۳۳، ۱۶۳۴، ۱۶۳۵، ۱۶۳۶، ۱۶۳۷، ۱۶۳۸، ۱۶۳۹، ۱۶۴۰، ۱۶۴۱، ۱۶۴۲، ۱۶۴۳، ۱۶۴۴، ۱۶۴۵، ۱۶۴۶، ۱۶۴۷، ۱۶۴۸، ۱۶۴۹، ۱۶۵۰، ۱۶۵۱، ۱۶۵۲، ۱۶۵۳، ۱۶۵۴، ۱۶۵۵، ۱۶۵۶، ۱۶۵۷، ۱۶۵۸، ۱۶۵۹، ۱۶۶۰، ۱۶۶۱، ۱۶۶۲، ۱۶۶۳، ۱۶۶۴، ۱۶۶۵، ۱۶۶۶، ۱۶۶۷، ۱۶۶۸، ۱۶۶۹، ۱۶۷۰، ۱۶۷۱، ۱۶۷۲، ۱۶۷۳، ۱۶۷۴، ۱۶۷۵، ۱۶۷۶، ۱۶۷۷، ۱۶۷۸، ۱۶۷۹، ۱۶۸۰، ۱۶۸۱، ۱۶۸۲، ۱۶۸۳، ۱۶۸۴، ۱۶۸۵، ۱۶۸۶، ۱۶۸۷، ۱۶۸۸، ۱۶۸۹، ۱۶۹۰، ۱۶۹۱، ۱۶۹۲، ۱۶۹۳، ۱۶۹۴، ۱۶۹۵، ۱۶۹۶، ۱۶۹۷، ۱۶۹۸، ۱۶۹۹، ۱۷۰۰، ۱۷۰۱، ۱۷۰۲، ۱۷۰۳، ۱۷۰۴، ۱۷۰۵، ۱۷۰۶، ۱۷۰۷، ۱۷۰۸، ۱۷۰۹، ۱۷۱۰، ۱۷۱۱، ۱۷۱۲، ۱۷۱۳، ۱۷۱۴، ۱۷۱۵، ۱۷۱۶، ۱۷۱۷، ۱۷۱۸، ۱۷۱۹، ۱۷۲۰، ۱۷۲۱، ۱۷۲۲، ۱۷۲۳، ۱۷۲۴، ۱۷۲۵، ۱۷۲۶، ۱۷۲۷، ۱۷۲۸، ۱۷۲۹، ۱۷۳۰، ۱۷۳۱، ۱۷۳۲، ۱۷۳۳، ۱۷۳۴، ۱۷۳۵، ۱۷۳۶، ۱۷۳۷، ۱۷۳۸، ۱۷۳۹، ۱۷۴۰، ۱۷۴۱، ۱۷۴۲، ۱۷۴۳، ۱۷۴۴، ۱۷۴۵، ۱۷۴۶، ۱۷۴۷، ۱۷۴۸، ۱۷۴۹، ۱۷۵۰، ۱۷۵۱، ۱۷۵۲، ۱۷۵۳، ۱۷۵۴، ۱۷۵۵، ۱۷۵۶، ۱۷۵۷، ۱۷۵۸، ۱۷۵۹، ۱۷۶۰، ۱۷۶۱، ۱۷۶۲، ۱۷۶۳، ۱۷۶۴، ۱۷۶۵، ۱۷۶۶، ۱۷۶۷، ۱۷۶۸، ۱۷۶۹، ۱۷۷۰، ۱۷۷۱، ۱۷۷۲، ۱۷۷۳، ۱۷۷۴، ۱۷۷۵، ۱۷۷۶، ۱۷۷۷، ۱۷۷۸، ۱۷۷۹، ۱۷۸۰، ۱۷۸۱، ۱۷۸۲، ۱۷۸۳، ۱۷۸۴، ۱۷۸۵، ۱۷۸۶، ۱۷۸۷، ۱۷۸۸، ۱۷۸۹، ۱۷۹۰، ۱۷۹۱، ۱۷۹۲، ۱۷۹۳، ۱۷۹۴، ۱۷۹۵، ۱۷۹۶، ۱۷۹۷، ۱۷۹۸، ۱۷۹۹، ۱۸۰۰، ۱۸۰۱، ۱۸۰۲، ۱۸۰۳، ۱۸۰۴، ۱۸۰۵، ۱۸۰۶، ۱۸۰۷، ۱۸۰۸، ۱۸۰۹، ۱۸۱۰، ۱۸۱۱، ۱۸۱۲، ۱۸۱۳، ۱۸۱۴، ۱۸۱۵، ۱۸۱۶، ۱۸۱۷، ۱۸۱۸، ۱۸۱۹، ۱۸۲۰، ۱۸۲۱، ۱۸۲۲، ۱۸۲۳، ۱۸۲۴، ۱۸۲۵، ۱۸۲۶، ۱۸۲۷، ۱۸۲۸، ۱۸۲۹، ۱۸۳۰، ۱۸۳۱، ۱۸۳۲، ۱۸۳۳، ۱۸۳۴، ۱۸۳۵،

۵۷۰، ۱۸۴۵)، معجم المؤلفين (۱۲/ ۶۶)، هدى العارفين

(۲/ ۲۸۱)

نسفى، پرهان الدين ابوالفضل، ابوالفضل بن محمد بن محمود/محمد بن محمد، (نو ۶۰۰، وف ۶۷۹/۶۸۴، ۶۸۸)، فقيه حنفى، مفسر، اصولى، محدث، متكلم، حكيم و شاعر معروف به پرهاندوى از عنماى بزرگ حنفى بود. در علم تفسير و اصول فقه و علم كلام صاحب تأليف مى باشد ساكن بغداد بود. در همان جا درگذشت و حسب مقبره ابوحنيفه دفن شد. «العقائد النسفية» كه ملا سمد تفتازانى آن را شرح کرده، به وي نسبت داده شده است. در «كشف بطون» فقط يك عنوان كتاب تحت نام «حقائق النسفى» مربوط به نجم الدين عمر بن محمد نسفى ذكر شده است. از ديگر آثارش «المقدمة فى علم الخلاف» ب «المقدمة البرهانية» يا «فصول النسفى فى علم الجدل» ب «مقدمة فى الجدل و الخلاف و النظر» «مشاش اسطر» در علم خلاف و شرح آن «بواضح» كه مختصر «تفسير كبير» سخن رازى است. از مسأله اى در «دور و تملس» شرح «الاسماء الحسنى» شرح «الاشارات و التنبهات» اين است: شرح «الرسالة القدسية» عزالى، «المطبع السعاده»

ايضاح المكحول (۲/ ۱۹۴) ريسان (۶/ ۱۷۳، ۱۷۴)

شريف الذهب (۵/ ۳۸۵)، كشف الظنون (۹۵، ۸۶۵)

۸۸۲، ۱۰۳۲، ۱۲۷۲، ۱۲۹۶، ۱۷۲۰، ۱۷۵۶، ۱۷۵۶

۷۹۸، ۱۷۹۹، ۱۸۱۲، ۱۸۶۱)، معجم المؤلفين (۱۱/ ۱۱)

(۲۹۰)، هدى العارفين (۲/ ۱۲۶، ۱۲۷)

نسفى، حافظ لدين ابوالبركات عبدالله بن احمد بن محمود، (وف ۷۱۱/۷۱۰ ق)، فقيه حنفى، محدث، اصولى، مفسر و متكلم. اصل وي از بسف و اهل ابد است. اصفهان بود. از مشايير فقها و اصوليين و محدثين حنفى و در علم كلام متبحر و بر معاصرين خود مقدم بود. به آورده بعضى از مآخذ در ابد درگذشت، اما در «ريحانة لادب» مكان وفات وي يعداد ذكر شده است. از آثارش «الوامى» در فقه و شرح آن به نام «الكافي» «كسر اندقائى» در تلخيص «الوامى» «عمدة المقتد» يا «عمدة عقيدة اهل السنة و الجماعة» در كلام و شرح آن به نام «اعتماد الاعتماد» «منار الانوار» و شرح آن به نام «كلمة لاسرر» «مدارك التتريين و حقائق التأريين» در تفسير كه به «تفسير نسفى» معروف مى باشد. «المستصفى» در شرح كتاب «بائع» شيخ بوالقاسم محمد حسيني (م ۶۵۶ ق)

لاعلام (۲/ ۱۹۲)، ايضاح المكحول (۱۱/ ۹۸)، ريسان (۶/ ۱۵۰۵)

(۱۷۱)، كشف الظنون (۱۱۹، ۱۱۶۸، ۲۷۴، ۱۵۰۵)

اصفهان بارگشت و از آنجا به زيرت خانه جدا مشرف شد پس از بازگشت به اصفهان، دوباره به هندوستان رفت و در آنجا درگذشت. از گذر وي «ديوان» شعر

تذكرة شعرائى آذربايجان (۲/ ۶۶۲)، تذكرة نصرآبادى

(۳۸۷-۳۸۶)، دانشمندان و سخن سرايان فارس (۵/ ۵۷۳-۵۷۴)، الدررسيه (۹/ ۱۱۸۵)، فرهنگ سمرقند

(۹۲۹-۹۳۰)، كاروان هند (۲/ ۲۳۴، ۱۲۳۵)

نسبتى مشهدى، مولانا نسبتى. (م دهم ق)، شاعر اهل مشهد بود و در عهد شاه طهماسب اول (۹۲۰-۹۸۴ ق) مى رست. با صادقى كتابدار (م ۱۰۱۷/۱۰۱۸ ق)، مؤلف تذكرة «مجمع الخواص»، معاصر بود. مدتى در آذربايجان سكنى گزيده و سرانجام در اردبيل درگذشت. از آثار وي «ديوان» شعر

آشك، آثار (۲/ ۵۰۳-۵۰۲)، الدررسيه (۹/ ۸۵، ۸۶)

فرهنگ سمرقند (۹۳۰)، لغت نامه (دبل/ نسبتى)

مشهدى، مجمع الخواص (۱۹۹-۲۰۰)، مطبع الشى

(۲/ ۲۶۸)، هم انجم (۲/ ۲۶۱)

نسفى، يومطبع مكحول بن فضل، (وف ۳۰۸ ق)، فقيه، حافظ و محدث از داوود ظاهرى و ابويعسى ترمذى و عبدالله بن احمد بن حنبل و محمد بن ايوب بن حريزى و معتز و جماعتى ديگر روايت كرد. ابوبكر احمد بن محمد بن اسماعيل كه استاد جعفر مستعزى است، از وي روايت نموده است. به آورده دهى مستعزى در «تاريخ نسف» نام وي را محمد بن فضل و لقبش را مكحول ذكر کرده است. دهى گويد كه او نيكو شعر مى سرود. از آثارش «المؤلفات» در زهد و آداب، «كتاب الشعاع»

سيرالبلاء (۱۵/ ۵۳)، كشف الظنون (۱۴۳۰، ۱۵۷۱)،

معجم المؤلفين (۱۲/ ۳۱۹).

نسفى، ابومعین میمون بن محمد بن محمد. (۵۱۸-۵۱۷ ق)، فقيه حنفى، اصولى و متكلم. وي از افاضل عنماى حنفى قرن ششم هجرى بود. اصلش از سمرقند و ساكن بخارا بود. از آثارش «بهر الكلام» در سرحه «تصرة الادلة» در كلام «التوحيد لقو حد التوحيد» «العمدة» در اصول دين «المال و المتعلم» «ايضاح المحجة لكون المفل حجة» شرح «انجام الكبير» ابوعبدالله شيبانى، در فروع «مناهج الائمة» در فروع.

الاعلام (۸/ ۳۰۱)، ايضاح المكحول (۱/ ۱۵۶، ۵۶۲)،

ريسانه (۶/ ۱۷۴)، كشف الظنون (۷۲۵، ۳۳۷، ۴۸۴)

معجم المؤلفين (۷/ ۵۳۰-۳)، هدية لأصحاب (۲۵۵)،
د. بهاء المریس (۱/ ۱۷۸۳)

نسفی بخاری، ابو محمد عبدالعزیز بن عثمان بن
ابراہیم، (وف ۵۲۲/۵۲۲ ق)، فقیہ حنفی و قاضی معروف
به نسفی و شافعی نسفی، اهل کوفه بود. در بخارا فقه
آموزی و عهده دار قضاوت خراسان گردید. وی پیشوای
حاشیان بخارا و از معاصرین زرخیزی بود. آثارش:
«تعلیق الحلال» یا «التعلیق فی الحلال»، در چهار
مجله: «فصول الفتاوی» یا «الفصول»، در فتاوا؛ «کفایة
المعول»، در علم اصول؛ «المنتقد من الزلل فی مسائل
الجدل»؛ «ورضة الناصحين»، در شرح «خطب الاربعین»؛
«المسلم لدار السلام فی بیان احکام اركان الاسلام»؛ «مدارج
الاسهام و لافراج»، در تفسیر «آیة ثمانية ارواح»، به
فارسی؛ «مدارج ابطلون عن زالة الشکوک و الطنون»، به
فارسی

لاعلام (۲/ ۱۲۷، ۱۲۸)، تصحیح المکتوب (۲/ ۲۴، ۲۵)،
ریحانه (۶/ ۱۷۰-۱۷۱)، کشف الظنون (۳۲۴، ۳۲۳،
۱۲۹۷، ۱۸۶۹)، لغت نامه (ذیل / عبدالعزیز)، معجم
المؤلفين (۵/ ۲۵۲)، هدية للمؤلفين (۱/ ۵۷۸-۵۷۹)

نسوی، ابوالحسن علی بن احمد، (۲۹۳، ۲۹۴ ق)،
ریاضی‌دان، از علمای بزرگ ریاضی در عهد خود بود. در
حدود ۴۲۰ ق کتابی در علم حساب به فارسی نوشت و
همان کتاب را به نام «المعنی فی الحساب الهندی» به عربی
ترجمه کرد. از دیگر آثارش: کتاب «الاشماع»، در شرح
«فضیة منلاوس» مؤلف «تاریخ نظم و نثر» وی را شاکرد
ابوعلی سینا و استاد شهرزاد بن ابی لخیر می‌داند که در
شهر ری به دنیا آمده و در دربار آل بویه به خدمت پرداخته
و حر دو اثر نام برده آثار هی همچون «الریح الفاحر»، «کتاب
مرفضوی» یا اختصار «صور الکراکب» ابوالحسن
عبدالرحمن بن عمر صفوی، «کتاب تجرید فی اصول
الهندسه»، «رسالة فی المدخل الی علم المنطق»، «مقالة فی
حسب دائرة نسبتها الی دائرة معروضة»، «کتاب
مفروضة...»، تفسیر «المأخوذات فی اصول الهندسة»،
از مساله در استخراج ضمیمه، «صلاح نامه هلالی» و
«یار نامه» به فارسی را برای نسوی قام برده است

تاریخ ادبیات در ایران (۱/ ۳۳۷)، تاریخ ظم و نشر (۷۰-
۷۱)، ریاضی‌نامه ریاضیدانان دوره اسلامی (۴۸۴)
سرآمدان فرهنگ (۱/ ۶۵)، کشف الظنون (۱۹۲۶)، لغت
نامه (دین / هی نسوی)،

۶۲۰ - ۱۶۴۱، ۱۶۷۵، ۱۸۲۳، ۱۸۴۹، ۱۸۶۷، ۹۲۲
۱۹۹۷، ۲۰۳۴)، معجم المؤلفين (۶/ ۳۲)، هدية للمؤلفين
(۱/ ۲۶۲)

نسفی، عزیزاندین - عزیز نسفی

نسفی، نجم الدین ابوحفص عمر بن محمد بن احمد،
(ح ۵۳۷، ۴۶۱ ق)، فقیه حنفی، اصولی، حافظه محدث،
مفسر، متکلم، ادیب و شاعر معروف به مفتی لثقیس، به
جهت اینکه گریب جن و انس از محضرش تعظیم
می‌گرفته‌اند. اهل سمرقند بود و در نسف به دنیا آمد. او در
زمینه فقه، حدیث، تفسیر، تاریخ و فنون شعری متبحر بود.
در بغداد از ابوالقاسم بن بیان حدیث شنید و از اسماعیل
بن محمد بوخی و حسن بن عبدالملک قاضی و مهدی بن
محمد عدوی و عبدالله بن علی نسفی و ابوالیسر محمد
نسفی و حسین کاشغری و ابومحمد حسن بن احمد
سمرقندی و علی بن حسن ماتریدی روایت کرد. فرزندش،
ابولیس احمد بن عمر، و محمد بن ابراهیم توریشنی از
وی روایت کرده‌اند. حدود صد اثر را به وی نسبت
می‌دهند. کتاب «المعاند» یا «حقایق النسفی» که بر آن شرح
پسیری، از جمله شرح معاندین ممتازاتی نگاشته است،
به وی منسوب است. البته صحت انتساب این کتاب به وی
محل تردید می‌باشد، چنانکه بعضی آن را به برهان الدین
محمد بن محمد نسفی منسوب کرده‌اند. در سمرقند
درگذشت. از دیگر آثارش: «الاكمل الاطول»، در تفسیر؛
«التیسیر فی التیسیر»، «فید الاراد»، «تاریخ بحار»، «نقد
فی تاریخ علماء سمرقند»، «یراقیت الموقیت»، «طلبة
الطلبة»، «الصول الاسفار لتحصیل الاخبار»، «مشارح
الشارع»، «منهاج الدراية»، در فروع، «النجاح فی شرح اخبار
کتاب الصحاح»، «الخصائل فی الفروع»، «اصوات
المستغمرین»، «الاشعار بالمختار من الاشعار» یا «المختار
من الاشعار»، در بیست مجلد، «مظومة المحلايات» یا
«مظومة فی الخلاف»، «تنظیم الجامع الصغیر» امام محمد
شیبانی، در فروع

لاعلام (۵/ ۲۲۲)، افحاح المکتوب (۱/ ۱۱۷، ۲۵)،
ریحانه (۶/ ۱۷۲-۱۷۳)، سیر النبلاء (۲۰/ ۱۲۶-۱۲۷)،
سیرت الذهب (۴/ ۱۵)، طبقات المفسرين دارى (۲/ ۲-
۷)، القبر (۲/ ۴۵۳-۴۵۴)، کشف الظنون (۳۳۷، ۲۹۶،
۴۰۵، ۴۱۸، ۵۱۹، ۵۵۳، ۵۶۴، ۶۰۲، ۶۶۸، ۶۰۶، ۵۵۶،
۱۱۱۶، ۱۱۲۵، ۱۱۲۵، ۱۲۳۰، ۱۳۵۶، ۱۶۰۲، ۱۶۸۶،
۱۷۳۰، ۱۷۳۰، ۱۸۶۷، ۱۸۷۱، ۱۹۲۹، ۲۰۴۸، ۲۰۵۴)، سلسله
المیراث (۵/ ۲۳۰-۲۳۹)، معجم الاصباء (۱۶/ ۷۱-۷۰)

نسوی، ابوالعباس احمد بن محمد عتسیمی،
 ابوالعباس احمد بن محمد

نسوی مروزی، ابوسعید احمد بن محمد بن رمیح نخعی. (وف ۳۵۷ ق)، حافظ و محدث، اصلش از نسای خرامند و اهل نیشابور بود و در شرفیاد اسمراین به دنیا آمد. در مرو مشهور و ثما یافت در خراسان و دیگر بلاد علم آموخت در طلب علم و حدیث مسافرت‌های طولانی نمود و در شهر صمدیه از بلاد یمن مدتی اقامت کرد، سپس در حدود ۳۵۰ ق به بغداد وارد شد. از محمد بن اسحاق بن حریمه و عبدالله بن محمد بن شیرویه نیشابوری و ابوخلعه جمحی و عمر بن ابی خیلال و ابن زیدان بجللی و عبدالله بن محمود مروزی و ابوالعباس سراج و محمد بن حسن بن قتیبه و محمد بن فضل سمرقندی و عمر بن محمد همدانی و ابراهیم بن یوسف هسنجانی و محمد بن عقیل بلخی و عبدالله اهرازی و احمد بن جعفر عقیلی و ابونصر احمد بن محمد صمدی و از محمد بن یعقوب حسگری و عبدالله بن اسحاق و عبدالعزیز بن یحیی تمیمی (احمد بن ترهیم صحیح) و همنظم آنها حدیث شنید. موالحس در قضی و ابرحقص بن شاهین و ابوالحسن رزفویه و عبدالرحمن بن محمد سراج نیشابوری و ابوعبدالله بن مسلمی و حاجتم نیشابوری و ابوعلی بن دوما و ابوحسین محمد بن ابراهیم فارسی هراتی، از مشایخ صدوق و دیگران از وی روایت کرده‌اند. مدتی به نیشابور رفت و پس از سه سال توقف در آنجا مجدداً به بغداد بازگشت و مدت مدیدی در این شهر بود، وی پس از سفر به مکه و انجام عریضه حج، در حقه درگذشت و همان جا به خاک سپرده شد. او را صاحب تألیفاتی در علم حدیث ذکر کرده‌اند.

۱/ اعلام (۲۰۱)، تاریخ بغداد (۸۶/۵)، تاریخ نیشابور ۱۵۳، تذکره اصحاب (۳/ ۹۳۱-۹۲۰)، سیوالبیلا ۱۶، ۱۶۹-۱۷۱)، شذرات الذهب (۳/ ۳۲)، طبقات اعلام الشیعه (قرن ۴/ ۴۶-۴۹)، طبقات اصحاب (۳۹۴)، المعیر ۲/ ۱۰۰)، کنان المیزان (۱/ ۳۹۵-۳۹۶)، مجمع المؤلفین ۲/ ۲۰۲)، میزان الاعتدال (۱/ ۱۶۳)، المجموع الزهره (۲/ ۲۰)، الواهی بالوفیات (۷/ ۴۰۰)، هدیة المارغبین (۱/ ۶۵).

نسیم اردکانی، علی صدقوت، فرزند شیخ محمد مجتهد. (تر ۱۲۸۵-۱۲۸۹ ش)، حقوقدان و شاعر، متخصص به نسیم. در اردکان برد به دنیا آمد. بعد از طی تحصیلات ابتدایی و متوسطه در زادگاهش و اصفهان جهت ادامه تحصیل به تهران آمد و از دانشکده حقوق موفق به اخذ لیسانس و سپس دکترای حقوق شد. وی در

۱۳۱۶ ش وارد وزارت دادگستری شد و چندی ریاست دگستری استان کرمانشاهان را به عهده داشت. از آثارش «دیوان» شعر می‌باشد که قسمتی از آن با نام «گزیده‌های نسیم» منتشر شده است.

تذکره سخنوران یزد (۷۶۹-۷۶۶)، الدریچه (۱۹/ ۱۱۸۵)، سخنوران سامی معاصر (۶/ ۳۶۳۳-۳۶۲۸)، فرهنگ سخنوران (۹۳۰)، نسیم کتب چاپی (۴/ ۲۹۲-۲۹۳).

نسیم دستگردی، محمود وحیدزاده، فرزند حسن وحید دستگردی. (۱۲۸۵-۱۳۵۸ ش)، روزنامه‌نگار و شاعر، متخصص به نسیم. در قریه دستگردیه از توابع اصفهان، سه دنیا آمد. تحصیلات ابتدایی را در زادگاهش و متوسطه را در دارالفنون به پایان رساند و در ۱۳۱۱ ش در رشته فلسفه و ادبیات از دانشسرای عالی فارغ التحصیل شد. نسیم از ۱۳۱۲ ش به استخدام وزارت فرهنگ درآمد و در دبیرستانهای تهران و دانشکده آفری به تدریس پرداخت. وی پس از فوت پدر صاحب اختیار محله «ارمغان» شد و مجله را با همان مسکتابان ۱۲۵۷ ش انتشار داد. نسیم انجمن ادبی حکیم نظامی را نیز دایر و به نگار نگاه داشت. از دیگر آثارش «دیوان» شعر.

تذکره شعری معاصر اصفهان (۲/ ۵۰-۵۱)، الدریچه (۹/ ۱۱۸۶)، سخنوران سامی معاصر (۶/ ۳۶۲۹-۳۶۳۲)، فرهنگ سخنوران (۹۳۰).

نسیم شاملو، بوداق بیگ، (س یاردهم ق)، شاعر، متخصص به نسیم. از ایل شاملو و مولد و مشاوی هرات بود. در ملازمت حسن خان، حاکم هرات، به سر می‌برد. بعد از او ملازمت حسینقلی خان را پذیرفت و از مصاحبان او گردید. در سرودن شعر طبع خوبی داشت و به آوردن تذکره «دور روشن» در معما و قصه خوانی توانمند بود. به گفته صاحب «تذکره نصرآبادی» (۳/ ۱۰۸۲ ق) او در جوانی درگذشت و تفره‌اش در مزار سانا رکن الدین واقع در اصفهان است. اشعاری از وی در تذکره‌ها آمده است.

تذکره دور روشن (۸۱۸)، تذکره نصرآبادی (۳۳)، الدریچه (۹/ ۱۱۸۶)، فرهنگ سخنوران (۹۳۰-۹۳۱).

نسیم شمال، جاشرف الدین حسینی قزوینی گیلانی.

نسیمی حسینی شیرازی، سید عمادالدین، (مقتول س نهم ق)، عالم، عارف، صوفی و شاعر، متخصص به نسیمی زندگینامه نسیمی پر از ابهام و ایهام است و میان تذکره‌ها در این زمینه اختلاف وجود دارد. بعضی او را از اهالی شیراز و

(۱۸۲-۱۸۱)، قارنامه باصری (۲/ ۱۱۸۰-۱۱۸۱)،
فرهنگ سخوتواک (۱۲۱) بخت نامه (ویل / عمادالدین
شیرازی، عمادالدین نسیمی، مجلس العشاق
(۲۳۹-۲۲۸)، مرآت النصاحه (۶۵۳-۶۵۰)، مائین کتب
پای (۴/ ۶۱۸-۶۱۷)

نشاط اصفهانی حشمت اصفهانی نشاط اصفهانی.

نشاط اصفهانی، میرزا عبدالوهاب موسوی، فرزند
میرزا محمد رحیم (وف ۱۲۲۴ ق)، خطاط و شاعر،
متخصص به نشاط، ملقب به معتمدالدوله. از سادات
موسوی بود و در اصفهان به دنیا آمد. وی در زادگاه خود با
شعر و ادب فارسی و عربی و دانشهای مختلف از جمله
ریاضی و حکمت الهی و منطق آشنا شد و در هر
خوشنویسی نیز مهارت یافت. او خطوط نستعلیق، شکسته
تعلیق و بیژر شکسته نستعلیق را خوش می نوشت و روش
درویش عبدالعزیز را استادانه تقلید می کرد. نشاط یکی از
دوستان مسک برگشت ادبی بود و در آن زمان که شهر
اصفهان مرکز این جنبش و رستاخیز شعر و ادب بود،
مجمعش مجمع شعر و ظرافت بود او در ۱۲۱۸ ق به تهران
آمد و به دیوان فتحعلی شاه قاجار راه یافت و سمت دبیری
و متسکری و لقب معتمدالدوله گرفت و پس از جدی به
شیرازی دیوان رسائل گمارده شد. بیشتر احکام سلطنتی
و فرامین رسمی و نامه های خصوصی شاه و عقیده نامه ها و
وصیت نامه های افراد خاندان سلطنت با خط و انشای او
تحریر می شد و تا پایان عمر عهده دار این سمت بود. وی
یک بار از طرف شاه به پاریس رفت و به حضور ناپلئون اول
رسید. نشاط به بیماری مل در تهران درگذشت. متصف
قاجار تاریخ وفات او را چنین گفته است: (از قلب جهان
نشاط رفته). از آثار وی «گنجینه» است که به نام «گنجینه
نشاط» یا «گنجینه معتمد» شهرت دارد. این گنجینه شامل
پنج گنج است و به آورده «اندیشه» حاوی «مشآت»،
مکاتیب خصوصی، وسمی، حکومتی و فرامینی است که
برای فتحعلی شاه قاجار انشا شده است. این «گنجینه» به
گفته دکتر صفای «مشاب» قصیده ها، غزلها، قطعه ها
و مشوینها است. به هر حال شرح خاص «گنجینه» او شعرها
و نوشته های ادبی و حکایت های اخلاقی است از آنجایی که
«گنجینه» پس از مرگ وی جمع آوری و تنظیم شده و در هر
چاپ این مجموعه تغییراتی نموده است، یک «گنجینه»
مردود و یک شکل وجود ندارد. در ۱۳۳۷ ش «گنجینه
دیوان نشاط» حاوی مجموعه غزلها، قصیده ها، مشوینها،
رباعیها، قطعه ها و تک بیت های «گنجینه نشاط» به چاپ

از سادات آن خطه می دانند و عده ای محل تولدش را
دهکده نسیم در اطراف بغداد و تخلص نسیمی وی را از آن
جهت می دانند. حال آنکه به آورده حاشیه «مرآت
النصاحه»، نسیمی قلاً هاشمی و سید نیز تخلص داشته
است برخی وی را از ناحیه شماعی دانسته و نسیمی
شروای اش لقب داده اند، که به قول صاحب «حروفیه در
تاریخ» شروانی بودن او به علت تضرع حروفی از شهر
شروان که قتل قتل بوده، ما را در یوتنه شک و تردید
می اندازد. نسیمی مدتی در شروان و نواحی قفقاز و باکو
زندگی کرده و با زبان ترکی از نزدیک آشنا شده و اشعاری
بر به این زبان دارد. برخی تذکرها معتقدند که او را
می توان از این شاعر زبان ترکی عربی و تنها شاعر واقعی آن
دوره به شمار آورد. بعضی او را از اهالی تبریز می دانند و
این مطلب از اقامت طولانی وی در تبریز مایه گرفته
است. نسیمی از خلفای حروفیان بود و به فصل الله نسیمی
ارادت می ورزید. او از ایام جوانی وارد حلقه مریدان فضل
شد و در سفر و حضر، بار و همدم او بود. وی علاوه بر
راسته روحانی و معنوی، رابطه سببی نیز با استاد برقرار کرده
و دامن فضل شد. بعدها نیز در زمره چهار تن از یاران و
خدی نزدیک فضل درآمد. پس از قتل فضل، نسیمی به
اصطوبلی رفت و در آنجا با علی الاغسی، جانشین فضل،
ملاقات کرد و مناظره های تیر بین آنها در گرفت که به قول
صاحب «حروفیه در تاریخ» همه این مناظرات در کتاب
«استوا نامه» حیات الدین محمد ذکر شده است. نسیمی با
طبع پر شور و دشت تمام انکار و عقاید خود را از
طریق اشعار بیان می کرد. مبارزه وی علیه دشمنان سعادت و
انکارش، دلیلی بر الحاد و قتلش شد. اکثر تذکرها سال
۸۳۷ ق نوشته اند که در روزگار از توابع شیراز رخ
داده و برخی دیگر ۸۲۰ ق و در حلب دانسته اند. مؤلف
«فرهنگ سخوتواک» علاوه بر ۸۸۲، ۸۷۳ و ۸۰۷ را نیز ذکر
کرده است. صاحب تذکره «مرآت النصاحه» از قول سایر
مؤلفان مرگ وی را بین ۸۰۶-۸۳۰ ق گفته است و قول ۸۰۶
ق را مقرون به صحت می داند. وی همچنین آورده که در
زرقان از توابع شیراز، به سر قبر او رفته است. صاحب
حاشیه «مجلس العشاق» نام وی را سید علی ذکر می کند.
از آنجا وی، «دیوان» شعر، در حدود سه هزار بیت

آثار مهم (۱۳۱)، از سعدی تا جامی (۵۱۴)، تاریخ نظم و
نثر (۳۳۵-۳۳۶)، تذکره ریز روشن (۸۱۸-۸۲۰)، سرریه
در تاریخ (۴۸-۵۳)، دانشمندان و سخن سرریان فارس
(۶۶۲-۶۶۵)، دنباله جیسو در تصوف (۵۸)، الذریعه
(۹/ ۱۸۷)، ریاض العارفین (۲۳۵-۲۳۶)، ریحانه (۶/
۱۷۲)، سیری در تصوف (۸۵۸۴)، شهیدان راه مصیبت

رسیده است.

حوال و آثار خوشنویسان (۱/ ۴۱۹-۴۱۸)، از صاحبان نیما
۱/ ۳۵-۳۹، تاریخ ادبیات ایران، پراون (۴/ ۲۰۰)، تذکره
خوشنویسان معاصر (۳۷-۳۶)، حنیفه شعر (۳۱/
۱۸۷۱-۱۸۸۳)، الذریعه (۹/ ۱۸۹، ۱۸/ ۲۴۸، ۲۳/
۲۱)، ریاض الفوائد (۳۱۲-۳۲۱)، ریحانه (۶/
۱۷۵-۱۷۶)، سبک ششاسی (۳/ ۳۲۱-۳۲۲)، معجم
المعجم (۱/ ۴۹-۷۴)، شرح حساب رحسان (۲/
۳۱۸-۳۲۰)، صبح گلشن (۵۱۸)، طرائق الحقائق (۳/
۲۷۶-۲۷۷)، فرهنگ سخنوران (۹۳۲)، گنج سخن (۳/
۱۸۷-۱۸۹)، گنجینه دیوان نشاط اصفهانی (۳۰۶)، لغت
نامه (دین / نشاط)، مؤلفین کتب جهانی (۴/ ۳۱-۳۲)،
مجمع الفصح (۶/ ۱۰۵۲-۱۰۶۲)، مصطفیٰ حجاب
۱۸۹-۱۸۸، مکارم الآثار (۴/ ۱۲۰۸-۱۲۱۰)، مگرسان
دارا (۱۳۴-۱۴۱).

نشاطی دهاوردی، حاجی محمد، (س یزد هم ق)،
شاعر، مخلص به نشاطی در زندا پیری نابیری محصل
مرکرد، از بزرگان دهاوند بود مدتی فیضی در تألیف «تذکره»
نصیرآبادی (۱۰۸۳ ق) به اصفهان رفت و در آنجا
درگذشت، از آثار وی: منظومه «شهر آشوب»، «دیوان»
شعر

تذکره نصیرآبادی (۲۲۹) الذریعه (۹/ ۱۹۰)، صبح گلشن
۵۱۸، فرهنگ سخنوران (۹۳۲)، لغت نامه دهلوی
نشاطی

نشاطی سمنانی، نشاطی هزار جریبی، میرزا عباس

نشاطی گرچی اصفهانی، محمد باقر بیگ، (رو)
۱۲۳۵/۱۲۴۲ ق)، شاعر، مستخلص به نشاطی از
علامه‌هاگان صفوی و از طایفه ساکی لرستان بود در دور
تحملی شاه قاجار (۱۲۱۲-۱۲۵۰ ق) می‌زیست، زمانی در
اصفهان و گاهی در شیراز به سر می‌برد، نشاطی پس از
مرگ برادرش، احمد بیگ احمر، به اتمام تألیف «مجموعه» و به
نام تذکره «شعرا در دور تحملی شاه» هست گماشت، اما
همر او نیز وفا نکرد و در تهران درگذشت، محمدخان راوی
گروسی کار ناتمام وی را به پایان برد و آن را تذکره «انجمن
شاهان» نامید. از دیگر آثار وی «دیوان» شعر است به
آورده هدایت در «مجمع الفصح»، «دیوان» نشاطی قریب
به دو هزار بیت از قصیده و غزل در بحر متقارب و به خط
خودش بوده که هدایت آن را دیده است، صاحب «حدیقه
الشعراء» تحت عنوان نشاطی افشار به شرح حال وی

پرداخته و اصلاق نشاطی به صاحب عنوان که در «مجمع
الفصح» آمده را به دلا بلی قادرست شمرده است
حدیقه الشعراء (۱/ ۲۴۳-۲۴۴)، الذریعه (۹/ ۱۱۹۰)،
ریحانه (۶/ ۷۶)، سفیه المحمود (۳۳۴-۳۳۷)، فرهنگ
سخنوران (۹۳۲-۹۳۳)، لغت نامه (دیل / نشاطی)، مجمع
الفصح (۶/ ۱۰۴۱-۱۰۴۲)، مصطفیٰ حجاب (۱۸۹-۱۹۰)،
مگرسان دارا (۲۶۲-۲۶۳)

نشاطی هزار جریبی، میرزا عباس، (رو ۱۲۶۳ ق)،
شاعر ملقب به نشاطی حان، در مورد اصل و مراد وی بین
تذکره نویسان اختلاف وجود دارد «الذریعه» اصل وی را از
سرخ رود، در ناحیه دامغان، می‌داند و گروهی نیز از سرخ
ده دانسته‌اند که این ده از توابع سمنان، هزار جریب
مرندران و دامغان ذکر شده است. مشار در مؤلفین کتب
جایی، از را دین عباس سمنانی آورده است، وی فتحعلی
شاه (۱۲۱۲-۱۲۵۰ ق) و محمد شاه قاجار (۱۲۵۰-
۱۲۶۴ ق) را مدح کرده است و با رضائی خان هدایت (م
۱۲۸۸ ق) معاصر بوده است، او را از شاعران هجاکری
و پیرار تحمینی شاه می‌دانند، اما مرانی و اشعوری در مدح
«شاه» «شهر» (۶) نیز دارد، دیوان بیگی، صاحب
«حدیقه الشعراء»، مجموعه‌ای از اشعار وی که در حدود
شش هزار بیت جمع آوری شده بود، دیده است. از
آثارش: «دیوان» شعر.

تاریخ معصی (۲۴۶)، حدیقه الشعراء (۲/ ۱۸۸۳)
۱۸۸۸، الذریعه (۹/ ۱۱۹۰-۱۱۹۱)، فرهنگ سخنوران
(۹۳۲-۹۳۳)، مجمع الفصح (۶/ ۱۰۶۲-۱۰۷۹)، مصطفیٰ
حجاب (۱۹۲)، مؤلفین کتب جایی (۳/ ۸۷-۸۸)، مگرسان
دارا (۱۲۲)، یادگار (م ۵، ش ۱ و ۲، ص ۱۲۱).

نشأت، صادق، فرزند مهدی، (۱۲۷۵-۱۳۴۶ ش)،
نویسنده، مترجم و مدرّس، وی ابتدا منطق، فلسفه، اصول،
حدیث، تفسیر و ریشه‌های فارسی و عربی را آموخت و پس
از آن زبانهای ترکی عثمانی و انگلیسی را فراگرفت. در
بیست و چهار سالگی وارد وزارت فرهنگ شد و چندین
سال از طرف این وزارت سرپرستی مدارس ایران را در
عراق به عهده داشت. وی پس از بازگشت به ایران در
آموزشگاههای تهران، دانشکده معقول و منقول و مدرسه
عالی معیّن‌الار به تدریس زبان عربی و تاریخ و جغرافیای
ایران و کشورهای اسلامی پرداخت. او همچنین مدت
پانزده سال در دانشگاه قاهره به تدریس زبان و ادبیات
فارسی، تاریخ و جغرافیای ایران مشغول بود. در مدت
سرپرستی و تدریس خود چندین کتاب از فارسی به عربی

دوره به خدمت می‌گرفت. از آثار رقم دار او که در ۱۳۱۰ ق فرجام پذیرفته، تصاویر گوداگون و پرکاری است که در کتاب «حملة حیدری» به چاپ رسیده و در ذیل چند تصویر رقم نهاده است. «عمل میرزا نصرالله».

احوال و آثار نقاشان (۱۳۸۴/۳)

نصرالله تفرشی (س سیزدهم ق)، خطاط از آثار وی یک نسخه «حقیقة الشیعة» مقدس اردبیلی، به قلم کتابت خفی و دو دنگ متوسط، که در ۱۲۶۵ ق به چاپ رسیده است

احوال و آثار خم شویسان (۱۳۲۹/۳).

نصرالله حکاک (وب ح ۱۲۹۰ ق)، حکاکه وی نواده محمد طاهر حکاک معروف بود و خود نیز حکاکی می‌کرد. میرزا نصرالله در خط نستعلیق شاگرد میرزا محمد رضا کلهر بود و او است که شیوه میرزا را در حکاکی وارد کرد. وی بعد از چهار پنج سال که نزد میرزا مشق کرد، درگذشت

حوال و آثار خوشنویسان (۱۳۲۸/۳)، احوال و آثار نقاشان (۲۸۷/۳)

نصرالله دبیرالملک شیرازی، میرزا نصرالله خن، فرزند محمد حسین خان جباردار پاشی. (۱۲۵۲-۱۳۱۹ ق)، خطاط. ملقب به دبیرالملک. در شیراز به دنیا آمد. پس از تحصیل علوم و کسب کمالات به اتفاق پدرش به تهران آمد و پس از فوت پدر، بجای وی جباردار پاشی شد. مشیرالدوله هنگامی که به صدارت رسید، میرزا نصرالله خان را مورد توجه کامل خود قرار داد و او را به تولیت آستان قدس رضوی برگزید. دبیرالملک خط نستعلیق را خوش می‌نوشت و به این جهت به کمک پسر عمویش، میرزا عبدالوهاب خان که نایب الوزاره و رارث خارجه بود، مشقش ایسر وزارتخانه شد. وی در ۱۳۰۱ ق ملقب به دبیرالملکی گردید و بعد در همین سال نایب اول و سپس مدیر کل وزارت امور خارجه شد.

حوال و آثار خوشنویسان (۹۲۹/۳). شرح حال رجال (۳۲۱-۳۲۳)، فارسنامه ناصری (۱۰۶۰/۲).

نصرالله قاجار، (ز ۱۲۵۶ ق)، نقاش. از شاهزادگان قاجار بود و در آبرنگ و سیاه قلم دست داشت از آثار وی دو تصویر آبرنگی که در یکی از آنها مرضی بر روی شاخه درخت ترسیم شده و دیگری تصویر مرد ستمی است، به رقم، «نصرالله قاجار ۱۲۵۶».

احوال و آثار نقاشان (۱۳۸۷/۳)

نصرآبادی به میرزا قاسم جلوت‌نشین، از رجال متعین عهد شاه سلیمان نوشته است گفته می‌شود «دیوانه» شعری داشته، ولی در حال حاضر تنها از اشعار او آنچه در تذکره‌اش نوشته است، در دسترس می‌باشد.

تاریخ ادبیات در ایران (۵/ ۱۷۸۴-۱۷۸۷)، تاریخ تذکره‌های فارسی (۱/ ۳۹۷-۴۰۶)، تذکره نصرآبادی (مقدمه)، ۳۵۷-۳۶۸، ۳۸۷-۳۹۱، انزلیه (۴/ ۳۶-۳۷، ۹/ ۶۴۳، ۱۱۹، ۸/ ۲۲۶)، ریحانه (۶/ ۱۷۶-۱۸۳)، فرهنگ ادبیات فارسی (۵۰۶)، لغت نامه ذیل/ نصرآبادی، معجم المفهرس (۱۰/ ۱۰۲)، یادگار (س ۲، ش ۴، ص ۵۰-۴۹).

نصرآبادی پیشابوری، ابو القاسم ابراهیم بن محمد بن محمودیه. (وب ۳۷۶/۳۷۲ ق)، محدث، راعط، صوفی و زاهد. هل پیشابور بود و نسبتش به نصرآباد، محله‌ای در پیشابور، می‌رسید. از بزرگان تصوف و عرفان و در انواع علوم متبحر بود. وی مرید شسلی و شاگرد ابوعلی رودباری و ابراهیم شیبان بود و با مرعش و نوکر طاهر اشهری و شسلی مصاحبت داشته است. از ابوالعباس سراج و ابی حریظه و احمد بن عبداللارث عسان و یحیی بن صالح و محمد بن عبدالله مکحول بیرونی و ابن حوصا و جده‌اش دیگر در خراسان و شام و عراق و حجاز و مصر و کوفه و شید، حاکم پیشابوری و ابو عبدالرحمن سلمی و ابو حاروم حیدری و ابوالاعلا محمد بن عینی واسطی و ابوعلی دقاق و جماعتی از وی روایت نموده‌اند. در ۳۶۶ ق به مکه رفت و مجاور شد و همان جا درگذشت و در جوار مقبیل س عیاض به خاک سپرده شد. نه ورده «ریحانة الادب» وی در قرية نصرآباد اصفهان خانقاهی داشته که به تکیه میان ده نصرآباد معروف است و ظاهراً مدفشش نیز در همان جا می‌باشد.

تاریخ بشتاد (۶/ ۱۶۹-۱۷۰)، تذکره الاولیاء (۲/ ۳۱۱-۳۱۹)، تذکره نصرآبادی (مقدمه/ ه)، ترجمه رساله قشیری به صفحات متعدد)، ریحانه (۶/ ۱۷۷)، سیرالنبلا، (۱۶۱/ ۲۶۲-۲۶۴)، تدراب الذهب (۳/ ۵۸-۵۹)، طبقات سلمی (۴۸۴-۴۸۸)، طبقات الصوفیه هروی (۵۲۴-۵۲۵)، طریق السعائن (۲/ ۵۲۱)، المیر (۲/ ۱۲۵)، کشف المحجوب (۲/ ۴۰)، لغت نامه (ذیل/ نصرآبادی)، المنتظم (۸/ ۴۱۴)، النجوم الزاهرة (۲/ ۱۳۳)، صفحات لائس (۲۳۴-۲۳۵)، الهی بالوفیات (۶/ ۱۱۸-۱۱۷).

نصرالله. (ز ۱۳۱۰ ق)، نقاش. وی در دوره ناصری می‌زیست و هنر خود را برای تصویر کت‌های چاپی آن

در تهران، وی را به همراه هواخواهانش به گرمائشان تهمید کردند. چاره وی بعد از مرگ به نجف منتقل و به خاک سپرده شد. از آثارش «دیوان» شعر.

حديقة الشجرة (۱۸۸۹-۱۸۹۲)، دانشندان آذربایجان
(۳۷۶/۳۷۶)، الذریعة (۹/۶۰۵، ۱۱۹۱)، شرح حال رجال
(۳۳۶-۳۳۷)، طرائف الحقائق (۲/۲۲۲-۲۲۳)، مجمع
القصص (۶/۱۰۲۶-۱۰۲۷).

نصرت تهرانی - کاسمی ساروی تهرانی.

نصرت خراسانی، عبدالحسین منشی پاشی، فرزند محمد حسن / محمد حسین / محمد / (ح ۱۲۵۱-۱۳۳۴ ش)، شاعر، متخلص به نصرت، مشهور به منشی پاشی در اصفهان به دنیا آمد. نسبش از طرف پدر به میرزا حسن خورشویس کرمانی و از طرف مادر به معتمدالدوله نشاط می‌رسد. در کودکی به مشهد رفت و پس از طی تحصیلات معمالی، علم فقه را نزد میرزا حبیب مجتهد شهبیدی و علم کلام را از محضر محمد صادق حکیمی میزبوری و حکمت را نزد میرزا محمد علی فاضل و غلامحسین شیخ الاسلام و میرزا محمد خادم پاشی فراگرفت و در فقه و کلام و حکمت و ادبیات به درجه کمال رسید. سپس وارد بهبهان گردید و در آنجا به همراه محمد تقی میرزا رکنی الدوله، برادر ناصرالدین شاه، به شیراز و پس از آن به سمت رئیس دفتری به همراه محمد تقی میرزا به مشهد رفت. او همچنین مدتی حاکم کاشمر و درگز بود. استادی از حمله بهار، فرج شکسته و دانش از شاگردان وی بودند. او سرانجام در مشهد درگذشت. از آثارش، مثنوی «فروخته‌ده» بر وزن «احدیقه» ستایی «فرازنده» در ردّ خرقه بهیبه «جامع المتعزّه» یا «جامع المتفرقات»، به سبک «کشکول» شیخ بهایی «دیوان» شعر.

چهارصد شاعر برگزیده پارسی گوی (۱۰۹۷)، الذریعة (۹)
۱۱۹۲، ۱۱۶/۱۸۲، ۱۹/۲۵۷، سخنران نامی معاصر
(۶/۲۶۲۵-۲۶۲۹)، شرح حال رجال (۵/۱۲۹-۱۳۰)،
صد سال شعر خراسان (۵۷۲-۵۶۵)، پیم (۵۸ ش ۴،
ص ۱۸۱-۱۸۳).

نصرت الدوله قاجار، فیروز میرزا (ز ۱۲۸۲ ق)، خطاط، ملقب به نصرت الدوله، وی مستعین را خوش می‌نوشت. از آثار او: یک مرقع مشتمل بر سی رقع، به قلم پنج دانگ متوسط، با رقم «حسره فیروز قاجار الملک» بصرة الدوله و در شبته شهر رجب سنة ۱۲۸۲ هـ احوال و آثار خوشنویسان (۳/۹۴۱)

نصرت منشی، ابوالمعالی نصرتا بن محمد بن عبدالحمید. (متول ۵۸۳-۵۵۵ ق)، ادیب و شاعر، ملقب به حمیدالدین. اهل شیراز یا از مردم غزنی بود که در زمان محسن آندویه بهرامشاه غزنوی می‌زیست و نزد این پادشاه غرض داشت. در زمان خسرو شاه (۵۵۲-۵۵۹ ق) به سمت دبیری رسید و در دربار همین سلسله تا وزارت پیش رفت از جمله استادان وی می‌توان به قشاشی محمد بن عبدالحمید اسحاق، برهان الدین عبدالرشید نصر، صاعد میمنی، ابوالحامد غزنوی، عبدالرحمن پستی و محمد سیفی اشاره کرد. ابوالمعالی علاوه بر مهارتی که در شعر و ترنم داشت، در نظم فارسی نیز سرآمد بود. وی به زبان عربی نیز اشعاری سروده است. از شعرهای بزرگی که ابوالمعالی را در اشعار خود ستوده و مدح نموده‌اند، می‌توان به سید حسن غزنوی که از بزرگان شعرا و ادبای روزگار بهرامشاه غزنوی است، اشاره کرد. به آورده عوفی در «الباب لالباب» او در اثر معایت بدخواهان در زمان خسرو ملک (۵۵۹-۵۸۳ ق) به زندان افتاد و سرانجام در آنجا به قتل رسید. در مورد نام وی بین تذکرها اختلافاتی وجود دارد. از آثارش «کلیله و دمنه بهرامشاهی» که ترجمه «کلیله و دمنه» عربی ابن مقفع است و به امر بهرامشاه غزنوی بین ۵۱۵ تا ۵۵۲ ق به فارسی برگردانده شده است. «دیوان» شعر.

تاریخ ادبیات در ایران (۲/۹۴۸-۹۵۲)، تاریخ نظم و شعر (۷۸، ۱۱۷-۱۱۸)، تذکره الشعراء (۸۵)، دانشندان و سخن‌سرایان فارس (۵/۶۶۶-۶۶۷)، دایرة المعارف فارسی (۲/۳۰۳۱)، الذریعة (۹/۱۹۴، ۱۸/۱۲۵)، ریحانه (۷/۲۷۰-۲۷۱)، سبک شناسی (۲/۲۲۸-۲۲۹)، صبح گلشن (۵۲۲)، فرهنگ ادبیات فارسی (۴۱۳-۴۱۴)، فرهنگ سخنران (۹۳۳)، گارنامه بزرگان (۱۲۹)، کشف الغلو (۱۵۰۸-۱۵۰۹)، کیده و دمنه (مقدمه)، لباب لالباب (۱/۹۲-۹۳)، لغت نامه (دیل / نصرالله)، مجمع القصص (۳/۱۴۴۷)، مرآت القصص (۶۵۴-۶۵۵)، مؤلفین کتب چاپی (۶/۵۹۵-۵۹۳)، هفت تقسیم (۱/۱۸۸-۱۸۷)

نصرت اودیللی، میرزا نصرتا بن صدرالممالک. (وف ۱۲۷۱/۱۲۷۲ ق)، شاعر، متخلص به نصرت، ملقب به صدرالممالک. در اوایل عمر جهت تحصیل از اردبیل به اصفهان رفت و مدتی در صرف فراگیری علوم رسمی کرد و سپس به تصوف تمایل نشان داد و به خدمت حسینعلی شاه رسید. بعد از مرگ محمد شاه قاجار و وزارت امیر کبیر، نصرت به قم فرستاده شد و بعد از شورش مبارزان

وی در ترمج دست داشت سرخی مدام او را سبب حس
بوشته اند، اشعاری از وی در تذکرها آمده است از اوست

دارم صنمی چهره بر افروخته‌ای
راه و روش عاشقی آموخته‌ای
او عاشق دیگری و من عاشق او
من سوخته سوخته سوخته‌ای

تاریخ نظم و نثر (۶۶۲)، الفریعه (۱۱۹۶/۹)، صبح گلشن
(۵۲۰)، سرهنگ سخوراک (۹۳۵)، لغت نامه (دبیر /
نصیب نوری)

نصیبی کرمانشاهی، میرزا محمد خان، فرزند موسی
بیگ، (وف ۱۲۶۱ ق)، شاعر، منقلب به فخرالشعرا، وی از
کردان کرمانشاهان بود و لفظ را از فتح‌علی شاه قاجار
گرفت. در اواخر عمر به هندوستان مهاجرت کرد و در شهر
بکسیر اقامت گزید و در همان جا درگذشت. از آثار
وی «دیوان» شعر

الفریعه (۱۱۹۶/۹)، ریحانه (۱۸۵/۶)، صبح گلشن
(۵۲۱-۵۲۰)، سرهنگ سخوراک (۹۳۵)، لغت نامه (دبیر،
صبر

نصیبی گیلانی-بابا نصیبی گیلانی

نصیبی یزدی، سید حسین نوربخشی، (وف ۹۱۴ ق)،
شاعر، متخلص به نصیبی، معروف به اسمعنان‌حق ی
سمعان‌حق. در موطن وی بین تذکرة نویسان اختلاف است،
بعضی موطن وی را ری و عده‌ای بود ذکر کرده‌اند، صاحبان
«تاریخ نظم و نثر»، «صبح گلشن» و تذکرة «سخوراک یزدی»،
او را از سادات نوربخشی نطنز می‌دانند. وی به قصد
تحصیل از موطن خود به شیراز رفت و در جرگه شاگردان
علامه دوانی (م ۹۰۸/۹۱۸ ق) درآمد و پس از وفات استاد
خود در حالی که در هیوم و فتون صاحب کماک شده بود، به
وطن بازگشت و «دیوان» شعر خود را که در حدود هفت یا
هشت هزار بیت می‌شد، مرتب و مدوّن کرد و در آنجا
درگذشت

آشکاده، آور (۱۱۱۲/۳)، تاریخ نظم و نثر (۶۶۱)،
تعمه سامی (۷۱۷۰)، تذکرة سخوراک یزدی (۲۲۶-۲۲۴)
الفریعه (۱۱۹۷/۹)، ریحانه (۱۸۲/۶)، صبح گلشن
(۵۲۱)، سرهنگ سخوراک (۹۳۶)، لغت نامه (دبیر /
نصیبی

نصیر اصفهانی، طبیب اصفهانی، نصیر لدین

نصرت طالشی گیلانی، سلطان حسین، فرزند پناه
بیگ، (س سیزدهم ق)، شاعر، اهل طالشی گیلان بود و در
تهران نشو و نما یافت. پدرش از ملازمان محمد قاسم خان،
پسر امیر سیمان خان اقتصادالدوله و خود وی نیز از
خادمان او بود. از آثارش «دیوان» شعر.

حدیقه الشعره (۱۸۹۳/۳)، دانشمندان آذربایجان
(۳۷۶)، الفریعه (۱۹۲/۹)، سمیه محمود (۲/
۶۷۹-۶۸۰)، مجمع النصوص (۱۰۸۲-۸۰/۶)، مصطفی
حزب (۱۹۷-۱۹۸)، نگارستان (۱۳۲-۱۳۳).

نصرت عیشا، هاردهیلی، میرزا مسلم

نصرت گیلانی - نصرت طالشی گیلانی

نصرت‌المظفر، نصیر بن محمود، (وف ح ۵۳۴ ق)، طبیب
و شاعر، معروف به مظفر، مشهور به بلعظفر از پزشکان
معروف روزگار خود و از مشایخ حکمای اسلام بود که در
طب و نجوم و کیمیا مهارت داشت. آثار وی، «مختار»
در طب، کتابی در «نجوم» متفرقاتی در «کیمیا»، «ابن سینا»
اصیبه در «عیون الانباء» آورده که: خط بلعظفر طبیب را
در آخر تفسیر اسکندر افرویدی در باب کتاب «کرب و
فساد ارسطو» دیدم که نوشته بود که نزد عیسی بن العباس
ریزی درس خوانده‌ام و تاریخ آن کتاب در ۵۳۴ ق بود

تاریخ طب (۷۰۳/۲)، ریحانه (۲۸/۱)، عیون الانباء، فی
طب (۵۲۷)، مجمع المؤلفین (۹۲/۱۲)،
مدینه المعارف (۲/۲۹۱).

نصیب اصفهانی، حاجی طائب، فرزند حاجی مقصود
چیت ساز، (س یازدهم ق)، شاعر، متخلص به نصیب، وی
بعد از فوت پدرش به تجارت پرداخت. نصیب از معاصران
نصیرآبادی (و ۱۰۸۳ ق) بوده به هندوستان مسافرت کرد
اشعاری از وی در تذکرها نقل شده است. از اوست
از صغیر سبیلی پژمرده گردد گلشن
پای موری گریه سنگ آید بسوزد خرم
تذکرة نصیرآبادی (۳۶۰)، الفریعه (۱۱۹۵/۹)، سرهنگ
سخوراک (۹۳۵)، گزوان هند (۱۲۳۵-۱۲۳۶)، کلمات
قشوراه (۱۸۶)، گزوان چاویدان (۱۶۳۰-۱۶۳۱)، لغت
نامه (دبیر / نصیب)

نصیب قزوینی، (س دهم ق)، شاعر و مروج وی از
احفاد و یارمادگان دولت‌شاه سمرقندی، مؤلف «تذکرة
الشعراء»، و از امرای دربار اکبر شاه (۹۶۳-۱۰۱۴ ق) بود

نصیرالدین جهرمی - طبیب اصفهانی، نصیرالدین.

نصیرالدین محمد مذهب (ز ۸۰۵ ق)، مذهب و خطاط سرپرست مذهب و نقاشان و خوشنویسان و دیگر هنرمندان کتابخانه دربار ابراهیم سلطان، فرزند شاهرخ، بود. ابراهیم سلطان مقام هر او را ارج نهاد و فرمانی در ۸۰۵ ق، درباره کلاشری نصیرالدین محمد صادر نموده که این فرمان در «مثنیات» شرف الدین علی یزدی قید گردیده است.

احوال و آثار حوثنویان (۹۴۲/۳)، احوال و آثار نقاشان (۲/ ۱۳۹۱-۲۹۲)

نصیر شیرازی، ملا ابراهیم، فرزند ملا کمال قازی، (س. یازدهم ق)، شاعر، متخصص در نصیر، مردی درویش مسلک بود و در خدمت شیخ مفی خان، فرزند امامقلی خان حکمران فارس، به سر می برد. با نصرآبادی (ز ۱۰۸۳ ق) معاصر بود. قصایدی در مدح ائمه اطهار (ع) دارد. از دوست.

در مصنف عاشقی قریه، هر دور من است

سپیدون، سبک به راه افتاده زور من است

تذکره نصرآبادی (۲۸۸)، دانشمندان و سخن سرایان فارس (۴/ ۶۶۷-۶۶۸)، الذریعه (۹/ ۱۹۸)، فرهنگ سخنوران (۲۷/ ۹۲۷)، گلزار جاویدان (۳/ ۱۶۳۴)

نصیر طوسی، خواجه نصیرالدین، ابو جعفر محمد بن محمد (۵۹۷-۶۷۲ ق)، دانشمند، نویسنده، منجم، نیسوف، ریاضیدان و شاعر. موصوف به استاد البشر و عقل حادی عشر، مشهور به خواجه نصیرالدین و خواجه نصیر طوسی. اصل وی از جهرود ساوه ی قم است. در طوس به دنیا آمد و به همین علت به طوسی مشهور شد. پدرش از فقها و علمای طوس بود. نصیرالدین علوم نقلی را نزد پدر و علوم عقلی را نزد دایی خود فراگرفت. در آغاز جوانی برای تکمیل معلومات به نیشابور رفت. در آنجا به محضر قریب الدین قطار نیشابوری رسید و گشتند حکمت، مشاء را نزد وی آموخت. ریاضیت را از کمال الدین محمد حامی و فقه را نزد سعید الدین سالم بن بدران مصری و کمال الدین عیش بحرانی فراگرفت و از محضر درس دانشمندی چون کمال الدین بن یونس موصلی، «براسمادات اصفهانی»، اسعد بن عبدالقاهر اصفهانی و نجم الدین محقق حلی استفاده کرد. با صدرالدین قریوی معاصر و معاشر بوده است. «اعتمادالسلطنه» در «مصنوع الشمس» «سید غیاث الدین عبدالکریم بن طاهر» و

نصیر بروجردی، ملا محمد سعیر (س. یازدهم ق)، شاعر و مدرس. وی از معاصران نصرآبادی (ز ۱۰۸۳ ق) بود که به امر شاه سلیمان (۷۷-۱۰۵۱ ق) به گنجه رفت و به تدریس مشغول شد. نصیر در شعر و معانی نیز داشت و اشعاری از وی به جا مانده است.

تذکره نصرآبادی (۵۳۸-۵۳۹)، الذریعه (۹/ ۱۹۸-۱۹۹)

نصیر تنکابنی، ملا محمد نصیر، فرزند حکیم صدرالدین (س. یازدهم ق)، طبیب و شاعر. هل تنکابن و داماد علامه شیخ حسین تنکابنی بود. در زمان تألیف «تذکره نصرآبادی» (۱۰۸۳ ق) به اصفهان رفت و در مسجد لیلان با میرزا طاهر نصرآبادی ملاقات کرد. اشعاری از وی در تذکره ها آمده است. از اوست:

دل منبع حصول جمیع مطالب است

ای راهرو چو رفتادی به پای دل

تذکره نصرآبادی (۲۰۲-۲۰۱)، الذریعه (۹/ ۹۸)، فرهنگ سخنوران (۳۶/ ۹۳۶)، گلزار جاویدان (۳/ ۱۶۳۴)

نصیر نویسرکانی - مشتاق نویسرکانی.

نصیرالدوله ندر، میرزا احمد خان، فرزند جعفرز عبدالوهاب آصف لدوله (ح. ۱۲۴۸-۱۳۰۹ ش)، نویسنده و مترجم. ملقب به نصیرالدوله. در رشت به دنیا آمد. وی برای ادامه تحصیل به تهران آمد و پس از فراگرفتن ادبیات فارسی به تحصیل فقه، اصول، حکمت الهی و همچنین زبان فرانسه و علوم ریاضی پرداخت. در زمان تاصوالدین شاه به عنوان منشی دربار برگزیده شد و پس از قتل شاه به خدمت وزارت امور خارجه درآمد و چندی به سعیری ایران در نزدیک انتخاب گردید وی در ۱۲۹۷ ش در کابینه دوم حسن وثوق لدوله وزارت معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه را به عهده گرفت. در زمان وزارت وی مدارس دولتی رایگان و همچنین دانشسرای مقدماتی پسران و دختران تأسیس گردید. از همچنین مدرسه موزیک را که آن زمان وجود نداشت تأسیس کرد. در تهران وفات یافت و در صحن حضرت عبدالعظیم (ع) به خاک سپرده شد. آثارش: «رساله در «خواص اعداد»»، «رساله در «هندسه»»، «شرح حال حسین بن منصور حلاج»، «تاریخ تدوین شاه فشار»، «ترجمه «زمین یا معرفت الارض»»، ترجمه.

دانشمندان و سخن سرایان فارس (۵/ ۶۶۹-۶۷۱)، وریای علوم و معارف فرهنگ ایران (۱۷۶-۱۸۷)، وزرای معارف ایران (۷۰-۷۱)

در که عنصر به خاک سپردند از دیگر آثار وی: «تحریر الکلام» یا «تجريد المقائد / الاعتقاد» یا «تحریر العقیده» در اصول دین؛ «زیج اصفهانی» به فارسی؛ «اوصاف الاشراق» در اخلاق به فارسی؛ «اماس الاقباس» در منطق؛ «تحریر اصول اقلیدس» در هندسه؛ «تحریر معسطی» در هیئت؛ «تذکره نصیری» در هیئت؛ شرح «اشراق» ابوعلی سینا؛ «سی فصل» در نجوم؛ «رسالة فی اثبات الفرة الباجة»؛ «رسالة فی حصر لحق سفالة الامامية» سه فارسی؛ «الائتی عشریة»؛ «تحریر اکر مابالارم» یا «تحریر کتاب مابالارم فی الاشکال انکریة»؛ «تجريد المنطق»؛ «البرع فی التفریم و احکام النجوم»؛ «آداب المتعلمین»؛ «التجريد فی الهندسه»؛ «میار الاشهر» در عروض فارسی؛ «زبدة الادراک فی هشت الافلاک»؛ «جامع الحساب فی التخت و التواب» یا «جوامع الحساب بانهت و التواب»؛ «ظاهرات الملک»؛ «تنسوق لسمامة ایلخانی»؛ «بسیست باب» در معرفت اسطرلاب؛ «دیوان» شعر به قول صاحب «زنگنه» و ضیدانان دوره اسلامی؛ «بروکمان فهرست پنجه» و نه عنوان و سارتن فهرست شصت و چهار عنوان و آثار نصیرالدین را آورده و آنها را به چندین رشته مختلف تقسیم کرده‌اند.

الاعلام (۷/ ۲۵۷-۲۵۸)، اعیان الشیخ (۹/ ۲۱۴-۲۲۰)
ایضاح المکنون (۱/ ۲۵۲-۲۵۳)، تاریخ ادبیات دو ایران (۳/ ۲۲۹-۲۳۱، ۲۵۴-۲۵۶، ۲۷۱-۲۷۲، ۱۱۹۸-۱۲۰۵)
تاریخ علوم عقلی (صفحات متعدد)، تاریخ فلاسفة ایران (۴۴۱-۴۴۷)، تاریخ گریده (۷۰۶-۷۰۵)، تاریخ نجوم اسلامی (۴۵، ۳۷، ۱۵۲، ۱۲۶)، تاریخ و عقاید اسماعیلیه (۲۶۵-۲۶۷)، فایز قلمساراف بستانی (۱۱/ ۲۵۹)، دیراللمعرب فارسی (۲/ ۳۰۳)، الفریبه (۱/ ۲۰۶، ۲۰۵، ۳/ ۲۵۲-۲۵۳، ۱۹، ۳۰۶، ۴۵۱، ۹۸۹-۱۱۹۸-۱۱۹۹، ۱۳، ۲۶۵)، روشیات البهات (۱۶/ ۲۷۸-۲۹۷)، ریاض العاردين (۲۲۵-۲۳۴)، ریاض العلماء (۵/ ۱۶۲-۱۵۹)، ریاضخانه (۲/ ۱۷۱-۱۸۲)، ریاضکینه ریاضیدانان (۲۸۶-۲۸۵)، طبقات اعلام الشیخ (قرن ۷/ ۱۶۸-۱۷۰)، المبر (۳/ ۳۲۶)، فرهنگ ادبیات فارسی (۷/ ۵۰۹-۵۰۵)، فرهنگ سخنوران (۹۲۷)، فلاسفة شیعه (۴۹۰-۵۲۳)، مراث الوصیات (۳/ ۲۴۶-۲۵۲)، مواتد الرصویه (۱۲۶۰۲-۱۲۶۰۱)، کتب الصون (۲۹، ۱۴۲، ۳۴۶-۳۵۰، ۳۵۱-۳۵۲، ۳۵۷، ۳۹۱، ۴۵۱، ۴۶۹، ۱۴۲۶-۱۶۲۲)، الکسی و الاکباب (۳/ ۲۵۰-۲۵۲)، ثمت سده (دین / نصیرالدین طوسی، مجالس المؤمنین (۲/ ۲۰۱-۲۱۰)، مجمع الفصحا (۳/ ۱۴۰۶-۱۴۰۷)، منطق

قنطربالدین محمود بن مسعود شیرزی و جمالالدین حسن بن یوسف، منقلب به علامه حلی، را ز شاگردان وی می‌شمارد. او چند سال پس از واقعه حمله چنگیز، به قلاع اسماعیه پناه برد و به خدمت ناصرالدین عبدالرحیم بن ابی منصور، محتشم بهستان رسید و به خواهش او کتاب «الظهارة» ابوعلی مسکویه را به فارسی ترجمه کرد، که بعدها آن را اماس تألیف «اخلاق ناصری» قرار داد. سپس به دعوت علاءالدین محمد، فرمانروای اسماعیلیان، به قلعه میمون در رقت وی پس از حمله هلاکو خان به قلاع اسماعیلیه در ۶۵۴ ق به خدمت او پیوست و همواره در ملازمت وی بود. در مورد تصمیم به ساختن رصدخانه، گویند منکوها آن، که از پادشاهان مقبول است، هنگام فوستدن هلاکو به ایران، دستور داد که خواجه نصیر را به دربار او روانه کند و در مغولستان این رصدخانه تأسیس شود، اما هلاکو صلاح دید که این کار به امر او نباشد و رصدخانه در ایران بنا شود. بعد از فتح بغداد، خواجه در ۶۵۶ ق از جانب هلاکو مأموریت یافت تا رصدخانه مرعه را ترتیب دهد و هم جماعتی از اعیان و اشراف بزرگ مؤیدالدین عرصی، از دمشق و فخرالدین مراغی، از موصل، و فخرالدین اخلاطی، از تغیس، و نجم‌الدین دیران قروبی را گرد آورد و کار احداث رصدخانه را در همان سال آغاز کرد. خواجه با این کار عالمان بزرگ زمان را که پراکنده بودند، گرد آورد و همچنین کتابخانه‌ای عظیم در محل رصدخانه مراغه احداث کرد و کتابهایی که از بغداد، شام و الجزیره و اطراف و اکناف ایران فراهم آمده بود و به تصریح الکینی، بیش از چهار صد هزار مجلد می‌شد، در آنجا جمع کرد. خواجه مرعه خواجه از این پس در خدمات علمی گذشت. خواجه وزارت هلاکو را نیز به عهده داشت و ب تقرب خود در نزد هلاکو، از قتل گروهی از بزرگان عهد خویش پیشگیری کرد. نصیرالدین یکی از بزرگترین بنیانگذاران کلام شیعه و پشاهنگ پرور فلسفه شده بود. در حکمت و فلسفه بزرگترین کار او تأیید و تسجیل حکمت ابوعلی سنا است و برای این کار به شرح مشکلات «اشارات» ابوعلی سینا و اثبات مباحث آن همت گماشت. خواجه اولین دانشمندی بود که حالات ششگانه را در مثلث کروی قائم الزویه بیان کرد و آن را در کتاب خود به نام «الشکل المقطع» شرح داد. وی در شانزدهمین سال تأسیس رصدخانه وفات یافت و عمل رصد و ریج ناتمام ماند، اگر چه صدرالدین، پسر بزرگ او و بعد از وی، اصیل‌الدین عهددار تکمیل آن شدند، اما کم‌کم رصدخانه، متروک گشت تا این زمان که تنها نامی از آن باقی مانده است. نصیرالدین در بغداد درگذشت و جسد وی را

دل در طلب رعبه خلاصی دارم
در هر قدم از کعبه طوامی دارم
از دیدن روی او لذت دارم سیری
چون آینه اشکهای صافی دارم

تذکره بهر آبادی ۴۰۵، ۴۰۶، الدریچه (۹/ ۹۹)، صبح
گلشن (۵۲۱، ۵۲۲)، قوهنگ سخروان (۹۲۸)، گذار
جاده بدان (۲/ ۱۶۳۳)

نصیری، میرزا صادق، فرزند عباس سرابی (تو ۱۳۳۱
ی)، عالم دینی و مدرس. در سراب آذربایجان به دنیا آمد.
پس از فراگیری مدمات در خدمت پدرش، در ۱۳۴۹ ق به
قم رفت. دروس مطبخ را در محضر آیت الله میرزا محمد
همدانی و ادب تهرانی و آیت الله حاج شیخ عباسعلی
شاهرودی و حاج مرآت تهرانی و آیت الله فاضل موحیدی
نیکرایی و آیت الله رنجانی و معقول را نزد اسام خمینی
فراگرفت. وی از ۱۳۵۶ تا ۱۳۷۱ ق در درس فقه و اصول
آیت الله سید محمد حجت شرکت نمود و حدود هجده
سال بهر در محضر آیت الله بروجرودی تلمذ کرد. او پس از
درگذشت اساتذ، آیت الله بروجرودی، از محضر آیت الله
پیرحسین نجفی نیز استفاده نمود و از خواص آیت الله
مرعشی گردید پس بر رسیدن به درجات علمی بالا، در قم
به تدریس سطوح عالی پرداخت. آثارش: «تقریرات و
دراسات»، آیت الله حجت رساله «ترتیب»، رساله «اجتماع
مر و نهی»، رساله «الاس مشکوک»، «القاعدة لاضرر» و
مترقات دیگر.

آینه دانشوران (۴۰۸)، گنجینه دانشمندان (۲)
۲۹۴-۲۹۳

نصیری اصفهانی - طبیب اصفهانی، نصیرالدین

نصیری امینی، مجدالدین، فرزند لطیفی
صدرالافاضل (تو ۱۳۱۸ ق)، خطاط و شاعر، متخلص به
مجددی. در تهران به دنیا آمد. پدرش از دانشمندان و
خوشنویسان زمان خود بود و طبع شعری هم داشت و
دانش تخلص می کرد. مجدالدین پس از فراگیری علوم ادبی
و زبان فرانسه، چندی معلم زبان در مدرسه آلیانس فرانسه
بود و به دلیل تخصص در شناسایی کتب و انواع
عشق حاشی، کتابخانه معارف و اداره حقیقه جات به او
سپرده شد. نصیری همچنین مدتها در دبیرستان دارالفنون
به تعلیم خط و ادبیات مشغول بود. وی در تشریح اقسام
خطوط ق جمله، کوفی، محقق، ریحان، ثلث، نسخ، توقیع،
رقاع، تعلیق، نستعلیق و شکسته تعلیق استاد بود و در

الشمس (۱/ ۲۳۱-۲۳۲)، معجم المؤلفین (۱۱/ ۲۰۲-
۲۰۸)، مؤلفین کتب چاپی (۵/ ۷۳۰-۷۳۴)، نتایج الامکار
(۷۰۹، ۷۱۰)، الرامی - الریاض (۱۱/ ۸۳-
هدیه الاحباب (۱۹۵-۱۹۶)، هدیه العارفین (۲/ ۲۳۱)

نصیر کاتب شیرازی اصفهانی. (ز ۱۱۲۷ ق)، خطاط
در اصفهان به دنیا آمد. وی از نسخ نویسان است. از
آثارش: قرآن رحیمی، دو صفحه افتتاح متن و حاشیه مدینه
مرصع هاشمی، به خطوط نسخ کاتب جلی متوسط، ثلث
جلی هاشمی، رقاع متوسط و ترجمه مستعلیق متوسط، ب
رقم: «حسب الامر...» شاه سلطان حسین الصفوی
لنویسری بهادر خان... به خط قل لکناپ... نصیر الکاتب
لشیرازی مولد الاصفهانی محمدا. (۱۱۲۷).

احوال و آثار خوشنویسان (۴/ ۱۲۲۲-۱۲۲۳)، تاریخ
صفهان (۲۱۳)

نصیر منشی نیشابوری (ز ۹۴۸ ی)، خطاط وی در
نوشتن اقسام خطوط دست داشت. صاحب احوال و آثار
خوشنویسان به نقل از سپهر سال مرگ نصیر منشی در
۹۶۲ ق ذکر کرده است از آثار او: سه قطعه از موقع بهرام
میرزا، به قلم نسخ و رقاع و مستعلیق دو دانگ و نیم الهی
دوگ حورش، با رقم: «تحفة مجلس نواب جهانانی
[مقصود بهرام میرزا صفوی است] خلد الله تعالی ملکه،
مشقه الفیض، نصیر همز ذویه»، «نعمه ای به قلم ثلث و نسخ
و رقاع حورش، با رقم: «مشقه العبد المذنب. نصیر المنشی
لنیشابوری، قلم مشهور مسه خمس و ثلاثین و
تسمیاته...»، «قطعه ای به قلمهای ریحان و ثلث و نسخ و
رقاع و توقیع و شکسته تعلیق و مستعلیق، با رقم: «مشقه
لعبد المذنب الغریب... النصیر المنشی... سنه ۹۴۸،
مدار السلطه اصفهان»

احوال و آثار خوشنویسان (۳/ ۹۳۱، ۴/ ۱۲۲۲)، تاریخ
فرمای ملی (۲/ ۸۷۳)، گلستان هم (۳۹)، هم عهد
بنیویان (۵۳۳).

نصیر نایبی، نصیر، (س یازدهم ق)، واعظ و شاعر.
هم نایب و از نوادگان ملا سمان (کمال) واعظ نایبی بود.
نصیر به شیراز و تبریز مسافرت کرد و در تبریز مدتی در
خدمت میرزا صالح شیخ الاسلام تبریزی به سر برد سپس
به صفهان بازگشت و در آنجا سکنی گزید. با نصرآبادی
(۱۰۸۳ ق) معاصر بود. اشعاری از وی در تذکره ها آمده
است. از اوست:

شاعر و خطاط از سادات حسینی اسکوی، از توابع تبریز، بوده به آورده صاحبان «الدریعه» و تذکره «تجعه سامی» او را برادرانش در خدمت شاه طهماسب صفوی (۹۳۰-۹۸۴ ق) به سر می بردند. مؤلف «دانشمندان آذربایجان» معتقد است که وی همراه پسرانش در خدمت شاه طهماسب صفوی بوده است. نظام الدین در ابتدا کلیددار کتابخانه شاه طهماسب بود و بعدها به منصب وکالت نیز رسید. وی در نوشتن خط نسخ و تعین نیز تبحر داشت اشعاری از او در تذکره ها آمده است

تجعه سامی (۵۸۵۷)، تذکره روز روشن (۸۲)،
دانشمندان آذربایجان (۳۲۰۳)، دریعه (۹۱/۲۰۷، ۱۲۰)

نظام اصفهانی (ز ۹۹۲ ق)، خطاط، از اسانید خط ثلث و نسخ است. از آثار وی: لوحه مرصع، در ایوان تعمیر شاه سلیمان به نام ایوان شاگرد، در مسجد اصفهان؛ به خط ثلث در دایره کتیبه خوش، با رقم: «... کتبه نظام الاصفهانی فی شهر سنه ۹۹۲»

آثار ملی اصفهان (۵۶۰، ۵۸۹)، احوال و آثار خوشنویسان (۴/ ۱۲۲۳)، تاریخ اصفهان (۱۶۸)، گنجینه آثار تاریخی اصفهان (۱۳۵، ۱۳۴)

نظام اصرح نیشابوری، نظام الدین حسن بن محمد بن حسین (س هشتم ن)، عالم دینی، مفسر، عارف و ادیب. معروف به نظام نیشابوری و نظام اصرح. او را از علمای عامه دانسته اند و بعضی به او نسبت تشیع داده اند. اصالتش از قم و ساکن نیشابور، و به آورده برخی از مآخذ اصلش از نیشابور و ساکن قم، بود. وی از شاگردان قطب الدین محمد بن مسعود شیرازی بود. در پایه های از منابع وی حرد علمای سده نهم هجری آورده شده چون تاریخ اتمام بعضی از مجلدات «تفسیر» مشهور وی را در حدود ۸۵۰ ق ذکر کرده اند، در حالی که برخی از منابع ۷۲۸ ق را تاریخ صحیح اتمام می دانند. از آثارش: «عرائب القرآن» و «عاقب انمقران»، در تفسیر که به «تفسیر نیشابوری» معروف است و آن را به اشاره استادش قطب الدین محمد بن مسعود شیرازی تألیف کرده «الاب التاویل»، در تفسیر قرآن «اوقاف القرآن»، که به امر استادش قطب الدین شیرازی نوشته است «تعبیر التحریر» یا «تفسیر التحریر»، در شرح «تحریر المحیطی» خواجه نصیر طوسی که به امر قطب الدین شیرازی، به اسم خواجه سعد الدین ساوجی وزیر الحاکم (م ۷۱۱ ق) نوشته است «توضیح لتذکره»، شرح «تذکره النصیری» خواجه نصیر طوسی، در هیئت که در ۷۱۱ ق

شعر و ادبیات نیز دست داشت و «دیوان» شعری در حدود پشهر هزار بیت دارد. از دیگر آثارش: رساله «کلید نگارش»، در اقسام خطوط اسلامی، ب ذکر اسامی بعضی از اساتید هر خط؛ «احیاء الرسوم»، شامل انواع خطوط که در ۱۳۳۷ ق تألیف کرده است

تذکره خوشنویسان معاصر (۱۶۷-۱۲۱)

نصیری سمانی، نصرت الله، فرزند عمید الممناک، (۱۲۸۳-۱۳۳۶ ش)، پزشک و نویسنده. در سمنان به دنیا آمد. تحصیلات ابتدایی را در زادگاهش و تحصیلات متوسطه را در تهران و در مدرسه علمیه و دیوانه نون به پایان رساند و وارد دانشکده پزشکی شد. وی علاوه بر شغل طبابت در طی دوران خدمت خود مشغول دیگری از جمله ریاست کارگرسی و ریاست ساررسی و معاونت وزارت فرهنگ و همچنین ریاست فرهنگی و سرپرستی محصلین در سوئیس را بر عهده داشت. وی بر اثر سکته قلبی در سراس درگذشت. از آثارش: «دوره الکتریست»، «بهداشت دبیرستانها»، با مشارکت عباس مؤدب نصیری تاریخ عوم (۱۴۴۳)، فهرست کتابهای چاپی فارسی (۱۵۲۸، ۱۶۶۶)، مؤلف کتب چاپی (۶/ ۵۷۱).

نصیری منشی، محمد کاظم. (س یازدهم ق)، خطاط از خوشنویسان شکسته تعین بود. از آثار وی: قطعه ای از یک مرقع، به قلم نیم دو دایره جلی، با رقم: «کمترین غلامان محمد کاظم نصیری منشی»
احوال و آثار خوشنویسان (۴/ ۱۲۷۳)

نظیف تبریزی. (س دوازدهم ق)، شاعر، اهل تبریز و از معاصران راجه داعستانی (م ۱۱۷۰ ق) بود. برخی از تذکره نویسان نام خود وی را خواجه عازی بیگ گفته و عده ای نیز پدرش را به این نام ذکر کرده اند. اشعاری از وی در تذکره ها آمده است. از او است:

جواب نامه ما دست و پا گم کرده می گوئی
صحت می دارم ای قاصد که این پیغام او باشد

تذکره شعرا آذربایجان (۶/ ۶۶۷-۶۶۶)، دانشمندان آذربایجان (۳۷۹)، دریعه (۹/ ۱۲۰۱)، صبح گشتن (۵۲۵، ۵۲۴)، فرهنگ سخنوران (۹۳۹)، گلزار جویبار (۲/ ۱۰۲۲)

نظام استرآبادی - استرآبادی، مولانا نظام الدین.

نظام اسکویی، امیر نظام الدین احمد (س دهم ق)،

نظام بن یحیی. (س. هفتم ق)، خطاط از کاتبان معدم خط نستعلیق است. از آثار وی، یک نسخه «تحفة الاحرار» جمعی، به قلم کتایت خفی متوسط، ب. رقم. غالباً نظام بن یحیی.

سوال ر آثار خوشنویسان (۳/ ۹۴۴)، هر عهد تیموریان (۵۳۴-۵۳۳).

نظام تبریزی - نظام شامی، نظام الدین

نظام جمعی، نظام اندین احمد. (س. ششم ق)، شاعر در عهد خوارزمشاهیان (۶۲۸-۴۷۰ ق) میزیست و از منشیب دربار آنها شمرده می‌شود. نظام شعر نیز می‌سرود و اشعاری از وی در تذکرها آمده است از اوست:

دی دلبرم رسید چو رد آفتاب سیخ
با روی همجو آتش و در کف چو آب قیغ

الدریسه (۹/ ۱۲۰۳)، فرهنگ سخنوران (۹۲۰)، لباب الالباب (۱/ ۵۱-۱۶۹)، مجمع الفصحی (۲/ ۱۲۰۹)، حمت القلم (۲/ ۱۸۱-۱۸۶).

نظام خوانساری، قاضی نظام الدین. (س. دوازدهم ق) شاعر در خوانسار به دنیا آمد. در ابتدای جوانی برای تحصیل به اصفهان رفت و پس از پایان تحصیلات به خوانسار مراجعت کرد. نظام شتر افقارش را ب شاعران می‌گذراند. پس از مدتی به تقاضای والی لرستان و اهالی خرم آباد به عنوان قاضی آنجا منصوب شد و در آنجا با شیخ محمد علی حزین (م ۱۱۸۱ ق) دیدار کرد و با یکدیگر به مصاحبت و مشعره پرداختند. او در فن موسیقی و علم حساب متبحر بود و در فن آواز نیز مهارت داشت. به آورده تذکره «شعرائ خوانسار» در خرم آباد درگذشت. اشعاری از وی در تذکرها آمده است. از اوست:

به عشق آشنا پرور، هوس بیگانه می‌آید
بروای گرو ز دل که صاحبخانه می‌آید

سکرة شعرائ خوانسار (۱۶۵-۱۶۲)، تذکره المعاصرین (۱۳۸-۱۳۹، ۱۶۱)، الدررینه (۹/ ۱۲۰۳)، فرهنگ سخنوران (۹۴۰).

نظام دستغیب شیرازی، میر نظام الدین، فرزند میر امین الدین حسین. (وف ۱۰۲۹ ق)، خطاط و شاعر، متخصص به نظام. از سادات شیراز و مشهور به نظام دستغیب بود. وی در آغاز جوانی با دانشهای رسان آشنا شد و در خط نستعلیق و علم موسیقی مهارت یافت. او در

تألیف نموده است: «شرح الفانیة» ابن حاجب، در علم صرف که به «شرح لسان» معروف است، «شرح مفتاح العلوم» سکاکی، «الربع المنقطر» در سائله ای در علم الحساب.

الاعلام (۲/ ۲۳۳)، اعیان الشیعه (۵/ ۲۴۸-۲۴۹)، الدررینه (۲/ ۲۸۰، ۳/ ۱۲۱، ۶/ ۲۰۶، ۷/ ۱۰، ۱۲/ ۱۳، ۱۳/ ۱۶، ۳۲-۳۱/ ۱۸، ۲۸۲)، روضات الجنات (۳/ ۹۶-۱۰۱)، ریحانه (۶/ ۱۹۹-۱۹۷)، طبقات اعلام الشیعه (قرن ۸/ ۳۷۰-۳۶۶)، کشف الظنور (۳۹۲-۳۹۱)، ۱۰۲۱، ۱۰۶۲، ۱۱۹۵، ۱۵۹۵، ۱۷۶۳)، تکی و الاناب (۳/ ۲۵۶)، معجم المؤلفین (۳/ ۲۸۱-۲۸۲، ۲۹۱)، هدیة الاحیاء (۲۵۷)، هدیه المارین (۱/ ۲۸۳).

نظام انصار، صدرالاماضی میرز حبیب قرآنی. (ر ۱۳۰۶ ق)، خطاط و شاعر، متخصص به نظام. ملقب به صدرالاماضی. اصلش از قریه قرآناج رخصانیه بود. در صنایع خط ناخنی و کاهذ بریده و بری سازی و علاقه بدی امتداد بود و در هجو و هرل دست داشت. او به هنگام تألیف «المآثر و الآثار» (۱۳۰۶ ق) هنوز می‌زیست. از آثار وی، «المقویم»، «مهمل التفریم» منقوش «مصباح»، در قیام «انصاب النصاب»، ابوتصر فراهی، که این دو اثر نظام هریبانی اقتضای است: «دیوان» شعر.

احوال ر آثار نقاشان (۱/ ۱۴۴)، دانشمندان آذربایجان (۳۷۹)، الدررینه (۹/ ۶۰۱-۶۰۰، ۱۲۰۲، ۱۹/ ۲۹۶، ۲۲/ ۱۲۶)، شرح حال رجال (۱/ ۳۱۴)، فرهنگ سخنوران (۹۲۰-۹۳۹)، المآثر و الآثار (۲۱۳).

نظام بحرایی، (س. دهم ق)، خطاط، او اساتید خط ثلث بود و خطوط مسته را خوش می‌نوشت. وی در کتبخانه بهرام میرزای صفوی مشغول کار بوده است. مولانا نظام خط ثلث را با انگشت نیز بسیار خوب می‌نوشته است.
گستان هر (۲۴-۲۳).

نظام یندگیر تبریزی، (س. هشتم ق)، نقاش، گچ بر و نگارگر و رسمی ساز محراب مسجد جامع مرند است که در کمال استواری بنا نهاده و در فاصله دو متر سترن آن نام سازنده آن چنین درج شده، «عسل عبدالغفور نظام یندگیر تبریزی». این بنا به امر ابوسعید بهادر خان در ۷۳۱ ق ق. ح. م. پخته است.

سوال ر آثار نقاشان (۳/ ۱۳۹۲).

زمینه شاعری از شاگردان امیر محمد مؤمن هری
فرورآبادی بود و در اثر تربیت استاد، در شعر مهارت
یافت و در جوابی به شهرمی قابل توجه رسید. وی با
نصرآبادی (ز ۱۰۸۳ ق) معاصر بود. نظام دو سیر
درگذشت و مراسم در حافظه است. برخی از
تذکره نویسان، وفاتش را در سن جوانی و در زمان شاه
عباس دوم (۱۰۵۲-۱۰۷۷ ق) نوشته اند. بعضی از تذکره ها
معتقدند که نظام الدین به هندوستان سفر کرده و تاریخ
هوت وی را ۱۰۳۹ ق ذکر کرده اند. از آثار وی «دیوان»
شعر شامل ساقی نامه، غزل، قصیده، ترجیمات و
ترکیبات، در حدود سه یا چهار هزار بیت که شخصی به نام
حبیب مائی آن را جمع آوری کرده و مقدمه ای بر آن نوشته
است. قصاید نظام بیشتر در مقفیات ائمه اطهار (ع)
می باشد.

ربیع یحیی در ایران (۱۰۱۶-۱۰۱۲/۵)، تاریخ نظم و نثر
(۲۲۶)، تذکره دور روشن (۸۲۹-۸۳۲)، تذکره میخانه
(۶۶۰-۶۶۱)، تذکره نصرآبادی (۲۷-۲۷۲)، دانشمندان و
سخن نویسان فارس (۴/ ۶۸۹-۶۷۹)، در جستار معجز
(۴۳۲-۴۳۳)، الذریعه (۹/ ۱۲۰۴)، میخانه (۲/ ۲۶۰-۲۶۱)
(۲۲۱)، سرو آزاد (۳۸-۳۹)، فارسنامه لاصری (۲/ ۱۰۸۱)،
فرهنگ مستشرقان (۹۶۱)، لغت نامه (دبیرالعلوم)
شیروزی، مرآت المفصاحه (۶۶۰-۶۵۹)، تاریخ لاهور
(۷۲۶-۷۲۳)

نظام الدوله اصفهانی، علی محمد خان، فرزند عیداله
خان امین الدوله (سن سیزدهم ق)، خطاط و ادیب از
وزری دربار فتحعلی شاه قاجار (۱۲۱۲-۱۲۵۰ ق) بود
وی در نظم و نثر و ادبیات فارسی و عربی دست داشت و
از علوم ریاضی و دینی نیز بهره مند بود او همچنین خط
نستعلیق و نسخ را خوش می نوشت. در ۱۲۵۰ ق، پس از
بوت فتحعلی شاه و سلطنت محمد شاه، چون نظام الدوله
از محالین سلطنت محمد شاه بود، از ترس او، به
بین النهرین مهاجرت کرد و در عتبات مجاور شد. وی در
حجف به حلقه درس شیخ مرتضی پیرمست و تا پایان عمر در
همان جا به سر برد.

احوال و آثار خوشنویسان (۲/ ۴۸۵-۴۸۴)، تاریخ عهدی
(۶۶۰-۶۶۱)، شرح حال رجال (۲/ ۴۸۴-۴۸۳).

نظام الدین اردبیلی، فرزند شمس الدین (ز ۹۲۰ ق)،
خطاط از خوشنویسان آذربایجان بود. وی علاوه بر
نستعلیق، خطوط سنه را خوش می نوشت و بیشتر به کتابت
اشتمال داشت به آورده صاحب «گستان هجر» ۱۰۰۰ ق سنه

حشرین و تسعیناته در قید حیات بوده است.^۲
احوال و آثار خوشنویسان (۲/ ۹۴۲-۹۴۳)، دانشمندان
در بیاض (۲۸۱)، گستان هجر (۲۲-۲۳)

نظام الدین بن رضی نقاش، (سن نهم ق)، شاعر،
خطاط و مذهب، وی از هنرمندان پرمهرتی است که در
تذهیب، صحافی و خوشنویسی توانا بوده و در نظم و نثر
بیز دست داشته است از آثار او نسخهای از «تاج المآثر»
صدرالدین حسن نظامی بشارپوری، در تاریخ هندوستان
است که به خط خود برای یکی از وزیران گمان به نام
فناط الدین عرب در شده و آن را در ۸۲۸ ق به پیمان رسانده
است. وی در خاتمه این کتاب، رساله ای نوشته و شعار
خود را تیر آورده و تصریح کرده است که خط و انشا و
تذهیب این کتاب از بوست و در آضر آن دو مجلس نقاشی
حوت هم ساخته است.

احوال و آثار نقاشان (۲/ ۱۳۹۲)، تاریخ نظم و نثر (۳۳۶)

نظام الدین خاموش-خاموش، نظام الدین.

نظام الدین رشتی، شیخ مرتضی، فرزند شیخ حسن
شیخ الاسلام (۱۲۷۷-۱۳۳۶ ق)، عالم دینی، ساکن رشت
بود درمحضرمیرزا حبیب الله رشتی و شیخ هادی تهرانی
تمذ نمود. سید محمود تبریزی، پدر سید شهاب الدین
تبریزی از وی روایت کرده است: «آشای اراشد
الصیانه» «تشریح الحساب» در شرح «خلاصه الحساب»
شیخ بهی «حجیه القطع و الظن».

الذریعه (۴/ ۱۸۷-۱۸۸)، ۶/ ۲۷۵، میخانه (۶/ ۲۰۷-۲۰۶)

نظام الدین ساوجی، نظام الدین ملا محمد بن کمال
اندیس حسین قرشی (وف بعد از ۱۰۳۸ ق)، عالم امامی،
فقیه، اصولی، محدث، متکلم، رجال و ریاضیدان، اهل
ساوه و از شاگردان شیخ بهایی بود، پس از مرگ پدرش
تحت نظر شایخ بهایی تربیت یافت. پس از درگذشت
استادش، در دیار صفویه زندگی کرد در ۱۰۳۳ ق سفری
به عتبات نمود. ساوجی به امر شاه عباس صفوی کتاب
«جامع عباسی» استادش شیخ بهایی را، که تا باب حج
تألیف شده بود، تکمیل کرد و «تحفه عباسی» در فضائل و
مناقب را در تکمیل «جامع عباسی» نگاشت. او پس از عز
ملا خلیل قزوینی، از مدرسی حضرت عیدالمعظم (ع)،
عهده دار تدریس در مقعده عبدالعظیم حسنی شد و اندکی
پس از درگذشت شاه عباس (۱۰۳۸ ق)، در شهر ری

شخصی بود که به خدمت تیمور رسید و مورد انعامات او قرار گرفت. تیمور در ۸۰۳ ق از او خواست که کتابی در تاریخ مسطنت ری بنویسد و نظام کتاب «ظفرنامه» یا «ظفرنامه شامی» را که شامل شرح حال تیمور تا وقایع ۸۰۶ ق بود، نگاشت. او در ۸۰۶ ق به اجازه تیمور به تبریز بازگشت. از دیگر آثار وی، تلخیصی از ترجمه فارسی کتاب «بلوهر و پرواسف/پرواسف» که به نام سلطان احمد جلایر نوشته یا چنان که در «ذایرة المعارف فارسی» آمده، این کتاب را ترجمه کرده است؛ «ریاض الممکونی» ریاضات السلوک، ترجمه فارسی کتاب «سلوان المطاع فی حدوان الاتباع، الاطیع» ابن‌الظمر صفلی ملکی در ۷۶۸ ق، مشتمل بر یک دیباچه و یک مقدمه و پنج باب و یک حاشیه، به نام سلطان دوس جلایر.

و سیدی تاجی (۴۹۸-۴۹۲)، تاریخ ادبیات در ایران (۴/ ۴۷۶-۴۸۰)، تاریخ نظم و نثر (۷۵۷-۷۵۰)، حبیب السیر (۳/ ۵۴۸-۵۴۷)، دانشمندان آذربایجان (۲۷۹-۲۸۰)، ذایرةالمعارف فارسی (۲/ ۳۰۳۶)، الذریعة (۹/ ۱۲۰۲، ۱۱/ ۳۲۸، ۱۵/ ۲۰۱)، فرهنگ ادبیات فارسی (۵۰۹-۵۱۰)، فرهنگ سخنوران (۹۲۰)، نعت نامه ردین/نظام‌الدین شامی.

نظام شیب غارانی - نظام شامی، نظام‌الدین

نظام شیرازی - نظام دستغیب شیرازی.

نظام‌العلمای تبریزی، سید میرزا رفیع‌الدین/محمد رفیع رفیع، فرزند میرزا علی اصغر، فرزند میرزا رفیع‌الدین طباطبائی. (۱۲۵۰-۱۳۲۷/۱۳۲۷ ق)، عالم دینی، دیب و شاعر فسیح به ابراهیم طباطبائی رسید. در تبریز به دعا آمد. در قریه یا سنج تبریز درگذشت و در صحن حضرت معصومه (س) در قم دفن شد. از آثارش: «نیمس الاحباء و سمیر السمعة»، کشکول فارسی: «لحفة الامثال»، در سه قسمت: آیات، کلمات منظومه و امثال منظومه: «التحقیقات العلویة» آداب الملوک، در شرح «عهدنامه» «سیرالمؤمنین» (ع) به مالک اشتر: «تشریح التوفیق» «حقیقة الامر» در جبر و تفویض و امر بین الامرین: «جواهر الاخبار» «مصاییح الاسرار» «مجمع المصائل» «دستور الحکمة» «معالات النظامیة» «مجالس السطومیة» «فتوحات نظامیة»، و ۴۰۰ فارسی و روسیه الرافضین: «کافیة العروض» «دیوان» شعر در مدایح و مراثی.

ابن‌الشیخ (۷/ ۲۳)، تذکرة شعراي آذربایجان (۳/ ۵۱)

درگذشت. از دیگر آثارش «رصة المجالس»، به شیخ «کشکول» است. دش شیخ بهایی: «نظام الاقوال»، در شناخت رجاء: «الصحيح العباسی» ارساله ای در «وجوب نماز جمعه».

امیان الشیخ (۹/ ۲۵۲-۲۵۳)، الذریعة (۳/ ۳۴۰، ۲۵۲، ۱۲/ ۹۵، ۵/ ۱۵۱، ۲۴/ ۱۹۱)، ریاض العلماء، (۵/ ۲۳۲، ۲۳۳)، ریحانة (۶/ ۲۰۲-۲۰۳)، طبقات اعلام الشیخه (تبریز ۱۱/ ۶۱۸)، النکی و الاکتاف (۲/ ۲۵۷)، نعت نامه (دیل/نظام‌الدین ساوچی)، معجم المؤلفین (۹/ ۲۵۰)، هدایةالاسباب (۲۵۷).

نظام‌الدین مؤذی حمودی خودنویسی، نظام‌الدین.

نظام السلطنة مافی، حسینقلی خان مافی، فرزند شریف خان قزوینی. (۱۲۴۰/۱۲۴۸-۱۳۲۶ ق)، حطاط. ملقب به سعدالملک و نظام‌السلطنة. وی در جوانی به کسب علوم و کمالات پرداخت و از علوم تفسیر و فقه و اصول و ریاضی بهره مند بود. خط نستعلیق و شکسته را خوش می‌نوشت و در انشا نیز مهارت داشت. مشاغل دولتی حسینقلی خان از زمانی که حکومت فارس و یوزجهر به سلطان مراد میرزا حسام‌السلطنة داده شد، آخر گردید. پیوسته مصدر مشاغل مهم بود که مهمترین آنها حکومت یزد، حوزستان، لرستان و پیشکوری آذربایجان بوده است. مافی لقب سعدالملک را هنگام حکمرانی در یزد گرفت و لقب نظام‌السلطنة را در حکومت حوزستان و بختیبری در ۱۳۰۵ ق از طرف ناصرالدین شاه دریافت کرد. در زمان مظفّرالدین شاه به وزارت عدلیه، وزارت تجارت و وزارت مالیه منصوب شد. از آثار وی، یک قطعه، به قلم مستعلیق شش دانگ عالی، با رقم: «العبد حسینقلی جهت سور چشمی حیدر قلی سنة ۱۲۷۹» و به خط دیگری یادداشتی دارد، به این مضمون: «نظام‌السلطنة مافی برای برادرش حیدر قلی خاں برهان السلطنة نوشته است».

احوال و آثار خورشیدسان (۱/ ۱۶۲-۱۶۳)، شرح حال رجاء (۱/ ۲۴۸-۲۴۹).

نظام شامی، نظام‌الدین عیدانواسع شیب غارانی. (س) هشتم و نهم ق)، مورخ، نویسنده و شاعر معروف به نظام شیب غارانی از محله شیب غاران یا شام غاران تبریز بود. در جوانی به بغداد رفت. مدتی در ملازمت سلطان اویس جلایر (۷۵۷-۷۷۶ ق) و سلطان احمد بن شیخ اویس (۷۸۴-۸۱۳ ق) به سر برد و زمانی که امیر تیمور سلطان جلایر را شکست داد و بغداد را گشوده نظام‌الدین اویس

مذکره: شاعران کرمان (۸/ ۵)، حدیقه‌الشمراء، ۱۵۲۴
 ۱۸۹۸-۱۸۹۹، البریده (۵/ ۱۵۲، ۱۲۰۵/۹)، ریاض
 الساریین (۳۳۶)، ریحانه (۶/ ۱۹۹)، ستارگان کرمان
 (۳۹۱-۳۹۲)، طرائف الحقائق (۳/ ۲۶۹-۲۶۸)، فرهنگ
 سخنوران (۹۴۲)، لغت نامه (دیل نظام‌علی‌شاه).

نظام‌الملک طوسی، قوام‌الدیس ابوعلی حسن بن
 یوحنا علی (۲۰۸/ ۳۱۰- مقتول ۴۸۵ ق)، سرشنده و
 شاعر، ملقب به نظام‌الملک و رضی‌امیرالمؤمنین، مشهور به
 خواججه نظام‌الملک طوسی در نروغان، از دهات و دکان
 طوسی، به دنیا آمد و دوران کودکی و تحصیلات مقدماتی را
 در زادگاهش گذراند. در پاره‌ی سالگی قرآن آموخت و
 سپس در طوس، بيشاپور و مرو فقه شافعی و حدیث را
 فراگرفت. با ابومعید ابن‌الخیر (م ۴۴۰ ق) معاصر بود
 چندی نیز در بلخ به خدمت ابوعلی بن شادان درآمد و به
 دبیری وی منصوب شد. ابوعلی بعد از اینکه در زمان
 سلجوقیان به وزارت رسید، نظام‌الملک را به دبیری
 البهارسلان گماشت و نظام‌الملک در ۴۵۱ ق به وزارت
 البهارسلان رسید. مجموع وزارت نظام‌الملک در دربار
 البهارسلان و ملک‌شاه سی سال بود. وی در ۴۸۵ ق بر اثر
 اختلاف با ترکان خاتون بر سر جانشینی ملک‌شاه و ترجیح
 بر کتارک بر محمود و دشمنی محامدان، به فراری از وزارت
 برکنار شد. خواجه نظام‌الملک دارای مذهب شافعی بود و
 از باب ارادت که به فقها و معتزله داشت، مدارس معتبری
 به نام نظامیه و همچنین خانقاه‌های بسیاری بنا نهاد. او
 عاقبت در راه بغداد در نزدیکی‌های تهاوند یا مروجرده
 دست یکی از فداییان و پیروان حسن صباح به نام ابوطاهر
 ازانی به قتل رسید. قبر وی در اصفهان می‌باشد. در سروده
 همدرس بودن او با حکیم عمر خیام و حسن صباح نیز نقل
 قویایی وجود دارد که به تصریح دکتر صفاء نمی‌تواند
 درست باشد. وی گاهی نیز شعر می‌سرود. از آثار وی
 «سیاست‌نامه» یا «سیر الملوک» یا «سجاء فصل» که به
 درخواست سلطان منکبند نوشته شد؛ «وصفای
 نظام‌الملک» و «دستورالوزاره»؛ «قانون‌الملک» که به آورده
 تاریخ ادبیات در ایران» به وی نسبت داده‌اند و ظاهراً
 قسمتی از «سیاست‌نامه» می‌تواند باشد.

«شکندره‌آذر» (۲/ ۵۰۵-۵۰۶)، اصفیان الشیعه (۵/ ۱۶۵-۱۶۶)
 ۱۶۹، تاریخ ادبیات در ایران (۲/ ۱۱۹، ۲۳۴-۲۴۴،
 ۵۲۶-۵۲۷، ۹۰۹-۹۰۶)، تاریخ‌گریه (۴۴۳)، تاریخ نظم و
 شعر (۶۶)، تہارب‌الکاف (۲۶۶-۲۸۱)، تذکره الشعراء
 (صفحات متعدد)، تعیبات شعراء الشرحید (۷۷۷-۷۷۸،
 حبیب‌المسیر (۲/ ۲۹۲-۵۰۰)، دایرة المعارف فارسی

دانشمندان آذربایجان (۳۸۰-۳۹۰)، الذریعه (۱/ ۲۹-۲۰،
 ۲/ ۲۵۱، ۳/ ۳۲۱، ۴/ ۲۸۶، ۵/ ۲۵۹، ۶/ ۲۸۷،
 ۷/ ۲۸۸، ۸/ ۲۰۲، ۹/ ۲۰۲، ۱۰/ ۲۰۲، ۱۱/ ۳۲۲، ۱۲/ ۳۹۹،
 ۱۳/ ۳۹۳، ۱۴/ ۷۸)، ریحانه (۶/ ۲۰۸-۲۰۷)، طبقات
 اعلام الشیعه (نثر ۱/ ۷۸۸-۷۸۷)، علماء معاصرین
 (۹۳-۹۲)، المأثر و الآثار (۸۳)، معجم‌الدین (۴)،
 مؤلفین کتب چاپ (۳/ ۲۱۲، ۲۱۷).

نظام‌العندی تبریزی، میرزا محمود، فرزند محمد،
 (وف ۱۲۷۰/ ۱۲۷۲ ق)، نویسنده و ادیب، ملقب به نظام
 انعماء، وی مدتی ناصرالدین شاه قاجار و از علمای شیخیه
 آذربایجان بود. آثار وی: «الشهاب الثاقب» در ردّ
 تراصب؛ «اخلاق نظام‌العلماء»

دانشمندان آذربایجان (۳۸۱)، الذریعه (۱/ ۲۸۱، ۱۲/
 ۲۵۳)، ریحانه (۶/ ۲۰۸-۲۰۹)، شرح حال رجال (۲/
 ۵۹-۶۰)، مؤلفین کتب چاپ (۶/ ۸۳).

نظام‌علیشاه کرمانی - نظام‌کرمانی، ملا احمد

نظام‌کرمانی، ملا احمد، فرزند عبدالواحد (وف
 ۱۲۴۰/ ۱۲۴۲/ ۱۲۴۶ ق)، عارف و شاعر، ملقب به نظام
 علیشاه، اهل کرمان بود. پس از تحصیل علوم ظاهر، «تتمیم»
 جاده سلوک و مراد گذشت و به رونق علیشاه دست
 ارادت داد و مرید وی شد. بعد از فوت استاد، مرید
 مجلوب علیشاه (م ۱۲۳۹ ق) گردید و ز او اجازه ارشاد
 یافت. زمانی که معصوم علیشاه، مؤلف «طرائف الحقائق»،
 در شیراز به سر می‌برد، نظام‌علیشاه برای دیدن او به
 شیراز رفت و چند بار نیز با یکدیگر به خدمت
 محدود علیشاه رسیدند. وی با مؤلف «ریاض‌العاریین» نیز
 معاصر و معاشر بود. وی در کرمان مورد آزار و ادب
 ابراهیم خان قاجار ظهیرالدوله، حاکم آن شهر، قرار داشت
 تا حدی که مجبور به ترک کرمان شد، ولی بعدها، پس از
 درگذشت ابراهیم خان، به شهر خود بازگشت. نظام در
 سرودن شعر طبعی موزون داشت و بیشتر به سرودن
 مثنوی راضی بود. وی در کرمان درگذشت و در جوار
 مشایخ‌علیشاه به خاک سپرده شد. در تاریخ فوت وی
 اختلاف است مؤلف «طرائف الحقائق» از قون «پستار
 السیاحه» می‌گوید که بر لوح مرورش ۱۲۴۶ ق نوشته شده
 است. از آثار وی: «مصباح الثریعه»؛ «دیوان» شعر در «المت
 «به» آمده که به مثنوی «جنات الوصال» که به ترتیب
 نورعلیشاه و ربیع علیشاه سروده‌اند، دو مجلد سروده و
 صافه کرده است.

اریح نظم و نثر (۳۱۴:۳۱۳)، حبیب السیر (۲۳۹/۴).
مجالس النعانی (۹۹، ۲۷۶)

نظامی عروضی سمرقندی، نظام الدین / نجم الدین،
ابوالحسن احمد بن عمر. (وف ح ۵۶۰ ق)، نویسنده و
شاعر، متخلص به نظامی. وی به دین اینکه در علم عروض
تبحر داشت، به عروضی شهرت یافت. صاحب «مجمع
الفصحاء» او را اهل ساسی داند. نظامی در سمرقند به دنیا
آمد و مدتی از جوانی خود را در آن شهر به کسب علوم
پرداخت. در ۵۰۲ یا ۵۰۶ ق به خراسان رفت و گریخت در
سنج با عمر خیام ملاقات کرده و پس از آن به هرات رفته و
در ۵۱۰ ق از هرات به رودی سلطان سمنر پیوست و در
آنجا به خدمت امیر معری رسیده و شعر خود را به او
عرضه داشته است. او به نظامی گنجوی بر ملاقات عوده
است همچنین به خدمت ملوک غوری آل شمس رسیده
و سألها به مدح آنها پرداخت. نظامی اگر چه در نثر، اعم از
مصنوع و نثر مرسل، اسلادی بزرگ بود، اما در شعر
چندیکه باید مهارتی نداشت. در طب و نجوم و هیئت نیز
متبحر بود. به آورده برخی از تذکره نویسان چند مشهوری
داشته که از میان رفته است. از مهمترین آثار وی «چهار
مقاله» یا «مجمع النوادر» می باشد که در حدود ۵۵۱ تا ۵۵۳
ق به نام حسام الدین علی بن مسعود نوشته است. مؤلف
«ریحانة الادب» منظومه «ویس و رامین» را از آن عروضی
می داند، ولی بنا به گفته علامه محمد قزوینی در مقدمه
«چهار مقاله»، این کتاب از مخبرالدین اسعد گرگانی است.

تاریخ احیایات در ایران (۹۶۱/۲۱-۹۶۲)، تاریخ گزیده
(۷۵۳)، تاریخ نظم و نثر (۹۰، ۱۱۹-۱۲۰)، تذکره رور
به سبب (۵۲۸)، تذکره شعر، (۶۹-۶۸)، چهار مقاله
(مقدمه / اش - بیست)، دیبده لمعارف فارسی (۲)
۳۶، (۳)، الدرر (۳۷/۳، ۳۱۶/۵، ۲۰۷/۹)، ریحانه (۶)
۲۱۰-۲۱۱، سبک شناسی (۳۱۸-۲۹۷/۲)، مرصع
دیبای فارسی (۵۱۴-۵۱۳)، مرصع سخنوران (۹۲۳)،
کشف القصور (۱۶۰۴)، لیل الکلیات (۲۰۸-۲۰۷/۲)،
لغت نامه (دبیر الاحمد)، مجمع الفصحاء (۱۴۰۹/۳-
۱۴۱۰)، مؤلفین کتب چاپ (۲۸۸-۲۸۷/۱)، هفت انبیا
(۳۵۴-۳۵۲/۳)

نظامی قهستانی، فصیح الدین محمد بن
عبدالکریم. (وف ۹۱۹ ق)، ریاضیدان، مدرس و شاعر. از
مقربان سلطان حسین بایقرا (۹۱۱-۸۷۳ ق) و امیر علیشیر
نوازی (۹۰۶-۸۴۴ ق) بود. در علوم معقرون و متقون تبحر
داشت و در فن ریاضی و حکمت سرآمد عصر خود بود.

مولانا جلال الدین محمد وعظ و مولانا عبدالعلی
بیرجندی معاصر بود. وی مدرس مدرسه اخلاصیه،
مدرسه یدویه و مدرسه خیانیه بود. فصیح الدین در ۹۱۷
ق به سنج مهاجرت کرد و در آنجا به مدت چند سال در
مصاحبت امیر صدرالدین یوس، که دامادش بود، به سر
برد. مؤلف «الذریعه» می گوید شاید او همان فصیح دشت
یعنی هروی باشد. از آثار وی: شرح بر «چشمی» حاشیه
«الهدیه» حاشیه «التذکره» شرح «الاربعم» سووی شرح
«العو من» حاشیه «المختصر»

تاریخ نظم و نثر (۱۶۹)، حبیب السیر (۲۵۳-۲۵۲/۴)،
الدرر (۲۰۷/۹)، مرصع سخنوران (۱۲۳)، هفت
انبیا (۲۲۷-۲۲۶/۲).

نظامی گنجوی، جمال الدین، ابو محمد الیاس بن
یوسف. (۵۲۰/۵۳۰-۵۳۵/۵۳۰-۶۰۲/۶۱۴ ق)، حکیم و
شاعر، متخلص به نظامی. وی از مادی کرد نژاد در گنجه به
دیپ آمد. بعضی از تذکره ها او را از قهستان یا نراهان یا
نعرش و قم دانسته اند. در زمینه سبک، لفظ، کیه و تنبیس
نیز در بین تذکره ها اختلاف است. نظامی همه عمر را در
گنجه بوده است، مگر سفر کوتاهی که به دعوت ائامک قرن
از سالان به یکی از شهرهای نزدیک گنجه داشت. نظامی با
جادی بر عوقی معاصر بود و گویند در مرگ خاقانی سیر
مرلیه ای سروده است. بتایر بعضی از اقبال در طریقت و
سیر و سلوک از مریدان اخ فرخ رنحانی شمرده می شد.
سلاطین معاصر وی همان کسانی هستند که نظامی آثار
خود را به نام آنها کرده و یا در مشو بهایش آنها را ستوده
است. گویند جامع علوم عقلی و نقلی بوده است. سرایی در
ریاک فارسی با نظامی شروع شد، یکن نظامی توانست
مظومه های تمثیلی را در ریاک فارسی به حد اعلا تکامل
برساند. از جمله شاعرانی که از آثار نظامی تقلید کردند
عبارتند از: امیر خسرو دهلوی، جامی، هاتفی، قاسمی،
رحیمی، عرفی، مکنی، فیضی، فیضی، اشرف مراغی و
آذر یگدلی، ولی هیچ کدام توانستند خود را به پای او
برسانند. در زمینه تاریخ ولادت و مرگ وی نیز اختلاف
وجود دارد، ولی برخی تذکره نویسان با اشتراقی که در
بیات مشو بهای نظامی بوده، تا حدی توانسته اند به آن
سألها پی ببرند. نظامی در گنجه درگذشت و مدفن وی تا
واسط عهد قاجاری باقی بوده، بعد از آن رو به ویرانی نهاد.
با باز به وسیله دولت محلی آذربایجان شوروی مرمت شد.
از آثار وی: پنج مثنوی مشهور به «پنج گنج» یا «حمسه»
شامل: مثنوی «محبون الاسرار»، مشتمل بر حدود دو هزار
و درشت و شصت بیت، به نام قهرالدین بهرامشاه بن

خواهشی را ناگهای زیر و شاداب آرایش داده است و به خط نستعلیق رقم نهاده. رقم نظر علی بیگ. اسرار و آثار نقاشان (۱۳۹۳/۲) ۱۳۹۳/۲

نظر عیشاء نایینی، میرزا محمد رحیم، نروند میرزا سعید. (وق ۱۲۳۰ ق)، عارف و شاعر، متخلص به نظر. ملقب به نظر علیشاه پس از فراگیری علوم متداوله از محضر علمای اصفهان به تزکیه نفس و ریاضت پرداخت و به ثور علیشاه اصفهانی دست ارادت داد و از مریدان وی گردید. وی از معاصرین رضاقلی خان هدایت (م ۱۲۸۸ ق) بود و ابتدا در شعر صحبت تحصیل می‌کرد. از آثارش «دیوان شعر»

حدیقه الشعراء (۱۹۰۰/۳)، الدریه (۱۹۰۰/۳)، ۱۲۰۰/۳، ۱۲۱۱، ریاض العارفين (۱۳۲۹)، ریحانه (۱۲۶۰-۱۲۶۵/۶)، طرائق الحقائق (۲۱۱/۳).

نظر نایینی - نظر علیشاه نایینی

نظری قلمی - نظری قلمی

نظم الممانک، محمد تقی رلیعی، فرزند میرزا بیگلر بیگی رفیع الدوله. (۱۲۵۷-۱۳۳۰ ش)، مؤسس و مترجم سابق به نظام الدوله. وی حوهرزاده حسینی خانی نظام الدوله دلبلی بود که بعد از فوت دایی خود، لقب وی را گرفت. او در اروپا تحصیل کرد و در دوره‌های دهم تا سیزدهم، از تبریز به نمایندگی شورای ملی انتخاب شد. محمد تقی به امور اجتماعی شهر می‌پرداخت و در تأسیس دارالایستام تبریز و تشکیلات شیر و خورشید اهتمام داشت. وی در غائله پیشه‌وری به حکومت ارومیه منصوب شد و چون از اقدامات اهراطی به دور بود پس از رفع عائله نیز از طرف مردم و دولت مورد تعقیب قرار گرفت و دو تریو قامت گردید. از آثارش «جوان فقیر»، ترجمه «رعور دوستی»، ترجمه

زندگیانه رجال و مشاهیر (۳۳۸/۳)، مهرست کبایه پای فارسی (۱۰۷۲/۱-۱۰۷۳/۱-۱۷۴۸/۲)، مؤلفین کتب چاپی (۷۲۱/۲)، شبگان میلسی (۴۵۸/۴)

نظمی بلخی، ملا نظمی. (م ۱۳۰۰ ق)، شاعر. از قریه فلور، از نواح بلخ، است. در ملازمت نذریا ندر محمد خان، حاکم بلخ، به سر می‌برد. در زمان سلطنت جهانگیر شاه (۱۰۱۴-۱۰۳۷ ق) به هند مسافرت کرد و بعد از مدتی به وطن بازگشت و در آنجا درگذشت. اشعاری از

دوود در ۵۷۰ ق، مثنوی «حسرو و شیرین»، در شش هزار و پانصد بیت، به نام شمس‌الدین محمد جهان پهلوان پس بدگزر در ۵۷۶ ق، مثنوی «لیلی و مجنون»، در چهار هزار و هشتصد بیت، به نام شروانشاه ابوالمظفر اخستان بن سوچهر در ۵۸۸ ق، مثنوی «نهرامانه» یا «هفت پیگر» یا «هفت گنبد»، در پنج هزار و صد و سی و شش بیت، به نام علامه‌الدین کریم ارسلان در ۵۹۳ ق، مثنوی «اسکندرنامه»، در ده هزار و پانصد بیت مشتمل بر دو قسمت «شرف‌نامه»، به نام نصرة‌الدین ابوبکر بن محمد جهان پهلوان و «افسانه» به نام دو سه تن از امرای بنا به گفته «تاریخ نظم و شعر»، «شرف‌نامه» یا «مقبول‌نامه» در هندوستان به نام «اسکندرنامه» برای «معروف» شده است. از دیگر آثارش «دیوان شعر» شامل قصاید و غزلیات، بعضی از تذکرها، مثنوی «ایسه و رامین» را با احتمالی به وی نسبت داده و گفته‌اند که در جوانی آن را به نام سلطان محمود بن ملک‌شاه به نظم درآورده است

آشکده آذر (۱۳۲۷/۳-۱۳۲۳). اسرار و آثار و شرح محوره الاسرار (مقدمه ۱۵۳۱)، ارمغان (م ۵)، ش ۲، ص ۶۷-۷۷، ۱۵۵-۱۷۷، ۲۶۲-۲۷۳، از سعدی تا حاسی (۷۸۰-۷۸۵)، از سنایی تا سعدی (۲/۱-۱۰۶)، باک‌آورد (۱۹۵-۲۰۳)، پیر گنج در جستجوی ناگنجیاد، تاریخ ادبیات ایران، برارن (۱۵۳/۴)، تاریخ ادبیات معاصر ایران (۷۸۲/۲-۸۲۴)، تاریخ گرد، (۷۵۲-۷۵۳)، تاریخ نظم و شعر (۱۰۶-۱۰۲)، تذکره ششمه (۱۲۲-۱۲۶)، تذکره ریحانه (۱-۲۶)، حصانه سوابی در ایران (۱۳۳۱-۱۳۵۱)، دانشمندان آذربایجان (۳۸۵-۳۸۱)، دائرةالمعارف فارسی (۲/۲۰۳۶-۲۷۰۳)، الذریعه (۹/۱۲۰۸-۱۲۰۷/۱۸)، ۳۹۸، ۲۳۲-۲۳۴/۲۵، ریاض الساریین (۱۵۲۰-۱۵۲۰)، ریحانه (۲۱۱/۶-۲۱۵)، طرائق المستشرقین (۲/۲۰۲-۲۰۵)، فرهنگ ادبیات فارسی (۵۱۲-۵۱۳)، فرهنگ سخنوران (۹۲۲-۹۲۳)، گنج سخن (۲/۱۰۶-۱۰۷)، لیاب الالیاب (۲/۲۰۳۶-۲۹۷)، لعب‌نامه (ذیل/نظامی گنجوی)، مجمع الفصحی (۱۲۱۲/۳-۱۲۴۷)، مسئولین کتب چاپی (۶/۶۹۹-۷۰۶)، ستیج لامکار (۴/۵۰۵-۵۰۶)، سماعات لاس (۶۰۶-۶۰۷)، هفت سیم (۲/۴۹۳-۵۰۱)، پدگار (م ۲، ش ۹ و ۱۰، م ۹۲-۹۳)، یقین (م ۷، ش ۱۰، ص ۲۷۴-۲۷۶)

نظر علی بیگ. (م ۱۳۰۰ ق)، نقاش. تصویر ساز دوره زندیه و اوایل قاجاریه و در مجالس برمی و چهره‌سازی مهارت داشت. از آثار وی قاپ آینه پر خلوتی که مجلس یوسف و رلیخا بر روی آن نقش شده و

وی را شاکردان ملا حسین رفیق اصفهانی (م ۱۲۱۲ ق) شمرده می‌شد. در اصفهان درگذشت. مؤلف «الدریعه» تاریخ فوت وی را ۱۲۶۶ ق می‌داند. از آثارش «دیوان» شعر، که در کتابخانه ملی موجود می‌باشد. صاحب «سعیة محمود» شماره اشعار «دیوان» او را شش هزار بیت می‌داند.

حديقة للشراء (۱۹۰۱/۳)، دانشندان و سخن سرایان
تاریخ (۵/۵۹۰)، الدرر (۱۲۱۲/۹)، ریحانه (۲۱۶/۶)،
سعیة محمود (۱/۳۲۶-۳۲۵)، صبح گش (۵۳۱)،
فرهنگ سخنوران (۹۲۵)، فهرست نسخ خطی کتابخانه
ملی (۱/۹۲)، لب نامه (ذیل/نظیر)، مجمع القصصا
(۶/۱۰۸۹)، مصطفی شیراب (۱۹۴)، مکرم الاثر
(۳/۸۲۸)، نگارستان دار (۲۶۹-۲۷۰)

نظیر شیرزی، امان الله بیگ - نظیر رنگنه

نظیر مشهدی، (ص دهم و باردهم ق)، شاعر، متخصص به نظیر، وی در ابتدا نظیری تخصص می‌کرد و بعداً تخصص خود را نظیر قرار داد. در ۱۰۱۳ ق از خراسان به مکه رفت و از آنجا به هند مسافرت کرد. در پیجاپور به خدمت ابراهیم عادلشاه ثانی (۱۰۳۵-۹۹۸ ق)، از سلسله عادلشاهیان دکن، رسید و در رمه مشایخ او درآمد و در ۱۰۴۰ ق از هند به مشهد بازگشت. آزاد بلگرامی در «سرو آزاد» می‌گوید که نظیری در ۱۰۳۰ ق به مکه رفته و از آنجا به هند مسافرت کرده و بعد از درگذشت نظیری بیشاپوری (م ۱۰۲۱-۱۰۲۳ ق) به پیجاپور رسیده است. مؤلف «مطلع الشمس» سان ورود او را به هند ۱۱۰۳ ق نوشته است. اشعاری از وی در تذکرها آمده است.

آشکده آذر (۲/۵۰۹)، تاریخ ادبیات در ایران (۲/۹)،
سندکره دو روشن (۸۲۶-۸۲۷)، الدرر (۱۲۱۲/۹)،
۱۲۱۳)، سرو آزاد (۵۶-۵۵)، فرهنگ سخنوران (۹۴۵)،
کنز الدین هند (۲/۱۴۴۴-۱۴۴۹)، لب نامه (ذیل/نظیر
مشهدی)، مطلع الشمس (۲/۴۴۹)

نظیری قسمی، (ص دهم ق)، شاعر و شاعر، وی در کعبه شاه طهماسبی و تحت نظر نقاشان و خوشنویسان مشهور، شاعری و خط می‌آموخت و سپس کلید در کعبه به شاهی شد و در مواقعی نیز با شاه به نقاشی می‌پرداخت. نظیری شعر هم می‌سرود این مطلع از دوست:

عشق بیت صورتگری افکند شوری در سرم
خلقی به صورت عاشق و مر عاشقی صورتگرم

وی در تذکرها آمده است. از او است:

که از کهر سر زلفت دل دیوانه می‌رقصد

اگر رمزی بگیریم شیخ در بتخانه می‌رقصد

تذکره نصوآبادی (۲۲۰)، الدرر (۱۲۱۱/۹)، صبح گلشن

(۵۳۰)، فرهنگ سخنوران (۹۴۴)، لب نامه (ذیل/نظمی

شعی).

نظمی تبریزی، نظام الدین علی جوهر شتاس (ر ۱۰۸۱ ق)، شاعر در عهد اکبر شاه (۱۰۱۴-۹۶۳ ق) به هندوستان رفت و در آنجا «دیوان» خود را در دو هزار و ششصد بیت مرتب کرد. وی در فوت اشرف صبحی (م ۱۰۸۱ ق) مرثیه‌ای سرود که در «دیوان» او موجود می‌باشد.

تذکره رود روشن (۸۳۶)، دانشندان آذربایجان (۳۸۶)،

الدرر (۱۲۱۲/۹)، فرهنگ سخنوران (۹۲۴)، کنز الدین

هند (۲/۱۴۴۴)، لب نامه (ذیل/نظمی تبریزی)، هفت

انیم (۳/۲۵۰)

نظمی تهرانی، شاعر، (۱۳۴۰-۱۳۸۴ ق)، شاعر، نویسنده، مترجم و روزنامه‌نگار پدرش از مأمورین دولت بود و پیوسته از شهری به شهر دیگری مأموریت می‌داد. از این دو نظمی تحصیلات مقدماتی را در شهرها مختلف خواند و تحصیلات متوسطه را در رشته ادبیات در دبیرستان دارالفنون و مسئولی گذراند. وی با مطبوعات همکاری نزدیک داشت و سرگیری چند روزنامه را به عهده گرفت و مجله هنری و سیاسی «عقیده» را در ۱۳۶۵ ق منتشر کرد. و از سنین جوانی به نظم شعر پرداخت. از دیگر آثار وی «اطلاق کبود» «شب مهتابی» «معشوقه بی گناه» «دیدوهای جوانی» «آفتابنا» «اسرار بغداد» «گرفته سیاه» «علا در کو» «این تو بودی» «شهای هند» «پدری که پسر خود را می‌کشد» «روح گمشده» ترجمه «طلوعان زندگی»، ترجمه «نگاه»، مجموعه شعر.

الدرر (۹/۱۱۵۷، ۱۲۱۲، ۲۰۵/۱۸)، سخنوران ساس

معاصر (۲/۳۶۶۲-۳۶۶۶)، فهرست کتابهای چاپی فارسی

(۱/۱۹۶، ۲/۲۱۶، ۵/۵۸۹، ۶/۵۵۲، ۷/۱۰۵۰، ۸/۱۰۶۲، ۹/۱۱۲۲،

۱۰/۲۹۰، ۱۱/۱۷۴۰، ۱۲/۱۷۴۷، ۱۳/۹۴، ۱۴/۲۶۵، ۱۵/۲۳۹۸،

۱۶/۲۴۴۵، ۱۷/۲۷۱۳، ۱۸/۲۹۱۷، ۱۹/۳۰۵۴، ۲۰/۳۳۰۸، ۲۱/۳۲۳۵)، سؤلیس

کتاب چاپی (۱۶/۵۳۳۵۳۳).

نظیر رنگنه، امان الله بیگ، (و ۱۲۳۶ ق)، شاعر،

متخصص به نظیر از یز رنگنه بود در صفاغان به شغل کتبت اشتغال داشت و از این طریق مر مر معاش می‌کرد

احوال و آثار سفاشان (۱۳۹۳/۳)، تاریخ اسمهان (۲۹۰-۲۸۹)، تاریخ هنرهای ملی (۸۴۱-۸۴۲)، صفه سامی (۳۱۰)، الذریعه (۱۳۱۳/۹)، گلستان هنر (۱۳۹).

نظیری مشهدی - نظیر مشهدی.

نظیری نیشابوری، میرزا محمد حسین، (وف ۱۰۲۱-۱۰۲۲ ق)، شاعر، متخصص به نظیری اصل وی را از حوی می دانند. اهل نیشابور بود. او از ابتدای جوانی به کسب علم و ادب پرداخت و به شعر وی روی آورد و رباعی وی را نزد شیخ خولئی مدوی، مؤلف «گلزار ادب»، امرحمت و حدیث و تفسیر را از مولانا حسین جوهری فراگرفت. وی به شعر باررگانی می پرداخت و از همان جوانی به قصد تجارت از خراسان بیرون آمد. در ۹۹۲ ق به کاشان رفت و در آنجا با بزرگانی همچون تقی الدین اوحدی، مولانا خانم، قهس و مقصود خرده آشنا شد و در مجالس مشاهیر آنها شرکت کرد. به عراق و آذربایجان نیز سفر نمود. وی سپس به هند رفت و در آگره به خدمت میرزا عبدالرحیم خان، خان حاد (م ۱۰۶۳ ق) پیوست و در ملازمت او قرار گرفت و به مدحش پرداخت. بعد از این تاریخ با معرفی خان خاندان به دربار اکبر شاه راه یافت و مداح او شد. در ۱۰۰۱ ق هند قاصدهای برای صاحب «خلاصه الاشعار» و «دیوان» شعرش را، که مشتمل بر اسامی شعر نزدیک به چهار هزار بیت بود، نیز برای وی فرستاد. در ۱۰۱۲ ق به مکه مشرف شد و در بارگشت به احمد آباد گجرات رفت و در آنجا ماکن گردید. وی در زمان سکونت در گجرات به مدح شاهزاده مراد پرداخت. بعد از اکبر شاه به دربار جهنگیر شاه (۱۰۱۴-۱۰۳۷ ق) رفت. نظیری در مدت زندگی خود هیچ گاه از دو پیشه اصلی خود، سازگانی و مدیحه سرایی فارغ نشد. او بر مذهب دوارده امامی بود و شاعرانی چون ظهیری، ملک قسبی و عرفی با وی سراع داشتند. او با شایب مشهدی و شکیبی اسمهدانی دوستی داشت و با امین احمد رازی معاصر بود. وی در احمد آباد گجرات درگذشت و در محله تاجپوره آنجا به خاک سپرده شد. بنا به آورده مؤلف «تاریخ ادبیات در ایران» با توجه به ماده تاریخی که در زمینه فوت نظیری گفته شده است، ۱۰۲۱ ق سددیت پیشگیری دارد. برخی از تذکره ها نظیری را نا نظیر مشهدی و نظیری، صاحب «بهمن نامه آذری» در آمیخته اند. آثار وی «دیوان» شعر است، که خود در ۱۰۲۰ ق به کتابخانه حاکم خانات تقدیم کرده و شامل قصیده، ترکیب بند، غزل، قطعه و رباعی می باشد، که مجموع بیاب آن به ده هزار بیت می رسد.

آسکده آذ (۲۱ / ۷۳۸۰)، «بهاح المکون» (۵۳۲/۱)، حماسه سرایی در ایران (۲۵۷)، تاریخ ادبیات ایران، ایران (۱۶۸/۴)، تاریخ ادبیات در ایران (۹۱۶-۸۹۷/۵)، تاریخ نظم و نثر (۴۴۹)، تذکره رور روشی (۸۶۱-۸۳۷)، تذکره میخانه (۷۸۵-۸۰)، دایرةالمعارف فارسی (۳۰۴۰/۲)، (۲۰۲۱)، الریعه (۱۲۱۳/۹)، ریاض العونی (۲۳۶)، (۲۳۷)، رساله (۲۱۷-۶/۶)، سرود آزاد (۲۶-۲۴)، فرهنگ ادبیات فارسی (۵۱۵-۵۱۲)، فرهنگ سخنوران (۹۴۶-۹۴۵)، کسارون هند (۱۲۴۹/۲)، کلمات الشمره (۱۷۹)، گنج سخن (۷۶-۶۴/۳)، لغت نامه (دین نظیری نیشابوری)، مجمع النواصی (۲۲۰-۲۱۹)، مجمع النواصی (۱۰۲-۱۰۱/۴)، مطلع النسی (۱۷۷/۳)، (۱۷۸)، مود التوسیع (۲۷۸)، مؤلف کتب چاپی (۹۱۰-۹۰۹/۲)، نتایج الافکار (۷۱۸-۷۱۳)، نعمت لعلیم (۲۸۱-۲۷۵/۲).

نعمت الله بن محمد بوابه، (ر ۸۷۰ ق)، نقاش و خطاط وی ز شاگردان عبدالرحیم خلوتی بود و در طراحی و معرق کاری نیز مهارت داشت. از آثار او، تزیین و معرق کاری کاشیهای سردر و حواشی مسجد کبود تبریز است، که از شاهکارهای بی نظیر کاشی کاری و معرق سازی در جهان به شمار می رود. رقم ابن استاد، در قسمی از منود مفرس به خط ثلث جلی ممتاز و کوفی و رقاع حسین است. «ای اربع ربیع الاول» سته سببی و ثمانمئة، افس اعباد نعمه الله بن محمد البوابه.

احوال و آثار خوشنویسان (۱۲۳۳/۴)، احوال و آثار سفاشان (۱۳۹۲/۳)، تاریخ هنرهای ملی (۸۰۵/۲)، گلستان هنر (۲۸).

نعمت الله حنجره (س یازدهم ق)، حنجره، اهل هرات بود و در سنگ تراشی مهارت داشت. از آثار وی سنگ قبر منقش و خط دار یزدگی که حواشی و کنار آن به گلهی ریتی و سبیر تزیینات آرایش یافته و ادهیه و آیاتی از کلام الله مجید، به خط نستعلیق ریب دو کساره ها کسایت شده است، با رقم: «اعمل استاد نعمه الله، مشقه درویش علی».

حوال و آثار سفاشان (۱۳۹۳/۳)

نعمت الله مشهدی، (رح ۱۰۵۲ ق)، خطاط اهل مشهد بود. پدرش در ملک مفران شاه عباس (۱۰۳۸-۹۹۶ ق) می زیست. وی در کودکی نزد سید احمد مشهدی به تعلیم خط پرداخت، بعدها به قزوین رفت و مدتی نزد عیصرضا عباسی (ر ۱۰۲۵ ق) مشق خط کرد. نعمت الله در سرودن

شعر بی مهارت داشت. هنگامی که شاه عباس به مشهد رفت، او نیز به وطن خود بازگشت و بی هنگام تألیف هگلستان هنر، حدود ۱۰۵۲ ق، هنوز در قید حیات بود. احوال و آثار خوشنویسان (۹۲۵)، اعیان الشیعه (۲۲۵/۱۰)، گلستان هنر (۱۲۶-۱۲۷)، مطلع الشمس (۲۴۹، ۲).

نعمت الله نیشابوری شریف، فرزند محمد، (ر ۸۷۰ ق)، خطاط، از آثار وی یک نسخه «الب لا حیر» به قلم کتابت ملیح، با رقم «قد وقع الفراغ من التسخيف ضحوة الجمعة العاشر من ذي القعدة المتطعم في شهر سنة سبعين و ثمانمائة هجرية، كتبه الفقير الحقير، بمعة الله بن محمد النابوری الشريف»، حوال و آثار خوشنویسان (۹۲۵، ۳).

نعمت تیریزی، ملا مؤمن، (س یازدهم ق)، شاعر، متخلص به ایمان، برخی از تذکرة نویسان لقب او را نیز ایمان می دانند. وی از شاگردان ملا محسن فیض کاشانی (م ۱۰۹۱ ق) بود و ظاهراً تخلص خود را از استادش گرفته است. اجدادش نقیب لاشراف تبریز بودند و بی در آیین حال که تحصیل علوم کرد، از ذوق قصوف نیز بی بهره نبود. نعمت تا زمان تألیف «تذکرة نصرانی» (تألیف شده در ۱۰۸۲ ق)، در قید حیات بود و در تبریز به سر می برد و اوست.

نیمتی روی دل نا روی دل در آیس و آن سیمی
تایی خویش و ت خویشتن و در میان سیمی
ذکر، مصریاتی (۱۹۲)، دشتیان آذربایجان (۵۸۵۷)،
الدریعه (۱۱۵/۹، ۱۱۶۴، ۱۲۱۶)، ریاض العارفین (۲۳۶)،
ریحانه (۲۱۲، ۱)، صحیح گلشن (۵۲۱، ۲۸)، فرهنگ
سجوران (۹۲۶)، لغت نامه (دین و نعمت میرزی).

نعمت فسائی، میرزا محمود، فرزند زین العابدین حسینی، (۱۲۷۱-۱۳۴۲/۱۳۲۵ ق)، شاعر، متخلص به نعمت. در فسا به دنیا آمد سپس به مشهد علی خاں شیرازی، صاحب «شرح الصحیفة السجادیة» می رسد. میرزا محمود خط مستعرب را خوش می نوشت و در ساختن ماده تاریخ تبحر داشت. وی همچنین به هندوستان و مصر و عثمانی سفر کرد. از آثارش: «مدیح التواریخ»، منظومه ای در تاریخ هفت معاصرین خود «چهار میوه»، شعر «الکج در»، شعر «دیوان» شعر.

آثار مجید (۸۸-۸۷)، اعیان الشیعه (۱۵۲/۸)، دانشندان و
سجور سیریان فارس (۵-۶۹-۷۰)، الدرر

(۱۲۱۵/۹، ۷۲/۳)، شرح حال رجال (۲۵۷/۶)، فرهنگ
سجوران (۹۲۶)، فهرست کتابهای چاپی فارسی
(۱۰۹۲/۱، ۲۷۷۲/۲)، مسوولین کتیب چاپی
(۱۰۳/۶-۱۰۴)، پیمان (س ۷، ض ۴، ص ۱۶۲).

نعمت گنابادی، قاضی نعمت، (س دهم ق)، شاعر با
سم میرزای صفوی (م ۹۷۳/۹۷۵ ق)، مؤلف تذکرة «تحفة
سامی»، معاصر بود. او در فن مباح مهارت داشت
شعاری و وی در تذکرة ها آمده است از اوست.
شده مردمان چشم به امیدت اشکیاران
چشمه شود اگر در آبی ز در امیدواران
تسخنه سامی (۳۱۲-۳۱۳)، الدرر (۷۲/۹، ۱۲۱۵)
فرهنگ سجوران (۹۲۷)

نعمتی کاشانی، (س دهم ق)، شاعر، وی با سام میرزا
صفوی (م ۹۷۳/۹۷۵ ق) مؤلف تذکرة «تحفة سامی»
معاصر بود در علم عروض و قافیه و معما تبحر داشت.
همچنین قصایدی در مسابق دارد. از آثار وی «دیوان»
شماره «مثنوی» در وزن «سبحة لایزال»
تسخنه سامی (۲۸۵)، الدرر (۱۲۱۶/۹)، صحیح گلشن
(۵۳۴)، فرهنگ سجوران (۹۲۷)

نعیماء، (س یازدهم ق)، خطاط. محمد صالح اصفهانی
وی را از خوشنویسان بعد از دوره میر عماد و معاصر پدر
خود، قربای اصفهانی (م ۱۰۷۲ ق) می داند. از آثار وی: دو
قطعه در یک مرقع، به قلم چهار دانگ و دو دانگ و تیم دو
دانگ خوشی، با رقم «کتبه نعیماء مؤمناء»
احوال و آثار خوشنویسان (۹۲۶/۳).

نعیمای شیرازی، (س یازدهم ق)، شاعر. اهل شیراز
بود و در آن دیار به حیطی اشتغال داشت. وی مدتی در
خدمت امامعلی خان، حاکم فارس، به سر برد و در کارخانه
او خیاطی می کرد. طبع شعر خوبی داشت و در سرودن
شعر به غزل تمایل بیشتری داشت. در «درساعة ناصری»
نام وی به اشتباه نعیمای شیرازی ذکر شده است. اشعاری از
وی در تذکرة ها نقل شده است. از اوست:

در محبت سر حرف گنه و ان توان کرد
صد سخن بر لب و یک حرف ادا توان کرد

ذکر، رور و نس (۸۲۲)، تذکرة نصرانی (۲۹۴)،
دانشندان و سخن سراپا فارسی (۷۰۵، ۲۰۴/۵)، الدرر
(۱۲۱۲/۹)، سبحة ناصری (۸۱/۲)، فرهنگ
سجوران (۹۲۷)، مرآت معاصره (۶۶۱-۶۶۲).

نیمروز تنگ می‌زیست و مؤسس طریقهٔ حروفیه بود. از شاگردان فضل‌الله می‌توان به سید عبداللّیس نسیمی شیرازی و شیخ ابوالحسن اصفهانی، معروف به علی الاعلی، اشاره کرد. گویند میرانشاه، فرزند تیمور و حاکم درناجان، به هر پدر او را از شیروان احضار کرد و به تروی علمای عصر به قتل رسانید. گفته‌اند که در ۸۰۴ ق سروجسد او را سوراخند پس از او عقابش در اکثر محاکم اسلامی منتشر گردید. برخی از طرفدارانش به آساطوبی گریختند و در آنجا به خاتمه‌های مکتبشان وارد شده و طریقهٔ حروفیان را به جای حقیقهٔ آنها رواج دادند. مدفن او در نجوان است. در مورد سال تولد، قتل و عناوین آثار وی، بین برخی تذکرها اختلافاتی وجود دارد. از آثار مهم او، «جاودان کبیر» و «جاودان صغیر» می‌باشد که بعضی از تذکرها آن را تحت عنوان کلی «جاودان نامه» آورده‌اند. صاحب «دانشمندان آذربایجان» آورده که سید فضل‌الله در شیروان مدتی زندانی بوده و در ۷۹۶ ق، در محبس، «جاودان نامه» را تألیف کرده، همچنین ادامه داده که شاگرد او، علی الاعلی، این کتاب را به نظم درآورده است و در ضمن قصیده‌ای تر مشتمل بر وقایع آینده به او نسبت می‌دهد. از دیگر آثارش: «انعم و ابق»، به فارسی، «عشر نامه»، «نومنامه»، به لهجهٔ استرآبادی، «محبت نامه»، «شوی» «عشر نامه» در هزار و صد و بیست بیت، «دیوان شعر

مسروده در تاریخ (۶۶-۲)، دانشمندان آذربایجان (۳۸۸-۲۸۶)، دایرةالمعارف فارسی (۱/۱۹۱۰)، الذریعه (۷۷، ۵/۹، ۱۲/۱۲)، ریاض الصابون (۵۶)، ریحانه (۶/۲۱۸-۲۲)، صحیح گلشن (۵۳۴)، سرمه‌نگ مسروران (۹۴۷)، کشف الصون (۵۷۸، ۱۱۳۷)، لغت نامه (دیل) «حروفی استرآبادی، حروفیان، نسیمی استرآبادی»، هدیه المارهب (۸۲۲/۱).

نعمی جرجانی، «یوم‌تصور احمد بن فضل»، (وف ۴۱۵ ق)، حافظ، محدث و مورخ. اهل جرجان بود. از اسونکر اسماعیلی و ابوالحسن قنبرینی و ابوالحسن بن عدی و ابوالحسن نیشابوری حافظ و ابوعمر و حیری و نصر بن عبدالملک اندلسی و دیگران روایت کرد. از آثارش «اخبار الحبل» است. این کتاب در «الانساب» سمعانی تحت نام «اخبار الجبل» و در «الأعلام» زرکلی به نام «اخبار الحبل» آمده است. از دیگر آثارش: «المجتبی»، در حدیث، «الأعلام» (۱۸۶/۱)، انساب سمعانی (۵۱۲/۵)، میراث‌نامه (۲۲۰/۱۷)، معجم المزهبن (۲۶/۲).

نعمیای قمی، فرزند درویش بهشتی قنندر (س یازدهم ق)، شاعر، وی ساکن قم و صاحب طبعی موزون بود. ظاهراً یکبار به هندوستان رفته، ولی بعد به وطن بازگشته است. به آوردهٔ نصرآبادی نیمه قبل از تحریر «الذکره نصرآبادی» (تألیف شده در ۱۰۸۳ ق) درگذشته است. در «الذریعه» صاحب عنوان تحت نام نیم قمی ذکر شده است. تذکرها اشعاری از وی نقل کرده‌اند. از اوست.

آهی که پی تر از دل صناک می‌کشم
سرو بریده ایست که بر خاک می‌کشم
ذکرهٔ روز روشن (۸۲۱)، تذکرهٔ نصرآبادی (۲۲۰-۲۲۱)،
الذریعه (۱۲۱۶/۹)، فرهنگ مسروران (۹۴۷).

نعم‌الدین کاتب شیرازی، (ز ۹۱۵ ق)، خطاط. از آثار وی یک نسخه «دیوان» امیر خسرو دهلوی، به قلم کتبت خمی متوسط، پ رقم. «تم بمون الله و توفیقه» صاحب عشرین شهر جمادی الاول سنه ۸۹۸... نعم‌الدین الکاتب شیرازی اصلح الله حاله، یک نسخه «دیوان» کمال خجندی، به قلم کتبت خمی متوسط، با رقم: «تم الکتاب». علی يد العبد المذنب نعم‌الدین الکاتب، فی شهر ربیع الاول و تسعمائه، یک نسخه «خمس» نظامی، به رقم کتبت متوسط، با رقم: «نعم‌الدین کاتب الشیرازی» و تاریخ ۹۱۷ ق، نسخهٔ دیگر «خمس» نظامی، به همان رقم. رقم: «نعم‌الدین الکاتب» و تاریخ ۹۱۵ ق حروف و آثار خوش‌نویسان (۹۲۶/۳).

نعم شیرازی - نیمای شیرازی

نعمی استرآبادی، سید شاه فضل‌الله حروفی، فرزند ابومحمد، (ح ۷۴۰- مقتول ۷۹۸/۷۹۶ ق)، دانشمند، صوفی، عارف و شاعر، متخلص به نعمی. مشهور به حلال خور. نام پدر فضل را ابومحمد عبدالرحمن جلال‌الدین نیز ذکر کرده‌اند که فاضل‌القضات استرآباد بود. صاحب «ریحانه الادب» اصل ری را مشهدی دانسته که در شروان معیم بوده است. نعمی در استرآباد به دنیا آمد. در جرجانی به طایفه دوزی (دوختن بومی کلاه) می‌پرداخت و از این راه کسب معیشت می‌نمود. پس از مدتی به اصفهان رفت و از آنجا به زیارت خاتمه خدا مشرف شد. سپس به تبریز رفت. گویند این سیر و سفرها در طول زندگی نیمی، تکرار شده است. وی جامع معقول و متعول بود و در علوم غریبه و رموز تصرف و حکمت، مرتبه‌ای عالی داشت و در علم اسماء حروف، جبر و احداث ظاهر بود و از این مهارت در جهت نشر و تعمیم عقاید خود استفاده کرد. وی در عهد

نعمی گنابادی، مولانا قاضی - نعمت گنابادی

نعمه خراسانی، میرزا عبدالوهاب، (ز ۱۲۶۹ ق)، خطاط و شاعر، متخلص به نعمه. وی برادرزاده ملا نعمتی خراسانی، منقب به خاکوی بود و در شیراز تحصیل نمود. از به وصال شیرازی (م ۱۲۶۳ ق)، که از فقها و عرفای آن روز بود ارادت داشت. عبدالوهاب خط نسخ و سستعلیق را بیگ می نوشت. لازم به ذکر است هدایت، صاحب «مجمع لنصحاء» از این شاعر تحت عنوان نعمه خراسانی یاد می کند. اثر وی «دیوان» شعر است. از آثار خطی او: «رأد المهد» نیم رقی، نسخ کتبت عالی با ترجمه سستعلیق کتات خمی متوسط، با رقم: ... و ان العبد الاعمل الکتاب عبدالوهاب .. سنة ستون و مائتان بعد الالف الهجرة النبویه «قرآن رحلی کوچک روعی عالی، عمل لطعلی شیرازی، نسخ کتبت جلی خوش، با رقم: «عبدالوهاب مستخلص به نعمه...» ۱۲۶۹ ق.

سوال و اشار خوشنویسان (۱۱۰۹/۴-۱۱۱۰)،
حدیقه النشمه (۱۹۰۳-۱۹۰۴، ۱۹۹۱)، الذریعه
۱۲۱۸/۹، ریاض الماریف (۳۲۸-۳۲۷)، صد سال شیخ
خراسان (۵۷۶-۵۷۷)، مجمع الفصحا (۱۰۳۳/۶)

نعمه شیرازی - نعمه خراسانی، میرزا عبدالوهاب

نعمه مازندرانی - نعمه نوری مازندرانی.

نعمه نوری مازندرانی، میرزا رضاقلی، فرزند میرزا پروگ. (ز ۱۲۶۱ ق)، شاعر. وی در مصاحبت الله قلی میرزا یلعانی، خواهرزاده محمد شاه قاجار (م ۱۲۶۴ ق)، بسر می برد و چندی میر به خدمت متوجه خان معتمدالدوله مشغول بود و به مدیحه سرایی می پرداخت. از آثارش «دیوان» شعر می باشد.

حدیقه النشمه (۱۹۰۳-۱۹۰۴، ۱۹۹۱)، الذریعه (۱۲۱۸، ۹)،
فرهنگ سحران (۱۲۸)

نصی کرمانی، پرهان الدین نفیس بن عوضی بن نفیس. (ز ۸۵۳ ق)، طبیب. معروف به حبیب نفیس وی در کرمان می رست و از اطباء مشهور عهد خود بود که به سبب همین شهرت، میرزا الف بیگ بن شاهرخ تیموری او را به سمرقند احضار نمود. نفیس مدتی در این دیار در خدمت الف بیگ به سر برد و شرح عربی کتاب «الاساس و الاعلام» نجیب الدین محمد بن علی سمرقندی را که از مهمترین کتابهای طبی بود، به نام الف بیگ در ۸۲۷ ق به

پایان رسانید پس از کشته شدن العربیگ (۸۵۳ ق)، وی به کرمان بازگشت و تا پایان عمر در آنجا ماند. از دیگر آثارش، رساله ای در «سمومات» شرح «موجر القانون» علی بن ابی الحزم قرشی، که از بهترین شروح این کتاب است و پرهان الدین آن را در ۸۴۱ ق در سمرقند به پایان رسانیده است. این کتاب به «شرح نفیسی» نیز مشهور می باشد.

الاعلام (۱۶/۹)، انبان النشمه (۲۲۷/۱۰)، تاریخ ادبیات
در ایران (۱۰۹۶/۴)، حبیب السیر (۳۵/۴)، الذریعه
۵۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۴، ۲۵، ۲۶، ۲۷، ۲۸، ۲۹، ۳۰، ۳۱، ۳۲، ۳۳، ۳۴، ۳۵، ۳۶، ۳۷، ۳۸، ۳۹، ۴۰، ۴۱، ۴۲، ۴۳، ۴۴، ۴۵، ۴۶، ۴۷، ۴۸، ۴۹، ۵۰، ۵۱، ۵۲، ۵۳، ۵۴، ۵۵، ۵۶، ۵۷، ۵۸، ۵۹، ۶۰، ۶۱، ۶۲، ۶۳، ۶۴، ۶۵، ۶۶، ۶۷، ۶۸، ۶۹، ۷۰، ۷۱، ۷۲، ۷۳، ۷۴، ۷۵، ۷۶، ۷۷، ۷۸، ۷۹، ۸۰، ۸۱، ۸۲، ۸۳، ۸۴، ۸۵، ۸۶، ۸۷، ۸۸، ۸۹، ۹۰، ۹۱، ۹۲، ۹۳، ۹۴، ۹۵، ۹۶، ۹۷، ۹۸، ۹۹، ۱۰۰، ۱۰۱، ۱۰۲، ۱۰۳، ۱۰۴، ۱۰۵، ۱۰۶، ۱۰۷، ۱۰۸، ۱۰۹، ۱۱۰، ۱۱۱، ۱۱۲، ۱۱۳، ۱۱۴، ۱۱۵، ۱۱۶، ۱۱۷، ۱۱۸، ۱۱۹، ۱۲۰، ۱۲۱، ۱۲۲، ۱۲۳، ۱۲۴، ۱۲۵، ۱۲۶، ۱۲۷، ۱۲۸، ۱۲۹، ۱۳۰، ۱۳۱، ۱۳۲، ۱۳۳، ۱۳۴، ۱۳۵، ۱۳۶، ۱۳۷، ۱۳۸، ۱۳۹، ۱۴۰، ۱۴۱، ۱۴۲، ۱۴۳، ۱۴۴، ۱۴۵، ۱۴۶، ۱۴۷، ۱۴۸، ۱۴۹، ۱۵۰، ۱۵۱، ۱۵۲، ۱۵۳، ۱۵۴، ۱۵۵، ۱۵۶، ۱۵۷، ۱۵۸، ۱۵۹، ۱۶۰، ۱۶۱، ۱۶۲، ۱۶۳، ۱۶۴، ۱۶۵، ۱۶۶، ۱۶۷، ۱۶۸، ۱۶۹، ۱۷۰، ۱۷۱، ۱۷۲، ۱۷۳، ۱۷۴، ۱۷۵، ۱۷۶، ۱۷۷، ۱۷۸، ۱۷۹، ۱۸۰، ۱۸۱، ۱۸۲، ۱۸۳، ۱۸۴، ۱۸۵، ۱۸۶، ۱۸۷، ۱۸۸، ۱۸۹، ۱۹۰، ۱۹۱، ۱۹۲، ۱۹۳، ۱۹۴، ۱۹۵، ۱۹۶، ۱۹۷، ۱۹۸، ۱۹۹، ۲۰۰، ۲۰۱، ۲۰۲، ۲۰۳، ۲۰۴، ۲۰۵، ۲۰۶، ۲۰۷، ۲۰۸، ۲۰۹، ۲۱۰، ۲۱۱، ۲۱۲، ۲۱۳، ۲۱۴، ۲۱۵، ۲۱۶، ۲۱۷، ۲۱۸، ۲۱۹، ۲۲۰، ۲۲۱، ۲۲۲، ۲۲۳، ۲۲۴، ۲۲۵، ۲۲۶، ۲۲۷، ۲۲۸، ۲۲۹، ۲۳۰، ۲۳۱، ۲۳۲، ۲۳۳، ۲۳۴، ۲۳۵، ۲۳۶، ۲۳۷، ۲۳۸، ۲۳۹، ۲۴۰، ۲۴۱، ۲۴۲، ۲۴۳، ۲۴۴، ۲۴۵، ۲۴۶، ۲۴۷، ۲۴۸، ۲۴۹، ۲۵۰، ۲۵۱، ۲۵۲، ۲۵۳، ۲۵۴، ۲۵۵، ۲۵۶، ۲۵۷، ۲۵۸، ۲۵۹، ۲۶۰، ۲۶۱، ۲۶۲، ۲۶۳، ۲۶۴، ۲۶۵، ۲۶۶، ۲۶۷، ۲۶۸، ۲۶۹، ۲۷۰، ۲۷۱، ۲۷۲، ۲۷۳، ۲۷۴، ۲۷۵، ۲۷۶، ۲۷۷، ۲۷۸، ۲۷۹، ۲۸۰، ۲۸۱، ۲۸۲، ۲۸۳، ۲۸۴، ۲۸۵، ۲۸۶، ۲۸۷، ۲۸۸، ۲۸۹، ۲۹۰، ۲۹۱، ۲۹۲، ۲۹۳، ۲۹۴، ۲۹۵، ۲۹۶، ۲۹۷، ۲۹۸، ۲۹۹، ۳۰۰، ۳۰۱، ۳۰۲، ۳۰۳، ۳۰۴، ۳۰۵، ۳۰۶، ۳۰۷، ۳۰۸، ۳۰۹، ۳۱۰، ۳۱۱، ۳۱۲، ۳۱۳، ۳۱۴، ۳۱۵، ۳۱۶، ۳۱۷، ۳۱۸، ۳۱۹، ۳۲۰، ۳۲۱، ۳۲۲، ۳۲۳، ۳۲۴، ۳۲۵، ۳۲۶، ۳۲۷، ۳۲۸، ۳۲۹، ۳۳۰، ۳۳۱، ۳۳۲، ۳۳۳، ۳۳۴، ۳۳۵، ۳۳۶، ۳۳۷، ۳۳۸، ۳۳۹، ۳۴۰، ۳۴۱، ۳۴۲، ۳۴۳، ۳۴۴، ۳۴۵، ۳۴۶، ۳۴۷، ۳۴۸، ۳۴۹، ۳۵۰، ۳۵۱، ۳۵۲، ۳۵۳، ۳۵۴، ۳۵۵، ۳۵۶، ۳۵۷، ۳۵۸، ۳۵۹، ۳۶۰، ۳۶۱، ۳۶۲، ۳۶۳، ۳۶۴، ۳۶۵، ۳۶۶، ۳۶۷، ۳۶۸، ۳۶۹، ۳۷۰، ۳۷۱، ۳۷۲، ۳۷۳، ۳۷۴، ۳۷۵، ۳۷۶، ۳۷۷، ۳۷۸، ۳۷۹، ۳۸۰، ۳۸۱، ۳۸۲، ۳۸۳، ۳۸۴، ۳۸۵، ۳۸۶، ۳۸۷، ۳۸۸، ۳۸۹، ۳۹۰، ۳۹۱، ۳۹۲، ۳۹۳، ۳۹۴، ۳۹۵، ۳۹۶، ۳۹۷، ۳۹۸، ۳۹۹، ۴۰۰، ۴۰۱، ۴۰۲، ۴۰۳، ۴۰۴، ۴۰۵، ۴۰۶، ۴۰۷، ۴۰۸، ۴۰۹، ۴۱۰، ۴۱۱، ۴۱۲، ۴۱۳، ۴۱۴، ۴۱۵، ۴۱۶، ۴۱۷، ۴۱۸، ۴۱۹، ۴۲۰، ۴۲۱، ۴۲۲، ۴۲۳، ۴۲۴، ۴۲۵، ۴۲۶، ۴۲۷، ۴۲۸، ۴۲۹، ۴۳۰، ۴۳۱، ۴۳۲، ۴۳۳، ۴۳۴، ۴۳۵، ۴۳۶، ۴۳۷، ۴۳۸، ۴۳۹، ۴۴۰، ۴۴۱، ۴۴۲، ۴۴۳، ۴۴۴، ۴۴۵، ۴۴۶، ۴۴۷، ۴۴۸، ۴۴۹، ۴۵۰، ۴۵۱، ۴۵۲، ۴۵۳، ۴۵۴، ۴۵۵، ۴۵۶، ۴۵۷، ۴۵۸، ۴۵۹، ۴۶۰، ۴۶۱، ۴۶۲، ۴۶۳، ۴۶۴، ۴۶۵، ۴۶۶، ۴۶۷، ۴۶۸، ۴۶۹، ۴۷۰، ۴۷۱، ۴۷۲، ۴۷۳، ۴۷۴، ۴۷۵، ۴۷۶، ۴۷۷، ۴۷۸، ۴۷۹، ۴۸۰، ۴۸۱، ۴۸۲، ۴۸۳، ۴۸۴، ۴۸۵، ۴۸۶، ۴۸۷، ۴۸۸، ۴۸۹، ۴۹۰، ۴۹۱، ۴۹۲، ۴۹۳، ۴۹۴، ۴۹۵، ۴۹۶، ۴۹۷، ۴۹۸، ۴۹۹، ۵۰۰، ۵۰۱، ۵۰۲، ۵۰۳، ۵۰۴، ۵۰۵، ۵۰۶، ۵۰۷، ۵۰۸، ۵۰۹، ۵۱۰، ۵۱۱، ۵۱۲، ۵۱۳، ۵۱۴، ۵۱۵، ۵۱۶، ۵۱۷، ۵۱۸، ۵۱۹، ۵۲۰، ۵۲۱، ۵۲۲، ۵۲۳، ۵۲۴، ۵۲۵، ۵۲۶، ۵۲۷، ۵۲۸، ۵۲۹، ۵۳۰، ۵۳۱، ۵۳۲، ۵۳۳، ۵۳۴، ۵۳۵، ۵۳۶، ۵۳۷، ۵۳۸، ۵۳۹، ۵۴۰، ۵۴۱، ۵۴۲، ۵۴۳، ۵۴۴، ۵۴۵، ۵۴۶، ۵۴۷، ۵۴۸، ۵۴۹، ۵۵۰، ۵۵۱، ۵۵۲، ۵۵۳، ۵۵۴، ۵۵۵، ۵۵۶، ۵۵۷، ۵۵۸، ۵۵۹، ۵۶۰، ۵۶۱، ۵۶۲، ۵۶۳، ۵۶۴، ۵۶۵، ۵۶۶، ۵۶۷، ۵۶۸، ۵۶۹، ۵۷۰، ۵۷۱، ۵۷۲، ۵۷۳، ۵۷۴، ۵۷۵، ۵۷۶، ۵۷۷، ۵۷۸، ۵۷۹، ۵۸۰، ۵۸۱، ۵۸۲، ۵۸۳، ۵۸۴، ۵۸۵، ۵۸۶، ۵۸۷، ۵۸۸، ۵۸۹، ۵۹۰، ۵۹۱، ۵۹۲، ۵۹۳، ۵۹۴، ۵۹۵، ۵۹۶، ۵۹۷، ۵۹۸، ۵۹۹، ۶۰۰، ۶۰۱، ۶۰۲، ۶۰۳، ۶۰۴، ۶۰۵، ۶۰۶، ۶۰۷، ۶۰۸، ۶۰۹، ۶۱۰، ۶۱۱، ۶۱۲، ۶۱۳، ۶۱۴، ۶۱۵، ۶۱۶، ۶۱۷، ۶۱۸، ۶۱۹، ۶۲۰، ۶۲۱، ۶۲۲، ۶۲۳، ۶۲۴، ۶۲۵، ۶۲۶، ۶۲۷، ۶۲۸، ۶۲۹، ۶۳۰، ۶۳۱، ۶۳۲، ۶۳۳، ۶۳۴، ۶۳۵، ۶۳۶، ۶۳۷، ۶۳۸، ۶۳۹، ۶۴۰، ۶۴۱، ۶۴۲، ۶۴۳، ۶۴۴، ۶۴۵، ۶۴۶، ۶۴۷، ۶۴۸، ۶۴۹، ۶۵۰، ۶۵۱، ۶۵۲، ۶۵۳، ۶۵۴، ۶۵۵، ۶۵۶، ۶۵۷، ۶۵۸، ۶۵۹، ۶۶۰، ۶۶۱، ۶۶۲، ۶۶۳، ۶۶۴، ۶۶۵، ۶۶۶، ۶۶۷، ۶۶۸، ۶۶۹، ۶۷۰، ۶۷۱، ۶۷۲، ۶۷۳، ۶۷۴، ۶۷۵، ۶۷۶، ۶۷۷، ۶۷۸، ۶۷۹، ۶۸۰، ۶۸۱، ۶۸۲، ۶۸۳، ۶۸۴، ۶۸۵، ۶۸۶، ۶۸۷، ۶۸۸، ۶۸۹، ۶۹۰، ۶۹۱، ۶۹۲، ۶۹۳، ۶۹۴، ۶۹۵، ۶۹۶، ۶۹۷، ۶۹۸، ۶۹۹، ۷۰۰، ۷۰۱، ۷۰۲، ۷۰۳، ۷۰۴، ۷۰۵، ۷۰۶، ۷۰۷، ۷۰۸، ۷۰۹، ۷۱۰، ۷۱۱، ۷۱۲، ۷۱۳، ۷۱۴، ۷۱۵، ۷۱۶، ۷۱۷، ۷۱۸، ۷۱۹، ۷۲۰، ۷۲۱، ۷۲۲، ۷۲۳، ۷۲۴، ۷۲۵، ۷۲۶، ۷۲۷، ۷۲۸، ۷۲۹، ۷۳۰، ۷۳۱، ۷۳۲، ۷۳۳، ۷۳۴، ۷۳۵، ۷۳۶، ۷۳۷، ۷۳۸، ۷۳۹، ۷۴۰، ۷۴۱، ۷۴۲، ۷۴۳، ۷۴۴، ۷۴۵، ۷۴۶، ۷۴۷، ۷۴۸، ۷۴۹، ۷۵۰، ۷۵۱، ۷۵۲، ۷۵۳، ۷۵۴، ۷۵۵، ۷۵۶، ۷۵۷، ۷۵۸، ۷۵۹، ۷۶۰، ۷۶۱، ۷۶۲، ۷۶۳، ۷۶۴، ۷۶۵، ۷۶۶، ۷۶۷، ۷۶۸، ۷۶۹، ۷۷۰، ۷۷۱، ۷۷۲، ۷۷۳، ۷۷۴، ۷۷۵، ۷۷۶، ۷۷۷، ۷۷۸، ۷۷۹، ۷۸۰، ۷۸۱، ۷۸۲، ۷۸۳، ۷۸۴، ۷۸۵، ۷۸۶، ۷۸۷، ۷۸۸، ۷۸۹، ۷۹۰، ۷۹۱، ۷۹۲، ۷۹۳، ۷۹۴، ۷۹۵، ۷۹۶، ۷۹۷، ۷۹۸، ۷۹۹، ۸۰۰، ۸۰۱، ۸۰۲، ۸۰۳، ۸۰۴، ۸۰۵، ۸۰۶، ۸۰۷، ۸۰۸، ۸۰۹، ۸۱۰، ۸۱۱، ۸۱۲، ۸۱۳، ۸۱۴، ۸۱۵، ۸۱۶، ۸۱۷، ۸۱۸، ۸۱۹، ۸۲۰، ۸۲۱، ۸۲۲، ۸۲۳، ۸۲۴، ۸۲۵، ۸۲۶، ۸۲۷، ۸۲۸، ۸۲۹، ۸۳۰، ۸۳۱، ۸۳۲، ۸۳۳، ۸۳۴، ۸۳۵، ۸۳۶، ۸۳۷، ۸۳۸، ۸۳۹، ۸۴۰، ۸۴۱، ۸۴۲، ۸۴۳، ۸۴۴، ۸۴۵، ۸۴۶، ۸۴۷، ۸۴۸، ۸۴۹، ۸۵۰، ۸۵۱، ۸۵۲، ۸۵۳، ۸۵۴، ۸۵۵، ۸۵۶، ۸۵۷، ۸۵۸، ۸۵۹، ۸۶۰، ۸۶۱، ۸۶۲، ۸۶۳، ۸۶۴، ۸۶۵، ۸۶۶، ۸۶۷، ۸۶۸، ۸۶۹، ۸۷۰، ۸۷۱، ۸۷۲، ۸۷۳، ۸۷۴، ۸۷۵، ۸۷۶، ۸۷۷، ۸۷۸، ۸۷۹، ۸۸۰، ۸۸۱، ۸۸۲، ۸۸۳، ۸۸۴، ۸۸۵، ۸۸۶، ۸۸۷، ۸۸۸، ۸۸۹، ۸۹۰، ۸۹۱، ۸۹۲، ۸۹۳، ۸۹۴، ۸۹۵، ۸۹۶، ۸۹۷، ۸۹۸، ۸۹۹، ۹۰۰، ۹۰۱، ۹۰۲، ۹۰۳، ۹۰۴، ۹۰۵، ۹۰۶، ۹۰۷، ۹۰۸، ۹۰۹، ۹۱۰، ۹۱۱، ۹۱۲، ۹۱۳، ۹۱۴، ۹۱۵، ۹۱۶، ۹۱۷، ۹۱۸، ۹۱۹، ۹۲۰، ۹۲۱، ۹۲۲، ۹۲۳، ۹۲۴، ۹۲۵، ۹۲۶، ۹۲۷، ۹۲۸، ۹۲۹، ۹۳۰، ۹۳۱، ۹۳۲، ۹۳۳، ۹۳۴، ۹۳۵، ۹۳۶، ۹۳۷، ۹۳۸، ۹۳۹، ۹۴۰، ۹۴۱، ۹۴۲، ۹۴۳، ۹۴۴، ۹۴۵، ۹۴۶، ۹۴۷، ۹۴۸، ۹۴۹، ۹۵۰، ۹۵۱، ۹۵۲، ۹۵۳، ۹۵۴، ۹۵۵، ۹۵۶، ۹۵۷، ۹۵۸، ۹۵۹، ۹۶۰، ۹۶۱، ۹۶۲، ۹۶۳، ۹۶۴، ۹۶۵، ۹۶۶، ۹۶۷، ۹۶۸، ۹۶۹، ۹۷۰، ۹۷۱، ۹۷۲، ۹۷۳، ۹۷۴، ۹۷۵، ۹۷۶، ۹۷۷، ۹۷۸، ۹۷۹، ۹۸۰، ۹۸۱، ۹۸۲، ۹۸۳، ۹۸۴، ۹۸۵، ۹۸۶، ۹۸۷، ۹۸۸، ۹۸۹، ۹۹۰، ۹۹۱، ۹۹۲، ۹۹۳، ۹۹۴، ۹۹۵، ۹۹۶، ۹۹۷، ۹۹۸، ۹۹۹، ۱۰۰۰، ۱۰۰۱، ۱۰۰۲، ۱۰۰۳، ۱۰۰۴، ۱۰۰۵، ۱۰۰۶، ۱۰۰۷، ۱۰۰۸، ۱۰۰۹، ۱۰۱۰، ۱۰۱۱، ۱۰۱۲، ۱۰۱۳، ۱۰۱۴، ۱۰۱۵، ۱۰۱۶، ۱۰۱۷، ۱۰۱۸، ۱۰۱۹، ۱۰۲۰، ۱۰۲۱، ۱۰۲۲، ۱۰۲۳، ۱۰۲۴، ۱۰۲۵، ۱۰۲۶، ۱۰۲۷، ۱۰۲۸، ۱۰۲۹، ۱۰۳۰، ۱۰۳۱، ۱۰۳۲، ۱۰۳۳، ۱۰۳۴، ۱۰۳۵، ۱۰۳۶، ۱۰۳۷، ۱۰۳۸، ۱۰۳۹، ۱۰۴۰، ۱۰۴۱، ۱۰۴۲، ۱۰۴۳، ۱۰۴۴، ۱۰۴۵، ۱۰۴۶، ۱۰۴۷، ۱۰۴۸، ۱۰۴۹، ۱۰۵۰، ۱۰۵۱، ۱۰۵۲، ۱۰۵۳، ۱۰۵۴، ۱۰۵۵، ۱۰۵۶، ۱۰۵۷، ۱۰۵۸، ۱۰۵۹، ۱۰۶۰، ۱۰۶۱، ۱۰۶۲، ۱۰۶۳، ۱۰۶۴، ۱۰۶۵، ۱۰۶۶، ۱۰۶۷، ۱۰۶۸، ۱۰۶۹، ۱۰۷۰، ۱۰۷۱، ۱۰۷۲، ۱۰۷۳، ۱۰۷۴، ۱۰۷۵، ۱۰۷۶، ۱۰۷۷، ۱۰۷۸، ۱۰۷۹، ۱۰۸۰، ۱۰۸۱، ۱۰۸۲، ۱۰۸۳، ۱۰۸۴، ۱۰۸۵، ۱۰۸۶، ۱۰۸۷، ۱۰۸۸، ۱۰۸۹، ۱۰۹۰، ۱۰۹۱، ۱۰۹۲، ۱۰۹۳، ۱۰۹۴، ۱۰۹۵، ۱۰۹۶، ۱۰۹۷، ۱۰۹۸، ۱۰۹۹، ۱۱۰۰، ۱۱۰۱، ۱۱۰۲، ۱۱۰۳، ۱۱۰۴، ۱۱۰۵، ۱۱۰۶، ۱۱۰۷، ۱۱۰۸، ۱۱۰۹، ۱۱۱۰، ۱۱۱۱، ۱۱۱۲، ۱۱۱۳، ۱۱۱۴، ۱۱۱۵، ۱۱۱۶، ۱۱۱۷، ۱۱۱۸، ۱۱۱۹، ۱۱۲۰، ۱۱۲۱، ۱۱۲۲، ۱۱۲۳، ۱۱۲۴، ۱۱۲۵، ۱۱۲۶، ۱۱۲۷، ۱۱۲۸، ۱۱۲۹، ۱۱۳۰، ۱۱۳۱، ۱۱۳۲، ۱۱۳۳، ۱۱۳۴، ۱۱۳۵، ۱۱۳۶، ۱۱۳۷، ۱۱۳۸، ۱۱۳۹، ۱۱۴۰، ۱۱۴۱، ۱۱۴۲، ۱۱۴۳، ۱۱۴۴، ۱۱۴۵، ۱۱۴۶، ۱۱۴۷، ۱۱۴۸، ۱۱۴۹، ۱۱۵۰، ۱۱۵۱، ۱۱۵۲، ۱۱۵۳، ۱۱۵۴، ۱۱۵۵، ۱۱۵۶، ۱۱۵۷، ۱۱۵۸، ۱۱۵۹، ۱۱۶۰، ۱۱۶۱، ۱۱۶۲، ۱۱۶۳، ۱۱۶۴، ۱۱۶۵، ۱۱۶۶، ۱۱۶۷، ۱۱۶۸، ۱۱۶۹، ۱۱۷۰، ۱۱۷۱، ۱۱۷۲، ۱۱۷۳، ۱۱۷۴، ۱۱۷۵، ۱۱۷۶، ۱۱۷۷، ۱۱۷۸، ۱۱۷۹، ۱۱۸۰، ۱۱۸۱، ۱۱۸۲، ۱۱۸۳، ۱۱۸۴، ۱۱۸۵، ۱۱۸۶، ۱۱۸۷، ۱۱۸۸، ۱۱۸۹، ۱۱۹۰، ۱۱۹۱، ۱۱۹۲، ۱۱۹۳، ۱۱۹۴، ۱۱۹۵، ۱۱۹۶، ۱۱۹۷، ۱۱۹۸، ۱۱۹۹، ۱۲۰۰، ۱۲۰۱، ۱۲۰۲، ۱۲۰۳، ۱۲۰۴، ۱۲۰۵، ۱۲۰۶، ۱۲۰۷، ۱۲۰۸، ۱۲۰۹، ۱۲۱۰، ۱۲۱۱، ۱۲۱۲، ۱۲۱۳، ۱۲۱۴، ۱۲۱۵، ۱۲۱۶، ۱۲۱۷، ۱۲۱۸، ۱۲۱۹، ۱۲۲۰، ۱۲۲۱، ۱۲۲۲، ۱۲۲۳، ۱۲۲۴، ۱۲۲۵، ۱۲۲۶، ۱۲۲۷، ۱۲۲۸، ۱۲۲۹، ۱۲۳۰، ۱۲۳۱، ۱۲۳۲، ۱۲۳۳، ۱۲۳۴، ۱۲۳۵، ۱۲۳۶، ۱۲۳۷، ۱۲۳۸، ۱۲۳۹، ۱۲۴۰، ۱۲۴۱، ۱۲۴۲، ۱۲۴۳، ۱۲۴۴، ۱۲۴۵، ۱۲۴۶، ۱۲۴۷، ۱۲۴۸، ۱۲۴۹، ۱۲۵۰، ۱۲۵۱، ۱۲۵۲، ۱۲۵۳، ۱۲۵۴، ۱۲۵۵، ۱۲۵۶، ۱۲۵۷، ۱۲۵۸، ۱۲۵۹، ۱۲۶۰، ۱۲۶۱، ۱۲۶۲، ۱۲۶۳، ۱۲۶۴، ۱۲۶۵، ۱۲۶۶، ۱۲۶۷، ۱۲۶۸، ۱۲۶۹، ۱۲۷۰، ۱۲۷۱، ۱۲۷۲، ۱۲۷۳، ۱۲۷۴، ۱۲۷۵، ۱۲۷۶، ۱۲۷۷، ۱۲۷۸، ۱۲۷۹، ۱۲۸۰، ۱۲۸۱، ۱۲۸۲، ۱۲۸۳، ۱۲۸۴، ۱۲۸۵، ۱۲۸۶، ۱۲۸۷، ۱۲۸۸، ۱۲۸۹، ۱۲۹۰، ۱۲۹۱، ۱۲۹۲، ۱۲۹۳، ۱۲۹۴، ۱۲۹۵، ۱۲۹۶، ۱۲۹۷، ۱۲۹۸، ۱۲۹۹، ۱۳۰۰، ۱۳۰۱، ۱۳۰۲، ۱۳۰۳، ۱۳۰۴، ۱۳۰۵، ۱۳۰۶، ۱۳۰۷، ۱۳۰۸، ۱۳۰۹، ۱۳۱۰، ۱۳۱۱، ۱۳۱۲، ۱۳۱۳، ۱۳۱۴، ۱۳۱۵، ۱۳۱۶، ۱۳۱۷، ۱۳۱۸، ۱۳۱۹، ۱۳۲۰، ۱۳۲۱، ۱۳۲۲، ۱۳۲۳، ۱۳۲۴، ۱

وی روایت کرده اند از آثارش: کتاب «القضاء» یا «القضاء و لشهود» کتاب «طبقات الصوفیة» «امالی» در حدیث، الاعلام (۱۶۱-۱۶۰/۷)، تذکرة الحفاظ (۱۰۵۹/۳)، سیر النبلاء (۲۰۸۳۰۷/۱۷)، شذرات الذهب (۳)، طبقات الحفاظ (۲۳۱)، العبر (۲۲۸/۲)، کشف الظنون (۱۰۴)، الفوائض بالنیات (۱۰۹/۴)، هدیة العارفين (۲/۲).

نقدی بیگ (س دهم ق)، نقاش و مذهب وی در ارائه مجالس برمی و چهره پردازی و ارائه حالات گوناگون نورات، بخصوص در چهره آرای و زیبا نگاری دست پر حلوتی داشت و در امر تذهیب و ترمیم اشکال هندسی بر ماهر بود و شیوه های مختلف آن را بکومی دانست. از آثار وی: تصویر مجلس خراستگاری چندی از دختران شاه یمن، که در یکی از نسخه های «شاهنامه» در ۹۸۴ ق نقش پذیرفته است، پ رقم: «نقدی» تصویر جلسه معارفه زال و رودابه که تصویر حیوانات گوناگونی و نیز در زمینه آن به شیوه استاد محمد سیاه قلم و ششپایه حمل آورده است؛ تصویر ناله و زاری گودرز و گبر بر سیاوش با تذهیب و آرایش متنوع و پارقلم: «نقدی» تصویر «دعواهی زمر» که به حضور پادشاه رفته و عده ای از وزرا و شاهزاده ها و رجال در حضور شاه ایستاده اند، یا رقم: «نقدی» احوال و آثار نقاشان (۲۹۳/۲-۱۳۹۵).

نقشه کار نیشابوری، جمال الدین سید عبدالله بن محمد بن محمد احمد حسینی. (۷۷۶-۷۰۶ ق)، فقه، اصولی و نحوی، موصوف به شریعت، وی در علوم صریح و اصول فقه تبحر داشت. مدتی در دمشق و قاهره ساکن و عهده دار مشیخت بعضی از خانقاه ها بود. او به تدریس در مدرسه «اسدیة» حنبل از بزرگترین مدارس شافعیان پرداخت. بعضی این مدرسه را به اسدیة خارج دمشق که اختصاص به حنفیان داشت حمل کرده اند، لذا برخی مذهب او را شافعی و برخی حنفی دانسته اند. بیکس به آورده «ریحانة الادب»، فرائد حنفی بودنش ارجح می باشد. اما چون گاهی اظهار تشیع می کرد، محقق کرکی او را از دانشمندان «امامی» دانسته است. از آثارش: شرح «منار الانوار» بوالبرکات نسفی، در اصول: شرح «التسهیل» در «محو» شرح «الشافیه» ابن حاجب، در صرف: «العصاف» در شرح «اللباب» تاج الدین محمد اسماعیلی، در نحو: شرح «تمحیص المعانی» در بلاغت: شرح «التقیح» (اصول)، در اصول فقه: شرح «قصیده» سانت سعاده: شرح «الموانید» «المیانیة» عضدالدین ایجی، در معانی و بیان: شرح «حرر

جنگلی فعلی) درگذشت از آثار وی: «آخرین یادگار نادر شاه»، «مایشنامه» احوال و اشعار رودکی: «ایران در صند و هفتاد سال اخیر» «بیک عزم دین» دلاور آذربایجان: «بحرین و حقوق هرلر و هفتصد ساله ایران» «پور سینا و زندگی و کار و اندیشه و روزگار او» «تاریخ اجتماعی و سیاسی ایران در دوره معاصر» «تاریخ ادبیات روسی» «تاریخ تمدن ایران ساسانی» «تاریخچه ادبیات ایران» «استرگان سیاه» «تاریخ نظم و نثر در ایران و در زبان فارسی» «فرهنگ فرانسه به فارسی» «فرهنگ نامه پارسی» «ماه خنثی» «فرنگس» «سیمه راه بهشت» «آرروهای بر باد رفته» ترجمه: «اللیاد»، ترجمه: «تاریخ عمومی قرن معاصر»، ترجمه: «افسانه های گریلف»، ترجمه: «دیوان شعر

آئینه میراث» (س ۳، ش ۲ و ۳ ص ۶۹۶)، از سیاسی روزگار ما (۲۵۸-۲۷۱)، تاریخ جرایم (۲۹/۲-۵۰۲۹/۳)، ۶۱، چهره های آشنا (۶۲۲-۶۲۳)، الذریعة (۱۲۱۸/۹)، ۱۲/۱۲، ۱۸۲/۱۶، ۲۱۲، ۲۱۸، ۳۲/۱۹، سیدرگان کرمان (۲۰۸۳۹۶)، سخنوران نامی معاصر (۳۶۶/۶-۳۶۷۲)، سواد و بیاض (۵۳۳-۵۱۸)، سیرت کتبی چاپی فارسی (۱۹/۱)، ۳۱، ۱۲۶، ۲۹۵، ۴۱۴، ۴۲۴، ۴۳۱، ۴۶۱، ۴۶۹، ۴۷۹، ۴۸۸، ۴۹۵، ۴۹۶، ۴۹۷، ۴۹۸، ۴۹۹، ۵۰۰، ۵۰۱، ۵۰۲، ۵۰۳، ۵۰۴، ۵۰۵، ۵۰۶، ۵۰۷، ۵۰۸، ۵۰۹، ۵۱۰، ۵۱۱، ۵۱۲، ۵۱۳، ۵۱۴، ۵۱۵، ۵۱۶، ۵۱۷، ۵۱۸، ۵۱۹، ۵۲۰، ۵۲۱، ۵۲۲، ۵۲۳، ۵۲۴، ۵۲۵، ۵۲۶، ۵۲۷، ۵۲۸، ۵۲۹، ۵۳۰، ۵۳۱، ۵۳۲، ۵۳۳، ۵۳۴، ۵۳۵، ۵۳۶، ۵۳۷، ۵۳۸، ۵۳۹، ۵۴۰، ۵۴۱، ۵۴۲، ۵۴۳، ۵۴۴، ۵۴۵، ۵۴۶، ۵۴۷، ۵۴۸، ۵۴۹، ۵۵۰، ۵۵۱، ۵۵۲، ۵۵۳، ۵۵۴، ۵۵۵، ۵۵۶، ۵۵۷، ۵۵۸، ۵۵۹، ۵۶۰، ۵۶۱، ۵۶۲، ۵۶۳، ۵۶۴، ۵۶۵، ۵۶۶، ۵۶۷، ۵۶۸، ۵۶۹، ۵۷۰، ۵۷۱، ۵۷۲، ۵۷۳، ۵۷۴، ۵۷۵، ۵۷۶، ۵۷۷، ۵۷۸، ۵۷۹، ۵۸۰، ۵۸۱، ۵۸۲، ۵۸۳، ۵۸۴، ۵۸۵، ۵۸۶، ۵۸۷، ۵۸۸، ۵۸۹، ۵۹۰، ۵۹۱، ۵۹۲، ۵۹۳، ۵۹۴، ۵۹۵، ۵۹۶، ۵۹۷، ۵۹۸، ۵۹۹، ۶۰۰، ۶۰۱، ۶۰۲، ۶۰۳، ۶۰۴، ۶۰۵، ۶۰۶، ۶۰۷، ۶۰۸، ۶۰۹، ۶۱۰، ۶۱۱، ۶۱۲، ۶۱۳، ۶۱۴، ۶۱۵، ۶۱۶، ۶۱۷، ۶۱۸، ۶۱۹، ۶۲۰، ۶۲۱، ۶۲۲، ۶۲۳، ۶۲۴، ۶۲۵، ۶۲۶، ۶۲۷، ۶۲۸، ۶۲۹، ۶۳۰، ۶۳۱، ۶۳۲، ۶۳۳، ۶۳۴، ۶۳۵، ۶۳۶، ۶۳۷، ۶۳۸، ۶۳۹، ۶۴۰، ۶۴۱، ۶۴۲، ۶۴۳، ۶۴۴، ۶۴۵، ۶۴۶، ۶۴۷، ۶۴۸، ۶۴۹، ۶۵۰، ۶۵۱، ۶۵۲، ۶۵۳، ۶۵۴، ۶۵۵، ۶۵۶، ۶۵۷، ۶۵۸، ۶۵۹، ۶۶۰، ۶۶۱، ۶۶۲، ۶۶۳، ۶۶۴، ۶۶۵، ۶۶۶، ۶۶۷، ۶۶۸، ۶۶۹، ۶۷۰، ۶۷۱، ۶۷۲، ۶۷۳، ۶۷۴، ۶۷۵، ۶۷۶، ۶۷۷، ۶۷۸، ۶۷۹، ۶۸۰، ۶۸۱، ۶۸۲، ۶۸۳، ۶۸۴، ۶۸۵، ۶۸۶، ۶۸۷، ۶۸۸، ۶۸۹، ۶۹۰، ۶۹۱، ۶۹۲، ۶۹۳، ۶۹۴، ۶۹۵، ۶۹۶، ۶۹۷، ۶۹۸، ۶۹۹، ۷۰۰، ۷۰۱، ۷۰۲، ۷۰۳، ۷۰۴، ۷۰۵، ۷۰۶، ۷۰۷، ۷۰۸، ۷۰۹، ۷۱۰، ۷۱۱، ۷۱۲، ۷۱۳، ۷۱۴، ۷۱۵، ۷۱۶، ۷۱۷، ۷۱۸، ۷۱۹، ۷۲۰، ۷۲۱، ۷۲۲، ۷۲۳، ۷۲۴، ۷۲۵، ۷۲۶، ۷۲۷، ۷۲۸، ۷۲۹، ۷۳۰، ۷۳۱، ۷۳۲، ۷۳۳، ۷۳۴، ۷۳۵، ۷۳۶، ۷۳۷، ۷۳۸، ۷۳۹، ۷۴۰، ۷۴۱، ۷۴۲، ۷۴۳، ۷۴۴، ۷۴۵، ۷۴۶، ۷۴۷، ۷۴۸، ۷۴۹، ۷۵۰، ۷۵۱، ۷۵۲، ۷۵۳، ۷۵۴، ۷۵۵، ۷۵۶، ۷۵۷، ۷۵۸، ۷۵۹، ۷۶۰، ۷۶۱، ۷۶۲، ۷۶۳، ۷۶۴، ۷۶۵، ۷۶۶، ۷۶۷، ۷۶۸، ۷۶۹، ۷۷۰، ۷۷۱، ۷۷۲، ۷۷۳، ۷۷۴، ۷۷۵، ۷۷۶، ۷۷۷، ۷۷۸، ۷۷۹، ۷۸۰، ۷۸۱، ۷۸۲، ۷۸۳، ۷۸۴، ۷۸۵، ۷۸۶، ۷۸۷، ۷۸۸، ۷۸۹، ۷۹۰، ۷۹۱، ۷۹۲، ۷۹۳، ۷۹۴، ۷۹۵، ۷۹۶، ۷۹۷، ۷۹۸، ۷۹۹، ۸۰۰، ۸۰۱، ۸۰۲، ۸۰۳، ۸۰۴، ۸۰۵، ۸۰۶، ۸۰۷، ۸۰۸، ۸۰۹، ۸۱۰، ۸۱۱، ۸۱۲، ۸۱۳، ۸۱۴، ۸۱۵، ۸۱۶، ۸۱۷، ۸۱۸، ۸۱۹، ۸۲۰، ۸۲۱، ۸۲۲، ۸۲۳، ۸۲۴، ۸۲۵، ۸۲۶، ۸۲۷، ۸۲۸، ۸۲۹، ۸۳۰، ۸۳۱، ۸۳۲، ۸۳۳، ۸۳۴، ۸۳۵، ۸۳۶، ۸۳۷، ۸۳۸، ۸۳۹، ۸۴۰، ۸۴۱، ۸۴۲، ۸۴۳، ۸۴۴، ۸۴۵، ۸۴۶، ۸۴۷، ۸۴۸، ۸۴۹، ۸۵۰، ۸۵۱، ۸۵۲، ۸۵۳، ۸۵۴، ۸۵۵، ۸۵۶، ۸۵۷، ۸۵۸، ۸۵۹، ۸۶۰، ۸۶۱، ۸۶۲، ۸۶۳، ۸۶۴، ۸۶۵، ۸۶۶، ۸۶۷، ۸۶۸، ۸۶۹، ۸۷۰، ۸۷۱، ۸۷۲، ۸۷۳، ۸۷۴، ۸۷۵، ۸۷۶، ۸۷۷، ۸۷۸، ۸۷۹، ۸۸۰، ۸۸۱، ۸۸۲، ۸۸۳، ۸۸۴، ۸۸۵، ۸۸۶، ۸۸۷، ۸۸۸، ۸۸۹، ۸۹۰، ۸۹۱، ۸۹۲، ۸۹۳، ۸۹۴، ۸۹۵، ۸۹۶، ۸۹۷، ۸۹۸، ۸۹۹، ۹۰۰، ۹۰۱، ۹۰۲، ۹۰۳، ۹۰۴، ۹۰۵، ۹۰۶، ۹۰۷، ۹۰۸، ۹۰۹، ۹۱۰، ۹۱۱، ۹۱۲، ۹۱۳، ۹۱۴، ۹۱۵، ۹۱۶، ۹۱۷، ۹۱۸، ۹۱۹، ۹۲۰، ۹۲۱، ۹۲۲، ۹۲۳، ۹۲۴، ۹۲۵، ۹۲۶، ۹۲۷، ۹۲۸، ۹۲۹، ۹۳۰، ۹۳۱، ۹۳۲، ۹۳۳، ۹۳۴، ۹۳۵، ۹۳۶، ۹۳۷، ۹۳۸، ۹۳۹، ۹۴۰، ۹۴۱، ۹۴۲، ۹۴۳، ۹۴۴، ۹۴۵، ۹۴۶، ۹۴۷، ۹۴۸، ۹۴۹، ۹۵۰، ۹۵۱، ۹۵۲، ۹۵۳، ۹۵۴، ۹۵۵، ۹۵۶، ۹۵۷، ۹۵۸، ۹۵۹، ۹۶۰، ۹۶۱، ۹۶۲، ۹۶۳، ۹۶۴، ۹۶۵، ۹۶۶، ۹۶۷، ۹۶۸، ۹۶۹، ۹۷۰، ۹۷۱، ۹۷۲، ۹۷۳، ۹۷۴، ۹۷۵، ۹۷۶، ۹۷۷، ۹۷۸، ۹۷۹، ۹۸۰، ۹۸۱، ۹۸۲، ۹۸۳، ۹۸۴، ۹۸۵، ۹۸۶، ۹۸۷، ۹۸۸، ۹۸۹، ۹۹۰، ۹۹۱، ۹۹۲، ۹۹۳، ۹۹۴، ۹۹۵، ۹۹۶، ۹۹۷، ۹۹۸، ۹۹۹، ۱۰۰۰، ۱۰۰۱، ۱۰۰۲، ۱۰۰۳، ۱۰۰۴، ۱۰۰۵، ۱۰۰۶، ۱۰۰۷، ۱۰۰۸، ۱۰۰۹، ۱۰۱۰، ۱۰۱۱، ۱۰۱۲، ۱۰۱۳، ۱۰۱۴، ۱۰۱۵، ۱۰۱۶، ۱۰۱۷، ۱۰۱۸، ۱۰۱۹، ۱۰۲۰، ۱۰۲۱، ۱۰۲۲، ۱۰۲۳، ۱۰۲۴، ۱۰۲۵، ۱۰۲۶، ۱۰۲۷، ۱۰۲۸، ۱۰۲۹، ۱۰۳۰، ۱۰۳۱، ۱۰۳۲، ۱۰۳۳، ۱۰۳۴، ۱۰۳۵، ۱۰۳۶، ۱۰۳۷، ۱۰۳۸، ۱۰۳۹، ۱۰۴۰، ۱۰۴۱، ۱۰۴۲، ۱۰۴۳، ۱۰۴۴، ۱۰۴۵، ۱۰۴۶، ۱۰۴۷، ۱۰۴۸، ۱۰۴۹، ۱۰۵۰، ۱۰۵۱، ۱۰۵۲، ۱۰۵۳، ۱۰۵۴، ۱۰۵۵، ۱۰۵۶، ۱۰۵۷، ۱۰۵۸، ۱۰۵۹، ۱۰۶۰، ۱۰۶۱، ۱۰۶۲، ۱۰۶۳، ۱۰۶۴، ۱۰۶۵، ۱۰۶۶، ۱۰۶۷، ۱۰۶۸، ۱۰۶۹، ۱۰۷۰، ۱۰۷۱، ۱۰۷۲، ۱۰۷۳، ۱۰۷۴، ۱۰۷۵، ۱۰۷۶، ۱۰۷۷، ۱۰۷۸، ۱۰۷۹، ۱۰۸۰، ۱۰۸۱، ۱۰۸۲، ۱۰۸۳، ۱۰۸۴، ۱۰۸۵، ۱۰۸۶، ۱۰۸۷، ۱۰۸۸، ۱۰۸۹، ۱۰۹۰، ۱۰۹۱، ۱۰۹۲، ۱۰۹۳، ۱۰۹۴، ۱۰۹۵، ۱۰۹۶، ۱۰۹۷، ۱۰۹۸، ۱۰۹۹، ۱۱۰۰، ۱۱۰۱، ۱۱۰۲، ۱۱۰۳، ۱۱۰۴، ۱۱۰۵، ۱۱۰۶، ۱۱۰۷، ۱۱۰۸، ۱۱۰۹، ۱۱۱۰، ۱۱۱۱، ۱۱۱۲، ۱۱۱۳، ۱۱۱۴، ۱۱۱۵، ۱۱۱۶، ۱۱۱۷، ۱۱۱۸، ۱۱۱۹، ۱۱۲۰، ۱۱۲۱، ۱۱۲۲، ۱۱۲۳، ۱۱۲۴، ۱۱۲۵، ۱۱۲۶، ۱۱۲۷، ۱۱۲۸، ۱۱۲۹، ۱۱۳۰، ۱۱۳۱، ۱۱۳۲، ۱۱۳۳، ۱۱۳۴، ۱۱۳۵، ۱۱۳۶، ۱۱۳۷، ۱۱۳۸، ۱۱۳۹، ۱۱۴۰، ۱۱۴۱، ۱۱۴۲، ۱۱۴۳، ۱۱۴۴، ۱۱۴۵، ۱۱۴۶، ۱۱۴۷، ۱۱۴۸، ۱۱۴۹، ۱۱۵۰، ۱۱۵۱، ۱۱۵۲، ۱۱۵۳، ۱۱۵۴، ۱۱۵۵، ۱۱۵۶، ۱۱۵۷، ۱۱۵۸، ۱۱۵۹، ۱۱۶۰، ۱۱۶۱، ۱۱۶۲، ۱۱۶۳، ۱۱۶۴، ۱۱۶۵، ۱۱۶۶، ۱۱۶۷، ۱۱۶۸، ۱۱۶۹، ۱۱۷۰، ۱۱۷۱، ۱۱۷۲، ۱۱۷۳، ۱۱۷۴، ۱۱۷۵، ۱۱۷۶، ۱۱۷۷، ۱۱۷۸، ۱۱۷۹، ۱۱۸۰، ۱۱۸۱، ۱۱۸۲، ۱۱۸۳، ۱۱۸۴، ۱۱۸۵، ۱۱۸۶، ۱۱۸۷، ۱۱۸۸، ۱۱۸۹، ۱۱۹۰، ۱۱۹۱، ۱۱۹۲، ۱۱۹۳، ۱۱۹۴، ۱۱۹۵، ۱۱۹۶، ۱۱۹۷، ۱۱۹۸، ۱۱۹۹، ۱۲۰۰، ۱۲۰۱، ۱۲۰۲، ۱۲۰۳، ۱۲۰۴، ۱۲۰۵، ۱۲۰۶، ۱۲۰۷، ۱۲۰۸، ۱۲۰۹، ۱۲۱۰، ۱۲۱۱، ۱۲۱۲، ۱۲۱۳، ۱۲۱۴، ۱۲۱۵، ۱۲۱۶، ۱۲۱۷، ۱۲۱۸، ۱۲۱۹، ۱۲۲۰، ۱۲۲۱، ۱۲۲۲، ۱۲۲۳، ۱۲۲۴، ۱۲۲۵، ۱۲۲۶، ۱۲۲۷، ۱۲۲۸، ۱۲۲۹، ۱۲۳۰، ۱۲۳۱، ۱۲۳۲، ۱۲۳۳، ۱۲۳۴، ۱۲۳۵، ۱۲۳۶، ۱۲۳۷، ۱۲۳۸، ۱۲۳۹، ۱۲۴۰، ۱۲۴۱، ۱۲۴۲، ۱۲۴۳، ۱۲۴۴، ۱۲۴۵، ۱۲۴۶، ۱۲۴۷، ۱۲۴۸، ۱۲۴۹، ۱۲۵۰، ۱۲۵۱، ۱۲۵۲، ۱۲۵۳، ۱۲۵۴، ۱۲۵۵، ۱۲۵۶، ۱۲۵۷، ۱۲۵۸، ۱۲۵۹، ۱۲۶۰، ۱۲۶۱، ۱۲۶۲، ۱۲۶۳، ۱۲۶۴، ۱۲۶۵، ۱۲۶۶، ۱۲۶۷، ۱۲۶۸، ۱۲۶۹، ۱۲۷۰، ۱۲۷۱، ۱۲۷۲، ۱۲۷۳، ۱۲۷۴، ۱۲۷۵، ۱۲۷۶، ۱۲۷۷، ۱۲۷۸، ۱۲۷۹، ۱۲۸۰، ۱۲۸۱، ۱۲۸۲، ۱۲۸۳، ۱۲۸۴، ۱۲۸۵، ۱۲۸۶، ۱۲۸۷، ۱۲۸۸، ۱۲۸۹، ۱۲۹۰، ۱۲۹۱، ۱۲۹۲، ۱۲۹۳، ۱۲۹۴، ۱۲۹۵، ۱۲۹۶، ۱۲۹۷، ۱۲۹۸، ۱۲۹۹، ۱۳۰۰، ۱۳۰۱، ۱۳۰۲، ۱۳۰۳، ۱۳۰۴، ۱۳۰۵، ۱۳۰۶، ۱۳۰۷، ۱۳۰۸، ۱۳۰۹، ۱۳۱۰، ۱۳۱۱، ۱۳۱۲، ۱۳۱۳، ۱۳۱۴، ۱۳۱۵، ۱۳۱۶، ۱۳۱۷، ۱۳۱۸، ۱۳۱۹، ۱۳۲۰، ۱۳۲۱، ۱۳۲۲، ۱۳۲۳، ۱۳۲۴، ۱۳۲۵، ۱۳۲۶، ۱۳۲۷، ۱۳۲۸، ۱۳۲۹، ۱۳۳۰، ۱۳۳۱، ۱۳۳۲، ۱۳۳۳، ۱۳۳۴، ۱۳۳۵، ۱۳۳۶، ۱۳۳۷، ۱۳۳۸، ۱۳۳۹، ۱۳۴۰، ۱۳۴۱، ۱۳۴۲، ۱۳۴۳، ۱۳۴۴، ۱۳۴۵، ۱۳۴۶، ۱۳۴۷، ۱۳۴۸، ۱۳۴۹، ۱۳۵۰، ۱۳۵۱، ۱۳۵۲، ۱۳۵۳، ۱۳۵۴، ۱۳۵۵، ۱۳۵۶، ۱۳۵۷، ۱۳۵۸، ۱۳۵۹، ۱۳۶۰، ۱۳۶۱، ۱۳۶۲، ۱۳۶۳، ۱۳۶۴، ۱۳۶۵، ۱۳۶۶، ۱۳۶۷، ۱۳۶۸، ۱۳۶۹، ۱۳۷۰، ۱۳۷۱، ۱۳۷۲، ۱۳۷۳، ۱۳۷۴، ۱۳۷۵، ۱۳۷۶، ۱۳۷۷، ۱۳۷۸، ۱۳۷۹، ۱۳۸۰، ۱۳۸۱، ۱۳۸۲، ۱۳۸۳، ۱۳۸۴، ۱۳۸۵، ۱۳۸۶، ۱۳۸۷، ۱۳۸۸، ۱۳۸۹، ۱۳۹۰، ۱۳۹۱، ۱۳۹۲، ۱۳۹۳، ۱۳۹۴، ۱۳۹۵، ۱۳۹۶، ۱۳۹۷، ۱۳۹۸، ۱۳۹۹، ۱۴۰۰، ۱۴۰۱، ۱۴۰۲، ۱۴۰۳، ۱۴۰۴، ۱۴۰۵، ۱۴۰۶، ۱۴۰۷، ۱۴۰۸، ۱۴۰۹، ۱۴۱۰، ۱۴۱۱، ۱۴۱۲، ۱۴۱۳، ۱۴۱۴، ۱۴۱۵، ۱۴۱۶، ۱۴۱۷، ۱۴۱۸، ۱۴۱۹، ۱۴۲۰، ۱۴۲۱، ۱۴۲۲، ۱۴۲۳، ۱۴۲۴، ۱۴۲۵، ۱۴۲۶، ۱۴۲۷، ۱۴۲۸، ۱۴۲۹، ۱۴۳۰، ۱۴۳۱، ۱۴۳۲، ۱۴۳۳، ۱۴۳۴، ۱۴۳۵، ۱۴۳۶، ۱۴۳۷، ۱۴۳۸، ۱۴۳۹، ۱۴۴۰، ۱۴۴۱، ۱۴۴۲، ۱۴۴۳، ۱۴۴۴، ۱۴۴۵، ۱۴۴۶، ۱۴۴۷، ۱۴۴۸، ۱۴۴۹، ۱۴۵۰، ۱۴۵۱، ۱۴۵۲، ۱۴۵۳، ۱۴۵۴، ۱۴۵۵، ۱۴۵۶، ۱۴۵۷، ۱۴۵۸، ۱۴۵۹، ۱۴۶۰، ۱۴۶۱، ۱۴۶۲، ۱۴۶۳، ۱۴۶۴، ۱۴۶۵، ۱۴۶۶، ۱۴۶۷، ۱۴۶۸، ۱۴۶۹، ۱۴۷۰، ۱۴۷۱، ۱۴۷۲، ۱۴۷۳، ۱۴۷۴، ۱۴۷۵، ۱۴۷۶، ۱۴۷۷، ۱۴۷۸، ۱۴۷۹، ۱۴۸۰، ۱۴۸۱، ۱۴۸۲، ۱۴۸۳، ۱۴۸۴، ۱۴۸۵، ۱۴۸۶، ۱۴۸۷، ۱۴۸۸، ۱۴۸۹، ۱۴۹۰، ۱۴۹۱، ۱۴۹۲، ۱۴۹۳، ۱۴۹۴، ۱۴۹۵، ۱۴۹۶، ۱۴۹۷، ۱۴۹۸، ۱۴۹۹، ۱۵۰۰، ۱۵۰۱، ۱۵۰۲، ۱۵۰۳، ۱۵۰۴، ۱۵۰۵، ۱۵۰۶، ۱۵۰۷، ۱۵۰۸، ۱۵۰۹، ۱۵۱۰، ۱۵۱۱، ۱۵۱۲، ۱۵۱۳، ۱۵۱۴، ۱۵۱۵، ۱۵۱۶، ۱۵۱۷، ۱۵۱۸، ۱۵۱۹، ۱۵۲۰، ۱۵۲۱، ۱۵۲۲، ۱۵۲۳، ۱۵۲۴، ۱۵۲۵، ۱۵۲۶، ۱۵۲۷، ۱۵۲۸، ۱۵۲۹، ۱۵۳۰، ۱۵۳۱، ۱۵۳۲، ۱۵۳۳، ۱۵۳۴، ۱۵۳۵، ۱۵۳۶، ۱۵۳۷، ۱۵۳۸، ۱۵۳۹، ۱۵۴۰، ۱۵۴۱، ۱۵۴۲، ۱۵۴۳، ۱۵۴۴، ۱۵۴۵، ۱۵۴۶، ۱۵۴۷، ۱۵۴۸، ۱۵۴۹، ۱۵۵۰، ۱۵۵۱، ۱۵۵۲، ۱۵۵۳، ۱۵۵۴، ۱۵۵۵، ۱۵۵۶، ۱۵۵۷، ۱۵۵۸، ۱۵۵۹، ۱۵۶۰، ۱۵۶۱، ۱۵۶۲، ۱۵۶۳، ۱۵۶۴، ۱۵۶۵، ۱۵۶۶، ۱۵۶۷، ۱۵۶۸، ۱۵۶۹، ۱۵۷۰، ۱۵۷۱، ۱۵۷۲، ۱۵۷۳، ۱۵۷۴، ۱۵۷۵، ۱۵۷۶، ۱۵۷۷، ۱۵۷۸، ۱۵۷۹، ۱۵۸۰، ۱۵۸۱، ۱۵۸۲، ۱۵۸۳، ۱۵۸۴، ۱۵۸۵، ۱۵۸۶، ۱۵۸۷، ۱۵۸۸، ۱۵۸۹، ۱۵۹۰، ۱۵۹۱، ۱۵۹۲، ۱۵۹۳، ۱۵۹۴، ۱۵۹۵، ۱۵۹۶، ۱۵۹۷، ۱۵۹۸، ۱۵۹۹، ۱۶۰۰، ۱۶۰۱، ۱۶۰۲، ۱۶۰۳، ۱۶۰۴، ۱۶۰۵، ۱۶۰۶، ۱۶۰۷، ۱۶۰۸، ۱۶۰۹، ۱۶۱۰، ۱۶۱۱، ۱۶۱۲، ۱۶۱۳، ۱۶۱۴، ۱۶۱۵، ۱۶۱۶، ۱۶۱۷، ۱۶۱۸، ۱۶۱۹، ۱۶۲۰، ۱۶۲۱، ۱۶۲۲، ۱۶۲۳، ۱۶۲۴، ۱۶۲۵، ۱۶۲۶، ۱۶۲۷، ۱۶۲۸، ۱۶۲۹، ۱۶۳۰، ۱۶۳۱، ۱۶۳۲، ۱۶۳۳، ۱۶۳۴، ۱۶۳۵، ۱۶۳۶، ۱۶۳۷، ۱۶۳۸، ۱۶۳۹، ۱۶۴۰، ۱۶۴۱، ۱۶۴۲، ۱۶۴۳، ۱۶۴۴، ۱۶۴۵، ۱۶۴۶، ۱۶۴۷، ۱۶۴۸، ۱۶۴۹، ۱۶۵۰، ۱۶۵۱، ۱۶۵۲، ۱۶۵۳، ۱۶۵۴، ۱۶۵۵، ۱۶۵۶، ۱۶۵۷، ۱۶۵۸، ۱۶۵۹، ۱۶۶۰، ۱۶۶۱، ۱۶۶۲، ۱۶۶۳، ۱۶۶۴، ۱۶۶۵، ۱۶۶۶، ۱۶۶۷، ۱۶۶۸،

لامانی، شاطبی

الاعلام (۲۷۱/۲-۲۷۲)، ریحانه (۲۲۹/۶-۲۳۰)، شذرات الذهب (۲۲۲/۶)، كشف الظنون (۲۷۷، ۲۹۹، ۴۴۹، ۱۰۲۱، ۱۳۰۰، ۱۳۳۰، ۱۵۴۴)، مجمع المؤلفین (۸/۶) حیدیه المعارف (۴۶۷/۱)

۱۹۱۹)، دانشمندان و سخن سرایان قاجار ۷۱۰/۵-
(۷۱۸)، الذریعه (۱۲۲۰/۹، ۱۸۱/۱۹)، شرح حال رجال
(۲۴۳/۶)، طریق الحفاظ (۳۶۲، ۳۶۳)، سارسته
ناصری (۹۵۷/۲)، هرمنگ سخوران (۹۴۹)، سرات
اندر (۵۶۵، ۶۶۳) مکارم الآثار (۴، ۱۰۶۲، ۶۴۰).

نقیب الممالک، میرزا احمد نقیب شیرازی.

نقشب، سید میر محمد - میر لوحی سرواری
اصفهدی

نقی کمره‌ای، علی‌نقی، (ج ۱۰۲۹-۹۵۳/۱۰۳۰/۱۰۳۱/۱)، نویسنده و شاعر، متخلص به نقی در کمره به دنیا آمد و در کاشان نشو و نما یافت دانشمندی زمان را همان جا فراگرفت و به قول معاصر و معاشرش: نقی الدین اوحدی، به عایت فاضل و کامل شد. او گذشته از علوم رسمی زمان، در تصوف و عرفان نیز محقق و قائل به وحدت وجود بود. عینی در کاشان با شاعرانی همچون وحشی بافقی و محتشم کاشانی معاشرت داشت. او سپس به اصفهان رفت و آنجا با پیشه شاعری روزگار گذراند و از اطرافیان و منتاحان حاتم بیگ، خواجه اعتماد الدوله صافی اردوبادی، شیخ محمدی پس از مرگ پسرش، ابوالحسن، که برایش حادثه‌ی صحت و دشر برد، به کمره بازگشت و تا پایان عمر در آنجا زیست. پاره‌ای از مایع، وی را به مرالدین هلیتی بن شیخ ابوالعلاء محمد هاشم طبعی کمره‌ای فراهانی درهم آمیخته‌اند. از آثارش خلاصه و منتخبی از قسمت مقدمین «خلاصه الاشعار» میر تقی الدین کاشانی «دیوان شعر»

شکوه آذر (۱۰۵۶-۱۰۶۶)، تاریخ ادبیات در ایران ۱۰۱۷/۵-۱۰۲۲)، تاریخ تذکره‌های فارسی (۵۵۶/۱-۵۶۲)، تاریخ نظم و نثر (۵۰۹)، تذکره نصر آبادی ۲۳۴، ۲۳۶، ۵۲۳، ۵۲۴)، دویت مسطور (۴۶۱)
الذریعه (۱۲۲۲/۹-۱۲۲۳)، ریحانه (۲۳۵-۲۳۴/۶)، سرو آزاد (۲۳-۲۲)، عالم آرای عباسی (۷۲۲/۲)، فرهنگ سخوران (۹۴۹)، مجمع الخواص (۱۶۸-۱۶۶)، مکتب رفیع (۵۱۸، ۲۹۴)، تنبیح الامکار (۷۱۹-۷۱۸)، هفت اقلیم (۴۸۲، ۴۸۳/۲)

نکیونی، ابوزکریا یحیی بن جعفر بن اعین از دی بیکنندی، (وف ۲۴۳ ق)، حافظ، محدث و معسر. اصلش از بیکنند مایه‌النهر و ساکن قریه نکینون، از قریای به‌خارا بود. در طلب حدیث به عراق و حجاز سفر کرد. از

نقشبیه، غلامحسین، (مر ۱۲۸۲ ش)، پزیرگر، در تهران به دنیا آمد. وی باری در ثنائی را از ۱۲۹۷ ش با گروه کمدی ایران در سال گراند هل که بعدها به تئاتر دهقان تغییر نام یافت، شروع کرد و پس از آن در تئاتر تهران مشغول سازبگری گردید. نقشبیه در ۱۳۱۸ ش از هنرستان هنریشگی تهران فارغ التحصیل شد و جزو نخستین فارغ التحصیلان این هنرستان بود. او در نمایشهای متعددی به ایفای نقش پرداخته است، از جمله «گنج»، «فمار»، «عاشق فریب» و «محاکمه». نقشبیه در ۱۳۳۲ ش با شرکت در فیلم «سپهر پسرمت» به سینما آمد و پس از آن در فیلم‌های «مستشار جریره»، «للی و مجنون»، «چشمه آب حیات»، «رشت و ربا»، «تشکیلات»، «ما خدا خورشید»، «سراب» و غیره به ایفای نقش پرداخت. وی همچنین در سریالهای تلویزیونی «دلبران تنگستان»، «حریبه» و «آی بی جان مایکون» شرکت نموده است.

سیرج سیمای ایران (۲۶۲، ۲۵۰، ۲۵۵)، سیمای هرمندان (۲۴۲-۲۴۰/۱)، فرهنگ فیلم های سیمای ایران (۱، ۴۵، ۱۱۲، ۱۲۶، ۱۴۶، ۱۹۲، ۲۱۸، ۳۳۹، ۶۸۲، ۶۸۳، ۶۸۴)

نقیب شیرازی، میرزا احمد، فرزند درویش حسن (۱۲۳۸-۱۳۰۲ ق)، شاعر، متخلص به نقیب. ملقب به نقیب الاشراف و نقیب الممالک در شیراز به دنیا آمد و در رادگهش به تحصیل علوم قدیمی پرداخت بعد از فوت پدر ابتدا به نقیب الاشراف و سپس به نقیب الممالک ملقب گردید. در اواخر عمر بعد از طراف و زیارت حرمین شریفین و تشرف اماکن متبرکه عراق به مشهد رفت و از خادمان آستان قدسوی گردید. سرانجام در اصفهان درگذشت. دوی مثنوی به نام «ده باب» یا «ده دفتر» به سبک و سیاق «کرنامه بلخ» ستایی شده قسمت: ۱- آداب الحکومه ۲- اوصاف الوزره ۳- اوصاف ثمة الجماعه ۴- اوصاف القضاة ۵- اوصاف اهل الارشاد ۶- اوصاف الأطباء ۷- اوصاف التجار ۸- اوصاف شحه و کدخد ۹- اوصاف ذاکیرین ۱۰- اوصاف تسلیان سوخته است. از دیگر آثارش «دیوان شعر»

آثار هجم (۲۶۲-۲۶۳)، حیدیه النعمه، ۸، ۳، ۱۹

بیل اختلاف است، عده‌ای هند و سرخی شیراز را ذکر کرده‌اند. وی دارای طبع شعر خویش بوده و اشعاری از او در تذکرها آمده است. از آثارش «دیوان» شعر.

۱. کرة نصرآبادی (۳۸۸)، دانشمندان و سخن سرایان

نارس (۷۱۹-۷۱۸/۵)، الذریعه (۱۲۲۲/۹)، صبح گلشن

۵۳۸، فرهنگ سخنوران (۹۵۰)، کاروان هند (۲۵۸، ۲) -

۱۴۵۹

نکیسا، (من هضم م)، موسیقیدان، از چنگ نواران و خوانندگان دربار خسرو پرویز (۶۲۸-۵۹۰ م) بود و اختراع «سرود خسروانی» را به وی نسبت می‌دهند

تاریخ موسیقی (۵۶/۱)، تاریخ هنرهای ملی

(۷۰۸۷۰۷/۲)، تمدن مسانی (۱۷۷۰)، دایرةالمعارف

فارسی (۲، ۲۰۵).

نکیسا، حسینی، فرزند ملا رحیمعلی، (تو ۱۳۱۰ ق)، موسیقیدان در تفرش به دنیا آمد. پدر وی از تهریه خوان‌های قدیمی بود. نکیسا پس از گذراندن تحصیلات ابتدایی به علت صدای رسا و خوبی که داشت، تحت تعلیم پدر و دیگر استادان فرا گرفت و قسمتهایی از ردیفهای به‌خور آواز را نزد آنان آموخت. سپس به تهران آمد و با بزرگان موسیقی زمان خود آشنا شد و مسافرت‌هایی با آنان کرد و صفاتی از جمله با علی اکبرخان شهنازی، ز خود به جای گذاشت او در خوانندگی صاحب سبک بود و در ابتدای تأسیس رادیو مدتی با آن مؤسسه همکاری داشت. نکیسا همچنین با رکستر درویش خان در انجمن احوت کسرت‌هایی بر پا کرد که یکی از آنها «مولود فی» (ص) است. از وی صفحاتی نیز در «سه گاه»، «چهار گاه»، «افشاری» و «ابوعطا» فانی مانده است. به آورده صاحب «امردان موسیقی سنتی و نوین ایران» از هنگام فوت یکصد و دوازده سال داشته است

تاریخ موسیقی (۲۱۲/۱)، (۴۱۵)، (۳۱۷)، (۴۶۸/۲)، (۵۵۰)

(۶۶۶)، برگزیند موسیقی (۲۷۱/۱)، مردان موسیقی

۲، ۱۸۵-۱۸۲

نگارنده، عسید لعلی، (۱۲۷۸-۱۳۴۶ ش)، شاعر، متخلص به بگا نده. در شعر ابتدا سرباز شخصی می‌نمود. در صحنه به دنیا آمد و در زادگاهش از محضر بزرگان شعر و ادب کسب دانش نمود. بعد از آن به بیرالنهرین رفت و در اینجا به تحصیل علوم ادبی و عربی پرداخت و با زبان فرانسه آشت شد. سپس به ایران بازگشت و به خدمت ارتش درآمد. وی سالها مقیم مشهد بود و به همین علت شاعری

فرزندش، حسین بن یحیی بیکدی، و ... ق بن سیمان زاری و عبدالرزاق بن همام و محمد بن عبدالله انصاری و مروان بن معاویه هزاری و معاذ بن هشام دستوری و یزید بن هارون و سیمان بن عیبه و محمد بن فضیل بن عزرون و وکع بن جراح و ابومعویه محمد بن حارم ضریر و همطقت آنها حدیث شنید. فرزندش، حسین بن یحیی بیکدی، و محمد بن اسماعیل بخاری و عبدالله بن راصل و خلف بن عامر و ابوجعفر احمد بن یونس بن جنید و ابومعشر حمدویه مستملی بخاری و سرچ بن موسی مؤذن و سهل بن بشرکندی و سهل بن سهل مؤذن و عبدالله شیبانی و عبدالله بن راصل بیکندی و علی بن حسن نجاد و ابوجعفر بن ابی حاتم و راقی بخاری و محمد بن عبدالله سعدی از وی روایت کرده‌اند. از آثارش: «تفسیر القرآن»، «معانی در «الانساب» تصنیفاتی، در «صوم» و «صلاته» و «مناسک» و «معمالات»، برای وی ذکر کرده است

انساب معانی (۵۲۲/۵)، تذکره الحفاظ (۴۸۷/۲)،

تهذیب التهذیب (۱۷۰/۱۱)، تهذیب الکمال (۴۸/۲۰)

۲۹، الثقات (۲۶۸/۹)، سیرتنبلاء (۱۰۱۰۰/۱۲)،

طبقات الحفاظ (۲۳۵)، هدیه نزاری (۵/۲)، (۵)

نکعت سمرقندی، ملا نکعت، (وف ۱۰۸۲ ق)، شاعر، اهل سمرقند بود. طبع شعر خوبی داشت و اشعاری از وی در تذکرها آمده است. ملا میحای سمرقندی، در تاریخ فوت وی، ماده تاریخ (از دار فنا نمود رحلت = ۱۰۸۲ ق) را سرود. ظاهراً «فرهنگ سخنوران» به تبعیت از برخی از تذکرها (شاید به علت قرأت خاصی از من «صبح گلشن») نکعت سمرقندی را همان ملا میحای سمرقندی دانسته است و به علاوه ملا عبدالله نکعت را نیز با آنها یکی دانسته است اشعاری از وی در تذکرها آمده است.

تذکره نصرآبادی (۴۴۰)، الذریعه (۱۲۲۲/۹)، صبح گلشن

(۵۳۹)، فرهنگ سخنوران (۹۵۰)

نکعت شیرازی - نکعتی شیرازی.

نکعتی شیرازی، (من یازدهم ق)، شاعر، متخلص به نکعتی. بعضی متخلص و دم از را نکعت ذکر کرده‌اند. وی با نصرآبادی (ز ۱۰۸۲ ق) معاصر بود و مدتی قبل از تألیف تذکره او، در اصفهان با هم ملاقات داشته‌اند او سفری سر به هندوستان رفته است که به آورده «صبح گلشن» بعدها از هندوستان بازگشته است، ولی در «تذکره نصرآبادی» و «الذریعه» بیان شده که او در هندوستان مانده و دیگر خبری از وی به دست نیامده است. در مورد محل مرگ وی

نماری شاهرویی، شیخ علی، فرزند شیخ محمد (نوح ۱۳۳۲ ق)، عالم دیسی، فقیه، محدث و متکلم. در شاهروید به دنیا آمد. پس از فراگیری مقدمات و استفاده از محضر پدرش، به مشهد مهاجرت نمود و سطوح را نزد مدرّسین بزرگ حوزه مشهد به پایان رسانید. آن گاه از یحیی معارف و اخلاق آیت الله آقا میرزا مهدی عروی اصفهانی بهره‌مندگشت از علاوه بر امانت جماعت یکی از مساجد مشهد، به کار تألیف و تصنیف کتب دیسی و تحقیقات در این زمینه اشغال داشت و تألیفات بسیاری از خود باقی گذاشت. از آثارش: «مستدرک معیبة البحار»، «اسواب رحمت»، «تاریخ فلسفه و تصوف»، «ارکان دین»، «مقام قرآن و عترت در اسلام»، «بهرست»، «مثنی البحار»، «کتاب ائمت ولایت»، «تذیلات کتاب مجموعه الاحبار»، «شرح رنگکائی حبیب بن مظهر»، «تاریخچه مجالس روضه خوانی»، «متاسک حج و وجوب و فصلت آن»، «نور الانوار»، به فارسی، «عربی» و «مائه‌ای در احکام فقه امام (ع)»؛ «نسخه دانشمندان» (۱۳۷۴/۵)، (۱۸۴۰-۱۸۳۷/۲)، مؤلفین کتب چاپی (۴/۲۳۷).

نصیر، درویش حسین. (ز ۱۲۵۳ ق)، تذکره نویس و شاعر. روی مدتها با لباس درویشی مسافرت کرد و سرانجام در تبریز مکتبی گردید و در حرّالی شاه حمزه نکه‌ای ساخت که محل تفریح اعیان و بزرگان شد. او همچنین تذکروه‌ای دارد که شرح حال کوتاهی است از شعرای قدیم و جدید با متغانی از آثارشان و از نظر طبقه‌بندی مانند «تذکره دولتشاه» می‌باشد. او این تذکره را در ۱۲۵۳ ق تألیف کرد. لازم به ذکر است در تذکروه‌ای «حدیقه الشعراء» و «مجمع الفصحاء» و دیگر تذکروه‌ها او را تحت نام نوای کاضی آورده‌اند در صورتی که گنجین معانی، مؤلف «تاریخ تذکروه‌های فارسی»، این را خطا دانسته و او را نوای همدانی می‌خواند. از آثار وی: «تذکره نوایان» شعر تاریخ تذکروه‌های فارسی (۱۳۰۶-۱۳۰۷/۱)، حدیقه الشعراء (۱۹۲۰/۳)، الدریعه (۱۲۲۶/۹)، فرهنگ سخنرانی ۹۵۲، مجمع الفصحاء (۱۳۰۸-۱۳۰۹/۶)، نگارنده: دریا ۱۳۷۱-۱۳۷۰.

نواب اصفهانی، میرزا محمد / محمد باقر بن محمد بن محمد لاهیجی. (وف ح ۱۲۴۰ ق)، عالم دینی، مفسر، حکیم و منجم مشهور به نواب و میرزا باقر نواب. اصلش از لاهیجان و ماکن اصفهان بود. وی از حکما و علمای عهد فتحعلی شاه قاجار بود. در حکمت، فلسفه، منطق و نجوم متبحر و چندی نیز عهده‌دار سمت وزارت جعفرخان زند

خراسانی شناخته شد وی مؤسس انجمن ادبی فردوسی، از پر بدترین انجمنهای ادبی خراسان، بود. او در بهران درگذشت و در قبرستان این بانویه به خاک سپرده شد. آثارش: مجموعه «شرار اندیشه»، «رساله الفسای شعر»، درباره شعر و شاعری و تحقیق درباره ایران عروضی؛ «رساله آیین من»، آمیخته‌ای از نظم و نثر درباره پاره‌ای از مباحث اجتماعی.

سخنران نامی معاصر (۲۶۸۵-۲۶۷۹/۶)، بهرست کتابهای چاپی فارسی (۲/۲۱۰۱).

نگاهی ابرقوهای - نگاهی هروی.

نگاهی بهمانی، میر محمد یوسف. (س بنزدهم ق)، شاعر، متخلص به نگاهی. از اهالی بهمن بود. نصرآبادی مدنی قبل از تحریر «تذکره» خود (۱۰۸۳ ق) با و در منزل میرزا صابا ملاقات داشته و اشعاری از وی شنیده است. از اوست:

به نمندهی اثران شهن یک ره نظر کردم
گزیدم چشم خون بالا و رنگ زعفرانی ر

تذکره روز و زتن (۸۲۲)، تذکره نصرآبادی (۹۲۳)، الدریعه (۱۲۲۵/۹)، فرهنگ سخنران (۹۵۰)، گزنف، الفصحاء (۶۶۶-۶۶۵).

نگاهی هروی، مولانا حاجی نگاهی کاتب. (س دهم ق)، شاعر. در هرات به دنیا آمد. سفری به حجاز نمود و حج گزارد. شغل او کتابت بود و شعر نیز می‌سرود. اشعاری از وی در تذکروه‌ها نقل شده است. از اوست:

باستان دل شرح درد پی‌نوایی می‌کند
بسیوایی، از در دله‌ها گسداپی می‌کند

تحفة سامر (۲۹۳)، الدریعه (۱۲۲۵/۹)، مجمع گلشن (۵۳۹)، فرهنگ سخنران ۹۵۱.

نماری، حاج محمد، فرزند محمد حسن (۱۲۷۵-۱۳۵۱ ش)، لیکوکار و بنیانگذار در شیراز به دنیا آمد. وی از متمولین و مردان لیکوکار شیراز بود و آثار متعددی را به هزینه شخصی تأسیس نمود. وی در بیمارستان مدری شیراز و دبیت از آثارش. سازمان لوله کشی آب شیراز، بیمارستان پانصد تحصیلاتی نماری در شیراز، آموزشگاه عالی پرستاری نماری، بیمارستان خیریه بنیاد ایران.

شرح حال رجال (۲/۳-۲۰۹۰۲).

چاپی (۲/۳۴۶-۳۴۷)

نویس مروي - ولولجی مروي، ابو عبدالله محمد.

نوی زند شیرازی، مست علی بیگ (مقتول ۱۲۰۶ ق)
 (۱۲۰۹ ق)، شاعر، از طایفه رندیه است. دو شیراز نشو و نم
 یافت و به شاعری روی آورد. از فنون شعر به غزل سرایی
 تمایل بیشتری داشت. وی در جوانی، هنگامی که آقا محمد
 حاک فاجار، کرمان را فتح کرد به دست لشکریان او، کشته
 شد صاحب «حدیقه الشعراء» می گوید که او یک «دیوان»
 داشته که در زمان حیات حدودش معروف شده است
 همچنین دکتر عبدالحسین نوایی، در زیر نویس این کتاب،
 به نقل از «تذکره اختر» آورده که مست علی بیگ صاحب
 یک نسخه «خیالات» بوده و شاعری که همان ضمیمه او را
 داشته، آن را به قیمت ناچیزی از پدر او خریده و از میان
 برده است.

حدیقه الشعراء (۳/۱۹۲۲-۱۹۲۳)، دانشندان و سخن
 سرايان فارس (۵/۷۲۰-۷۲۱)، معینه الم محمود (۱/۳۲۲)،
 فرهنگ سخنوران (۹۵۲)، مصطفی خراب (۱۹۵-۱۹۴)،
 نگارستان دارا (۲۶۸-۲۶۹).

نوی کاشانی - نوا، درویش حسین

نوی همدانی - نوا، درویش حسین

نویس، میرزا رضاقلی - سلطانلی مارندراتی

نویس اصفهانی، مهدی، فرزند علی اکبر، (ح)
 (۱۲۵۸-۱۳۲۶ ش)، نوازنده. در اصفهان به دنیا آمد. نواختن
 نی و ابتدا نزد سلیمان اصفهانی آموخت و سپس نزد نایب
 اسدالله به تکمیل هنر خود پرداخت. او به همراه ادیب
 خوانساری به تهران آمد و به اتفاق وی صفحه های را بر نمود
 و در برنامه های سالهای اول رادیو شرکت کرد. نوایی در
 اصفهان درگذشت. از وی مصحفاتی در دستگاه های
 مختلف، از جمله «راست پنج گاه»، «دشتی»، «بیات
 ترک»، «واگ عبدالله» و «نوا» باقی مانده است

تاریخ اصفهان (۲۲۰-۲۲۱)، تاریخ معری، ضبط موسیقی
 (۲۰۳، ۲۰۹، ۲۳۷، ۳۰۷، ۳۰۹)، تاریخ موسیقی
 (۲۱۹-۲۲۰)، سرگشت موسیقی (۱/۲۹۳)

نویس بافقی، مولانا هبیب الله، (س یازدهم ق)، شاعر
 وی از قاصی زادگان بافقی یرد بود. اجداد او پیوسته در آن

بود. با مرگ جعفر خاند، میرزا باقر به کار تألیف و تدریس
 در اصفهان مشغول شد و از عالم سیاست کناره گرفت. وی
 در تهران درگذشت و در شهر ری به خاک سپرده شد. از
 آثارش «تحفة الحاقان» در تفسیر قرآن به اصولی جدید،
 در چهار مجلد: اولی در «قصص» و درمی در «ذکری» و
 موسی در «احکام» و چهارمی در «ارواح یوم القیام»، در
 «الریعة» و «طلعات اعلام الشیعة» این کتاب در پنج بخش
 شامل «آیات القصص»، «آیات الاحکام»، «آیات
 المعارف»، «آیات المواعظ» و «آیات الوعید» معرفی شده،
 که آن را به خواش فتحعلی شاه قاجار تألیف کرده است
 اعیان الشیعة (۹/۲۰۷)، تذکره القور (۱۸۸-۱۸۹)،
 الفریه (۳/۳۳۲-۳۳۱)، ۱۴۵-۱۴۴/۲، روایات الحساب
 (۷/۱۴۶-۱۴۷)، ریسانه (۵/۱۳۳)، طبخت علام الشیعة
 (قرن ۱۳/۱۸۸-۱۸۹)، موائد الرصیة (۴۱/۶۴۱)، کتاب گیلان
 (۲/۶۷۵-۶۷۶)، مکرم الآثار (۴/۱۲۲۹-۱۲۳۳)، سمای و
 مصادره های گیلان (۸/۵۰۸).

نویس اصفهانی - نوا، اصفهانی، جعفر

نوی رضوی یزدی، میرزا محمد صادق، (س سیزدهم
 ق)، شاعر و خطاط. معروف به نواب صفوی سرگ
 داماد عبدالرضا خان امیر مؤید و از معدود حاکمیکجود
 یزدی (م ح ۱۳۰۲ ق) بود. او به هیراز شاعری به
 خوشنویسی نیز می پرداخت. از وی اشعاری در تذکره ها
 آمده است

تذکره سخنوران یزد (۳۲۲-۳۲۳)، الدرر (۹/۱۲۲۵)،
 فرهنگ سخنوران (۹۵۴)

نواب یزدی حاجم یزدی، میرزا محمد علی

نوی اصفهانی، جعفر، فرزند فیض الله، (تو ۱۲۹۳ ش)،
 مدرس و شاعر، متخلص به نوا، وی در اصفهان به دلب
 آمد. پس از فوت پدر به کرمانشاه رفت و تحصیلات
 مقدماتی را به پایان برد. او پس از طی تحصیلات متوسطه
 به تحصیل علوم قدیمه پرداخت. سپس در ۱۳۲۹ ش به
 استخدام فرهنگ درآمد و به تدریس در مدارس اصفهان
 اشتغال ورزید. وی از مؤسسين انجمن ادبی کمال است. از
 آثارش «نواهای جاگنگاه»، شعر مشارکت در «گلچین
 گلچینها»، مدیقه محمود کاررونی، «دیوان» شعر.

تذکره شعری اصفهان (۵۱۱-۵۱۲)، الفریه (۹/۱۲۲۶)،
 سخنوران سامی معاصر (۶/۳۳۸۶-۳۳۹۱)، فهرست
 کتبهای چاپی فارسی (۲/۲۷۳۶-۲۷۳۷)، مؤلفین کتب

دیار دارای منصب قضاوت بوده‌اند. نوایی طبعی موزون داشت و شعر می‌سرود. در تذکرهٔ «سخنوران» (۵)، از قول آیتی، صاحب «تاریخ یزده آمده که وی در عهد شاه عباس دوم (۱۰۵۲-۱۰۷۷ ق) در محنتوری مشهور بوده است از وی اشعاری در تذکره‌ها نقل شده است. از اوست

درد دل با سنگ گفتم آتش اندر وی فتاد
سادگاری آخر از ما در نهاد سنگ ماند

تذکرهٔ سخنوران بره (۳۱۹)، جامع معینی (۲۵۶/۲)،
الدیریه (۱۲۲۶/۹)، فرهنگ سخنوران (۹۵۲)

نویس جغتایی، نظام الدین امیر علیشیر، فرزند میر ضیاء الدین کجکته (۸۴۱/۸۴۲-۹۰۶ ق)، حکیم، نویسنده و شاعر، معروف به امیر کبیر. او به دو زبان ترکی و فارسی شعر می‌گفت و به دو نامتین مشهور شد. در شعر ترکی، نویی و در شعر فارسی، ضای یا فانی تخلص می‌نمود. اصل او ز ترکان جغتایی بود که در هرات به دنیا آمد. پدرش از امرا و رجال عهد تیموریان است که در خدمت بعضی از سلاطین آن سلسله مانند میرزا ابوالقاسم بابر، فرزند بایسنقر میرزا و سلطان ابوسعید میرزا به سر آمد. نوایی نیز همراه پدر مدتی ملازم پیر شاه در مشهد بود. از کودکی با سلطان حسین بایقرا در مکتب مصاحب‌نور همدرس بود. پس از مرگ بابر همراه سلطان حسین بایقرا به مرور رفت و آن گاه چندی در هرات در ملازمت سلطان ابوسعید به سر برد و سپس به موراء‌الهر رفت و به تکمیل دانش پرداخت. پس ز مدتی به حرامک سفر نمود و در اوایل قدرت سلطان حسین به خدمت او درآمد و همراه او به سمرقند و سپس به هرات رفت. او از برای معروف عهد سلطان حسین و قدیم و مقرب خاص او بود که از مشوقین بزرگ ادیبان و شاعران به حساب می‌آمد. از معاصران عبدالرحمن جامی است که به او ارادت‌های خاص داشت. در ۸۶۲ ق منصب مارت دیران اعی به او تفویض گشت. امیر علیشیر یک سال بابر حاکم مارت‌نران بود و در استرآباد به سر می‌برد. پس ز آن به هرات بازگشت و در خدمت سلطان زیست. وی در شکوفایی و رونق ادب و هنر در دوران سلطان حسین بایقرا تأثیر فراوان داشت و هرات در این عصر یکی از بزرگترین مراکز ادب و هنر به شمار می‌آمد. وی در هرات درگذشت و در محلهٔ عهدگه این شهر، ریز گسندی در شمال مسجد جامع دفن گردید. لازم به ذکر است که صاحب «مجمع المصباح» تاریخ فوت وی را ۹۰۷ ق ذکر کرده است. از آثار خیر او: ایوان جنوبی صحن عتیق آستان رضوی، بهر آب بالا حبانان، در مشهد، ریاط سنگ پست، ریاط دیز آباد، پست آجری قریه

تروق در نزدیکی طوس، مقبرة قاسم انوار، در قریهٔ لنگر، نزدیک تربت جام، تعمیر قسمتی از مزار عطار نیشابوری. از تألیفات او: «مجالس الثمائن»، در شرح حال شاعران عهد خود، به ترکی: «لسان الطیر»، به تقلید از «منتطق الطیر» عطار؛ «قصهٔ شیخ صنعان»؛ «خمسة المتحیرین»، رساله‌ای در شرح حال جامی، دو یک مقدمه و یک خاتمه و سه مقاله، به ترکی: «منشآت ترکی»، «منشآت فارسی»؛ «خمسة ای به تقلید از «پنج گنج» نظامی، به ترکی شامل: «حیرت الاسرار» یا «حیات الابرار»، در سراسر «محرر الاسرار» و «فرهاد و شیرین» و «لیلی و مجنون» و «سبعة سپهر»، در برابر «هفت گنبد»، و «سد سکندری»؛ «محاكمة السعید»؛ «چهار دیوان»، به ترکی شامل: «غریب الصغر»؛ «موافق الشیاب»، «بدایع الوسط» و «فرید الکبر»؛ «دیوان» شعر، به فارسی، دو حدود پنج هزار بیت.

آنسکدهٔ آذر (۸۰/۱-۸۷)، نو سندی تا جامی (۵۲۹، ۵۲۶، ۶۳۷-۶۳۸، ۷۳۸-۷۳۹)، تاریخ ادبیات در ایران (۳۸۲/۴-۳۸۶)، تاریخ بزرگ‌نگاه (۱۷۲)، شرح نظم و نثر (۲۸۹-۲۹۱)، تحفهٔ سامی (۳۳۸-۳۳۹)، تذکرهٔ دوروش (۸۵۰-۸۵۱)، تذکرهٔ الشیخه (۵۷۱-۵۷۲)، تذکرهٔ نصرآبادی (۵۰۰)، حبیب السیر (۷۱، ۲)، ۱۳۷، ۲۵، ۱۵۹، ۱۷۰، ۱۷۹، ۱۸۲-۱۸۳، ۲۵۷)، دیوانهٔ معترفه (۲/۱۷۶۵، الدیریه ۲/۶۲۰-۶۲۱، ۳/۶۲۲، ۳۲۶، ۱۳۲، ۱۳۵/۷، ۲۶۴، ۲۶۵، ۸۰۴/۹، ۸۴۸، ۸۴۹، ۱۲۱۶، ۱۳۱/۱۲، ۱۵۳، ۱۶۱/۱۴، ۱۶۲، ۳۱۳۰/۱۶، ۱۸۹، ۲۵۶/۷، ۱۸۹۵، ۳۰۶، ۱۶۳، ۱۹، ۲۰۳، ۲۵۸، ۲۸۵-۲۸۶، ۳۷۲، ۱۲۷/۲۰، ۳۶۲/۲۱، ۳۶۲/۲۲، ۳۶۲/۲۳، و حصة الصفاء (۷/مجموعات معصود)، و حصة (۲۳۸-۲۳۹، ۲۴۰)، سرآستان فرهنگ (۹۱-۹۲)، طبقات علام الشیخه (قرن ۱۰-۱۵۵۰)، طرکات الحقائق (۹/۲)، فرهنگ ادبیات فارسی (۳۴۹-۳۵۰) فرهنگ سخنوران (۹۵۳-۹۵۴)، کارنامهٔ بزرگان (۳۲۸-۳۲۹)، کتابخانهٔ نظامی گنجوی (۲۲۳-۲۲۴)، کسب النظم (۲۳۰، ۲۴۵، ۹۸۶، ۹۷۷، ۱۱۹۵، ۱۲۵۸، ۱۳۰۱، ۱۵۷۲، ۱۵۹، ۱۶۱۱، ۱۶۷۹)، نشت نامه (دیل علیشیر نوایی و نظام الدین)، مجالس المشایخ (۳۳۵-۳۳۶)، مجالس النفاذ (مقدمه/د)، ۱۲۲-۱۲۳، ۲۵۸-۲۵۹، مجمع المصباح (۸۲، ۸۳، ۸۴)، مؤلفین کتب چاپی (۶۷۷-۶۷۸)، هدیهٔ المبرین (۱/۷۴، ۷۳۹)

نوایی زلد به نوای زلد شیرازی، منت علی بیگ

نزد شیخ عبدالرحمن کویتی تکمیل کرد و در حوزه درس صدر اصفهانی، که مرجع تقلید بود، درس خارج خواند. پس از مرجعیت به شیراز مدتی در مدرسه شریعت، و پس از تأسیس دارالمعلمین شیراز مدت سه سال در آنجا تدریس کرد. او در ۱۲۹۸ ش مجتبه‌های ادبیای ایران، «مکر آزاد» و روزنامه «بهارستان» و در ۱۲۹۹ ش مجتبه «گل آشتی» را در شیراز تأسیس و منتشر نمود. تویخت از طرفداران رضا شاه بود به همین علت شاه او را به مدیریت مجله نظامی «قشون» که در ۱۳۴۰ ق تأسیس شده بود برگزید. او در دوره‌های ششم و هفتم از طرف مردم بهمان به نمایندگی مجلس شورای ملی انتخاب شد. وی مدتی نیز ریاست کتباته سلطنتی را بر عهده داشت. از دیگر آثارش: «شاهنامه بهلوی»، «علم تربیت یا پداگوژی»، «علم روح علم طبایع»، «ساوواء مدرسه»، «فلسفه فازیسم»، «فنون فکر»، در علم منطق، «تاج جاسط»، ترجمه «کارنامه»، ترجمه «رساله سفرای محمد»، «پندنامه»، شعر «دیوان» شعر

تاریخ چرای: (۲/۳۲-۲۶ ۲۹۸۲۹۷ ۱۱۱۶۰ ۲)
۸۲/۲ (۱۵۶-۱۵۵)، دانشمندان و سخن سرایان فارس
۷۲۷/۵-۷۲۴ (۷۲۴)، الذریعه (۱۲۲۷/۹)، ۱۳، ۲۶، ۳۲۱/۱۵
۱۲۲/۱۷-۱۲۲۹-۱۲۳۰، ۱۹/۳۱، فرهنگ سخنوران (۹۵۲)
بهربست کنایای چاپی فارس (۱۲۸/۱)، ۴۲۸، ۱۵۲۸
۲۰۸۷، ۲۳۳۵، ۲۳۳۷، ۲۴۴۱، ۲۵۰۸، ۲۵۸۴، ۲۸۶۲
۲۸۶۲، ۳۱۹۸، مؤلفین کتب چاپی (۲/۲۸۰-۲۸۲).

نویختنی، ابواسحاق ابراهیم بن اسحاق بن ابی سهل بن نویخت. (مس چهارم ق)، عالم دبسی، حکیم و متکلم حامی. از آثارش کتاب «الباوت» یا «نص الباقوت» است که از قدیمی ترین کتابهای کلامیه شیعه می باشد و بسیاری از علما به آن توجه داشته اند و علامه حلی «انوار الملکوت» خود را در شرح بر این کتاب نگاشته است و از مؤلف آن، ابواسحاق ابراهیم بن نویخت، تعبیر به شیخ قدم و امام اعظم شیعه می کند. به تبع علامه حلی، محدث قمی و سید محسن امین و دیگران این کتاب را به ابواسحاق ابراهیم بن اسحاق نسبت داده اند، اما در «ریاض العلماء» و «الشیعة و متون الاسلام» و «الذریعه»، ابن نویخت اطلاق بر برادر ابراهیم، شیخ اسماعیل بن اسحاق بن ابی سهل بن نویخت شده و کتاب «الباقوت» به وی منتسب شده است. از دیگر آثار وی: «الاستیحاء فی اثبات لذة التعقیه لله تعالی»

اهیان الشیعه (۲/۱۱۰-۱۱۱)، بحار الانوار (۱/۱۷)،
خندان نویختی (۱۶۶-۱۸)، الذریعه (۱۱/۲۵۶۲/۲۷۱-۲۷۱).

نوابی شیرازی، میرزا مهدی منشی، فرزند ملا آقا بابای تاجر. (توح ۱۲۷۲ ق)، شاعر، متخلص به نوابی. وی در شیراز به دنیا آمد. پس از تحصیلات مقدماتی در زادگاهش در ۱۲۹۶ ق به تهران آمد. نزد آصف الدوله میرزا عبدالوهاب خاد شیرازی، والی خراسان، انشای رسایل می نمود. از او شعاری به جا مانده است.

آثار عجم (۵۷۱)، دانشمندان و سخن سرایان فارس
۷۲۷/۵-۷۲۴ (۷۲۴)، الذریعه (۱۲۲۷/۹)، عارضا مامری
۱۰۳۰/۲-۱۰۳۱، مرآت الفصاحه (۶۶۸-۶۶۷)

نوی کاشانی، مولانا شمس الدین محمد. (مس دهم ق)، خطاط و شاعر، متخلص به نوی. هس کاشان و از مدرسان آن دیار بود. گویا مدتی به هند مهاجرت کرده است. به آورده «حوال و آثار خوشنویسان» وی در زمان تألیف «تحفة سامی» (م ۹۷۴/۹۷۵ ق) هنوز می زیسته است. در خطاطی و شاعری مهارت داشت و در علم فایده و معما، صاحب نظر بود اشعاری از وی در تذکره آمده است. از او است.

بیاساید دمی از گویه چشم اشکبار من
گویی بر بخت من گرید، گویی بر حال زار من
احوال و آثار خوشنویسان (۸۵۲/۳)، تحفه سامی (۱۲۲۷/۵)
الذریعه (۱۲۲۷/۹)، صبح گلشن (۵۲۰)، شمعک
سخنوران (۹۵۳)، کاروان هند (۲/۱۴۶۰-۱۴۶۱).

نوابی مازندرانی، میرزا محمد تقی، فرزند میرزا رضاقاسمی منشی الممالک. (مس سیزدهم ق)، شاعر، متخلص به نوابی. بعد از فوت پدر در دربار فتحعلی شاه (۱۲۱۲-۱۲۵۰ ق) به شمل نویسندگی فرمانهای دولتی اشتغال داشت. وی در اقام شعر تبحر داشت. از آثارش: «دیوان» شعر، در چهار هزار بیت

حدیقه لشمره (۳/۱۹۲۳-۹۲۵)، الذریعه (۹/۱۲۲۷)،
سینه محمود (۲/۶۲۵)، فرهنگ سخنوران (۹۵۲)،
مجمع الفصحا (۶/۱۰۵۲-۱۰۵۳)، مصطفی خراب
(۲۰۰-۲۰۱)، نگارستان دارا (۱۴۳-۱۴۴).

نویخت شیرازی، حبیب الله، فرزند محمد حسن. (تو ۱۲۷۳/۱۲۷۳ ش)، نویسنده، مترجم، روزنامه نگار و شاعر. در شیراز به دنیا آمد. تحصیلات مقدماتی را در زادگاهش به پایان برد، سپس برای تحصیل علوم دینی به نجف و کربلا رفت و ادبیات عرب را آموخت. او علم کلام را از محضر شیخ ابوالقاسم اصفهانی و فلسفه قدیم را از محضر سید محمد معنی همدی آموخت و ادبیات عرب را

(۲۷۲)، ریحانه (۲۲۶/۶-۲۲۷)، الکسی و الاقب (۹۲/۱).

نویختی، ابوالحسن علی بن احمد بن نویخت، (وف ۴۱۶ ق)، شاعر امامی از شعرا و ادبای شیعی مذهب سده پنجم هجری است. به مصر رفت و در همانجا درگذشت و به خاک سپرده شد. صاحب «اعیان الشیعه» وفات وی را ۴۱۰ ق آورده است. از آثارش «دیوان» شعر

الاعلام (۵۷۰/۵)، اعیان الشیعه (۱۶۱/۸)، الدرر المعانی (۲۲۱/۹)، ریحانه (۲۵۰/۶)، کشف الظن (۲۵۹/۸)، الکسی و الاقب (۲۲۳/۱)، لغت نامه (دیس) ابوالحسن، معجم المیزان (۲۳۱/۷)، ریحان الاعیان (۲۸۳/۳)، حذیقه المارغین (۶۸۶/۱).

نویختی، ابو عباس فضل بن ابومهن بن یوسف، (وف ۱۸۵ ق)، حکیم، فیلسوف، متکلم، متبحر و مرجع گروهمی او را به جدش منسوب کرده و فضل بن نویخت خوانده اند. وی از مشاهیر پیشوایان متکلمان امامیه به شمار می آید. اولوالمراس از شاعران معاصر او بود که در مدح خاندان نویختی شعر می سرود فضل از منجمان و فیلسوفان عهده هارون الرشید و خزانه دار کتبه های حکمی به حساب می آمد که بسیاری از کتب حکمت، فرائض قبل از اسلام را به او رسانیده به عربی، ترجمه نمود. همچنین در حکمت، کتابهایی تألیف کرد و در نجوم نیز آثاری دارد. سید جمال الدین ابن طاروس، در کتاب خود «فرج المهموم» آورده که، از تصانیف نجومی او دیده و تبحر او را در این فن تصدیق می نماید.

عیان الشیعه (۲۱۰/۸)، حذیقه المارغین (۱۲/۳)، ۲۰، دایرة المعارف فارسی (۳۰۶۰/۲)، ریحانه (۲۵۰/۶)، فهرست ابن ندیم، ترجمه (۱۶)، ۲۰۰، ۲۳۶، ۲۷۷، لغت نامه (ذیل نویختی).

نویختی، ابوالقاسم حسین بن روح بن سحر/امی بنحو (وف ۲۲۶ ق)، عالم امامی و محدث. صاحب مسموم از مرآت خاص حضرت امام زمان (عج) می باشد. وی از بستگان نزدیک ابو عبدالله حسین بن علی نویختی و زوی ابن رائق بود اصل وی از نویخت از توابع فارس است در ابتدا وکیل ابی جعفر محمد بن عثمان عمری، دومین نایب آن حضرت بود. در کتاب «غیب» شیخ طوسی آمده است که محمد بن عثمان قبل از دانش شیوخ و بزرگان شعه را نزد خود فراخواند و به ایشان گفت. چنانچه مرگ برای من مقدر شد این امر به حسین بن روح واگذار خواهد بود و من از جانب امام زمان (عج) مأمور هستم که او را به

جانشینی خود معرفی نمایم، پس در امورات به وی مراجعه و در کارهای خود به او اعتماد نمایند. حسین بن روح نویختی حتی در ایام امامت امام یازدهم، حضرت عسکری (ع)، از صحابه خاص به شمار می رفت و نماینده آن حضرت بود. او را به امامت داری و بزرگ منشی ستوده اند. وی از ۳۰۵ ق به مدت بیست و یک سال منصب نیابت خاص حضرت امام زمان (عج) را عهده دار بود همچنین مدت پنج سال (۳۱۲-۳۱۷ ق) در زندان مقلان عباسی محبوس بود و در این مدت ابو جعفر محمد بن علی شلمغانی ادعای نبوت نمود که از ناحیه امام زمان (عج)، به واسطه حسین بن روح توقیفی در لحن وی صادر گردید. حسین بن روح در بغداد درگذشت و همان جا به خاک سپرده شد مدفن او زیارتگاه و مورد توجه می باشد. از آثارش «التأدیب»

عیان الشیعه (۲۲۱/۶)، تاریخ العیبه الصغری (۲۰۶-۲۱۲)، تحفه قدسی در علائم ظهور مهدی موعود (۲۸۹-۲۹۵)، عبادان نویختی (۲۲۶-۲۳۸)، الدرر المعانی (۲۱۰/۳)، سیر النبلاء (۲۲۲-۲۲۴)، طبقات اعلام الشیعه (قرن ۱۱۳/۴)، کتابة الامام المهدي (۱۴۱/۱-۱۴۲)، لسان المیزان (۵۲۳/۲)، معجم رجال الحديث (۲۳۶/۵)، معجم المؤلفین (۸/۴)، نواب اللهور (۸/۱)، الوفا بالوفای (۳۶۶/۱۲).

نویختی، ابومحمد حسن بن حسین بن علی. (۴۰۲-۳۲۰ ق)، محدث امامی و کاتب. مدعی بغداد بود. وی از فاضل محاملی و علی بن عبدالله واسطی روایت نموده است. ابوبکر احمد بن محمد برفقانی و ابوالقاسم عبدالله بن احمد اهرزی و ابوالقاسم قنوخ و ابوالفرج طاجیری و ابوالقاسم بن خلل از وی روایت کرده اند. محدثین و علمای عامه او را در حدیث صدوق و واسکو دانسته اند. در «میران الاحدال» وفات وی ۴۵۲ ق ذکر شده است.

عیان الشیعه (۵۶/۵)، لسان سمعی (۵۲۹/۵)، تاریخ بغداد (۲۹۹/۷)، ریحانه (۲۴۸-۲۴۷/۶)، لسان المیزان (۳۷۷/۲)، میزان الاحدال (۴۸۱/۱)، الراس بالوفای (۲۲۷/۱۱).

نویختی، ابومحمد حسن بن موسی. (وف ۳۱۰-۳۱۰ ق)، ادیب، فیلسوف، متکلم و متبحر. نسبت وی از جانب مادر به خاندان نویختی می رسد و خواهرزاده ابومهل بن نویخت است. بعضی نیز او را فرزند ابوالحسن موسی بن حسن نویختی، معروف به ابن کبریاء می دانند. ابی محمد هل بغداد بود و از متکلمین، فلاسفه و دقایق عصر خود به

نوجابادی بخاری، ظهیرالدین ابوالمظفر محمد بن عمر بن محمد (۱۶۶۸-۶۸۶ ق)، فقه حنفی و اصولی، در نوجاباد از قرای بخارا به دنیا آمد. به دمشق رفت و سرانجام در بغداد مقیم گشت و به امامت مستنصریه رسید. از آثار او: «کشف الابهام لرفع الاوهام» که در «کشف الظنون» تحت عنوان «کشف الابهام لدفع الاوهام» ذکر شده است؛ «تلخیص القدری» یا «المختصر فی مختصر القدری»، در فروع فقه حنفی؛ «کشف الاسرار» در اصول فقه.

الاعلام (۲۰۶/۷)، «نجاح المکتون» (۳۵۵/۲) کشف
ظنون (۱۶۲۴، ۱۲۸۵-۱۲۸۶)، لغت تیسامه (دبیل /
محدادی)، معجمه الموزلین ۱۰ / ۹، هدهد المعارف
(۱۲۹/۲)

نوح بن علی (ز ۶۲۸ ق)، خطاط، ملقب به نجم
هدایی. از آثار وی «رآن خشتی مدقّب» نسخ کتبت خوش،
با رقم «کتبه نوح بن علی الملقب نجم القزاقی لاثقانی
فی بلدة دمشق... فی سادس صفر سنة ثمانا و اربعین و
ستمائة و صلی الله علی محمد و آله»
سوال و آثار خوشنویسان (۱۲۲۳/۴).

نور اصفهانی، نورعیشاه، میرزا محمد علی، فرزند
میرزا عبدالحسین فیض عیشاه بن ملا محمد علی
خراسانی. (وف ۱۲۱۲ ق)، عالم، عارف، صوفی و شاعر،
مختص به نور که گاهی نور علی نیز تخلص می‌کرد. از
مشاعر عرفا و صوفیه عهد خود و از بزرگان سلسله نعمت
انلهی می‌باشد. اصل وی از طبرستان است که جدش در آن
شهر امام جمعه بود. در اصفهان به دنیا آمد. ابتدا به
تعمیم مشغول شد و در علوم رایج زمان خود تبحر یافت
سپس به فکر تهذیب نفس افتاد و همراه پدر به شیراز آمد و
هر دو به خدمت سید معصوم عیشاه هندی، که در آن
وقت از طرف شاه علی رضا دکنی برای ارشاد، به ایران
آمده بود، رسیدند و به او سر سیردند و پس از چندی، او
صرف سید، نه افتاد فیض عیشاه و نور عیشاه ملقب
گشتند که به نور عیشاه اجازه ارشاد داده شد. پس از اینکه
معصوم عیشاه، به توسط کریم خان زند، از شیراز اخراج
گشت؛ نورعیشاه نیز همراه او به اصفهان و خراسان و
هرات رفت و سپس هر ایران مأمور به اقامت شد. او هر
چند مدتی در یک شهر می‌ماند و مردم را ارشاد می‌کرد
سپس به عتبات عالیات و پس از آن به بغداد رفت و به مدح
احمد پاشا، حاکم آنجا، پرداخت و مشغول عرفانی و حنات
لوصال را در آن دیار سرود. عاقبت از بغداد به موصل

حساب می‌آمد. او مانند بسیاری از علمای آن عهد به
تحصیل فنون مختلفه علاقه داشته و به همین دلیل مرل او
محل اجتماع علما و فضلا محسوب می‌شده است که غالباً
تعدادی از مراحمان، مانند ابو عثمان سعید بن یعقوب
دمشقی و ابو یعقوب اسحاق بن حسین و ابوالحسن ثابت بن
قره و دیگران، برای ترجمه کتبهای فلسفی قدیم، در خانه
او جمع می‌شدند و در مورد مسائل علمی بحث می‌کردند.
وی با وجود متکلم بودن، بیش از دیگر افراد آن نوبخت، به
فلاسفه اهمیت می‌داد و علاوه بر آمیزش با مترجمان کتب
حکمی قدیم و مطالعه کتب ارسطو، بعضی از آنها را
مختصر نموده و در رد بعضی از آرای فلاسفه و اهل منطق
نیر کتب بی‌مگشته است. وی در کلام به معرله، خصوصاً
معترن بعدد، نزدیک بود و به همین جهت بین شیعه و
معتزله بر سر عقیده و تناسب او به یکی از این دو فرقه
اختلاف وجود داشت. با این حال امامی بودن وی مسلم
است و از طرفی نیز بسیاری از مؤلفان قدیم همچون ابن
التیم و مسعودی و اشعری او را در ردیف رجال شیعه
آورده‌اند و علاوه بر این خانواده نوبخت به علاقه به ولایت
امیرالمؤمنین علی (ع) و اثمه اظهار (ع) معروف هستند. از
آثارش: «فرق الشیعة»؛ «مختصر کتاب «الکون و الفساد»
ارسطو»؛ «الجزء الکبیر» که کتاب مفصلی است در الجزیه
لایتنجری»؛ «الخصوص و العموم»؛ «الجزء الصغیر»؛
«مختصر الکلام فی الجراء»؛ «الرد علی المنجمین»؛ «الرد
علی اصحاب التباس»؛ «الآراء و الدیانات»؛ «الرد علی
المجسمه»؛ «الموضح»، در باب جنگهای امیرالمؤمنین
علی (ع).

الاعلام (۲۳۹، ۲)، اعیان الشیعه (۲۲۱-۳۲۰/۵)، نجاح
المکتون (۲۳۹، ۲)، ۵۵۴، ۵۵۳، ۳۳۶، ۹۷/۱، ۵۵۴، ۲۶۰ / ۲، ۲۶۵،
۲۷۴، ۲۸۳، ۲۲۰، ۶۷۷، ۳۳۰، ۱۲۵، ۱۴۳
الدیعه ۱۱ ۳۵، ۳۴، ۵۰۷، ۳۵۷، ۴۵۵/۴، ۳۸۵، ۱۰۳/۵،
۱۹۶، ۱۶۳/۶، ۲۶۴، ۲۷۰، ۱۷۶/۷، ۱۸۱/۱۰، ۱۸۲،
۱۸۵، ۱۸۲، ۲۱۲۲، ۲۱۶، ۲۲۲، ۲۲۸، ۲۲۹، ۲۳۴، ۲۰ / ۲،
۲۰۵، ۳۰، ۲۶۷/۲۲، ۲۸۶/۲۴، ۲۹۲، رجال طوسی
(۴۶۲)، رجال کش (۲۴۴)، رجال نجاشی
۱، ۱۷۹/۱، ۸۲، ریسامه (۶-۲۴۹، ۲۴۸)، سیرالسلاطین
(۳۲۷/۱۵)، طبقات اعلام الشیعه (قرن ۲/۱۰۲-۱۰۳)،
الفهرست ابن ندیم، ترجمه (۳۳۱)، الفهرست بطحوسی
(۹۹-۹۸)، الفکی و الاقتاب (۱۵۴/۱)، لسان المیزان
(۲۷۸-۲۷۷/۲)، لغت نامه (دین و حسن نویسی)، معجم
المؤلفین (۲۹۸/۳)، الوافی بالریایات (۱۲۱-۱۲۸،
هدهد المعارف (۲۲۸)

عماد خط او را به خط رشیدا ترجیح می‌داده است و میر گوید که به امر شاه عباس «شاهنامه» ای نوشت و در اواخر عمر از شاه رنجیده شد و به هندوستان رفت و همان جا درگذشت. وی در بعضی از آثار خود «نورالدین سام سوار» رقم می‌نموده است. از آثار او کتیبه‌ای در داخل ایران شرفی مسجد آقا نور، در اصفهان که به خط نستعلیق نوشته شده و پانزده تریخ (مسجد سر کعبه عجم است)، ۱۰۳۴ ق، ۲ رقم، «کتبه العبد نور».

آثار ملی اصفهان (۵۱۵-۵۱۶)، احوال و آثار خوشنویسان (۱۳۷۷-۱۳۷۸)، اطلس خط (۵۲۸)، پیدایش خط و خطاطان (۱۶۹-۱۷۰)، تذکرة الخطاطین (۳۶۶-۳۶۷)، گنجینه آثار تاریخی اصفهان (۵۰۳-۵۰۴).

نوربخش، سید محمد بن محمد بن عبدالله (۸۶۹-۷۹۵ ق)، مکلم، صوفی، عارف و شاعر معروف به سید محمد نوربخش. از مشاهیر عرفا و صوفیه است و تشش به هفده و سطره به امام موسی کاظم (ع) می‌رسد و سلسله نوربخشیه به او منسوب است. پدرش در ضعیف به دنیا آمد و مولد جدش لکها بود به همین دلیل نوربخش گاهی در شعر احساسی تخلص می‌کرد. پدر او به خراسان رفته، در قاین سکنی گزید و سید محمد در آنجا به دنیا آمد. نوربخش از شاگردان احمد بن محمد حلّی بود. در تصوف از حواجه اسحاق خنلانی تربیت یافت و از دست حواجه حرقه پوشید و عهده‌دار مسند ارشاد و پیر خانقاه و ملقب به نوربخش شد. سپس به ختلا رفت و به دعوی مهدویت و حلات بر خاست، اما به زودی دستگیر شد و طرفدارانش به دستور شاهرخ میرزا تیموری به قتل رسیدند. خود او نیز مدتی در زندان به سر برد و سپس به خراسان و فارسی فرستاده شد. دو شیراز ابراهیم سلطان، پسر شاهرخ، وی را آزاد کرد. چندی بعد او به کردستان رفت و درباره شروع به دعوت مردم نمود و بارگرفتار گماشتگان شاهرخ گردید و به حکم شاهرخ، در هرات، به منبر رفت و از دعوی خویش تبری کرد. پس از مرگ شاهرخ مجدداً در پی نشر عقاید خود به آذربایجان و شروان و گیلان سفر کرد و نهایتاً در قریه مولقان، از توابع ری، سکنی گزید و آنجا مرده و آبادی احداث کرد و در همان دیار از دنیا رفت و مدفون گردید. بعضی از تذکرها قوت او را در قریه نفیس، از توابع فای، می‌دانند. بعد از مرگ وی پسرش، شاه قاسم فیض بخش، خلیفه و جانشین او شد و نوربخشیه تا اوایل عصر صفویه فعالیت داشتند. از آثارش: «انسان نامه»، «رسالة الاعتقادیه»، «رساله الفقه لاحوط»، «شجره»، در ذکر مشایخ عرفان، منظومه تفسیر

رفت، در همان جا درگذشت. در مرگ وی بعضی معتقدند که او را مسموم کرده‌اند. مدفن وی در یک فرسخی موصی، در حصار مقبره حضرت یونس (ع)، می‌باشد. از دیگر آثارش: تفسیر «سورة بقره»، به نظم، «جامع الاسرار»، به فارسی، به پیروی از «گلستان» سعدی، رساله‌ای در «کیمیا»، «اروصة الشهداء»، به نظم، در احوال امام حسین (ع)، «مشکوة النجاة»، رسالة «اصول و فروع»، شرح «خطبه البین»، به نظم، «دیوان» شعر، غریب و فصاید و مقطعات، در چهار هزار ست.

حديقة الشجرة (۱۰۳۳ ق)، دیالوگ جستجو در تصرف (۳۱۶-۳۱۷)، التزییه (۳۳۷/۴، ۳۹/۵، ۱۲۳۱/۹، ۱۳/۱۰)، ۱۹۰۲۱۹، ۱۹۰۲۱۹، ریاض الساریین (۳۳۶-۳۳۷)، ریحانه (۲۴۴ ق)، سفینه المحمود (۳۲۶-۳۲۷)، مسیح گمش (۵۵۸-۵۵۹)، طرائق الصلوات (۱۹۷/۳-۲۰۳)، سرهنگ سخوزان (۹۵۵-۹۵۴)، لغت نامه (دیل/سور)، «نیشاد»، مجمع النصوص (۳۱/۶-۳۲)، مصطفی خراب (۱۸۹۰-۱۸۹۱)، مکرم الأثر (۲۴۸-۲۴۳/۲)، سولس کتب چاپی (۴۳۸/۴-۴۴۰).

نورالهیجی - نورالدین محمد لاهیجی

نورالله (س دهم ق)، فلک‌کش و نگارگر پسر شاهانکه فلزات سحت برد. از آثار او قطعات هفت ضلعی قلمی است که روی هم سوار شده و کمر بندی را تشکیل داده‌اند. نقوش متنوع و اصیلمی این قطعات استادانه است و رقم «عمل نورالله» دارد. احوال و آثار نقاشان (۱۲۱۰/۳).

نورالله همدانی، (ر ۱۲۰۸ ق)، نقاش. اهل همدان بود و فاب آینه می‌ساخت. از آثار وی: قاب آینه تخته‌ای محکمی که در دو طرف آن، دو تصویر از مجلس یوسف و زلیخا و در داخل آن، یک تصویر از مجلس شیخ صلحان و دختر ترسا نقش شده و به مهارت عمل آورده است، با رقم، در رقم نورالله همدانی ۱۲۰۸.

احوال و آثار نقاشان (۱۳۹۹/۳-۱۲۰۰).

نورای اصفهانی، میرزا سوز، قسرنده قاصی علامعلی، (وف ۱۰۷۰ ق)، خطاط به قول محمد صالح اصفهانی، وی از شاگردان میر عماد و همودیف نرایی اصفهانی بود. به هندوستان رفت و به سلک شاگردان ملا سلیمان درآمد. میرزا سنگلاخ آورده که نورالفرزند صدرالشریعه اصفهانی و ملقب به مشکین قلم بوده و میر

«سورة المحتر» «دیوان» شعر

بهارستان آیتی (۱۸۷-۱۹۰)، تاریخ ادبیات در ایران ۶۰۵۸/۲، تاریخ نظم و نثر (۸-۹-۳) دایرةالمعروف فارسی (۲۰۷۲/۲)، دیبالة جستجو در تصوف ۱۸۳ (۱۸۷)، الفریعه (۲/۳۹۰، ۱۲۲۹، ۱۲۳۹، ۱۲۵، ۳۰۶، ۲۳/۹۷)، ریاض العارفین (۵۵-۱۵۴)، ریخته (۲۵، ۲۵۷)، طبعات اسلام الشیعه (قرن ۹/۱۳۳)، طرائق السمائی (۲/۲۲۲-۳/۳۰۶، ۷۱)، فرنگ مستوران ۶۵۹، ... (دیل سرریختی) مجالس المنیر (۲/۱۶۸-۱۶۳)، مجمع المولیین (۱۱/۲۴۱)

نورالدین، فرزند سلطان محمد، (ز ۱۱۵۷ ق)، خطاط زنگر وی قرآن بغلی جلد روعی، دو صفحه افتتاح من و حاشیه مذهب مرصع، نسخ خطی چهار خوش، با رقم: «کمه» امجد ابن سلطان محمد، نورالدین... ۱۱۵۷، احوال و آثار خوشنویسان (۴/۱۲۲۴)

نورالدین حسینی شیرازی، فرزند شهاب الدین احمد، (ز ۱۲۷۸ ق)، خطاط، آثار وی قرآن می ورقی، دو صفحه افتتاح متن و حاشیه مرصع، نسخ کتابت خطی چهار خوش، با رقم: «قد تشرفت بتمام، يوم الثلاثاء شهر ربيع قعدة الحرام من شهر سنة ثمان و سبعون و مائتين» (الالف... ابن المرحوم المعفور شهاب الدین احمد، نورالدین الحسینی شیرازی، احوال و آثار خوشنویسان (۴/۱۲۲۳)

نورالدین محمد اصفهانی، فرزند ابتراب، (ز ۱۰۹۴ ق)، خطاط، وی برادر بزرگ محمد صالح اصفهانی بود و در کتابخانه شده عباس اول به امر کتابت اشتغال داشت. میرزا سگلاخ به وی لقب جواهر نگار داده است. از آثار وی یک قطعه، به قلم نیم دو دانگ عالی، با رقم: «تراب اقدام لعقراه نورالدین محمد اصفهانی» احوال و آثار خوشنویسان (۳/۹۲۸)، اطلس خط (۵۴۶)، تاریخ صفاه (۱۵۱).

نورالدین محمد لاهیجی، (ز ۱۰۵۱ ق)، خطاط معروف به نور، منقوب به خوشنویس ایوان وی از شاگردان میرعماد بود و خط نستعلیق را خوش می نوشت پس از فنل سر عماد از اصفهان به لاهیجان رفت، اما بعد از مدتی به دستور شده عباس برای کتابت قرآنی به خط نستعلیق به اصفهان بازگشت. ثرا ظاهراً در زمان خود شهرت فراوانی داشته و به خوشنویس ایران ملقب بوده است. از آثار

او یک مجموعه «دیوان» حافظ و «دیوان» مغربی و «دیوان» اوحادی، به قسم کتابت چلی خوش، با رقم: «العقیر نورالدین محمد اللاهیجی... تمت هذه النسخة الشریفة علی يد اصمق عباد الله العنی، نورالدین محمد اللاهیجانی فی سنة ۱۰۲۲ من الهجرة» یک قطعه به قلم دو دانگ و کتابت خطی ممتاز، با رقم: «کتبه العبد نورالدین محمد اللاهیجی الملقب بخوشنویس ایران خمرالله ذنوبه...» مرقوم قلم شکسته رقم شده فی سنة ۱۰۳۹؛ یک نسخه دیگرستان و صی احمد عماری، به قلم کتابت خوش، با رقم: «بر» المثنی اللاهیجی، چهار قطعه به قلمهای چهار دانگ و سه دانگ و دو دانگ عالی و خوش با رقمهای: «کتبه نورالدین محمد اللاهیجی» و «مشقه نوره لاهیجی» و «برسم بادگار جهت برادر عزیز خواجه علی بیگ نوشته شد. مشقه نورالدین محمد لاهیجی»؛ سه قسم اول از دوره کامل یک نسخه «جامع الحکایات» محمد عوفی، به قلم نیم دو دانگ خوش، با رقمهای: «الم قسم الاول من جامع الحکایات و لوازم الروایات... فی منتصف دی حجة الحرام ثمان و اربعین و الف» و «تمام شد قسم دوم از کتاب جامع الحکایات و لوازم الروایات... فی منتصف شعبان سنة ختمین و الف... نورالدین محمد اللاهیجی...» و «تمام شد قسم سوم از کتاب جامع الحکایات و لوازم الروایات... نورالدین محمد اللاهیجی...»

احوال و آثار خوشنویسان (۷/۸۲۷-۸۲۹)، اطلس خط (۵۲۳)، «رج اصفا» (۱۰۱-۲۰۲)

نور ده پوشهری، اسماعیل غوری زاده پوشهری.

نورس دماوندی، محمد حسین، (ز ۱۱۰۵ ق)، خطاط و شاعر، متخلص به نورس، در دماوند به دنیا آمد در جوانی از زدگانش به اصفهان رفت و به جرگه شاگردان صائب تبریزی وارد شد و به سفارش او به ملازمت محمد زمان خان درآمد. وی مستعلیق خطی را خوش می نوشت و قطعانش تا ۱۱۰۵ ق دیده شده است. حریف لاهیجی در تذکرة خود به نقل از میر نجات اصفهانی آورده: «خوشتریب. این را شاعر می دانند و شعرای پس را خوشتریب». «ذکر صفای نسخه «دیوان» او را در کتابخانه موزه پریتانیا ملاحظه کرده و آورده است که این نسخه حاوی قصیده، ترکیب بند، غزل، مثنویهای کوتاه، قطعه، رباعی و قسمتی به نام مطالع و متمرقات و منشآت است و متجاوز از سه هزار و پانصد بیت می باشد از خطوط وی: یک قطعه از مرقعی، به قلم در دانگ و کتابت متوسط، با رقم «نمقه محمد حسین نورس، سنة ۱۰۸۸؛ یک نسخه

شده «امور حیوادده»، ترجمه ت. اطمینان «مافوس» در احلاق و روش خانواده، شعر «تگرگ»، شعر «گلگشت» درسان روزنامه نگار و اندیشمند (۱۸۳)، زبان مخبر (۲۵۲، ۲۲۳)، فهرست کتابهای چاپی فارس (۲۲/۱)، ۴۲۲، ۴۷۶، ۱۶۲۳/۲، ۱۹۷۴، ۷۷۰۸، ۲۷۶۲، ۲۲۲۸، کارنامه زنان (۱۷۸-۱۷۶)، مؤسسه کتب چاپی (۶۶۶/۶)، ۶۶۵.

نوری، ابوحسین احمد بن محمد، (وف ۲۹۵ ق)، صوفی ملقب به امیر القلوب و شمس العرفا مکنی به ابوحسین نوری و ابن الغوی. در مورد نام وی بین تذکرها اختلافاتی وجود دارد، اصل او از یخ‌شور، شهری بین هرات و مرو، است. در بغداد به دنیا آمد و همان جا نشو و نما یافت. از راه مصر و ایران جستید کرد، وی احمد بن ابوالحواری را دیده و با سری سقزی و محمد بن علی فصاحت مصاحبت داشته، مراتب هرات را نرد چنبد بغدادی و شمس و سری سقزی و ذوالنون مصری تکمیل کرده است. از اکابر و منامیر عرفای عهد خود و از بزرگان پیشایق قوم خویش شد که به رهد و ثقیف معروف بود. نوری در بغداد درگذشت. گویند پس از فوت او، چند گفت که نصف علم عرفان و تصوف یا مرگ نوری رفته. بعضی از تذکیرها تاریخ فوت او را ۲۸۵ ق و ۲۸۶ ق و ۲۹۳ ق نیز ذکر کرده‌اند. از آثارش: «مقامات القلوب»، در تصوف

ترجمه رساله قشیری (۵۵۵۴)، جستجو در تصوف (۱۲۲-۱۲۴)، حبه الاولیاء، (۱۰/۱۰۵-۱۲۹)، رساله (۲۵۸/۴)، ۴۱۸-۴۱۷/۷، عیقات الصوفیه سلمی (۱۶۴)، ۱۶۹، طبقات الصوفیه هروی (۱۹۵-۱۹۰)، کشم الظنون (۱۷۸۷) مجمل قمیسی (دیل/سال ۲۹۲)، معانی الانس (۷۹/۶۸) هدیة العارین (۵۵/۱).

نوری، محمد، فرزند محمد هادی، (ز ۱۲۸۵ ق)، خطاط. از آثار وی: یک نسخه «طیبات» سعدی، به قلم کتابت خمی متوسطه با رقم «... فی ست عشرین من شهر ربیع الثانی سنه ۱۲۸۵»، حرره الاقل محمد بن محمد هادی اسوری.

احوال و آثار خوشنویسان (۸۵۸-۸۵۷/۳).

نوری، میرزا به‌عالم‌دین، فرزند میرزا جواد، فرزند ملا محمد علی، (وف ۱۳۴۳ ق)، عالم دینی، ادیب و شاعر، متخصص به اصل. معروف به قاضی نوری. جامع معقول و منقول بود. در محضر علمای اصفهان تلمذ نمود و پس از فراغت از تحصیل در مسجد محله دروازه نو اصفهان به

«تذکره شاه طهماسب»، به قلم نیم دو دانگ متوسطه، ب رقم ۱۰۹۰، تصویر و تحریر و تنظیم و تکمیل به‌دقت سرقوم قسم اشیاد و کلک اذهان، المتخلص باسم رس، محمد حسین دماوندی گر دند «یک نسخه قرآنی مجید، به رقم مستقیم کتابت خوش، با رقم: «کته الممد المتخلص بالنورس دماوندی، فی سنه ثلث و تسعين بعد لآلف».

احوال و آثار خوشنویسان (۷/۳)، تاریخ ادبیات در ایران (۱۳۳۰-۱۳۳۳)، تذکره روز و شب (۸۵۲)، تذکره المصنفین (۱۹۸-۱۹۷)، تذکره تصانیفی (۲۰۷)، التریخ (۹/۱۲۳)، فرهنگ سخنوران (۹۵۶)، لب نامه (دیل/موس).

نورعلی‌شاه، ملا علی، فرزند ملا سلطانعلی گنابادی، (۱۲۸۸-۱۳۳۷ ق)، نویسنده و صوفی. ملقب به نور علی‌شاه. در پیدخت، از توابع گناباد، به دنیا آمد، در بیست و شش سالگی، پدرش او را خفیه خویش نمود و پس از کشته شدن پدر، حاکمین وی و پیشرای درویش معروف به گنابادی گردید. وی با سم کشته شد و در صحن مزار اسم راده حمزه واقع در جنب مزار حضرت عیدالمعظم (ع)، در مقبره طائوس العرقه معادلت علیته آق محمد کاظم اصفهانی، مدفون گردید. از آثارش: «نجوم الشیاطین».

شرح سال رجال (۱۶۱/۶-۱۶۲).

نورعلی قاطع (س دهم و یازدهم ق)، قاطع هنر بدخشان بود و در مشهد می‌زیست. صاحب «گلستان هنر» گویند: «... به غایت پیر نورانی با صفا بود، خط مولانا میر علی را در نظر می‌نهاد و آنگنان می‌برد که هیچ حرفی و مرتبی میان آن بریده و آن قطعه بود» وی در مشهد درگذشت.

حوال و آثار معاندان (۱۳۸۳/۳)، تاریخ هنرهای ملی (۸۶۲-۸۶۳/۲)، گلستان هنر (۱۵۶-۱۵۵).

نورابندی منگنه، فرزند میرزا علی مشیر دقتر، (ز ۱۲۸۲ ق)، نویسنده و شاعر. در تهران به دنیا آمد. پس از تحصیلات قدیمه در رشته روانشناسی کودک در دانشگاه بیروت ادامه تحصیل داد. به نورابندی به راههای فرانسه و انگلیس و عربی آشنایی داشت. وی در شهریور ۱۳۳۴ ق مجله «پی‌پی» را تأسیس و منتشر کرد. او در پایه‌گذاری جمعیت نسوان وطن‌خواه عضو مؤثر بود و همچنین با کانون بانوان همکاری داشت. از آثار وی «دوست

نصوف می‌باشد در دمشق درگذشت و همان‌جا به خاک سپرده شد. در «ایضاح المکتون» آمده که قطب الدین در ۷۶۷ ق رفته بوده و نامش را عبدالله بن محمد بن یحیی ذکر کرده است از آثار او: «نور العقاید و ضیاء العوائد» معیار المریدین «۱۹» آثار صابئة المکنة.

ایضاح المکتون (۶۸۵/۴)، کشف الظنون (۸۹۳/۱۷۴۴)،
معجم المؤیدین (۶)، ۱۱۲-۱۱۱، هدیة الترمذی (۶۵۸/۱)

نوری شباکو فروش - نوری یزدی

نوری زاده بوشهری، اسماعیلی، فرزند نور محمد، (تو ۱۳۰۴ ق)، نویسنده در بوشهر به دنیا آمد. تحصیلات مقدماتی را در زادگاهش فراگرفت. سپس برای ادامه تحصیلات به هندوستان رفت و در مدرسه الموم کایج شهر علیگر به تحصیل پرداخت و به دریافت دیپلم متوسطه ریان انگلیسی نایل شد. وی سالها در بانک ملی ایران در تهران سمت کاروسی داشت. از آثارش: «ایران کنونی و خلیج فارس»، «اسرار نهضت جنوب»، شرح وقایعی، که در ۱۳۲۵ ش در فارس روی داده «فلاک فارس و جزایر خلیج فارس»، «امور سیاسی تحت ایران» نظری به ایران و خلیج فارس، «تاریخچه پادشاهی و جزایر خلیج فارس از جمله مجمع البحرین».

فانسمان و سخن سرایان فارس (۷۲۲/۵)، مهرست
کتابهای چاپی فارسی (۲۱۱/۱، ۲۱۵، ۲۲۵/۲، ۲۲۸/۵)،
مؤلف کتب چاپی (۶۱۶/۱-۶۱۷/۶)

نوری طبرسی، سید اسماعیل، فرزند سید احمد هدوی عقیلی (تو ۱۳۲۱ ق)، عالم دینی، فقیه، اصولی، محدث، مسکن، مدرس و راهبر علمای مقیم نجف بود. در محضر شیخ مرتضی انصاری و میرزا حبیب الله رشتی و میرای قمی تلمذ نمود. پس از رسیدن به مقامات علمی به بحث و تدریس فقه و اصول پرداخت. او در کاظمین درگذشت. پیگوش به نجف منتقل و در محسن شریف هدوی به خاک سپرده شد. از آثار او: «تذیبه الموحلین»، دو سه مجلد به فارسی که یک مجلد آن تحت نام «عصمة الولاة»، در مبحث «امامت است» و «وسيلة المعاد فی شرح بحار العباة» کتاب «اصول الفقه».

عبان الشیمة (۳۱۲/۳)، الدررمة (۴۰۳/۲)، ۲۷۵/۱۵،
۱۸/۱، ۱۰۰، ۸۹/۲۵، طبقات اعلام الشیمة (۴۰۰)،
۱۵۱/۱۲، فوائد الرضویة (۲۲)، المآثر و الآثار (۱۵۸)،
معجم رجال نجف (۱۳۰۷/۳)، معجم المؤلفین (۲/۴)،
۷۶)، میرای شیرازی (۱۱۴)

قائم حمايت پرداخت. وی را اهل تصفیة باطن و سیر و سلوک دانسته‌اند. در صهبان درگذشت و در تکیه باب رکن الدین تحت قنلاد مدفون گردید. از آثارش «دیوان» شعری، که آن را فرزندش بصیرالدین سوری، معروف به خواجوی، گردآوری و تدوین نموده است.

سدره القنور (۲۰۵/۶)، الدررمة (۸۰۲/۹)، ریحانة
۲۵۹/۶ (۲۶)

نوری، میرزا عباس، فرزند رضاقلی بیگ، (تو ۱۲۵۵ ق)، خطاط، وی در روستای تاکر، از توابع نور مازندران، به دنیا آمد و تحصیلات مقدماتی را در قریه کلاکه گذراند سپس به تهران آمد و در دستگاه امام ویردی میرزا، مرند فتحعلی شاه قاجار، به مشیگری پرداخت. میرزا عباس در خوشنویسی استادی داشت و از روی قطعاتی که از میرعماد به دست آورده بود، منسوخ می‌کرد تا اینکه در اندک زمانی در خط نستعلیق سرآمد شد. میرزا علاوه بر منسوخ و کتابت، در کتبه نویسی نیز مهارت داشت و هفت قلم و خوش می‌نوشت. او به دلیل خط خوشی که داشت، از طرف فتحعلی شاه به میرزای بزرگ ملقب گردید. وی سرانجام در تهران درگذشت و جنازه‌اش را به نجف منتقل کردند و در قبرستان وادی السلام به خاک سپردند. از آثار او: ترجمه فارسی یک نسخه «وادالعماد» محمدرضا میر قاسمی، به قلم نستعلیق کتابت خوش، با رقم «حرره الفقیر عباس نوری، ۱۲۲۵» یک نسخه کتاب فارسی، در اخلاق، تألیف محمد فاضل به قلم نستعلیق سیم دو دانگ و چند صفحه آخر به نسخهای ریحان و ثلث و نسخ و رقاع و شکسته نستعلیق عالی، با رقم: «بهذا این کمترین جاگران عباس نوری... وقع الغراع من تصوید هذی لرساله الشریعه فی... ۱۲۳۷...» یک قطعه سیاه منسوخ، به قلم چهار دانگ و در دانگ عالی، با رقم «منسق فقیر عماد» در دارالخلافت تهران... عباس نوری از خط «استادی میر عماد الحسینی رحمة الله نقل نموده، سه هزار و دویست و سی و هفت» دو قطعه، به قلم نیم دو دانگ و کتابت جلی عالی، با رقم ۵، بنده درگاه عباس نوری سنه ۱۲۳۷ «یک قطعه بزرگ، به قلم شش دانگ و دو دانگ عالی، با رقم: «الفقیر الحقیر المدبب، عباس نوری غفر له سنه ۱۲۴۹».

احوال و آثار خوشنویسان (۳۲۲/۲، ۳۲۸)، اطلس خط
(۵۷۰-۵۷۱)

نوری اصفهانی، قطب الدین ابومحمد عید الله بن محمد بن امین، (تو ۵۹۱ ق)، صوفی، از هرمای ایرانی و ساکن دمشق بود، وی صاحب تألیفاتی در زمینه عرفان و

فیروزکوهی، به خاک سپرده شد. از آثار علمی او: رساله «التعدل و الترغیب»؛ رساله «لباس لمصلی»؛ رساله‌ای در «خیار تبیع الصفقة»؛ رساله «الیمین»؛ اجتماع الامر و النهی؛ «الاستصحاب»؛ «لاوامر و السواهی»؛ «شکوک لمصلا»؛ رساله «القسمه»؛

ایمان الشیعه (۲۷/۱۰)، الدرر (۲۶۸/۱۱)، الدرر (۲۶۹/۲)، ۲۵/۲،

۳۷۰، ۲۰۲/۴، ۱۸۳/۱۱، ۶/۱۶، ۲/۱۷، ۸/۱۱، ۲۹۵/۸،

۲۵/۲۸۹، مجمع رجال سب (۱۳۰۳/۳-۱۳۰۴/۲)،

مجمع الرجال (۶۲/۱۱)؛ فیروزای شیرازی (۱۹۲).

نوری مدرّس، شیخ فضل‌الله، سرریه ملا عباس کجوری، (۱۲۵۸/۱۲۵۹-شهادت ۱۳۲۷ ق)، عالم دینی، معیه اصولی، مجتهد، مرجع تقیید، مدرّس و شاعر، متخلص به نوری. از علمای بزرگ شیعه در اوایل قرن چهاردهم هجری و حواریان و داماد حاج میرزا حسین نوری صاحب «مستدرک الوسائل» می‌باشد. در قریه لاشک از توابع شهرستان نور به دنیا آمد و در بلده نشو و نما داشت. تحصیلات مقدماتی را در همان‌جا شروع و در تهران به پایان رسانید و سپس برای تکمیل مراقب علمی «اهل بیت» گردید و از محضر شیخ مهدی آل کاشف‌الغضا و شیخ راضی سجّی و میرزا حبیب‌الله رشتی و میرزای شیرازی استفاده نمود و پس از تکمیل تحصیلات به ایران مراجعت کرد و از خایه خود، محدث نوری، اجازه روایت گرفت. از صاحب عنوان سید اسماعیل شریف‌الاسلام و از وی برادر راده‌اش، آقا نجفی سبزی، روایت کرده است. وی سالها در تهران مرجع امور دینی و مصدر خدمات بسیاری بود. در آغاز جریان مشروطیت به مشروطه‌خواهان حتی در مهاجرت به حضرت عبدالعظیم (ع)، همراهی کرد و بی چون و چرین مشروطه خواهان را مخالف با دیانت تشجیس داد به مخالفت با ایشان پرداخت و خواستار حضور پنج تن از مجتهدان طراز اول در مجلس شد تا مصوبات مجلس را با احکام دینی تطبیق نمایند و همین امر موجب دشمنی مشروطه خواهان با وی گردید. چنان‌که پس از فتح تهران شیخ فضل‌الله محکوم به اعدام و در میدان توپخانه تهران به دار آویخته شد. پیکر او، پس از تحویل به خویشانش، به قم حمل و در صحن بزرگ حضرت معصومه (ع) دفن گردید. آثارش: «تشریحات» استنباطش در فقه و اصول، مانند «رساله مشتق» که تقریر بحث میرزای شیرازی است؛ «الذکر» العدل و ارشاد الجاهل؛ «الصحیفة البهلولیة» یا «الصحیفة القانمیة» که «دعیه حضرت ولی عصر (هج) را در ک جمع نموده است»؛ «سؤال و جواب» یا «شخصت فقاه» در فتاوی

نوری طهری، شیخ میرزا محمد تقی بن علی محمد بن تقی، (۱۲۰۱-۱۲۶۲ ق)، عالم دینی، فقیه، اصولی و شاعر. وی پدر میرزا حسین نوری صاحب «مستدرک الوسائل» است. در نور مازندران به دنیا آمد و سر خلاف پدرش که شغل دیوانی داشت، به تحصیل علم روی آورد و به اصفهان مهاجرت نمود. پس از فراگیری مقدمات علوم، در محضر عده‌ای از علما از جمله حکیم ملا علی نوری تعلیم نمود. سپس به عراق رفت و در محضر سید محمد مجاهد و دیگران به تکمیل معلومات خویش پرداخت. آن‌گاه به ایران بازگشت و به حلقین و اسحاق امور دینی مبادرت نمود. او در سعادت آباد، از قرائ نور درگذشت، پیکرش به نجف منتقل و در وادی السلام دفن گردید. از آثارش: «دلائل العباد»، در شرح «الارشاد»؛ «المداج»، در اصول فقه در دو مجلد؛ «کشف الحقائق»؛ «هدیه الاسام»، در دو مجلد؛ «معرفه الصلوة»؛ «الترجیلة»؛ «کشف الاوهام»؛ رساله‌ای در «اشتقاق»؛ به فارسی؛ رساله‌ای در «امامت»؛ رساله «الصومعة»؛ رساله «الرصاعیة» منظومه «بهدیب المطلق»؛ «ماتمکده» در مقتل، به فارسی، منظوم و منثور؛ «تشریح المعارف» در مواضع، منظوم به فارسی؛ مجموعه قصائد در مدح ائمه (ع)؛ مجموعه قصائد در مرثی

ایمان الشیعه (۱۹۸/۹)، الدرر (۱۹۲/۲)، ۱۹۲/۸، ۱۱/۱۱، ۱۱/۱۱،

۱۹۰، ۲۰۵، ۱۲۲/۱۸، ۲۹، ۱۶/۱۹، ۲۲۶/۲۰، ۲۳۶،

۲۵/۲۷۲، کتاب علام الشیعه، ق ۲، ۲۲۲-۲۲۳،

نواک الرضویه (۲۳۵-۲۳۶)، مجمع المولین (۱۳۲/۹).

نوری طهری، میرزا حسین، محدث نوری، میرزا حسین طهری

نوری طهرانی، میرزا ابوالقاسم، کلالتری تهرانی.

نوری مازندرانی، سید محمد بن سید علی بن سید محمود موسوی (وف ۱۳۲۵ ق)، عالم دینی، فقیه، مجتهد و مدرّس. وی بعد از تحصیل مقدمات راهی عتبات شد و در نجف از محضر حاج میرزا حبیب‌الله رشتی و میرزا حسین خلیلی استفاده نمود. آن‌گاه خود به تدریس و بحث و امامت جماعت پرداخت. وی سپس به سامرا رفت و از درس میرزای شیرازی بهره‌مند گشت. آن‌گاه به ایران آمد و در نور مازندران سکنی گزید و در همان‌جا و منطقه تلک میر مازندران مدرسه علمیه بنا کرد. در اواخر عمر به تهران آمد و سرانجام نیز در تهران درگذشت و در شهر ری در صحن حضرت عبدالعظیم (ع)، در مقبره ملا عبدالرسول

وی اشعاری در تذکرها آمده است. از اوست:
گر راهد شهیری و اگر پاده پرست
می باید داد جان و می باید رست
تذکره سخبران پیرد (۳۱۷-۳۱۹)، جامع معینی
(۳۳۲/۳)، فرهنگ سخبران (۹۵۸)

نوش آفرین خانم - نوش زند.

نوش زند، فرزند پدرخان زند. (س سیزدهم ق)، شاعر،
متخصص به نوش وی از همسران فتحعلی شاه قاجار و مادر
امیرالسلطنه، همسر میرزا حسین خان سپهسالار (م ۱۲۹۸
ق)، بود. از آثارش: «دیوان» شعر.
از رباعه تا پروین (۲۵۷-۲۵۸)، تاریخ عهدی (۱۶۵)،
الذریعه (۱۳۵/۹)، زمان سخبران (۳۷۲/۲)، فرهنگ
سخبران (۹۵۸)، شاهپور رفا (۲۳۹).

نوعی اصغهبانی. (س دهم و یازدهم ق)، شاعر مدنی
اتوکنشی می کرد و در زمان اکبر شاه (۹۶۴-۱۰۱۳ ق) به
هندوستان رفت. طبع شعر خوبی داشت و غزل را خوب
می سرود. از آثارش: «دیوان» شعر.
تاریخ نظم و نثر (۶۲۲)، فرهنگ سخبران (۹۵۸-۹۵۹)،
کروان هند (۱۵۷۹/۲-۱۵۸۰).

نوعی خبوشانی، ملا محمد رضا، فرزند محمود. (وف
۱۰۱۹ ق)، شاعر. در خوشان (قوچان)، از توابع سب و
باورد خراسان، به دنیا آمد. در کودکی به همراه پدر از وطن
به گجرات هند رفت و پس از چندی بازگشت. پدرش در
مشهد از دنیا رفت و نوعی در مشهد سکنی گزید و به
همین علت نیز به مشهدی مشهور شد. سپس دوباره به هند
مقرر کرد و به دربار اکبر شاه رفت و وی در دربار چندی در
خدمت میرزا یوسف خان رضوی مشهدی، از مقربان و
ملازمان شاه به سر برد و در شعر و سواکردی و
کمانداری ماهر گشت. پس از آن به دربار شاهزاده داسال،
پسر اکبر شاه، رفت و ملازم او گردید. بعد از فوت شاهزاده
دانیال به خدمت عبدالرحیم خان، خان خانان درآمد و
شعاری در ستایش وی سرود. اواخر عمر نوعی، مقارن با
سلطنت جهانگیر شاه بود که چندی نیز در دربار وی به سر
برد و به مدحی پرداخت. سرانجام در برهانپور درگذشت.
صاحب «تاریخ ادبیات در ایران» به نقل از بعضی تذکرها
آورده است که نوعی، به همراه پدر به کاشان رفت و در
آنجا شاگردی محترم کاشانی کرد و شعرش ترقی و
بیشترت نمود. سپس به همراهی میر حسین کفری به هند

میرزای شیرازی، که شیخ فضل الله نوری آن را جمع آوری
کرده است: «تحریم مشروطیت»، حاضری هفت مرافقت
ولیه و مخالفت ثانویه وی با مشروطیت و دلایل شرعی
اوادیران» شعر

اعیان الشیعه (۴۰۷/۸)، پایداری ما پای دار، الذریعه
(۴۲/۴)، ۲۳/۱۵، ۲۴۸/۱۲، ۱۸۹/۱۴، ۲۱/۲۱، ریحانه
(۲۶۶-۲۶۷)، شرح حال رجال (۱۰۶-۹۶/۳)، شهیدان
راه مصیبت (۵۱۵-۵۲۰)، شیخ فضل الله نوری و
مشروطیت، فاجعه نبرد، حوادث الرضویه (۲۵۲-۳۵۳)
نعت نامه (ذیل نوری)، المآثر و الآثار (۱۵۱)، مستدرکات
اعیان الشیعه (۱۳۸/۲-۱۵۲)، معجم رجال صحابه (۲)
۱۳۰۸-۱۳۰۹، معجم المذنبین (۸-۷۲)، مکارم الانا
۵/۵-۱۶۱۰، مسیری شیرازی (۱۸۱-۱۸۲)،
داد نهای مری (۱۱۹-۱۱۳/۶).

نوری مازندرانی، شیخ فضل الله بن ملا محمد
حسن. (وف ۱۳۲۵ ق)، عالم دینی و فقیه معروف به علامه
مازندرانی. اصل وی از نور مازندران است. در کربلا مجاور
گشت و بدین سبب به حائری مشهور شد. صاحب «رحانه
الادب» مراتب علم و فضل و اجتهاد او را مستر
تصیفاتش را حاکی از بلندی مقام علمی وی دانسته اند.
او در کربلا درگذشت. از آثارش کتاب «مضیلة المساک»
لذخيرة المعاد» است، که در «رحانة الادب» به صورت
«مضیلة المساد» و ذخیره المعاد» آمده است. از دیگر
آثارش: «العهدة» و «الوجیزة»، رساله ای در «مناسک الحج»،
به فارسی

الاعلام (۳۶۰/۵)، الذریعه (۵۱/۲۵)، ۲۷/۲۷، ریحانه
(۲۶۶/۶)، لشت نامه (پیل انوری حائری)، معجم
نویسین (۷۷-۷۶، ۸).

نوری هروی، ملا نوری. (س نهم ق)، شاعر از نوادگان
مولانا حسن شاه یا حسین شاه هروی بود. وی با امیر
علیشیر نوایی (۹۰۶-۸۳۳ ق)، صاحب «مجانس المناس»،
معاصر بوده است. نوری طبع خوبی داشت و اشعاری از او
در تذکرها نقل شده است.

تذکره بیژر ووشن (۸۵۲)، الذریعه (۱۳۳۵/۹)، فرهنگ
سخبران (۹۵۸)، مجالی المناس (۱۶۴)، هفت انجم
(۱۶۰-۱۶۱/۲).

نوری یزدی. (وف ۱۰۸۵ ق)، شاعر. وی به شغل تباکر
فروشی اشتغال داشت. او با صفای تبریزی معاصر بوده و
عالم رباعیات و فرزهای صائب را خوب گفته است. از

۳۵۲۳-۳۵۵۳)، کهاد مرتضی (ص ۹، ش ۱۲، ص ۳۸)،
گنجینه دشتمدار (۱۸۸۱/۴۷)

نوفانی سحستانی، ابو عمر محمد بن احمد بن محمد بن سلیمان، (وف ۳۸۲ ق)، حافظ، محدث، ادیب و شاعر، اصل وی از بوقت از توابع سیستان است. در طلب حدیث به خراسان مسافرت کرد و در هرات، مرو، بلخ و ماوراءالنهر حدیث شنید. وی از ابو عبدالله محمد بن اسحاق قرشی و حاکم ابوعبدالله نیشابوری و برحاتم ابن حیان سستی و ابویعنی عبدالؤمن بن خلف نسفی و محمد بن حیو بن حامد ترمذی و ابی حامد حمد بن محمد بن حسین نوبختی و عبدالرحمن بن محمد بن علویه بهری و ابوسلمان خطابی و دیگران حدیث شنید. دو فرزندش، عمر و عثمان، و نیز علی بن بشری بنی و علی بن طاهر شروطی و حسین بن محمد کراییسی و قاسم بن عباس صبحی و احمد بن سعید ثوبی و جماعتی دیگر از وی روایت نموده‌اند از آثارش: «آداب المسافرين»، «العتاب»، «العتاب و الاحتیاج»، «كتاب التعلیظ»، «كتاب الشیب»، «كتاب یصون المشیب»، «الربحین»، «افضل الریاحین»، «کتاب العلم»، «العلم و العلماء»، «محة الظرف فی اخبار العتاق»، «معاشره الاهل»، «المسلسلات».

سیرتنامه (۱۷/۱۴۴-۱۴۵)، بفت نامه ذیل ابونوفانی،
معجم الادباء (۵/۱۷)، معجم البلدان (۵/۳۶)،
معجم المؤلفین (۸/۲۶۵-۲۶۶)، الراسی بالرفیات (۲/۹۱-۹۰)، هذیه العاریر (۵۲۱۲)

نوفانی نیشابوری، ابوالقاسم اسماعیل بن زاهر بن محمد (۳۹۷-۴۷۹ ق)، فقیه شافعی، مستند و محدث، اصلش از نوغان نیشابور است. وی مقه در نزد ابوبکر عروسی آموخت. از ابوالحسن علوی و ابوطیب شبلوکی و عبدالله بن یوسف بن یامویه و ابوطاهر بن محمدی و عده‌ای در نیشابور و از ابو حسیب بن بشران و همصنفه‌اش در بغداد و از حجاج بن یزید محاربی در کوفه و ابوعبدالله بن نظیف در مکه حدیث شنید. ره‌ریس طاهر و ابن نصر عازمی و اسماعیل بن عبدالرحمن قنری و عبدالکریم دامغانی و سعید بن هلی شجاعی و عایشه بنت احمد صغار و ابوالفوح خورگوشی و عبدالکریم علوی و عبدالملک بن عبدالواحد و محمد بن جامع خطاط از وی روایت کرده‌اند. کتاب «تاریخ» یعقوب قسری را، از ابن فضل قطان، از بن درستویه، از عسوی، استماع کرده است.

توضیح المشبه (۱/۴۵۹)، سیرتنامه (۱۸/۴۴۶-۴۴۷)،
تسذرات الذهب (۳/۳۶۲)، طبقات الشافعیه سبکی

رفت، اما صاحب «کاروان هند» پا آورد دلایلی این مطلب را رد کرده است. «تاریخ نظم و نثر» مثنوی «وامق و حذرا» را به وی نسبت می‌دهد. از آثارش: مثنوی «سوز و گداز»، به وزن «خسرو و شیرین» نظامی، «ساقی نامه»، در مدح عبدالرحیم خان و در حدود ۴۰۰ بیت «دیوان» شعر، شامل فصیده و ترجیع و ترکیب و قطعه و غزل و رباعی و مثنوی، در حدود ۴۰۰ بیت.

آشکده آذر (۱/۲۸۶-۳۸۷)، یضاح الیکون (۲، ۳)،
تاریخ ادبیات در ایران (۵/۸۸۳-۸۹۲)، تاریخ نظم و نثر (۴۲۴)، تذکره در روش (۸۵۶-۸۵۶)، تذکره میخانه (۲۵۸-۲۷۹)، اللریحه (۹/۱۲۳۵، ۱۲/۱۱۷-۱۱۸، ۱۹/۲۱۳)، سوز آزاد (۲۲-۲۴)، فرهنگ سحزوان (۹۵۹)، کاروان هند (۲/۱۴۷۱-۱۴۸۷)، کنایه‌شناسی نظامی گنجوری (۴۰۱)، نثر رسیب (۲/۶۳۵-۶۳۹)،
منظره‌های سارسی (۵۹۵-۵۹۷)، نتایج الامکار (۷۱۲-۷۱۲)، هفت الیم (۳/۳۰۸-۳۰۷)

نوفانی، میرزا علی اکبر، فرزند میرزا موسی، سرزند میرزا حسن، (۱۳۰۰-۱۳۷۱ ق)، عالم دینی، فقیه، متکلم، واعظ و شاعر، متحصن به فقه، در محله نوقان مشهد. شیخ دنیا آمد و پس از گذراندن تحصیلات مقدماتی، ادب را در محضر میرزا عبدالجواد ادب نیشابوری و فقه را در محضر شیخ حسعلی تهرانی و آیت الله سید عباس شهروندی فراگرفت. در ۱۳۲۷ ق هارم نجف شد و از محضر اساتید بررگی چون آخوند خراسانی و آیت الله سید محمد کاظم یزدی و آیت الله شیخ الشریعه اصفهانی استفاده نمود. پس از درگذشت آخوند خراسانی، به دریافت اجازه اجتهاد از آیت الله میرزا عبدالله مازندرانی و آیت الله میرزا محمد تقی شیرازی نایل گشت. در ۱۳۳۰ ق به مشهد بازگشت و به تدریس و انجام امور دینی پرداخت. وی از جانب آیت الله حاج آقا حسین قمی عهده‌دار تولیت مدرسه نواب گردید. او خطوط نسخ و نستعلیق را خوش می‌نوشت. در خط نسخ از شاگردان میرزا ابوالقاسم خراسانی و در نستعلیق از شاگردان میرزا ابراهیم خان، متخلص به گمنام، بود. در اثر عارضه سکته قلبی در مشهد درگذشت و در حرم امام رضا (ع) دفن شد. از آثارش: تعمیر مدرسه نواب مشهد و تنظیم موقوفات آن است که از مدارس مهم آن شهر می‌باشد. از آثار علمی او: «سه مقاله نوغانی» و «مقاله نوغانی» در اصول عقید و رد عقید «دلیل» تعلیقاتی بر «شرح نهج البلاغه» از ابی سعید محترلی.

الدربعت (۱۲/۲۶۴)، سحزوان سامی معاصر (۶۱)

نهادندی، شیخ ملا علی اکبر

تذکره، او را مشتری سرا می‌داند و دو مثنوی به او هبست می‌دهد، یکی «شبر و شیرین» و دیگری «مثنوی» به تقلید از «حدیقة الحقیقه» سنایی

تاریخ ادبیات بر ایران (۱۳۵۸: ۵). تاریخ نظم و نثر (۵۸۱).
الذریعه (۱۳۳۸/۹)، فرهنگ سخنوران (۹۶۰)، مطبع
الشمس (۸۴/۲) ۸۵.

نهایی شیرزی. (وف بعد از ۸۹۸ ق)، شاعر. بانویی از اهالی شیراز است به قول صاحب «حدیقه الشعراء» مدتی پس از عبدالرحمن جامی (م ۸۹۸ ق) از دنیا رفته و در اشعارش غالباً غزلیات جامی را جواب گفته است. تذکره‌ها از وی اشعاری نقل کرده‌اند.

حدیقه الشعراء (۲/۳۹۹-۲۲۰)، الذریعه (۱۳۳۸/۹)،
رند سخنور (۲/۳۷۷)، صبح گلشن (۵۶۹)، فرهنگ
سخنوران (۹۵۱).

نهای کرمانی. (م ساردهم ق)، شاعر. وی ندیمه و همشین خرم بیگم، مادر شاه سلیمان صفوی (۱۰۷۷-۱۱۰۵ ق)، بود. سرخی از منابع، به نقل از «جواهر لعلات» نهای کرمانی را خواهر خواجه الفضل الدین کرمانی (م ۹۱۰ ق)، وزیر سلطان حسین بایقرا، دانسته‌اند، که ظاهر آن با بیجه (منیجه) منجمه اشتباه گرفته شده است و این اشتباه در «ستارگان کرمان» و «تذکره شاعران کرمان» پیدا است. تذکره‌ها اشعاری از وی ذکر کرده‌اند.

بر اساسه تا پروین (۲۶۰-۲۶۱)، تذکره شاعران کرمان
۵۲۱-۵۲۰)، حدیقه الشعراء (۳/۲۲۰)، الذریعه ۹
۱۳۳۸)، زنان سخنور (۲/۳۷۴-۳۷۵)، ستارگان کرمان
(۴۱۴-۴۱۳)، صبح گلشن (۵۶۹)، مرآة الخيال (۳۳۵-
۳۳۶)، مشاهیر زنان (۲۴۲).

نهای کرمانی منیجه منجمه.

نهادندی، شیخ ملا علی اکبر، فرزند ملا حسین / محمد حسین. (۱۲۷۸/۱۲۸۰-۱۳۶۹ ق)، عالم دینی، فقیه، متکلم، محدث، مدرس و مرجع تقلید اصلش از نهاوند بود، مقدمات را در بروجرد فراگرفت و نزد شیخ جعفر بروجردی و آقا حسین شیخ الاسلام تلمذ کرد سپس مدتی در تهران در درس میرزا حسن آشتیانی و میرزا عبدالرحیم نهادندی و میرزا ابوالحسن جلوه و میرزا محمد رضا قمشاهی شرکت نمود. آن‌گاه برای تکمیل تحصیلات به عراق رفت و در محضر مبرورای شیرازی و حاج میرزا حسب الله دشتی و شیخ انشریعه اصفهانی و سید محمد

(۲۷۰/۲۷۱)، العبر (۲/۳۴۱)، المنتظم (۹/۶۰۴)

نویده، عزت الله. (تو ۱۲۹۹ ش)، یارنگر. در اصفهان به دنیا آمد. وی بازی در تئاتر را از ۱۳۱۷ ش در تئاتر سپاهان اصفهان و بعد در تئاتر فردوسی تهران شروع کرد و سپس در ۱۳۳۰ ش به فعالیت سینمایی پرداخت و در ۱۳۳۵ ش همکاری خود را با رادیو آغاز نمود. از نمایشهای او: «فالنگوش»، «بازرس»، «از فیلم‌های وی «آقای هالو» ۱۳۴۹ ش و «در شبکه جی» ۱۳۵۰ ش.

تاریخ سینمای ایران (۱۰۱۵)، فرهنگ سینمای ایران (۲۷۰)، فرهنگ فیلم‌های سینمای ایران (۱/۲۸۷، ۲۰۳)

نویده اصفهانی - مهدوی، معزالدین سید محمد باقر.

نویده خراسانی - حبیب اللهی، سید ابوالقاسم.

نویدی تربتی. (م س دهم ق)، شاعر. از شاعران ایرانی ساکن هند و ملازم بیرام خان (م ۹۶۸ ق) بود. وی توجیع بندی در هجو یکی از افراد دستگاه بیرام خان سروده که بسیار معروف است. نویدی تربتی در انواع شعر دقت داشت. از او اشعاری به جا مانده است.

تاریخ نظم و نثر (۵۵۵)، الذریعه (۱۳۳۶/۹)، ستارگان
سخنوران (۹۵۹)، کاروان هند (۲/۱۴۸۸-۱۴۸۹)، هفت
اقبیم (۲/۱۹۰).

نویدی گیلانی. (م س دهم ق)، شاعر. ز قول صریح عصر خود بود. در زمان اکبر شاه (۹۶۳-۱۰۱۴ ق) به هند رفت. وی طبع شعر خوبی داشت. صاحب «مؤنن کتب چایی» ذیل نویدی گیلانی، شرح جان شاعر دیگری به نام نویدی را از «صبح گلشن» آورده است.

تاریخ نظم و نثر (۶۴۳)، الذریعه (۱۳۲۸/۹)، صبح گلشن
(۵۶۷-۵۶۸-۵۶۹)، فرهنگ سخنوران (۹۶۰)، کاروان هند
(۲/۱۵۶۳)، مؤنن کتب چایی (۴/۶۶۷-۶۶۸).

نویدی نیشاپوری. (وف ۹۷۳/۹۶۳ ق)، شاعر. وی از شعری عهد اکبر شاه بود. پس از تحصیل علوم به شاعری پرداخت و به دبیر طبع سیم و هوشمندی شهرت یافت. به آورده «مطلع الشمس» نویدی در راه حج در آجیس، از توابع مالوه، در گذشته است از آثارش. «دیوان» شعر. در «تاریخ نظم و نثر» آمده که صاحب حواری در ایران می‌زیسته و در زمان شاه طهماسب مشهور به شاعری بوده و او غیر از نویدی است که به هند رفته است. همچنین این

مروی (فخریه سائق) مشغول تدریس گردید. در تهران درگذشت. پیکرش به قم منتقل و در صحن جدید حضرت معصومه (س) دفن شد. به آورده شیخ آقا بزرگ تهرانی در «طاعات اعلام الشیعه» پیکر وی به نجف منتقل گردید از آثارش: «اصل البیرونة» حاشیه بر «عواصین» حاشیه بر «رسائل» شیخ انصاری، «الوقف» و «العق» در فقه «دیوان» شعر

احبان الشیعه (۴۷۰/۷)، الذریعه (۱۵۷/۹، ۱۵۸/۹)،
ریحانه (۲۶۸-۲۶۹/۶)، طبقات اعلام الشیعه (تبریز
۱۳۰۸/۱۱، ۱۱۰۹)، فوائد الرضویه (۲۲۹-۲۳۸)، السألو
لأکثر (۱۳۳)، معجم رجال نجف (۱۳۱۲/۳)

نهادی، شیخ میرزا محمد جواد. (۱۳۳۳-۱۳۷۶/ق)
عالم دینی، فقیه، اصولی، ریاضیدان و
متجم. منقب به جهان بخش. در نهاد به دنیا آمد و در این
شهر نشو و نما یافت. ریاضیات و سرد ملا عبدالرحیم
تهاردی فراگرفت. در ۱۲۹۶ ق به تهران آمد و در فقه و
صوب از محضر میرزا محمد حسن آشتیانی و دیگر علما
منتفاده نمود. وی در استخراج تقویم و تعیین مواقع اذان و
غروب ایام طبع محاسبات نجومی متبحر بود. او وی
طیاسی در علم اعداد، حقا، نجوم و ریج و دیگر علوم به
جی مانده است. او تار او «قله البلدان لاهداء الاخوان»
در شناخت قبه، معاله ای در «خط نصف النهار».

الذریعه (۴۲/۱۷)، طبقات اعلام الشیعه (قرن ۱۴/۳۱۸)،
معجم المزیلین (۱۶۶/۹).

نهادی، ملا علی بن ملا فتح الله. (وف ۱۳۲۲ ق)،
عالم دینی، فقیه، اصولی، رجال، مدرس، ادیب، نحوی و
لموی پس از فراگرفتن مقدمات، جهت تکمیل آموخته
های خویش رهسپار نجف گشت و در درس شیخ مرتضی
انصاری شرکت نمود و از خواص شاگردان شیخ گردید. او
همچنین از محضر میرزا ابراهیم کلاشتری نیز استفاده
نمود. وی پس از درگذشت شیخ انصاری عهده دار تدریس
و بحث و تألیف شد. نهادی از علمای بزرگ امامیه در
اوایل قرن چهاردهم است. او را به کنوت دانش دینی و
فهمی ستوده اند و در اصول وی را مؤسس و در پاره ای از
مواضع و مباحث این هنر یگانه دانسته اند. وی در نجف در
شریعامری و با درگذشت و در وادی السلام در مقبره
خویش در گذشت. از آثار او: «تشریح الاصول الصغیر»
«تشریح الاصول الکبیر» «مقدمة الوجوب» کتاب
«انصاری» «الدعاء الثلاث» «مفاتیح الاصول».

احبان الشیعه (۳۰۱/۸)، الذریعه (۱۸۵/۴، ۱۸۶/۴).

کاظم یردی و شیخ محمد کاظم خراسانی و شیخ محمد طه
نجف قند نمود. وی ز حاج میرزا حبیب الله رشتی و شیح
الشریعه «صمغانی» حاج میرزا حسین نوری «جبار» روایت
داشت. میرزا محمد علی اردوبادی از وی رویه نموده
است. در ۱۳۱۹ ق به ایران بازگشت و در ۱۳۲۸ ق عازم
مشهد شد و در آنجا اقامت گزید و عهده دار مرجعیت
گردید. در مشهد درگذشت. از آثارش «المعانی الانوار»، در
شرح مشکلات آیات و اخبار «السیار الریج فی احوال
حجراجه ریج» «جنتان مده متان» «الجنة العالیة و الجنة
«غالیة» یا «الجنة العالیة و الجنة العالیة» «جواهر الکلمات
فی النوادر و المتعرفات» «احزینة الجواهر فی رینه المتابر»
در اصول و فروع و اخلاق «اراحة الروح»، در شرح حدیث
«مثل اهل بیی کمثل سفینه نوح» «طور سبعا» در شرح
«حدیث کس» «عواصین الجمععات»، در شرح «دعاء
سبات» «المنجات المتبریه» «المعقوی احسان» رساله ای
در «صلاة المسافر» «الباقوت الاحمر فی من ری الحجة
المنتظر (عج)» «الکوکب الدوری» «المعانی الانوار» «الید
«بیت» در مناقب حضرت امیر و زهرا (ع) «حاشیه بر
«فوائد الاصول».

الذریعه (۱۵۲/۳، ۱۵۹/۵، ۱۶۲/۶، ۲۲۹/۶، ۲۳۰/۶)،
۵۸، ۵۶، ۲۰۳/۲، ۱۵، ۱۶، ۲۱۵، ۲۶۳، ۲۶۴، ۲۶۵،
۲۵۱، ۱۸۶/۱۸، ۲۱۶-۲۱۵، ۳۴۴، ۴۶۰/۲۱، ۴۶۰/۲۱،
۲۵/۲۵، ۲۷۲، ۲۷۷)، ریحانه (۲۶۹/۶، ۲۷۰)، طبقات اعلام
الشیعه (قرن ۱۴/۵۹۹-۱۶۰)، علماء معاصرین
(۲۱-۲۱۹)، گنجینه دانشمندان (۱۸۹/۷، ۱۹۰)، معجم
رجال نجف (۱۳۱۳-۱۳۱۴)، مکرم الآثار
(۲۲۰۷/۶، ۲۲۰۷/۶)، میرزای شیرازی (۱۷۲).

نهادی، شیخ میرزا عبدالرحیم، فرزند میرزا نجف
مستوفی، فرزند میرزا محمد علی شیرازی. (۱۳۳۷-۱۳۰۴/ق)
عالم دینی، فقیه، اصولی، مدرس، ادیب و شاعر در
نهاد به دنیا آمد. در ابتدا به فراگیری خط پرداخت. سپس
برای تحصیل مقدمات علوم به بروج رفت. آن گاه جهت
تکمیل معلومات عازم نجف گشت و در آنجا از محضر
شیخ محمد حسن نجفی، صاحب «جواهر»، استفاده نمود
و پس از درگذشت صاحب «جواهر» در درس شیخ
مرتضی انصاری شرکت کرد و از خواص شاگردان وی
گردید. او در حالت استیفاء، شیخ انصاری، در نجف
عهده دار تدریس گردید. سید محمد طباطبایی و میرزا
مهدی گلستانه از شاگردان وی بودند. در ۱۲۸۹ ق به قصد
زیارت امام رضا (ع) به ایران آمد و دو بازگشت از زیارت
در تهران ساکن شد و در حدود دوازده سال در مدرسه

الحقائق (۲۰/۳)، فرهنگ سخنوران (۹۶۱)، لغت نامه
(عبد/قیان)، مجمع الفصحی (۱۰۳۷/۶)، مرآت الفصحی
(۶۷۶-۶۷۵)

سیار شیرازی، میرزا سید هادی، فرزند میرزا
حسینعلی، (۱۱۹۷-۱۲۶۲ ق)، خطاط، طیب و شاعر،
متخلص به نیاز، مشهور به خوشنویس، از سادات شیراز
بود. طب و حکمت و سایر علوم را در محضر پدر آموخت
و نزدایی خود، حاج میرزا ابراهیم مجتهد، فقه و اصول و
فراگرفت. وی در خط شکسته نیز ماهر بود و این فن را نزد
خواجه ابوالحسن خوشتریس هسای، شاگرد بلا راسطه
درویش عبدالعزیز شکسته نویسی، آموخت او به سه
شیوه می نوشت، یکی به شیوه خواجه ابوالحسن، دیگر به
شیوه درویش عبدالعزیز و سوم به شیوه خاصی که از
ترکیب این دو به دست آمده بود. وی برای سیاحت به
هندوستان رفت و دو سال در آنجا ماند. سپس به شیراز
بازگشت و به علت اختلال در امرار معاش، مدتی
خانه نشین شد و بعد به قزوین رفت. وی پس از مدتی به شیراز
مراجعت نمود و در آن شهر انزوا گرفت و فقط افراد طالب
تحصیل به خدمتش می رفتند. نیاز در زمان حیات خویش
به شاعری معروف بوده ولی بعد از موت، اشعارش به
دست آهنگ از آثارش حاشیه بر شرح قطب الدین شیرازی
بر «کلیات قانون» حاشیه بر شرح قرشی بر «تشریح
ذوق» «مثنوی فیروز و نسین»، مشتمل بر نکات حکمی،
موعظه و نصیحت که در «مکارم الآثار» نام این مثنوی، «راز
و نیاز» بر وزن «گلشن واره» ذکر شده است «دیوان» اشعار،
در حدود پنج هزار بیت به همراه «ساقی نامه» از آثار خطی
وی کتب چند نسخه «دیوان» حاشیه و «خسرو و شیرین»
وحشی و «خمس» نظم و «شاهنامه» فردوسی را می توان
نام برد

آثار عجم (۵۲۵)، حدیقه الشعراء (۱۹۴۲/۳-۱۹۴۷)،
دانشندان و سخن سرایان فارس (۷۵۲-۷۵۶)، الذریعه
(۲۲۹۹-۲۲۲۰) ریحانه (۲۷۲۰)، عدای الحسان
(۲۲۲۲-۲۲۲۳)، مدرسه صغری (۱۱۰۴-۱۱۰۵)،
فرهنگ سخنوران (۹۶۱)، مرآت الفصحی (۶۷۵-۶۷۳)،
مصطفی خراب (۱۹۴)، مکارم الآثار (۵۷/۱-۵۷/۵)،
(۷۲۲)

بیازی، میرزا ایوب القاسم خان، اعتصام راده، فرزند
یوسف اعتصام الملک، (تو ۱۲۶۹ ش)، مترجم،
روان نامه نگار، نویسنده و شاعر، متخصص به بیازی، در تیر
به دنیا آمد تحصیلات ابتدایی و متوسطه را در زادگاهش به

ریحانه (۲۶۹۲۶۸/۶)، مجمع بحال جمع (۳)
(۱۳۱۲-۱۳۱۳)، مجمع المؤلفین (۱۶۵۰/۷)

نیاز اصفهانی طباطبایی، سید حسین، (س سیزدهم
ق)، خطاط و شاعر، متخلص به نیاز بعضی تخلص وی را
بیازی نوشته اند بیازی او میر شاه تقی چوشقانی در خدمت
شاه سیمین صفوی معتبر بوده است نیاز در زمان سلطنت
فتحعلی شاه قاجار (۱۲۱۲-۱۲۵۰ ق) می زیست. مؤلف
«حدیقه الشعراء» از قول احمد بیگ گرجی، صاحب «تذکره
عقده» می گوید که نیاز از طالبان علم است و در علم فقه و
منطق و معانی و بیان مهارت دارد. احمد میرزا مؤلف
«مصطفی خراب» نیز می گوید در دارالسلطنه اصفهان مکور
او را ملاقات کرده است. وی علاوه بر سرودن شعر، خط
سبح را خوش می نوشت برخی تذکرها نام وی را حسن
ذکر کرده اند. از آثارش «دیوان» شعر، اثر خطی وی. سور
هرآنچه نیم ربعی، نسخ کتابت خوشی، با رقم «حرره
الداعی». فتحعلی شاه قاجار «العبد الاقل سید حسین
الساد الطباطبایی فی ۱۲۰۴».

حوال و آثار خوشنویسان (۱۰۶۲/۴)، حدیقه الشعراء
(۱۹۴۲-۱۹۴۷/۳)، الذریعه (۱۲۳۹/۹)، ریحانه
(۲۷۳/۶)، سیه محمود (۳۳۲/۱)، مرآت الحسان
(۷۳۷/۳)، فرهنگ سخنوران (۹۶۰)، مجمع الفصحی
(۱۰۳۵/۶)، مصطفی خراب (۱۹۷-۱۹۶)، مؤلفین کتب
جایی (۹۱۱/۲)

نیاز چوشقانی، سید حسین، نیاز اصفهانی
طباطبایی

نیاز شیرازی، محمدرضا، فرزند محمد هاشم ذهبی،
(وف ۱۲۳۴/۱۲۳۴ ق)، خطاط و شاعر در جوانی به
کسب علم پرداخت. چند صافی در و مره اهل قلم و دبیران
بود و در دیوان حبیبعلی میرزا فرمانفرما، خدمت می کرد.
وی پس از جدی از ملازمت دست کشید و گوشه نشینی و
عزلت را برگزید. خط شکسته و نستعلیق را خوب
می نوشت و در نظم و نثر نیز مهارت داشت. از آثارش
«دیوان» شعر از یوست

از دیر و حرم باشد شاد روی به مقصود
راهد ز راهی پیر غرامات ز راهی
احوال و آثار خوشنویسان (۷۳۷/۳)، حدیقه الشعراء
(۱۹۴۲/۳)، دانشندان و سخن سرایان فارس (۷۵۱/۵)،
(۷۵۲)، الذریعه (۱۲۳۹/۹)، ریاض الدارین (۳۳۷-۳۳۶)،
ریحانه (۲۷۲/۶)، سیه محمود (۵۳۶/۲)، طریقی

و توابع مشهد، رفت، ولی در آنجا تیر سماند و راهی بدخشان و سپس کابل گشت. در آنجا به انهدمی از شهر رانده شد و رهپار قندهار گردید و از آنجا به سند رفت. وی علاوه بر شعر، در عروض و تاریخ و خصوصاً معاد دست داشت. پاری سرانجام در قته درگذشت. شعاری از وی در تذکرها نقل شده است. شیخ آقا یزرگ در «الذریعه» آورده که او در عهد اکبر شاه به هند رفته است و صاحب «تاریخ نظم و نثر» او را از شاعران عهد همایون شاه می‌داند.

تاریخ نظم و نثر (۵۵۶)، تذکره بصری‌های (۵۱۸)، الذریعه (۱۲۴۰/۹)، فرهنگ سخنوران (۹۶۱)، هفت انبیا (۳/۴۳۶-۴۳۷)

نیازی حجازی، (مس دهم ق)، ادیب، لغوی و شاعر وی صاحب منظومه «جامع اللغات»، در لغت فارسی است، او پیش از قرن یازدهم هجری می‌زیسته زیرا در «مرهنگ سرری»، تألیف شده در ۱۰۰۸ ق، و «مرهنگ جهانگیری» تألیف شده در ۱۰۰۵ تا ۱۰۱۷ ق، از «جامع اللغات»، شواهدی نقل گردیده است. همچنین در این کتاب اثر سال درگذشت میر علی هروی (۹۵۱ ق) نیز نشانی هست که در این صورت تاریخ تألیف کتاب بین ۹۵۱ ق و ۱۰۰۵ ق بوده است. در «الذریعه» برای نیازی «دیوانه» شمری ذکر شده است.

الذریعه (۹۵/۹، ۱۲۴۰/۹)، ۱۰۰/۲۲، ریحانه (۲۷۵/۶)، مرهنگهای فارسی (۱۱۰، ۱۱۷، ۱۲۴)، لغت سامه (دبیل / سجاری)

نیازی صمدی - نیازی اصفهانی، احمد میرزا.

نیازی یزدی، ملا محمد شرفی، (وب ۹۸۸ ق)، شاعر، متخلص به نیازی. از خویشاوندان شرف الدین علی یزدی، صاحب «طهرنامه نیموری» می‌باشد. چندی وکیل شاه نورالدین نعمت الله ثانی بود و سرانجام در قزوین به حضور شاه طهماسب صفوی رسید و از تدبیران دربار وی گشت. نیازی تا پایان عمر ملازم شاه بود و اشعاری نیز در مدح وی سرود. وی را با عنوانهای شرف یزدی، شرفی یزدی و محمد شرفی نیز ذکر کرده‌اند. از آثارش «دیوانه» شعر

حقه سامی (۱۲۲)، تذکره روز روشن (۴/۹)، تذکره سخنوران یزد (۶۷، ۶۹)، جامع سعیدی (۳/۳۴۸-۳۴۹)، الذریعه (۵۱۷/۹، ۹۹۸، ۱۲۴۱)، فرهنگ سخنوران (۹۶۲)، مجمع الموامس (۵۹، ۶۰)، هفت انبیا

پایان سرد و برای تحصیل در طب، به سوئیس رفت. او ادبیات فرانسه را به خوبی آموخت و اشعاری به زبان فرانسه سرود که مورد توجه ادبای آنجا قرار گرفت و وی در حدود ۱۳۰۰ ش دو ادیره تجارتي سفارت ایران در سوئیس با سمت متبیکری مشغول خدمت شد بعد از برگشت به ایران به معلمی مدرسه فارالتفوت منصوب گردید. او همچنین در دبیرستانهای دولتی ادبیات فرانسه تدریس می‌کرد. پس از فوت میرزا حسین خان صبا، صاحب امتیاز و مدیر مسئول «ستاره ایران»، امتیاز آن روزنامه به نیازی منتقل گردید و او در ۱۳۰۳ ش آن را تحت عنوان قبلی خود یعنی «ستاره ایران» منتشر کرد و در ۱۳۰۷ ش تحت عنوان «ستاره جهان» به دو زبان فارسی و فرانسه انتشار داد. وی قطعه‌ای به زبان فرانسه به عنوان «زندگانی» سرود و از آکادمی ژنور فرانسه دیپلم افتخار دریافت کرد و در ۱۳۱۱ ش به مناسبت ترجمه «رباعیات» حکیم عمر خیام از طرف آکادمی فرانسه به وی جایزه‌ای اهدا شد. از دیگر آثارش «هزار و یک خنده»، «از آثار ترجمه وی» «تاریخ بیژان» «تاریخ پلیس» «کشعور» یا «باغ مضاعف» یک درخ چه کرد.

تاریخ جراید (۲۰-۲۲/۲)، الذریعه (۸۲/۱۸)، ۱۲۵/۱۲۵، ۲۸۳، سخنوران نامی (۲/۴۷۷-۴۷۸)، فهرست کتب، چاپی فارسی (۶۷۹/۱)، ۵۸۲، ۱۶۷۲/۲، ۱۳۷۶، ۲۶۴۳، ۳۳۹۷، ۳۴۹۸، ۳۴۵۰، مؤلف کتب چاپی (۱/۲۲۷-۲۲۸)

نیازی اصفهانی، احمد میرزا، سرزند میرزا سید مرتضی، (وب ۱۱۸۷/۱۱۸۸ ق)، شاعر، متخصص به بیماری پدرش داماد و وزیر شاه سلطان حسین و نیازی نیز خواهرزاده و داماد شاه طهماسب بود. وی طبع شعر خوبی داشت و گزیند شعرای همعصرش، اشعارشان را برای اصلاح نزد او می‌فرستادند. از آثارش «دیوانه» شعر تذکره روز روشن (۸۵۹-۸۵۷)، الذریعه (۱۲۴۰/۹-۱۲۴۱)، ریحانه (۲۷۴-۲۷۵/۶)، سلسله المحمود (۳۳۱-۳۳۲)، هنر لیس الحقیق (۳/۱۶۶)، مرهنگ سخنوران (۹۶۱)، مجمع الفصحا (۱۰۳۵/۶-۱۰۳۶)، نگارستان دره (۲۶۸-۲۶۹)

نیازی اصفهانی - نثار اصفهانی طبع طبایی

نیازی بخارایی، سید حسن، (مس دهم ق)، شاعر سفری به هرات نمود و در آنجا پ شاه محمد بصرایی آشنا شد، ولی در آخر وی را هجو کرد و از آنجا به کولاب،

(۵۵، ۱۱)

برادرانش، موسیقی را از استادان قدیم آموخت و دوره ردیف را نزد حسین خان اسماعیلزاده گذراند. او به لحاظ تحولات ناگزیرانه زمانه و پسند عمومی ویولن را به جای کمانچه انتخاب کرد و در تاختن آن، روش کمانچه نوازی اساتید قدیم را به کار می‌برد. از شاگردان او می‌توان، مرتضی روزی و پرویز منصوری را نام برد. در آمریکا درگذشت.

تاریخ تحول ضبط موسیقی (۱۹۶، ۲۳۹)، سیمای
هستمندان (۱۳۰/۱، ۲۹، ۸۳، ۸۴، ۸۷، ۸۸، ۹۵، ۹۷، ۱۰۲)،
کیمیا فرهنگی (س ۸، ش ۷، ص ۵۸)، مردان موسیقی
(۲۸۱-۲۸۴)

نیر اصفهانی، حبیب الله، فرزند شیخ محمد باقر،
(۱۳۷۹-۱۳۰۸ ق)، شاعر، متخصص به نیر ملقب به
نیرالادبا، در اصفهان به دنیا آمد. علوم مقدماتی را نزد
پدرش و آقا شیخ مرتضی ربوی و آخوند کاشی فراگرفت و
در نزد آقا میرزا عبدالحسین قدسی، داسی خود، خط و
دیانت آموخت. از همچنین در انجمن شعرا شرکت داشت
و ملقب به نیرالادبا گردید. وی به عربی و فارسی شعر
می‌گفت و در سرودن ماده تاریخ مهارت داشت. از آثارش:
«معادن الامدادات»، «در سرا در خدع میرزا خدا»، در رد
نهائیان و سائله فاعلاط جهانی قرآن و دیوان شعر.

تذکره شعری معاصر اصفهان (۵۲۵-۵۲۲)، تذکره القبر
(۱۷۰-۱۷۱)، الذریعه (۱۲۶۱/۹)، فهرست کتابهای چاپ
فارسی (۳۰۶/۲)، گذار بیابان (۱۶۷۳/۳)، مؤلفین
کتاب چاپی (۴۷۸-۴۷۷/۲).

نیر تبریزی، میرزا محمد تقی، فرزند ملا محمد
ماسقانی، (۱۲۴۷-۱۳۱۲/۱۳۱۲ ق)، عالم دینی، فقیه،
خطاط و شاعر، متخلص به نیر. مشهور به حجت الاسلام
تبریزی. وی از مشاهیر فرقه شیخیه در آذربایجان بود. او و
پدرش از اولین کسانی هستند که بر مسلک هلی محمد باب
رذیه نگاشتند. در تبریز به دنیا آمد و در همان جا نشو و نما
یافت. مقدمات را در تبریز فراگرفت. سپس به محب و رب
پس از فرگیری فقه و اصول و حکمت و کسب فیض از
محمدرضا به تبریز بازگشت. او به واسطه پدرش از شیخ
احمد احسانی و نیز از شاگردان سید کاظم رشتی روایت
کرده است. در خوشنویسی متبحر بود و با شعرای زمان
خود از جمله، ادیب الممالک فراهانی، حاج مصطفی
مولوی متخصص به صفا، میرزا محمد ملا ناشی طسوجی،
حاج میرزا کاظم طباطبائی معروف به حاج وکیل، میرزا
علی منجم ناشی و شریف العلمای اصفهانی مصاحبت

می‌داوود، مرتضی، فرزند بالاخان، (۱۲۸۰-۱۳۶۹
ش)، موسیقیدان، در تهران به دنیا آمد. پدرش از نوازندگان
صرب و موسیقی بود. وی ابتدا تار را بدون استاد
می‌نواخت و سپس نزد مصباح خان دولفقاری و آقا
حسینقلی شاگردی کرد. آن گاه به مکتب درویش خان رفت
و از آن استاد بهره‌ها بود و حتی موفق به دریافت مدال
مخصوص تبریز گردید. مرتضی خان مانند پدر، موسیقی
را شعل خورش قرار داد و کلاس آموزش تار دایر کرد. وی
آهنگهای زیادی مانند پیش درآمد، تصنیف و رنگ را به
سک استادتش، درویش خان ساخته است. نی داوود در
عباس‌آباد علامتدوره (مردوسی کتبی) مدرسه‌ای را دایر کرد
و نام آن را به یاد استادتش، درویش نهاد. در این مدرسه تار،
سه تار، ویولون و آواز تدریس می‌شد. از معروفترین
شاگردان آن مدرسه، قمر الملوک و ربیری و ملوک خراسی
کاشانی در آواز، حسن خداری و حسین سنجرلی در تار و
از سلاک درگاهی در سه تار را می‌توان نام برد. وی همراه
قمرالملوک کسرتیهای متعددی را در تهران، شیراز،
اصفهان، همدان و مشهد برپا کرده است. پس از افتتاح
رادیو تهران همراه دیگر هنرمندان در آنجا به نوازندگی
پرداخت. مهمترین خدمت نی داوود، ضبط ریتمهای
موسیقی ایران در نواز است که از مهمترین مراجع سزای
پژوهش موسیقی سنتی به شمار می‌آید. او به دعوت رادیو
حدرد دوست و نود و هفت نواز را طی ماهها تلاشی آماده
کرد که شام تمام موسیقی ایرانی و دستگاهها و گوشه‌ها و
ردیف بود. از امتیازات خاص نی داوود در نوازندگی، پنجه
و مضرب بسیار پر قدرت اوست. او همچنین با عارف
فروسی آشنا بود و در آخرین کسرت وی با نام «نامه»
عارف، نوازندگی کرد. نی داوود تصنیفی نیز در
دستگاههای ماهور، شور، سه گاه و ایو عطا دارد. وی
سرانجام در آمریکا درگذشت.

ادبستان (س ۱، ش ۸، ص ۶۲)، استادان موسیقی (۷۰)،
تاریخ تحول ضبط موسیقی (۱۹۶، ۲۰۲، ۲۰۶، ۲۰۷، ۲۰۸،
۲۲۲، ۲۲۹، ۲۳۰، ۲۵۷، ۳۰۷، ۳۲۲)، تاریخ موسیقی
(۲۸۷-۲۸۸)، مسرگشت موسیقی (۴۰۶/۱)،
۳۳۸-۴۴۱، ۴۴۳)، سیمای هزمندان (۱۹/۱)، ۲۱،
۲۶-۲۷، ۳۰، کلک (س ۱، ش ۵، ص ۱۲۸-۱۲۹)، مردان
موسیقی (۳۸۳۳/۱، ۳۸۳۴/۲، ۳۹۱-۳۹۲)

نی داوود، موسی، (۱۲۸۲-۱۳۷۰ ش)، موسیقیدان.
وی به همراه برادر خود، مرتضی نی داوود و دیگر

داشت. در تبریز درگذشت، پیکرش به نجف منتقل و در وادی السلام دفن شد. از آثارش: «مناجیع الغیب فی علم الاثمة» (ج)؛ «رسالة» «علم الساعية» در کسفت علم ائمه (ع)؛ تفسیر آیه «و ما خلقت الجن و الانس»؛ «رسالة» «نصرة الحق»؛ «رسالة» «لمح البصر»؛ «صحيفة» «لا برار فی» «حب العترة» «لا طهار» (ج)؛ «الآلی» «مشرقة»؛ «الآلی» «منظومه» یا «الآلی» «المنظومة»؛ «مثنوی» «درد خورشاب فی جواب» «فاردوشاب» که رساله «ترجیدیه» آقا میرزا محمود خویی معروف به اصولی را نقد کرده و تحلیل خود را در این منظومه «میداد قسار» داده است؛ «آتشکده»؛ در مراثنی «دیوان» شعر

فکره شماری آذربایجان (۲۶۰۱۷/۳)، دانشندان آذربایجان (۳۹۰ ۷۸۹)، الذریعه (۵/ ۲۳۲/۴، ۱۲۳۲-۱۲۳۱/۹، ۱۶-۱۵، ۳۲۱، ۲۶۴، ۱۸، ۲۶۵، ۳۴۱، ۱۹/ ۱۷۵-۱۷۶، ۳۰۵/۲۱، ۱۷۵، ۲۲، ۱۷۵)، و... «تذکره» (۲۹-۲۸/۲)، «سجودان نامی معاصر» (۳۷۶-۳۷۷/۶)، «شرح حال رجال» (۳۲۵/۳)، «طبقات اعلام الشيعة» (قرب) (۲۶۶/۱۲)، «فرهنگ سخنوران» (۹۶۴)، «گزارش سوادیان» (۱۶۷۲-۱۶۷۳/۳)، «المآثر و الآثار» (۱۷۵)، «سجودان» (مجدد، ۳۹۶/ ۳۹۷) «مکارم الآثار» (۳۲۷، ۳۳۸، ۱۳۳۸) «مؤلفین کتب چاپی» (۲۴۷، ۲۴۶/۲)

بیر شیرازی، میرزا، مهدی، بیرخان شیرازی.

بیرالملک، جعفر قلی خان، فرزند رضاقلی خان هدایت. (۱۲۰۹-۱۲۸۲ ش)، معلم، سرمنده و مترجم. منقلب به بیرالملک. در تهران به دنیا آمد. مقدمات علوم و زبان را نزد پدر آموخت و در دارالفنون به تحصیل علوم و زبان فرانسه پرداخت. وی در حدود ۱۲۴۰ ش به جای پدر ریاست مدرسه دارالفنون را به عهده گرفت و پس از فعالیتهای زیاد آموزشی و اداری، از ناصرالدین شاه لقب بیرالملک دریافت نمود و حدود چهل سال ریاست دارالفنون را عهده دار بود. او در حدود ۱۲۷۵ ش به وزارت علوم منصوب شد و در زمان صدارت اتابک اعظم و امین الدوله، وزارت معارف را به عهده داشت. وی در دوره وزارتش توانست دوره‌هایی را برای مراتب تحصیل تعیین کند. او همچنین به پاس خدمات فرهنگی نشان فرهنگستان علوم کشور فرانسه را دریافت کرد. وی در تهران درگذشت. از آثارش: «رسالة» «مفتاح العلوم»؛ در مورد فیزیک و شیمی (رد شمار تاریخ (۵۸/۲)، فرهنگ رجال قاجار (۲۰۷)، ردای معارف ایران (۳۲۰-۳۲۱)، «دوران علوم و فرهنگ» (۳۹ ۳۸)

بیرالملک هدایت، رضاقلی خان، فرزند جعفر قلی خان. (۱۲۲۹-۱۲۵۰/۱۳۲۴ ش)، مترجم و استاد دانشگاه. منقلب به بیرالملک. در تهران به دنیا آمد و پس از طی علوم مقدماتی وارد دارالفنون شد و به فراگیری علوم عالی پرداخت. او به زبانهای انگلیسی و فرانسه تسلط داشت و پس از فراغت از تحصیل در دارالفنون به تدریس زبان پرداخت و پس از مدتی به هیئت ریاست و نظارت دارالفنون منصوب گشت. هدایت در زمان مظفرالدین شاه به علت خدمات فرهنگی به دریافت نشان لیاقت نایل شد. در ۱۲۸۹ ش در دوران پادشاهی احمد شاه به معنویت و در کابینه «مید صیبه‌الدین» طبیبی به وزارت علوم و معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه منصوب گردید. او در ۱۲۸۸ ش به طور اختیاری به عضویت آکادمی علوم فرانسه پذیرفته شد و به دریافت نشان لژیون دوسور نایل گردید. بیرالملک در تهران درگذشت. از آثارش: «پرسش روح و جسم و اخلاق»، ترجمه «اسیاحت نامه آمستردام» به افره، ترجمه

روز شمار تاریخ (۹۷/۱)، «۲، ۳، ۴، ۲۷۲»، «مهرست» «کتابهای چاپی فارسی» (۲۰۴۷/۲)، «ورری معارف ایران» (۸۰-۷۹)، «دوران علوم و معارف فرهنگ» (۲ ۶۰۲ ۲)

بیرری، محمد یاقر، فرزند محمد حسین. (تو ۱۲۸۷ ش)، شاعر. در سمنان به دنیا آمد. پس از فراگرفتن تحصیلات متداوله زمان به استخدام اداره ثبت اسناد و ملاک درآمد. او طبع پر دار و لطیفه گوئی نقد سرامست. در «ای منظومه» «نصاب»، «واژه‌های سمنانی» «دیوان» شعر. «سخنوران» نامی معاصر (۳۷۸، ۳۷۷، ۳۷۶)

بیریری، ابوالعباس فضل بن حاتم. (وف ح ۳۱۰ ق)، منجم و ریاضدان. او یکی از ریاضیدانان و منجمان بزرگ دوره خود به حساب می‌آید. اهل بیور فارس بود. او در علم هیئت و نجوم مهارت بسیاری داشت. مترجمان لاتینی او را اناریتیوس می‌نامیدند. بیریری با معتضد بالله، خلیفه عباسی، معاصر بود و برخی از تألیفات خود را به نام او یا وزیری او نوشته است. وی از نخستین کسانی است که اصطلاح ظل معکوس را که معادل تنازعات است، به عنوان یک خط مثلثاتی مستقل به کار برده است. آثار بیریری همواره مورد مراجعه و عناد ریاضیدانان و منجمان بررگی چون ابوریحان بیرونی، حکیم عمر خیام و خواجه نصیرالدین طوسی برده است. وی تصدیق بر «مجسطی» بطلمیوس نوشته که بهترین تفسیر آن کتاب دانسته شده است، به طوری که گاهی او را به طور مطلق

محمد رحیم البیریزی، محمد کاظم سنة ۱۲۱۶ من الهجرة النبویه، «صحیفه مدقّب مرصع، نسخ کتابت خفی خوش، با رقم... و انا العبد... ابن محمد رحیم البیریزی، محمد کاظم فی نصف الآخر من العشر الاوسط من شهر رجب المرجب سنة ۱۲۳۸»

احوال و آثار خوشنویسان (۱۹۲/۲).

نیریزی اصفهانی، احمد - احمد نیریزی اصفهانی.

نیری شیرازی، میرزا طاهر، فرزند قدیم خان. (وف ۱۲۵۹ ق)، شاعر، متخصص به نثری. وی با وصال شیرازی معاصر و معاصر بود. در شیراز به دنیا آمد. در جوانی، پس از کسب کمالات در وطن، به هندوستان رفت. در دکن به مداحی مهاراجه چندولنس و وزیر دکن، پرداخت و از این راه صاحب مکنات و ثروت گردید. پس از مدتی به شیراز بازگشت و از آنجا قطعه‌ای برای مهاراجه فرستاد. در مورد محل مرگ او میان تذکره‌نویسان اختلاف وجود دارد. گروهی او را فوت شده در شیراز می‌دانند و برخی می‌گویند پس از مدتی از شیراز به هند مراجعت نمود و در آنجا درگذشت. از آثارش: «دیوان» شعر

حدیقه الشعراء (۱۹۵۳-۱۹۵۴)، دانشمندان و سخن سریان فارس (۱۳۷۵-۱۳۷۶)، الدریعه (۱۳۷۲/۹)، طریق السقائن (۱۳۷۰/۳)، فارسنامه ناصری (۱۳۸۷/۲)، فرهنگ سخنوران (۱۳۶۳)، مجمع الفصحا (۱۳۷۲/۶-۱۳۵۲)، مآثر الفصاحه (۱۳۷۶-۱۳۷۸)، مصطفی خراب (۱۳۵۲-۹۰).

نسیمی، غلامرضا، فرزند محمد تبریزی. (۱۳۴۷-۱۳۱۶ ش)، نوازنده. در تهران به دنیا آمد. وی نواختن تن را ابتدا نزد میرزا عبداللّه و سپس نزد آقا حسینعلی آموخت و بعدها به مرحله استادی رسید. پس از چندی به انجمن اخوت راه یافت و در ازگسترهایی که از طرف بن انجمن به نفع مؤسسات خیریه و کمک به مسندان برپا می‌شد، شرکت می‌جست. مردهان موسیقی (۳۲-۲۹/۲).

نیشابوری، ابوالبراهیم سید جعفر بن محمد بن مظفر حسینی علوی، (۳۸۶-۴۴۸ ق)، محدث امامی سیش به امام علی بن ابی‌طالب (ع) می‌رسد. او را از اکابر مصلا نیشابور دانسته‌اند. در ۴۴۰ ق به بغداد رفت و در آنجا به نقل حدیث از جدش، مظفر بن محمد علوی، و احمد بن محمد بن عمر حفاف و یحیی بن اسماعیل حریری و محمد

شارح «مجسطی» خوانده‌اند. از دیگر آثارش شرح «اصول فقهی» که در واقع شرح بر ترجمه حجاج بن یوسف از یک کتاب است. «لریج الکبیر»، «لریج الصغیر» و رساله‌ای در «احداث الحوی» که به نام المعتضد تألیف کرده است. رساله «صمت النفس»

ناریج، دیجات در ایوان (۱۱۵/۱)، تاریخ الحكماء قسطو (۳۵۱)، تاریخ نجوم اسلامی (۲۷۸، ۲۷۹، ۲۸۰)، چهار مقال، ۸۸، دبره‌المعروف فارسی (۳۰۹۶/۲)، رسدگیا ریاضیادان ۵۱۳، ۵۱۴، ۵۱۵، ۵۱۶، ۵۱۷، ۵۱۸، ۵۱۹، ۵۲۰، ۵۲۱، ۵۲۲، ۵۲۳، ۵۲۴، ۵۲۵، ۵۲۶، ۵۲۷، ۵۲۸، ۵۲۹، ۵۳۰، ۵۳۱، ۵۳۲، ۵۳۳، ۵۳۴، ۵۳۵، ۵۳۶، ۵۳۷، ۵۳۸، ۵۳۹، ۵۴۰، ۵۴۱، ۵۴۲، ۵۴۳، ۵۴۴، ۵۴۵، ۵۴۶، ۵۴۷، ۵۴۸، ۵۴۹، ۵۵۰، ۵۵۱، ۵۵۲، ۵۵۳، ۵۵۴، ۵۵۵، ۵۵۶، ۵۵۷، ۵۵۸، ۵۵۹، ۵۶۰، ۵۶۱، ۵۶۲، ۵۶۳، ۵۶۴، ۵۶۵، ۵۶۶، ۵۶۷، ۵۶۸، ۵۶۹، ۵۷۰، ۵۷۱، ۵۷۲، ۵۷۳، ۵۷۴، ۵۷۵، ۵۷۶، ۵۷۷، ۵۷۸، ۵۷۹، ۵۸۰، ۵۸۱، ۵۸۲، ۵۸۳، ۵۸۴، ۵۸۵، ۵۸۶، ۵۸۷، ۵۸۸، ۵۸۹، ۵۹۰، ۵۹۱، ۵۹۲، ۵۹۳، ۵۹۴، ۵۹۵، ۵۹۶، ۵۹۷، ۵۹۸، ۵۹۹، ۶۰۰، ۶۰۱، ۶۰۲، ۶۰۳، ۶۰۴، ۶۰۵، ۶۰۶، ۶۰۷، ۶۰۸، ۶۰۹، ۶۱۰، ۶۱۱، ۶۱۲، ۶۱۳، ۶۱۴، ۶۱۵، ۶۱۶، ۶۱۷، ۶۱۸، ۶۱۹، ۶۲۰، ۶۲۱، ۶۲۲، ۶۲۳، ۶۲۴، ۶۲۵، ۶۲۶، ۶۲۷، ۶۲۸، ۶۲۹، ۶۳۰، ۶۳۱، ۶۳۲، ۶۳۳، ۶۳۴، ۶۳۵، ۶۳۶، ۶۳۷، ۶۳۸، ۶۳۹، ۶۴۰، ۶۴۱، ۶۴۲، ۶۴۳، ۶۴۴، ۶۴۵، ۶۴۶، ۶۴۷، ۶۴۸، ۶۴۹، ۶۵۰، ۶۵۱، ۶۵۲، ۶۵۳، ۶۵۴، ۶۵۵، ۶۵۶، ۶۵۷، ۶۵۸، ۶۵۹، ۶۶۰، ۶۶۱، ۶۶۲، ۶۶۳، ۶۶۴، ۶۶۵، ۶۶۶، ۶۶۷، ۶۶۸، ۶۶۹، ۶۷۰، ۶۷۱، ۶۷۲، ۶۷۳، ۶۷۴، ۶۷۵، ۶۷۶، ۶۷۷، ۶۷۸، ۶۷۹، ۶۸۰، ۶۸۱، ۶۸۲، ۶۸۳، ۶۸۴، ۶۸۵، ۶۸۶، ۶۸۷، ۶۸۸، ۶۸۹، ۶۹۰، ۶۹۱، ۶۹۲، ۶۹۳، ۶۹۴، ۶۹۵، ۶۹۶، ۶۹۷، ۶۹۸، ۶۹۹، ۷۰۰، ۷۰۱، ۷۰۲، ۷۰۳، ۷۰۴، ۷۰۵، ۷۰۶، ۷۰۷، ۷۰۸، ۷۰۹، ۷۱۰، ۷۱۱، ۷۱۲، ۷۱۳، ۷۱۴، ۷۱۵، ۷۱۶، ۷۱۷، ۷۱۸، ۷۱۹، ۷۲۰، ۷۲۱، ۷۲۲، ۷۲۳، ۷۲۴، ۷۲۵، ۷۲۶، ۷۲۷، ۷۲۸، ۷۲۹، ۷۳۰، ۷۳۱، ۷۳۲، ۷۳۳، ۷۳۴، ۷۳۵، ۷۳۶، ۷۳۷، ۷۳۸، ۷۳۹، ۷۴۰، ۷۴۱، ۷۴۲، ۷۴۳، ۷۴۴، ۷۴۵، ۷۴۶، ۷۴۷، ۷۴۸، ۷۴۹، ۷۵۰، ۷۵۱، ۷۵۲، ۷۵۳، ۷۵۴، ۷۵۵، ۷۵۶، ۷۵۷، ۷۵۸، ۷۵۹، ۷۶۰، ۷۶۱، ۷۶۲، ۷۶۳، ۷۶۴، ۷۶۵، ۷۶۶، ۷۶۷، ۷۶۸، ۷۶۹، ۷۷۰، ۷۷۱، ۷۷۲، ۷۷۳، ۷۷۴، ۷۷۵، ۷۷۶، ۷۷۷، ۷۷۸، ۷۷۹، ۷۸۰، ۷۸۱، ۷۸۲، ۷۸۳، ۷۸۴، ۷۸۵، ۷۸۶، ۷۸۷، ۷۸۸، ۷۸۹، ۷۹۰، ۷۹۱، ۷۹۲، ۷۹۳، ۷۹۴، ۷۹۵، ۷۹۶، ۷۹۷، ۷۹۸، ۷۹۹، ۸۰۰، ۸۰۱، ۸۰۲، ۸۰۳، ۸۰۴، ۸۰۵، ۸۰۶، ۸۰۷، ۸۰۸، ۸۰۹، ۸۱۰، ۸۱۱، ۸۱۲، ۸۱۳، ۸۱۴، ۸۱۵، ۸۱۶، ۸۱۷، ۸۱۸، ۸۱۹، ۸۲۰، ۸۲۱، ۸۲۲، ۸۲۳، ۸۲۴، ۸۲۵، ۸۲۶، ۸۲۷، ۸۲۸، ۸۲۹، ۸۳۰، ۸۳۱، ۸۳۲، ۸۳۳، ۸۳۴، ۸۳۵، ۸۳۶، ۸۳۷، ۸۳۸، ۸۳۹، ۸۴۰، ۸۴۱، ۸۴۲، ۸۴۳، ۸۴۴، ۸۴۵، ۸۴۶، ۸۴۷، ۸۴۸، ۸۴۹، ۸۵۰، ۸۵۱، ۸۵۲، ۸۵۳، ۸۵۴، ۸۵۵، ۸۵۶، ۸۵۷، ۸۵۸، ۸۵۹، ۸۶۰، ۸۶۱، ۸۶۲، ۸۶۳، ۸۶۴، ۸۶۵، ۸۶۶، ۸۶۷، ۸۶۸، ۸۶۹، ۸۷۰، ۸۷۱، ۸۷۲، ۸۷۳، ۸۷۴، ۸۷۵، ۸۷۶، ۸۷۷، ۸۷۸، ۸۷۹، ۸۸۰، ۸۸۱، ۸۸۲، ۸۸۳، ۸۸۴، ۸۸۵، ۸۸۶، ۸۸۷، ۸۸۸، ۸۸۹، ۸۹۰، ۸۹۱، ۸۹۲، ۸۹۳، ۸۹۴، ۸۹۵، ۸۹۶، ۸۹۷، ۸۹۸، ۸۹۹، ۹۰۰، ۹۰۱، ۹۰۲، ۹۰۳، ۹۰۴، ۹۰۵، ۹۰۶، ۹۰۷، ۹۰۸، ۹۰۹، ۹۱۰، ۹۱۱، ۹۱۲، ۹۱۳، ۹۱۴، ۹۱۵، ۹۱۶، ۹۱۷، ۹۱۸، ۹۱۹، ۹۲۰، ۹۲۱، ۹۲۲، ۹۲۳، ۹۲۴، ۹۲۵، ۹۲۶، ۹۲۷، ۹۲۸، ۹۲۹، ۹۳۰، ۹۳۱، ۹۳۲، ۹۳۳، ۹۳۴، ۹۳۵، ۹۳۶، ۹۳۷، ۹۳۸، ۹۳۹، ۹۴۰، ۹۴۱، ۹۴۲، ۹۴۳، ۹۴۴، ۹۴۵، ۹۴۶، ۹۴۷، ۹۴۸، ۹۴۹، ۹۵۰، ۹۵۱، ۹۵۲، ۹۵۳، ۹۵۴، ۹۵۵، ۹۵۶، ۹۵۷، ۹۵۸، ۹۵۹، ۹۶۰، ۹۶۱، ۹۶۲، ۹۶۳، ۹۶۴، ۹۶۵، ۹۶۶، ۹۶۷، ۹۶۸، ۹۶۹، ۹۷۰، ۹۷۱، ۹۷۲، ۹۷۳، ۹۷۴، ۹۷۵، ۹۷۶، ۹۷۷، ۹۷۸، ۹۷۹، ۹۸۰، ۹۸۱، ۹۸۲، ۹۸۳، ۹۸۴، ۹۸۵، ۹۸۶، ۹۸۷، ۹۸۸، ۹۸۹، ۹۹۰، ۹۹۱، ۹۹۲، ۹۹۳، ۹۹۴، ۹۹۵، ۹۹۶، ۹۹۷، ۹۹۸، ۹۹۹، ۱۰۰۰، ۱۰۰۱، ۱۰۰۲، ۱۰۰۳، ۱۰۰۴، ۱۰۰۵، ۱۰۰۶، ۱۰۰۷، ۱۰۰۸، ۱۰۰۹، ۱۰۱۰، ۱۰۱۱، ۱۰۱۲، ۱۰۱۳، ۱۰۱۴، ۱۰۱۵، ۱۰۱۶، ۱۰۱۷، ۱۰۱۸، ۱۰۱۹، ۱۰۲۰، ۱۰۲۱، ۱۰۲۲، ۱۰۲۳، ۱۰۲۴، ۱۰۲۵، ۱۰۲۶، ۱۰۲۷، ۱۰۲۸، ۱۰۲۹، ۱۰۳۰، ۱۰۳۱، ۱۰۳۲، ۱۰۳۳، ۱۰۳۴، ۱۰۳۵، ۱۰۳۶، ۱۰۳۷، ۱۰۳۸، ۱۰۳۹، ۱۰۴۰، ۱۰۴۱، ۱۰۴۲، ۱۰۴۳، ۱۰۴۴، ۱۰۴۵، ۱۰۴۶، ۱۰۴۷، ۱۰۴۸، ۱۰۴۹، ۱۰۵۰، ۱۰۵۱، ۱۰۵۲، ۱۰۵۳، ۱۰۵۴، ۱۰۵۵، ۱۰۵۶، ۱۰۵۷، ۱۰۵۸، ۱۰۵۹، ۱۰۶۰، ۱۰۶۱، ۱۰۶۲، ۱۰۶۳، ۱۰۶۴، ۱۰۶۵، ۱۰۶۶، ۱۰۶۷، ۱۰۶۸، ۱۰۶۹، ۱۰۷۰، ۱۰۷۱، ۱۰۷۲، ۱۰۷۳، ۱۰۷۴، ۱۰۷۵، ۱۰۷۶، ۱۰۷۷، ۱۰۷۸، ۱۰۷۹، ۱۰۸۰، ۱۰۸۱، ۱۰۸۲، ۱۰۸۳، ۱۰۸۴، ۱۰۸۵، ۱۰۸۶، ۱۰۸۷، ۱۰۸۸، ۱۰۸۹، ۱۰۹۰، ۱۰۹۱، ۱۰۹۲، ۱۰۹۳، ۱۰۹۴، ۱۰۹۵، ۱۰۹۶، ۱۰۹۷، ۱۰۹۸، ۱۰۹۹، ۱۱۰۰، ۱۱۰۱، ۱۱۰۲، ۱۱۰۳، ۱۱۰۴، ۱۱۰۵، ۱۱۰۶، ۱۱۰۷، ۱۱۰۸، ۱۱۰۹، ۱۱۱۰، ۱۱۱۱، ۱۱۱۲، ۱۱۱۳، ۱۱۱۴، ۱۱۱۵، ۱۱۱۶، ۱۱۱۷، ۱۱۱۸، ۱۱۱۹، ۱۱۲۰، ۱۱۲۱، ۱۱۲۲، ۱۱۲۳، ۱۱۲۴، ۱۱۲۵، ۱۱۲۶، ۱۱۲۷، ۱۱۲۸، ۱۱۲۹، ۱۱۳۰، ۱۱۳۱، ۱۱۳۲، ۱۱۳۳، ۱۱۳۴، ۱۱۳۵، ۱۱۳۶، ۱۱۳۷، ۱۱۳۸، ۱۱۳۹، ۱۱۴۰، ۱۱۴۱، ۱۱۴۲، ۱۱۴۳، ۱۱۴۴، ۱۱۴۵، ۱۱۴۶، ۱۱۴۷، ۱۱۴۸، ۱۱۴۹، ۱۱۵۰، ۱۱۵۱، ۱۱۵۲، ۱۱۵۳، ۱۱۵۴، ۱۱۵۵، ۱۱۵۶، ۱۱۵۷، ۱۱۵۸، ۱۱۵۹، ۱۱۶۰، ۱۱۶۱، ۱۱۶۲، ۱۱۶۳، ۱۱۶۴، ۱۱۶۵، ۱۱۶۶، ۱۱۶۷، ۱۱۶۸، ۱۱۶۹، ۱۱۷۰، ۱۱۷۱، ۱۱۷۲، ۱۱۷۳، ۱۱۷۴، ۱۱۷۵، ۱۱۷۶، ۱۱۷۷، ۱۱۷۸، ۱۱۷۹، ۱۱۸۰، ۱۱۸۱، ۱۱۸۲، ۱۱۸۳، ۱۱۸۴، ۱۱۸۵، ۱۱۸۶، ۱۱۸۷، ۱۱۸۸، ۱۱۸۹، ۱۱۹۰، ۱۱۹۱، ۱۱۹۲، ۱۱۹۳، ۱۱۹۴، ۱۱۹۵، ۱۱۹۶، ۱۱۹۷، ۱۱۹۸، ۱۱۹۹، ۱۲۰۰، ۱۲۰۱، ۱۲۰۲، ۱۲۰۳، ۱۲۰۴، ۱۲۰۵، ۱۲۰۶، ۱۲۰۷، ۱۲۰۸، ۱۲۰۹، ۱۲۱۰، ۱۲۱۱، ۱۲۱۲، ۱۲۱۳، ۱۲۱۴، ۱۲۱۵، ۱۲۱۶، ۱۲۱۷، ۱۲۱۸، ۱۲۱۹، ۱۲۲۰، ۱۲۲۱، ۱۲۲۲، ۱۲۲۳، ۱۲۲۴، ۱۲۲۵، ۱۲۲۶، ۱۲۲۷، ۱۲۲۸، ۱۲۲۹، ۱۲۳۰، ۱۲۳۱، ۱۲۳۲، ۱۲۳۳، ۱۲۳۴، ۱۲۳۵، ۱۲۳۶، ۱۲۳۷، ۱۲۳۸، ۱۲۳۹، ۱۲۴۰، ۱۲۴۱، ۱۲۴۲، ۱۲۴۳، ۱۲۴۴، ۱۲۴۵، ۱۲۴۶، ۱۲۴۷، ۱۲۴۸، ۱۲۴۹، ۱۲۵۰، ۱۲۵۱، ۱۲۵۲، ۱۲۵۳، ۱۲۵۴، ۱۲۵۵، ۱۲۵۶، ۱۲۵۷، ۱۲۵۸، ۱۲۵۹، ۱۲۶۰، ۱۲۶۱، ۱۲۶۲، ۱۲۶۳، ۱۲۶۴، ۱۲۶۵، ۱۲۶۶، ۱۲۶۷، ۱۲۶۸، ۱۲۶۹، ۱۲۷۰، ۱۲۷۱، ۱۲۷۲، ۱۲۷۳، ۱۲۷۴، ۱۲۷۵، ۱۲۷۶، ۱۲۷۷، ۱۲۷۸، ۱۲۷۹، ۱۲۸۰، ۱۲۸۱، ۱۲۸۲، ۱۲۸۳، ۱۲۸۴، ۱۲۸۵، ۱۲۸۶، ۱۲۸۷، ۱۲۸۸، ۱۲۸۹، ۱۲۹۰، ۱۲۹۱، ۱۲۹۲، ۱۲۹۳، ۱۲۹۴، ۱۲۹۵، ۱۲۹۶، ۱۲۹۷، ۱۲۹۸، ۱۲۹۹، ۱۳۰۰، ۱۳۰۱، ۱۳۰۲، ۱۳۰۳، ۱۳۰۴، ۱۳۰۵، ۱۳۰۶، ۱۳۰۷، ۱۳۰۸، ۱۳۰۹، ۱۳۱۰، ۱۳۱۱، ۱۳۱۲، ۱۳۱۳، ۱۳۱۴، ۱۳۱۵، ۱۳۱۶، ۱۳۱۷، ۱۳۱۸، ۱۳۱۹، ۱۳۲۰، ۱۳۲۱، ۱۳۲۲، ۱۳۲۳، ۱۳۲۴، ۱۳۲۵، ۱۳۲۶، ۱۳۲۷، ۱۳۲۸، ۱۳۲۹، ۱۳۳۰، ۱۳۳۱، ۱۳۳۲، ۱۳۳۳، ۱۳۳۴، ۱۳۳۵، ۱۳۳۶، ۱۳۳۷، ۱۳۳۸، ۱۳۳۹، ۱۳۴۰، ۱۳۴۱، ۱۳۴۲، ۱۳۴۳، ۱۳۴۴، ۱۳۴۵، ۱۳۴۶، ۱۳۴۷، ۱۳۴۸، ۱۳۴۹، ۱۳۵۰، ۱۳۵۱، ۱۳۵۲، ۱۳۵۳، ۱۳۵۴، ۱۳۵۵، ۱۳۵۶، ۱۳۵۷، ۱۳۵۸، ۱۳۵۹، ۱۳۶۰، ۱۳۶۱، ۱۳۶۲، ۱۳۶۳، ۱۳۶۴، ۱۳۶۵، ۱۳۶۶، ۱۳۶۷، ۱۳۶۸، ۱۳۶۹، ۱۳۷۰، ۱۳۷۱، ۱۳۷۲، ۱۳۷۳، ۱۳۷۴، ۱۳۷۵، ۱۳۷۶، ۱۳۷۷، ۱۳۷۸، ۱۳۷۹، ۱۳۸۰، ۱۳۸۱، ۱۳۸۲، ۱۳۸۳، ۱۳۸۴، ۱۳۸۵، ۱۳۸۶، ۱۳۸۷، ۱۳۸۸، ۱۳۸۹، ۱۳۹۰، ۱۳۹۱، ۱۳۹۲، ۱۳۹۳، ۱۳۹۴، ۱۳۹۵، ۱۳۹۶، ۱۳۹۷، ۱۳۹۸، ۱۳۹۹، ۱۴۰۰، ۱۴۰۱، ۱۴۰۲، ۱۴۰۳، ۱۴۰۴، ۱۴۰۵، ۱۴۰۶، ۱۴۰۷، ۱۴۰۸، ۱۴۰۹، ۱۴۱۰، ۱۴۱۱، ۱۴۱۲، ۱۴۱۳، ۱۴۱۴، ۱۴۱۵، ۱۴۱۶، ۱۴۱۷، ۱۴۱۸، ۱۴۱۹، ۱۴۲۰، ۱۴۲۱، ۱۴۲۲، ۱۴۲۳، ۱۴۲۴، ۱۴۲۵، ۱۴۲۶، ۱۴۲۷، ۱۴۲۸، ۱۴۲۹، ۱۴۳۰، ۱۴۳۱، ۱۴۳۲، ۱۴۳۳، ۱۴۳۴، ۱۴۳۵، ۱۴۳۶، ۱۴۳۷، ۱۴۳۸، ۱۴۳۹، ۱۴۴۰، ۱۴۴۱، ۱۴۴۲، ۱۴۴۳، ۱۴۴۴، ۱۴۴۵، ۱۴۴۶، ۱۴۴۷، ۱۴۴۸، ۱۴۴۹، ۱۴۵۰، ۱۴۵۱، ۱۴۵۲، ۱۴۵۳، ۱۴۵۴، ۱۴۵۵، ۱۴۵۶، ۱۴۵۷، ۱۴۵۸، ۱۴۵۹، ۱۴۶۰، ۱۴۶۱، ۱۴۶۲، ۱۴۶۳، ۱۴۶۴، ۱۴۶۵، ۱۴۶۶، ۱۴۶۷، ۱۴۶۸، ۱۴۶۹، ۱۴۷۰، ۱۴۷۱، ۱۴۷۲، ۱۴۷۳، ۱۴۷۴، ۱۴۷۵، ۱۴۷۶، ۱۴۷۷، ۱۴۷۸، ۱۴۷۹، ۱۴۸۰، ۱۴۸۱، ۱۴۸۲، ۱۴۸۳، ۱۴۸۴، ۱۴۸۵، ۱۴۸۶، ۱۴۸۷، ۱۴۸۸، ۱۴۸۹، ۱۴۹۰، ۱۴۹۱، ۱۴۹۲، ۱۴۹۳، ۱۴۹۴، ۱۴۹۵، ۱۴۹۶، ۱۴۹۷، ۱۴۹۸، ۱۴۹۹، ۱۵۰۰، ۱۵۰۱، ۱۵۰۲، ۱۵۰۳، ۱۵۰۴، ۱۵۰۵، ۱۵۰۶، ۱۵۰۷، ۱۵۰۸، ۱۵۰۹، ۱۵۱۰، ۱۵۱۱، ۱۵۱۲، ۱۵۱۳، ۱۵۱۴، ۱۵۱۵، ۱۵۱۶، ۱۵۱۷، ۱۵۱۸، ۱۵۱۹، ۱۵۲۰، ۱۵۲۱، ۱۵۲۲، ۱۵۲۳، ۱۵۲۴، ۱۵۲۵، ۱۵۲۶، ۱۵۲۷، ۱۵۲۸، ۱۵۲۹، ۱۵۳۰، ۱۵۳۱، ۱۵۳۲، ۱۵۳۳، ۱۵۳۴، ۱۵۳۵، ۱۵۳۶، ۱۵۳۷، ۱۵۳۸، ۱۵۳۹، ۱۵۴۰، ۱۵۴۱، ۱۵۴۲، ۱۵۴۳، ۱۵۴۴، ۱۵۴۵، ۱۵۴۶، ۱۵۴۷، ۱۵۴۸، ۱۵۴۹، ۱۵۵۰، ۱۵۵۱، ۱۵۵۲، ۱۵۵۳، ۱۵۵۴، ۱۵۵۵، ۱۵۵۶، ۱۵۵۷، ۱۵۵۸، ۱۵۵۹، ۱۵۶۰، ۱۵۶۱، ۱۵۶۲، ۱۵۶۳، ۱۵۶۴، ۱۵۶۵، ۱۵۶۶، ۱۵۶۷، ۱۵۶۸، ۱۵۶۹، ۱۵۷۰، ۱۵۷۱، ۱۵۷۲، ۱۵۷۳، ۱۵۷۴، ۱۵۷۵، ۱۵۷۶، ۱۵۷۷، ۱۵۷۸، ۱۵۷۹، ۱۵۸۰، ۱۵۸۱، ۱۵۸۲، ۱۵۸۳، ۱۵۸۴، ۱۵۸۵، ۱۵۸۶، ۱۵۸۷، ۱۵۸۸، ۱۵۸۹، ۱۵۹۰، ۱۵۹۱، ۱۵۹۲، ۱۵۹۳، ۱۵۹۴، ۱۵۹۵، ۱۵۹۶، ۱۵۹۷، ۱۵۹۸، ۱۵۹۹، ۱۶۰۰، ۱۶۰۱، ۱۶۰۲، ۱۶۰۳، ۱۶۰۴، ۱۶۰۵، ۱۶۰۶، ۱۶۰۷، ۱۶۰۸، ۱۶۰۹، ۱۶۱۰، ۱۶۱۱، ۱۶۱۲، ۱۶۱۳، ۱۶۱۴، ۱۶۱۵، ۱۶۱۶، ۱۶۱۷، ۱۶۱۸، ۱۶۱۹، ۱۶۲۰، ۱۶۲۱، ۱۶۲۲، ۱۶۲۳، ۱۶۲۴، ۱۶۲۵، ۱۶۲۶، ۱۶۲۷، ۱۶۲۸، ۱۶۲۹، ۱۶۳۰، ۱۶۳۱، ۱۶۳۲، ۱۶۳۳، ۱۶۳۴، ۱۶۳۵، ۱۶۳۶، ۱۶۳۷، ۱۶۳۸، ۱۶۳۹، ۱۶۴۰، ۱۶۴۱، ۱۶۴۲، ۱۶۴۳، ۱۶۴۴، ۱۶۴۵، ۱۶۴۶، ۱۶۴۷، ۱۶۴۸، ۱۶۴۹، ۱۶۵۰، ۱۶۵۱، ۱۶۵۲، ۱۶۵۳، ۱۶۵۴، ۱۶۵۵، ۱۶۵۶، ۱۶۵۷، ۱۶۵۸، ۱۶۵۹، ۱۶۶۰، ۱۶۶۱، ۱۶۶۲، ۱۶۶۳، ۱۶۶۴، ۱۶۶۵، ۱۶۶۶، ۱۶۶۷، ۱۶۶۸، ۱۶۶۹، ۱۶۷۰، ۱۶۷۱، ۱۶۷۲، ۱۶۷۳، ۱۶۷۴، ۱۶۷۵، ۱۶۷۶، ۱۶۷۷، ۱۶۷۸، ۱۶۷۹، ۱۶۸۰، ۱۶۸۱، ۱۶۸۲، ۱۶۸۳، ۱۶۸۴، ۱۶۸۵، ۱۶۸۶، ۱۶۸۷، ۱۶۸۸، ۱۶۸۹، ۱۶۹۰، ۱۶۹۱، ۱۶۹۲، ۱۶۹۳، ۱۶۹۴، ۱۶۹۵، ۱۶۹۶، ۱۶۹۷، ۱۶۹۸، ۱۶۹۹، ۱۷۰۰، ۱۷۰۱، ۱۷۰۲، ۱۷۰۳، ۱۷۰۴، ۱۷۰۵، ۱۷۰۶، ۱۷۰۷، ۱۷۰۸، ۱۷۰۹، ۱۷۱

بن احمد بن عبدروس مرکی و عبدالله بن احمد ابن رومی و حاکم ابوهبدالله بن یحیی و ابوالحسن سلمی نیشابوری و دیگر مشایخ وقت پرداخت. حقیقت بعد از وی روایت کرده است. محدثین شیعه او را در حدیث فقه می دانستند وی در نیشابور درگذشت.

عیان النسیبه (۱۸۱-۱۸۲)، تاریخ بغداد (۲۳۶/۷)،
ریحانه (۲۷۸/۶)، طبقات اعلام النسیبه (قرن ۴۴۵)،
مهرست متنبی الدین (۳۹-۴۰)، ساد المیزان (۲۲۲/۲)

نیشابوری، ابوبکر محمد بن ابراهیم بن منذر (۲۴۲-۳۱۹/ق)، فقیه شافعی، محدث، حافظ، مجتهد و مفسر. صدش از نیشابور و ساکن مکه و شیخ الحرم و شیخ الاسلام شافعیه بود. از محمد بن عبدالله بن عبدالحمز مصری و ربیع بن سلیمان مرادی و محمد بن اسماعیل صانع و محمد بن میمون و هلی بن عبدالعزیز روایت کرد ابوبکر بن مقری و محمد بن یحیی بن عمار دمباطی و حسن بن علی بن شعبان و برادرش، حسین بن هلی بن شعبان و ابوظاهر محمد بن ابراهیم اصمغانی و جماعتی دیگر از وی روایت کرده اند. وی در علم خلاصه مشهور بود در مکه درگذشت. در بعضی از مآخذ بیان وفات وی ۳۰۹ یا ۳۱۰ ق ذکر شده است، اما دجیبی گویید که این تاریخ درست نیست چرا که ابن عمار دمیضی هر ۳۱۶ قی و را ملاقات کرده است. از آثار او: «المبسوط»، در اختلاف آرای فقهی علمای مذاهب: «الأشرف فی معرفة المجلد» یا «الأشرف فی اختلاف العلماء» و «الوسط» که در واقع اصل کتاب «الأشرف» است: «التفسیر» یا «تفسیر القرآن»، در چندین مجلد: «جامع الاذکار»، کتاب «الاجماع»، «الاختلاف»، کتاب «السنن و الاجماع و الاختلاف»، «الاعلام» (۱۸۴/۶)، «معجم المکرم» (۳۴۹/۱-۳۵۰)، «سیر النبلاء» (۷۰۳-۷۸۲/۳)، «طبقات الجاهل» (۲۳۷)، «طبقات الشافعی» ابن قاضی شبهه (۹۹-۱۸۸/۱)، «طبقات النعمانی» سبکی (۱۰۸-۱۰۲/۳)، «طبقات المصرین» (۵۱۰-۵۰۲/۲)، «کنس الفنون» (۲۰۲-۲۰۱، ۱۰۳)، ۴۴۰، ۴۶۰، «الساکن المیزان» (۶۲۸-۶۲۶/۵)، «معجم المؤلفین» (۵/۱ و ۲۲۰/۸)، «میزان الاختلاف» (۲۳۶/۳)، «الروایة بالمؤلفات» (۳۳۶/۱)، «ویات الاعیان» (۲۰۷/۲)، «مدیة المواقف» (۳۱، ۲)

نیشابوری، ابوالحسن علی بن سهل بن عباس (وف ۴۹۱ ق)، مفسر، عالم دینی و زاهد. اهل نیشابور بود مراتب علم و فضل، همچنین زهد و اخلاق او را ستوده اند

و وی را دانی به تفسیر و عالم در این فن دانسته اند. وی از شاگردان ابوالحسن واحدی مفسر بود. از ابوشمان صابری و ابوشمان یحیری و ابوالقاسم فشری و ابومصالح مود و عبدالعقار فارسی و جمعی دیگر حدیث شنید. از آثارش: کتاب «التفسیر»؛ «ارد الحاضر و البیاد»؛ «کتاب المکارم الاخلاق».

طبقات الشافعیة، اسوی (۲۲۳/۲)، طبقات الشافعیة سبکی (۲۵۹-۲۵۸)، معجم المؤلفین (۶۷-۶۸)، «الروایة بالمؤلفات» (۱۱۵/۲۱)

نیشابوری، ابوالحسن محمد بن حسن بن حسین (وف ۳۵۵ ق)، حافظ و محدث. از محمد بن ایوب بعلی رازی و محمد بن ابراهیم یوشجی و یوسف بن یعقوب قاضی و ابوعمر قتات و محمد بن عمرو قشمری و همعقیقه آنها در خراسان و جبال و عراق حدیث شنید. عبدالله بن سعد حافظ گوید بیش از هزار حدیث از ابوالحسن نیشابوری نوشته پدرش و عموش، عبوس بن حسین، از وی روایت کرده اند در اواخر عمر نیایی خود و از دست داد و در نیشابور درگذشت. از آثارش: کتاب «الحدیث»، که [آن] به شیوه ابی خزیمه تألیف نموده است.

مذکره الحفاظ (۲-۸۸۵-۸۸۶)، سیر النبلاء (۶۷۶-۶۷۷)، «شذرات الذهب» (۱۷/۲)، «طبقات الحفاظ» (۳۷۹)، «معجم المؤلفین» (۱۸۸/۹)، «طبقات المألفین» (۴۶/۲)

نیشابوری، ابوبکر یا یحیی بن یحیی بن بکیر/بکر تسمی. (۲۲۶-۱۲۲ ق)، فقیه، حافظ و محدث. شیخ الاسلام و عالم خراسان بود. اصل وی از مرو بود. محدثین اهل سنت مراتب فضل و کمال زهد و ورع او را ستوده اند و از قول احمد حنبل نقل شده است که از خراسان پس از من مبارک کسی همانند یحیی بن یحیی بر نخواسته است. در خراسان، حجاز، عراق، شام و مصر به طلب حدیث پرداخت. از او تابعین، کثیر بن سلیم را ملاقات کرد و از او حدیث آموخت همچنین از عبدالله بن جعفر مخزومی و یزید بن مقدم و مالک و سلیمان بن بلال و شریک قاضی و لیث بن سعد و ابراهیم بن سعد و فارود بن عبدالرحمن عطار و مسلم بن خالد و اسماعیل بن علی و جعفر بن سلیمان شعبی و حماد بن سلمه و حمید بن عبدالرحمن رراسی و ابن الاخص و ابوقدامة حارث بن عبید ایادی و جریر بن عبدالحمید و اسماعیل بن جعفر مدنی و اسماعیل بن عباس و حمص بن خيث شخصی و معاویة بن عمار دهنی و معاویة بن سلام حبشی و محمد بن مسلم طائی و یوسف بن یعقوب ماحشوی و عبدالرحمن بن ابی الرناد و

نموده‌اند. مرثیه و به یاد نفاخت و رهد ستوده‌اند و راز دانشمندی دانسته‌اند که علاوه بر مقام علمی و رهد به سوانح عامه مردم و فقر رسیدگی می‌کرده و اسبیه خیره تأسیس می‌نموده است. از جمله بنای بیمارستانی را به وی نسبت می‌دهند. او در نیشابور درگذشت و در خمرکوش نیشابور دفن شد. آثارش: «تهذیب الأسرار فی طبقات لاختیار»؛ «شرف المصطفی (ص)»، در هشت مجلد؛ «اللوامع»؛ «سیر العباد و الرهاد»؛ «شعائر الصالحین» یا «شعار الصالحین»؛ «دلائل النبوة»؛ «کتاب الفسوس»؛ «کتاب الزهد»؛ «الشارة و النذارة».

انساب سمائی (۳۵۰/۲)، تاریخ بغداد (۴۳۲/۱۰)، تاریخ نیشابور (۱۶۹)، تذکره الحفاظ (۶۶/۳)، ۱۰۶۷-۱۰۶۸، سیرالنبله (۲۵۶/۱۷)، طبقات الشافعیه اسیری (۲۲۹/۱۱)، ۲۲۹-۲۲۸/۵، طبعات الشافعیه سبکی (۲۲۳-۲۲۲/۵)، المیر (۲۱۲/۲)، کشف الظنون (۲۴۵)، ۱۰۲۵، ۱۰۲۷، ۱۵۶۹، لب الفیاب (۲۸۱/۱)، معجم البلدان (۴۱۲-۴۱۳)، معجم المؤلفین (۱۰۸/۶)، ۱۰۸-۱۸۸، المتنظم (۱۴۶/۹)، هدیه‌العارفین (۶۲۵/۱).

نیشابوری، ابوسعید احمد بن محمد بن سعید حسری (رح ۳۵۲-۲۸۸ ق)، حافظ و محدث، وی از مرداران بلاد اسلامی در سرحدات روم بود در خراسان، عراق و خیال از ابو عمرو خفاف و عبدالله بن شیره و حسن بن سعیدان و هشتم بن خلف درری و حامد بن شعیب و قاسم بن نص رازی و همنطقه آنها حدیث شنید. حاکم نیشابوری از او روایت کرده است. وی در طرسوس به شهادت رسید. از آثارش: «التسمیر الکبیر» یا «تفسیر النیشابوری التقدیم»؛ «انصیح المخرج علی کتاب مسلم»؛ «الابواب» یا «الانواب و النیوخ».

ذکر، الحفاظ (۹۲/۳)، سیرالنبله (۲۵۸/۱۵)، شذرات الادب (۱۲/۲)، طبقات الشافعیه اسیری (۲۷۱-۲۷۰/۲)، طبقات الشافعیه سبکی (۴۲/۳)، کشف الظنون (۲۶۰)، معجم المؤلفین (۱۰۵/۲)، هدیه‌العارفین (۶۴۴/۱).

نیشابوری، ابوسعید حسن بن اسحاق بن نمیل حسری (وف ۳۴۸ ق)، محدث، فقیه حنفی، اصولی و فاضل، اصل وی از نیشابور بود، در طلب حدیث به مصر و حلب و ری و کوفه مسافرت کرد و در مصر از بسایه و طحاوی حدیث شنید. او چهل سال منصب قضاوت معرۃ‌العمان را عهده دار بود. از آثارش: «الرد علی انشائی»؛ «یمنه یخالف فی القرآن».

کشف الظنون (۱۴۲۰)، معجم المؤلفین (۲۰۵، ۲۰۴، ۲۰۳).

ابن فضیل و سفیان بن عیینه و عبدالله بن مبارک و عبدالعزیز بن محمد درآوردی و محمد بن ثابت همدی و معتمر بن سلیمان و معمر بن عبدالرحمن حرانی و هشام بن بشیر و وکیع بن جراح و یزید بن هارون و ابوبکر بن حیان و جماعی دیگر روایت کرد. مسلم و بخاری و ترمذی و نسائی و حمید بن زنجویه و محمد بن نصر مروزی و محمد بن یحیی دهللی و فرزندان، یحیی بن محمد بن یحیی دهللی، و ابراهیم احمد بن ازهر و اسحاق بن راهویه و عبدالله بن عبدالرحمن دارمی و حماد بن یوسف سیمی و احمد بن سلمه نیشابوری و فضل بن یعقوب رخصی و محمد بن اسلم طوسی و ابو احمد فراء و یعقوب بن سفیان فارسی و احمد بن سیار و هشام بن سعید دارمی و زکریا بن داود خفاف و ابوالهیم بن علی دهللی و داود بن حسین بیهقی و علی بن حسین صفار و محمد بن عبدالسلام بن بشر وری و حسین بن منصور سلمی و عبدالله بن فضاله نسائی و هصمه بن ابرهیم نیشابوری و جماعی دیگر از وی روایت کرده‌اند او در نیشابور درگذشت و در این شهر به خاک سپرده شد.

الاعلام (۲۲۲/۹)، تاریخ الکبیر (۸/۱)، تذکره الحفاظ (۴۱۶-۴۰۵/۲)، تهذیب التهذیب (۲۵۷/۱۱)، ۱۰۶۷-۱۰۶۸، تهذیب الکمال (۲۵۷-۲۵۶/۲۰)، المیزان و التمهیل (۱۱۶/۲)، سیرالنبله (۵۰۹-۵۱۲/۱۰)، شذرات الادب (۵۹/۲)، طبقات الحفاظ (۲۰۱-۲۰۰)، المیر (۳۱۲/۱)، الکاس (۲۶۲/۵)، المتنظم (۳۵۰-۳۴۸/۶)، المعجم الزاهر (۲۰۲/۲).

نیشابوری، ابوسعید ابوسعید عبدالملک بن محمد بن ابوالهیم، (وف ۴۰۶/۴۰۷ ق)، فقیه شافعی، محدث، معسر، واضع و زاهد. معروف به ابوسعید یا ابوسعید خمرکوشی نزد ابوالحسن مامر حنفی فقه آمروحت. در طلب حدیث به عراق سفر کرد پس از آن بسوی حجاز رهسپار گشت و در مکه محاور شد. سپس به خراسان مراجعت نمود و طریق زهد و خدمت به خلق پیشه کرد. وی از حامد بن محمد رقاء و یحیی بن منصور قاضی و اسماعیل بن نجید و محمد بن حسن سراج و ابو حامد شیبانی نیشابوری و محمد بن عبدالملک نسوی و بشر بن احمد اسقرائینی و عی بن بندر صوفی و ابواسحاق مرکبی و ابو عمرو بن مظفر و ابوسهل صعلوکی روایت کرد. حاکم نیشابوری و حسن بن محمد خلل و ابوالقاسم توحی و علی بن محمد حنایی و ابو علی هواری و سافط ابوبکر بیهقی و عبدالعزیز ازرجی و ابوالقاسم قشیری و ابوالصالح مؤذن و ابوبکر ابن خلف شیرازی و ابوالقاسم ازهری و جمعی دیگر از وی روایت

هذیة العارفين (۲۶۹)

۳۵۴، ۱۶، ۱۲۱/۲، ۲۲۴، ۱۲۲۳، ۱۲۵۲، ۱۸۳۰، سنه
المیزان (۲۲۵/۱)، معجم المرفوف (۱۸۸/۱)، میزان
الاعتدال (۱۱۶/۱)، هذیة العارفين (۴۷/۱)

نیشاپوری، ابو عبدالله محمد بن رافع بن ابي زید
شاپور قشیری. (وف ۲۴۵ ق)، حافظ، فقیه و محدث و زاهد. اهل
نیشاپور بود. حاکم نیشاپوری از او را شیخ عصر خریش در
حر ساء می داند. وی از ابي عیسی و سلیمان بن داوود
صالحی و حسین بن علی جعفی و عبدالله بن ابراهیم
صنعانی و ابراهیم بن عمر صنعانی و اسماعیل بن
عبد الکرم صنعانی و سرج بن نعمان و هشام بن سعید
حلاقانی و اسحاق بن سلیمان رازی و حسین بن محمد
مروزی و حمص بن عبدالرحمن بلخی و ابوقتیبه و شبابة بن
سوار و عبدالله بن نعیر و عبدالرزاق بن همام و علی بن
حسین مروزی و محمد بن یحیی همدانی و معن بن عیسی قزّر
و وکیع بن جراح و یونس بن بکر شیانی و ولید بن عقبه
شسانی و یحیی بن یحیی نیشاپوری و وهب بن جریر و
یحیی بن اسحاق و عبدالله بن ادریس و دیگران حدیث
شعید بخاری و مسلم و ابوداود و نسایی و ترمذی در
«مسحاح» خود و نیز ابوزره رازی و یوحانم رازی و
انرهیم بن یحیی طالب و محمد بن یحیی دهلی و ابن خزیمه
و ابوانعاس سراج و حاجب بن احمد طوسی و احمد بن
سلمه و اسحاق بن ابراهیم نیشاپوری و تمیم بن محمد
طوسی و جعفر بن محمد بن سوار و رنجویه بن محمد و
ابن شاذان و محمد بن حقیل خزاعی و محمد بن سیم
نیشاپوری و ابوالنیل انصاری و یحیی بن زکریا نیشاپوری و
جماعتی دیگر از وی روایت کرده اند.

الاعلام (۳۵۹/۶)، تاریخ الکبیر (۸۱/۱)، تاریخ
نیشاپور (۹۷)، تذکره الحفاظ (۵۰۹-۵۰۹/۲)، تهذیب
المسند (۱۲۸-۱۲۶/۹)، تهذیب الکمال (۱۶-۲۶۷-
۲۷۰)، الفیات (۱۰۲/۹)، المجرع و التعذیل (ج ۲)،
۲۵۶/۲، سیر النبلاء (۲۱۸-۲۱۴/۱۲)، شذرات الذهب
(۱۰۹/۲)، طبقات الحفاظ (۲۴۵-۲۴۶)، المعبر (۱/۳۵)،
المجم الزاهرة (۳۸۵، ۲)، الالهی بالروایات (۶۹/۲)

نیشاپوری، ابو عبدالله محمد بن رافع بن ابي زید
(وف ۲۳۶ ق)، محدث، سحوی و ادیب، اهل نیشاپور
بود. عمش ثور را از احش فرا گرفت. خطیب بغدادی او را در
این فن صاحب بصیرت می داند. وی همچنین در ادبیات
متبحر بود. از محمد بن جعفر عنبر و محمد بن ابي عدی و
عبد الاعلی بن عبد الاعلی و یوسف بن عطیه صفار و علی
بن سلیمان و یحیی بن سعید نقان و عبدالعزیز عطار و

نیشاپوری، ابوسعید محمد بن احمد بن حسین
خزاعی. (س پنجم ق)، حافظ، فقیه و محدث. مشهور به
شیخ مفید. وی جد شیخ ابوالفتح حسین بن علی بن محمد
رازی و برادر شیخ مفید عبدالرحمن بن احمد نیشاپوری،
صاحب «الاسالی»، شاگرد شیخ طوسی، است. او از
پدرش، احمد بن حسین، و حسکاء، جد متجب الدین
صاحب «المهرست»، و عبدالعزیز بن محمد نیشاپوری و
محسن بن حسین بن احمد نیشاپوری و داهی بن رضا و
ناصر بن رغب و ابوسعید منصور بن حسین آسی وزیر
حدیث شید، ابوالنجم محمد بن عبدالوهاب بن عیسی
سنان رزی و شیخ متجب اندیز به و سلفه شیخ ابوالفتح
رازی از وی روایت کرده اند. از آثارش: کتاب «الاربعین عن
الاربعین» یا «الاربعون» حدیثاً عن الاربعین»، در فضایل امیر
المؤمنین (ع)؛ «مسئ لطالب فی ایمان ابي طالب»؛ «العرف
بن المقامین و تشبه علی (ع) بذی القریس»؛ «الروضه
الهرام فی تفسیر فاطمه الزهراء (س)»؛ کتاب «المولی».

امیان الشیعه (۱/۹)، الدرر (۴۳۲-۴۳۳/۱)، ۴۳۳/۱۱، ۲۵۴،
۱۶/۱۷۷، ۲۳/۲۷۸، طبقات اعلام الشیعه (انترن
۱۳۹/۵)، فهرست متجب الدین (۱۵۷)، معجم المیزان
(۲۵۲/۸)

نیشاپوری، ابو عبدالله احمد بن حرب بن عبدالله بن
قروظ. (وف ۲۳۴ ق)، فقیه، محدث، عابد و زاهد. شیخ
نیشاپور بود. در طلب حدیث سفر کرد و مدتی در کوفه،
بغداد و بصره اقامت گزید. وی ز سفیان بن عیینه و ابن ابی
عدیک و عبدالوهاب بن عطاء و حمص بن عبدالرحمن و
ابی اسامه و ابوداود حلیسی و ابي عامر عتدی و محمد
بن عبد طامسی و عبدالله بن ولید عتدی و عامر بن خدایش
و معصفه آنها حدیث شنید. احمد بن ازهر و سهل بن عمار
و هبانی بن حمزه و محمد بن شاذان نیشاپوری و جعفر بن
محمد نیشاپوری و ابراهیم بن محمد بن سعید فقیه و
احمد بن نصر خفاف و اسماعیل بن قتیبه و زکریا بن دلویه
از وی روایت کرده اند. صاحب عنوان را به رعد و پارسایی
و کثرت عبادت معروفه اند. از آثارش: کتاب
«الاربعین»؛ کتاب «هبان الله»؛ کتاب «الرهده»؛ کتاب
«الدع»؛ کتاب «الحکمة»؛ کتاب «بناک»؛ کتاب
«النکسب» در «کشف الظنون» و «هذیة العارفين» و «معجم
المؤمنین» نام کتاب اخیر وی «الکسب» ذکر شده است.

تاریخ بغداد (۱۸۱/۴)، سیر النبلاء (۳۵۳-۳۳۲/۱)،
شذرات الذهب (۸۰/۲)، المعبر (۳۴۷/۱)، کتب الظهور

طبری و علی بن قاسم ثقفی و ابوالسجده زهری و عبدالمطیف خوارزمی و مودود بن محمد هروی و عبدالمعز هروی و عبدالباقی بن عثمان همدانی و مؤید بن محمد طوسی و دیگران از وی روایت کرده‌اند. در ستین کهولت به حجاز، بغداد، اصفهان، همدان، ری، هرات، ششاپور سفر کرد و احادیث بسیاری را روایت نمود و از میان آنها «الساہبات» را برای خودش تفسیح کرد و «التاریخ» را تخریج نمود. وی در نیشاپور درگذشت و در مقبره یحیی بن یحیی دفن شد. از دیگر آثارش: «السداسیات و الحماسیات»، «تحفة عبد الفطر» که در «سیر اعلام النبلاء» تحت عنوان «نحفتی العبدین» ذکر شده است.

الاعلام (۷۰/۲-۷۱)، سیر النبلاء (۱۳۹/۲۰)، شذرات الذهب (۱۰۲/۲)، المعبر (۲۹۵، ۲)، الکامل (۳۶۵/۸)، کشف الظنون (۳۷۰)، بیان المیزان (۱۲۲-۱۲۱/۳)، المستعد من دین تاریخ بغداد (۱۱۸-۱۱۹)، معجم المؤرخین (۷۹/۴) المنتظم (۳۱۲/۱۰)، میزان الاعتدال (۵۲/۲)، هدایة الماریس (۳۷۲/۱).

نیشاپوری، ابوالقاسم سلمان بن ناصر بن عمران انصاری، (وف ۵۱۱/۵۱۲ ق)، فقیه شافعی، مفسر، متکلم، زاهد، صوفی، منقب به امام امتکلمین، اصل وی از اربعیان، از قری نیشاپور بود. در نیشاپور به دنیا آمد. علم حدیث و تصوف را نزد ابوالقاسم قشیری تحصیل کرد. سپس به حجاز و بغداد و شام مسافرت کرد و مشایخ آن روزگار را درک نمود. آن‌گاه به نیشاپور بازگشت و ملازم امام الحرمین جوینی گردید. وی در فقه از شاگردان امام الحرمین و در علم طریقت و فن تصوف صاحب قدم و اهل عمل بود. از فضل الله میهنی و ابوحنسین عبدالعالم فارسی و ابوحنسین بن مکی و کریمه مروزی و اسرار صالح مردن و ابوالقاسم قشیری و جماعتی دیگر روایت کرد. ابن سمعانی از وی اجازه روایت داشت. در نیشاپور درگذشت. از آثارش: شرح «لا شفاء» مدام الحرمین جوینی، در علم کلام «العیة»، در فقه شافعی

الاعلام (۱۷/۳-۱۸)، سیر النبلاء (۲/۱۹)، شذرات الذهب (۳۶/۴)، طبقات الشافعیة ابن قاضی سبیه (۲۸۲-۲۸۳)، طبقات الشافعیة اسوی (۲۲-۲۳/۱)، طبقات الشافعیة سبکی (۹۹-۹۶/۷)، طبقات المفسرین (۱۹۴-۱۹۳/۱)، کشف الظنون (۶۸-۶۱)، معجم المؤرخین (۲۴۰/۴)، الوافی بالوفیات (۳۱۶/۱۵).

فضل بن عبدالواحد تاجر و دیگران حدیث شنید. ابوسعید بن سمعانی و قرظندش، عبدالرحیم بن بیه ساعد، از وی روایت کرده‌اند. او را از بزرگان علم کلام دانسته و در این علم او را برتر از اقرانش شمرده‌اند. وی صاحب کتابی در بر مینه می‌باشد. در مرور درگذشت.

الاعلام (۳۱۱/۸)، طبقات الشافعیة اسوی (۲۲/۱)، طبقات الشافعیة سبکی (۳۱۶/۷)، هدایة الماریس (۴۸۸، ۲).

نیشاپوری، ابوالفضل احمد بن ناصر بن نصر بن عبدالوهاب، (ر ۲۸۰ ق)، حافظ و محدث. حاکم نیشاپوری گوید وی یکی از ارکان حدیث بود. از هدیه بن خالد و شیخان بن فروخ و سهل بن عثمان عسکری و ابی مصعب زهری و اسحاق بن راهویه و عبدالله بن معاذ عسری و عمرو بن زرازه نیشاپوری و احمد بن یحیی بلخی و حسن بن عمر بلخی و سلیمان بن داوود زهری و محمد بن یافع قشیری و محمد بن مهران رازی و جماعتی دیگر حدیث شنید. بخاری در «اصحیح» خود و ابوجامد بن شرقی و ابی اهرم ابوعبدالله قیسانی و احمد بن اسحاق صیدلانی و محمد بن صالح بن هانی و ابوالفضل محمد بن اسحاق هاشمی و علی بن عیسی حیری و ابوزکریا یحیی بن اسحاق هیری از وی روایت کرده‌اند.

تاریخ نیشاپور (۱۱۲)، تذکره الحفاظ (۶۴۵-۶۴۶)، تهذیب التهذیب (۷۹/۱-۸۰)، تهذیب الکمال (۲۸۸-۲۸۷/۱)، سیر النبلاء (۵۶۵-۵۶۶/۱۳)، شذرات الذهب (۲۰۵/۲)، طبقات الحفاظ (۲۰۴)، معجم المؤرخین (۹۶/۲).

نیشاپوری، ابوالقاسم زاهر بن طاهر بن محمد شافعی، (۲۳۶-۵۳۳ ق)، مستند و محدث. مستند و مستملی خراسان بود. در نیشاپور به دنیا آمد. پنج ساله بود که از پدرش حدیث شنید و اندک از او اجازه روایت گرفت. سپس اسوحنسین عبدالعالم فارسی و اسوحنسین بن مسرور و ابو محمد جوهری، مستند بغداد، به وی اجازه روایت دادند. او نزدیک به هزار مجلس حدیث در جامع نیشاپور برپا کرد. در ابوعثمان سعید بن محمد سجبری و ابوسعید کنجروی و ابویعلی بن صابونی و محمد بن علی ختیب و سعید بن منصور قشیری و ابوبکر محمد بن حسن مقرئ و ابونید حسن دربنندی و احمد بن منصور مغربی و سعید عیار و ابوالقاسم عبدالکریم قشیری و ابوبکر بیهقی و جماعت دیگری حدیث شنید. ابوعمر بن مدینی و سمعانی و ابن عساکر، صاعد بن رجاء و منصور بن ابوالحسن

شذرات الذهب (۲۸۵/۶)، کشف الظنون (۲۱۸)، معجم المؤلفین (۷۵۲/۱)

نیشابوری، شیخ میرزا جواد/عبدالحواد بن سیمان، (ص میردهم ق)، عالم دینی، فقیه، اصولی و متکلم. ساکن نجف بود. وی را از فقها و اصولیین بزرگ عصر خود و از طبقه شاگردان شیخ حمفر کشف العطا می‌دانند. در فقه، اصول و کلام مسخر بود. شیخ آقا بزرگ تهرانی در «طبقات اعلام لشیعه» او را با توجه به تأییداتش از فحول علمای عصر خود به شمار آورده است. از آثارش: «شرح الشریع»، در فقه؛ «رساله‌ای در حدیث افعال»؛ «کتاب اصول الفقه».

الدریعه (۲۰۵/۲، ۲۹۲/۶، ۲۲۵/۱۳)، طبقات اعلام لشیعه (قرن ۱۳/۲۸۲)، معجم المؤلفین (۱۶۶/۲).

نیشابوری، قطب‌الدین ابوجعفر محمد بن علی بن حسن، (س ششم ق)، محدث، مفسر و نحوی. از علمای امامیه در قرن ششم است. او از شیخ ابوموسی بن شیخ حوسی روایت کرده است. کتاب «المجالس»، در حدیث از او بهت و این شهر آشوب در «مناقب» خود از آن بسیار نقل کرده است. وی از مشایخ روایی سید ضیاء الدین ابوالرضا فصلی (ع) بن علی راوندی و امام قطب الدین راوندی (م ۵۷۳ ق) بود. قطب الدین نیشابوری «الندبه» امام زین العابدین (ع) را از حاکم حسکانی از صدوق این بابویه روایت کرده و علامه حلی در «اجازة کبیره» خود به این مطلب اشاره کرده است. از دیگر آثارش «التحیین»؛ «المجلد»؛ «الموجز فی النحو».

الدریعه (۲۲۱/۴، ۳۵۶/۱۹، ۲۵۱/۲۳)، طبقات اعلام لشیعه (قرن ۶/۲۷۲)، سهرت مستجب الدین (۱۵۸-۱۵۷)، فوائد الرضویه (۵۵۹)، معجم المؤلفین (۳۱۸، ۳۱۷/۱۰)

نیشابوری، محیی‌الدین ابوسعید/ابومعید محمد بن یحیی بن ابی منصور، (۵۴۸-۴۷۶ ق)، فقیه شافعی، عالم و محدث. شیخ اشاعیه نیشابور بود. در حرثیت نیشابور به دنیا آمد و نزد امام محمد عزال و ابی المظفر خوافی فقه آموخت. او را در فقه و حلال از سرآمدان شافعیه به شمار آورده‌اند. از اسی حامد احمد بن علی بن عیدوس و اسماعیل بخیری و ابولفتیان رؤسی و نصرالله خشامی و عبدالنور شیروی و جماعتی دیگر حدیث شنید. سمائی و منصور بن ابوانحسن هیری و یحیی بن ربیع واسطی فقیه و دیگران از وی روایت کرده‌اند. او در نظامیه نیشابور و

نیشابوری، ابوالقاسم فصل بن عبدالله بن محب، (وف ۴۷۲ ق)، مسند، محدث و وعظ را بر حسین خفاف و ابوحسین حلری و عبدالله بن یوسف اصفهانی و ابن محسن و جماعتی دیگر حدیث شنید. ابن طاهر و راهر ششامی و محمد بن اسماعیل شامانی و ابوطالب محمد بن عبدالرحمن کجروزی و سعید بن حسین جوهری و حسین بن علی ششامی و محمد بن اسماعیل بن احمد مفری و ابوسعید بن قنیری و ملیکه بنت ابی العبدن هندورچی و جماعتی دیگر از وی روایت کرده‌اند. ذهبی گوید وی صاحب کتابی در وعظ می‌باشد.

سیرالسلا (۸/۳۷۸-۳۸۰)، شذرات الذهب (۳۳۳/۳)، المعبر (۲۳۶، ۲۳۱/۲)، معجم المؤلفین (۷۰/۸).

نیشابوری، ابومنصور محمد بن ابی ابولید حسان بن محمد، (وف ۳۶۷ ق)، فقیه شافعی. او را از فقه‌های بزرگ زمان خود به شمار آورده‌اند. حاکم گوید که وی از فقه اصحاب پدرش بود. از ابوالعباس محمد بن اسحاق و ابوالناصر مسرجسی و مؤمل بن حسن و جماعتی دیگر حدیث شنید. وی در نیمه‌ی درگذشت و در کنار پدرش به حاکم سپرده شد. از آثارش: «الرد علی کتاب الریاضة و الادب» ابونعیم اصفهانی.

طبقات الشافعیة السوی (۲۶۴/۲)، طبقات الشافعیة سبکی (۱۳۵-۱۳۶)، معجم المؤلفین (۱۷۹/۹).

نیشابوری، ابویوسف یعقوب بن احمد بن محمد، (وف ۴۷۴ ق)، «دیب، لغوی و شاعر اهل نیشابور بود و در علم لغت تبحر داشت و بتأثیر آورده «کشف الظنون» صاحب تألیفاتی در این فن می‌باشد. او شعر نیز می‌سرود. از آثار او «اللبعة فی اللغة».

کشف الظنون (۲۵۳)، معجم المؤلفین (۴۴۱/۱۳)، هداية النظارین (۵۲۲/۲۱).

نیشابوری، جمال‌الدین محمد بن محمد بن علی، (وف ۷۸۴ ق)، محدث، فقیه شافعی و غصیب. اصل وی ز نیشابور است. در ۷۲۱ ق وارد مصر شد و از حجاز حدیث شنید. او در نزد قطب سبطلی و ابن القماح و ابن عدلان و دیگران فقه آموخت. وی در مصر منصب تدریس و فتوا داشت. صاحب «شذرات الذهب» او را به سلامت نفس و رعایت جانب حق می‌شناید. در ستیز کهرلوت شومی خود را از دست داد و به همین علت به او اطروش می‌گفتند. از آثارش: «شرح التمهیز» یا «تصحيح التمهیز»، در فقه.

الانسان: «جمل العرائف» در تفسیر حدیث «التذکرة و
تقصیر»

۷۰۷ هـ (۴۳۸ ق)، ۵۰۵ هـ (۲۰۵ ق)، ۲۹۳ هـ (۶۰۲ ق)

۷۲۲ هـ (۱۲۰۵ ق)، معجم الادباء (۲۴/۱۹)، ۲۵۰ هـ (۸۵۸ ق)، معجم

المؤلفین (۱۳/۱۵۷-۱۵۸)

نیکپور، قاسم (۱۲۹۶-۱۳۵۵ ش)، موسیقیدان. در
تهران به دنیا آمد، وی موسیقی را ابتدا نزد درویش خاکی
فراگرفت و سپس در ۱۳۰۹ ش به مدرسه موسیقی دولتی
که زیر نظر علی نقی وزیري اداره می شد، رفت و به تکمیل
اطلاعات خود پرداخت. در ۱۳۱۸ ش به استخدام وزارت
فرهنگ درآمد و در ۱۳۲۰ ش کلامی موسیقی تأسیس کرد
و در همین سال همکاری و نوازندگی خود را با رادیو آغاز
نمود. او در اکثر نمائندگی های هنری انجمن موسیقی ملی که
خودش یکی از اعضای مؤسس آن بود شرکت داشت
نیکپور ترانه های بسیاری ساخت که یکصد و بیست آهنگ
در دسترس است و اولین آنها «پیشانی» نام دارد که به
شیوه علمی تنظیم شده است. او دیگر آثار وی «بیست و
شش آهنگ چهار مضروب برای ویولن»، در دستگاه های
مختلف است. او بر اثر سانحه اتومبیل درگذشت و در
آرامگاه وادی السلام دفن شد

مردان موسیقی (۲-۷۹-۸۱)

یکی اصفهانی، زین الدین مسعود نظری، فرید علی
حلاج، (وف ۱۰۰۰ ق)، شاعر. او شاعران و هنرمندان عهد
شاه طهماسب صفوی بود شاه معرب بود و در معری
داشت. در نظر به دنیا آمد و در اصفهان نشو و نما یافت
ابتدا پیشه حلاجی داشت و سپس به تجارت روی آورد.
بیشتر اوقات خود را به سیاحت پرداخت. وی با شاهرازی
چون لسانی شیرازی، محتشم کاشانی و وحشی بافقی
معاصر بود و با آنان ملاقات داشت. شعر خوب می گفت و
می گویند که «دیوان» خود را بر کاغذ کفایت سلطانی به خط
جلی نوشته است. نیکویی نزدیک به صد سال عمر کرد. در
حد شیء «آتشکده آذر» به نقل از «عزادات العاشقین» آمده
که وی دارای سه «دیوان» عربی و قصیده می باشد و در
حاشیه «کاروان هند» به نقل از «خلاصة الاشعار» آمده که
زین الدین مسعود «شهر نگیزی» برای مردم یزد گفته است
که شهرت دارد. آثارش، مثنوی «ربعة الافکار» یا «ربعة
الاسرار» به تنج از «محزون الاسرار» مغربی، ترکیب شده
مسدسی که کودکان در مکتب آن را می خواندند و دیوانه
سمر

آشکده آذر (۳/۱۰۲۹-۱۰۲۲)، تاریخ نظم و نثر (۵۱۱)

بنامیه هرات تدریس می کرد. ابو منصور هروی که یکی از
بزرگان قفقای شافیه است، از شاگردان وی می باشد
عمده شهرت وی بواسطه تألیف کتاب «المحیط» در شرح
کتاب «الوسیط» ستادش، امام محمد حرانی، است. وی در
جریان فتنه غران و سقوط نیشابور به قتل رسید او دیگر
آثارش، «الانتصاف فی مسائل الخلاف» در «مسائل
الشفیه سبکی» این کتاب با عنوان «الانتصاف فی مسائل
الخلاف» ذکر شده است «تعمیق فی الخلافات».

رومات الجنات (۲۲۸)، ریحانه (۲۶۰، ۵)، سیرالایلا

(۲۰۱ ۳۱۵، ۳۱۲)، شذرات الذهب (۱۵۱/۴)، طبقات

الشافیه اسبوی (۲/۶)، طبقات الشافیه سبکی

(۲۸۰، ۲۵۷/۷)، العبر (۸۷/۳)، کشف الظنون (۱۲۲)،

(۲۰۰۸)، النجوم الزاهرة (۲۹۳/۵)، الواسی بالویات

(۱۹۷/۵)، وجبات الاعمال (۲۲۴ ۲۲۳/۴)، مدی الاحباب

(۲۲۸، ۲۳۷)، مدیة المؤلفین (۹۱/۲)

نیشابوری، ملا علی (س سیزدهم ق)، خطاط او آثار
وی یک نسخه «مباح الفلاح»، نسخ کتاب خفی متوسط.
با رقم «ملا علی نیشابوری»

اسرار و آثار خوشنویسان (۳-۱۱۲۲-۱۲۵۰)

نیشابوری، میرزا علی، فرزند میرزا محمد حسین
عبداللهی (وف ۱۲۷۲ ق)، فقیه و محدث پدرش میرزا
محمد اخباری، او مشایخ اخباریون است. وی نزد پدر
علوم مختلف، فراگرفت و او را و مت کرد. علامه سید
شهاب اندین مرعشی نجفی به دو واسطه از او روایت
نموده است. او در فقه و حدیث و علوم غریبه متبحر بود. او
را صاحب تألیفات بسیاری دانسته اند. در خرمشهر
درگذشت و همان جا به خاک سپرده شد. او آثارش «میکه
المسجد»، در تاریخ ملوک عرب و عجم از صدر اسلام تا
عصر مؤلف «میکه الدجین فی الفرق بین الشریعتین»
«المرءة الوثقی»

عیان النبیمة (۸/۳۰۸)، الدرریمه (۱۲/۱۳۶، ۱۳۷، ۱۵

۲۵۱)، معجم المؤلفین (۷/۲۳۶)

نیشابوری، نجم الدین ابوالقاسم محمود بن
ابوالحسن بن حسین، (وف ح ۵۵۰ ق)، فقیه، منسره
ادیب، لغوی و شاعر. ملقب به بیان الحق. مؤلف «معجم
الادباء» وی را هلمی بارع و معسری دانسته توصیف
کرده است. او در علم لغت و فقه متبحر بود. همچنین وی
را متبحر در علوم و تصانیف او را کم نظیر دانسته اند. از
آثارش «ابجد السیاق فی معانی القرآن» و «حلو

شاعران ایران حاضر بود. در این کنگره حدود شصت تن از شاعران شرکت کردند که از آن میان تنها چهار تن بویرداز و معتقد به شیوه نیما بودند. نیما در این کنگره شعرهای «آی آدمها»، «مادری و پسری» و غیره را خواند که مورد توجه و نقد و نظر قرار گرفت. از آن پس با وجود پاره‌ای مخالفتها از جانب ادیبان و سنت‌گرایان، شیوه نیما در کنار شیوه سنتی فارسی جا باز کرد. نیما در شعر دغدغه تازه‌ای نسبت به طبیعت و جهان دارد. نکته دیگر نظر اجتماعی و استقادی بی‌مانست در حکومت بیست ساله رضا شاه که نیما از آن به نام دوره سختی و فشار یاد می‌کند، وی به کار شعر و تکمیل تجربه‌های شعری پرداخت و شعرهای سبولیک و انتقادی سرود که پیچیده‌تر است. او راهی نو، در شعر فارسی گشود که امروز او را به نام پیشگام و مبتکر شعر نو می‌شناسند. بسیاری از اشعار وی به اداسات عامیانه بسیار نزدیک است و قسمتی از اشعار خود را به زبان مادری و به نام «روجا» سروده است. اشعار نخستین او ب اینکه در قالب اوزان عروضی ساخته شده، از مضامین نو و تخیلات شاعرانه بهره‌مندی دارد. از آثار اولیه او باید منظومه‌های «مجلس»، «قصه رنگ پریده»، «افسانه»، «سرای دل‌های خربین» را نام برد که در زمان خود موجب تحولی در شعر گردید. نیما در آثار بعدی خود اوزان عروضی شعر فارسی را شکست و شعرش را از چهار چوب وزن و قافیه آزاد ساخت و راهی تازه و نو در شعر آفرید که به سبک یحیایی چشم‌نواز شد و او چندی نیز در اداره انطباعات وزارت فرهنگ به خدمت اشتغال داشت. وی در تهران درگذشت از دیگر آثارش: «شعر من»، «منازل»، «مافوس»، «شهر صبح شهر شب»، «آهو و پرند»، «دلیا خانه من است»، «قسم انداز»، «نامه‌های نیما به همسرش»، «صکوت»، «فریادهای دیگر»، «گندوهای شکسته»، «خاتواده سرباز»، «آب در خوابگاه مورچگان»، «دولامه»، «ای شب»، تمام آثار او هم از منظوم و مثنوی در دو جلد در تهران به چاپ رسیده است.

ذیاب حوین (۱۸۰-۱۱۸-۱۱۷)، ۱۲۰، ۱۶۸، ۱۶۸، ۱۷۲، ۱۸۴-۱۹۲، ۱۹۸-۱۹۹، ۳۳۹، ۳۴۲، ۳۵۵-۳۶۹، ۳۵۷-۳۵۸، «نیما تا روزگاری» (۱۳۷۹)، «بلدعت» و «بدیع نیما یوشیج چشمه روشن» (۱۳۷۶)، «چون ...» (۸۸-۱)، «الذمه» (۱۳۴۹)، «سحران سامی معاصر» (۶/ ۱۳۷۹-۱۳۸۱)، «نخستینهای ماس» (۱۳۹۷)، «شرح حال رجال معاصر مازندران» (۱۳۵۱)، «فرهنگ سحران» (۱۳۶۶)، «فهرست کتابهای چاپی فارسی» (۱/ ۱۳۷۱)، ۱۴، ۱۵۴، ۲۸۹، ۳۲۰، ۳۲۴، ۱۳۸۳، ۲۱۵۱/۲، ۲۵۴۲، ۲۸۶۰، ۲۹۹۶، ۳۳۴۱، ۳۴۰۱، مؤلفین کتب چاپی (۶/ ۱۳۷۵-۱۳۷۲)، «پنجاه و یک سال» (۱۳۷۱-۱۳۷۰)

۸۳۲)، «مجموعه سامی» (۲۰۹)، تذکره روز روشن (۸۵۹)، «۸۸»، «الذمه» (۹/ ۱۳۴۳-۲۴۴، ۱۹۰/ ۱۹۵)، «فرهنگ سحران» (۱۳۶۳)، «سحران» (۲/ ۱۳۶۰-۱۳۶۵)، «کتابشناسی نظامی گنجوی» (۱۳۹۳)، «مجموعه اشعار» (۱۳۸۳-۱۳۸۲)، «نمایش انکار» (۷۷۲)، «هفت اقلیم» (۲/ ۱۳۷۲)

نبلی نیشابوری، ابوسهل محمد بن عبدالعزیز بن عسیدالله (۳۵۳-۲۲۰ ق)، فقیه، طبیب، ادیب، نحوی و شاعر. اهل نیشابور بود. او در علم طب استاد بود و از مشاهیر طبایع به شمار می‌آمد و تصانیفی در این زمینه دارد. وی همچنین در فقه و فنون شعر و دلب نیر مستحضر بود. از آثار او: «اختصار کتاب المسائل» حسین بن اسحاق، «تلفیض» شرح فصول بقراط، «جالیوس همراه با نکاتی از شرح ابوبکر رازی».

الاعلام (۱۵۰/۳)، تاریخ طب (۶۷۸-۶۷۹)، عیون الانباء (۲۱۴)، کشف الظنون (۱۳۶۸)، «مجموعه الادباء» (۱/ ۲۱۸)، «مجموعه المیزان» (۲/ ۲۲۵)، «الوانی بالرفیات» (۱۵/ ۲۲۰).

نیما یوشیج، علی سفت‌باری، فرزند ابراهیم خان لوری (۱۲۷۶-۱۳۳۸ ش)، شاعر، متخلص به نیما، مشهور به یوشیج. در دهکده یوشی، از توابع نور مازندران، به دنیا آمد. خاندان و موشتن را در زادگاهش فراگرفت. پس از مدتی به تهران آمد و برای آموختن زبان فرانسه به مدرسه کاتولیک س. لویی رفت و با ادبیات اروپایی آشنایی یافت و در اثر تشویق نظام وفا، شاعر معروف و معلم دلسوز آن مدرسه، به نظم شعر پرداخت. نیما در ۱۳۰۰ ش منظومه «قصه رنگ پریده» و در ۱۳۰۱ ش منظومه «ای شب» و «افسانه» را سرود که ابتدا در روزنامه «قرن بیستم» میرزاده عشقی چاپ شد و پس از آن در ۱۳۰۳ ش، قسمتی از منظومه «افسانه» و چند منظومه دیگر وی در کتاب «انتخاب اشعار» محمد ضیاء هشت‌رودی چاپ گردید که باعث خشم گروه زیادی از سب‌گرایان شد. او در ۱۳۰۵ ش دفتر کوچکی «خاتواده سرباز» را به چاپ رسانید. او چندی به همراه همسرش، در مدارس شهرهای شمالی ایران به تدریس پرداخت و در ۱۳۰۹ ش به استازا رفت و تا ۱۳۱۱ ش در دبیرستان حکیم نظامی، آن شهر به تدریس زبان و ادبیات اشتغال ورزید. نیما پس از آن به شهر خود بازگشت و دوباره در ۱۳۱۴ ش به تهران آمد و در مدرسه عالی صنعتی، زبان و ادبیات فارسی را درس داد. در بازگشت به تهران، در ۱۳۱۷ ش چندی در هیأت تحریریه «مجله موسیقی» بود و مقاله‌هایی درباره شعر و هنر و صوان «ارزش احساسات» نوشت که بعدها با همین عنوان به چاپ رسید. در تیرماه ۱۳۲۵ ش در کنگره نویسندگان و

(۱۲۲۵)، صبح گلشن (۵۷۶)، فرهنگ سخنوران (۹۶۵).

و نطق نیشابوری، میرزا حسن بیگ. (س) یازدهم ق)، شاعر. در سرودن شعر دارای طبعی خوش بود و در نشر سخنان خواجه عبدالله انصاری را جمع می‌کرد و در زمان اورنگ ربیب عالمگیر (۱۰۶۹-۱۱۱۹ ق) به هند مسافرت کرد و منصب و مقامی یافت. او با محمد افضل پسر جوش (م ۱۱۲۶ ق) معاصر و معاشر بود. واثق در راه بارگشت از هند، در قمشه درگذشت و در همان جا به خاک سپرده شد. از آثار وی: «دیوان شعر»

تذکره، نصرآبادی (۳۱۵-۳۱۶)، الذریعه (۲۲۵/۹)، ریاض العربیه (۱۵۷)، صبح گلشن (۵۷۷)، فرهنگ سخنوران (۹۶۵)، کاروان هند (۲)، کلمات الشمره (۱۹۳)، مطلع الشمس (۲/۱۸۴).

و نطق محمدافسی، شیخ محمد یافرا، فرزند حسنعلی. (س) یازدهم ق)، عالم، مدرس و شاعر. متخصص به واثق. در همدان به دنیا آمد. برای تکمیل تحصیلات به اصفهان رفت و در نزد ملا محمد باقر فشارکی تلمذ نمود. وی به مدت سی سال در مدرسه صدر به تدریس صرف، نحو، معانی، بیان، فقه، اصول و منطق مشغول بود. وی در اصفهان وفات یافت و در تخت فولاد در صحن تکیه میرزا عبدالغفار توپسزکائی به خاک سپرده شد. از آثارش: «فصح الحیب»، «پروین و مثنوی» مریوی، در نصیب و مواعظ، مشتمل بر هزار بیت «دیوان شعر»، مشتمل بر دو هزار بیت

تذکره القصور (۱۶۰-۱۶۱)، الذریعه (۱۲۲۶)، محارم الآثار (۲۰۷۶-۲۰۷۵/۶).

واثق رفتی، ملا واثق. (س) یازدهم ق)، شاعر. اهل رشت بود و به مشغول خیاطی روزگار می‌گذراند. با نصرآبادی (ز ۱۰۸۳ ق) معاصر بود. اشعاری از وی در تذکره‌ها آمده است. از اوست

طالب دردم و درد هوسی نیست مر
بینا مرم و کنج قفسی نیست مر
تذکره نصرآبادی (۳۷۹)، الذریعه (۱۲۲۵/۹).

واثق شیرازی، شیخ عبدالحی، فرزند شیخ مفید و (س) چهاردهم ق)، نویسنده و شاعر، متخصص به واثق. ملقب به صدرالشریعه. وی در خدمت پدرش، داور شیرازی (م ۱۳۲۵ ق)، صاحب تذکره «مرآت الفصاحه»، صوم قدیمه را تحصیل نمود و پس از آن به امور شریعه و اصلاح بین مردم پرداخت. در «دانشمندان و سخن سریان فارس» و به تبع آن در «فرهنگ سخنوران» آمده که او در ۱۳۱۳ ق رده بوده است. از او اشعاری در تذکره‌ها آمده است. از آثار وی: «اساس الکمال»، «جمع المسائل».

تذکره حجم (۵۷۱)، دانشمندان و سخن سریان فارس (۷۶۱-۷۶۰/۵)، الذریعه (۱۲۲۵/۹)، طبقات اعلام الشیعه (قرن ۱۲/۱۰۹۳-۱۰۹۵)، مرآت الفصاحه (۶۷۹، ۶۷۸).

و نطق نحفی، ملا مهدی، فرزند مولانا محمد قیاسم. (س) یازدهم ق)، خطاط و شاعر، مشخص به واثق. اهل اصفهان و با صاحب «تذکره نصرآبادی» (ز ۱۰۸۳ ق) معاصر بود. وی به تحصیل پرداخت و در اکثر علوم مهارت یافت. واثق انواع خط، از جمله خط کوفی و خوش می‌نویس. اشعاری از وی در تذکره‌ها آمده است. تذکره نصرآبادی (۲۰۴-۲۰۳)، الذریعه (۱۱۳۶/۹).

آذربایجان ۱۳۹۰، شماره ۱۰۵، ۲۴، ۹، ۲۴، ۱۱
ریاض العارفين (۲۳۷)، ریاض العلماء (۲۸۳-۲۸۴)،
ریحانه (۲۸۵/۶)، طرائق الصداق (۱۶۲/۳)، قریب
مستوراد (۹۶۶)، لمت نامه (دیل بر حد تبریزی)

واحد شیرازی، میرزا لطف الله حمزوی، فزنده میرزا
نصیر الله مستوفی، (ر ۱۳۲۰ ق)، نقاش، قلمدان سار و
شاعر، مستخلص به واحد، مشهور به میرزا لطف الله
مستوفی، اهل شیراز بود. وی در چهره پردازی و شبیه
سازی دستی قوی داشت گن و مرغ و منظره سازی را
خوب می دانست و در قلهیب و گونه های مختلف
طلاکاری ماهر بود علاوه بر آن، در سیاه قلم و آبرنگ و
کارهای روحی نیز دست داشت و خط مستعلی را بیکر
می نوشت. فرصت شیرازی در «آثار عجمه گوید» در
رسایل و مکاتیب بی نظیر است و در نقاشی شبیه گامی
شمر می گوید: «از آثار او قلمدانی، زمینه بخودی کم رنگ
که در رویه آن تصاویر گل و مرغ است، با رقم لطف الله
الحمزوی، قلمدان زیبایی که تصویر زیبی در شیوه فرنگی
بر روی آن نقش بسته و بالا و پایین آن در شیوه روسی
به قلم شده و به خط مستعلی رقم نهاده: «لطف الله
الحمزوی سنه ۱۳۱۵» تصویر سیاه قلمی دسته گشای
متنوعی که به شیوه نطفعلی شیرازی عمل آمده، با
رقم: «لطف الله الحمزوی ۱۳۱۸» قلمدان استادانه ای که در
حواشی و اطراف آن منظر زیبایی دارد، با رقم: «لطف الله
الحمزوی ۱۳۲۰»

۱ سار هجم (۵۶۱، ۵۶۸)، اصول و آثار نهائات
۲ (۵۶۹، ۵۷۰)، الدیعه (۱۲۲۷/۹)، گستان هجر (پنج)
۳ (۵۷۱، ۵۷۲)، هجر قلمدان (۵۵۱، ۵۵۲)

واحدی بیشابوری، ابوالحسن علی بن احمد بن
محمد، (وف ۴۶۸ ق)، فقیه شافعی، مفسر، محدث،
نحوی، لغوی و مدرس اهل وی از ساره بود. در بیشابور
به دنیا آمد و بر خلاف پیشه اجدادش (تجارت)، او و
برادرش عبدالرحمان، به کسب علم پرداختند و در ملک
محدثین و علما درآمدند. وی را از نویسندگان بزرگ و امام
و استاد بی نظیر عصر خود در ادبیات، تفسیر، حدیث، فقه
و شعر دانسته اند. او نرد خواجه نظام الملک وزیر معتدل
سلجوقیان بقریب تمام داشت. ادبیات و لغت را نزد
ابوالفضل عروضی ادیب و نحو را نزد ابوالحسن ضریر
فهندری و ابوجعفر مفری مالکی فراگرفت و به ای تکمیل
معلومات خویش به مسافرت پرداخت. وی در علم تفسیر
از محضر ابواسحاق احمد بن محمد بن ابراهیم ثعلبی

و ثقی بیشابوری، (وف ۹۳۰ ق)، شاعر وی چهل سال
در نجف بوده سپس به تبریز بازگشت و تا آخر عمر در
تبریز به سر برد و در آنجا درگذشت، از دوست:

جویان غم عشق را دل پی داد چه دانست
پی داد گران فاصله داد چه دانست

تاریخ نظم و نثر (۶۶۴)، الذریعه (۱۲۲۶/۹)، صبح گشت
(۵۷۸)، فرهنگ مستوراد (۹۶۵)، مطمح النسم
(۱۷۹/۳)

واحد اصفهانی، میرزا شاه ثقی، (وف ۱۰۸۳/۱۰۸۰
ق)، شاعر، متخصص به واحد از سادات اصفهان و در علوم
نظری و فقه، سرآمد فضلالی عصر خود بود مدتی در
رشت منصب شیخ الاسلامی داشت و پس از عز، به
مشهد رفت و شیخ الاسلام آنجا شد مدتی در این منصب
بود تا اینکه به سبب شکایت بگلویی ممرول شد. واحد
به اصفهان رفت و در سال تحریر «تذکره نصرآبادی»
(تألیف شده ۱۰۸۳ ق) درگذشت. اشعاری از وی در
تذکره ها آمده است

آتشکده آذر (۱۰۴۳/۳)، تذکره رور روش (۸۶۲)، تذکره
نصرآبادی (۱۷۷)، الذریعه (۱۲۲۶/۹)، فرهنگ مستوراد
(۹۶۶)، صبح الافک: ۷۴۲-۷۴۳

واحد تبریزی، مولانا رجبلعلی، (وف ۱۰۸۰
ق)، حکیم، عارف، مدرس و شاعر، متخلص به واحد. وی
اهل تبریز بود تمام مدت عمر، دست از مطالعه بر نداشت
و در حکمت، منطق، طبیعیات و لهیات مهارت یافت. وی
مدتی در مدرسه شیخ لطف الله تدریس می کرد. محمد
تکاتی (م ۱۱۲۴ ق)، صاحب «ریاض العلماء» و حکیم
محمد سعید، معروف به حکیم کوچک و ملا عباس
موبوی، صاحب «اصول الفوائد» و محمد شعیب اصفهانی
را از شاگردان وی می دانند. وی به عباس آبد اصفهان رفت
و ساکن شد. شاه عباس دوم (۱۰۵۲-۱۰۷۷ ق) بنا به
ارادتی که به وی داشت خانه ای در شمس آباد، خارج از
اصفهان، برای وی خریداری کرد. گویند واحد در اواخر
عمر به دلیل ضعف و پیری، درس و بحث را کنار گذاشت.
او در اصفهان درگذشت. بعضی از تذکره ها تاریخ وفات وی
و ۱۰۸۰ و ۱۰۶۵ ق نوشته اند. اشعاری از وی در تذکره ها
آمده است. از آثار وی: «وجودیه» یا «النبات واجب»، به
عربی هده ای از مؤلفان کتاب «کلید نهشت» را از او
می دانند.

تاریخ ادبیات در ایران (۳۳۰، ۳۳۱/۵)، تذکره رور روش
(۸۶۳-۸۶۲)، تذکره نصرآبادی (۱۵۴)، ۵۱۰، ۵۱۱

سخنوران (۹۶۷)، هفت اقلیم (۲/۲۵۸)

وارسته چکنی، امامقلی بیگ (وف ۱۰۷۵ ق)، شاعر، متخلص به وارسته معروف به ملا وارسته. در ری به دنیا آمد. از یل چکنی و از رؤسای آن طایفه بود. به هند مسافرت کرد و مدت می سال آنجا بود. هفت به وطن مراجعت نمود. در راه بازگشت از هند به قندهار رفت و در آنجا او تارخان بنگر بیگی قندهار را مدح کرد. در ۱۰۷۳ ق حرم اصفهان شد و نزد شاه عباس دوم (۱۰۵۲-۱۰۷۷ ق) تقرب یافت. چندی نیز به یزد رفت و بعد از آن به اصفهان بازگشت و در آنجا درگذشت. مؤلف «تذکره نصرآبادی» سال مرگ وارسته را ۱۰۴۵ ق ذکر کرده است. از وی یک «مثنوی» در هجو شخصی به نام میر مظفر ترک که با او درگیری داشته، به جا مانده است. از دیگر آثارش، «دیوان» شعر. صاحب «مؤنن کتب چاپی»، کتاب «اصطلاحات الشعراء، مصطلحات الشعراء» را به او نسبت می دهد.

آتشکده آفر (۱/۹۲)، شکرآورد روشن (۸۶۳-۸۶۴)، تذکره نصرآبادی (۳۳۵-۳۳۶)، الذریعه (۸/۱۲۲۸)، دیحانه (۶/۲۸۷)، فرهنگ سخنوران (۹۶۷)، کاروان هند (۲/۱۲۹۷-۱۵۰)، هفت ساعه (دبیر لوارسته)، مجمع النصوص (۴/۱۰۷)، مؤنن کتب چاپی (۶۷۸/۶).

وارسته چکنی رازی به وارسته چکنی

واسطی، ابوبکر محمد بن موسی. (وف قبل از ۳۲۰ ق)، صوفی و شاعر. معروف به ابن فرغانی. اصل وی از فرغانه بود. در جوانی برای کسب حقیقت، از حراق راهی سفر شد و پس از سالها مسافرت، در مرو ساکن گردید. او از اصحاب حمید بغدادی و ابوالحسن بوری بود. در مرو درگذشت.

ترجمه رساله قشیریه (مطبوعات متعدد)، حلیه الاولیاء (۱۰/۳۳۹-۳۵۰)، طبقات الصوفیه سمن (۲/۲۰۹-۲۰۲)، طبقات الصوفیه هروی (۲۲۲-۳۳۹)، طبقات الانبیا (۱۸۰-۱۷۹).

واصب قندهاری، ملا واصب. (پس یازدهم ق)، شاعر در هنر موسیقی مهارت داشت. مدتها در دمسگاه رستم خان سپهسالار آذربایجان به سر می برد. وی با ملا حسین مسوحی (۱۰۷۸ ق) معاصر بود و چندی همراه او و محمد قلی سلیم (۱۰۵۷ ق) در ملازمت میرزا عبداللّه وزیر لاهیجان به سر می برد. بعد از آن به اصفهان و سپس به لاهیجان مراجعت کرد و در آنجا درگذشت. مؤلف وصح

استعماده نمود. از ابوطاهر بن محمّدش و قاضی ابوبکر حیری و ابوابرهیم اسماعیل بن ابراهیم واعظ و محمد بن ابراهیم مزکی و عبدالرحمن بن حمدان نصروری و احمد بن ابراهیم تاجار و دیگران حدیث شنید. احمد بن عمر ارضایی و عبدالجبار بن محمد خوارزی و جماعتی دیگر از وی روایت کرده اند. در نیشابور درگذشت. در «التجویم الزاهرة» سال وفات وی ۴۶۹ ق ذکر شده است. از آثارش: «تغاسیر سه گانه»، «البیضة»، «الوسیط» و «الوجیر» که به «الحاوی لجمع الممدنی» موسوم و به «تفسیر واحدی» معروف است؛ «اسباب النزول» یا «اسباب التزیل»؛ «الدعوات و المحصول»؛ «المغزی»؛ «شرح دیوان»؛ «متنبی»؛ «الاعراب فی الاعراب» یا «الاعراب فی علم الاعراب»؛ در نحو؛ «تفسیر النبی (ص)»؛ «تفسیر النبی عن القرآن الشریف»؛ «التحیر فی شرح الاسماء الحسی» یا «التحیر فی شرح اسماء الله الحسی».

لاحلام (۵/۵۹-۶۰)، بیاض المکنون (۷/۶۷۳-۶۷۴)، تاریخ اعیان در ایران (۲/۲۶۰)، دمیة القصر (۱۰/۱۷۱۲)، الذریعه (۴/۳۱۹)، ۱۸۸/۲، ۲۵/۲۴، ووصات الجنات (۵/۲۳۶-۲۳۷)، دیحانه (۶/۲۸۶-۲۸۷)، سیر السیلا، ۱۸/۳۳۲-۳۳۳، شدراب الذهب (۲/۲۳۰)، طبقات اعلام الشیعه (قرن ۵/۳۱۸-۳۱۹)، طبقات الشیعه ابن ثامی شهید (۱/۲۵۸-۲۵۹)، طبقات الشیعه لسنی (۲/۲۳-۲۴)، طبقات المسقورین فارسی (۵/۲۲۳-۲۲۴)، المعبر (۳/۳۳۲)، الکمن (۸/۱۲۳)، کشف الطنون (۶/۲۵۵، ۲۵۶، ۲۵۷، ۲۵۸، ۲۵۹، ۲۶۰، ۲۶۱)، الکمن و الکتاب (۳/۲۷۷)، معجم الأدباء (۱۲/۲۵۷-۲۶۰)، معجم المؤلفین (۷/۲۷۲-۲۷۳)، النجوم الزمره (۵/۱۰۵)، وفيات الاعیان (۳/۳۰۴-۳۰۵)، هدیة الاحباب (۱/۲۶)، هدیة العارفین (۱/۹۲).

زارنی اردبیلی. (در ۹۸۹ ق)، شاعر. اصلش از اردبیل بود. وی مسافرت های بسیاری به حراق و حراسان کرد. بهیاباً در ۹۸۹ ق در استرآباد ساکن شد و مورد توجه مردم آنجا قرار گرفت و سرانجام در همان شهر درگذشت. غزل را بیکو می سرود؛ اشعاری از وی در تذکرها آمده است. از اوست

وارثی را بارها گفتم که ترک عشق کن

حرف من نشنید چندان که دشمن کام شد

تاریخ نظم و نثر (۶/۷۰۶)، دانشندان آذربایجان (۳۹۰)،

الذریعه (۹/۱۲۴۷)، صبح گلشن (۵۷۹)، فرهنگ

آن گرد باد نیست به گرد سرای تو
سرگشته‌ای است: رقص کمان در هوای تو
تحفه ساسی (۱۳۰۸/۷)، الذریعه (۱۲۵۰/۴)، فردنگ
سخنروان (۹۶۹)، لغت نامه (دبیل/اوصاف یخارایی)،
دعوت انجیم (۲۳۵، ۲۳۶).

و اصلی تهریری، مولانا واصلی، (س دهم ق)، شعر،
هل تیریر بود و به شغل ابریشم فروشی مشغول بود که
بعدها به بازرگانی پرداخت. گویند اشعار شکوئی می‌سروده
و در جوانی درگذشته است. اشعاری از وی در تذکرة‌ها
مده است. از اوست

مشکلی هست ز سر دهنم هر دل ما
قا نگویی محنی، حل نشود مشکل
تحفه ساسی (۳۰۹)، دانشمند آذربایجان (۳۹۰، ۳۹۱)،
الذریعه (۱۲۵۰/۹)، لغت نامه (دبیل/اوصاف تهریری)

و اصل یزدی، محمد، فرزند حسین، (تو ۱۲۹۰ ش)،
شاعر ملقب به قیصری، از اوست:
آن زلف دلایز تو آرام دل است
سرو از قد دلریای تو پا به گل است
گه مهر درخشان و گه ماه منیر
شمس و قمر از پرتو رویت خجل است
تذکره سخنوران برد (۷۷۲-۷۷۰)، الذریعه (۱۲۵۰/۹)

و اصلی شاهجهان آبادی، میرزا امام وردی، (وف
۱۲۰۰ ق)، خطاط و شاعر، متخلص به واصلی، اصلاً ایرانی
بود و در دهلی به دنیا آمد. وی شعر می‌گفت و از موسیقی
نگاه بود و چون نسبت به شاه واصل ارادت داشت، واصلی
تحلیص می‌کرده است. از آثار وی: «دیوان» شعر
احوال و آثار خوشویسان (۷۷۱)، الذریعه (۱۲۵۰/۹)،
فردنگ سخنوران (۹۶۹)، نتایج الانکار (۷۶۹-۷۶۸).

و اصلی شیرازی، آقا خان لیس، (وف ۱۳۰۲
ق)، خطاط و شاعر، متخلص به واصلی. وی حفظ نستعلیق
را خوش می‌نوشت و در مرور شعر نیز دست داشت.
صاحب «آثار هجیم» آورده که اشعارش در حدود پنج هزار
بیت و متری است و مافیه تاریخ وفات او را چنین گفته.
کلیک فرصت بهر تان بخش نوشت
«و اصلی در قرب پزدان واصل است»
آثار معجم (۵۷۱)، سوال و آثار خوشویسان (۶۵۰/۱۱)،
دانشمندان و سخن سرایان فارس (۷۷۸/۵)، الذریعه
(۱۲۵۰/۹)، سرات النماسه (۶۸۱-۶۸۲)، مولد الفوریخ

گنیش و تذکره «روز روشن» به نقل از «آداب عالیشان»
نام وی را ملا محمد و دبیل واهب قندهاری ذکر کرده‌اند.
مؤلف تذکره «شعرائی خوانسار»، ملا حسین صیوحی را
برادر وی می‌داند. از آثار وی: «دیوان» شعر

تاریخ ادبیات در ایران (۱۱۵۹/۵)، تذکره روز روشن
(۸۶۲)، تذکره شعرائی خوانسار (۲۰۲)، تذکره نصرآبادی
(۲۳۷)، الذریعه (۱۲۲۹-۱۲۳۸/۹)، صبیح گنیش (۵۸۶)،
فردنگ سخنوران (۹۷۶)

و اصف مشهدی، ملا ابراهیم، (س یازدهم
ق)، شاعر، متخلص به واصل. به آورده نصرآبادی اهل
مشهد و مدتی در خدمت میرزا محسن مکتوبی آستان قدس
رصدی بود. سپس ترک ملازمت وی و گفت و در مدرسه
مشغول به تحصیل گشت. در زمان تألیف «تذکره
نصرآبادی» (۱۰۸۳ ق) در راه سفر به هند، در پندر عباس
درگذشت. از آثار وی: «دیوان» شعر.

تذکره نصرآبادی (۳۹۹)، الذریعه (۱۲۴۹/۹)، فردنگ
سخنروان (۹۶۸)، لغت نامه (دبیل/اوصاف مشهدی)،
مطلع الشمس (۴۴۹/۲)

و اصل گلانی، ملا محمد امین و واصل لاهیجی

و اصل لاهیجی، ملا محمد امین، فرزند درویش
محمد، (وف ح ۱۱۱۵ ق)، شاعر، متخلص به واصل، اهل
لاهیجان بود. پس از تحصیل علوم، از گیلان به تبریز رفت
مدتی از مقرران میرزا ابراهیم، وزیر آذربایجان، بود. بعد از
آن به مشهد رفت و در آنجا با ملا محمد امین
اسطرلاب ساز همنشینی و مباحثه داشت. وی سپس به
اصفهان رفت و در مدرسه حاج محمد باقر مهابادی ساکن
و به ادامه تحصیل مشغول شد و در همین شهر نیز
درگذشت. از آثار وی: «دیوان» شعر، صاحب «الذریعه»،
منوی «خفوت راز» و «که پر و زدن» «تحفة العرائین» است. به
وی نسبت می‌دهد

تذکره نصرآبادی (۳۵۳-۳۵۲)، تذکره المعاصرين (۲۰۸)،
۳۶۷-۳۶۹، الذریعه (۱۲۴۹/۹-۱۲۵۰)، رساله (۶)
(۲۹۰)، فردنگ سخنوران (۹۶۸)، لغت نامه (دبیل/اوصاف
لاهیجی).

و اصلی یخارایی، مولانا واصلی، (س دهم ق)، شاعر
از شعرائی بخارا بود که با امام میرزا صفوی (م ۹۷۵ ق)،
مؤلف «تحفه سامی»، معاصر بود. اشعاری از وی در
تذکره‌ها آمده است از اوست

(۲۲۲)، تاریخ ادبیات در ایران ۱/۵-۱۳۰۶-۱۳۰۶، سنکر،
صراحتی، ۱۰۱، (۱۷۲)، اندیشه ۷۶-۷۷، ۹۰۲۵۲،
رواض العارفین (۲۲۷)، ریحانه (۲۹۶-۲۹۷/۶)، حقیقت
اسلام الشیعه (قرن ۱۱/۷۲۸)، سرهنگ سخنوران
(۹۶۹-۹۷۰)، الکسی و الاکتب (۲۷۹/۳)، لغت سامه
(دوئل/واعظ قزوینی)، مجمع المیزانین (۱۱۷/۱۱)
هدیه الاحیاء (۲۶۰)، هدیه العارفین ۲۹۶-۲

واعظ هروی، ملا عطاءالله بن حسام، (و ۹۸۱ ق)،
واعظ و شاعر، از واعظ شیعه ساکن هرات بود. او صاحب
مشهور مشهور «مختصر نامه»، در شرح رقایع قیام مختار
نقوی در خوبخواهی شهدای کریم می باشد. وی در ۹۸۱ ق
در هرات این مشهور را به صورت کتبی مسکن تحت
عنوان «روضة المجاهدین» به نثر درآورد. از دیگر
آثارش «دیوان» شعر

تاریخ نظم و نثر (۳۹۶)، الذریعه (۱۱/۳۰۳-۹/۷۲۸)، ۱۹
۱۲۸۸

وافی اصفهانی، مصطفی معظم، قزوینی، علیرب، (و ۱۲۸۹
ش)، شاعر، متخلص به وافی در اصفهان به نثر
آتش، وی پس از اسکن تحصیل، وارد مشاعر دولتی
گردید. از اعضای انجمن ادبی کمال بود. از اوست:
ساقیا خیر و نده حجامی از آب راحت روح
کز خماری تو و جانم به عذاب افتاده است
تذکره شماری شعراء اصفهان (۵۲۶)، گلزار چاوینان
(۶۸۵/۲)

وافی تهریری، قاصی و فی، (مقتول ح ۹۹۲ ق)، شاعر
ار هالی تهریر بود که از کودکی به کسب دانش پرداخت. او
در سبک حواری به شعر گفتن تمایل داشت و غزل را سکو
می سرود. گویند وی در اسکن زمانی مشهور گشت و
اشعارش در آذربایجان و عراق منتشر شد. اشعاری از وی
در تذکره ها آمده است از اوست:

کس در غم عشق تو دل شاد ندارد
عشاق تو را شاد کسی یاد ندارد

تاریخ نظم و نثر ۵۳۵، دانشمندان آذربایجان (۳۹۱)،
الذریعه (۹/۱۲۵۳)، سرهنگ سخنوران (۹۷۰)، مجمع
الخواص ۳۰۵.

وافی مشهدی، ملا خواججه علی، (و ۱۰۸۹ ق)، عالم و شاعر، اهل مشهد و برادرزاده خواججه محمد
جان قدسی بود. گویند در علوم عقلی و نقلی حدیث و

سخنوری مسلط به شیوه تبیع و ارشاد و همچنین نویسنده
و اهل قلم بود. از آثارش کتاب «تحفة الخافقین» پیرامون
وعظ و ارشاد است که این اثر را تکیه بر متابعی عموم
«بحار الانوار» و «عالم المعلوم» نگارش یافته و در احوالات
اظمه هندی (ع) می باشد.

بزرگان قالی (۳۴۶)، الذریعه (۵۷/۲۲)

واعظ قاسی، میر سید علی بن سید حامد، (و ۱۰۸۹ ق)،
عالم دینی، واعظ، ادب و شاعر، از فضلا و
فصحاء بزرگ امامیه در خراسان در سده نهم هجری
می باشد. در وعظ و خطبه او را از اقوال و امثال ممتاز
دانسته اند. او معاصر با سلطان حسین میرزای بایقرا بود و
مشهور است که چون سلطان، در ۸۷۳ ق، در ابتدای دولت
خود خواست در خطبه اسامی اظمه معصومین (ع) را ذکر
کند، به میر سید علی که شیعه امامی مذهب بود فرمان داد
که خطبه بخواند، اما هجوم خاصیان و عوام هرات به
مرتبه ای رسید که او را از سر به پایین کشیدند. وی را
صاحب حافظه ای قوی دانسته اند تا آنجا که می گویند با
یک مرتبه شنیدن قصیده ای همه آن را به خاطر می سپرد
او همچنین شاعری خوش قریحه بود و در مدح ائمه
معصومین (ع) قصایدی دارد. وی در نیشابور درگذشت و
در همان جا به خاک سپرده شد و به روایتی در کتب
فریض بیرجند مدفون است. از آثارش «دیوان» شعر

بزرگان قالی (۲۴۶-۲۴۷)، بهارستان (۲۰۸-۲۱۱)، تاریخ
نظم و نثر (۳۴۹)، الذریعه (۹/۱۲۵۱)، مجالس المؤمنین
(۵۲۶-۵۲۷، ۱)

واعظ قزوینی، رفیع الدین ملا محمد / محمد رفیع بن
ملا فتح الله، (و ۱۰۸۹ ق)، عالم امامی، واعظ، ادب و
شاعر، متخلص به واعظ معروف به میرزا رفیع، موصوف
به ملا رفیع الدین یا ملا رفیع، از علمای امامیه و از ادبا و
شعرا و فضلاء قرن یازدهم هجری است. در وعظ و خطابه
سرآمد بود و مدتها در مسجد جامع قزوین وعظ می گفت
از شاگردان ملا خلیل قزوینی بود. از علم معقول حظی
وافر داشت و در این علم کتابی به نام «انوار الحان»، در
هشت باب شروع کرد که بیش از یک یا دو باب آن را
توانست بنویسد، پس از مرگ او قزوینش، ملا محمد
شمیع، آن را به اتمام رسانید. در بعضی از مآخذ وی نواده
ملا فتح الله ذکر شده است. از دیگر آثارش «الموعظة» در
دو مجلد: «الحمله النجدیه» و «الديوان» شعر مشتمل بر
چندین هزار بیت.

آتشکده، در (۲/۳-۱۲-۱۲۰۰)، ایضاً الکتاب ۲/۱۰

خط تعلیق داده شده است و به تعبیر بمبائلی در «اطلس خطه»: «خط تعلیق در اصفهان به دست واله بر مسنگ مزارش نقش بست و برای همیشه بر خاک واله نشست». از آثارش «دیوان» شعر، از آثار خطی وی یک نسخه شش دفتر «مثنوی» مولانا، متن به قلم تعلیق کتابت خوش و عنبرها به قلم وقایع کتابت عالی، با رقم: «انا العبد محمد کاظم الواله الاصفهانی» یک نسخه «کلیات» سعدی، به قلم کتابت عالی که بر دباچه آن چنین آمده است: «در این عهد که عهد کاتب کتاب محمد کاظم متخصص به واله اصفهانی است... پنج قطعه به قلم دو دانگ خوش، با رقم: «مشعه... محمد کاظم الواله الاصفهانی فی ۱۲۰۴ فی دارالسلطنه اصفهان» و «محمد کاظم الواله الاصفهانی فی ۱۲۲۵»

احوال و آثار خوشنویسان (۲/ ۸۲۳-۸۲۴، ۴/ ۱۲۷۳-۱۲۷۵)، اطلس خط (۱۰/ ۲۱۰-۲۱۱)، تاریخ اصفهان (۱۲۵)، تذکره القبر (۱۶۵)، حدیقه الشجره (۳/ ۱۹۶۲-۱۹۶۶)، دریمه (۹/ ۲۵۵)، ریحانه (۶/ ۳۰۱-۳۰۲)، سقیمه المحمود (۱/ ۲۱۱-۲۱۲)، شرح حال رجال (۵/ ۲۵۸)، فرهنگ سخنوران (۹۷۲)، گذر چاربدان (۳/ ۱۶۸۷)، لغت نامه (دیل الواله)، مجمع الفصحا (۶/ ۱۱۵۵)، مصعبه خراب (۱۰/ ۲۱۲-۲۱۳)، مکرم الآثار (۳/ ۸۷۶-۸۷۷)، مؤلف کتب چاپی (۵/ ۲۶)، نگارستان دارا (۲۷۵-۲۷۷)، یادگار (س ۲، ش ۹، ص ۲۶-۲۷).

واله اصفهانی، میرزا یوسف/محمد یوسف، فرزند محمد حسین خان، (س یازدهم ق)، مروج و شاعر، متخصص به واله، برادر میرزا محمد صدر وحید و با نصرآبادی (ز ۱۰۸۲ ق) معاصر بود. در اواخر عهد شاه صفی (۱۰۳۸-۱۰۵۲ ق) به امور دفتری و دیوانی دربار می‌گدزاند و در زمان شاه عباس دوم (۱۰۵۲-۱۰۷۷ ق) به نوشتن ارقام و مشور اشتغال داشت. گریخت در ۱۰۶۶ ق به وزارت تویحانه منصوب شد که تا زمان شاه سلیمان (۱۰۷۷-۱۱۰۵ ق) در این منصب بود. در نظم و نثر مبحر داشت و خط را نیکو می‌نوشت. اشعاری از وی در تذکرها آمده است. از آثار او: تاریخ «خلد» برین، از زمان حلفت آدم تا پادشاهی شاه سلیمان صفوی، که در ۱۰۷۸ ق تألیف شده است.

آنکسکه آخر (۲/ ۱۲۲۱)، تاریخ ادبیات در ایران (۵/ ۱۳۷۲-۱۳۷۶)، تاریخ تذکرمای فارسی (۲/ ۶۱۶-۶۲۰)، تذکره رور روشی (۸۸۸)، تذکره مصریادی (۸۲)، الدریسه (۹/ ۱۲۵۵، ۱۲۳۰)، فرهنگ سخنورین (۹۷۲، ۱۰۱۹)، لغت نامه (دیل الواله).

تفسیر تبحر داشت به آورده مؤلف تذکره «رور روشی». بعضی از تذکرها حواچه علی را تخصص وی می‌دانند و همدای و ققی را یک شاعر و خواجه علی را شاعری دیگر، ذکر کرده‌اند. از آثار وی: «دیوان» شعر.

آنکسکه آخر (۲/ ۵۱۰)، تذکره رور روشی (۸۸۵)، تذکره نصریادی (۱۶۶)، الدریسه (۹/ ۱۲۵۴)، فرهنگ سخنورین (۹۷۱)، مطلع النسی (۲/ ۳۵۰).

والای قاجار، عینقی میرزا، فرزند فتحعلی شاه، (تو ۱۲۰۷ ق)، شاعر، متخصص به والاه لقب به رکن الدوله جدی حاکم قزوین بود، که در ۱۲۳۸ ق از این امر کناره گرفت، سپس حاکم خراسان شد. محمود میرزا قاجار در «سینه‌المحمود» آورده که در زمان تألیف این تذکره (۱۲۴۰ ق)، والاه به قزوین بازگشته و ما وی معاصر و مصاحب بوده است. والاه جزو شهر دگانی بود که در زمان محمد شاه به زندان اردبیل منتقل شد و به همراه چهار شاهراده توانست از آنجا فرار کند. سپس به روسیه رفت و از آنجا به عثمانی پناه برد و در بغداد ماند. آثار وی: «دیوان» شعر.

حدیقه الشجره (۳/ ۱۹۶۱)، الدریسه (۹/ ۱۲۵۴)، سقیمه المحمود (۱/ ۳۱۳)، گذر چاربدان (۳/ ۱۶۸۷)، نگارستان دار (۲۸).

واله ارومی، میرزا علی، صدرالذاکرین

واله اصفهانی، محمد کاظم، (ح ۱۱۵۲-۱۲۲۹ ق)، خطاط و شاعر، متخصص به واله در اصفهان به دست آمد. در جوانی برای تکمیل تحصیلات به عراق رفت و پس از بازگشت به اصفهان، حجره‌ای برای خود ترتیب داد و بعد از مباحثه شدن تکیه والهی به دستور حاج محمد حسین خان نظام‌الدوله، به آنجا نقل مکان کرد و تا پایان عصر همانجا زیست. والاه از مشاهیر ادبا و شعرا و خوشنویسان خط تعلیق بود که از فنون عربی و ادبی و حکمت و عرفان نیز بهره‌کافی داشت. وی در یم پیری، زمان سلطنت فتحعلی شاه قاجار را درک کرد و نزد او و رجال دولت آن زمان صاحب شهرت و حرمت بود. بیانی در «احوال و آثار خوشنویسان» آورده است. «محمد کاظم والاه تعلیق را بر خوش و استادانه می‌نوشت. اثر مهم وی که هم‌اکنون در میان مسنگ نوشته‌ها بی‌نظیر است، مسنگ مزار آرامگاه او در تخت فولاد اصفهان می‌باشد که به دست خود نوشته و حرکت و استواری خط او را نشان می‌دهد. گویند پس از مرگ والاه دیگر قطعات

واله داغستانی، عسقلی خان، فرزند محمد علی خان بیگلر بیگی. (۱۱۲۴-۱۱۷۰ ق)، تذکره نویس و شاعر، متخصص به واله معروف به شش انگشتی. در اصفهان به در آمد. در طایفه لرگی و داغستانی الاصل بود گوید شش به عباس بن عبدالمطلب، عموی پیامبر اکرم (ص) می رسد. جد اهلائی او در فتنه چنگیز به داغستان رفت واله مدتی در خدمت سلطان صفوی بود و بعد از فتنه افغانه در جوانی به هندوستان مسافرت کرد و به عهد محمدشاه (۱۱۳۱-۱۱۶۱ ق) و احمدشاه (۱۱۶۱-۱۱۶۷ ق) و هالامگیر شاه (۱۱۶۷-۱۱۷۳ ق) به منصب و لقب خان زمان بهادر ظفر جنگ رسید. وی به دو زبان ترکی و فارسی شعر می گفت و با اسیر غلامعلی آزاد بلگرامی مصاحبت و معاشرت نمود. او در دهلی یا شاه جهان آباد درگذشت. سال درگذشت وی را ۱۱۶۱، ۱۱۶۵ و ۱۱۶۹ ق نیز ذکر کرده اند. آثار وی «ریاض الشیراز»، در ۱۱۶۱ ق؛ «دیرین» شعر، مشتمل بر چهار هزار بیت

تاریخ ادبیات در ایران (۱۷۹۷/۵-۱۸۰۲)، تاریخ تذکره های فارسی (۱/۶۵۰-۶۶۶)، حلیقه الشیراز، (۱۹۶۷/۳-۱۹۷۱)، الذریعه (۳۴-۳۳/۴)، ۲۵۵/۹، ۳۲۸-۳۲۷/۱۱، ریاض الصاریح (۱۵۷)، ریاضه (۲۹۸/۴-۳۰)، سببه المصنوع (۶۶۲/۲)، فرهنگ ادبیات فارسی (۲۴۸)، فرهنگ سخنوران (۹۷۳-۹۷۲)، فهرست نسخه های خطی فارسی (۲۵۹۵/۳)، کاروان هند (۱۳۹/۱-۱۴۰)، لب نام، قبیل لوله داغستانی، مجمع الفصحا (۱۱۵۲-۱۱۵۲)، نتایج الایکار (۷۵۰-۷۵۶)

واله فارسی، درویش زین ابصایدین، (وف ۱۳۲۰ ق)، شاعر، متخصص به واله. اصلش از پیرزآباد فارس بود و در همان جا سکونت داشت. او شاعری درویش مسک و از ملاحان سلطان محمود خان ایلخان قشقای بود. وی در پیرزآباد درگذشت. از اوست:

آنکه با تیغ جفا قتل منش مقصود است
گو بیا عارت جان کن اگر ت این سود است
حلیقه الشیراز (۱۹۷۰/۳)، دانشمندان و شعر سرایان فارس (۷۷۹/۵-۷۸۰)

واله فیروآبادی - واله فارسی

واله هروی، ملا درویش، (س یازدهم ق)، شاعر، اهل هرات و از شاگردان ملا صیحی نصاری (م ۱۰۴۹ ق) بود. در عهد شاه جهان (۱۰۳۷-۱۰۶۹ ق) به هند رفت. در زمان فاسم خان حریتی، حاکم بنگاله، در آن دیار ساکن شد. او

شاگرد و مصاحب میرزا عبدالقادر بیدل دهلوی بوده به آورده «کاروان هند»، میرزا محمد صادق میای اصفهانی در شائمه «اصحیح صادق» گوید که واله هروی از دوستانش بوده و در ۱۰۴۸ ق در او دیسه او را ملاقات کرده است. مؤلف تذکره «روز روشن» نام وی را محمد نوشته است. او آثار وی: «دیوان» شعر

تذکره روز روشن (۸۸۶-۸۸۸)، الذریعه (۱۲۵۶/۹)، فرهنگ سخنوران (۹۷۳)، کاروان هند (۱۵۰۲-۱۵۰۶)

واله قمی، میر یوسف / محمد یوسف، (س دهم ق)، شاعر، از سدات قم و از شاعران معاصر شاه طهماسب صفوی (۹۳۰-۹۸۲ ق) بود. وی شاعری هجاکو بود و بدین سبب اشخاص بسیاری را از خود رنجانده بود گویند در هرات از روش شریف قزوینی و قاضی موری اصفهانی پیروی می کرد و در موسیقی نیز مهارت داشت. آثارش: «دیوان» شعر، شش هزار بیت

تاریخ نظم و نثر (۴۵۹)، تذکره روز روشن (۸۸۸-۸۹۰)، الذریعه (۱۲۵۷/۹)، عالم آرای عباسی (۱۸۳/۱)، فرهنگ سخنوران (۹۷۴)، مجمع الخواص (۸۲)، هفت اقلیم ۵۱۷/۲

واله علی اشرف، (تو ۱۲۹۹ ش)، نقاش، مذهب و خطاط. در کرج به دنیا آمد. پس از اتمام تحصیلات ابتدایی و متوسطه، وارد دانشکده هنرهای رپ شد و از محضر استادانی چون: علی محمد حیدریاب، رفیع حاشی، ابوالحسن صدیقی و آشتیانی بهره جست او در به کار گرفتن طرحها و رنگهای مختلف، استعدادی تمام عیار است. آثار وی در ۱۳۴۲ ش به نمایش گذاشته شد و مورد توجه علاتمندان بسیاری در کشورهای اروپایی و برخی منزل مسی عربی و شبه قاره هند قرار گرفت. والی علاوه بر نگارگری، در خوشنویسی و تدبیب و صفحه آرایی متبحر است و در خوشنویسی پیرو شیوه زرین خط و آثار متعددی از خود به یادگار نهاده و اثر مهم وی، طرح کتاب «ترجمه الصبوة» ملا محسن فیض کاشانی است که به خط استاد حسن زرین خط نگاشته شده است.

کیهان فرهنگی (س ۴، ش ۲، ص ۲۸)

والی یغیاری، نجفقلی بیگ، (س یازدهم ق)، شاعر، متخصص به والی. با مؤلف «تذکره نصیرآبادی» (ر ۱۰۸۳ ق) معاشرت و معاشرت بود. بعضی او را رشتی و برخی اصفهانی می دانند. اشعاری از وی در تذکره ها آمده است. از اوست:

۱۲۵۰ ق، کفالت حکومت سرزندانش را در کردستان به عهده داشت. او در شعر از لطافت طبع بهره‌مند بود و خود را «پروان اهل هریفت و رابستگان هر فامی دانست. وی تا واسط حکومت ناصوالدین شاه (۱۲۶۴-۱۳۱۲ ق) در قید حیات بود. او «دیوان» شعری باقی است که به آورده اندریجه» شاس هشتاد غزل است. از دیگر آثار وی منظومه «بساط نشاء».

از دیبچه تا پروین (۱۰۹-۱۱۰)، تاریخ عضدی (۲۳۸، ۳۱۹)، حقیقه امان الهی (۲۵۷-۴۶۶)، حدیقه اشعراء (۲۲۰۹-۲۲۰۱)، اندریجه (۱۲۵۷/۹)، ریاحین السریعه (۱۲۹/۲)، زبان سخور (۳۸۲-۳۸۰/۲)، طرائق الحقائق (۳۲۵/۳)، مشاهیر زبان (۲۴۲-۲۴۳).

وامق اصفهانی، میرزا محمد صابح (ص سیزدهم ق)، شاعر اصیل از اصفهان است. وی از شاعران عهد فتحعلی شاه قاجار (۱۲۱۲-۱۲۵۰ ق) بود و با تجارت امر، معاش می‌کرد. از آثار وی «دیوان» شعر، مشتمل بر چهار هزار بیت.

حدیقه اشعراء (۱۹۷۴/۲-۱۹۷۵)، اندریجه (۱۲۵۸/۹)، ریسمانه (۲۰۳/۶)، سفینه المسحوبه (۲۲۵/۱-۲۲۷)، برنگ سمروان (۹۷۵)، مجمع الفصحا (۱۰۵۵/۶)، مصطفی خراب (۲۱۰).

وامق یزدی، محمد شریف امیرزا شریف (ص سیزدهم ق)، شاعر. وی نامیرزا محمد علی وامق (م ۱۲۶۲ ق)، صاحب تذکره «میکده»، معاصر بود. خط نسخ و ریا می‌نوشت و از شاگردان آقا محمد هاشم اصفهانی بود. وی در اصفهان درگذشت. از آثارش «دیوان» شعر، از اوست:

قسمی که عمر رفت و جامی نزدیم
و اندر طلب نگار گامی نزدیم
از دست حلال رادهای در گسار
در پای گلی آب حوامی نزدیم

یمنه دانشوران (۵۶۶)، حدیقه اشعراء (۱۹۷۵/۳)، اندریجه (۱۲۵۵/۹).

وامق یردی، میرزا حسین وامق زاده، فرزند مسد یحیی (وف ۱۳۰۷ ق)، شاعر، متخلص به وامق. مشهور به وامق زاده. از احفاد میرزا محمد علی مدرس بود. تحصیلاتش را بیشتر در اصفهان گذراند و سپس سالها در یزد به امر تدریس پرداخت. وی را از حرفای بزرگ شیعہ دانسته‌اند و گویند که در مقامات معنوی، صاحب مرتبه‌ای والا بود. او در یزد درگذشت و در مقبره جوی هرهر دفن

پیراهن گل ریزه مقروض قبایی است
کمر دور ازل بر قد حسن تو پریدند

تذکره روز روشن (۸۹۱)، تذکره نصرآبادی (۳۶۲-۳۶۴)، الا یبچه (۱۲۵۷/۹)، صبح گمش (۵۸۵)، سرهنگ (۹۷۴).

والی قاجار، نجفقلی میرزا، فرزند حسینعلی میرزا فرمانفرما (۱۲۲۲-۱۲۷۲ ق)، شاعر. ملقب به والی به گفته «مکارم الآثار»، شاید به همین علت در اشعارش والی تخلص می‌کرده است. وی از نو دگان فتحعلی شاه قاجار است. سالها حکومت کهگیویه و بهمان را به عهده داشت. او در ۱۲۵۰ ق بعد از دستگیری پدرش به دست عمال دولت محمد شاه قاجار به اتعاق برادرش، رضاقلی میرزا نایب الاایاله، به عتبات رانج به استانبول و انگلنس رفت و دوب انگلنس بری بها ماهیانه مسخر قرر داد. در عراق ساکن شریک. والی مدنها در بغداد زندگی کرد و در همانجا درگذشت. برخی اشعارش در تذکره، آمده است.

حدیقه اشعراء (۱۹۷۲/۳-۱۹۷۳)، اندریجه (۱۲۵۷/۹)، سارسانمه نصری (۷۴۸/۱-۷۶۲، ۷۶۶، ۷۶۳/۲)، ۲۷۶، سرهنگ سمروان (۱۹۷۲)، مجمع الفصحا (۱۲۷/۱)، مصطفی خراب (۲۰۲-۲۰۱)، مکارم الآثار (۷۶۰/۲).

وای کردستانی، امان الله خان ثانی، فرزند خسرو خان (وف ۱۲۸۰/۱۲۸۴ ق)، شاعر، متخلص به والی. معروف به علام شاه خان و ملقب به ضیاءالملک. پدرش داماد فتحعلی شاه قاجار بود. وی دو بار حاکم کردستان شد و به سیاست سرکوبی حدیقه اورامی، که در محل اورامان سکونت داشتند، از طرف شاه مورد تقدیر واقع و به ضیاءالملک ملقب گردید. وی تمایلی به طریقه شیخیه نداشته و صاحب کتابخانه معتبری بوده است. از آثارش «دیوان» شعر.

تاریخ عضدی (۲۳۸)، حدیقه امان قللی (۲۷۰/۱۳)، حدیقه اشعراء (۱۹۷۲/۲-۱۹۷۳)، اندریجه (۱۲۵۷/۹)، شرح حال رجال (۳۱/۵)، سرهنگ سمروان (۷۹۲)، مجمع الفصحا (۱۱۳۱/۶).

وایب، حسن جهان خانم، فرزند فتحعلی شاه قاجار (ص سیزدهم ق)، شاعر. ملقب به والیه. مادرش دایم، مشهور به منیل خانم، است. والیه به عقد خسرو خان، والی کردستان، درآمد. بعد از فوت شوهر در

سحر (۹۷۵)، سیح لانکار (۷۲۲).

و جندی خراسانی، ملا محمد اسماعیل (وب ۱۲۳۲/۱۲۳۱ ق)، صوفی و شاعر، متخلص به رجندی. در ازبک، از توابع شاهان در ازبکستان مشهور و به دین آمد. سالها تحصیل کمال نمود و به طریقه مشایخ دهبیه کبرویه گروید و محقق برجگانی چون میر حامد شاه هندی، سید قطب الدین تبریزی و آقا محمد هاشم ذهی شیرازی و آقا محمد کازرونی را درک کرد تا به درجه کمال و مقام ارشاد رسید. از جمله مریدانش می توان به محمد زمان خان جلایر کلاتی و وحدت هزار جریبی اشاره کرد. وی در نظم به خصوص رباعی و مثنوی تبحر داشت از آثار وی: «دیوان» شعر صاحب «الذریعه» کتاب «الرسائل الغریبه» را به او نسبت می دهد.

حیدر الشیرازی، ۱۹۸۰-۱۹۹۳، «الذریعه» (۱۲۶۰-۱۲۶۱/۱۰۰۱-۱۲۵۰)، ریاض المارغیر (۱۲۷۸)، سیری در تصوف (۱۲۸۷)، طریق الحقائق (۱۲۴۳/۳)، مجمع الفصحی (۱۲۵۶/۶).

و جندی خراسانی ارغندی - و جندی خراسانی، ملا محمد اسماعیل

رجندی شیرازی، میرزا محمد علی حسینی، فرزند میر حسین خان، (وب ۱۲۹۲/۱۲۹۱ ق)، خطاط و شاعر، متخلص به و جندی. در شیراز به دنیا آمد. پدرش حاکم لارستان بود و جندی خط تعلیق را خوش می نوشت و شعر نیز می سرود. اثر وی «دیوان» شعر است. از آثار خطی وی یک نسخه «دیوان» ادیب صابری به قلم کتابت متوسط، با رقم «حسب المرمی» بیوک خان افشار، صحت تحریر یافت، کشته انقضا تغییر اقل السادات محمد علی الحسینی المتخصص پوجندی، فی شهر صفر المظفر سنه ۱۲۸۴.

آثار عجم (۵۱۲۵۷۱) احوال و آثار حوسویان (۶۹۵، ۳۱)، حذیقه الشعراء (۳/ ۱۹۸۰-۱۹۸۸)، شمس و سخن سربان فارس (۷۸۵/۵)، الذریعه (۹/ ۱۲۶۱)، فارسنامه صابری (۲/ ۱۲۷۱-۸۲)، مرآت القضاة (۶۸۲-۶۸۲).

و جندی تهرانی، مولانا و جندی، (س دهم ق)، شاعر اصل وی از تهرانی است. در هرات به دنیا آمد و در زمان اکبر شاه (۱۵۱۹-۱۵۲۳ ق) به هند رفت. رباعی را خوب می سرود. صاحب «کاروان هند» آورده که «صبح گلشن» و جندی تهرانی را با و جندی هروی یکی دانسته است. از

شند بعضی از مؤلفی، کتابی به نام تذکره «میخانه» را به او نسبت می دهند. اشعاری از وی در تذکره ها آمده است.

بنده دانشوران (۱۰۷۰-۱۰۶۰)، تذکره مستوفان پیر (۳۳۱) الذریعه (۱۲۵۹/۹)، ریحانه (۳۰۵/۶)، مرآت سمرقان (۵۷۵) گنجینه دانشمندان (۴۶۲).

و سبک یسری، میرزا محمد علی، فرزند محمد باقر، فرزند میرزا یحیی، (وف ۱۲۶۲ ق)، تذکره فارس و شاعر، متخلص به و ا م ن ی از سادات حسینی حسینی پیر و در زمان میرزا سعید پیری است که در کرمان به دنیا آمد. در کردگی به یزد رفت و در مدرسه مصلی به تحصیل پرداخت. وی در حدود سی یا چهل سالگی به عراق عرب و عجم و خراسان و آذربایجان رفت و از علمای آن سامان استفاده نمود. در حکومت حاجی محمد ولی میرزا و پیشکاری عبدالرضا خان باقری، تذکره ای تحت عنوان «تذکره میکرده» یا «آشیانه میکرده»، در ذکر شعرای یزد، تألیف کرد و بعدها به الزام عبدالرضا خان باقری، متخلص خود را در شعر ماقی برگزید، ولی نهایتاً دوباره متخلص را به و ا م ن ی تغییر داد. وی به بیماری و به درگذشت. از دیگر آثارش: «دیوان» شعر.

بنده دانشوران (۱۳۳۰-۱۳۳۱)، تذکره فارس (۳۳۹-۳۳۹/۲)، تذکره سمرقان (۳۳۱-۳۳۱)، حذیقه الشعراء (۱۹۷۹-۱۹۷۵/۳)، الذریعه (۵۰/۴)، ۱۲۵۸/۹، ریحانه (۳۰۵/۶)، ۳۰۵/۴، سبک المصنف (۲۲۴/۱)، گذر از جویان (۱۶۹/۳)، گنجینه دانشمندان (۲۶۲/۷)، مجمع الفصحی (۱۱۵۳/۶)، مصلی سرب (۲/ ۱۲۷۱)، نگارستان (۲۷۲).

و ا ه ب اصفهانی، میرزا حسن، فرزند غوثی، میرزا بیگد (س یازدهم ق)، شاعر، متخلص به و ا ه ب. اصلش از مانمیر، از سادات کهکیویه و نیریه غوثی به سمت الله مالگیری، بود که در اصفهان رشد و نما یافت. وی در شعر و فن انش مهارت داشت. هنگامی که شاه عباس اول (۱۵۷۸-۱۵۸۸ ق) مسجد جامع اصفهان را بنا نهاد، او قطعه ای تاریخی در مورد آن مسجد سرود. وی «رباعیات صنف» میرزا محتشم را جواب گفته است. و ا ه ب مدتی به وزارت پیر منصوب شد و در آنجا تیر درگذشت. از آثارش «دیوان» شعر.

آنشکند، آثار (۱۰۴۴-۱۰۴۲/۳)، تذکره نور روشن (۸۹۳-۸۹۳)، تذکره نصرآبادی (۱۰۹۰-۱۰۸۵)، جامع سعیدی (۲۶۲-۲۵۵/۳)، الذریعه (۱۲۵۹/۹)، مرآت

اشعار اوست.

چو تیغ حواء من بر خاک ریزد
ور آن خون فطره‌ای در خاک ریزد
از آن خاک و از آن خون هر چه رود
سه تو را ز دل من ساز گرید

تاریخ نظم و نثر (۶۶۴)، الذریعه (۲۶۱/۹)، صبح گلشن (۵۸۷)، فرهنگ سخنوران (۹۷۷)، کاروان هند (۱۵۰۷/۲)، دفت افلیم (۲۴۹۳، ۴۹۲/۲)

وجهی کرد اصفهانی، علی اکبر بیگ، فرزنده محمد صالح (س دهم ق)، شاعر، متخلص به وجهی، وی از اکراد عمادیه اصفهان و صوفی مشرب بود. در زمان شاه عباس اول (۹۹۶-۱۰۳۸ ق) می‌زیست. در اقسام شعر به رباعی تمایل داشت تا تصرفاتی (ز ۱۰۸۳ ق) معاصر و متأخر بود. از آثار وی «دیوان شعر

آتشکده آذر» (۹۲/۱)، تذکره عصریادی (۵۲-۵۲)، الذریعه (۱۲۶۱/۹)، صبح گلشن (۵۸۷)، فرهنگ سخنوران (۹۷۷، ۹۷۶)، مجمع الخواص (۲۰۳).

وجهی هروی و وجهی نقرشی

وجهی هروی، وحیه الدین (س یازدهم ق)، شاعر، وی برادر مولان حیدر خصالی هراتی بود در قندهار در ملازمت دشم میرزا و مظفر حسین میرزای صفوی به سر می‌برد و از طریق سپاه‌نگری روزگار می‌گذراند. او پس از استیلای ازبکان به خراسان به همراه برادرش به هند رمت وجهی در هند مدتی ملازم خان خانان و پس از آن در خدمت ظفرخان، قزلباشین خان کرله (م ۱۰۳۱ ق) بود که این ملازمت تا سال ۱۰۲۲ ق به طول انجامید. او در گجرات با ثقی الدین اوسدی (۹۷۳-۱۰۳۰ ق)، قادری پانی بقی، ملا محمدی رازی و مولانا محمد صوفی دیدار داشت. از وی اشعاری در تذکرها نقل شده است.

فرهنگ سخنوران (۹۷۷)، کاروان هند (۱۵۰۷، ۲)، تاریخ رحیمی (۲۸۹، ۲۸۹)

وحیه الدین، میر غلام‌الله (ح ۹۳۲-۱۰۱۳ ق)، خطاط و وی عموی قاضی احمد قمی، صاحب «گلستان هره» بود مطابق شرح حالی که از میر غلام‌الله در این کتاب آمده است، او تنها به مشق شکسته تمییز در شیوه درویش عبدالله پرداخت و بعدها به ستم‌نویس توجه کرد و چون در ملازمت شهر دۀ هنرمند صوفی، سلطان پرهمیم میرزا بود، در این فو او وی بهره‌ها برد سپهر به خدمت رسید

احمد مشهدی رسید و خط ستم‌نویس را نزد او تکمیل کرد. پس از قتل سلطان ابراهیم میرزا، ترک خدمت کرد و در قم عزت گزید و تا پایان عمر در این شهر به عبادت و زراعت روزگار گذراند. وحیه الدین شعر نیز می‌گفت و بسیاری از شعرا ابراهیم میرزا را تنبیح کرده است.

احوال و آثار خوشنویسان (۹۵۲، ۹۵۲/۲)، گلستان هره (۱۲۰، ۱۲۰)

وحشت رشتی، حسین (رف ۱۲۵۰-۱۲۶۰ ق)، طبیب و شاعر. اصالتش از رشت است. وی غیر از تحصیلات مداول رمان، در علم طب مهارت داشت و در اطراف رشت و گیلان به طبابت مشغول بود. ظاهراً وی در هنگام مرگ بیش از سی و پنج سال نداشت. از اوست.

حونین چنگر نمود خطت مشک باب و
حالت سبزه مسوخته کرد آفتاب را
حدیقه الشعراء (۱۹۸۲-۱۹۸۳)، فرهنگ سخنوران (۹۷۷)، مصطفی خراب (۲۱۲-۲۱۳).

وحشت اردستانی، میر جمال الدین محمد، فرزند میر ضیاء (تو ۱۰۳۳ ق)، خطاط و شاعر، متخلص به وحشت. از سادات طاطایی اردستان بود که در زواره به دیبا آموخت. وی خطوط هفتگانه به ویژه تستمینی را بسیار خوش می‌نوشت. به هندوستان مسافرت کرد و در ۱۰۷۳ ق به اصفهان مراجعت نمود. پس از مدتی توقف در اصفهان و یکسال پیش از تحریر «تذکره نصرآبادی» (تألیف شده ۱۰۸۳ ق) به هند بازگشت. از آثار وی «دیوان شعر» حدود بیست هزار بیت.

احوال و آثار خوشنویسان (۶۷۴/۳)، تذکره دور روشن (۸۹۵، ۸۹۶)، تذکره نصرآبادی (۳۴۲-۳۴۳)، الذریعه (۱۲۶۳، ۱۲۶۲/۹)، فرهنگ سخنوران (۹۷۸)، کاروان هند (۵۱۴، ۵۱۳/۲)

وحشت بختیاری، میرزا اسماعیلی (س یازدهم ق)، شاعر، متخلص به وحشت. وی برادر خلیل خان بختیاری، که شهر خلیل آباد را بنا نهاده بود، است. در سرود شعر طبع خوبی داشت و از معاصران نصرآبادی (ز ۱۰۸۳ ق) بود. اشعاری از وی در تذکرها آمده است. اوست.

تا خط تو رهزن نظر شد
هوشم به نگاه پال و پر شد
تذکره نصرآبادی (۳۹)، الذریعه (۱۲۶۳/۹)، ریاض العارفین (۱۵۷)، فرهنگ سخنوران (۱۷۸).

شیرازی با ورود هزار و دوست و پناه و یک بیت به پایان رسانید؛ مفتوی «خلد برین» در معارف و اخلاق و مرثی، به پیروی از «مخزن الاسرار» نظامی؛ دیوان، شعر، متجوز از به هزار بیت، شامل قصیده، ترکیب بند و ترجیع بند، غزل، قطعه، رباعی و مثنوی.

آشنکده کثر (۶۵۴/۲)، تاریخ ادبیات ایران، تهران (۱۳۵۹/۴)، تاریخ ادبیات در ایران (۷۷۷-۷۶۰/۵).

تاریخ نظم و شعر (۲۲۵/۲)، تذکره، روز روشن، ۸۹۷، ۹۰، تذکره، سحران، مرد (۲۵۲/۳)، تذکره، مسیحانه (۱۹۷-۱۸۱)، جامع مفیدی (۲۲۶-۲۲۳/۳).

دائرةالمعارف فارسی (۳۹۴/۲)، دیوان وحشی یافقی (مقدمه)، الدریه (۲۴۰/۷)، ۱۲۴۵-۱۲۶۴/۹، ۱۸۹/۱۶.

۱۹۰، ۱۹۱/۱۹، ۳۱۸، ۳۰۷/۶، ستارگان کرمان (۴۲۱-۴۱۷)، صبح گلشن (۵۸۹-۵۸۸)، فرهنگ دبیران فارسی (۵۲۷)، فرهنگ معنویان (۹۷۹-۹۷۸)، عالم آرای عباسی (۱۸۱/۱)، کتابشناسی نظامی گنجوری، ۳۹۱-۲۹۲، گنج معنی (۳۹۲/۳)، لغت نامه (ذیل کوخسرو باغی)، مجمع الخواص (۱۴۴-۱۴۰)، مجمع الفصحی (۱۵۰/۷)، مکتب و غیره (۵۶۲-۵۶۴)، سطره‌های فارسی (۶۰۷-۶۰۳)، مژگان کتب چاپی (۶۸۵-۶۸۲/۶).

نتیج الاذکار (۷۳۴-۷۳۳)، هب اقلیم (۱۵۹-۱۵۷/۱).

وحید تبریزی و وحیدی تبریزی

وحید دستگردی، حسن، فرزند محمد قاسم، (ح ۱۲۵۸-۱۳۲۱ ش)، دب، مصحح، نویسنده و شاعر، متخصص به وحید در فریه دستگردی، نوع صفهان، به دنیا آمد. تحصیلات مقدماتی را در زادگاهش فراگرفت و در پانزده سالگی به اصفهان رفت و در مدرسه میرزا حسن علوم ادبی و تدریس میرزا بحیی مدرس مدآبادی، معروف به کاشی یزدی و علوم دینی را نزد عبدالکریم گزوی و سید محمد باقر درجه‌ای آموخت و از محضر جهانگیرخان قشقایی و آخوند ملا محمد کاشی استفاده نمود. وی از طرفداران مشروطیت بود و اشعار و مقالاتی در این زمینه در روزنامه‌های اصفهان منتشر می‌کرد. دستگردی در آغاز جنگ پیرانسل اول روزنامه «درفش کاوان» را در اصفهان منتشر نمود و همچنین با روزنامه‌های «ایران» و «آزاد» روده و «مفتش ایران» نیز همکاری می‌کرد. وی در ۱۳۲۸ ق به تهران آمد و انجمن ادبی ایران و انجمن ادبی حکیم نظامی را تأسیس کرد و همچنین در ۱۳۲۸ ق مجله ادبی «آرمنا» را طی دوره‌ای بیست و دو ساله در تهران تأسیس و منتشر نمود. وحید در اوایل ورود خود به تهران در حلقه

وحشی جوشقای کاشانی (وف ۱۰۱۲-۱۰۱۴ ق)، شاعر، در جوشقان از توابع کاشان به دنیا آمد. وی از شاگردان محتشم کاشانی و غزنی بود. وی با ابرقرب بیگ فرقی (م ۱۰۲۶ ق) دوستی داشت. به شیراز رفت و پس از آن به هند مسافرت کرد و در زمان محمد تقی قلیشاه (۱۰۲۰-۹۸۹ ق)، در گنبد ساکن شد و همان جا نیز درگذشت. دکتر صفا در «تاریخ ادبیات در ایران» آورده که برخی تذکره‌ها وحشی را همان خواجه حسین کاشی که تقی کاشی در «خلاصه الاشعار» نام برده، دانسته‌اند. از آثارش، دیوان، شعر، شامل دو هزار بیت.

تاریخ ادبیات ایران (۸۶۹/۵)، تاریخ نظم و شعر (۵۱۷)، تذکره، روز روشن (۸۹۷-۸۹۶)، الدریه (۲۶۳، ۲۶۴، ۲۶۵، ۱۰۲۶)، سحران، ۹۷۹.

فهرست نسخه‌های خطی فارسی (۲۵۹۸/۳)، کاروان هند (۱۵۱۲-۱۵۱۹)، لغت نامه (ذیل کوخسرو)، مجمع الخواص (۲۲۵-۲۲۳).

وحشی یافقی، مولانا شمس الدین اکسال الدین محمد، (وف ۹۹۱ ق)، شاعر، متخصص به وحشی در یافقی به دنیا آمد. یافقی را گاه از توابع کرمان و گاه از توابع یزد می‌نویسند به همین سبب، وحشی را گاه یزدی و گاه کرمانی گفته‌اند. برادر بزرگش مرادی یافقی در تبریز و آشنا کردنش با محلهای ادبی نقش مؤثری داشت. او مدتی نیز در خدمت شرف الدین علی یافقی به کسب دانش و ادب پرداخت. وی پس از آموختن مقدمات ادب از یافقی به برد و از آنجا به کاشان رفت و مدتی در آن شهر به شغل مکتب‌داری مشغول بود. پس از مدتی به یزد بازگشت و در آنجا به شاعری پرداخت. دوران کمال شاعری را در یزد گذراند و مدح و حامی واقعی او قیاس الدین محمد میر میران حاکم یزد بود. وحشی در دستگاه حکومتی یزد با عده‌ای از شاعران محلی مانند مولانا محمدالدین فهمی و محتشم کاشانی و شجاع الدین غصنفر کاشانی و تابعی خراسانی آشنایی و گاه معارضه داشت. دوران حیات وی با پادشاهی شاه طهماسب و شاه اسماعیل صفوی و شاه محمد خدابنده (۹۸۵-۹۹۶ ق) مصادف بود که وحشی، شاه طهماسب را ستوده و در مورد شاه اسماعیل نیز ماده تاریخی داشته است. وحشی در یزد درگذشت و همان جا به خاک سپرده شد. دربارهٔ جنگجویی مرگ وی در بین تذکره‌نویسان اختلاف وجود دارد. از آثار وی، «ساقی نامه» مثنوی «نظم و منظوم»، در هزار و پانصد و شصت و نه بیت، در بحر «خمسرو و شش‌پایی» نظامی، «غزلهاد و شش‌پایی»، در هزار و هفتاد بیت، که بقیه آن را وصال

«حنوت رز» در دو هزار و دویست بیت «رار و تیر» و «راز و بیار» در دو هزار و دویست بیت «عشق و معشوق» به وزن «لغنی و معجون» در یک هزار و سیصد بیت «لاتح ماله قندهار» در چهار صد و شصت بیت «آلات جنگ» در هشتصد بیت «گزار عباسی» در ششصد و شصت بیت «ساقی نامه» «عباسنامه» یا «تاریخ شاه عباس لاهی» یا «تاریخ طاهر وحید» در تاریخ دوران شاه عباس دوم؛ «منشآت» «مثنوی» «شهر آشوب» «دیوان» شعر

آتشکده نذر (۱۲۱۱/۳-۱۲۲۰)، اسرار و آثار خوشنویسان (۷۸۲/۳)، افساح الکتون (۵۳۷/۱)، تاریخ ادبیات ایران - سرواژه (۷۵/۲)، تاریخ ادبیات در ایران (۱۲۶۶-۱۲۵۱)، تاریخ تذکره‌های فارسی (۶۵۲/۱)، ۴۵۵، تذکره روز روشن (۹۰۵-۹۰۱)، تذکره المعاصرين (۲۶۲-۲۷۲)، تذکره نصرآبادی (۱۷-۲۰)، دانشمندان آذربایجان (۸۰)، دایرة المعارف فارس (۳۱۴۹/۲)، الذریعه (۲۰/۱)، ۱۲۶۶، ۱۲۶۷، ۱۸۵/۱۹، روحانه (۲۱۱-۲۱۰/۶)، میک شناسی (۲/۲)، ۲۵۹، ۲۷۶، سرور نژاد (۱۲۵۰-۲۲)، فرهنگ سخنوران (۹۸۰-۹۷۹)، کسب‌شناسی نظامی گنجوی (۲۱۶)، کلمات الشعراء (۱۸۷-۱۹۰)، لغت نامه (فهرست لوسید قزوینی)، مجمع الفصحا (۱۰۵/۴)، منظومه‌های فارسی (۶۱۶-۶۰۸)، مؤلفین کتب چاهی (۵۹۱/۳)، میودو (۸۷۴-۸۷۲/۲)، سیح الامکار (۷۴۲-۷۴۰)، یادگار (س ۵، ش ۱ و ۲، ص ۱۱۸-۱۲۰)

وحید گلیانگی، میرزا هدایت‌الله، فرزند ملا محمد جواد نخعی، (۱۳۰۸/۱۳۱۸-۱۳۹۴/۱۳۹۵ ق)، عالم دینی، فقیه و مترس وی در فربه گوگرد گلیانگیان به دلب آمد، مقدمات و سطرح ر در رادگه خویش سرد پدر فراگرفت، آن گاه در ۱۳۲۶ ق به اراک رفت و او محضر درس آیت‌الله آقا نور اراکی و حجت الاسلام حاج میرزا محمد علی خان استفاده نمود، سپس ملازمت آیت الله حایری را اختیار کرد و در ۱۳۴۰ ق همراه با آیت الله حایری به قم مهاجرت نمود و تا ۱۳۵۰ ق از مباحث فقه و اصول ایشان استفاده برد و نیز در موقع تبعید آیات عظام نجف از عراق به ایران، از بحث قاعده (علی الید) آیت الله اصفهانی بهره‌مند گردید، پس از درگذشت پدرش به گلیانگیان بازگشت و به امر و تشویق آیت الله حایری حوزه علمیه‌ای در آنجا تأسیس نمود و خود به تدریس پرداخت در ۱۳۶۴ ق مجدداً به قم بازگشت و او محضر آیت‌الله بررجه دی استفاده نمود، آن گاه در ۱۳۶۷ ق به تهران آمد و تا پایان عمر در این شهر به انجام مضایف دینی و تدریس در

مربدان صفی علی‌شاه درآمد وی مدتی در اداره انطباعات وزارت معارف مشغول کار گشت، او در شعر ابتدا لحنه تخصص می‌گردد، ولی بعدها به دستور میرزا یحیی بیدآبادی تمیز تحلیص داد، وی در تهران درگذشت و در امامزاده عبدالله شهرری دفن شد، از آثارش: «اسقلاب ادبی» ۸۰۰، «ره آورد فرید» «سفرنامه چهار محال و قزوین» «وقایع اصفهان و جنوب ایران» «تصحیح کتابهای» «اسکندر» «معه نظامی گنجوی»، «اقبالنامه» «نظامی گنجوی»، «تذکره مصرآبادی»، میرزا محمد طاهر نصرآبادی، «جلایر نامه» قائم مقام سراهانی، «حسنة» نظامی گنجوی، «هتنام» در انتشار کتابهای «نصفه سامی» «سام میرزا صفوی»، «چام چم یا چام جهان» «اوحادی مصرعی»، «خسرو و شیرین» نظامی گنجوی، «دیوان» «امیر سراهانی»، «دیوان» «بابا طاهر عریان

۱. بیات بوین (۲۳)، ۴۵، ۵۱، ۷۶، ۳۴۷، از ص ۳
بها (۲۵۰۳۲۲/۲)، تاریخ حرالد (۱۲۱/۱-۱۳۶)، ۵۱/۲، ۵۱/۵۱، تذکره شعری معاصر اصفهان (۵۲۶-۵۲۹)، تذکره القبور (۲۷۳)، چهار صد شعر برگزیده پارسی گوی (۱۳۳)، دایرة المعارف فارسی (۳۱۴۹/۲)، الذریعه (۹/۱۲۶۶-۱۲۶۵)، سخنوران لاهی (۵۱۴-۴۹۸/۲)، سحران نامی معاصر (۲۸۲۷-۲۸۲۶)، شخصیت‌های نامی (۵۰۶)، شرح حال روحان (۶۶/۵)، فهرست کتابهای چاپی سراسری (۲۱۲/۱)، ۳۷۷، ۳۰۳، ۸۰۱، ۹۸۶-۹۸۵، ۱۰۴۶، ۱۰۶۶، ۱۲۸۹-۱۲۸۸، ۱۵۱۲، ۱۵۱۵، ۱۵۱۲، ۱۵۴۴، ۱۵۶۵، ۱۵۸۹، ۱۵۹۵، ۱۶۶۷/۲، ۱۶۶۸، ۱۶۶۹، ۱۶۹۶، ۱۷۹۶، ۱۹۶۵، ۲۱۴۳، ۲۶۶۸، ۲۷۸۱، ۲۸۳۳، ۲۹۶۱، ۳۱۷۰، ۳۳۹۶، ۳۴۰۵، گزارش سانی (۷۲۹-۷۳۷)، مؤسیر کتب چاپی (۶۲۲/۲-۶۲۴)

وحید قزوینی، عمادالدوله میرزا طاهر/محمد طاهر، فرزند میرزا حسین خصال (س ۱۴، دهم و دوازدهم ن)، مورخ، ادیب، خطاط و شاعر، متخصص به وحید، در قزوین به دنیا آمد، در عهد صفویه می‌زیست و از شاهران و منشیان عصر خود بود، وی پس از کسب دانش و مهارت در ادب و خوشنویسی و ترسل و میناق، وارد خدمات دیوانی و از دفتر نویسان دیوان شد، در زمان شاه عباس دوم (۱۰۵۲-۱۰۷۶ ق) به منصب واقعه نویسی انتخاب شد و تا زمان شاه سلیمان در این منصب بود، در حاشیه و آتشکده آذر آمده که وحید یا صائب تبریزی مصححیت و دوستی داشت، در اوایل عهد شاه سلطان حسین (۱۱۰۵-۱۱۳۵ ق) از کار کسره گرفت و چندی بعد درگذشت، در مورد تاریخ وفاتش در بین مؤلفان اختلاف است و به تفاوت ۱۱۰۵، ۱۱۰۷، ۱۱۱۰، ۱۱۱۲، ۱۱۲۰ ق نوشته‌اند، از آثار وی:

مدرسه عالی میهمانلار پرداخت. او در تهران درگذشت. پیکرش به قم منتقل و در مقبره طبخان در کنار قبر زکریا بن آدم دفن گردید.

پنه دانشوران (۱۳۴۵)، گنجینه دانشمندان (۱۳۳۸/۶)، ۵۹۱، ۵۹۲

وحید مازندرانی، غلامعلی /علی، فرزند مصطفی (۱۲۹۱-۱۳۶۹ ش)، نویسنده و مترجم. در ساری به دنیا آمد. پس از پایان دوره ابتدایی در تهران آمد و تحصیلات متوسطه را در دارالفنون به پایان رساند و در ۱۳۱۴ ش از دانشکده حقوق تهران فارغ التحصیل شد و سپس به خدمت وزارت امور خارجه درآمد. وی به زبانهای فرانسه و انگلیسی آشنایی داشت. او در تهران ابتدا به معاونت و بعد به کفالت اداره عهود و امور حقوقی و رورت امور خسارجه مشغول شد و پس از آن ریاست اداره ششم سیاسی در واشنگتن و سرکنسولی ایران در یمنی و وزیر مختاری ایران در لندن را عهده دار گشت و چندی نیز در هندوستان و اندونزی در سفارت ایران مشغول خدمت بود. از آثار وی: «اقتصاد ملی»، «اراهنمای عهود»، «عهدنامه های تاریخی ایران»، «ممالک متحده آمریکا»، «موسس»، «هند با سرزمین اشراق»، «از آثار ترجمه وی: «دخلی چند درباره انقلابیون این عصر»، «تاریخ هردوت»، «تاریخ اروپا از انقلاب کبیر فرانسه تا ظهور هیتلر»، «تاریخ ایران در قرن سیزدهم»، «تمدن عرب در شرق نزدیک»، «خواستن توانستن است».

چهره های آشنا (۶۴۷، ۶۴۶)، الذریعه (۲۵۱/۲۵۰)، شرح حال رجال معاصر مازندران (۱۵۸-۱۵۶)، فهرست کتابهای چاپی فارسی (۳۰۸، ۵۲۰، ۹۵۰، ۱۲۹۲، ۲، ۱۶۵۲، ۱۹۹۷، ۲۵۱۳، ۲۸۵۴)، کتاب گیلان (۱۳۳/۳)، ۳۶۰، ۵۴۵، مؤلفین کتب چاپی (۷۳۰-۷۲۸/۴)

وحید نمک شبانی کاشانی، میرزا عبدالحمید، فرزند میرزا آقاخان (۱۲۵۲-۱۳۳۲ ق)، نویسنده، مترجم و خبرنگار. در کاشان به دنیا آمد. علوم مقدماتی و ادبیات فارسی و ادبی را در زادگاهش فراگرفت و پس از آن به هندوستان رفت و در آنجا زبان انگلیسی را فراگرفت. سپس جهت ادامه تحصیلات عالی، راهی انگلستان شد و در دانشگاه کمبریج به آموختن تاریخ جهان و ادبیات انگلیسی پرداخت. شبانی با ادوارد برون، مستشرق معروفه آشنا و با معرفی او در دانشگاه کمبریج به تدریس زبان فارسی مشغول شد. او در ۱۳۲۷ ق به ایران مراجعت کرد و در مدرسه دارالفنون به تدریس زبان انگلیسی پرداخت و

همچنین مدتی ریاست مدرسه میاسی را که مشیرالدوله نشان نهاده بود، به عهده گرفت. وحید الملک حدود ۱۳۲۲ قی خبرنگار روزنامه «تأیید» انگلیس بود و مقالات و حصرهایی درباره جنبش مشروطیت به آن روزنامه می فرستاد. شبانی نمایندگی مجلس شورای ملی را از طرف مردم تهران در چند دوره عهده دار بود همچنین وی مدتی وزارت پست و تلگراف، معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه را بر عهده داشت. او پس از کناره گیری از سیاست، در دانشسرای عالی به تدریس رشته تاریخ پرداخت. وحیدالملک در تهران درگذشت. از آثار وی «تاریخ عمومی قرون وسطی» در سه مجلد می باشد. لازم به ذکر است که جانبابا مشایخ صاحب مؤلفین کتب چاپی، سال تولد وی را ۱۲۹۴ ق آورده است.

فهرست کتابهای چاپی فارسی (۷۳۰/۱)، مؤلفین کتب چاپی (۷۳۸/۳)، سخنگان سیاسی (۲۹۲/۴)، ذری معارف ایران (۷۴-۷۳)، ربیون علوم و معارف و فرهنگ ۸۹، ۹۵، ۱، ۵۵، ۵، ۱۲، ص ۵۴۱-۵۴۲.

وحیدی تبریزی (وف ۹۴۲ ق)، ادیب و شاعر اهل تبریز بوده ولی چون مدتی در قم سکونت داشت، برخی از مؤلفان او را قلمی سوشته اند و همچنین صاحب «ریخته الادب» او را اهل تبریز می داند. در شناخت اشعار و علم عروض و قافیه مهارت داشت. وی با مولانا خیرتی معاصر و معاصر بود که به سببی یکدیگر را هجو کردند. وحیدی اواخر عمر به گیلان مسافرت کرد و در آنجا درگذشت. مؤلف «الذریعه» وحید تبریزی و وحیدی قمی را دو نفر دانسته است. از آثار وی: «مفتاح الذایع»، در لغت فارسی، «الجمع المختصر» یا «مختصر وحیدی»، در عروض و قافیه، «شهر انگور»، مری مردم تبریز، «دیوان» شعر.

تاریخ ادبیات در ایران (۴۰۲/۵، ۶۲۹)، تاریخ نظم و شعر (۷۰۷)، حقه مدنی (۲۰۸-۲۲۷)، دانشنامه ایران (۳۹۲، ۳۹۳)، الذریعه (۱۳۹، ۵، ۱۳۹، ۹، ۱۲۶۵، ۱۳۲۰/۲۶)، ریاضه (۲۰۶)، سحران آریستان (۷۷۶)، صبح کس (۵۸۹)، فرهنگ سخنر (۱۸۰)، معانی اشعار (۶۱)، معنی الفام (۴/۴، ۵۵، ۵).

وحیدی قمی و وحیدی تبریزی

وحشی بدخی، بوعلی حسن بن علی بن محمد، (۳۸۵-۴۷۱ ق)، حافظ، محدث، راهد و ادیب، اصل وی از رخش قریه ای در حوالی بلخ است. در طلب حدیث به

تاریخ نظم و نثر (۵۹۲)، تحفه سامی (۲۵۸-۲۵۷)، صبح گلشن (۵۹۰).

وزیر کرمانی، ابو عبد الله محمد بن عبد الله بن محمد بن موسی (وف ۳۲۹ ق)، ادیب، نحوی، لغوی و منجم. از عمای نحو و لغت و از شاگردان ثعلب نحوی بود. به حسن خط شهرت داشت و از طریق وزانی و کاعده ساری اسرار معاش می نمود. او صاحب تالیفاتی در زمینه علم لغت و علم نحو می باشد از آثارش «الموحظه»، در نحو، «الجامع فی اللغة»، «ما فعله الخبیب فی کتاب العین»، و ما ذکر آنه مهمل و هر مستعمل ر قد اهل».

الاعلام (۹۶/۷)، روشنائی الجنات (۲۸۱/۳)، ریحانه (۳۹۳/۶)، فهرست ابن السدیج، ترجمه ۱۳۴، کشف الظنون (۵۷۶/۵۷۹)، لب نامه (دیل / ابو عبد الله)، معجم الادب (۲۱۲/۱۸۰)، معجم المؤلفین (۱۰/ ۲۳۶-۲۴۷)، الرانی مال حیات (۳۲۹/۳)، هدیة العارفین (۲۳۵/۲۳/۲).

ورامینی رازی، قاضی محمد، فرزند قاضی شکرالله (س ۵۰۰ ق)، شاعر، از سادات وزامین و کلائتوری بود. سپس به خدمت ملاطین صفوی درآمد و صاحب مال و مقام شد. وی برادر قاضی عطاه الله، قاضی دیوار شاه طهماسب (۹۲۰-۹۸۴ ق) بود. مدتی نیز در وزامین به امر قصائد اشتغال داشته است. از او است:

در صحبت رسانان در سه روزم گذر افتد

خیالی ز رب بسود مرا نیز در امتداد

تحفه سامی (۵۱)، الدرر منه (۸۷۲/۹)، ری بساکن

(۲۸۸/۲)، صبح گلشن (۳۸۰)، فرهنگ سخنوران

(۸۰۸)، مجمع الفصحا (۷۹/۲)، طباقیم (۵۰۰۶۹/۳).

وراثینی نسبی، ابوالحارث اسد بن حمدویه بن معید / سعید (وف ۳۱۵ ق)، عالم و محدث، اصل وی از وراثین از فرای سب و دانشمندی متفنن در علوم مختلف بود. از طفیل بن زید صمیمی و مثنی بن ابراهیم عودینی و ابو عبسی ترمذی و ابومقرب اسحاق بن ابراهیم دبری و ابوالعباس محمد بن یونس کندی و حسن بن عبد الله علی درسی و عید الله بن محمد کشوری و اسیرحیی مکی و جمعی دیگر حدیث شنید. در تشریح «السنة»، در حار سب «العجائب» اخبار الحسن و الحسین (ع) «المقتل» کتاب «معاخرة اهل کیم و نسف».

انساب سمعانی (۵۸۸/۵)، معجم البلدان (۴۲۶-۲۲۶/۵)،

معجم المؤلفین (۲۴۰/۲)، هدیة العارفین (۲/ ۷/۱).

عراق، جلال، شام و مصر سفرهای طولانی نمود و در بلخ، نیشابور، بغداد، اصفهان، دمشق، بصره، مصر، مستقلان، تیس، رمله، قدس، حگه، حلب و همدان از ابوالقاسم خواجی و ابوسعید صیرفی و یحیی بن ابراهیم مزکی و ابوهریر مهدی فارسی و یونعیم حافظ و ابوحسین بن یسراک و ابومحمد سحاس و تمام بن محمد رازی و محمد بن احمد بن محمد بن مزدین و ابوسعید بن حسنویه و ابوالحسن علی بن قاسم نخاد و عقیل بن عیدان و قاضی ابوبکر حیری و عبدالواحد بن محمد بن مهدی و محمد بن حسین بن فضل قطان و محمد بن احمد بن ابی الفوارس و ز جماعتی دیگر حدیث شنید. خطیب بغدادی و عمر بن محمد سرخسی و عمر بن عیسی محمودی و جماعتی دیگر از وی روایت کرده اند. خواجه نظام الملک در بلخ از وی حدیث شنید. در بغداد خلیفه عباسی به اتهام قدری بودن دستور به غری کردن او داد. پس به مصر گریخت و بعد از چندی دوباره مخفیانه به بغداد آمد و از آنجا به بلخ بازگشت. در بلخ به امر خواجه نظام الملک برای وی مدرسه ای بنا نمودند تا در آن حدیث گوید. او در بلخ درگذشت. وی برگزیده ای از احادیثی را که از ابونعیم حافظ شنیده بود، در پنج جزء تحت نام «و خشیان» نگاشت. در «کشف الظنون» به تبع آن در «هدیه العارفین» «الامالی»، در حدیث و کتاب «التوفیر» از آثار وی گفته شده است.

الاعلام میریات الاعلام (۳۱۲/۱)، انساب سمعانی

(۵۷۱/۵)، ابصاح المکنون (۳۴۰/۱)، تذکره الحفاظ

(۱۱۷۲-۱۱۷۱/۳)، میرتبلاء (۲۶۷-۲۶۵/۱۸)، شذرات

الذهب (۳۳۹/۳)، حلیقات الحفاظ (۲۵۹)، العبر

(۳۲۹/۲)، کشف الظنون (۵۰۸، ۱۶۳)، لسان المیزان

۲، ۴۴۵، ۴۴۶، انساب سامی، در تاریخ بغداد

۱۹، ۳۱۰، ۳۱۱، در تاریخ بغداد (۱۷۶/۹)، معجم

البلدان (۴۱۹/۵)، معجم المؤلفین (۲۶۰/۳)، الرانی

تالیفات (۶۳/۱۲)، هدیة العارفین (۲۷۷/۱).

وداعی حصاری، مولانا وداعی (س ۵۰۰ ق)، شاعر وی از مردم حصار ماوراءالنهر بود و در هند نشو و نما یافت. گویند مردی دوریش مشرب پرده پس از آنکه در هند رنج بسیار دید، به موطن خود بازگشت و از آنجا به کابل و سپس به حجاز رفت. او در عروض و قافیه و معما و انشام شمر استاد بود و داعی در شعر حجاز، در بین راه درگذشت. از او است:

تا زلف دو تنای تو بلای دل ما شد

سودای دل ما، یکی بود، دو تا شد

بصری و جماعتی دیگر از وی روایت کرده‌اند او در زندان نیشابور درگذشت در «تذکره الحفاظ» و «هدیه الصرایی» وفات وی ۲۹۵ ق ذکر شده است. او آثاری در «سیر» و «منش» تصنیف نمود. در کتب رجالی از «مسجد» وی در حدیث نه و قیوح یاد شده است

انساب سمائی (۵۸۸/۵)، تذکره الحفاظ (۵۶۲/۲)، سیر النبلاء ۷، ۱۲، ۵۰۸۵، شذرات النبع (۲۱/۱۴)، طلیحات الحفاظ (۲۶۶)، مجمع المؤلفین (۲۲۹/۲)، هدیه الصرایی (۹۸)

وزیری، حمید لعلی، (۱۳۶۸-۱۲۹۳ ش)، خواستنده و نوازنده. وی در ده سالگی نزد پسر عموی خود، علیقلی وزیری، به مدرسه عالی موسیقی رفت و در رشته آواز تحت تعلیم قرار گرفت و خواندن نت و اصول موسیقی را به رودی آموخت و پس از آن، تواخشن تار را آغاز کرد. او در ۱۳۰۸ ش آموزشگاه موسیقی را دیر نمود و از ۱۳۰۹ ش در مدرسه موسیقی دولتی معلم آواز شد. وزیری از ۱۳۲۵ ش همکاری خود را با رادیو آغاز کرد و اولین خواستنده‌ای بود که در برنامه گنجای، جاویدان شرکت جست و در ضمن، سولیست خوانندگان ارکستر انجمن موسیقی ملی شد و آهنگهای بسیاری را در رادیو، «ارکستر اجر صید» و علاوه بر تواخشن تار، تارناس نیز می‌نواخت. سرگذشت موسیقی (۹۴، ۹۳/۲)، مردان موسیقی (۷۲، ۱۲۰)

وزیری، علیقلی، قهرمند موسی، (۱۳۵۸-۱۲۶۵ ش)، موسیقیدان، معروف به کنتل وزیری، در تهران به دنیا آمد. در پانزده سالگی در ر برد دانی خود، حبیبعلی خان، فراگرفت و بعد از درویش خان، آقا محمد علی روستا و از شاگردان ممتاز آنها گردید. وی چندی میوز سزد یاور خان، که سرپرست موسیقی نظام بوده، مقامات موسیقی و نت را آموخت. وزیری مدت سه سال در پاریس و دو سال در آلمان علم هماهنگی (هارمونی) و حیطت و دیگر اصول موسیقی غرب را فراگرفت و ز هنرستان موسیقی برلن فارغ التحصیل گردید. پس از بازگشت به ایران، در ۱۳۰۲ ق به تأسیس مدرسه عالی موسیقی در تهران همت گماشت که از جمله شاگردان آن مدرسه، روح الله خالقی، ابوالحسن صبا، موسی معروفی، جواد معروفی و شمس سنجری بودند و یک سال بعد اقدام به تأسیس کنسروپ موزیکال، جهت اجرای کنسرت نمود. او در ۱۳۰۷ ش ریاست مدرسه موزیک (هنرستان عالی موسیقی) را به عهده گرفت و در ۱۳۰۸ ش مدرسه صنایع ظریفه را در

ورزی، ابوالحسن، فرزندان حسین فلاحزاده، (۱۲۹۳-۱۳۶۸ ش)، شهر، مترجم و نوازنده در تهران به دنیا آمد. پس از گذراندن تحصیلات ابتدایی و متوسطه، در ۱۳۱۵ ش به اخذ لیسانس از دانشکده حقوق بایل شد و در همین سال بود که به انجمنهای ادبی تهران راه یافت و با شعرای معاصر خود آشنا گردید. وی هنگام تحصیل در دانشکده حقوق، در دانشکده معقول و منقول (الهیات و معارف اسلامی) هم به تحصیل پرداخت و زمانی که از طرف وزارت دانشگاهی در شیراز به سر می‌برد، «جامع المقدمات» و «معنی» و «مطول» هتارانی و «شرح منظومه» ملا هادی سرورازی و مقداری از «اسفار اربعه» را نزد میرزا علی حکیم آموخت. وزیری در ۱۳۲۰ ش در کابینه اول قوام السلطنه به سمت باروس مخصوص محبت وزیر انتخاب شد و از آن پس عهده دار مشغل محبتی چون رئیس هیئت مدیره و مدیر عامل شرکت فلاحی خراسان، مدیر کل مالی شهرداری تهران، رئیس هیئت مدیره شرکت چای گیلان، عضو هیئت اعرافی برای خلع پد نامیسات نکت در زمان دکتر محمد مصدق و غیره بود. او از همان دوران کودکی با شعر و ادب و موسیقی آشنا شد و در محضر استادیدی مانند موسی نی، درود، تواخشن تار و ویلن و سه تار را آموخت و با ابوالحسن صبا، حسین تهرانی، ورتج الله خالقی، عینقی رزیری، غلامحسین شان، غفرانسموک و رزیری، تاج اصغهرانی و بسیاری از هنرمندان دیگر مصاحب و معاشر برد. وزیری شهری عرلسراست، اما در انواع شعر فارسی نیز طبع آزمایی کرده است. وی زبان فرانسه را خوب می‌دانست و اشعاری نیز به این زبان سروده و آثاری را ترجمه کرده است. از آثار منظوم او: «سخن عشق» «رهاورد عمر» «دیران» شعر از ترجمه‌های وی «بررسیهای ادبی» و «هفت صورت عشق» را آندره موروا «لایحه پرداز نامرد» که نام داستانی از داستایوسکی است به نام «ایه توچک پسر و تف».

از بهار تا شهریور (۲۹۵-۲۹۲)، تاریخ موسیقی (۵۸۰، ۲) چشمه دانش (۷۰، ۱۶۹)، سمرقانی، معاصر (۳۸۵۸، ۳۸۵۲)، سیمای هنرمندان (۱۳۰/۱)، ۱۵۹، ۲۳۴، ۲۳۵)، سرهنگ سخروان (۹۸۰)، مردی موسیقی (۵۵۲، ۵۲۲/۲)

وردولی، عسکرمهر رجائی، ابویحییوب سحافی بن ابراهیم بن موسی (وف ۲۵۹ ق)، حافظ و محدث وی از عبدالله بن موسی و آدم بن ابی ایاس و مسلم بن ابراهیم و همطبقه آنها حدیث شنید. عبدالله رحمن بن عبدالله المؤمن جرجانی و ابراهیم بن موسی جرجانی و محمد بن جعفر

عنوان مدرس موسیقی به یس آنهری وقت و در کاظمین و کر بلا به تدریس مشغول شد. پس از بازگشت به ایران، تحصیلات خود را در هنرستان عالی موسیقی پی گرفت و موفق به اخذ دیپلم شد و متعاقباً بعد از آن به سمت مدرس موسیقی در مدارس بزرگ شهر شیراز منصوب گشت از خدمات او در شیواری آشنا ساختن موسیقیدانهای دوره گرد به تکنیک موسیقی بود. و زیری تبار در ۱۳۲۰ م به تهران آمد و معلم موسیقی در آموزشگاهها شد و در همان سال با سمت نوازنده ارکستر نوین در رادیو تهران به کار پرداخت و در ۱۳۲۸ م به تدریس در هنرستان ملی موسیقی اشتغال یافت. همچنین پس از افتتاح برنامه گزلیها با نوازندگانی چون: ابوالحسن صبا، مرتضی محجوبی، حسین تهرانی، نصرالله رزین پنجه، جواد معروفی، علامحسین بنان و عبدالعلی وزیری همکاری کرد و آثاری از خود به جای گذاشت. او زحمت و کوشش فراوانی در تربیت ارکستر ناپیایان کشید. از آثار او، تصنیف «در بیات اصفهان» و «قطعه به یاد تو» در دستگاه همایون، «آهنگ به یاد شیراز» و نیز صفحات دیگری که از وی به یادگار مانده است.

تاریخ تحول ضبط موسیقی (۲۳۶، ۲۴۰، ۳۰۹، ۳۱۲)،
تاریخ موسیقی (۶۲۵/۲)، سرگزشت موسیقی (۲/۶۵۵)،
مردان موسیقی (۱، ۶۶، ۷).

وَصَافُ الْخَصْرَةِ: شهاب الدین / شرف الدین هیدایت
بن فضل الله شیواری. (ح ۶۶۳/۷۱۹-۷۳۰/۷)، ادیب،
مورخ و شاعر، متخلص به شرف. هلف به
وَصَافُ الْخَصْرَةِ. در شیراز به دنیا آمد و همان جا نشو و نما
یافت. او مانند پدرش در شمار اصحاب دیوانی دولت
ایلمانیان در فارس درآمد و از خواص خواجه صدرالدین
احمد خالدي زنجان، نایب امیر طنجار حاکم فارس،
گردید. مدتی نیز مرود لطف خواجه رشیدالدین فضل الله و
عزاد خان و سلطان الحیاتو قرار گرفت. وی علاوه بر مقام
بلند خود در نظر متکلف مصنف، در شعر عربی و فارسی
بزرگ دست داشته که بسیاری از ابیات و قصص و قصاید
خود را در کتاب خربش ذکر کرده است. قبر وی مابین تکیه
چهل تنان و حافظیه است. از آثارش: «تجزیه الامصار» و
ترجیه الاعصار، معروف به «تاریخ و صفا»، در ذکر وقایع
تاریخی ایلمانیان، در پنج مجلد، «دیوان» شعر.

از سده تا جامی (۹۲-۹۴)، الاعلام (۲۵۲، ۴)، اعیان
الشعبه (۶۵/۸)، تاریخ ادبیات در ایران (۳/۱۲۵۹)
۱۲۶۲، تاریخ نظم و نثر (۱۲۳-۱۲۴)، حبیب السیر
(۳/۱۹۷)، دانشمندان و سخن سرایان فارس (۵/۷۹۹).

رشد دایر نمود و مدیریت آنجا را به ابوالحسن صبا سپرد
کنیل وزیری در ۱۳۱۵ م با سمت استادی در دانشگاه
تهران به تدریس تالیف شعر و موسیقی، تاریخ هنر، آیین
تمدنی و زیبایی شناسی پرداخت و بعدها ارکستر نوین را
نیز برای رادیو دایر کرد. وی در ۱۳۵۰ م به اسنادی عمده
دانشگاه برگزیده شد. وزیری در بسیاری از زمینه های
موسیقی مبتکر بود که از آن جمله می توان به ایجاد
موسیقی چند صدایی، نوشتن ردیف موسیقی ایرانی به
خط ذت بن المللی، تعیین گامهای موسیقی ایرانی، ذکر
ویژگیهای ردیف و ساختن قطعات ابتکاری اشاره کرد. او
بعد از عارف، نخستین کسی بود که موسیقی ایران را از
انزوا بیرون آورد و در دسترس عام بطور علمی قرار
داد. وی در تراخت تار، ویولن، سه تار، پیانو و خواندن آواز
مهارت داشت. موسیقیدان بزرگ ایران معتمدند که استاد
علینقی وزیری پدر موسیقی جدید ایران است. از آثار
وی: آهنگهای «به سوی تخت»، «مارش ظفر»، «مارش
ایران»، «مارش اصفهان»، «بند باز»، «نگ نوازی»، «دخترک
زولیده»، «سیمه شب»، «خسرویدار تو»، «شکاست نس»،
«مهری شوم به نام»، «مقرون نفست»، «امیرت های»، «ای
کچل» و «گلرچ». از آثار نمایشنامه ای وی: «نمایش
حواش»، «تشنه پر دو»، از آثار چاپی وی، «دستور تار»، «دو
عالم موسیقی و صنعت»، «سرودهای ملوس»، «تار و ویولن»
و «موسیقی نظری»، «دستور جدید تار»، «زیستایی
شناسی»، «تاریخ هنرهای مصور».

استادان موسیقی (۷۰)، تاریخ برگزیدگان (۵۶۹-۵۷۰)،
تاریخ تحول ضبط موسیقی (۱۸۶، ۱۹۱، ۲۱۵، ۲۳۰،
۲۴۰، ۲۶۱، ۳۰۴، ۳۵۹، ۳۵۷، ۳۸۵)، تاریخ موسیقی
(۲/۴۹۰-۴۹۱، ۵۷۸، ۵۹۱)، سرگزشت موسیقی
(۲/۳۲۷)، سیمای هنرمندان (۱/۱۵-۱۵۲، ۱۶۴)،
مردان موسیقی (۱، ۳۹، ۲۲).

وزیری تبار، حسینعلی، فرزند مجهر همایون،
(۱۲۸۵-۱۳۳۷ م)، موسیقیدان، در تهران به دنیا آمد. در
نوجوانی به خاطر علاقه ای که به موسیقی داشت، به
مدرسه موزیک نظام رفت و مبنای علمی موسیقی عربی را
فراگرفت و سپس وارد دسته موزیک شد. با افتتاح مدرسه
موسیقی دولتی در ۱۳۰۷ م، وی نیز با شرکت در
کلاسهای این مرکز به تکمیل معلوماتش در زمینه ساز
مرود علاقه خود، یعنی مرنه، پرداخت و بعد نزد ابراهیم
خان منصور، ردیفها را آموخت. وزیری تبار مشهورترین
و موفق ترین سوارنده مرنه در زمان خود بود. او با
ساکسیفون و ویولن نیز آشنایی داشت. وی در ۱۳۱۰ م به

و صحافی متبحر بوده و آورده‌اند هنگامی که محمعلی شاه بر وی در بند حلقه درس به شعر رفته بود، وصال قزاقی را که با هفت شوق خمد نوشته و در تذهیب و تجلید آن هنرمندی بسیار به کار برده بود، به شاه تقدیم کرد و فتحعلی شاه نیز کمالات وی را ستود. در مصاحبان و معاشران او قاضی شیرزی است. وصال در طول حیاتش، بکار به هرم معبر هندوستان، از رادگاه خود به بوشهر رفته، لیکن در آنجا از سفر خود مصروف شد و دوباره به شیراز درگشت وی در و حر عمر نابینا شد و سپس در شیراز درگذشت و در بقعه شاهچراغ به خاک سپرده شد.

ر. ن. او مشهور به «وصال» در هفت هزار بیت تکمیل «فرهاد و شیرین» و حاشی باقی ترجمه «اطواق لیس» و محشوری، به فارسی «صفیه»، در مسیر احادیث قدسه «اصح وصال» به سبک «گلستان» سعدی «دیوان» شعر، در خطوط و یک نسخه «وصاف الاشرف» خواجہ نصیر، به قلم کتابت متوسط، با رقم «حرره العبد الاقل محمد شمع امشهور میرزا کوچک، استخلص بوصال سنه ۱۲۳۹ هـ ادعیه نیم ربیعی، نسخ کتابت و نستعلیق کتابت حقی خوش، با رقم «... میرزا کوچک مسمی بمحمد شمع استخلص بوالوصال... ۱۲۳۳» یک نسخه «کلیات» هندی، به قلم دستنویس کتابت حقی خوش، با رقم «حرره العبد میرزا کوچک ابن المرحوم میرزا محمد اسمعیل شیرازی... سنه ۱۲۴۵» یک نسخه دفتر او «مشنوی» مولانا، به قلم کتابت حقی عالی، با رقم «... محمد شمع المشتهر به میرزا کوچک المتخلص بوصال فی دارالمعلم شیراز ۱۲۴۶» یک نسخه «حلیه الحقیقه» ستایی، به قلم کتابت حقی خوش، با رقم «کتبه العبد العاصی محمد شمع متخصص بوصال شیرازی... سنه ۱۲۵۰ هـ هزار و دویست و پنجاه و پنج» چند نسخه از کلام الله مجید، به خط نسخ و قاع عالی و خوش، با تاریخهای ۱۲۳۶، ۱۲۵۴، ۱۲۵۵ و ۱۲۵۹ ق و قطعات مختلف دیگر.

آثار عجم (۳۵۸)، سقوی و آثار خوشنویسان (۳/ ۷۵۵-۷۶۲/ ۱۷۵-۱۷۷)، از صبا سائما (۲۰/ ۲۲)، اطلس خط (۲۵۹-۲۵۸)، تاریخ ادبیات ایران به یزید یزونی (۲/ ۲۰۲-۲۰۵)، تاریخ موسیقی (۱/ ۳۸۲-۳۸۳، ۳۲۰، ۳۲۱)، تاریخ هنرهای ملی (۲/ ۹۵۸-۹۵۹)، حلیه الشعر (۲/ ۱۹۸۷-۱۹۸۸)، دانشمند و سخن سریان فارس (۵/ ۸۱۳-۸۱۴)، بیره المصنف فارسی (۲/ ۳۱۲۰-۳۱۲۱)، دیباج (۹/ ۱۲۶۸-۱۲۶۹)، دغسه الصفا (۱۰/ ۱۳۲۱-۱۳۲۲)، ریاض الد (۳۳۷-۳۳۸)، ریاض (۶/ ۳۲-۳۳)، س. «محمد» (۲/ ۵۱۴-۵۱۵)، شرح حال وصال

(۸۰۳)، دایرة المعارف فارسی (۲/ ۲۱۶۹-۲۱۷۰)، البوسعه (۳/ ۱۲۶۸-۱۲۶۹)، رساله (۶/ ۳۱۸-۳۲۰)، سبک شاسی (۳/ ۹۹-۱۰۳)، صبح گفتش (۵۹۱)، سرنامه ناصری (۲/ ۱۱۴۵)، مرهک سموران (۴۹۹)، لست نامه (دیل / وصف الحمره)، مجمع الفصحا (۲/ ۱۴۴۸)، مرآت الفلحه (۶۸۵-۶۸۷)، معجم المؤلفین (۶/ ۱۰۲)، مؤسین کتب چاپی (۳/ ۹۸۱-۹۸۲)، هدیه المعارفین (۴۶۴۱).

وصاف شیرازی - وصال الحضرة.

وصاف قاجار، موسی خان. (س. سیزدهم ق)، شاعر وی از نجای ابن قاجار و به فصاحت و بلاغ مشهور بود. دیوان بیگی (وف بعد از ۱۳۱۳ ق)، صاحب «حدیقه الشعر» یا وصال قاجار دیدری داشته است. از آثار وی «دیوان» شعر می باشد. از اوست طایر بال بستم کسج نفس نشسته ام دایم از نمی دهی شکستی از چه بال من حدیقه الشعر (۳/ ۱۹۸۷)، الدریعه (۹/ ۱۲۶۸)، گلزار جابریک (۳/ ۱۷۰۲)، مجمع الفصحا (۶/ ۹۱۰-۹۱۱).

وصال شیرازی، میرزا محمد شمع، فرزند محمد اسماعیل (۱۲۶۲-۱۲۹۷ ق)، عالم، دیب، شاعر، عارف و خطاط. مکنی به ابوالاحمد. مشهور به میرزا کوچک. وی از هنرسلان دوفتون بود که در شیراز به دنیا آمد. خاندانش در دوره صفویان و افشاریان و زندیان دارای متاعب دیوانی بود و خود نیز از بزرگان دانش و ادب و هنر در دوره فتحعلی شاه و محمد شاه قاجار بود. او در آغاز جوانی به تحصیل دانش پرداخت و از علوم و فنون عصر خویش بهره کافی یافت و چون در ری درق و مشرب هرفانی بود، در صحبت مشایخ صوفیه بست و به میرزا ابوالقاسم سکوت سرسپرد. میرزا محمد شمع در برشتن خطوط سبک استاد بوده و بویژه در نسخ و نستعلیق مهارت سراسری داشته است. از شاگردان وی در خط سبعلیق، میرزا فتحعلی حجاب شیرازی است. در شعر، عمده شهرت او به واسطه غزلیات عارفانه و مرثیاتی شورانگیزی است که به پیروی از محشتم کاشانی مروده است. همچنین قصایدی نیز در مدح شاهان قاجار و بزرگان شیراز دارد. وی در نخستین اشعار خود مہجور تخلص می کرد، اما پس از آشنایی با میرزا ابوالقاسم سکوت تخلص وصال را برگزید. وصال علاوه بر این فصایل، صدایی خوش داشت و مشهور است که سه تار نیز می نواخته است. وی گوید در نقاشی و تذهیب

وصلی خوانساری

خوش می‌نوشت. از آثار او قطعه‌ای است به اقلام مختلف از جمله شکسته تمیق نیم دو دانگ خوش، یا رقم. این صدها مرتب شد برسم مطالعة شریف علیحضرت سلطان عادل، آنکه بود.

بود سلطان درویشان صالح
بدرویشی و سلطانی مسلم
خداالله ایام حکومت و دولته الی یوم الدین کتبه الحقیق
وصفی.

اسوال و آثار خوشنویسان (۱۲۸۵-۱۲۸۲/۴).

وصفی هروی، ملا وصفی، (ر ۹۲۸ ق)، شاعر، وی تیسره ملا معین واعظ و با مؤلف تذکرة مجالس سناش، امیر علینیر نویی (۹۰۶-۸۴۴ ق)، معاصر بود اشعاری از وی در تذکرة‌ها آمده است. از اوست.

خسروان شسهر فتنه و آشوب می‌کند
کاری که می‌کنند، همه خوب می‌کنند
آتشکدة آذر (۷۷۷/۲)، تحفه سامی (۲۷۹)، الدرریمه (۱۲۷۰/۹)، فرهنگ سخنوران (۹۸۲)، مجالس التتائیس (۱۲۵).

وصفی نهرانی، میرزا محمد ظاهر بیگ، فرزند محمد شریف-مهری، (س دهم ق)، ادیب و شاعر، متخلص به وصلی، برادر میرزا خیاث بیگ و عموی نورجهان بیگ، همسر جهانگیر شاه، بود. همراه پسر خود میرزا محمد صادق که در زمان جهانگیر شاه (۱۰۶۴-۱۰۳۷ ق) و شاهجهان (۱۰۳۷-۱۰۶۹ ق) منصب دیوانی داشت، به لاهور رفت و به کار دیوانی مشغول شد. مؤلف «صرفات العاشقین» در ۱۰۲۴ ق در آگره او را دیده است. اشعاری از وی در تذکرة‌ها آمده است. مؤلف «الدرریمه» وصلی طهرانی را با وصلی سارانی یکی می‌داند. در صورتی که مؤلف «فرهنگ سخنوران» آنها را جدا کرده است.

تاریخ ادبیات در ایران (۲۷۹/۵، ۱۰۹۸، ۱۶۸۸)، الدرریمه (۱۲۷۰/۹)، صبیح گلش (۵۹۳)، فرهنگ سخنوران (۹۸۲-۹۸۳)، کاروان هند (۱۵۲۲-۱۵۲۴)، هفت اقلیم (۷۰/۳).

وصلی خوانساری، مولانا وصلی، (س دهم ق)، شاعر اصیل وی از ولایت خوانسار بود. در کاشان نشر و نما داشت. سر در لطیف خوانساری پوشاندا در عراق به سر می‌برد بعد از آن مصاحب و ملازم میر محمد یوسف صدر استرآبادی شد. بعد از هژون میر محمد یوسف از هند به همراه او به زیارت حرمین شریعین رفت و از راه دریا به هند مسافرت

۲۳۹-۲۳۸/۶، صبیح گلش (۵۹۲-۵۹۱)، طرائف الحقائق (۳۶۵/۳)، درسمه بصری (۹۹۰-۹۹۰)، فرهنگ سخنوران (۹۸۱)، گزنفه بزرگان (۲۵۲-۲۵۲)، گنج سخن (۲۰۰-۱۹۷/۳)، مجمع القصص (۱۰۹۱/۶-۱۱۳۱)، مرآت القضاة (۶۹۶-۶۸۷)، مصطفی حرات (۲۰۶-۲۰۲)، مکارم الآثار (۶۶۶-۶۶۶/۱)، مؤلف کتب چاپی (۲۳۳/۳)، نگارستان دارا (۲۷۵-۲۷۳)، یادگار (س ۱، ش ۳، ص ۶۷-۷۱).

وصلی تبریزی، سلطان محمد، (س دهم ق)، خطاط و شاعر، متخلص به وصلی. در تبریز به دنیا آمد. وی در کتابت نستعلیق مشهور بود و شعر نیز می‌نمود. وی هنگام سفر به هند در کاشان با تقی الدین کاشانی، صاحب «مخلاصة الأشعار»، ملاقات نمود.

احوال و آثار خوشنویسان (۲۸۰/۱، ۲۸۱، ۲۸۲/۳)، تاریخ نظم و نثر (۷۱۷)، دانشمند آذربایجان (۳۹۴)، الدرریمه (۱۲۶۹/۹)، فرهنگ سخنوران (۹۸۱)، کاروان هند (۵۱۹/۲-۵۲۰).

وصلی رازی، قاضی محمد غفاری، (وب ۹۳۲ ق)، شاعر، متخلص به وصلی. قاضی شهر ری بود. در نظم و فنون شعر مهارت داشت. صاحب مؤلف «الذریعة» و «تحفه سامی» مشهور «سج فصل» را به او نسبت می‌دهند. از اوست:

چو من دیوانه هرگز قدم در دشت غم نهاد
دران وادی که من سر می‌بهم مجنون قدم نهاد

ساریح نظم و نثر (۶۶۵)، تحفه سامی (۱۲۱-۱۲۰)، الدرریمه (۱۲۶۹/۹-۱۳۲/۱۹)، ریحانه (۲۴۹-۲۴۸/۴)، صبیح گلش (۵۹۲)، فرهنگ سخنوران (۹۸۱-۹۸۲)، نامه (ذیل قاضی غفاری).

وصلی ساراندانی، میرزا رضا، (س سیزدهم ق)، شاعر در ساری به دنیا آمد. از جوانی به تحصیل مقدمات علم پرداخت و در مدرسه دارالفنون به تحصیل علوم طبیعی مشغول گشت. در زمان حکمرانی اردشیر میرزا قاجار (م ۱۲۸۹ ق) به منصب کتابداری منصوب شد. از آثارش: «دیوان» شعر.

سیدة الشریة (۴۲۰/۳)، الدرریمه (۲۶۹/۵)، ساری - سخنوران و دیگران (۳۴۶-۳۴۵)، گنج شایگان (۲۷۷-۲۷۶)، مجمع القصص (۱۵۷/۶-۱۱۷۰).

وصلی، (س یازدهم ق)، خطاط، وی همه اقلام را

مسند آهنگ شب، ۱. حمله، «شب حدایی» «گل» «زم»
بهار اوامده «یار تازین» «عشق تو» «گلزار» «آمد» «آمد»
«سرا پیوس» «گل سمید» «صبا به یار عزیز».

ذریع تحول صید سورجی (۳۰۹، ۳۱۰، ۳۲۵). تاریخ
موسیقی (۵۸۸/۲)، سرگذشت - موسیقی (۴۵۷/۱)،
سجای هسرمیان (۱۷۲/۱، ۲۸۶)، سرودن موسیقی
۲/ ۲۶۸-۲۵۲

وفای اشرفی، میرزا مهدی قلی، (س سیزدهم
ق)، شاعر، اصلش از گرجیان صفویه است و پا پزرگان
اشرف البلاد (بهشهر کنونی) مواصلت نمود و منش
هتوچهر خان معتمدالدوله گرجی (م ۱۲۶۳ ق) بود. از
آثارش: دیوان شعر

حدیقه الشعراء ۲/ ۲، الذریعه ۹/ ۱۲۶۱، مجمع
المصنعا، ۱/ ۹۱-۹۰.

وفای زواره‌ای، میرزا محمد علی، فرزند محمد
طباطبایی اصفهانی، (۱۱۹۵-۱۲۴۸ ق)، شاعر، متخلص به
ود از شاهان عهد فتحعلی شاه قاجار (۱۲۱۲-۱۲۵۰ ق)
از اسادات رؤا اصفهان بود. در اصفهان به تحصیل
پوشاخت. سپس مدتی در تهران معتمد فرزندان حاجی
محمد علی خان صدر اصفهان بود. با ملک الشعرای صبا
معاشرت و مصاحبت داشت و در طب، ریاضی، هفقه،
حدیث، عروض و قافیه و فنون شعر و مهارت یافت. از آثار
وی: «مآثر الفارسیه»، در شرح حال و اشعار مذاحد سید
محمد باقر شفتی پیدآبادی «دیوان» شعر

تاریخ تذکره‌های نایبی (۱۱۷۰-۱۱۷۱)، حدیقه الشعراء
(۲۰۰۵-۲۰۰۶)، الذریعه ۹/ ۱۲۶۲، ریسحه
(۲۴۳/۶)، سینه السموات ۲۲۴/ ۲۲۵، سرنگ
سختورک (۹۸۳)، مسجده خراب (۲۰۷)، یحسا (س)
۱۸، ش ۴، ص ۸۱-۸۲

وفای شریعی، محمد علی، فرزند میرزا ابوطالب، (بو
۱۲۸۸ ش)، حقوقدان. در سمنان به دنیا آمد. تحصیلات
ابتدایی را در مدرسه ادب سمنان و تحصیلات متوسطه را
در دارالمعروف به پایان رساند سپس به دانشسرای عالی راه
یافت و فارغ التحصیل شد و آنگاه در دانشکده حقوق
تهران به ادامه تحصیل پرداخت و در ۱۳۱۵ ش موفق به
دریافت لیسانس حقوق شد و بعد از آن وارد خدمات
قضایی در وزارت دادگستری گردید. وی از ۱۳۱۵ ش تا
۱۳۲۷ ش هجده‌بار مشاغل متعددی در دادگستری از
حمله دادگری دادسرای تهران، بازرسی تهران، بازرسی

کرد. بعد از مرگ امیر محمد در دریا و نجات وصلی، او به
شهر گندکده رفت و در ملازمت ابراهیم قلی قطشاه
(۱۸۹۵-۱۸۹۹ ق) درآمد. بر سر چگونگی مرگ وی بین
مؤلفین اختلاف است. از اوست.

یک نفس جان در صمت بی ناله جاسور نیست
حال بیمار صمت ضرور چون هر روز نیست
فرهنگ سخنوران (۹۸۲)، کاروان هند (۱۵۲۰-۱۵۲۲)

وصلی شیرازی، میر نعمت الله، (۱۰۲۸ ق)، ادب و
شاعر، متخلص به وصلی. از سادات طباطبایی شیراز بود.
پدرش در شیراز به میر پنهان شهرت داشت. وی شاگرد و
پسر خوانده مرشد بروجردی بود. وقتی مرشد در هند بود
به دنگرمی دیدار او به هند رفت و در سده او پیوست و
در هرگز ملازمان و مذاحد میرزا غاری ترخان درآمد و
مدتی نیز با مختارالمانی قزوینی، معاشر بود. بعد از فوت
میرزا غازی (م ۱۰۲۱ ق) به جمیر، پنجاب و لاهور
مسافرت کرد. وی به همراه محمود بیگ ترکمان به
پنجش، نزد الله دادحان افغان رفت و پس از چندی به
حضور جهانگیر شاه رسید، وی دوباره بازگشت و دیو
سگش، ساکن شد. مختارالمانی در تذکره «میخانه» آورده که
از ۱۰۲۸ ق دیگر او خبری ندارم و قریب چهار هزار لایحه
از قصیده و غزل و رباعی و مثنوی داشت و هنوز کتبش
ترتیب نداده بود. از آثار وی: «ساقی نامه» «دیوان» شعر.

تذکره میخانه (۶۶۹-۶۷۳)، دانشمندان و سمن سربازان
نارس ۵/ ۸۱۴-۸۱۵، الذریعه ۹/ ۱۲۷۰، کاروان هند
۲/ ۱۵۲۴-۱۵۲۵

زواره، محمد، فرزند میرزا محمدخان، (۱۲۹۱-
۱۳۵۴/۱۳۵۷ ق)، موسیقیدان. در تهران به دنیا آمد. پدرش
مدیریت کتابخانه مدرسه کالج را بر عهده داشت و او نیز
در همان مدرسه به تحصیل پرداخت. پس از اتمام دوره
متوسطه، به موسیقی علاقه مند شد و در محضر حسین
خان اسماعیل زاده نواخس و مولوت را آموخت. سپس در
کلام رضا محجوبی پیش درآمد و ضربها را فراگرفت و
ردیف میرزا حسینقی را نیز نزد علی اکبر شهناری
آموخت. بعد از به یادگیری نت علاقه مند شد و ابتدا نزد
اکبریکه یکی از همشاگردیهای رسمی خود و بعد در
محضر ابوالحسن صاب زنت خوانی را فراگرفت. وفادار بعد
از تأسیس رادیو در ۱۳۱۹ ش، همکاری خود را با این
سازمان آغاز نمود و تا ۱۳۳۹ ش برای رادیو نوازندگی و
آهنگسازی کرد. وی در ضمن رهبری ارکستری شماره
سه را نیز در رادیو بر عهده داشت. ساخته‌های او بالغ بر

از مؤلفان متعددی در زمان نطفه‌علی خان رند (۱۲۰۳-۱۲۰۹ ق) به زیارت خانه خدا مشرف شد و در قزوین درگذشت، اما مؤلف «شرح حال رجال ایران» آورده که وی در زمان آقا محمد خان قاجار با برادر خود به عتبات عالیات رفت و تا آخر عمر در آنجا ساکن شد و تا ۱۲۱۲ ق زنده بوده است. مؤلف «طریق الحقائق» کتاب «تاریخ زندیه» را به او نسبت می‌دهد و وی را برادر میرزا عبسی قائم مقام ذکر می‌کند. از آثار وی «مشوی» سر ورن هفت بیکر مظامی، «دیوان» شعر قریب به چهار یا پنج هزار بیت حدیقه‌النسراء ۲/۳، ۲۰۱۵۲، الدریچه (۱۲۷۲/۹)، روحانه (۲۳۳-۳۳۲، ۶)، سفینه‌المحمود (۲۲۹-۲۲۸/۱)، شرح حال رجال (۲۲۸-۲۲۷/۶)، صبیح گلشن (۵۹۵-۵۹۶)، طریق الحقائق (۲۵۰-۲۵۰/۳)، فرهنگ سخنوران (۹۸۴)، گزنفار جاریدن (۱۷۱۲/۳)، مجمع القصصا (۱۰۸۹، ۶-۱۰۹۰)، نگارستان دارا (۱۴۷، ۱۴۵).

وفای قمی، میرزا شرف‌الدین علی خان (وف ح ۱۲۰۰ ق)، شاعر، مشهور به آقاسی بیگ. از سادات قم بود. نسبش از طرف پدر به میرزا محمد هاشم حبیبی و از طرف مادر به ملا عبدالرزاق فیاضی می‌رسد. در زمان آیدرشاه افشار (۱۱۴۸-۱۱۶۰ ق) به هندوستان رخت. بعد از ورود به پوربه دهلی، شرف الدین به حجاز مسافرت کرد و بعد از مراجعت نادرشاه به ایران، شرف الدین از مکه معظمه به هند بازگشت و تا آخر عمر آنجا ماند تا درگذشت. مؤلف «الذریعه» وفای قمی را با وفای همدانی یکی می‌داند. اشعاری از وی در تذکره‌ها آمده است. تذکره رور روشن (۹۰۶-۹۰۵)، حدیقه‌النسراء (۲۰۱۶، ۲-۲۰۱۵، ۲)، الدریچه (۱۲۷۲/۹)، سفینه‌المحمود (۲۲۴/۱)، فرهنگ سخنوران (۹۸۴)، نتایج ۷۱ تذکر (۷۷۰-۷۶۹).

وفای نابینا، میرزا حبیب‌علی، سرزده میرزا محمد علی (س سیردهم و چهاردهم ق)، خطاط و شاعر، متخصص به وفای. برادر کوچکتر میرزا حبیب‌علی خان ظایر، صاحب تذکره «نشین» است. در سنین جوانی، در حدود ۱۲۸۷ ق گلشن تخلص می‌کرد. سپس در حدود ۱۳۰۲ ق تغییر تخلص داد. وی با مقدمت عربی و ادبیات و طب آشنایی داشت. خط شکسته و نستعلیق را هم خوب می‌نوشت. از آثار او شرحی بر قصیده «الامیه المعجم» طبرانی.

حدیقه‌النسراء ۳/۳، ۲۰۱۹-۲۰۲۰.

قشایی و ریست دادگاه بود. وفا برای مطالعه درباره امور حقوقی به کشورهای فرانسه، سوئیس و انگلستان سفر نمود. وی به زبان فرانسه و عربی تسلط داشت. از جمله خدمات یکوکارانه ایشان حفر چاه و تعمیر قنوات بوکلانه سمد است.

تاریخ قمرس (۲۵۰).

وفای شیرازی، میرزا حبیب‌علی، فرزنده میرزا سید علی (۱۲۲۴-۱۲۷۶ ق)، طبیب، خطاط و شاعر، متخلص به وفا. مشهور به میرزا بزرگ طبیب. در شیراز به دب آمد. در خدمت پدر کسب کمال کرد و در علم طب مهارت یافت. وی خط نستعلیق را خوب می‌نوشت و در زمینه شاعری نیز سحر داشت. در ۱۲۵۴ ق به هندوستان مسافرت کرد و از آنجا به سفر حج رفت. وفا در مدح محمد علی پاشا، خدیو مصر، که در مکه او را ملاقات کرد، قصیده‌ای سرود. از طریق مصر و اسکندریه برای تکمیل علم طب به اروپا رفت و مدتی در شهرهای پاریس و لندن مشغول تحصیل بود. سپس به هندوستان برگشت و چند سال در کنگره به تدریس طب اشتغال داشت. وی در راه بازگشت به ایران به منظور زیارت مشهد رضوی، از کلکته به بمبئی رفت و در آنجا درگذشت. از آثار وی «دیوان» شعر، شامل کبیت، قصاید، غزلیات، قطعات و رباعیات، حدود پانزده هزار بیت.

احوال و آثار خوشنویسان (۱۰۰۰-۹۹۹/۱)، حدیقه‌النسراء (۲/۳، ۲۰۰۷-۲۰۰۶)، دانشمندان و سخن‌سرایان مدرس (۵/۸۱۵، ۸۲۰)، الدریچه (۱۲۷۲/۹)، صبیح گلشن (۵۹۵)، فارسیات نامری (۲/۱۱۱۲-۱۱۰۸)، فرهنگ سخنوران (۹۸۴)، مرآت‌الفصاحه (۶۹۲-۶۹۳)، مصطفی حرات (۲/۸۰۲).

وفای طباطبایی اصفهانی، وفای زواری، میرزا محمد علی

وفای فراهانی، میرزا محمد حسین حسینی (س سیردهم و سیردهم ق)، ادیب و شاعر، متخلص به وفا. وی برادر میرزا حسن و هموی قائم مقام اول و از سادات مراهان بود. او بعد از کسب علوم متداوله به شیراز رفت در عهد لطفعلی خان زند می‌زیست و عهده‌دار منصب وزارت بود. با عبدالرزاق دبیبی مؤلف «نگارستان دارا» معاصر و معاصر بود. در نظم و نثر و فن سیاق تبحر داشت و در زمینه نظم بیشتر به هزلسرای متماثل بود. وفا در نظم «شیر» میرزا صدق نامی و مشتاق اصفهانی پیروی می‌کرد. بعضی

وفایی اصفهانی. (س. دهم ق)، شاعر، متخلص به وفای هل اصفهان بود. در زمان آکبر شاه (۹۶۳-۱۰۱۴ ق)، به هند، میان مسافرت کرد. با صیادنی کتابدار، صاحب «مجمع الخواص» (م ۱۰۱۷/۱۰۱۸ ق) معاصر بود. مدتی در خدمت زین خان کرکناش و در ۱۰۲۴ ق در ملازمت ظفرخان بن زین خان به سر می‌برد و گویند در امور دیوانی و سپاهیگری نیز تبحر داشت تقی (وحیدی)، صاحب «عرفات العاشقین»، او را در گجرات دید. وی مدتی به کشمیر و لاهور رفت. اشعاری از وی در تذکرها آمده است.

تاریخ ادبیات در ایران (۲۵۷/۵)، تاریخ نظم و نثر (۲۳۰)، الذریعه (۱۲۷۳/۹)، مسیح گلشن (۵۹۶)، فرهنگ سخنران (۹۸۴)، کاروان هند (۱۵۲۵/۲)، ۱۵۳۷، مجمع الحوام (۲۸۹).

وفایی اکبر آبادی - وفایی خوافی اکبر آبادی.

وفایی تفرشی، عبدالله بیگ/سیرزا عبدالله خان، فرزند محمد حسین. (س. سیزدهم ق)، شاعر. امش از تفرش بود و در شیراز نشر و نما یافت. مدتی در اصفهان به تحصیل پرداخت و سپس به تهران آمد و از ملازمان افغان شاه ظل‌السلطان شد وی پس از مدتی به خدمت شیخ‌حسین میرزا وارد شد و بعد از آن از محضر میرزا ابوالقاسم شیرازی (م ۱۲۸۶ ق) بهره برد. وفایی در زمان سلطان محمد شاه (۱۲۵۰-۱۲۶۴ ق) وفات نمود اشعارش در بعضی از تذکرها آمده است.

حدیقه الشعراء (۲۰۳/۲ ۲۰۴)، الذریعه (۱۲۷۳/۹)، ۱۲۷۲، سلسله‌المسعود (۲۲۹-۲۳۱)، فرهنگ سخنران (۹۸۵)، نگارستان دانا (۱۴۷-۱۴۸).

وفایی خوافی اکبرآبادی، شیخ زین الدین. (وف ۹۳۲/۹۳۰ ق)، مریح و شاعر، متخلص به وفایی وی بیره شیخ زین الدین خوافی و از شعرا و دانشمندان خراسان بود. در عهد ظهیرالدین محمد بابر شاه (۹۳۲-۹۳۷ ق) در هندوستان منصب صدارت داشت و در زمان همايون شاه (۹۳۷-۹۶۳ ق) نیز به امارت رسید. وفایی در نظم و نثر، تاریخ و معما تبحر داشت در هند، مسجد و مدرسه‌ای ساخت. وی در هند درگذشت و در مدرسه خود به خاک سپرده شد از آثار وی: کسائی تاریخی در مسوحدات هند، دیوان شعر به آرده مؤلف «کاروان هند» او کتاب «ابرنامه یا واقعات پابری» بابر شاه را که به زبان جمعناوی بوده، ترجمه کرده و مشهورات خود را نیز به آن افزوده و

نام آن را «طقت پابری» نامیده است.

تاریخ ادبیات در ایران (۲۵۷/۵)، تاریخ نظم و نثر (۲۳۰)، الذریعه (۱۲۷۳/۹)، مسیح گلشن (۵۹۶)، فرهنگ سخنران (۹۸۵)، کاروان هند (۱۵۲۵/۲)، ۱۵۳۷.

وفایی شوشتری، ملا فتح الله، فرزند ملا حسن بن ملا رحیم. (وف ۱۳۰۴ ق)، عالم دینی، عارف و شاعر، متخلص به وفایی جد او ملا رحیم از شادگان خورستان به شوشتر مهاجرت کرد و در آنجا اقامت گزید. لذا به شوشتری معروف شد. صاحب عسوان علاوه بر تبحر در علوم دینی، در فنون شعر و ادب نیز دست داشت و بیشتر شمار وی در مدح و تنقیح پیامبر اکرم (ص) و ائمه اطهار (ع) می‌باشد. شیخ علی بن محمد صالح شوشتری از شاگردان وی است که کتاب «معالم» و در ۱۲۴۹ ق به خط خویش نوشت و آن را بر وفایی قرائت کرد. از آثارش: «الحبر و الاحبار»، «سراج المحتاج»، در سیر و سلوک «شهاب ناقل»، در رد صوفیه که آن را به امر آیت الله شیخ جعفر شوشتری تألیف نمود «دیوان» شعر.

حدیقه الشعراء (۲۱۳/۲ ۲۱۴)، الذریعه (۱۲۷۳/۹)، ۱۲۷۲، سلسله‌المسعود (۲۲۹-۲۳۱)، فرهنگ سخنران (۹۸۵)، نگارستان دانا (۱۴۷-۱۴۸).

وفایی مهلبادی، میرزا عبدالرحیم، فرزند ملا عسور. (۱۲۶۴-۱۳۱۸ ق)، شاعر، در سلاج (مهلباد عملی) به دنیا آمد. پس از فراگیری مفدمات، در مدرسه مسجد سور به ادامه تحصیل پرداخت و از محضر فضلالی آنجا بهره برد. وفایی به زبانهای عربی و ترکی آشنایی داشت و بیشتر به زبان کردی شعر می‌سرود. وی در مهلباد مکتبدار بود. وفایی در بیست و یک سالگی به قصد استانول از مهلباد بیرون رفت، اما پس از رسیدن به نهریه و ملاقات شیخ عبدالله شمرنایی از ادامه سفر منصرف شد و در همان جا ماند و به طریقه نقشبندیه داجن شد و یک سال بعد «آن که شمع مرشدش از سفر حجاز مراجعت نمود به مهلباد بازگشت. وفایی دو بار به حج رفت و در سفر دوم در مراجعت بین راه درگذشت. لازم به ذکر است که صاحب «فرهنگ سخنران» سال وفات وی را ۱۳۳۲ ق ذکر کرده است. از اوست:

گل گفت به بیل که به ما یک دله باش
جانار و پر آر تیار و یا حوصله باش
هنگام سحر اگر به یک غنله من
اشکال تر حل نگشت پس در گله باش

فرهنگ سخنوران (۹۸۶)، م: مهرگرد (۶۵/۲-۶۸).

وفایی هروی، علاء‌وقا. (س یازدهم ق)، شاعر، متخلص به ویاوری وفایی نیز تخلص می‌کرد. اهل هرات و از شاگردان میر قصبی انصاری هروی (م ۱۰۴۹ ق) بود. در ۱۰۱۸ ق در عهد اکبر شاه به قصد سیر و سیاحت به هندوستان رفت. تقی‌الدین ارحمدی در مندر او را ملاقات نموده است. پس از آن به رهاپور رفت و عبدالرحیم خان، خان حاکم را مدح کرد و از انعام او بهره‌مند شد. ارحمدی گوید که وی در ۱۰۲۴ ق قصد مراجعت به وطن داشته که به آورده مؤلف «کاروان هند» اگر این امر عملی شده باشد، او درباره به هند رفته است. زیرا میرزا محمد صادقی مینای اصفهانی در زمان حکومت قاسم خان جوینی (۱۰۳۸-۱۰۴۱ ق) او را در بنگاله دیده است. وفایی به اصفهان برگشت و همان جا درگذشت. مؤلف تذکرة «رور روش» از قول «اشتر عشق» و «شمع انجمن» می‌گوید که وی در عهد شاه جهان به بنگاله رسید و ورد هند شد. اشعاری از وی - تذکره‌ها آمده است.

تذکرة رور روش (۹۰۶)، تذکرة نصرآبادی (۲۳۸)، تاریخ نظم و نثر (۶۶۵)، الذریعة (۹/۱۲۷۵-۱۲۷۶)، مجمع گنج (۵۹۷)، فرهنگ سخنوران (۹۸۶)، کاروان اسفند (۱۵۲۸/۲، ۱۵۳۰)، ماز - م: (۱۳۹۷، ۱۴۰۰).

وفایی یزدی، میرزا محمد علی / محمد. (س سیزدهم ق)، شاعر. وی از حیان سلسله ضریبان یزد بود. در ابتدا تحصین مقدمات صرف و نحو کرد و بعد به شاعری مایل شد. او با واسطه نایبی، صاحب تذکرة «شعرائی نایب» معاصر بود. لازم به ذکر است رضا قلیخان هدایت، صاحب «مجمع الفصحاء» نام وی را آنا محمد راز شاعرانی که مداحی حکام می‌نمود، آورده است. از آثارش: «دیوانه شعر».

تذکرة سخنوران یزد (۳۲۱-۳۲۲)، حیدرآباد: دارالکتاب (۲۰۲۷-۲۰۲۸)، الذریعة (۹/۱۲۷۶)، مجمع الفصحاء (۱۰۹۰/۶).

وقار شیرازی، میرزا احمد، مرشد محمد شفیق وصال. (۱۲۳۲-۱۲۹۸ ق)، شاعر، ادیب و خطاط. وی فرزند بزرگ وصال شیرازی بود که در شیراز به دنیا آمد. بعد از فراگیری مقدمات به تحصیل فقه و اصول و حکمت انبی پرداخت و پس از اتمام تحصیل به تألیف و تصنیف همت گذاشت. وی در اصفاد شعر متبحر و در فن انشا مهارت داشت. وقار در ۱۲۶۶ ق با برادر خود میرزا

محمود حکیم به هندوستان رفت و در مدت توقفش در بمبئی، کتاب «مثنوی» مولوی و در مدت چهار ماه با خط خوش نوشت و به چاپ رسانید و سپس به زادگاه خود بازگشت. در ۱۲۹۰ ق به ریارت عتبات رفت و در راه برگشت، به تهران آمد و مورد عنایت ناصرالدین شاه واقع شد. وقار علاوه بر ستمین، خطوط نسخ و رقاع و شکسته نستعلیق را استادانه می‌نوشت و بویژه در خط نسخ کمتر نظیر داشت. وی در ششاز درگذشت و در جوار پدر خود به خاک سپرده شد. از آثار او: «انجمن دانش»، به سبک «گستان» سعدی؛ «رسور الاسرة»، ترجمه و شرح نامه حضرت عی (ع) به مالک اشتر؛ «مثنوی» «بهرم و بهروز»؛ «روزنامه خسروان پارسی»، که فرهنگ شیرازی آن را «تاریخ ملوک مجسم» خوانده است؛ «مثنوی» «خسر و موسی»؛ «قانون الصلوة»؛ «مهر غرار»، که نثری مسجع به روش «کنیله و دمنه» دارد؛ کتاب «محالسی السنة و محافل الازمنة»، به سبک «گشکول» شیخ بهایی؛ «عشیره کامله»، در ذکر مصیبت امام حسین (ع) و اصحاب و اولادش؛ رساله‌ای در تفسیر آیه «لیقفر نک الله ما تقدم من ذنبک و ما تأخر»؛ «شرح شش رباعی محتشم»، در درازد، فصل ۱ «تاریخ چهارده معصوم»، که توسط فرزندش، همت شیرازی، تکمیل شده است؛ «دیوان» شعر و چند رساله که چندی ناتمام دیگر از خطوط او؛ قرآن نم و رنق، جمله روحی کار علی اشرف، متن نسخ کتابت خوش و ترجمه نستعلیق کتابت خفی متوسط و پایان رقاع کتابت خوش، با رقم «حرره». خدام القلم، احمد المتخلص بوقار. ۱۲۸۱ ق قرآن ویری، نسخ کتابت خفی خوش و حواشی نستعلیق و شکسته خفی خوش، بر سروردها و آخر رقاع کتابت خوش، با رقم: «کتبه و حرره». محمد شیرازی المتخلص بالوقار. ۱۲۷۸ ق یک نسخه «صحفة سجادیة»، نسخ کتابت خفی خوش، با رقم: «احمد الوقار فی سنة ۱۲۸۵» یک نسخه «شرح اسماء قدسیه»، نسخ کتابت جلی و خفی و رقاع خوش، با رقم: «کتبه العبد... احمد الوقار ابن المرحوم الوصال شیرازی فی سنة ۱۲۷۴» یک نسخه «دهای کمیل»، نسخ کتابت و رقاع خوش، با رقم: «... و نا العبد احمد الشیرازی المتخلص بوقار. سنة ۱۲۸۱».

آثار عجم (۲۵۸-۲۵۹)، اصول و آثار خوشنویسان (۵۶-۵۵/۱، ۴/۱۰۲۳-۱۰۲۴)، اطلس خط (۵۶۴)، تاریخ ادبیات ایران، پیرایه (۲۰۵/۴)، تاریخ هنرهای ملی (۹۸۶-۹۸۵/۲)، مسدیده‌اشعراء (۲۸۳/۲-۲۸۴/۲)، دانشمندان و سخن‌سرایان فارسی (۸۳۱-۸۳۲)، الذریعة (۳۶۵/۲، ۱۶۵/۳، ۱۲۷۶-۱۲۷۷/۹، ۲۰/۳۱۱-۳۱۲/۲).

ریحان (۳۳۸/۳۶۶)، شرح حال رجال (۲۶-۲۵/۶)،
صبح گلشن (۵۹۹)، طرائف الحقائق (۳۷۴-۳۷۲/۳)،
سازمانه شماری (۱۰۵۹۹۷/۲)، فرهنگ سخنران
(۹۸۶)، المآثر و الآثار (۲۱۵)، مجمع المصاحف، ۱۱۳۲/۶-
۱۱۵۲)، مرآت المصاحف (۷۰۱۶۹۷)، مکرم الآثار (۳/۱۱۵۲)،
مؤلفین کتب چاپی (۲۹۲-۲۹۳/۱)،
مدب العارین ۸۹.

وقاری طبسی - وقاری یزدی، ملا محمد امین

وقاری یزدی، ملا محمد امین، فرزند ملا هبداشت
طبسی (ز ۱۰۹۸ ق)، شاعر، متخصص به وقاری، مولانا
شمس الدین محمد طبسی حد اعلای وقاری و خود اهل
حسن بود و چون سسار در برد ساکن بوده به یردی مشهور
شده است. استادان وقاری عبارت بودند از: حموی وی ملا
هبداشت کریم طبسی، خلیل قزوینی، ملا محمد صادق یزدی،
ملا محمد باقر یزدی و میره در اکثر علوم دینی و دنیوی و
در فنون شعر، معانی، انشا و در خط ثلث، نسخ و تعلیق تبحر
داشت مؤلف «الدریعه» از قول مؤلف «بحر السجده»
آورده است که محمد امین قطعه‌ای در تاریخ و نبات (محقق
خواساری (۱۰۹۸ ق) گفته است. وقاری در ۱۰۷۰ ق در
اصفهان رفت و در ۱۰۸۲ ق در آنجا دیوانش را جمع آوری
نمود از اثر وی «گلستانه» و «دیوان» شعر
تذکره نصرآبادی (۱۸۱-۱۷۹)، الدرر (۲۸۷-۲۸۶، ۵۳۰)، جامع
مفیدی (۳۲۶-۳۲۷)، الدرر (۵۲۹-۵۳۰)، ۲۷۷-۲۷۸،
۱۸/۲۱۱-۲۱۲)، صبح گلشن (۵۹۹-۶۰۰)، فرهنگ
سخنوران (۹۸۶-۹۸۷).

وقایع نگار، میرزا صادق - همای مروزی، میرزا صادق وقایع نگار

وقوعی تیریزی، مولانا محمد شریف، فرزند حدادی،
(وف ۱۰۱۸ ق)، خطاط و شاعر اهل آذربایجان بود و از
شمرای مکتب وقوع شده می‌شد و در رمیه هرلسرانی
مهارت داشت وی با تقی الدین اوجدی (۹۷۳-۱۰۳۰ ق)
و صادقی کتابدار (م ۱۰۱۸/۱۰۱۷ ق) معاصر بود. وقوعی
مسافرت‌های زیادی کرد و عاقبت در عتبات ساکن شد و
همان جا درگذشت. از آثار وی: «دیوان» شعر، قریب به ده
هزار بیت. گویند قصیده‌ای در وصف گرگ به نام «گرگ
ر مه» داشته است.

آتشکده آذر (۱۴۵/۱)، تاریخ نظم و نثر (۵۱۳-۵۱۲)،
دانشمندان آذربایجان (۳۹۵-۳۹۲)، الدرر (۱۲۷۸/۹).

فرهنگ سخنوران (۹۸۷)، مجمع المصاحف (۹۴-۱۹۲)،
مکتب وقوع (۵۸۳-۵۸۲).

وقوعی سمنانی - وقوعی نیشابوری، میر محمد شریف

وقوعی نیشابوری، میر محمد شریف حبشی، (وف
۱۰۰۲ ق)، خطاط و شاعر، متخصص به وقوعی، از سادات
سحاق آباد نیشابور و خواهرزده امیر شاه میر معیر بود
تربیت و تحصیلش در خراسان صورت گرفت. او از
شمرای مکتب وقوع بود که در زمان شاه طهماسب حموی
(۹۸۳-۹۳۰ ق) از صاحب منصبان دیوان شاهی بود. از
جوانی در بیشتر فنون، خاصه تاریخ، ادب و خط مهارت
داشت، خط شکسته را خوب می‌نوشت و از این رو به
محمد شریف شکسته تونس شهرت یافت. سپس به هند
رفت و مدت‌ها در ملازمت شهاب الدین احمد خان
نیشابوری که از اعیان دربار کبر شاه و از خویشانش بود، به
سربرد. بعد از مرگ وی به درگاه عبدالرحیم خان، خان
بجانبان پیوست و از مداحان خاص او شد و توسط او در
۹۹۸ ق به دربار اکبر شاه راه یافت. هکتر صفا در «تاریخ
ادبیات در ایران» آورده که وقوعی را به سبب اعتقادات
مذهبی که در مسائل دینی داشت کافر می‌دانستند، اما او
قصیده‌هایی در ستایش ائمه اطهار (ع) سروده که دلیل
پایداریش در تشیع بوده است. گویند وقوعی کتبه‌های
نقشی در اختیار داشت که پس از مرگ وی باقی ماند و وی
در لاهور درگذشت. از آثار وی: «مجامع الاخیار» به «مجمع
الاخیار» که تاریخ مجمل عالم است از حلقه تا سال هزار
هجری «دیوان» شعر.

شرح دست در ایران (۱۶۸۱/۵)، تاریخ هند و نثر
(۳۵۷، ۴۲۵، ۷۱۰)، تذکره روز روشن (۱۰-۹-۸)،
الدرر (۱۲۷۸/۹)، ریساه معسرین (۲۳۷)،
فرهنگ سخنوران (۹۸۷)، کاروان هند (۱۵۳۱/۲-۱۵۳۵)،
مآثر حبشی (۶۹۷-۶۸۷/۳)، مکتب وقوع (۵۸۹-۵۸۴)،
معانی افیم (۲۷۵-۲۷۲/۲).

وقوعی هروی، (س دهم و یازدهم ق)، شاعر، مشهور به
میر راضی، اهل هرات و ساکن بدخشان بود. در عهد اکبر
شاه (۱۰۱۴-۹۶۳ ق) به هندوستان رفت و از مداحان وی
گردید همچنین صاحب «الدرر» و تذکره «روز روشن»،
صاحب فتوح را وقوعی هروی دانسته اند اشعاری از وی
در تذکره‌ها آمده است. او است.

وکیلی، علی، فرزند احتضاد المسانک قیزی، (تر ۱۳۰۵ ق)، نویسنده، یکی از مؤسسين و فعالان نمایش و سینما در ایران بود. در تبریز به دنیا آمد. هر کودکی به تهران آمد و دو مدرسه آلیاس درس خواند و پس از پایان تحصیلات به تجارت پرداخت. وکیلی بعد از استقرار مسرو حبیث به استنبول رفت و در وهما، شوستر وارد خدمت وزارت دارایی گردید. او از ۱۳۰۳ ش به بعد وارد کلاسهایش قلم شد و سالهای با سلفه‌های گوناگون تأسیس کرد. هر چند که در این کار ناموفق بود، ولی با ایده‌های خود تحولی در این زمینه بوجود آورد. وکیلی چندین دوره از طرف مردم تهران نماینده مجلس شد از جمله‌ترین کارهای او ترجمه فارسی برای فیلمها بود. وی همچنین در ۱۳۰۹ ش مجله «سینما و نمایشات» را در تهران تأسیس و منتشر کرد. از دیگر آثارش: «تجارت»، «علاج چیست؟»، «فراموش میکنم»، «نشر اسکناس».

تاریخ جرایم (۵۵/۳)، تاریخ سینمای ایران (۳۰-۴۸)، دور شمار تاریخ (۱۷۴/۱، ۱۷۹، ۲۲۷، ۲۲۸، ۲۲۸، ۲۸۵)، زندگی‌نامه رجال و مشاهیر (۲۵۷/۲)، مؤلفین کتب چاپی (۴۳۴، ۲)، تعینات سیاسی (۴۹۳/۴)

ولایت‌الله گلپ یگانی، (س دوادم ق)، خطاط و شاعر ری از شاگردان محمد صالح اسمعانی (م ۱۱۲۶ ق) بود، در شعر طبعی موزون داشته است از آثار وی: کتبه سردر مدرسه میرزا حسین خان در محله پیدآباد، به خط مستعین، با رقم: «العبد المذنب ولایت‌الله گلپ یگانی». آثار ملی اسمعانی (۵۰۱)، احوال و آثار حوسوبان (۶۵۵/۳)، گنجینه آثار تاریخی اسمعانی (۶۴۹).

ولایی، محمد جواد، فرزند محمد تقی، (س چهاردهم ق)، شاعر، متخلص به افسر، در حواسیه به دنیا آمد. وی با کار نویسندگی لواایع و استاد گدوان زندگی می‌کرد. در سین جرائی حریاتش را در مجله «صوت اسلامی» به چاپ می‌رساند. ولایی از حسن خط به بهره و خط شکسته ریایی دارد. از آثار وی مفتویات «مشکاة العشق»، «سریازان حسین» و «اسرار فاطمیه» است. تذکره شماری حراسار ۱۹، مؤلفین کتب چاپی فارسی (۲۱۰-۲۱۱/۲).

ولوالجی، ظهیرالدین ابوالفتح عبدالرشید بن ابی حنیفه نعمان بن عبدالرؤی (۳۶۷ پس از ۵۴۰ ق)، فقیه حنفی، در ولوالج از توابع بدخشان به دنیا آمد. در بلخ فقه آموخت. مدتی دو کش ساکن بود و سپس به سمرقند رفت.

گر مرم خاک رخت گردد و سر باد رود
تبیست ممکن که خیال رخت بر باد رود
تذکره روز روشن (۹۱۱)، التریمه (۱۳۷۹/۹)، مرمگ
سخنرانی (۹۸۷)، کاروان هند (۱۵۸۲/۲)

وکیل‌الملک، فضل‌الله طباطبایی، (ز ۱۳۱۹ ق)، خطاط منقّب به رکیل الملک، از سادات آذربایجان و از خاندان میرزا رفیع نظام‌العلمای قیزی و از پیشکاران و کارگزاران آن سامان و از مشایخ دربار ناصرالدین شاه قاجار بود. وی خط مستعین و شکسته را خوش می‌نوشت. در کتب و در قطعه از دو مرقع، با رقمهای: «سده درگاه کبیر» و «صلی الله علی طباطبایی سنة ۱۲۸۱» و «برای یادگیری... آقای لسان الدوله... سنة ۱۳۱۹، فضل‌الله لطباطبایی». احوال و آثار خوشنویسان (۵۷۱-۵۷۲/۲).

وکیلی، علی (تر ۱۲۹۰ ش)، پزشک، نویسنده و استاد دانشگاه. وی تحصیلات متوسطه را در دارالفنون به پایان رساند و پس از طی مقدمات طب، جهت ادامه تحصیل در ۱۳۰۹ ش عازم فرانسه شد. پس از موفقیت در آموختن سابقه کارورزی تا اواخر ۱۳۱۶ ش، در بخش بیماریهای درونی بیمارستانهای پاریس به کارورزی اشتغال داشت. سپس در ۱۳۱۷ ش پایان نامه خود را درباره «فیزیولوژی اعصاب و سینه» با درجه ممتاز گذراند و از دانشکده پزشکی پاریس با مدرک دکترای فارغ التحصیل شد. او در خلال سالهای ۱۳۱۶ تا ۱۳۱۷ ش گواهینامه‌های طب مستعمراتی و مناطق گرمسیر و دوره‌های تکمیلی میکروب شناسی، آسیب شناسی، خون شناسی، نگل شناسی و بیماریهای زنان را دریافت نمود. دکتر وکیلی در ۱۳۱۸ ش به ایران بازگشت و عهده دار مشاعلی از جمله: «دانشیاری بیماریهای داخلی»، «مدرسی بیماریهای دستگاه گوارش و استادی کرسی بیماریهای داخلی» بود. او آثار وی: «بیماریهای خونی»، «بیماریهای دستگاه تنفس»، «بیماریهای کبد»، «بیماریهای صغری»، «بیماریهای تغذیه و رماتیسم»، گردآورنده حسی ملکوتی، «بیماریهای دستگاه گردش خون»، گردآورنده نعمت‌الله کرمتی، «بیماریهای دستگاه گوارش»، گردآورنده ابوالفضل هشتروندی، «بیماریهای ریه و برونش»، با مشارکت محمد حسین اردوبادی.

زندگی‌نامه مشاهیر رجال پزشکی معاصر (۹۱-۸۷/۱)
نهرت کتبه‌های چاپی فارسی ۱، ۵۶۴، ۵۶۴، ۵۶۵
(۵۶۱)، مؤلفین کتب چاپی (۳۲۶-۳۲۵/۲).

شاهزاده‌ای که کلاه عمامه پردوری بسر نهاده، با رقم «نم ولی جان» تصویر شیری که به روی زمین دراز کشیده و در بالای تصویر به خط نستعلیق رقم نهاده: «ولسجان استاد» تصویر فرشته‌ای که خود را آرایش کرده و نوارهای آینه وی به اطراف گسترده شده، با رقم: «ولی جان پس قاسم» تصویر آبرنگی جوانی در شیوه لوتی و استاد محمدی، که آینه پلندی یا پیواهر گذار پوشیده و به خط نستعلیق غبار چین رقم نهاده. «ولی» تصویر یک مرد فرنگی که آینه مخصوص زمان خود را پوشیده و کلاهی به سر نهاده و مشغول تاختن صاوی است، با رقم «ولسجان».

سوال و آثار نقاشان (۱۳۰۹/۳)، مناقب سروران (۱۰۷/۱۰۶)، هنر عهد تیموریان (۵۸۸/۵۸۷)

ولی حبیبی (ز. ۹۲۵ ق)، خطاط از سادات قم و از کتیبه‌نویسان بهای‌های مذهبی این شهر بود و خط ثلث را ماهرانه می‌نوشت. از آثار وی کتیبه برجسته مدخل حرم حضرت معصومه (س) در قم، به خط ثلث یک دانگ کتیبه عالی، با رقم: «شاه اسمعیل الصفوی... سنه خمس و عشرين و تسعمائة کتبه ولی الحبیبی» کتیبه سر در ورودی قلعه قدیم، به خط ثلث چهار دانگ عالی، با رقم «بیاریخ خمس و عشرين و تسعمائة کتبه ولی الحبیبی» احوال و آثار خوشنویسان، ۱۲۲۵/۴، گلستان هنر (۳۳)

ولی دشت بیاضی، میرزا محمد ولی، (متوفی ۱۰۰۱ ق)، شاعر، متخلص به ولی، اهل دشت بیاض قزوین بود. در آغاز جوانی که اواخر عهد شاه همایون صفوی بود، به قزوین رفت در آنجا با ضمیری اصفهانی، محترم کاشانی و رحیمی باغی و دیگران معاشرت داشت. در زمان شاه اسماعیل (۹۸۵-۹۸۴ ق) به خراسان مراجعت کرد و در آنجا با شاعرانی چون: شکیبی اصفهانی، ثنائی مشهدی و میرزا قلی میلی معاشرت داشت. محمد ولی از شاگردان مولانا ثاری تونی شمرده می‌شد که مشرق وی در سرودن شعر بود و از تربیت شدگان سلطان ابراهیم میرزای صفوی (م ۹۸۴ ق) است که در شهرهای مشهد، سمرقند و قزوین ملازم او بود. وی در بازگشت به وطن به کاشان رفت و در آنجا با صاحب «خلاصه الاشعار» ملاقات کرد. محمد ولی به سیستان نیز مسافرت کرد و مورد احترام ملک محمد فرارگرفت، وی مدت یکسال در آنجا به سربرد و قضایای در مدح ملک محمود گفت. محمد ولی سرانجام به دلیل سرسختی در حمایت از تشیع و عداوت شدید مخالفان، به فرمان دین محمد خان اربک، پسر جان بیگ، حواریزاده

و در آنجا سکنی گزید او در بلخ و ابوالقاسم احمد بن محمد خلیلی و ابوجعفر محمد بن حسین سجستانی و در بخارا از ابوبکر محمد بن منصور سفی و احمد بن سهر عتایی حدیث شنید. سجستانی از وی روایت کرده است. در ویرالچ درگذشت. او «الامالی» را در زمیته فقه تصنیف کرد. «التأوی الوولجیه» اثر مشهور اوست.

الاهلام (۱۲۶ ق)، معجم البلدان (۳۴۰/۵)، معجم المولودین (۲۶۰/۵)، هدیه العارفين (۵۶۸/۱)

ولولجی مروی، ابوعبدالله محمد بن صالح (س. چهارم ق)، شاعر. وی از شعرای عهد سمانی و غزنوی است که گریه مقدم شاعران سلطان محمود غزنوی (۳۲۱-۳۸۹ ق) بوده است. هوشی در «لباب الالباب» آورده که خواستند در بیت فارسی ولولجی را به عربی ترجمه کنند، ولی نتوانستند تا اینکه خواجه ابوالقاسم، سرزند ابوالعباس اسفهرانی با کوشش فراوان، توانست آن را ترجمه کند. برخی تذکرها شهرت وی و سوابحی ذکر کرده‌اند. اشعاری از وی در تذکرها آمده است.

نار - ادبیات در ایران (۲۲۱/۱)، تاریخ نظم و نثر (۲/۲)، دریکه (۹۵۰/۹)، شاعران بی‌دین (۲۰۲/۲)، فرهنگ سخنوران (۸۱۸)، لباب الالباب (۲۲/۲)، مجمع الفصحی (۱۶۶۷/۳)

ولی استرآبادی (س. نهم ق)، نقاش. از آثار او: تصویر ازدهای سهم‌کی، که در روی صخره‌ها قرار گرفته و عده‌ای تماشاچی، با ترس و حیرت تمام، به عظمت و دهشتناکی ازده، حیران گشته‌اند، با رقم: «اندر مولان ولی استرآبادی».

احوال و آثار نقاشان (۲۰۶/۳)

ولی‌الله مصور - ولی مصور

ولی تسیریزی، ولی‌الله حکیم‌پاشی - آقا لردربخانی.

ولی جان تسیریزی، فرزند قاسم (س. دهم ق)، نقاش. اهل تبریز و از شاگردان سیاوش بیگ گرجی بود. وی در شیوه سازی و آرایش آینه و زرافشانی و سرلوحه سازی و حل‌کاری مهارت داشت و تا حدی به اصول پرسپکتیو آشنا بود. ولی‌جان در تذهیب و اسیمی سازی سیاه قلمی تیر دست داشت و در فن تذهیب شیوه‌های ابتکاری به کار می‌برد. از آثار او: شیوه سازی

حیات وی مصادف است با همدورت امیر علیشیر نوایی (۹۰۶-۸۴۴ ق) و سلطان حسین بایقرا (۸۷۳-۹۱۱ ق). از شاگردان وی در تذهیب و خط ثلث، روح الله میرک هروی است که در مواردی از روی کارهای استاد مشق می نموده است. از آثار وی، کتبه سر در مسجد جامع راورنگاه، در هرات که به خط ثلث است، تصویر پر مهارت سلطان حسین بایقرا در الهسه سلطنتی که در بالای آن، شعری با خط ستمین نوشته شده و چپین رقم بهاده^۱ منته و بی مصور^۲، جلد روحنی زیبایی در شیر گل و مرغی دوره تیموری و سبک هراتی، با رقم «حسن ملا ولی» تصویر سلطان حسین بایقرا در جوانی که بر روی قالبچه ای نشسته و در پایین تصویر نیز چند خط نوشته شده و رقم آن به خط تحریری چپ است: «تصویر سلطان حسین بایقرا - بنده ولی مصور» تصویر شکارگاه سلطنتی که در گوشه چپ و پایین نقاشی به خط نستعلیق رقم نهاده^۳ عبده ولی مصور^۴ تصویر شتری که به رفجبری بسته شده، با رقم «عبده ولی مصور».

احوال و آثار نقاشان (۱/۲، ۱۴۰، ۱۴۱)، خوشنویسان و هنرمندان (۱۶، ۹۹، ۱۰۰، ۱۳۲)، گستان هنر (سی و سه، سی و نه)، هنرندان (۲۱)

ولته، فروع الملوك، فرزند ظهیرالسلطان (ز ۱۳۲۶ ق) نقاش، در آبرنگ مهارت داشت. از آثار وی، تصویر آبرنگی برادرش، محمد ناصر خان، خان خاقان، که به شیوه صمیم امیلک پرداخت شده و رقم «ولته» دارد. احوال و آثار نقاشان (۱۳۰۹/۳)، مشاهیر زمان (۲۴۵، ۲۴۶)

ولی مسووی، مولانا ولی قسطندر (من نسهم ق)، شاعر، متخلص به ولی، اهل خراسان بود و در دستگاه محمد بایسنقر (۸۰۲-۸۲۸ ق) و پیر میرزا خدمت می کرد زمانی که پیر بوداق میرزا (م ۸۷۰ ق) به هرات رفت و شاهراهن آنجا را با خود به شیراز برد، ولی هروی نیز جرو آنان بود. به آورده «تاریخ نظم و نثر» وی پیش از تألیف تذکره «مجالس النعاس» (۸۹۶ ق) در شیراز درگذشت و در همان جا به خاک سپرده شد. اشعاری از وی در تذکره ها آمده است.

تاریخ نظم و نثر (۳۰۹)، الذریعه (۱۷۸۱/۹)، صبح گلشن (۶۰۱)، فرهنگ سخنوران (۹۸۹)، مجالس النعاس (۴۰)

وئی الحاسب، قهقهستانی، ابو عبدالله حسین بن محمد

عبدالله خان از یک در حوالی قائنات گذشته شد و در روستای کارشک دشت بیاض به خاک سپرده شد، سال درگذشت وی را با اختلاف از ۹۹۹ تا ۱۰۱۵ ق نوشته اند. وی به آورده «تاریخ ادبیات در ایران» آنچه که بر روی سنگ قبرش نوشته شده منته احدی و الف (۱۰۰۱ ق) است. از آثار وی، «دیوان» شعر یوخی تذکره ها، مثنوی به نام «خسرو و شیرین» به وی نسبت می دهند.

تشکله آذر (۶۱۶-۶۰۶/۲)، بیاض المکنون (۵۲۸/۱)، سررگان قائن (۶۵۲-۶۴۴)، تاریخ ادبیات در ایران (۸۳۲-۸۳۷/۵)، تاریخ نظم و نثر (۵۰۸، ۴۵۸)، تذکره دور و نوسر (۹۲۹)، الذریعه (۱۲۸-۱۲۹)، سرمگ سخنوران (۹۸۸)، هالم لوی عباسی (۱۸۱-۱۸۰/۱)، مجمع المصنعا (۱۰۷-۱۰۵/۳)، مکتب و نثر (۵۹۰)، ۶۱۸، نتایج الابتکار (۷۲۸-۷۲۷)، همت اقلیم (۳۲۸/۲)، ۳۳

ولی شیرازی، محمد ولی میرزا، فرزند میرزا علی صدر (من سیردهم و چهاردهم ق)، شاعر، متخلص به ولی وی علاوه بر تحصیل علم، خط شکسته را خوب می نوشت. خانواده او از اهل فضل و دانش بودند و جانشین حاج اکبر نواب، صاحب «تذکره دلگشا»، متخلص به بسمله، از فضایی عصر خود بود. لازم به ذکر است: «توضیحات شیرازی، صاحب «آثار محمد» صاحب عنوان را ملتب به آقا شهزاده ذکر کرده است. از آثار وی، «دیوان» شعر.

آثار عجم (۵۷۷)، دانشمندان و سخن سرایان فارس (۵۰۳۸-۸۳۷)، الذریعه (۲۸۱-۹)، رأی، الف و ه (۲۰۷-۱)

ولی قلندر، ولی هروی، مولانا ولی قلندر.

ولی گیلانی (ز ۸۹۷ ق)، خطاط، از خوشنویسان معروف اقلام شمش گانه است که شکسته تعلیق را خوش می نوشت. از آثار وی، قطعه ای به قلم نیم دو دانگ خوش، با رقم «مشقه احمد الحضر الجانی، ولی گیلانی، من خط قبه الکتاب قاج السلطانی نور مرزده و برد مضمحه، تاریخ شهر محرم الحرام سنة سبع و تسعين و ثمانمائة الهجرية اسویه»

احوال و آثار خوشنویسان (۱۲۸۵/۲)

ولی مصور (من نهم و دهم ق)، نقاش و خطاط، مشهور به ملا ولی قلندر، اهل هرات بود و علاوه بر نقاشی در سرشتن خطوط، بخصوص ثلث مهارت داشت. در ایران

وهاب شیرازی، شیخ وهاب، فرزند شیخ محمد مؤمن، (ز ۱۲۵۷ ق)، نقاش، وی در شیراز ساکن بود و در شیوهٔ نحقی دینی هرمنه‌ای داشت. از آثار گرانقد وی، *لولهٔ حطی و ساخنی اسناداته‌ای است که «زیرتنامهٔ عاشورا»* به خط ناحقی بر آن مشق شده و کتبه‌های آن به جدول کشی کسب‌ی و گنهای ناخسی ریزی آرایش یافته و در انتهای ربارتنامه، تصویر دوخت سروی جلوه‌گر گشته است، با رقم: «این لوله زیارت عاشورا که بخط ناخس مشق شده، خط حقیر فقیر شیخ وهاب ولد عالیجناب مقدس القاب شیخ المکیخ شیخ محمد مؤمن شیرازی بتاریخ ۲۵ شهر شعبان المعظم من سنه ۱۲۵۷ هـ احوال و آثار نقاشان (۱۴۰۹/۳)

وهاب بن منته، ابو عبید الله پیروی صنعتانی نمایی. (۳۴- معنول ۱۱۰/۱۱۳/۱۱۴ ق)، حافظة محدث، مفسره، مورخ، اخباری، راهد و هابد، اصل او از هرات بود، پدرش، منته، در دورهٔ پادشاهی کسری ابوشیروان از هرات اخراج شد و به جریره العرب رفت، سپس در زمان پیامبر (ص) اسلام آورد و در یمس سکنی گزید. وهاب در زمان خلافت عثمان در یمس به دنیا آمد. اصحاب تراجم مراتب *مقدمه* رهد و جهد او، در صادرات ستوده‌اند. در زمان صمرالین عبدالعزیز وی عهده‌دار منصب فضاوت صنع در *کیمز بوکا* روایات سند در (مسند) کمی را نقل کرده، صمده دانش وی دربارهٔ اسرائیلیات و صحائف اهل کتاب بوده است. به آورده صاحب *اکشف الظنون* وی اولین کسی است که در موضوع قصص انبیا کتاب نوشته است. احمد بن حنبل گرید که او قدری بوده، سپس از این عقیده بازگشت. از

برادرش، همام بن منته، و ابن حاصر و ابوهزیره و ابومحمید و نعمان بن بشیر و جابر بن عبدالله و عبدالله بن عمرو بن عاص و عبدالله بن عمر خطاب و طاروس بن کيسان و انس بن مالک و عمرو بن شعيب و فتح یمانی حدیث شنید فرزندش، عبدالله و عبدالرحمان، و برادرزاده‌هایش هفیل بن معقل و عبدالصمد بن معقل، و حواده‌اش، ادریس بن مسان، و عمرو بن دینار و سماک بن فضال و خوف اعرابی و عاصم بن رجاء و یزید بن مسلم و یزید بن یزید بن جانو و عبدالله بن عثمان بن حثیم و اسرئیل ابرموسی و همام بن نافع و عیسی بن سنان و مغیره بن حکیم و مندر بن بجمان و جماعتی دیگر از وی روایت کرده‌اند. او در پایان عمر توسط یوسف بن عمر ثقفی حاکم یمس محبوس و توسط عثمان وی به قتل رسید. از آثار او، *تفسیر القرآن*؛ کتابی در «ذکر الملوك الموجه من حمير و حیارهم و قصصهم و قصورهم و اشعارهم»؛ *قصص الانبیاء*؛ *قصص الاخیر*؛ *مفتاح البلاد*؛ *الاسرئیلیات*؛ کتاب «القدر»

لاعلام (۱۵۰/۹)، تاریخ الاسلام (حوادث و وفیات ۱۰۱-۱۲۰-۱۲۹-۵۰۰) *سکرة الحفظ* (۱۱۰۰/۱) *تهدیب التهدیب* (۱۱۱/۱۲۷/۱۴)، *تهدیب الکمال* (۹/ ۲۸۷/۵۰۲)، *الثقات* (۴۸۸-۲۸۷/۵)، *المصرح و التمدیل* (ج ۴، ق ۲/۲)، *حلیة الاولیاء* (۸۱۰/۲)، *سیر السلا* (۵۴۴/۴۱-۵۵۷)، *شذرب الذهب* (۵۰/۱)، *طبقات ابن سعد* (۷۱-۷۰/۶)، *طبقات الصحابة* (۵۲)، *المهر* (۱۰۹/۱)، *کشف الظنون* (۱۳۲۸)، *سمیع الادباء* (۲۶۰-۵۹/۲)، *معجم المؤلفین* ۱۳-۱۷۴، *میرزا عبدالل* (۳۲۳/۴-۳۲۴)، *وفیات الاعیان* (۳۶-۳۵/۶)، *هدیه المعارف* (۵۰۱/۲)

مابط اصفهانی - همت اصفهانی، حسین عبداللّهی خورش.

هاتف اصفهانی، سید احمد حسینی (وف ۱۱۹۸ ق)، طیب و شهر اصل وی از اردوباد آذربایجان بود و اجدادش در زمان سلاطین صفویه به اصفهان مهاجرت کردند و در آن شهر سکّی گزیدند. هاتف در اصفهان به دنیا آمد و در همان جا به کسب دانش پرداخت و ریاضی، حکمت، طب و علوم عربی را آموخت او در طلب حکمت از محضر میرزا محمد نصیر طسب اصفهانی صاحب «مرآت الحقیقه» بهره برد و به کمک و ارشاد و اشراف او، در این علوم تبحر یافت و از اطنای نامدر عهد کریم حائز رتبه شد. در شاعری نیز مشتاق را به عنوان استاد خود اختیار نمود. وی با انجمن مشتاق، که محل تجمع طالبان تعهد در شعر بوده، ارتباط پیدا کرد و در حلقه درس و بحث میرزا نصیر و مشتاق، با لطفعلی بیگ آذر و مسیمان صیاحی یندگلی کاشی، دوستی و رفقت یافت. او مدتی ملازم و مورد توجه میر عبدالوهاب موسوی، حاکم اصفهان بود که پس از عزل حاکم، در آنجا نماند و به همراه لطفعلی بیگ آذر به قم و پس از مدتی به کاشان رفتند و از مصاحبان صیاحی شدند. بعضی از تذکرها، می گویند که این سه شاعر چندین بار به شهرهای کاشان، اصفهان و قم سفر کرده اند. هاتف سرانجام در قم درگذشت و در همان جا به خاک سپرده شد. بعضی از تذکرها فوت وی را در کاشان و مدّشی را در قم می دانند. هاتف در نظم عربی و فارسی ماهر بود و اشعار بسیاری در مدح ائمه اطهار (ع) و خصوصاً حضرت علی (ع) سروده است. وی در غزل شیوه معدی و خواجوی کرمانی را، که در آن عصر مرسوم بود، حیا کرد و در قصیده شیوه انوری و کمال الدین

اصفهانی را دنبال می کرد. ترجیع بند او که ظاهراً پندرتین شعر دوره بازگشت است، به ترجیعات شیخ محمدالدین عراقی شبیه می باشد. این ترجیع بند دارای پنج بند و در موضوع وحدت وجود است که هاتف به واسطه آن مشهور و معتبر گردید. از آثارش «دیوان» شعر، مشتمل بر قصاید، غزلیات، مقطعات، ترجیعات و رباعیات.

با کاروان حله (۱۳۱۵-۱۳۲۷)، تاریخ ادبیات ایران، برهان (۴/ ۱۸۷-۱۹۱)، تاریخ هیات ایران، در دوره سلوکش (۲/ ۳۱۰-۳۱۳)، تذکره روز روشن (۹۱۵-۹۱۷)، دانشمندان آذربایجان (۳۹۶)، دایرةالمعارف فارسی (۲/ ۲۲۲۶)، دیوان هاتف اصفهانی (۷-۱۶)، الدرر، (۹/ ۱۲۸۳، ۱۹/ ۲۳۲)، مسحاح (۶/ ۳۲۵-۳۲۶)، سفینه المممود (۱/ ۲۰۰-۲۰۹)، صبح گلش (۲۰۲-۶۰۳)، طرائق الحقائق (۳/ ۲۶۰)، فرهنگ سخنوران (۹۹۱)، کسارنامه پرزگان (۳۰۱)، الکسی و الاقب (۳/ ۲۸۹)، گنج سخن (۲/ ۱۵۰-۱۶۰)، نفت نامه (دین هاتف)، مجمع القصص (۶/ ۱۱۷۵-۱۰۸۴)، مکارم الآثار (۱/ ۷۲-۷۵)، مؤلفین کتب چاپی (۱/ ۲۹۶-۲۹۷)، ندیج الافکار (۲۸۶)، نگارستان دارا (۲۷۷-۲۷۸).

هاتف کاشانی، سید احمد حسینی - هاتف صفهانی

هاتفی جامی، مولانا عبداللّهی (وف ۹۲۷ ق)، شاعر، متخلص به هاتمی، در خرچرد جام، از توابع خراسان، به دنیا آمد و نزد دایی اش، عبدالرحمن جامی، به کسب فیض پرداخت. هاتمی از پرورش یافتگان انجمن فضلالی هرات در اواخر عهد تیموریان می باشد که اوایل عصر صفویه را نیز درک کرده است. وی سفرهایی به هرات نموده و با امیر

تفسیر (۶۲-۶۴، ۲۳۵-۲۳۶)، مجمع الفصحی (۱۶۴۶-۱۶۵۰)، منظومه‌های فارسی (۱۶۱۶-۱۶۲۲)، مؤلفی کتب چاپی (۱۰۵/۳-۱۰۶)، تخیج الادکار (۷۷۹، ۷۸۰)، هندیه الاحساب (۶۶۲)، هندیه اقلیم (۱۸۸۱/۲، ۱۸۸۶/۲).

هائمی حیوشناسی - هائمی جامی.

هائمی خوجردی - هائمی جامی.

هائمی سمنانی، حاج چود توم پور (۱۲۹۲-۱۳۷۰ ش)، شاعر معروف به هائمی سمنانی در سمنان به دتیب آمد. از او ادب جوانی به شعر روی آورد و بیشتر اشعارش که به در دوره قبل و بعد از انقلاب اسلامی ایران تقسیم می‌شود، مصابین مذهبی و انقلابی دارد. از هائمی سمنانی مجموعه اشعاری به نام «تدای دل» به جای مانده است. وی بر اثر بیماری قلبی درگذشت.
کیهان فرهنگی (س. ۵ ش. ۵ ص ۵۶)

هائمی قهرقش، سید قدربالله، فرزند سید علی (ش. ۱۳۰۰)، روزنامه‌نگار و شاعر در قصه قهرقش به دتیب آمد. از او ادب جوانی به تحصیل علوم و فضائل پرداخت و در ۱۳۳۱ ش روزنامه «هفت اصمهان» را منتشر نمود. از هم‌چنین از عصای انجمن ادبی پروانه و کمان می‌باشد. از دیگر آثار وی «دبوان» شعر.

تذکره شعری معاصر اصمهان، ۵۳۱، ۵۳۲، ۵۳۳، ۵۳۴، ۵۳۵، ۵۳۶، ۵۳۷، ۵۳۸، ۵۳۹، ۵۴۰، ۵۴۱، ۵۴۲، ۵۴۳، ۵۴۴، ۵۴۵، ۵۴۶، ۵۴۷، ۵۴۸، ۵۴۹، ۵۵۰، ۵۵۱، ۵۵۲، ۵۵۳، ۵۵۴، ۵۵۵، ۵۵۶، ۵۵۷، ۵۵۸، ۵۵۹، ۵۶۰، ۵۶۱، ۵۶۲، ۵۶۳، ۵۶۴، ۵۶۵، ۵۶۶، ۵۶۷، ۵۶۸، ۵۶۹، ۵۷۰، ۵۷۱، ۵۷۲، ۵۷۳، ۵۷۴، ۵۷۵، ۵۷۶، ۵۷۷، ۵۷۸، ۵۷۹، ۵۸۰، ۵۸۱، ۵۸۲، ۵۸۳، ۵۸۴، ۵۸۵، ۵۸۶، ۵۸۷، ۵۸۸، ۵۸۹، ۵۹۰، ۵۹۱، ۵۹۲، ۵۹۳، ۵۹۴، ۵۹۵، ۵۹۶، ۵۹۷، ۵۹۸، ۵۹۹، ۶۰۰، ۶۰۱، ۶۰۲، ۶۰۳، ۶۰۴، ۶۰۵، ۶۰۶، ۶۰۷، ۶۰۸، ۶۰۹، ۶۱۰، ۶۱۱، ۶۱۲، ۶۱۳، ۶۱۴، ۶۱۵، ۶۱۶، ۶۱۷، ۶۱۸، ۶۱۹، ۶۲۰، ۶۲۱، ۶۲۲، ۶۲۳، ۶۲۴، ۶۲۵، ۶۲۶، ۶۲۷، ۶۲۸، ۶۲۹، ۶۳۰، ۶۳۱، ۶۳۲، ۶۳۳، ۶۳۴، ۶۳۵، ۶۳۶، ۶۳۷، ۶۳۸، ۶۳۹، ۶۴۰، ۶۴۱، ۶۴۲، ۶۴۳، ۶۴۴، ۶۴۵، ۶۴۶، ۶۴۷، ۶۴۸، ۶۴۹، ۶۵۰، ۶۵۱، ۶۵۲، ۶۵۳، ۶۵۴، ۶۵۵، ۶۵۶، ۶۵۷، ۶۵۸، ۶۵۹، ۶۶۰، ۶۶۱، ۶۶۲، ۶۶۳، ۶۶۴، ۶۶۵، ۶۶۶، ۶۶۷، ۶۶۸، ۶۶۹، ۶۷۰، ۶۷۱، ۶۷۲، ۶۷۳، ۶۷۴، ۶۷۵، ۶۷۶، ۶۷۷، ۶۷۸، ۶۷۹، ۶۸۰، ۶۸۱، ۶۸۲، ۶۸۳، ۶۸۴، ۶۸۵، ۶۸۶، ۶۸۷، ۶۸۸، ۶۸۹، ۶۹۰، ۶۹۱، ۶۹۲، ۶۹۳، ۶۹۴، ۶۹۵، ۶۹۶، ۶۹۷، ۶۹۸، ۶۹۹، ۷۰۰، ۷۰۱، ۷۰۲، ۷۰۳، ۷۰۴، ۷۰۵، ۷۰۶، ۷۰۷، ۷۰۸، ۷۰۹، ۷۱۰، ۷۱۱، ۷۱۲، ۷۱۳، ۷۱۴، ۷۱۵، ۷۱۶، ۷۱۷، ۷۱۸، ۷۱۹، ۷۲۰، ۷۲۱، ۷۲۲، ۷۲۳، ۷۲۴، ۷۲۵، ۷۲۶، ۷۲۷، ۷۲۸، ۷۲۹، ۷۳۰، ۷۳۱، ۷۳۲، ۷۳۳، ۷۳۴، ۷۳۵، ۷۳۶، ۷۳۷، ۷۳۸، ۷۳۹، ۷۴۰، ۷۴۱، ۷۴۲، ۷۴۳، ۷۴۴، ۷۴۵، ۷۴۶، ۷۴۷، ۷۴۸، ۷۴۹، ۷۵۰، ۷۵۱، ۷۵۲، ۷۵۳، ۷۵۴، ۷۵۵، ۷۵۶، ۷۵۷، ۷۵۸، ۷۵۹، ۷۶۰، ۷۶۱، ۷۶۲، ۷۶۳، ۷۶۴، ۷۶۵، ۷۶۶، ۷۶۷، ۷۶۸، ۷۶۹، ۷۷۰، ۷۷۱، ۷۷۲، ۷۷۳، ۷۷۴، ۷۷۵، ۷۷۶، ۷۷۷، ۷۷۸، ۷۷۹، ۷۸۰، ۷۸۱، ۷۸۲، ۷۸۳، ۷۸۴، ۷۸۵، ۷۸۶، ۷۸۷، ۷۸۸، ۷۸۹، ۷۹۰، ۷۹۱، ۷۹۲، ۷۹۳، ۷۹۴، ۷۹۵، ۷۹۶، ۷۹۷، ۷۹۸، ۷۹۹، ۸۰۰، ۸۰۱، ۸۰۲، ۸۰۳، ۸۰۴، ۸۰۵، ۸۰۶، ۸۰۷، ۸۰۸، ۸۰۹، ۸۱۰، ۸۱۱، ۸۱۲، ۸۱۳، ۸۱۴، ۸۱۵، ۸۱۶، ۸۱۷، ۸۱۸، ۸۱۹، ۸۲۰، ۸۲۱، ۸۲۲، ۸۲۳، ۸۲۴، ۸۲۵، ۸۲۶، ۸۲۷، ۸۲۸، ۸۲۹، ۸۳۰، ۸۳۱، ۸۳۲، ۸۳۳، ۸۳۴، ۸۳۵، ۸۳۶، ۸۳۷، ۸۳۸، ۸۳۹، ۸۴۰، ۸۴۱، ۸۴۲، ۸۴۳، ۸۴۴، ۸۴۵، ۸۴۶، ۸۴۷، ۸۴۸، ۸۴۹، ۸۵۰، ۸۵۱، ۸۵۲، ۸۵۳، ۸۵۴، ۸۵۵، ۸۵۶، ۸۵۷، ۸۵۸، ۸۵۹، ۸۶۰، ۸۶۱، ۸۶۲، ۸۶۳، ۸۶۴، ۸۶۵، ۸۶۶، ۸۶۷، ۸۶۸، ۸۶۹، ۸۷۰، ۸۷۱، ۸۷۲، ۸۷۳، ۸۷۴، ۸۷۵، ۸۷۶، ۸۷۷، ۸۷۸، ۸۷۹، ۸۸۰، ۸۸۱، ۸۸۲، ۸۸۳، ۸۸۴، ۸۸۵، ۸۸۶، ۸۸۷، ۸۸۸، ۸۸۹، ۸۹۰، ۸۹۱، ۸۹۲، ۸۹۳، ۸۹۴، ۸۹۵، ۸۹۶، ۸۹۷، ۸۹۸، ۸۹۹، ۹۰۰، ۹۰۱، ۹۰۲، ۹۰۳، ۹۰۴، ۹۰۵، ۹۰۶، ۹۰۷، ۹۰۸، ۹۰۹، ۹۱۰، ۹۱۱، ۹۱۲، ۹۱۳، ۹۱۴، ۹۱۵، ۹۱۶، ۹۱۷، ۹۱۸، ۹۱۹، ۹۲۰، ۹۲۱، ۹۲۲، ۹۲۳، ۹۲۴، ۹۲۵، ۹۲۶، ۹۲۷، ۹۲۸، ۹۲۹، ۹۳۰، ۹۳۱، ۹۳۲، ۹۳۳، ۹۳۴، ۹۳۵، ۹۳۶، ۹۳۷، ۹۳۸، ۹۳۹، ۹۴۰، ۹۴۱، ۹۴۲، ۹۴۳، ۹۴۴، ۹۴۵، ۹۴۶، ۹۴۷، ۹۴۸، ۹۴۹، ۹۵۰، ۹۵۱، ۹۵۲، ۹۵۳، ۹۵۴، ۹۵۵، ۹۵۶، ۹۵۷، ۹۵۸، ۹۵۹، ۹۶۰، ۹۶۱، ۹۶۲، ۹۶۳، ۹۶۴، ۹۶۵، ۹۶۶، ۹۶۷، ۹۶۸، ۹۶۹، ۹۷۰، ۹۷۱، ۹۷۲، ۹۷۳، ۹۷۴، ۹۷۵، ۹۷۶، ۹۷۷، ۹۷۸، ۹۷۹، ۹۸۰، ۹۸۱، ۹۸۲، ۹۸۳، ۹۸۴، ۹۸۵، ۹۸۶، ۹۸۷، ۹۸۸، ۹۸۹، ۹۹۰، ۹۹۱، ۹۹۲، ۹۹۳، ۹۹۴، ۹۹۵، ۹۹۶، ۹۹۷، ۹۹۸، ۹۹۹، ۱۰۰۰، ۱۰۰۱، ۱۰۰۲، ۱۰۰۳، ۱۰۰۴، ۱۰۰۵، ۱۰۰۶، ۱۰۰۷، ۱۰۰۸، ۱۰۰۹، ۱۰۱۰، ۱۰۱۱، ۱۰۱۲، ۱۰۱۳، ۱۰۱۴، ۱۰۱۵، ۱۰۱۶، ۱۰۱۷، ۱۰۱۸، ۱۰۱۹، ۱۰۲۰، ۱۰۲۱، ۱۰۲۲، ۱۰۲۳، ۱۰۲۴، ۱۰۲۵، ۱۰۲۶، ۱۰۲۷، ۱۰۲۸، ۱۰۲۹، ۱۰۳۰، ۱۰۳۱، ۱۰۳۲، ۱۰۳۳، ۱۰۳۴، ۱۰۳۵، ۱۰۳۶، ۱۰۳۷، ۱۰۳۸، ۱۰۳۹، ۱۰۴۰، ۱۰۴۱، ۱۰۴۲، ۱۰۴۳، ۱۰۴۴، ۱۰۴۵، ۱۰۴۶، ۱۰۴۷، ۱۰۴۸، ۱۰۴۹، ۱۰۵۰، ۱۰۵۱، ۱۰۵۲، ۱۰۵۳، ۱۰۵۴، ۱۰۵۵، ۱۰۵۶، ۱۰۵۷، ۱۰۵۸، ۱۰۵۹، ۱۰۶۰، ۱۰۶۱، ۱۰۶۲، ۱۰۶۳، ۱۰۶۴، ۱۰۶۵، ۱۰۶۶، ۱۰۶۷، ۱۰۶۸، ۱۰۶۹، ۱۰۷۰، ۱۰۷۱، ۱۰۷۲، ۱۰۷۳، ۱۰۷۴، ۱۰۷۵، ۱۰۷۶، ۱۰۷۷، ۱۰۷۸، ۱۰۷۹، ۱۰۸۰، ۱۰۸۱، ۱۰۸۲، ۱۰۸۳، ۱۰۸۴، ۱۰۸۵، ۱۰۸۶، ۱۰۸۷، ۱۰۸۸، ۱۰۸۹، ۱۰۹۰، ۱۰۹۱، ۱۰۹۲، ۱۰۹۳، ۱۰۹۴، ۱۰۹۵، ۱۰۹۶، ۱۰۹۷، ۱۰۹۸، ۱۰۹۹، ۱۱۰۰، ۱۱۰۱، ۱۱۰۲، ۱۱۰۳، ۱۱۰۴، ۱۱۰۵، ۱۱۰۶، ۱۱۰۷، ۱۱۰۸، ۱۱۰۹، ۱۱۱۰، ۱۱۱۱، ۱۱۱۲، ۱۱۱۳، ۱۱۱۴، ۱۱۱۵، ۱۱۱۶، ۱۱۱۷، ۱۱۱۸، ۱۱۱۹، ۱۱۲۰، ۱۱۲۱، ۱۱۲۲، ۱۱۲۳، ۱۱۲۴، ۱۱۲۵، ۱۱۲۶، ۱۱۲۷، ۱۱۲۸، ۱۱۲۹، ۱۱۳۰، ۱۱۳۱، ۱۱۳۲، ۱۱۳۳، ۱۱۳۴، ۱۱۳۵، ۱۱۳۶، ۱۱۳۷، ۱۱۳۸، ۱۱۳۹، ۱۱۴۰، ۱۱۴۱، ۱۱۴۲، ۱۱۴۳، ۱۱۴۴، ۱۱۴۵، ۱۱۴۶، ۱۱۴۷، ۱۱۴۸، ۱۱۴۹، ۱۱۵۰، ۱۱۵۱، ۱۱۵۲، ۱۱۵۳، ۱۱۵۴، ۱۱۵۵، ۱۱۵۶، ۱۱۵۷، ۱۱۵۸، ۱۱۵۹، ۱۱۶۰، ۱۱۶۱، ۱۱۶۲، ۱۱۶۳، ۱۱۶۴، ۱۱۶۵، ۱۱۶۶، ۱۱۶۷، ۱۱۶۸، ۱۱۶۹، ۱۱۷۰، ۱۱۷۱، ۱۱۷۲، ۱۱۷۳، ۱۱۷۴، ۱۱۷۵، ۱۱۷۶، ۱۱۷۷، ۱۱۷۸، ۱۱۷۹، ۱۱۸۰، ۱۱۸۱، ۱۱۸۲، ۱۱۸۳، ۱۱۸۴، ۱۱۸۵، ۱۱۸۶، ۱۱۸۷، ۱۱۸۸، ۱۱۸۹، ۱۱۹۰، ۱۱۹۱، ۱۱۹۲، ۱۱۹۳، ۱۱۹۴، ۱۱۹۵، ۱۱۹۶، ۱۱۹۷، ۱۱۹۸، ۱۱۹۹، ۱۲۰۰، ۱۲۰۱، ۱۲۰۲، ۱۲۰۳، ۱۲۰۴، ۱۲۰۵، ۱۲۰۶، ۱۲۰۷، ۱۲۰۸، ۱۲۰۹، ۱۲۱۰، ۱۲۱۱، ۱۲۱۲، ۱۲۱۳، ۱۲۱۴، ۱۲۱۵، ۱۲۱۶، ۱۲۱۷، ۱۲۱۸، ۱۲۱۹، ۱۲۲۰، ۱۲۲۱، ۱۲۲۲، ۱۲۲۳، ۱۲۲۴، ۱۲۲۵، ۱۲۲۶، ۱۲۲۷، ۱۲۲۸، ۱۲۲۹، ۱۲۳۰، ۱۲۳۱، ۱۲۳۲، ۱۲۳۳، ۱۲۳۴، ۱۲۳۵، ۱۲۳۶، ۱۲۳۷، ۱۲۳۸، ۱۲۳۹، ۱۲۴۰، ۱۲۴۱، ۱۲۴۲، ۱۲۴۳، ۱۲۴۴، ۱۲۴۵، ۱۲۴۶، ۱۲۴۷، ۱۲۴۸، ۱۲۴۹، ۱۲۵۰، ۱۲۵۱، ۱۲۵۲، ۱۲۵۳، ۱۲۵۴، ۱۲۵۵، ۱۲۵۶، ۱۲۵۷، ۱۲۵۸، ۱۲۵۹، ۱۲۶۰، ۱۲۶۱، ۱۲۶۲، ۱۲۶۳، ۱۲۶۴، ۱۲۶۵، ۱۲۶۶، ۱۲۶۷، ۱۲۶۸، ۱۲۶۹، ۱۲۷۰، ۱۲۷۱، ۱۲۷۲، ۱۲۷۳، ۱۲۷۴، ۱۲۷۵، ۱۲۷۶، ۱۲۷۷، ۱۲۷۸، ۱۲۷۹، ۱۲۸۰، ۱۲۸۱، ۱۲۸۲، ۱۲۸۳، ۱۲۸۴، ۱۲۸۵، ۱۲۸۶، ۱۲۸۷، ۱۲۸۸، ۱۲۸۹، ۱۲۹۰، ۱۲۹۱، ۱۲۹۲، ۱۲۹۳، ۱۲۹۴، ۱۲۹۵، ۱۲۹۶، ۱۲۹۷، ۱۲۹۸، ۱۲۹۹، ۱۳۰۰، ۱۳۰۱، ۱۳۰۲، ۱۳۰۳، ۱۳۰۴، ۱۳۰۵، ۱۳۰۶، ۱۳۰۷، ۱۳۰۸، ۱۳۰۹، ۱۳۱۰، ۱۳۱۱، ۱۳۱۲، ۱۳۱۳، ۱۳۱۴، ۱۳۱۵، ۱۳۱۶، ۱۳۱۷، ۱۳۱۸، ۱۳۱۹، ۱۳۲۰، ۱۳۲۱، ۱۳۲۲، ۱۳۲۳، ۱۳۲۴، ۱۳۲۵، ۱۳۲۶، ۱۳۲۷، ۱۳۲۸، ۱۳۲۹، ۱۳۳۰، ۱۳۳۱، ۱۳۳۲، ۱۳۳۳، ۱۳۳۴، ۱۳۳۵، ۱۳۳۶، ۱۳۳۷، ۱۳۳۸، ۱۳۳۹، ۱۳۴۰، ۱۳۴۱، ۱۳۴۲، ۱۳۴۳، ۱۳۴۴، ۱۳۴۵، ۱۳۴۶، ۱۳۴۷، ۱۳۴۸، ۱۳۴۹، ۱۳۵۰، ۱۳۵۱، ۱۳۵۲، ۱۳۵۳، ۱۳۵۴، ۱۳۵۵، ۱۳۵۶، ۱۳۵۷، ۱۳۵۸، ۱۳۵۹، ۱۳۶۰، ۱۳۶۱، ۱۳۶۲، ۱۳۶۳، ۱۳۶۴، ۱۳۶۵، ۱۳۶۶، ۱۳۶۷، ۱۳۶۸، ۱۳۶۹، ۱۳۷۰، ۱۳۷۱، ۱۳۷۲، ۱۳۷۳، ۱۳۷۴، ۱۳۷۵، ۱۳۷۶، ۱۳۷۷، ۱۳۷۸، ۱۳۷۹، ۱۳۸۰، ۱۳۸۱، ۱۳۸۲، ۱۳۸۳، ۱۳۸۴، ۱۳۸۵، ۱۳۸۶، ۱۳۸۷، ۱۳۸۸، ۱۳۸۹، ۱۳۹۰، ۱۳۹۱، ۱۳۹۲، ۱۳۹۳، ۱۳۹۴، ۱۳۹۵، ۱۳۹۶، ۱۳۹۷، ۱۳۹۸، ۱۳۹۹، ۱۴۰۰، ۱۴۰۱، ۱۴۰۲، ۱۴۰۳، ۱۴۰۴، ۱۴۰۵، ۱۴۰۶، ۱۴۰۷، ۱۴۰۸، ۱۴۰۹، ۱۴۱۰، ۱۴۱۱، ۱۴۱۲، ۱۴۱۳، ۱۴۱۴، ۱۴۱۵، ۱۴۱۶، ۱۴۱۷، ۱۴۱۸، ۱۴۱۹، ۱۴۲۰، ۱۴۲۱، ۱۴۲۲، ۱۴۲۳، ۱۴۲۴، ۱۴۲۵، ۱۴۲۶، ۱۴۲۷، ۱۴۲۸، ۱۴۲۹، ۱۴۳۰، ۱۴۳۱، ۱۴۳۲، ۱۴۳۳، ۱۴۳۴، ۱۴۳۵، ۱۴۳۶، ۱۴۳۷، ۱۴۳۸، ۱۴۳۹، ۱۴۴۰، ۱۴۴۱، ۱۴۴۲، ۱۴۴۳، ۱۴۴۴، ۱۴۴۵، ۱۴۴۶، ۱۴۴۷، ۱۴۴۸، ۱۴۴۹، ۱۴۵۰، ۱۴۵۱، ۱۴۵۲، ۱۴۵۳، ۱۴۵۴، ۱۴۵۵، ۱۴۵۶، ۱۴۵۷، ۱۴۵۸، ۱۴۵۹، ۱۴۶۰، ۱۴۶۱، ۱۴۶۲، ۱۴۶۳، ۱۴۶۴، ۱۴۶۵، ۱۴۶۶، ۱۴۶۷، ۱۴۶۸، ۱۴۶۹، ۱۴۷۰، ۱۴۷۱، ۱۴۷۲، ۱۴۷۳، ۱۴۷۴، ۱۴۷۵، ۱۴۷۶، ۱۴۷۷، ۱۴۷۸، ۱۴۷۹، ۱۴۸۰، ۱۴۸۱، ۱۴۸۲، ۱۴۸۳، ۱۴۸۴، ۱۴۸۵، ۱۴۸۶، ۱۴۸۷، ۱۴۸۸، ۱۴۸۹، ۱۴۹۰، ۱۴۹۱، ۱۴۹۲، ۱۴۹۳، ۱۴۹۴، ۱۴۹۵، ۱۴۹۶، ۱۴۹۷، ۱۴۹۸، ۱۴۹۹، ۱۵۰۰، ۱۵۰۱، ۱۵۰۲، ۱۵۰۳، ۱۵۰۴، ۱۵۰۵، ۱۵۰۶، ۱۵۰۷، ۱۵۰۸، ۱۵۰۹، ۱۵۱۰، ۱۵۱۱، ۱۵۱۲، ۱۵۱۳، ۱۵۱۴، ۱۵۱۵، ۱۵۱۶، ۱۵۱۷، ۱۵۱۸، ۱۵۱۹، ۱۵۲۰، ۱۵۲۱، ۱۵۲۲، ۱۵۲۳، ۱۵۲۴، ۱۵۲۵، ۱۵۲۶، ۱۵۲۷، ۱۵۲۸، ۱۵۲۹، ۱۵۳۰، ۱۵۳۱، ۱۵۳۲، ۱۵۳۳، ۱۵۳۴، ۱۵۳۵، ۱۵۳۶، ۱۵۳۷، ۱۵۳۸، ۱۵۳۹، ۱۵۴۰، ۱۵۴۱، ۱۵۴۲، ۱۵۴۳، ۱۵۴۴، ۱۵۴۵، ۱۵۴۶، ۱۵۴۷، ۱۵۴۸، ۱۵۴۹، ۱۵۵۰، ۱۵۵۱، ۱۵۵۲، ۱۵۵۳، ۱۵۵۴، ۱۵۵۵، ۱۵۵۶، ۱۵۵۷، ۱۵۵۸، ۱۵۵۹، ۱۵۶۰، ۱۵۶۱، ۱۵۶۲، ۱۵۶۳، ۱۵۶۴، ۱۵۶۵، ۱۵۶۶، ۱۵۶۷، ۱۵۶۸، ۱۵۶۹، ۱۵۷۰، ۱۵۷۱، ۱۵۷۲، ۱۵۷۳، ۱۵۷۴، ۱۵۷۵، ۱۵۷۶، ۱۵۷۷، ۱۵۷۸، ۱۵۷۹، ۱۵۸۰، ۱۵۸۱، ۱۵۸۲، ۱۵۸۳، ۱۵۸۴، ۱۵۸۵، ۱۵۸۶، ۱۵۸۷، ۱۵۸۸، ۱۵۸۹، ۱۵۹۰، ۱۵۹۱، ۱۵۹۲، ۱۵۹۳، ۱۵۹۴، ۱۵۹۵، ۱۵۹۶، ۱۵۹۷، ۱۵۹۸، ۱۵۹۹، ۱۶۰۰، ۱۶۰۱، ۱۶۰۲، ۱۶۰۳، ۱۶۰۴، ۱۶۰۵، ۱۶۰۶، ۱۶۰۷، ۱۶۰۸، ۱۶۰۹، ۱۶۱۰، ۱۶۱۱، ۱۶۱۲، ۱۶۱۳، ۱۶۱۴، ۱۶۱۵، ۱۶۱۶، ۱۶۱۷، ۱۶۱۸، ۱۶۱۹، ۱۶۲۰، ۱۶۲۱، ۱۶۲۲، ۱۶۲۳، ۱۶۲۴، ۱۶۲۵، ۱۶۲۶، ۱۶۲۷، ۱۶۲۸، ۱۶۲۹، ۱۶۳۰، ۱۶۳۱، ۱۶۳۲، ۱۶۳۳، ۱۶۳۴، ۱۶۳۵، ۱۶۳۶، ۱۶۳۷، ۱۶۳۸، ۱۶۳۹، ۱۶۴۰، ۱۶۴۱، ۱۶۴۲، ۱۶۴۳، ۱۶۴۴، ۱۶۴۵، ۱۶۴۶، ۱۶۴۷، ۱۶۴۸، ۱۶۴۹، ۱۶۵۰، ۱۶۵۱، ۱۶۵۲، ۱۶۵۳، ۱۶۵۴، ۱۶۵۵، ۱۶۵۶، ۱۶۵۷، ۱۶۵۸، ۱۶۵۹، ۱۶۶۰، ۱۶۶۱، ۱۶۶۲، ۱۶۶۳، ۱۶۶۴، ۱۶۶۵، ۱۶۶۶، ۱۶۶۷، ۱۶۶۸، ۱۶۶۹، ۱۶۷۰، ۱۶۷۱، ۱۶۷۲، ۱۶۷۳، ۱۶۷۴، ۱۶۷۵، ۱۶۷۶، ۱۶۷۷، ۱۶۷۸، ۱۶۷۹، ۱۶۸۰، ۱۶۸۱، ۱۶۸۲، ۱۶۸۳، ۱۶۸۴، ۱۶۸۵، ۱۶۸۶، ۱۶۸۷، ۱۶۸۸، ۱۶۸۹، ۱۶۹۰، ۱۶۹۱، ۱۶۹۲، ۱۶۹۳، ۱۶۹۴، ۱۶۹۵، ۱۶۹۶، ۱۶۹۷، ۱۶۹۸، ۱۶۹۹، ۱۷۰۰، ۱۷۰۱، ۱۷۰۲، ۱۷۰۳، ۱۷۰۴، ۱۷۰۵، ۱۷۰۶، ۱۷۰۷، ۱۷۰۸، ۱۷۰۹، ۱۷۱۰، ۱۷۱۱، ۱۷۱۲، ۱۷۱۳، ۱۷۱۴، ۱۷۱۵، ۱۷۱۶، ۱۷۱۷، ۱۷۱۸، ۱۷۱۹، ۱۷۲۰، ۱۷۲۱، ۱۷۲۲، ۱۷۲۳، ۱۷۲۴، ۱۷۲۵، ۱۷۲۶، ۱۷۲۷، ۱۷۲۸، ۱۷۲۹، ۱۷۳۰، ۱۷۳۱، ۱۷۳۲، ۱۷۳۳، ۱۷۳۴، ۱۷۳۵، ۱۷۳۶، ۱۷۳۷، ۱۷۳۸، ۱۷۳۹، ۱۷۴۰، ۱۷۴۱، ۱۷۴۲، ۱۷۴۳، ۱۷۴۴، ۱۷۴۵، ۱۷۴۶، ۱۷۴۷، ۱۷۴۸، ۱۷۴۹، ۱۷۵۰، ۱۷۵۱، ۱۷۵۲، ۱۷۵۳، ۱۷۵۴، ۱۷۵۵، ۱۷۵۶، ۱۷۵۷، ۱۷۵۸، ۱۷۵۹، ۱۷۶۰، ۱۷۶۱، ۱۷۶۲، ۱۷۶۳، ۱۷۶۴، ۱۷۶۵، ۱۷۶۶، ۱۷۶۷، ۱۷۶۸، ۱۷۶۹، ۱۷۷۰، ۱۷۷۱، ۱۷۷۲، ۱۷۷۳، ۱۷۷۴، ۱۷۷۵، ۱۷۷۶، ۱۷۷۷، ۱۷۷۸، ۱۷۷۹، ۱۷۸۰، ۱۷۸۱، ۱۷۸۲، ۱۷۸۳، ۱۷۸۴، ۱۷۸

هادی اصفهانی، فرزند محمد علی. (س یازدهم ق)، خطاط. از آثار وی یک قطعه ثلث وقاع دو دانگ جلی عالی و نسخ کتابت خوش، با رقم «مشقه العبد المذنب المحتاج ابن محمد علی، هادی الاصفهانی».

احوال و آثار خوشنویسان (۱۲۲۵/۲)

هادی یزدجردی - هادی یزدجردی

هادی شهرستانی، میرزا هادی، فرزند میرزا رفیع صدرالرفیع الدین. (س یازدهم ق)، شاعر در ابتدا احتساب مدّلتک یا ری بود. پس از مدتی به هندوستان رفت و در آنجا به مناصب و درجات بالایی رسید. او در زمان تألیف «تذکره نصرآبادی» (۱۰۸۳ ق) در هند به سر می‌رسیده است. طبع خوبی داشت و شعر می‌سرود. از آثارش «دیوان شعر

آشکده آذر» (۱۰۳۳/۳)، تذکره نصرآبادی (۹۶)، الذریعه (۱۲۸۶/۹)، صبح گلشن (۶۰۲/۳)، فرهنگ سخنوران (۹۹۳)، کسروی هند (۱۵۲۶-۱۵۳۵/۲) لغت نامه (دین هادی)

هادی کاشانی - هادی یزدجردی

هادی کاشی، میرزا عبدالهادی، فرزند میرزا علی رضا تجلی. (س یازدهم ق)، شاعر، متخلص به هادی. وی در اواخر عمر ملهم تخلص می‌نمود. اهل کاشان بود. در حدود هیجده سالگی، برای تحصیل، از کاشان خارج شد و در آنجا به تحصیل پرداخت. سپس به اصفهان رفت و چندی بر در این دیار سکنی گزید، بعد از مدتی به کاشان، یزد به سر آمد. درگذشت و گروهی نیز از محضر او بهره بردند. از وی اشعاری «فی مائده است صاحب تذکره میخانه» آثاری به او نسبت می‌دهند، از جمله: کتابی در وصف معراج پیامبر (ص)، مجموعه «مزیات»، «مثنوی»، «تذکره» به چهارده هزار بیت و «سامی نامه»

تذکره میخانه (۹۲۶-۹۳۶)، الذریعه (۱۲۸۶/۹)، صبح گلشن (۶۰۲/۳)، فرهنگ سخنوران (۹۹۳).

هادی مترجم - مترجم اصفهانی

هادی یزدجردی، میر محمد هادی. (وف ۹۵۰ ی)، طیب و شاعر، متخلص به هادی. گفته‌اند که اصل وی از یزدجرد است و در کاشان نشو و نما یافت، به همین دلیل به او کاشی هم می‌گویند. به آورده «تاریخ نظم و نثر» او

دریافت احاطه روایت و از آخوند خراسانی به دریافت اجازه اجتهاد نایل گشت. سپس به ایران بازگشت و بنا به خواهش بزرگانی چون حاج میرزا حبیب خراسانی و حاج شیخ حسنعلی اصفهانی مدتی در مشهد ماند. سپس به بیرجند رفت و تا آخر عمر به تربیت و ارشاد معنوی مردم مشغول بود. وی در دوره اول مجلس شورای ملی از طرف آخوند خراسانی به عنوان مجتهد طراز اول معرفی گردید، وی پذیرفت و عهده دار ریاست انجمن ولایتی گردید. در بیرجند درگذشت. از آثارش: «ستان الناظر» یا «ستان الناظرین» به سبک «کشکوب» شیخ بهایی، «آئین سخنوری»، «ترجمه ادب الکبیر» یا «درة الیتمه» ابن مقفع، ترجمه «نامه حضرت امیر (ع) به مالک اشتر» یا «عهدنامه مالک اشتر»، «دو آن» شعر، «مائده محمدیه» شعر

پارسا س ایسی (۱۲۳)، الذریعه (۱۰۸/۲)، ۷۶/۲، ۱۱۹، ۱۲۰، ۱۲۸۵/۹، ۱۰/۱۹، صد سال شعر خراسان (۵۹۸)، ۶۰۵، مؤلفین کتب چاپی (۷۳۹-۷۴۰)، سیورای (۲۰۶-۲۰۵)، یسما (س ۷، ش ۱۱ ص ۵۰۸، ۵۰۴)

هادی. (ز ۱۲۳۹ ق)، خطاط. از آثار وی یک نسخه «ژاد المعاده» رحلی، دو صفحه اول متن و حاشیه مذهب مراجع عالی، نسخ کتابت خوش و ترجمه تملیق کتات، جنتی متوسطه، با رقم

«در کنگ بدنه دوگاه خمسری هادی نوشت از پسی تاریخ سال او انجم رهی کباب که رادالمعاد سلطان است»

۱۲۳۹ ق

احوال و آثار خوشنویسان (۱۲۲۵/۲)

هادی ابرقویی، میر هادی. (س یازدهم ق)، شاعر. اهل ابرق و برادر میر برهان ابرقویی بود. وی بیشتر عمر خود را در شیراز گذراند و تارای طبع شعر خوبی بود. از او است از پیروی دل به جانر باید گشت در هر هی اشن کشیده سر باید گشت سی سال به غلتم به رهی پرده است که امروز تمام راه پر باید گشت

تذکره دور روشن (۹۱۹)، تذکره سخنوران یزد (۳۵۵)، تذکره نصرآبادی (۳۰۲، ۳۰۱)، دانشمندان و سخن سوزان فارس (۸۳۸-۸۳۸/۵)، الذریعه (۱۲۸۵/۹)، فرهنگ سخنوران (۹۹۳)، سراب الفصاحه (۷۰۳، ۷۰۲)

بروجردی است و به خطابه وی هادی بروجردی گفته‌اند. وی در عهد شاه طهماسب صفوی می‌زیست و در علم طب ماهر بود. شاه طهماسب او را به احتساب سمانک ایران گماشت. هادی در اواخر عمر توبه کرد و به تولیت آستان قدس رضوی مفتخر گردید و به طاعت و عبادت پرداخت و طبع شعر خوبی داشت و اشعاری از وی در تذکرها نقل شده است. در «تحفه سامی» صاحب سران تحت نام هادی موسوی آورده شده است. شیخ آقا سرگ تهرانی در «الدریه» از هادی اصفهانی (م ۹۵۰ ق) فرزند شاه تقی شیخ الاسلام، نام می‌برد و او را با هادی بروجردی و هادی موسوی یکی می‌داند. همچنین محمد صاهر نصرآبادی در «تذکره خویش» (تألیف شده در ۱۰۸۳ ق) از معاصر خود میر محمد هادی، عموراده میر عبدلرراق کاشی، که شغل طبابت داشته و شعر هم می‌گفته ذکر کرده است. آورده است، بر این اساس در «فرهنگ سخوران» هادی کاشی تنظیم یافته و این شخصیت با صاحب سران جمع شده است.

تاریخ نظم و نثر (۶۶۵)، نسخه سامی (۳۸۳۷)، تذکره ویر روشن (۹۲۰)، تذکره نصرآبادی (۱۱۵)، الدریه (۹)، ۱۲۸۵، ۱۲۸۶، صبح گشس (۶۰۲)، فرهنگ سخنوران (۹۹۲، ۹۹۳).

هارون جویری، خواجه شرف الدین هارون، فرزند حوچه شمس الدین محمد صاحب‌دیوان، (مقرول ۶۸۵ ق)، شاعر ری و وزیر «دخا» و داماد احمد بن مستعصم، آخرین حلیقه عباسی، بود که پس از مرگ عضدالملک جرجینی حاکم بغداد گردید. وی از ممدوحان سعدی شیرازی و همام تبریزی بود و همام، مثنوی «صحت نامه» خود را به نام او سرود و خود نیز دارای طبع خوبی بود و شعر می‌سرود. وی سرانجام به دستور ارغون ایلخان مغول و به جونی به سعایت خواجه میرالدین مستوفی و به دست امیر آروق، برادر یوقا، به قتل رسید. از آثارش «دیوان» شعر

از سعدی تا حسن (۳۱، ۲۰)، تاریخ ادبیات دو ایران (۲/ ۷۱۷، ۷۲۰، ۱۲۱۲)، تاریخ گزیده (۵۹۷)، تاریخ نظم و نثر (۷۴۱)، الدریه (۱۲۸۷/۹)، ریاض الصربین (۱۶۰)، صبح گشس (۶۰۴، ۶۰۵)، فرهنگ سخوران (۹۹۲)، لغت‌نامه (۲۲۹)، معجم المصدا (۷/۲، ۸، ۸۱۸، ۳/ ۲۲۹).

هاشم (س دوازدهم ق)، خطاط، بیانی در «احوال و آثار خوشنویسان» کتابت قرآنی را به وی نسبت می‌دهد که تاریخ آتمامش ۱۱۹۸ ق است. ماده تاریخ آتمام این قرآن را

شاهر معروف، صیاحی بیدگلی، به نظم درآورده است و از مضمون آن چند بیت، چنین دانسته می‌شود که میرزا هاشم از خوشنویسان خط نسخ و در این شیوه مشعر بوده است. اسوال و آثار خوشنویسان (۱۲۲۶/۴).

هاشم شیرازی، آقا محمد هاشم به ذهبی شیرازی، آقا محمد هاشم

هاشم قریباغی، (ز ۱۲۸۱ ق)، خطاط. از آثار وی یک قطعه به قلم دو دانگ و کتابت خوش، با رقم، «کتاب المبد المذهب هاشم قریباغی ۱۲۸۱» اسوال و آثار خوشنویسان (۹۵۸/۳).

هاشم مدحی، (رح ۱۰۰۰ ق)، خطاط، طعراسیس و مدحی، از هنرمندان دوقصون بوده و در حدود ۱۰۰۰ ق مدست هری داشته است. از آثار وی «تصویر طعراسیس شیرازی که از جملات (نادره عیب مظهر العجایب...) تشکیل یافته، با رقم «کاتبه الفکر الحفیر هاشم» تصویر طعراسیس شیرازی، با رقم «فاطمة و کاتبه هاشم مدحی». اسوال و آثار نقاشان (۱۲۱۶/۳).

هاشم مدحی، (س نهم ق)، مدحی و خطاط وی از مدحیان و تشعیر سازان نامی عصر خود بود که در کتابخانه بهرام میرزا به خدمت مشعرون بوده و خط را نیز بیگو می‌نوشته است. از آثار وی قطعه خط زیبایی در مرقع بهرام میرزای صفوی، که حواشی و اطراف آن و نه تردستی تمام تدحیب کرده و رقم نهاده: «حیره العبد هاشم المدحی». اسوال و آثار نقاشان (۱۲۱۲/۳).

هاشمی، سید طاهر سمیع زاده، (تو ۱۳۳۲ ق)، هاشم دینی، «قیه شافعی، صوفی، مدرسی، خطاط و شاعر. وی از فقها و علمای بزرگ شافعیه کردستان و مشایخ فرقه قادریه است. در دولت آباد روانسر به دنیا آمد و مقدمات علوم را در همان جا فراگرفت. سپس نزد ملا محمد رحیم مستدجی و بدیع الزمان مستدجی به تکمیل معلومات خویش پرداخت و از محضر اساتید دیگری مانند شیخ محمد نجیب کردانی و شیخ مصطفی نجیب رسید. اما رسول و شیخ حبیب الله کاشوری نیز بهره‌مند شد. وی درباره تاریخ ادبیات کردی و همچنین تاریخ تصوف و فرق آن محصوراً سلسله قادریه تحقیقات و تألیفات دارد. از آثارش «مقامات الفوئیه»، در صائب شیخ عبدالقادر گیلانی «نقرة العین فی دین الله» و «شع حسن» مرآت

روشن (۹۲۲-۹۲۱)، الذریعه (۹۲۸۷/۹-۹۲۸۹، ۹۲۸۹/۱۹)
 (۳۰۹)، فرهنگ سخنوران (۹۹۵)، لغت نامه (وېل /
 هاشمی)، مجالس المجالس (۲۲، ۱۶۵، ۲۷۹)، هفت
 اقبس (۲۳۶/۳).

هاشمی کاشانی، میر نظام الدین، (ص دهم ق)،
 شاعر، از شهرآورد عصر شاه طهماسب صدوی است، چندی
 در اصفهان زیست و در ۹۹۱ ق به دربار سلطان محمد
 خدابنده راه یافت و به ملک الشعرا ملقب گردید وی با
 کلامی و سلامی معاصر بود و با آنان مشاعره و مناظره
 می کرد، سرانجام در اطراف سمنان درگذشت، هاشمی
 دارای طبع شعر خوبی بود و عول را خوب می سرود، از
 وی اشعاری در تذکره ها نقل شده است.

تذکره روز روشن (۹۲۳-۹۲۲)، تاریخ نظم و نثر (۶۴۸)،
 الذریعه (۱۲۸۹/۹)، صبح گلشن (۶۰۶-۶۰۵)، فرهنگ
 سخنوران ۹۹۶.

هاشمی کرمانی، سید محمد، فرزند سید باقر تبریزی،
 (۱۲۷۷، ۱۲۷۹-۱۳۲۹ ش)، شاعر، روزنامه نگار و مورخ.
 در کرمان به دنیا آمد، پدرش از فقیهان و عالمان و مدرسان
 شهر تبریز بود. در دوازده سالگی کلاس نهم را در مدرسه
 سعادتیه پایان رساند، سپس علوم ادبی و عربی را از
 آستان قدس شهر خود فراگرفت. او چندی به تحصیل
 فلسفه پرداخت و در علم رجال و تاریخ مطالعه و تحقیق
 کرد و در این دوره صاحب نظر گردید و یازبان انگلیسی
 و ترکی بی آشنایی در جوانی به احزاب سیاسی
 پیوست و با نوشتن مقالات اجتماعی و اقتصادی به پیداری
 مردم پرداخت. در ۱۳۰۶ ش روزنامه «پیداری» را در کرمان
 و در ۱۳۲۰ ش روزنامه «اتحاد ملی» را در تهران تأسیس و
 منتشر کرد. هاشمی در کرمان مدتی ریاست دبیرستان
 شهاب و کمی بعد ریاست انجمن شهر و هلال احمر (شیر
 و خورشید سرخ) را به عهده داشت. او همچنین چند دوره
 نماینده مردم کرمان در مجلس شورای ملی و مستأبد و
 چندی نیز ریاست ادارات تابعه مجلس شورای ملی و اداره
 «لغت نامه» دهخدا را عهده دار بود. وی در تهران
 درگذشت. از دیگر آثارش «کرمیان دمی»، «تاریخ مذاهب
 در کرمان»، «دستورته های درباره جنگهای شیخی و بالا
 سری در کرمان»، «شوخ های خلفا، علما و سلاطین»،
 «سخن ائمه (ع) پادشاهان و پیرگان»، «تصحیح و حاشیه
 تذکره الانباء یا مرآت هراس» مجرای کرمانی.

تاریخ بسویید (۴۱۳۹/۲)، تذکره شاعران کرمان
 (۵۵۵-۵۵۲)، ستارگان کرمان (۴۲۱-۴۲۲)، سخنوران

الحسن، «ترجمه سفرنامه ریج»، یکی از سیاحان
 انگلیسی، حاشیه و تعلیقات بر «سفرنامه حاجی ملک
 الکلام چندی» دیوانه شعر از آثار خطی وی. یک نسخه
 قرآن مجید، یک نسخه «صحیفه سجاده» یک نسخه
 «دلائل الحیرات»

کجهان فرهنگ (س ۳، ش ۲، ص ۱۰۲).

هاشمی، سید عباس، فرزند سید نصیرالله رضوی،
 (۱۲۷۶-۱۳۵۴ ش)، شاعر، متخلص به هاشمی. او ابتدا در
 شعر سراج تحلیف می کرد. وی در سرآپ، از توابع مشهد،
 به دنیا آمد و از پانزده سالگی به سرودن اشعار و مرثی
 حضرات ائمه اهل بیت (ع) پرداخت. او در زادگاه خویش به
 خاک سپرده شد. آثار وی، «دیوان» شعر، با نام «گلزار
 هاشمی»، در دو جلد، «گلزار کرمان»، در یک جلد

صد سال شعر خراسان (۶۰۶-۶۰۵)، فرهنگ سخنوران
 (۴۴۵)، فهرست کتبهای چاپی فارس (۱۵۲۳/۱)،
 مؤنن کتب چاپی (۶۵۵-۶۵۲/۳).

هاشمی اصفهانی، امیر شمس الدین محمد، (ص دهم
 ق)، شاعر و مدقب، متخلص به هاشمی ملقب به صدر
 جهان وی از سادات اصفهان بود. در ابتدا به شعر نثرب
 شتغال داشت سپس به ذکر رفت و ملازم شاهنشاه
 (۹۱۶-۹۹۵ ق) گردید و از جانب او خطاب صدر جهان
 یافت. طبع شعر خوبی داشت و اشعاری از وی در تذکره ها
 ذکر شده است.

تاریخ نظم و نثر (۶۳۷)، الذریعه (۱۲۸۸/۹)، صبح گلشن
 (۶۰۵)، فرهنگ سخنوران (۹۹۵)، کما و ان همد
 (۱۵۳۶/۲)، هفت اقبس (۲۰۶-۲۰۷).

هاشمی بخارایی، خواجه هاشم، فرزند خواجه
 عصمت الله بخاری، (وف ۹۲۵ ی)، شاعر. از نوادگان
 خواجه محمد پارسا است. اجداد وی شیخ الاسلام و فقیه
 و محدث بوده اند، خود او نیز شیخ الاسلام به عازرا بود
 هاشمی در ملازمت عبدالله خان از یک، حاکم بخارا، به سر
 می برد. وی طبع خوبی داشت و اقسام شعر را می سرود. از
 آثارش «دیوان» شعر، شیخ آقا بزرگ تهرانی در «الذریعه»،
 به نقل از «آتشکده آذر»، آورده که هاشمی سرری به حجاز
 داشت و در این سفر کشته شده است، همچنین مشعری به
 نام «مظهر الانوار» در برابر «مخزن الاسرار» نظم می به وی
 نسبت می دهد، ولی دهخدا این انتساب را درست
 نمی داند.

تاریخ نظم و نثر (۹۹۰)، تحفه سامی (۶۱-۶۰)، تذکره روز

[illegible]

و را در ساختن تار استادمی دانسته یحییای دره که
 هایش به نام کار یحیی معروف و مورد توجه اهل قس
 است، دوازده اوست

تاریخ موسیقی (۹۴/۲)، سرگزشت موسیقی (۱۷۰/۱).

هاشمی کرمانی، میر جیهانگیر. (مقتول ۹۴۸/۹۴۶ ق)، شاعر، متخلص به هاشمی. مشهور به شاه جهانگیر. عواد شاه را به مناسبت سیادت و ارشاد داشت. وی از اصحاب شاه قاسم انوار بود و نسبش با چهار واسطه به او می‌رسید. از جبات مادر نیز به شاه نعمت الله ولی کرمانی منسوب بود. هاشمی در تیمه دوم قرن نهم به دنیا آمد. با جامی (م ۸۹۸ ق) مصاحبت داشت. پس از مدتی به شهر تته در بندر رفت و ملازم شاه حسین بن امیر ذوالنون از عود (۹۶۲-۹۶۸ ق)، والی آنجا، گشت. پس از چند سال اقامت در آن دیار توانست مثنوی «مظهر الانوار» را به پیروی از «مفهرن لاسرار» نظم می، در ۹۴۰ ی به پایان رساند. سپس از راه کبج و مکران، عارم ایران شد، ولی در راه به دست راهزنان به قتل رسید. از دیگر آثارش «دیوان» شعر، «منسل بر قصیده و غزل و رباعی» به آورده «کاروان» هدا وی قصد داشته که تمام «خمسه» نظامی را تبیع کند ولی اگر از مشویات چهار گانه چیزی هم سرورده بود، از دست نه است. در «الدریعه» صاحب مثنوی «مظهر الانوار» تحت «ایم سید شاه (اسید محمد هاشم شاه) جهانگیر هاشمی کرمانی معرفی شده است. بعضی از تذکره‌ها سرورده هاشم شاهیه، ابو عبدالله میر محمد هاشم شاه هاشمی (۱۰۷۳-۱۱۵۰ ق)، فرزند میر محمد مؤمن عرشی، را که ساکن دهلی بوده و در نهایت نیز بر سر ترویج دین اجداد خود در دهلی به شهادت رسیده است، با صاحب عواد یکی می‌دانند و همان نشانه را برای وی قائلند و مثنوی «مظهر الانوار» را اثر او می‌شمارند. در «مجمع المصنعا» و «الدریعه» و «لغت نامه» میر محمد هاشم شاه، هاشمی دهلی ذکر شده و در «ریحانه الادب» نام مثنوی وی «مظهر الانوار» بیان گردیده است.

تأليفه: آذر (۶۵۴/۲) تاریخ ادبیات جز ایران (۵/۶۵۳-۶۶۱) تاریخ نظم و نثر (۲۰۹-۲۱۰)، تذکره رذر رؤس (۹۲۲)، المزمعه (۱۲۸۹/۹، ۲۹۹/۱۹، ۳۰۰)، ریاض العارفین (۱۵۸-۱۵۹)، ریحانه (۳۳۰/۶، ۳۴۸)، طرائف الحقائق (۱۰۱/۳-۱۰۲)، فرهنگ معضون (۹۹۶)، کاروان مند (۱۵۳۶/۲-۱۵۴۵)، لب نامه (ذیل بحالی دهنوی)، محبہ الصفا (۷۱۴، ۱۲-۱۳، صحت و دود (۲۷۹/۱، ۲۸۲)

هبة الله ک شانی، (ز ۹۵۸ ق)، خطاط و شاعر، متخلص به قانمی. به آورده صاحب «ساقی حنوران» وی در خط، شاگرد سلطانعلی مشهدی و استاد میر سمر ک شانی بود همچنین او را در خوش طبعی و خوش بهمی و شعر شناسی استاد مسلم دانسته‌اند. وی علاوه بر خوشنویسی، گاهی شعر نیز می‌گفت.

مهر و آواز و آثار خوشنویسان (۱۳۵۹/۳)، تفهیم نامی (۱۳۶۲)،
الدیریه (۱۳۹۰/۹)، جریبک مستحضران (۱۳۷۷)، منابع
مهر و آواز (۱۳۷۹-۷۷)

هبة‌الدین شهرستانی، سید محمد علی، فرزند سید حسین، فرزند سید محسن (۱۳۰۱، ۱۳۸۶ ق)، عالم دینی، فقه، اصولی، هیروی، مجتهد، مفسر و رحالی مطلق به هبة‌الدین و معروف به شهرسائی. نسبی باسی واسطه به محمد بن علی بن حسین (ع) می‌رسد. او از مبانی شهرستانی اصفهان است هر ساله به دنیا آمد. مقدمات را در محضر پدرش آموخت. وی علاوه بر فراگیری صرف و نحو، منطق، عروض، بدیع، معانی و بیان از شیخ و حدیث و ریاضیات نیز بهره‌مند گشت. در ۳۱۹ ق به نجف رفت و در حوره درس آخوند خراسانی و سید محمد کاظم بردی و شریعت اصفهانی شرکت نمود و به درجه اجتهاد نایل آمد و خود مستقل به تدریس پرداخت. شیخ جعفر نقدی و شیخ محمدرفیع شیبی و سید سعید کمال الدین از شاگردان او بودند وی از شیخ محمد باقر اصفهانانی شیرازی و سید عبدالصمد موسوی شوشتری و میر سید محمد آقا امیر سید علی کبیر و سید حسن بن هادی شرف الدین کاطمی و سید عبداللّٰه عاملی اصفهانی و آخوند خراسانی جارة رویت و از سید مصطفی حجت کاشانی و سید محمد مجتهد کاشانی و سید مولوی مهدی و سید محمد مهدی حکیمی و سید محمد حجت فیروزآبادی جارة اجتهاد داشت. او در ۱۳۲۸ ق محله «العلم» را منتشر نمود که نخستین محله عربی در نجف است و پیری پشیمانی آن کتابخانه‌ای تأسیس کرد تا علما و ادبا و مؤلفه جوانان بتوانند از آن استفاده کامل برند. وی همچنین با مجله «المرشد العبدادی» همکاری داشت و برای نشر معارف دینی به سوریه، لبنان، مصر، حجاز، یمن، ایران و هند مسافرت نمود. در دوره ملک فیصل، پادشاه عراق،

هامپارسون، (س سیردهم ق)، موسیقیدان. از ارامنه
اصمهان بود. پیش از آنکه تارهای کار بجه. مشهور شوند،

سید فضل‌الله (وف ح ۱۱۸۰ ق)، حکیم، ادیب و شاعر، متخلص به هجری. وی تحصیلات مقدماتی را نزد دایی خود، آقا محمد مؤمنای داعی، گذراند و پس از آن برای تکمیل تحصیلات به قم و اصفهان سفر کرد. آن در اصفهان به فراگیری معقول و منقول، ادب، عرفان و اخلاق نزد بزرگان علم و دانش از جمله مولانا محمد صادق اردستانی مشغول شد و به مدارج بالایی رسید. هجری چندی نیز به تعلیم و تربیت رضائیان میرزا فرزند نادرشاه پرداخت که به دلایلی از دربار به خراسان رفت و پس از مدتی بزرگنشین و تاپیان هم در حوالی تفرش عروت گزید. وی در سرودن ساده تاریخ، غزن، رباعی و بخصوص مثنوی مهارت داشت. از آثارش می‌توان به دو مثنوی اشاره کرد که در اوئی تعبیراتی از اکثر علوم همچون صرف، نحو، منطق و تصوف بکار برده شده است و مثنوی دیگر او مشتمل بر صد و یک بیت، در ذکر داستان شکار مأمون و امام جواد (ع) و غیره است. مؤلف «نگارستان دارا» آورده که ری در مشهد درگذشت.

۱- هـ المسمود (۲/ ۲۴۱-۲۴۲)، سرنگ سمرقان

(۹۹۷) لغت نامه (دین/صادق)، نگارستان دارا

(۲۱۹-۲۲۰)، یادگار (ص ۵۵ ش ۶ و ۷، ص ۹۲-۱۰۰)

هجری تفرشی، میرزا ابو القاسم، فرزند میرزا محمد صادق (وف ۱۱۸۵ ق)، شاعر، متخلص به هجری. ظاهراً اصل وی از تفرش است. در جوانی به اصفهان رفت و بعد از تحصیل صنوم در آن شهر به گیلان و رشت مهاجرت نمود و ملازم و مداح هدایت خان رشتی، از مشاهیر و بزرگان ایران، گردید. هجری سرانجام در رشت درگذشت. صاحب تذکره «روز و روش» صاحب عنوان را با هجری نسبی شمشیرگر (ز ۹۸۲ ق) یکی دانسته است. از آثارش «دیوان» شعر.

آشکده آذر (۴۴۶/۲)، تذکره روز و روش (۹۲۳)،

حدیقه الشعراء ۲/ ۵۶-۲۰۵۷، الذریعه (۱۲۹۰/۹)،

سعیه المسمود (۱/ ۲۱۰)، سرنگ سمرقان

(۹۹۷-۹۹۸)، مجمع القصصا (۶/ ۱۱۸۶)، مصطفی خراب

(۲۱۶)، نگارستان دارا (۲۷۸)، یادگار (ص ۵۵ ش ۶ و ۷،

ص ۹۸، ۹۹، ۱۰۰).

هجری تهرانی، خواجه محمد شریعه، فرزند هراسمپ، (وف ۹۸۴/۹۸۰ ق)، شاعر، متخصص به هجری. وی پدر میرزا حیات بیگ «شهاداندویه تهرانی» و جد نوزجهان بیگم و از نزدیکان مولانا امیدی راوی بود. اصل او از تهران است و در یزد نشو و نما یافت، به

عهددار منصب وزارت معارف گردید. در ۱۳۴۰ ق از مقام خود استعفا نمود و به امر تألیف پرداخت. در ۱۳۴۲ ق مجدداً به امر حکومت عراق به ریاست دیوان عالی تیسیر (محسن تیسیر جعفری، منصور، گشت ۵۵، ص ۱۳۵۲) ق از صرف مردم بغداد به نمایندگی مجلس شورای ملی انتخاب گردید و پس از انحلال مجلس در همان سال، تمامی اوقات خود را صرف تألیف نمود. در او نحو عمر در کاطیب کتبه‌های به نام مکتبه نحو در تأسیس نمود و کتبه‌های شخصی خود را به آنجا منتقل کرد او در کاطیب درگذشت و همان جا به خاک سپرده شد. از آثار علمی‌اش «الامامة و الامة»، «الجامعة الاسلامیه و العنائد لقریبه»، «الاحکام الاحکام»، «الشریعه و لطیعة»، «مغان اسلام» یا «دعوة نامه»، «اب هو بهج للاحه»، «المعرف العلیة للمدارس الرافضة»، «ثقة الرواة»، «موقع النجوم فی تحقیق سماء الدنیا و الرجوم»، «نقش لمرش فی البات حرکة الارض»، «سعیه الحسین (ع)»، «الهیة و الاسلام»، «تفسیر سورة الرافعة»، «توحید اهل التوحید»، «المرجانیة»، در تلمیح «اللائل الخیرات»، «تذکره التزیل»، در اثبات صیانت مصحف او نسخ و نقص و تحریف، «انسه فی تحریم التشبه بین الرجال و النساء»، «انسه فی حرمة التشبه بین النساء و الرجال»، «المصغرة لخالدة»، در اصحاح قرآن، «ترواحیح العیوض فی الترمیم لمرؤش» (اب عه اسرار).

عیان فشیعه (۱۰/ ۲۶۱)، الذریعه (۲/ ۲۱۴، ۲۸۱، ۳/

۵۲، ۱۳۰، ۱۳۱، ۴۸۶، ۴۸۷، ۴/ ۲۲۹، ۴۸۴، ۵/ ۵۶، ۷۷،

۶/ ۳۷۸، ۸/ ۸۱، ۱۰/ ۳۳۱، ۱۱/ ۳۳۹، ۱۲/ ۳۷، ۱۳/ ۳۷،

۱۴/ ۳۸، ۱۵/ ۱۴، ۱۶/ ۳۲، ۱۷/ ۳۱، ۱۸/ ۳۰، ۱۹/ ۲۹،

۲۰/ ۲۸، ۲۱/ ۲۷، ۲۲/ ۲۶، ۲۳/ ۲۵، ۲۴/ ۲۴، ۲۵/ ۲۳،

۲۶/ ۲۲، ۲۷/ ۲۱، ۲۸/ ۲۰، ۲۹/ ۱۹، ۳۰/ ۱۸، ۳۱/ ۱۷، ۳۲/ ۱۶،

۳۳/ ۱۵، ۳۴/ ۱۴، ۳۵/ ۱۳، ۳۶/ ۱۲، ۳۷/ ۱۱، ۳۸/ ۱۰، ۳۹/ ۹،

۴۰/ ۸، ۴۱/ ۷، ۴۲/ ۶، ۴۳/ ۵، ۴۴/ ۴، ۴۵/ ۳، ۴۶/ ۲، ۴۷/ ۱،

۴۸/ ۰، ۴۹/ ۰، ۵۰/ ۰، ۵۱/ ۰، ۵۲/ ۰، ۵۳/ ۰، ۵۴/ ۰، ۵۵/ ۰، ۵۶/ ۰،

۵۷/ ۰، ۵۸/ ۰، ۵۹/ ۰، ۶۰/ ۰، ۶۱/ ۰، ۶۲/ ۰، ۶۳/ ۰، ۶۴/ ۰، ۶۵/ ۰،

۶۶/ ۰، ۶۷/ ۰، ۶۸/ ۰، ۶۹/ ۰، ۷۰/ ۰، ۷۱/ ۰، ۷۲/ ۰، ۷۳/ ۰، ۷۴/ ۰،

۷۵/ ۰، ۷۶/ ۰، ۷۷/ ۰، ۷۸/ ۰، ۷۹/ ۰، ۸۰/ ۰، ۸۱/ ۰، ۸۲/ ۰، ۸۳/ ۰،

۸۴/ ۰، ۸۵/ ۰، ۸۶/ ۰، ۸۷/ ۰، ۸۸/ ۰، ۸۹/ ۰، ۹۰/ ۰، ۹۱/ ۰، ۹۲/ ۰،

۹۳/ ۰، ۹۴/ ۰، ۹۵/ ۰، ۹۶/ ۰، ۹۷/ ۰، ۹۸/ ۰، ۹۹/ ۰، ۱۰۰/ ۰،

۱۰۱/ ۰، ۱۰۲/ ۰، ۱۰۳/ ۰، ۱۰۴/ ۰، ۱۰۵/ ۰، ۱۰۶/ ۰، ۱۰۷/ ۰، ۱۰۸/ ۰،

۱۰۹/ ۰، ۱۱۰/ ۰، ۱۱۱/ ۰، ۱۱۲/ ۰، ۱۱۳/ ۰، ۱۱۴/ ۰، ۱۱۵/ ۰، ۱۱۶/ ۰،

۱۱۷/ ۰، ۱۱۸/ ۰، ۱۱۹/ ۰، ۱۲۰/ ۰، ۱۲۱/ ۰، ۱۲۲/ ۰، ۱۲۳/ ۰، ۱۲۴/ ۰،

۱۲۵/ ۰، ۱۲۶/ ۰، ۱۲۷/ ۰، ۱۲۸/ ۰، ۱۲۹/ ۰، ۱۳۰/ ۰، ۱۳۱/ ۰، ۱۳۲/ ۰،

۱۳۳/ ۰، ۱۳۴/ ۰، ۱۳۵/ ۰، ۱۳۶/ ۰، ۱۳۷/ ۰، ۱۳۸/ ۰، ۱۳۹/ ۰، ۱۴۰/ ۰،

۱۴۱/ ۰، ۱۴۲/ ۰، ۱۴۳/ ۰، ۱۴۴/ ۰، ۱۴۵/ ۰، ۱۴۶/ ۰، ۱۴۷/ ۰، ۱۴۸/ ۰،

۱۴۹/ ۰، ۱۵۰/ ۰، ۱۵۱/ ۰، ۱۵۲/ ۰، ۱۵۳/ ۰، ۱۵۴/ ۰، ۱۵۵/ ۰، ۱۵۶/ ۰،

۱۵۷/ ۰، ۱۵۸/ ۰، ۱۵۹/ ۰، ۱۶۰/ ۰، ۱۶۱/ ۰، ۱۶۲/ ۰، ۱۶۳/ ۰، ۱۶۴/ ۰،

۱۶۵/ ۰، ۱۶۶/ ۰، ۱۶۷/ ۰، ۱۶۸/ ۰، ۱۶۹/ ۰، ۱۷۰/ ۰، ۱۷۱/ ۰، ۱۷۲/ ۰،

۱۷۳/ ۰، ۱۷۴/ ۰، ۱۷۵/ ۰، ۱۷۶/ ۰، ۱۷۷/ ۰، ۱۷۸/ ۰، ۱۷۹/ ۰، ۱۸۰/ ۰،

همین دلیل به هجری پردی نیز مشهور شد. بعد از فوت پدر به خراسان رفت و وزیر محمد خان تکللو گردید. پس از درگذشت محمدخان، به وزارت سرزند او، قرائق خان، رسید و بعد از او مورد توجه شاه ملهاسب صغری قرار گرفت و به وزارت یزد و ایراف و بیابانک منصوب شد. وی سپس به وزارت اصفهان رسید و تا پایان عمر در این منصب باقی ماند. سلامی و کلامی قصایدی در مدح هجری سرده‌اند. سرانجام در اصفهان درگذشت و مولان صمیری اصفهانی ماده تاریخ فوت او را سرود. مؤلف «آتشکده آذر» تاریخ فوت وی را ۹۸۲ ق و محل وفاتش و یزد می‌داند. از آثارش: «دیوان» شعر، در حدود پنج هزار بیت

آتشکده آذر (۱۱۱۹-۱۱۲۱)، ۱۰ ج نظم و بحر (۵۱۳-۵۱۴)، نسخه سامی (۲۴۶، ۲۴۷)، تذکره روروشی (۹۲۳-۹۲۴)، تذکره سخوران یزد (۲۵۲-۲۵۳)، الذریعه (۱۲۹۱/۹)، دیوانه (۲۵۴-۲۵۳/۶)، فرهنگ سخوران (۹۹۸)، کدوان هند (۱/۱، ۶، ۲-۵۲۳)، لغت نامه (ذیل هجری)، هفت اقلیم (۷۰-۶۷/۳)

هجری جامی، (س. هجری)، شاعر از بازماندگان آتشکده جام زنده پهل بود. از ایران به هندوستان رفت. در آن‌جا مدتی به مدح میرزا محمد همدانی پسر بابر شاه، و همچنین همایون شاه (۹۳۷-۹۶۳ ق) پرداخت. در اواخر عمر نیز در خدمت اکبر شاه (۹۶۳-۱۰۱۴ ق) به سر می‌برد. از آثارش: «دیوان» شعر، مشتمل بر پنج هزار بیت

تاریخ نظم و بحر (۵۵۷)، الذریعه (۱۲۹۰/۹)، فرهنگ سخوران (۹۹۸)، کدوان هند (۱۵۴۵-۱۵۴۷)، گزارش حایران (۱۷۳۰/۳)

هجری رازی - هجری تهرانی، خواجه محمد شریف

هجری قمی، میرزا ابوالقاسم شمشیرگر، (ز. ۹۸۲ ق)، شاعر. از شعرای قم و از اقربان تکی صفاها و هلاکی همدانی بود. به شمل سیاسی و شمشیر سازی اشتغال داشت. به نقل از «آتشکده آذر» با صاحب «خلاصه الاشعار» ارتباط داشت و به کاشان نیز رفت. سام میرزا صاحب تذکره «تحفه سامی» وی را ذیل مولانا هجری کاشانی آورده است. از آثار وی: «دیوان» شعر در حاضیه «آتشکده آذر» به نقل از صاحب «خلاصه الاشعار» بیان شده که هجری در ۹۸۲ ق زمان تألیف «خلاصه الاشعار» از قم به کاشان رفته و با او ملاقات داشته است.

آتشکده آذر (۱۳۵۰-۲۵۴)، نسخه سامی (۲۲۱)، الذریعه (۱۲۹۱/۹)، فرهنگ سخوران (۹۹۸)، هفت نیم (۵۱۵/۲)

هجری یزدی - هجری تهرانی، خواجه محمد شریف

هجری جلایی غزوی، ابوالحسن علی بن عثمان (وف. ۴۶۵ ق)، صوفی، عارف و عالم. اصل وی از حلات فرقه بود. همان‌دان او در غزنین از مردان راه حق بوده و مسجد و منبر داشته‌اند. وی مدتی مصاحب شیخ ابوالفضل محمد بن حسن ختلی بود و طریقت خود را از او گرفت. سفرهای بسیاری کرد و تا عده زیادی از مشایخ صوفیه در خراسان و مازندران و عراق و شام صحبت داشت و به حج نیز مشرف گردید. از مدتی ملازم شیخ ابوالعباس احمد بن محمد اشقانی بود و از وی کسب علم کرد. از مشایخ دیگر او می‌توان شیخ ابوالقاسم عبدالکریم قنبری و شیخ ابوسعید ابوالخیر و ابوالحسن فارمدی را نام برد. در پایان عمر به هندوستان سفر نمود و ساکن لاهور شد و سرانجام نیز در همان جا از دنیا رفت. مدفن او زیارتگاه هام است. در تاریخ فوت او اختلاف وجود دارد. مهمترین اثر وی: «کشف المحجوب» به فارسی، می‌باشد که اواخر عمر خود، در لاهور، و به درخواست یکی از همشایران به نام ابوسعید هجری تألیف نمود. این کتاب در احوال مشایخ و عقاید صوفیه و سیدین و اقوال آنها و تا حدودی به شیوه «رساله قنبری» نوشته شده است. ظاهراً هجری آثار دیگری نیز داشته است و در «کشف المحجوب» از آنها صحبت می‌کند. همچنین، به آورده صاحب «جستجو در تصوف»، در «کشف المحجوب» آمده که وی کتاب «صباح الدین» و «دیوان» شعری نیز داشته است که دیگران آنها را به خود نسبت داده‌اند.

تاریخ ادبیات در ایران (۸۹۳-۸۹۲/۲)، تاریخ نظم و بحر (۶۵)، جستجو در تصوف (۷۱، ۷۲)، دایرة المعارف فارسی (۲۲۵۳/۲)، الذریعه (۵۹/۱۸)، سبک شناسی (۲، ۱۸۷-۹۷)، کدوانه پیرگار (۵۵-۱۵۴)، کشف الطیون (۱۴۹۲)، کشف المحجوب (۵۵-۲۰۱)، مبنای عرفان و اصول عرفان (۳۷۵-۳۷۰)، فحاح الاس (۳۳۲-۳۳۱)، حدیث‌العارفین (۱-۶۹۱)

هجم املی طبهرستانی، قاضی هجیم (س. ششم ق)، شاعر و ادیب. در عصر سلجوقیان می‌زیست. مؤلف «فرهنگ سخنران» وی را از شمرای عهد سامانیان

و مستشرق گرد پس از مدتی به بهران آمد و در وراوت ددگستری مشغول شد، وی در ضمن مأموریت به اصفهان و نانت یافت و در آن شهر به خاک سپرده شد.

تاریخ: رد (۸۶۲)، تذکره القلم: ۵۳۸-۵۳۹، دانشمندان و سخن‌سرایان فارس (۱۵۴/۱۵۳/۴)

هدایت‌الله کاتب: (س یازدهم ق)، خطاط از آثار وی: یک نسخه «کلیات» اهدی شیرازی، به قلم دو دانگ و کتابت خفی متوسط، با رقم «حرره» هدایت‌الله کاتب: حوال و آثار خوشنویسان (۹۶۲/۳)

هدایت طبرستانی، رضاقلی خان، فرزند محمد هادی. (۱۲۸۸-۱۲۱۵ ق)، نویسنده و شاعر، متخصص به هدایت، معروف به لیه باشی و مشهور به شیرازی، ملقب به خانی و امیرالشعرا، نسبش به شیخ کمال خجندی می‌رسد در تهران به دنیا آمد، پدرش از اعیان قریه چارده ار توابع دامغان بود و در زمان فتحعلی شاه قاجار به خدمت حسینعلی میرزا، فرمانروای فارس، رسید و همان‌جا درگذشت. پس از فوت پدر، همراه مادر و بستگانش به تهران و از آنجا، به هراتلران رفت. بعد از چند سال همراه تاتارش به قصد زیارت مکه به فارس رفت و در خدمت محمد مهدی خان، متخصص به شجعه، مشغول تحصیل شد. هدایت، از آثار جوانی به سرودن شعر پرداخت و ابتدا چاکر تخلص می‌کرد، وقتی فتحعلی شاه به شیراز رفت عنوان حاشی و امیرالشعرا به وی داد، پس از مرگ فتحعلی شاه، مدتی در خدمت والیان فارس، از جمله فیروز میرزا و فریدون میرزا بود تا اینکه عازم تهران شد و به خدمت میرزا آقاسی صدراعظم رسید محمد شاه قاجار تعلیم و تربیت فرزند خود، عباس میرزا، نایب السلطنه (دوم) را به وی واگذار کرد و به همین جهت به لیه نامی معروف شد. پس از مرگ محمد شاه گوشه نشینی اختیار کرد، ولی پس از مدتی به پیشنهاد امیر کبیر و دستور ناصرالدین شاه او به سفارت خوارزم مأمور گردید و به امر امیر رضاقلی خان در این سفر به تألیف کتابی در شرح راه و اسامی بلاد و اسامی سرکردگان و ریش سفیدان و حوادث این سفر به نام «سفارت نامه خوارزم» پرداخت. پس از بازگشت به تهران با کمک حلیقلی میرزا اقتصاداسلطه به ریاست و ناظمیت دارالفنون انتخاب گردید. رضاقلی خان در ۱۲۷۹ ق به لنگی ولیعهد مظفرالدین میرزا انتخاب و همراه او به آذربایجان رفت و پس از برگشت به تهران آنرا گزید، وی در مسجد هدایت تهران به خاک سپرده شد. از دیگر آثارش: تذکره «رياضی المارقی»، مبنی بر شرح

مستشاری وزارت دادگستری، پزشکی و مستشاری شعبه اول سنساف تهران و چند مسالی میر ریاست شعبه دوم دبستان دادرسی داراسی و فرمانداری تسریر بودار آثارش: «اردواح عجیب»، «سرگذشت عشرت»، «زیارت و سیاحت»، در ذکر جزئیات سفر به پاریس، «شهتساءنامه» پهنوی، تاریخ ایران از بدایت تا نهایت، «گلزار جاویدان»، در سه مجلد: «تذکره» «بدر سخن» «آینه رنگی» «در رکاب ناصر شاه» یا «معرونه عبدالکریم»، «مسافرت به ارمنستان و ایران»، ترجمه: «کتاب رجوع به تاریخ سیاسی، روپ»، ترجمه: «مردم گریز»، ترجمه: «آب حیات»، شعر: «حقایق صریان»، شعر

چهارصد شعر برگزیده پارسی گوی (۱۱۸۴-۱۱۹۰)، روز شمر تاریخ (۱۳۱/۱)، فهرست کتبهای چاپی فارسی (۱۷۱/۱)، ۸۶۷، ۱۳۸۶، ۱۳۸۷، ۱۷۲۶/۲، ۱۹۶۹، ۲۶۶۰، ۲۷۱۷، ۲۰۱۶)، گلزار جاویدان (۱۷۸۹-۱۷۸۰/۳)، مؤلفین کتب چاپی (۱۰۹۱/۷/۶)

هدایت‌الله اصفهانی: (س دهم و یازدهم ق)، خطاط وی شاگرد میر معز کاشانی (م ۹۹۵ ق) بود از آثار منسوب به او: نسخه‌ای از یک مرقع، به قلم کتابت جلی عالی، رقم: «کتاب هدایت الله»

حوال و آثار خوشنویسان (۹۵۹/۲)، مناسک خجندیان (۸۶)

هدایت‌الله شیرازی: (ز ۹۹۹ ق)، خطاط از آثار وی یک نسخه «ایمور نامه» هاتمی، به قلم کتابت خفی متوسط، با رقم «تمت الکتاب تمرنامه مولانا هاتمی، بعون الله الملک اعمی کاتبه الفقیر الحفیر الراجی، هدایت الله شیرازی» عمر الله دنویه و سر عیویه، سنة تمع و تسعین و تسعمائه» حوال و آثار خوشنویسان (۹۶۱/۳)، هر عهد تیموریان (۶۲)

هدایت‌الله شیرازی: (ز ۱۲۸۵ ق)، خطاط از آثار وی: یک نسخه «سراج المیر» به قلم کتابت خوش، با رقم: «کتابه العبد الحقیر هدایت الله شیرازی فی شهر رجب ۱۲۸۵»

حوال و آثار خوشنویسان (۹۶۲/۳)

هدایت‌الله فلسفی شمیرازی (وف ۱۳۳۸ ش)، روزنامه‌نگار و قاضی در شیراز به دنیا آمد و در همانجا مردم دینی، ادبی و عربی را فراگرفت. وی در ۱۳۰۴ ش به خوزستان رفت و روزنامه «شوش» را در خرمشهر تأسیس

تا بسوانی جای بدی نیکی کن
تا راه شرافت نس سبب نکسی

مکوه سخنوران پیرد (۲۵۴)، تلکوه نصیبیادی (۱۹۷)،
الدریحه (۱۲۹۳/۹)، هومنگ سخنوران (۹۹۹)، گلزار
جای جان (۱۷۴۱/۳).

هدایتی، جواد، فرزند احمد، (تو ۱۲۹۶ ش)، پزشک،
استاد دانشگاه و نویسنده. در تهران به دنیا آمد. تحصیلات
ابتدایی را در دبستان اسلام و دوره متوسطه را در دارالفنون
گذراند و سپس دانشکده پزشکی دانشگاه تهران و
نیویورک را به اتمام رساند. پس از مدتی دوره رزمندگی و
تخصصی را در رشته بیماریهای گوش و حلق و بینی
بیمارستان حلق و بینی نیویورک، وابسته به دانشگاه
نیویورک و دوره رزمندگی برونگوارو فاکولتی و جراحی
حنجره را در بیمارستان دانشگاه تمپل فیلادلفیا
گذراند. هدایتی در ۱۳۳۳ ش پس از مدتی طبابت در
نیویورک به تهران بازگشت. از مشاغل مهم وی استادی
بیماریهای گوش و حلق و بینی و ریاست دانشکده پزشکی
دانشگاه ملی ایران بود. دکتر هدایتی عضو ممتاز و صاحب
ارزجه بود تخصصی از جامعه متخصصین آمریکا، عضو
تکلیفی و صاحب نشان از آکادمی چشم و گوش و حلق و
بینی آمریکا و عضو ممتاز کالج بین المللی جراحان از ژنو و
شیکاگو و عضو انجمن بین المللی برونگوارو فاکولتی و
عضو جراحان سر و گردن آمریکا بود. از آثار وی «آثار
چشم پزشکی نومورهای هیپرفیر» «تغییرات آترومیک
حلزون دو گوش داخلی» «نقش عضله کریکو تیرئید در
دفع های حنجره».

چهره های آشنا (۶۶۰)

هراتی، محمد محسن (ز ۹۹۰ ق)، ستایش و حفاظ.
وی اهل هرات بود و خط نستعلیق را استادانه می نوشت. از
آثار خطی او یک نسخه «دیوان» حافظ که به او فریدون
میرا پسر سلطان حسین مایر کتایت کرده و تصویر و
تذهیبی آن نیز کار خود اوست، سرتع رباعی، ر جمع
خطوط و تصاویر گوناگون که دیباچه و خاتمه آن را بر خود
کتایت کرده، با رقم «لاکثیه الفقیه المذنب محمد محسن»
بی بلده هرات - سنه تسعین و تسعمائه الهجریه.
احوال و آثار نقاشان (۱۷۸/۳).

هراتی، محمود بن محمد. (س ششم ق)، حکاک. وی
از نگارگران و حکاکان زیر دست هرات بود. از
آثارش «بریق نفیسی» که به ترمیم قهر و من و در سیوه

حالات عرفا، فضلا، حکماء ادبا و شعرا از متقدمین و
متأخرین و معاصرین تذکره «مجمع الفصحا» در شش
مجلد، مصحفات «تاریخ روضه الصفا» ناصری در سه
مجلد، که الحاقی است بر «تاریخ روضه الصفا» تألیف میر
محمد بن ترهان لدین خواند شاه «مظاهر الانوار» در تصحیف
المعارف، «فهرست التواریخ»، «فرهنگ انجمن آوای
ناصری»، در لغت فارسی امثولات سنه ضروریه شامل:
«انوار الراحه» در معجزات ائمه (ع) بر وزن «سفر
الاسرار» نظامی گنجوی، «گلستان ارم» مشهور به «گلشن
نامه» بر وزن «خسرو و شیرین» نظامی گنجوی، «بحر
الحقیق» بر وزن «حدیقه» سنایی، «ابیس الماشقین» بر وزن
«بینی و مجنون» نظامی گنجوی، «خرم بهشت»، «هدایت
نامه» «دیوان» شعر

احیان الشیعه (۱۵/۷)، تاریخ برگزینگان (۳۱۹-۳۱۸)،
تاریخ قوسس (۲۰۳-۲۰۲)، سده پهلشمار (۲۰۶/۳)،
۲۰۷، «ایرةالمعارف» فارسی (۳۲۵۵/۲)، الدریمه
(۲۷/۴)، ۱۵۰/۷، ۱۲۹۳-۱۲۹۲/۹، ۲۹۷/۱۱، ۱۲۵/۱۹،
ریاض العریین (۳۶۵-۳۵۲)، ریحانه (۳۵۴-۳۵۶)
سیک شناسی (۳۶۹-۳۶۷/۳)، شرح حال رجال (۳۹/۶)،
۴۲، ط. لی الحقائق (۲۹۹-۲۹۶/۲)، سارسانه ناصری
(۷۸۶/۱۲)، فهرست کتابهای چاپی فارسی (۱۱/۱)،
۳۵۰، ۱۸۰۹، ۷۹۱/۲، ۱۵۸۷، ۱۵۶۶، ۶۹، ۲۷۴۵،
۱۹۸۹، ۹۹۴، ۲۱۶۴، ۲۴۱۸، ۲۴۸۰، ۲۵۰۷، ۲۷۴۵،
۲۸۷۵، ۲۹۰۱، ۲۹۶۶، ۳۰۳۸، ۳۱۴۴، ۳۲۹۵، گلزار
حویدان (۱۷۳۲-۱۷۴۱)، المائر و الآثار (۱۸۹-۱۹۰)،
مجمع الفصحا (۱۲۱۳-۱۲۰۹/۶)، مصطفی حراب
(۲۱۵-۲۱۴)، مجمع الموفین (۱۶۳/۴)، مکارم الآثار
(۵۴۵-۵۴۰/۲)، مؤهین کتب پس (۲۱۳-۲۱۶)،
بدگرا (س ۴، ش ۴، ص ۱۴۰۹).

هدایت ظهیری، محبرالسلطه، مهدیقلی خان
هدایت

هدایت نایینی، میرزا هدایت حسین. (س یازدهم
ق)، شاعر. نسبش به جابر بن عبدالله انصاری می رسد.
فرزندان جابر در ولایت فارس می زیستند. اجداد میر
هدایت از آن دیار به برد مهاجرت نمودند و او در این شهر
به تحصیل علوم پرداخت. طبع شعر خوبی داشت و بیشتر
رباعی می سرود. اشعاری از وی در تذکره ها نقل شده
ست، از اوست

ژنهار که هدر معتذر رد نکسی
او بد کردست تو به او بد نکسی

حراسانى عمل آمده و در پدیده آن نقوش مختلف طرحى و نقش بسته، با رقم «محمود بن محمد هراتى» ۵۷۷ ق
اموال و آثار نقاشان (۱۱۲۵/۳)

هواسى كائى خوارزمى، ابوحنيداه محمد بن عسى بن
ابراهيم. (وف ۴۲۵ ق)، اديب، نحوى، صرفى و نحوى. درى
از بزرگان ادب و لغويون خوارزم بود. اصلش از كات از نردى
خوارزم ست. در «الاحلام» تحت عنوان هراسى و در
«روصات الجنات»، «هداية العربيين» و «كشف الظنون»
تحت عنوان هراس آمده است. ز آثارش شرح «ديوان»
متنى كتابى در «تصريف» «الرمائل البلاء» و «المراجه».
الاحلام (۱۶۱/۷)، روصات العربات (۲۳/۱)، كشف
الظنون (۸۱۲-۸۱۱)، معجم المؤلفين (۱/۱)، القوافى
بناوب (۲۱۶-۱۲۷)، مديحة العرب (۶۵/۶)

هرمزي، سعيد، فرزند ميرزا حسين نخلان
ثقة السطنه. (۱۲۷۶-۱۳۵۵ ق)، موسيقيدان. در تهران به
دنيا آمد. وي اسدا نرد دروېش خان و سپس نرد على اكبر
خان شهزادى به فراگيرى تار و رديمهاى موسيقى ايراني
پرداخت و در ۱۳۵۰ ش بنا به درخواست سازمان راديو و
تلويزيون و مت، آندوخته هاى خود را بر روى سوار ضبط
كرد و در اختيار مركز حفظ و اشاعه موسيقى مى گذارد.
فرز داد او همچنين به تعليم رموز نواختن تار و سه تار به
هنرمندان آن مركز پرداخت. از شاگردان وي مى توان به
عبدالرضا امالي و سيد حسن حسيسى اشاره كرد. وي در
تهران درگذشت.

استاد موسيقى (۷۱)، مردان موسيقى (۲۴۴-۲۴۳)

هروى، ابواسحاق احمد بن محمد بن ياسين. (وف
۳۳۲ ق)، حافظ، محدث و مورخ. معروف به ابن ياسين
احمد. وي از عثمان بن سعيد دارمى و موسى بن احمد
فربابى و عبيد بن محمد و راق حافظ و معاذ بن مثنى و نصر
بن عبدالله يركرى و منطقه آه حديث شيبا بن عبدالله
بن ابى ذهل و منصور بن عبدالله خالدى و خليل بن احمد
قاضى و محمد بن على بن محمد باشاني و جماعتى ديگر
از وي رويت كرده اند. او در فن تاريخ نويسى دمت داشت
و كتابى با عنوان «تاريخ هرات» تصنيف نمود. در «ميران
الاعتدال» درگذشت وي ۴۳۴ ق ذكر شده است

... (تحتفظ (۸۷۷/۳)، (۸۷۸)، (۲۲۹/۵)

... (تذرات الذهب (۲۳۵/۲)، طبقات الحفاظ (۳۷۵/۱)،
لسان الميزان (۲۲۷/۱)، معجم المؤلفين (۱۶۸/۲)، ميزان
رعدال (۲۵۱)، هدية العرب (۲۷/۱)

هروى، ابوبكر احمد بن محمد بن على. (۲۸۹-۲۰۵ ق)،
مفرى، اصلش از هرات و عالم به قرأت بود. در اواخر
عمويى سوى بلاد غربى عالم اسلام سفر كرد. به دمشق رفت
و نهاده در قدس درگذشت. از آثارش: «التذكرة» مى انوارت
الشمس.

يصاح المكنون (۲۷۶/۱)، معجم المؤلفين (۱۳۶/۲)،
هدية العرب (۸۱/۱)

هروى، ابوالحسن عسى بن ابى بكر بن على. (وف ۶۱۱ ق)،
عالم، خطيب و جغرافيدان. مشهور به صبيح
هروى. اصل وي از هرات و جهانگردى مشهور بود. در
موصل به دنيا آمد و در حلب ساكن گشت. او به شهرهاى
مختلف و اقصى نقاط دنياى آن روز مسافرت نمود و همه
درياها و خشكى ها و جزايرى را كه امكان ديدن آنها نرد،
بشت سرگداشت. وي در علم سيميا تبهر داشت و مهارت
او در اين علم باعث نزديكى اش به ملك ظاهر، مرند
سلطان صلاح الدين ايوبي شد و به همين سبب ملك ظاهر
براي وي مدرسه اى در حلب بنا كرد. او در حلب، در
مدرسه اش، درگذشت و همان جا به خاک سپرده شد. از
آثارش: «الاشارات فى معرفة الزيارات» ي «الاشارات الى
معرفة الزيارات من صحيح الروايات»؛ «الخطب
«الهروية» و «التذكرة «الهروية» فى الجبل «الهرية»؛ «زيارات
«الشام» و «منازل الارض ذات النصوص و العرص»؛ «الرحلة» در
«يصاح المكنون»؛ كتاب «الزيارات من صحيح الروايات»؛ و
آثار صاحب عنوان ذكر شده است كه به احتمال زياد همان
«الاشارات...» مذكور مى باشد

اصح المكنون (۲۷۷/۱)، ۲۷۶/۱، تذرات الذهب
(۲۹/۵)، كشف الظنون (۹۶)، ۷۱۵، ۹۶۴، ۱۸۲۷، معجم
المؤلفين (۲۷/۷)، وحيات الاعيان (۳۴۸-۳۴۶/۳)،
هدية العرب (۷۰۵/۱)

هروى، ابوالحسن عسى بن محمد. (س چهارم ق)،
اديب و نحوى. او پدر ابوسهل مؤذن هروى (م ۲۲۳ ق)
است. اصلش از هرات بود و از پيشويان ادب در عصر خود
به شمار مى رفت. به مصر رفت و در آنجا سكنى گزيده او
اولين كسى است كه كتاب «صحيح» «بلغه» جوهرى را به
مصر نرد و آن را تهذيب و اصلاح كرد. وي از اهرى
رويت كرده است. صاحب «معجم الادباء» تأليفات او را
شمارده است. در مراتب علم و فضل وي مى داند. در
«هدية العربيين» وفات وي در حدود ۴۱۵ ق ذكر شده
است. و آثار او: «الارضية» كه در آن حواصل و حروف را
ششرح كرده است؛ «الاندحائر»؛ در نحو، در چهار

مجید، المرشد مختصری در نحو

کشف الظنون (۷۳، ۸۲۲)، معجم الادباء (۲۲۸، ۲۲۹)، معجم المؤلفین (۲۳۶، ۲۳۷)، مدق‌العربی (۲۶۶)

«المن الماجرة» و «کرامات الاولیاء»

تاریخ بغداد (۱۴۱/۱)، تذکرة الحفاظ (۱۱۰۳/۳)، سیر النبلاء (۵۵۴/۱۷)، شذرات الذهب (۲۵۴/۲)، طبقات الحفاظ (۲۴۳)، طبقات الامم و رجب دولوی (۲۶۸، ۲۶۹)، معجم الکامل (۲۶۹/۲)، الکامل (۲۶۸)، کشف الظنون (۲۴۱، ۲۴۲، ۲۶۷، ۲۶۸، ۲۶۹، ۱۸۳۰)، معجم المصنفین (۵۵، ۶۶، ۶۵)، المنتظم (۳۱، ۹)، الحوم البهجة (۳۸/۵)، حدة العربی (۲۳۸، ۲۳۷/۱)

هروی، ابوسعید محمد بن احمد بن ابی یوسف / یوسف، (مقتول ۵۱۸ ق)، فقیه شافعی و قاضی وی از فقهای شافعی در سده‌های پنجم و اوایل ششم بود. در نزد ابوعاصم عبادی تلمذ کرد و کتاب «ادب القضاء» از او شرح نمود و «الاشراف علی عوامس الحکومات» نامید. در «هدیه» «عربی» به نقل از ابن عساکر و به نوع آن در «معجم المؤلفین» این کتاب به ابوسعید عبدالمجید بن اسماعیل هروی (م ۵۳۷ ق) نیز نسبت داده شده است. وی عهد دار منصب قضاوت همدان بود. در مسجد جامع همدان به همراه پدرش به قتل رسید.

طبقات الشافعية اسوی (۲۹۷/۲)، طبقات الشافعية سبکی (۱۰۴/۲)، ۳۶۵/۵، ۳۷۱، کشف الظنون (۳)، معجم المؤلفین (۲۱۰/۴)، ۱۶۸، ۱۶۷/۶، ۳۰/۹، هدیه العربی (۶۱۹، ۶۱۸/۲)

هروی، ابوسعید ابراهیم بن طهمان بن شعبه خراسانی، (وف ۱۶۳/۱۶۸ ق)، حافظ، فقه و محدث. در اواخر روزگار صحابه صفار (آنند که در زمان رحلت پیامبر (ص) کم سن و سال بودند) در هرات به دنیا آمد. اصلش از قریه باستان هرات بود. در نیشابور نشو و نما یافت. در طلب علم به مسافرت پرداخت و عده‌ای از تابعین را ملاقات نمود و از آنها حدیث شنید. از جمله از عبدالله بن دینار و ابوزیر محمد بن مسلم قرشی و عمرو بن دینار و ثابت بن ثنی و ابوحازم اخرج و ابواسحاق عیسی و سادک بن حرب و موسی بن عقبه و ابوزیر محمد بن مسلم قرشی و محمد بن زیاد جمعی قرشی و یحیی بن سعید انصاری، همچنین از منصور بن معتمر و ابی حمزه ثمالی و عاصم بن بهدله و عاصم بن سلیمان و حسین معلم و آدم بن علی و عبدالعزیز بن رفیع و ابوحصین عثمان اسدی و حمید طریل و حجاج بن حجاج باهلی و عطاء بن ابی مسلم خراسانی و هبذالمزین بن صهیب و مطر و راق و دیگران حدیث شنید، به بغداد رفت و در آنجا حدیث گفت. سپس به مکه رفت و در آنجا مجاور شد. فرزندش، عبدالخالق بن

هروی، ابوذر صید / صیدالله بن احمد بن محمد انصاری (۳۵۵/۳۵۶-۳۳۴ ق)، فقیه مالکی، حافظ، محدث و صوفی معروف به ابن سناک. اصل او از هرات و از علمای بزرگ مالکی و شیخ الحرم زمانش بود. در طلب علم و حدیث به مسافرت‌های طولانی پرداخت. علم کلام را از ابن باقلانی فراگرفت. وی در هرات از ابوالفضل بن خمیرویه و بشر بن محمد مزنی و عده‌ای دیگر و در سرخس از ابومحمد بن حمویه و زاهر بن احمد فقیه و در بخارا ابواسحاق مستملی و در مرو از ابوهفیم کشمیه و در بصره از ابوبکر هلال بن محمد بن محمد و شیبان بن محمد ضبعی و در بغداد از ابوالفضل زهری و ابوالحسن دلفری و ابوعمر بن حیویه و در دمشق از عبدالوهاب بن حسن کلایی و در مصر از ابومسلم کاتب و در مکه از ابواسحاق ابراهیم بن محمد دینوری و عده‌ای دیگر حدیث شنید. وی راوی «صحیح» از مستملی و حموی و کشمیه بود. فرزندش عیسی و علی بن محمالمین ابوالهول و موسی بن عیسی صفلی و عبدالله بن عیسی بن عیسی و ابوصالح نیشابوری مؤذن و علی بن یحیی و ابی احمد بن محمد قرطبی و ابوطاهر اسماعیل بن سعید نحوی و ابوحسن بن المهدی ماله و ابولولد حاجی و عبدالله بن سعید شتجالی و عبدالحق بن هارون سهمی و ابوبکر احمد بن علی طریقی و ابوشاکر احمد بن علی عثمانی و جماعتی دیگر از وی روایت کرده‌اند. ابوبکر خطیب بغدادی و ابوعمر بن عبدالبر و احمد بن عبدالقادر یوسفی و ابوعبدالله احمد بن محمد بن عبید بن خولانی از او اجازة روایت داشته‌اند. او را حافظی کثیر التبحر و سادک و ری مدتی در مکه مجاور گشت و در آنجا به تصنیف کتب و گردآوری «معجم» مشایخ خود پرداخت. بعدها در ناحیه سروات، در حوالی مکه، سکنی گزید. او هر سال در موسم حج به مکه می‌رفت و سرانجام نیز در مکه درگذشت. از دیگر آثارش تفسیر قرآن، النسخة و الصفات، «الجامع» و «الدع» و «فصائل القرآن» و «دلائل النبوة» و «المستدرک علی الصحیحین» و «المسند الصحیح المجرّد علی البحاری و مسلم» و «شهادة الروی» و «فصائل مالک بن انس» و «العیدین» و «فصائل العسیدین» و «مسند المرطات» و «فصل یوم عاشوراء» و «المناسک» و «الوسا» و

حشرم و علی بن حرب و احمد بن عیسیٰ مصری و عمر بن شنه و احمد بن منصور رمادی و همدقه آنها حدیث شنید حاکم نشانی که گویند که وی در مرو، طوس، سرخس، مرو، بخارا و بیشه نقل حدیث کرد. ابو ولید حسام بن محمد و محمد بن جعفر بن مطر و ابوبکر حمد بن علی رازی و ابوحامد بن شرقی و جماعتی دیگر از وی روایت کرده‌اند او در هرات درگذشت از آثارش کتاب «تاریخ هرات» کتاب «الجزایر» «المعانی»

تاریخ بشاری (۱۲۷)، تذکره الحفاظ (۷۲۹-۷۳۸/۱)، سیر السلا (۱۶، ۲۲، ۳۲)، سیر السلا (۲۲/۲)، طبقات الحفاظ (۲۳۵-۲۳۶)، المیر (۲۴۶/۱)، کشف النور (۱۳۳۷)، معجم المؤلفین (۵۱۵۰/۱۲)، الوافی بالتوفیات (۷/۵)

هروی، ابو عبید احمد بن محمد بن محمد (وف ۴۰۱ ق)، محدث، ادیب و بغوی، معروف به صاحب «الغریبین» اصلش از تاشان، از قزاقی هرات است. از بزرگان علمای و ادب و تقوی و ز شاگردان عطویه و ابن سراج و مومنی و رهبری بود. وی از احمد بن محمد بن یاسر و ابواسحاق احمد بن محمد بن یونس بزاز حافظ روایت کرد. شیخ الاسلام ابوعثمان اسماعیل بن عیسیٰ الرحمن صابری و ابوجعفر عیسیٰ بن احمد ملیحی و ابوبکر اردستانی از وی روایت کرده‌اند. او را پیشوای «اهل ادب در زمان خود می‌دانستند، وی به سررشته‌های مختلف سفر کرد و مدتی سیر امیر قریطه شد. در «ریحانة الادب» و «روضات الجنات» کتبی وی ابو عبدالله یا ابوالقاسم ذکر شده است. از آثارش «الغریبین» که جمعی است بین تفسیر «غریب القرآن» و «غریب الحديث» «اولاد هرات» یا «تفصیل ولاد هرات»

الاعلام (۲۰۳/۱)، روضات الجنات (۲۵۱-۲۵۲/۱)، ریحانة (۳۶۱/۶)، سیر السلا (۴۶/۱۷)، سیر السلا (۴۶/۱۷)، طبقات الشافعیة اسوی (۲۹۱/۲)، (۲۹۲)، طبقات الشافعیة سبکی (۸۵۱۴/۲)، المیر (۱۹۹/۲)، الکامل (۷۵۶/۷)، کشف العیون (۱۲۰۶)، معجم الاشیاء (۲۶۱-۲۶۰/۴)، معجم المؤلفین (۵۰/۲)، المعجم الزاهر (۲۲۹/۴)، الوافی بالتوفیات (۱۵۱۱۴/۸)، وفتیحات الاعیان (۹۶-۹۵/۱)، حیدر الاحیاء (۲۶۲)، مدینه العزیز (۷/۱)

هروی، ابوعلی حسین بن، دریس بن مبارک انصاری. (وف ۳۰۷-۳۰۸ ق)، حافظ، محدث و مورخ، معروف به بن حشرم. وی از سعید بن منصور و خالد بن هیاج و دارود

ابراهیم و امتدادش، صفوان بن سلیم، و ابوحذیفه عماد بن ثابت و محمد بن جعفر بن ابی کثیر و عبدالله بن مبارک و حفص بن عبدالله مسلمی بشاری و ابوعمر عفدی و سفیان بن عیینه و خالد بن بزاز و رکیع بن جراح و حسین بن ولید بشاری و عبدالرحمن بن عبدالله دشتکی رازی و عثمان بن سلیمان هروی و برادرش، مالک بن سلیمان هروی، و عمر بن عبدالله بن وزین و عبدالرحمن بن مهدی و محمد بن سابق و معن قز و یحیی بن ابوبکر گرمانی و سحی بن صریح سجلی رازی و ابوحذیفه مهدی و عبدالرحمن بن سلام جمعی و محمد بن صفوان عوفی و جماعتی دیگر از او روایت کرده‌اند. در مکه درگذشت. از آثارش «السنن» در فقه «المناقب» کتاب «العیدین» کتاب «التفسیر»

اعیان الشیعة (۱۶۸/۲)، تاریخ بغداد (۱۱۱-۱۱۰۵/۶)، تاریخ الکبیر (۲۹۲/۱)، تذکره الحفاظ (۱۰۴۱)، معجم التمسک (۷۱-۱۸۰)، معجم الکمال (۳۶۸-۳۶۲)، السیر السلا (۳۸۵-۳۷۸/۷)، سیر السلا (۲۷/۶)، طبقات الحفاظ (۲۵۷/۱)، طبقات المدین (۱۱۰-۱۱۱/۱)، المیر (۱۸۵/۱)، معجم ابن التمیم، ترجمه (۴۱۶)، الکلی (۶۴۱/۵)، لسان الجزایر (۱۹۰/۸)، معجم البلدان (۲۸۲/۱)، معجم المؤلفین (۲/۱)، میزان الاعتدال (۶۲/۱)، الوافی بالتوفیات (۲۴-۲۳/۶)

هروی، ابو عبدالله سامی، محمد بن عبدالرحمان (وف ۳۰۲/۳۰۱ ق)، حافظ و محدث. اصل وی از هرات بود. از احمد بن یونس بزرگ و در کوفه و اسماعیل بن ابی اوس و عده‌ای دیگر در مدینه و احمد بن حنبل و همدقه او در بغداد و ابراهیم بن محمد شافعی در مکه و محمد بن معاویه بشاری و محمد بن متاتل مروزی حدیث شنید. وی از مشایخ ابوحاتم بن حبان یسعی است و ابن حبان در «صحيح» خود و یحیی بن عیسی بن فضال و بشر بن محمد هروی و دیگر علمای هرات از وی روایت کرده‌اند

تذکره الحفاظ (۶۹۸-۶۹۷/۲)، سیر السلا (۱۱۵-۱۱۴/۱۴)، تذکرات الذهب (۲۳۵/۲)، طبقات الحفاظ (۳۲۴)، المیر (۲۳۲/۱)، معجم المؤلفین (۱۵۷/۱۰)، الوافی بالتوفیات (۲۲۶/۳)

هروی، ابو عبدالله رحمان/ابوجعفر محمد بن منذر بن سعید. (وف ۳۰۲/۳۰۳ ق)، حافظ، محدث و مورخ معروف به شکر وی از محمد بن رافع قشیری و علی بن

سعد الهروی» موجود است و گویند خواجه نصیرالدین طوسی در تحریر «اکر مثالوس» از این کتاب استفاده کرده است از دیگر آثارش «مدخل الصاحبی»، در نجوم، که بوریحان بیرونی در کتاب «تحدید قیامات الاماکن» خود از آن استفاده کرده است

دانشنامه ایران و اسلام (۱۳۲۸ تا ۱۳۳۲)، رمزگشایی ریاضیدانان دوره اسلامی (۱۰۹۹-۱۰۱۰)، نعت نامه (دین/اسند)، پسا (س ۲۰، ش ۱، ص ۹۸)

هروی، ابومحمد عبدالله بن هرود، (وف ۳۱۱ ق)، حافظ و محدث، اصل وی از هرات بود از ابوسعید اشج و زعفرانی و محمد بن ولید بسری و حسن بن هرعه و همطریق آنها حدیث شنید. محمد بن احمد بن ازهری بسوی و محمد بن عبدالله سیاری و ابومنصور محمد بن عبدالله بزاز هروی و اهل هرات از وی روایت کرده‌اند. از آثارش: کتاب «الانصبة»

شرح المکتوب (۲/۲۷۰)، مکتوبات الحافظ (۳/۷۸۷-۷۸۶)، سیر السلا (۱۲/۲۹۳)، تدریسات الذهب (۲/۲۶۲)، طبقات الحافظ (۳۲۹)، الفهر (۱/۲۶۲)، معجم المؤلفین (۶/۸۳-۸۲)، حدیث العارین (۱/۴۲۲)

هروی، ابومعمر سالم بن عبدالله، (وف ۴۳۳ ق)، فقیه شافعی و متکلم معروف به حوچه (تفسیر غولی)، اصل او از هرات و از علمای شافعی در سده پنجم بود. وی در انواع علوم مهارت داشت، حاکم میشابوری از وی روایت کرده است. مسکی در «طبقات الشافعیه» آورده که او همطریق شیخ ابومحمد و ناصر مروزی است، از آثارش: «اللمع فی الرد علی اهل الریق و البدع»، در مسائل کلامی و اصول، «مقادی اهل سنت» این کتاب در «کشف الغر» تحت نام «اللمع فی الرد علی اهل الریق و البدع» آمده است

تدریسات الذهب (۳/۲۵۱)، طبقات الشافعیه اسوی (۲/۲۱۸)، طبقات الشافعیه مسکی (۲/۳۸۰)، کشف الظنون (۱۵۶۵)، معجم المؤلفین (۲/۳۰۲)

هروی، حسینعلی، (۱۲۹۷-۱۳۷۲ ش)، استاد دانشگاه، نویسنده و مترجم. وی دوره لیسانس ریاضی را در دانشسرای عالی گذراند و از دانشکده انبیات دکتری گرفت و سرانجام بعد از سالها، که عهده در علمیات فرهنگی بود، در همان دانشکده به تدریس ریاضیات پرداخت. هروی مقالات دینی و فقهی در مورد کار دیگر استادان در «دوران» حافظ نوشته که به همت دکتر حبیب الله محدثی سه چاپ رسیده است. وی سرانجام در شهر...

بن رشید و هشام بن عمار و سید بن سعید و محمد بن عبدالله بن عمار و عثمان بن ابی شیبه و همطریق آنها حدیث شنید. بشر بن محمد مزنی و منصور بن عباس و ابوحاتم بن حبان و ابونکر نقاش مفسر و محمد بن عبدالله بن خمیره و هل هرات از وی روایت کرده‌اند. دارقطنی او را در حدیث ثقه می‌داند. از آثار وی کتابی در تاریخ است که بر آسمان سترات مرتب شده است

الاعلام (۲/۲۵۱)، انوار (۵/۳۷۰)، مکتوبات الحافظ (۲/۶۹۵-۶۹۶)، توضیح المشتبه (۳/۲۱۸-۲۱۹)، انساب (۱۹۳/۸)، الجرح و التعلیل (ج ۱، ق ۴۷)، سیر السلا (۲/۲۰۰-۲۰۱)، سیر السلا الذهب (۲/۲۲۵)، طبقات الحافظ (۳۲۲)، الفهر (۱/۴۲۱)، لسان المیران (۲/۵۰۳-۵۰۴)، معجم المؤلفین (۳/۲۰۵)، میران الاعتدال (۱۱/۵۲۲)، النجوم الزاهرة (۳/۲۰۴)، الراسی بالقیامات (۱۲/۳۲۰)

هروی، ابوالفتح نصر بن احمد بن ابراهیم حسنی، (۵۱۹-۵۱۱ ق)، محدث، مسند، راهد و عابد. وی در هرات به دنیا آمد. از پدرش و جدش ابراهیم و جد مدریانش، ابی المظفر منصور بن اسماعیل هروی، ابویعقوب قرطاب حافظ و ابوالحسن دیماس و ابوعثمان سلیمان بن عباس قرشی و عبدالوهاب بن محمد بن عیسی که همطریق بن فکیل و جماعتی دیگر حدیث شنید تعدادی از مشایخ سمعی از وی روایت کرده‌اند. از آثارش: «المسند» در حدیث که شیخ الاسلام ابواسماعیل خواجه عبدالله انصاری آن را در سه مجلد تخریج کرد.

تذکره الحافظ (۲/۱۲۶۲)، سیر السلا (۱۹/۲۹۱)، معجم المؤلفین (۱۳/۸۸۷-۸۸۶)، حدیث العارین (۲/۴۹۱)

هروی، ابوالفضل احمد بن ابی سعد/سعید، (تو ح ۳۲۰-۳۸۰-۳۹۰ ق)، ریاضیدان و معجم. در هرات به دنیا آمد. چندی در ری و جرجان زیست. از ریاضیدانان و متجربان ماهر عصر خود و معاصر یا ابوجعفر خازن و ابومحمود خجندی و رکن الدوله دیلمی بود. وی در ۳۴۸ ق ارتفع حروشید را در ری رصد کرد و در ۳۷۱ ق عرص جرجان را محاسبه نمود. آثار او در ریاضیات و نجوم مورد توجه و مطالعه علمای ریاضی چون ابوریحان بیرونی و خواجه نصیر طوسی قرار می‌گرفت. هر وی کتاب «اکر مثالوس» را که ابوعبدالله محمد بن عیسی ماهانی می‌شکل دهم از مقاله دوم آن را تصحیح کرده بود از بر اصلاح نمود. در نسخه خطی از کتاب وی با عنوان «کتاب مثالوس فی الاشکال الکریه» مما اصلحه احمد بن ابی...

شذرات الذهب (۱۸۹/۷، ۱۹۰)، العمود الماسح (۱۵۵-۱۵۱/۸)، طبقات الشافعية ابن قاضي شهبة (۱۰۵۱-۱۰۳/۲)، كشف الظنون (۲۷۳)، معجم المؤلفين (۲۹۲-۲۹۳/۱) مدینه اندلس ۸۵، ۸۶

هروی، عبدالملک بن هنی (وف ۳۸۹ ق)، ادیب و نقری، معروف به مؤدب. در هرات به دنیا آمد. از بزرگان اهل سنت در سده پنجم هجری در این شهر می‌باشد. وی در هرات معلم و مرجع است. او اکثر فضلا بود. صاحب «کشف الظنون» و «ریحانة الادب» وی را تحت عنوان «عبدالملک بن علی مؤذن هروی آورده‌اند. از تشریش «الصدف و الدورات» یا «انصافات و الادوات» التي يتتلى بها الاحداث» «المحيط» در لغت «المختص» من تفسیر الرماني یا «مختصر» تفسیر قرآن رماني (علی بن عیسی زری)

روسان الجناب (۱۶۱/۵) ریحانة (۲۶۲/۶) كشف الظنون (۴۴۸-۴۴۷/۲، ۱۶۲۳)، معجم المؤلفين (۱۸۶، ۶)، حنیة العارفين (۶۲۶/۱)

هروی، مقصود علی، (ر ۱۰۱۱ ق)، مترجم. اصل وی از تتریز است. از ایران به هندوستان مهاجرت کرد و در آنجا سکنی گزید. به همین علت به مقصود علی هندی نیز مشهور است. از آثارش «تاریخ الحکماء» درباره سرگذشت حکیمان و عالمان است که ترجمه «نوع الارواح و روضة الافراح» می‌تورجیح الحکما المتقدمین و المتأخرین» تألیف محمد بن محمود شهرزوری است. مقصود علی این کتاب را در ۱۰۱۱ ق، در عهد اکبر شاه و به دستور شاهزاده صمیم (جهانگیر شاه)، از هریری به فارسی ترجمه نمود و بعدها میر سید صدرالدین بن میر محمد صدوق، گریده ای از این کتاب را به نام «قول الحکماء» یا «انتخاب تاریخ الحکماء» تحریر نمود.

ایضاح المکون (۲۱۷/۱)، تاریخ نظم و نثر (۴۰۱، ۸۱۸)، (۱۵۸۷-۱۵۸۶/۵)

هروی بغدادی، ابو عبید قاسم بن سلام بن عبدالله، (۲۲۲-۲۲۳/۲۲۲-۱۵۷ ق)، حافظ، محدث، فقه، مجتهد، ادیب و لغوی. در هرات به دنیا آمد. پدرش از عالمان رومی و در خدمت مردی از اهل هرات بود. ادبیات و فقه را از استاد بزرگ آن زمان فراگرفت. قرآن و لغت را نزد ابوالحسن کسایی و اسماعیل بن جعفر و شجاع بن ابونصر بلخی و ابوعمر و شبانی و قرء و ابوزیاد کلابی و ابوعبیده و اصمعی و یزیدی و اسرید اصماری و عده ای دیگر

درگذشت و در گرگان در کنار افراد حاندان خود به خاک سپرده شد. از دیگر آثار وی: «شرح غزلیهای حافظ»، «فرهنگ النسخه مسلمانان»، ترجمه «رشدگنامه» «اسما بومکی» «هاتری ترو» ترجمه ترجمه چند اون «تاریخ بزرگ جهان» «درسهایی برای خوش زیستن در زندگی زناشویی»، ترجمه.

مهرست کتبیهای چاپی فارسی (۱۳۹۱/۱، ۲۲۱۷/۲)، تلک (س ۲، ش ۳۸، ص ۱۵۱-۱۵۳)

هروی، سید مهدی بن سید اسماعیل موسوی خراسانی، (وف ح ۱۲۷۰/۱۲۷۳ ق)، عالم دیسی، فقیه، اصولی و متکلم به نجف رفت و در محضر شیخ محمد حسن صاحب «جواهر» تلمذ نمود آن گاه خود به بحث و تدریس و تألیف پرداخت. وی بعدها به تهران آمد. حاج شیخ محمد باقر یزدی، صاحب «کبریة الاحمر»، در اجاره ای که برای آیت الله سید شهاب الدین نجفی مرعشی صادر نموده، صاحب عنوان را مسوده است. وی در تهران درگذشت. پیکرش را به مشهد منتقل کردند و در بقعه شیخ بهایی به خاک سپردند. از آثارش: «شرح «لجاة العباد» «دریه لحایت».

اعمال الشیخ (۱۳۳/۱۰)، الذریعة (۵۶۱۸)، ۴۳۶/۱۲، معجم رجال نجف (۴۸۱-۴۸۰/۲)، معجم المؤلفين (۲۴۱/۱۳)

هروی، شمس الدین ابو عبدالله شمس /محمد بن عطاء الله بن محمد واری، (۷۶۷-۸۲۹ ق)، فقیه شافعی و قاضی اصل وی از ری و گفته‌اند از فرزندان گان فخر رازی بود. در هرات به دنیا آمد. در ابتدا حنفی مذهب بود و بعدها به فقه شافعی روی آورد و در آن سرآمد شد. وی از شاگردان علامه سعدالدین تهرانی بود. وی مدتی در ملازمت تیمورلنگ به سر برد. سپس به فلسطین سفر کرد و در ۸۱۵ ق عهده دار منصب تدریس در مدرسه صلاحیه شهر بیت المقدس گشت. آن گاه چندی در مصر به قصاوت پرداخت و مشاغل دیوانی متعددی را پذیرا گشت. نهایتاً در قدس سکنی گزید و در آنجا سالی مدرسه ای را آغاز کرد که تدریس آن را به آخر رساند. از سراتجام در بیت المقدس درگذشت. از آثارش «تقریب الاحکام»، در مروع شافعی؛ «التویر» در تفحص «الجامع الکبیر» شیبانی؛ «التفحص» در شرح «تفحص جامع الکبیر» دو فقه حنفی؛ شرح «اصباح السنة» بوی؛ «المنعم» یا «فصل المعجم» در شرح «الصحيح» مسلم؛ شرح «مشارق الانوار» صمانی.

الاعلام (۱۵۰/۷، ۱۵۱)، ایضاح المکون (۱۹۹/۲، ۴۹۰)،

هزار چربی مازندرانی، آقا محمد علی بن ملا محمد باقر بن علا محمد باقر (۱۲۳۵-۱۱۸۸ ق)، عالم دینی و فقیه مشهور به فقیه مطلق. جامع علوم معقول و منقول بود. در نجف به دنیا آمد. پدر و جدش از علمای بزرگ بودند. وی در نجف از حوزه درس سید مهدی بحر العلوم و شیخ جعفر کاشف الغطاء بهره مند گشت و در شمار افاضل علما و فقهائ نجف درآمد. بعد از وفات پدرش راهی ایران شد و در قم ملازمت میرزا ابوالقاسم قمی، صاحب «قوانین»، را اخیار نمود و از مجلس درس وی استفاده کامل برد و از خواص اصحاب او گردید. او همچنین از محضر ملا احمد نراقی و سید محمد جواد حسینی عاملی صاحب «مفتاح الکرامه» استفاده نمود و از اصابت خود همچون میرزای قمی و ملا احمد نراقی و سید محمد جواد حسینی عاملی اجازه اجتهاد دریافت نمود. صاحب عنوان طرف توجه و اعتماد میرزای قمی بود و میرزا به همین مساست نسخه اصلی کتاب «قوانین» را به وی اهدا کرد. مدتی در ارومیه و تبریز به تدریس و تبلیغ پرداخت و از آنجا به اصفهان رفت و دختر میرزا باقر نواب، مفسر قرآن و شارح نهج البلاغه، و به همسری گرفت و پس از چندی در قمش به توبع اصفهان منتقلی گردید. او به بیماری وبا در قمشه درگذشت و در بقعه امامزاده سید علی اکبر دفن شد. فرزندی، شیخ سمیع، پسر از علمای بزرگ برد از آثارش: کتاب «تفسیر» «مخزن الاسرار»، در حاشیه بر «شرح لمعه»، «تکملة القواعد الدينية»، در شرح «قواعد» علامه حلی، «الکراکب الباهرة»، حاشیه بر «قواعد» شهید اول، «السحر الزاخر»، «کنز الکتوز»، در حاشیه بر مباحث «طهارة» از کتاب «مذکر»، «رمز الرموز»، «الدلائل المتلازمة»، در اصول فقه «مجمع الفرائض»، در حاشیه بر «معالم الاصول»، «حلال الموامض»، در حاشیه بر «قوانین»، «مفتاح الکتوز»، در تعقیقه بر «شوارق» و «تحرید» و حواشی و شروح «تحرید» «البدر الباهر»، در تفسیر بعضی از آیات «السراج المشرق»، در فوائد رجایی، «ایس المشتعلین»، در حکایات و معاکهات «تصرة المستصرین»، در امامت «محبی الرامة»، در قصاید عربی و شرح آن

اعیان السیة (۲۶/۱۰۱)، تذکر القیود (۲۶۵-۲۶۶)، الذیعة (۳۰۱/۱)، ۳۰۲، ۳۰۳، ۳۰۴، ۳۰۵، ۳۰۶، ۳۰۷، ۳۰۸، ۳۰۹، ۳۱۰، ۳۱۱، ۳۱۲، ۳۱۳، ۳۱۴، ۳۱۵، ۳۱۶، ۳۱۷، ۳۱۸، ۳۱۹، ۳۲۰، ۳۲۱، ۳۲۲، ۳۲۳، ۳۲۴، ۳۲۵، ۳۲۶، ۳۲۷، ۳۲۸، ۳۲۹، ۳۳۰، ۳۳۱، ۳۳۲، ۳۳۳، ۳۳۴، ۳۳۵، ۳۳۶، ۳۳۷، ۳۳۸، ۳۳۹، ۳۴۰، ۳۴۱، ۳۴۲، ۳۴۳، ۳۴۴، ۳۴۵، ۳۴۶، ۳۴۷، ۳۴۸، ۳۴۹، ۳۵۰، ۳۵۱، ۳۵۲، ۳۵۳، ۳۵۴، ۳۵۵، ۳۵۶، ۳۵۷، ۳۵۸، ۳۵۹، ۳۶۰، ۳۶۱، ۳۶۲، ۳۶۳، ۳۶۴، ۳۶۵، ۳۶۶، ۳۶۷، ۳۶۸، ۳۶۹، ۳۷۰، ۳۷۱، ۳۷۲، ۳۷۳، ۳۷۴، ۳۷۵، ۳۷۶، ۳۷۷، ۳۷۸، ۳۷۹، ۳۸۰، ۳۸۱، ۳۸۲، ۳۸۳، ۳۸۴، ۳۸۵، ۳۸۶، ۳۸۷، ۳۸۸، ۳۸۹، ۳۹۰، ۳۹۱، ۳۹۲، ۳۹۳، ۳۹۴، ۳۹۵، ۳۹۶، ۳۹۷، ۳۹۸، ۳۹۹، ۴۰۰، ۴۰۱، ۴۰۲، ۴۰۳، ۴۰۴، ۴۰۵، ۴۰۶، ۴۰۷، ۴۰۸، ۴۰۹، ۴۱۰، ۴۱۱، ۴۱۲، ۴۱۳، ۴۱۴، ۴۱۵، ۴۱۶، ۴۱۷، ۴۱۸، ۴۱۹، ۴۲۰، ۴۲۱، ۴۲۲، ۴۲۳، ۴۲۴، ۴۲۵، ۴۲۶، ۴۲۷، ۴۲۸، ۴۲۹، ۴۳۰، ۴۳۱، ۴۳۲، ۴۳۳، ۴۳۴، ۴۳۵، ۴۳۶، ۴۳۷، ۴۳۸، ۴۳۹، ۴۴۰، ۴۴۱، ۴۴۲، ۴۴۳، ۴۴۴، ۴۴۵، ۴۴۶، ۴۴۷، ۴۴۸، ۴۴۹، ۴۵۰، ۴۵۱، ۴۵۲، ۴۵۳، ۴۵۴، ۴۵۵، ۴۵۶، ۴۵۷، ۴۵۸، ۴۵۹، ۴۶۰، ۴۶۱، ۴۶۲، ۴۶۳، ۴۶۴، ۴۶۵، ۴۶۶، ۴۶۷، ۴۶۸، ۴۶۹، ۴۷۰، ۴۷۱، ۴۷۲، ۴۷۳، ۴۷۴، ۴۷۵، ۴۷۶، ۴۷۷، ۴۷۸، ۴۷۹، ۴۸۰، ۴۸۱، ۴۸۲، ۴۸۳، ۴۸۴، ۴۸۵، ۴۸۶، ۴۸۷، ۴۸۸، ۴۸۹، ۴۹۰، ۴۹۱، ۴۹۲، ۴۹۳، ۴۹۴، ۴۹۵، ۴۹۶، ۴۹۷، ۴۹۸، ۴۹۹، ۵۰۰، ۵۰۱، ۵۰۲، ۵۰۳، ۵۰۴، ۵۰۵، ۵۰۶، ۵۰۷، ۵۰۸، ۵۰۹، ۵۱۰، ۵۱۱، ۵۱۲، ۵۱۳، ۵۱۴، ۵۱۵، ۵۱۶، ۵۱۷، ۵۱۸، ۵۱۹، ۵۲۰، ۵۲۱، ۵۲۲، ۵۲۳، ۵۲۴، ۵۲۵، ۵۲۶، ۵۲۷، ۵۲۸، ۵۲۹، ۵۳۰، ۵۳۱، ۵۳۲، ۵۳۳، ۵۳۴، ۵۳۵، ۵۳۶، ۵۳۷، ۵۳۸، ۵۳۹، ۵۴۰، ۵۴۱، ۵۴۲، ۵۴۳، ۵۴۴، ۵۴۵، ۵۴۶، ۵۴۷، ۵۴۸، ۵۴۹، ۵۵۰، ۵۵۱، ۵۵۲، ۵۵۳، ۵۵۴، ۵۵۵، ۵۵۶، ۵۵۷، ۵۵۸، ۵۵۹، ۵۶۰، ۵۶۱، ۵۶۲، ۵۶۳، ۵۶۴، ۵۶۵، ۵۶۶، ۵۶۷، ۵۶۸، ۵۶۹، ۵۷۰، ۵۷۱، ۵۷۲، ۵۷۳، ۵۷۴، ۵۷۵، ۵۷۶، ۵۷۷، ۵۷۸، ۵۷۹، ۵۸۰، ۵۸۱، ۵۸۲، ۵۸۳، ۵۸۴، ۵۸۵، ۵۸۶، ۵۸۷، ۵۸۸، ۵۸۹، ۵۹۰، ۵۹۱، ۵۹۲، ۵۹۳، ۵۹۴، ۵۹۵، ۵۹۶، ۵۹۷، ۵۹۸، ۵۹۹، ۶۰۰، ۶۰۱، ۶۰۲، ۶۰۳، ۶۰۴، ۶۰۵، ۶۰۶، ۶۰۷، ۶۰۸، ۶۰۹، ۶۱۰، ۶۱۱، ۶۱۲، ۶۱۳، ۶۱۴، ۶۱۵، ۶۱۶، ۶۱۷، ۶۱۸، ۶۱۹، ۶۲۰، ۶۲۱، ۶۲۲، ۶۲۳، ۶۲۴، ۶۲۵، ۶۲۶، ۶۲۷، ۶۲۸، ۶۲۹، ۶۳۰، ۶۳۱، ۶۳۲، ۶۳۳، ۶۳۴، ۶۳۵، ۶۳۶، ۶۳۷، ۶۳۸، ۶۳۹، ۶۴۰، ۶۴۱، ۶۴۲، ۶۴۳، ۶۴۴، ۶۴۵، ۶۴۶، ۶۴۷، ۶۴۸، ۶۴۹، ۶۵۰، ۶۵۱، ۶۵۲، ۶۵۳، ۶۵۴، ۶۵۵، ۶۵۶، ۶۵۷، ۶۵۸، ۶۵۹، ۶۶۰، ۶۶۱، ۶۶۲، ۶۶۳، ۶۶۴، ۶۶۵، ۶۶۶، ۶۶۷، ۶۶۸، ۶۶۹، ۶۷۰، ۶۷۱، ۶۷۲، ۶۷۳، ۶۷۴، ۶۷۵، ۶۷۶، ۶۷۷، ۶۷۸، ۶۷۹، ۶۸۰، ۶۸۱، ۶۸۲، ۶۸۳، ۶۸۴، ۶۸۵، ۶۸۶، ۶۸۷، ۶۸۸، ۶۸۹، ۶۹۰، ۶۹۱، ۶۹۲، ۶۹۳، ۶۹۴، ۶۹۵، ۶۹۶، ۶۹۷، ۶۹۸، ۶۹۹، ۷۰۰، ۷۰۱، ۷۰۲، ۷۰۳، ۷۰۴، ۷۰۵، ۷۰۶، ۷۰۷، ۷۰۸، ۷۰۹، ۷۱۰، ۷۱۱، ۷۱۲، ۷۱۳، ۷۱۴، ۷۱۵، ۷۱۶، ۷۱۷، ۷۱۸، ۷۱۹، ۷۲۰، ۷۲۱، ۷۲۲، ۷۲۳، ۷۲۴، ۷۲۵، ۷۲۶، ۷۲۷، ۷۲۸، ۷۲۹، ۷۳۰، ۷۳۱، ۷۳۲، ۷۳۳، ۷۳۴، ۷۳۵، ۷۳۶، ۷۳۷، ۷۳۸، ۷۳۹، ۷۴۰، ۷۴۱، ۷۴۲، ۷۴۳، ۷۴۴، ۷۴۵، ۷۴۶، ۷۴۷، ۷۴۸، ۷۴۹، ۷۵۰، ۷۵۱، ۷۵۲، ۷۵۳، ۷۵۴، ۷۵۵، ۷۵۶، ۷۵۷، ۷۵۸، ۷۵۹، ۷۶۰، ۷۶۱، ۷۶۲، ۷۶۳، ۷۶۴، ۷۶۵، ۷۶۶، ۷۶۷، ۷۶۸، ۷۶۹، ۷۷۰، ۷۷۱، ۷۷۲، ۷۷۳، ۷۷۴، ۷۷۵، ۷۷۶، ۷۷۷، ۷۷۸، ۷۷۹، ۷۸۰، ۷۸۱، ۷۸۲، ۷۸۳، ۷۸۴، ۷۸۵، ۷۸۶، ۷۸۷، ۷۸۸، ۷۸۹، ۷۹۰، ۷۹۱، ۷۹۲، ۷۹۳، ۷۹۴، ۷۹۵، ۷۹۶، ۷۹۷، ۷۹۸، ۷۹۹، ۸۰۰، ۸۰۱، ۸۰۲، ۸۰۳، ۸۰۴، ۸۰۵، ۸۰۶، ۸۰۷، ۸۰۸، ۸۰۹، ۸۱۰، ۸۱۱، ۸۱۲، ۸۱۳، ۸۱۴، ۸۱۵، ۸۱۶، ۸۱۷، ۸۱۸، ۸۱۹، ۸۲۰، ۸۲۱، ۸۲۲، ۸۲۳، ۸۲۴، ۸۲۵، ۸۲۶، ۸۲۷، ۸۲۸، ۸۲۹، ۸۳۰، ۸۳۱، ۸۳۲، ۸۳۳، ۸۳۴، ۸۳۵، ۸۳۶، ۸۳۷، ۸۳۸، ۸۳۹، ۸۴۰، ۸۴۱، ۸۴۲، ۸۴۳، ۸۴۴، ۸۴۵، ۸۴۶، ۸۴۷، ۸۴۸، ۸۴۹، ۸۵۰، ۸۵۱، ۸۵۲، ۸۵۳، ۸۵۴، ۸۵۵، ۸۵۶، ۸۵۷، ۸۵۸، ۸۵۹، ۸۶۰، ۸۶۱، ۸۶۲، ۸۶۳، ۸۶۴، ۸۶۵، ۸۶۶، ۸۶۷، ۸۶۸، ۸۶۹، ۸۷۰، ۸۷۱، ۸۷۲، ۸۷۳، ۸۷۴، ۸۷۵، ۸۷۶، ۸۷۷، ۸۷۸، ۸۷۹، ۸۸۰، ۸۸۱، ۸۸۲، ۸۸۳، ۸۸۴، ۸۸۵، ۸۸۶، ۸۸۷، ۸۸۸، ۸۸۹، ۸۹۰، ۸۹۱، ۸۹۲، ۸۹۳، ۸۹۴، ۸۹۵، ۸۹۶، ۸۹۷، ۸۹۸، ۸۹۹، ۹۰۰، ۹۰۱، ۹۰۲، ۹۰۳، ۹۰۴، ۹۰۵، ۹۰۶، ۹۰۷، ۹۰۸، ۹۰۹، ۹۱۰، ۹۱۱، ۹۱۲، ۹۱۳، ۹۱۴، ۹۱۵، ۹۱۶، ۹۱۷، ۹۱۸، ۹۱۹، ۹۲۰، ۹۲۱، ۹۲۲، ۹۲۳، ۹۲۴، ۹۲۵، ۹۲۶، ۹۲۷، ۹۲۸، ۹۲۹، ۹۳۰، ۹۳۱، ۹۳۲، ۹۳۳، ۹۳۴، ۹۳۵، ۹۳۶، ۹۳۷، ۹۳۸، ۹۳۹، ۹۴۰، ۹۴۱، ۹۴۲، ۹۴۳، ۹۴۴، ۹۴۵، ۹۴۶، ۹۴۷، ۹۴۸، ۹۴۹، ۹۵۰، ۹۵۱، ۹۵۲، ۹۵۳، ۹۵۴، ۹۵۵، ۹۵۶، ۹۵۷، ۹۵۸، ۹۵۹، ۹۶۰، ۹۶۱، ۹۶۲، ۹۶۳، ۹۶۴، ۹۶۵، ۹۶۶، ۹۶۷، ۹۶۸، ۹۶۹، ۹۷۰، ۹۷۱، ۹۷۲، ۹۷۳، ۹۷۴، ۹۷۵، ۹۷۶، ۹۷۷، ۹۷۸، ۹۷۹، ۹۸۰، ۹۸۱، ۹۸۲، ۹۸۳، ۹۸۴، ۹۸۵، ۹۸۶، ۹۸۷، ۹۸۸، ۹۸۹، ۹۹۰، ۹۹۱، ۹۹۲، ۹۹۳، ۹۹۴، ۹۹۵، ۹۹۶، ۹۹۷، ۹۹۸، ۹۹۹، ۱۰۰۰، ۱۰۰۱، ۱۰۰۲، ۱۰۰۳، ۱۰۰۴، ۱۰۰۵، ۱۰۰۶، ۱۰۰۷، ۱۰۰۸، ۱۰۰۹، ۱۰۱۰، ۱۰۱۱، ۱۰۱۲، ۱۰۱۳، ۱۰۱۴، ۱۰۱۵، ۱۰۱۶، ۱۰۱۷، ۱۰۱۸، ۱۰۱۹، ۱۰۲۰، ۱۰۲۱، ۱۰۲۲، ۱۰۲۳، ۱۰۲۴، ۱۰۲۵، ۱۰۲۶، ۱۰۲۷، ۱۰۲۸، ۱۰۲۹، ۱۰۳۰، ۱۰۳۱، ۱۰۳۲، ۱۰۳۳، ۱۰۳۴، ۱۰۳۵، ۱۰۳۶، ۱۰۳۷، ۱۰۳۸، ۱۰۳۹، ۱۰۴۰، ۱۰۴۱، ۱۰۴۲، ۱۰۴۳، ۱۰۴۴، ۱۰۴۵، ۱۰۴۶، ۱۰۴۷، ۱۰۴۸، ۱۰۴۹، ۱۰۵۰، ۱۰۵۱، ۱۰۵۲، ۱۰۵۳، ۱۰۵۴، ۱۰۵۵، ۱۰۵۶، ۱۰۵۷، ۱۰۵۸، ۱۰۵۹، ۱۰۶۰، ۱۰۶۱، ۱۰۶۲، ۱۰۶۳، ۱۰۶۴، ۱۰۶۵، ۱۰۶۶، ۱۰۶۷، ۱۰۶۸، ۱۰۶۹، ۱۰۷۰، ۱۰۷۱، ۱۰۷۲، ۱۰۷۳، ۱۰۷۴، ۱۰۷۵، ۱۰۷۶، ۱۰۷۷، ۱۰۷۸، ۱۰۷۹، ۱۰۸۰، ۱۰۸۱، ۱۰۸۲، ۱۰۸۳، ۱۰۸۴، ۱۰۸۵، ۱۰۸۶، ۱۰۸۷، ۱۰۸۸، ۱۰۸۹، ۱۰۹۰، ۱۰۹۱، ۱۰۹۲، ۱۰۹۳، ۱۰۹۴، ۱۰۹۵، ۱۰۹۶، ۱۰۹۷، ۱۰۹۸، ۱۰۹۹، ۱۱۰۰، ۱۱۰۱، ۱۱۰۲، ۱۱۰۳، ۱۱۰۴، ۱۱۰۵، ۱۱۰۶، ۱۱۰۷، ۱۱۰۸، ۱۱۰۹، ۱۱۱۰، ۱۱۱۱، ۱۱۱۲، ۱۱۱۳، ۱۱۱۴، ۱۱۱۵، ۱۱۱۶، ۱۱۱۷، ۱۱۱۸، ۱۱۱۹، ۱۱۲۰، ۱۱۲۱، ۱۱۲۲، ۱۱۲۳، ۱۱۲۴، ۱۱۲۵، ۱۱۲۶، ۱۱۲۷، ۱۱۲۸، ۱۱۲۹، ۱۱۳۰، ۱۱۳۱، ۱۱۳۲، ۱۱۳۳، ۱۱۳۴، ۱۱۳۵، ۱۱۳۶، ۱۱۳۷، ۱۱۳۸، ۱۱۳۹، ۱۱۴۰، ۱۱۴۱، ۱۱۴۲، ۱۱۴۳، ۱۱۴۴، ۱۱۴۵، ۱۱۴۶، ۱۱۴۷، ۱۱۴۸، ۱۱۴۹، ۱۱۵۰، ۱۱۵۱، ۱۱۵۲، ۱۱۵۳، ۱۱۵۴، ۱۱۵۵، ۱۱۵۶، ۱۱۵۷، ۱۱۵۸، ۱۱۵۹، ۱۱۶۰، ۱۱۶۱، ۱۱۶۲، ۱۱۶۳، ۱۱۶۴، ۱۱۶۵، ۱۱۶۶، ۱۱۶۷، ۱۱۶۸، ۱۱۶۹، ۱۱۷۰، ۱۱۷۱، ۱۱۷۲، ۱۱۷۳، ۱۱۷۴، ۱۱۷۵، ۱۱۷۶، ۱۱۷۷، ۱۱۷۸، ۱۱۷۹، ۱۱۸۰، ۱۱۸۱، ۱۱۸۲، ۱۱۸۳، ۱۱۸۴، ۱۱۸۵، ۱۱۸۶، ۱۱۸۷، ۱۱۸۸، ۱۱۸۹، ۱۱۹۰، ۱۱۹۱، ۱۱۹۲، ۱۱۹۳، ۱۱۹۴، ۱۱۹۵، ۱۱۹۶، ۱۱۹۷، ۱۱۹۸، ۱۱۹۹، ۱۲۰۰، ۱۲۰۱، ۱۲۰۲، ۱۲۰۳، ۱۲۰۴، ۱۲۰۵، ۱۲۰۶، ۱۲۰۷، ۱۲۰۸، ۱۲۰۹، ۱۲۱۰، ۱۲۱۱، ۱۲۱۲، ۱۲۱۳، ۱۲۱۴، ۱۲۱۵، ۱۲۱۶، ۱۲۱۷، ۱۲۱۸، ۱۲۱۹، ۱۲۲۰، ۱۲۲۱، ۱۲۲۲، ۱۲۲۳، ۱۲۲۴، ۱۲۲۵، ۱۲۲۶، ۱۲۲۷، ۱۲۲۸، ۱۲۲۹، ۱۲۳۰، ۱۲۳۱، ۱۲۳۲، ۱۲۳۳، ۱۲۳۴، ۱۲۳۵، ۱۲۳۶، ۱۲۳۷، ۱۲۳۸، ۱۲۳۹، ۱۲۴۰، ۱۲۴۱، ۱۲۴۲، ۱۲۴۳، ۱۲۴۴، ۱۲۴۵، ۱۲۴۶، ۱۲۴۷، ۱۲۴۸، ۱۲۴۹، ۱۲۵۰، ۱۲۵۱، ۱۲۵۲، ۱۲۵۳، ۱۲۵۴، ۱۲۵۵، ۱۲۵۶، ۱۲۵۷، ۱۲۵۸، ۱۲۵۹، ۱۲۶۰، ۱۲۶۱، ۱۲۶۲، ۱۲۶۳، ۱۲۶۴، ۱۲۶۵، ۱۲۶۶، ۱۲۶۷، ۱۲۶۸، ۱۲۶۹، ۱۲۷۰، ۱۲۷۱، ۱۲۷۲، ۱۲۷۳، ۱۲۷۴، ۱۲۷۵، ۱۲۷۶، ۱۲۷۷، ۱۲۷۸، ۱۲۷۹، ۱۲۸۰، ۱۲۸۱، ۱۲۸۲، ۱۲۸۳، ۱۲۸۴، ۱۲۸۵، ۱۲۸۶، ۱۲۸۷، ۱۲۸۸، ۱۲۸۹، ۱۲۹۰، ۱۲۹۱، ۱۲۹۲، ۱۲۹۳، ۱۲۹۴، ۱۲۹۵، ۱۲۹۶، ۱۲۹۷، ۱۲۹۸، ۱۲۹۹، ۱۳۰۰، ۱۳۰۱، ۱۳۰۲، ۱۳۰۳، ۱۳۰۴، ۱۳۰۵، ۱۳۰۶، ۱۳۰۷، ۱۳۰۸، ۱۳۰۹، ۱۳۱۰، ۱۳۱۱، ۱۳۱۲، ۱۳۱۳، ۱۳۱۴، ۱۳۱۵، ۱۳۱۶، ۱۳۱۷، ۱۳۱۸، ۱۳۱۹، ۱۳۲۰، ۱۳۲۱، ۱۳۲۲، ۱۳۲۳، ۱۳۲۴، ۱۳۲۵، ۱۳۲۶، ۱۳۲۷، ۱۳۲۸، ۱۳۲۹، ۱۳۳۰، ۱۳۳۱، ۱۳۳۲، ۱۳۳۳، ۱۳۳۴، ۱۳۳۵، ۱۳۳۶، ۱۳۳۷، ۱۳۳۸، ۱۳۳۹، ۱۳۴۰، ۱۳۴۱، ۱۳۴۲، ۱۳۴۳، ۱۳۴۴، ۱۳۴۵، ۱۳۴۶، ۱۳۴۷، ۱۳۴۸، ۱۳۴۹، ۱۳۵۰، ۱۳۵۱، ۱۳۵۲، ۱۳۵۳، ۱۳۵۴، ۱۳۵۵، ۱۳۵۶، ۱۳۵۷، ۱۳۵۸، ۱۳۵۹، ۱۳۶۰، ۱۳۶۱، ۱۳۶۲، ۱۳۶۳، ۱۳۶۴، ۱۳۶۵، ۱۳۶۶، ۱۳۶۷، ۱۳۶۸، ۱۳۶۹، ۱۳۷۰، ۱۳۷۱، ۱۳۷۲، ۱۳۷۳، ۱۳۷۴، ۱۳۷۵، ۱۳۷۶، ۱۳۷۷، ۱۳۷۸، ۱۳۷۹، ۱۳۸۰، ۱۳۸۱، ۱۳۸۲، ۱۳۸۳، ۱۳۸۴، ۱۳۸۵، ۱۳۸۶، ۱۳۸۷، ۱۳۸۸، ۱۳۸۹، ۱۳۹۰، ۱۳۹۱، ۱۳۹۲، ۱۳۹۳، ۱۳۹۴، ۱۳۹۵، ۱۳۹۶، ۱۳۹۷، ۱۳۹۸، ۱۳۹۹، ۱۴۰۰، ۱۴۰۱، ۱۴۰۲، ۱۴۰۳، ۱۴۰۴، ۱۴۰۵، ۱۴۰۶، ۱۴۰۷، ۱۴۰۸، ۱۴۰۹، ۱۴۱۰، ۱۴۱۱، ۱۴۱۲، ۱۴۱۳، ۱۴۱۴، ۱۴۱۵، ۱۴۱۶، ۱۴۱۷، ۱۴۱۸، ۱۴۱۹، ۱۴۲۰، ۱۴۲۱، ۱۴۲۲، ۱۴۲۳، ۱۴۲۴، ۱۴۲۵، ۱۴۲۶، ۱۴۲۷، ۱۴۲۸، ۱۴۲۹، ۱۴۳۰، ۱۴۳۱، ۱۴۳۲، ۱۴۳۳، ۱۴۳۴، ۱۴۳۵، ۱۴۳۶، ۱۴۳۷، ۱۴۳۸، ۱۴۳۹، ۱۴۴۰، ۱۴۴۱، ۱۴۴۲، ۱۴۴۳، ۱۴۴۴، ۱۴۴۵، ۱۴۴۶، ۱۴۴۷، ۱۴۴۸، ۱۴۴۹، ۱۴۵۰، ۱۴۵۱، ۱۴۵۲، ۱۴۵۳، ۱۴۵۴، ۱۴۵۵، ۱۴۵۶، ۱۴۵۷، ۱۴۵۸، ۱۴۵۹، ۱۴۶۰، ۱۴۶۱، ۱۴۶۲، ۱۴۶۳، ۱۴۶۴، ۱۴۶۵، ۱۴۶۶، ۱۴۶۷، ۱۴۶۸، ۱۴۶۹، ۱۴۷۰، ۱۴۷۱، ۱۴۷۲، ۱۴۷۳، ۱۴۷۴، ۱۴۷۵، ۱۴۷۶، ۱۴۷۷، ۱۴۷۸، ۱۴۷۹، ۱۴۸۰، ۱۴۸۱، ۱۴۸۲، ۱۴۸۳، ۱۴۸۴، ۱۴۸۵، ۱۴۸۶، ۱۴۸۷، ۱۴۸۸، ۱۴۸۹، ۱۴۹۰، ۱۴۹۱، ۱۴۹۲، ۱۴۹۳، ۱۴۹۴، ۱۴۹۵، ۱۴۹۶، ۱۴۹۷، ۱۴۹۸، ۱۴۹۹، ۱۵۰۰، ۱۵۰۱، ۱۵۰۲، ۱۵۰۳، ۱۵۰۴، ۱۵۰۵، ۱۵۰۶، ۱۵۰۷، ۱۵۰۸، ۱۵۰۹، ۱۵۱۰، ۱۵۱۱، ۱۵۱۲، ۱۵۱۳، ۱۵۱۴، ۱۵۱۵، ۱۵۱۶، ۱۵۱۷، ۱۵۱۸، ۱۵۱۹، ۱۵۲۰، ۱۵۲۱، ۱۵۲۲، ۱۵۲۳، ۱۵۲۴، ۱۵۲۵، ۱۵۲۶، ۱۵۲۷، ۱۵۲۸، ۱۵۲۹، ۱۵۳۰، ۱۵۳۱، ۱۵۳۲، ۱۵۳۳، ۱۵۳۴، ۱۵۳۵، ۱۵۳۶، ۱۵۳۷، ۱۵۳۸، ۱۵۳۹، ۱۵۴۰، ۱۵۴۱، ۱۵۴۲، ۱۵۴۳، ۱۵۴۴، ۱۵۴۵، ۱۵۴۶، ۱۵۴۷، ۱۵۴۸، ۱۵۴۹، ۱۵۵۰، ۱۵۵۱، ۱۵۵۲، ۱۵۵۳، ۱۵۵۴، ۱۵۵۵، ۱۵۵۶، ۱۵۵۷، ۱۵۵۸، ۱۵۵۹، ۱۵۶۰، ۱۵۶۱، ۱۵۶۲، ۱۵۶۳، ۱۵۶۴، ۱۵۶۵، ۱۵۶۶، ۱۵۶۷، ۱۵۶۸، ۱۵۶۹، ۱۵۷۰، ۱۵۷۱، ۱۵۷۲، ۱۵۷۳، ۱۵۷۴، ۱۵۷۵، ۱۵۷۶، ۱۵۷۷، ۱۵۷۸، ۱۵۷۹، ۱۵۸۰، ۱۵۸۱، ۱۵۸۲، ۱۵۸۳، ۱۵۸۴، ۱۵۸۵، ۱۵۸۶، ۱۵۸۷، ۱۵۸۸، ۱۵۸۹، ۱۵۹۰، ۱۵۹۱، ۱۵۹۲، ۱۵۹۳، ۱۵۹۴،

هرار شیرازی، محمد رضا (من سیزدهم و چهاردهم ق)، نویسنده و مترجم پس از اتمام تحصیلات مقدماتی در شیراز برای تکمیل تحصیلاتش به هندوستان رفت و در کراچی علوم جدید و زبان انگلیسی را آموخت و دوره کالج اسلامی آن شهر را به پایان رساند و سپس به شیراز بازگشت. وی در جنگ بین الملل اول (۱۳۳۳-۱۳۳۷ ق) وارد خدمت قشون انگلیسی جنوب ایران شد پس از «بحال قشون» وی انتشارات هرار را تأسیس کرد و به تألیف و نشر کتاب روی آورد. رکن راده آدمیت صاحب «دانشمندان و سخن مریان فارس» تا وی دوستی داشته و صاحب عنوان را زنده ۱۳۵۲ ق آورده است. از آثار وی: «حیات مالک اشتر»، «دوران بهدوی نماینده عملیات رضا شاه از ۱۳۰۲ تا ۱۳۱۲ ش»، «عارفنامه»، «بهاء روح»، در چگونگی عالم پس از مرگ جسمانی، ترجمه

دانشمندان و سخن مریان فارس (۵، ۸۲۹-۸۲۸)،
نهم ست گنبدیهای چایی فارسی (۱/ ۱۲۲۷، ۱۴۶۲)،
۲/ ۲۲۷۹)، مؤلفین کتب چاپی فارسی (۲۰۸، ۲۰۷/۳).

هزار، عبدالرحمن شرفکندی، سرژند ملا محمد (۱۳۹۰-۱۳۹۹ ش)، محقق، مترجم فرهنگ سراسری نویسنده و شاعر، متخصص به هزار. در مهآباد به دنیا آمد. در پنج سالگی نزد پدرش قرآن آموخت و سپس به مکتب خانه رفت و از آنجا رهسپار خانقاه شیخ برهان شد و پس از فراگرفتن مقدمات، به روستاهای طراف عزیمت کرد و در کلاس درس تکی چند از مدرسی علوم اسلامی آن زمان حاضر شد. علاقه شدید عبدالرحمن به زبان و دییات کردی چنان بود که بسیاری از دواوین شعرای کردی را خوانده بود و بیشتر آنها را از حفظ داشت. وی حرور تخمین کسانی بود که دو جمعیت تحدید حیات کردستان عضو شد. شعر و شاعری را از سرگرفت و از طرف قاضی محمد (مقتول ۱۳۲۶ ش) شاعر ملی لقب گرفت و نخستین «دیوان» اشعارش را که «آلکورک» نام داشت منتشر کرد که این کتاب به زبان ترکی بیر ترجمه شده است. وی در پی سارانش به کشورهای عراق و سوریه و لسان سفر کرد و هنگامی که از لسان به عراق بازگشت به عضویت مجمع علمی آن کشور درآمد. وی علاوه بر آن، عضو آکادمی علوم آذربایجان شوروی و آکادمی علوم گورد در بعدد و از عضای اصلی آکادمی علوم گورد در پاریس بود. او با درست دیرینه اش هیم در ایجاد و تأسیس مرکز نشر فرهنگ و دب کرده انتشارات صلاح الدین ایوبی و نشر مجله کردی «سروه» تلاش فراوانی از خود نشان داد. وی در ۱۳۵۳ ش به ایران آمد و در دانشگاه تهران، ترجمه کتاب «هانون در

طب» ابوعلی سینا را آغاز کرد و با ترجمه این کتاب به عضویت فرهنگستان زبان فارسی درآمد. با پیروزی انقلاب اسلامی ایران او مجال یافت در زمینه ادبیات و زبان کردی به فعالیت بیشتری بپردازد. مقبره هزار در قبرستان بداح السلطان در مهآباد می باشد. از دیگر آثار وی ترجمه فارسی به کردی کتبهای «حیات خیم»، «شرفنامه» شرفخدا بدلیسی، «یک جلوش بی نهایت صغرها» دکتر علی شریعتی، «آری این چنین بود برادر» دکتر علی شریعتی و «خوفان» برای «آزادی» دکتر علی شریعتی، ترجمه از عربی به فارسی کتبهای: «تاریخ سلیمانیه» و «روابط فرهنگ ایران و مصر» ترجمه قرآن کریم، به کردی، فرهنگ جامع کردی به کردی و فارسی، «دیران» شعر با نام «بو کوردستان»

ادبستان (من آ، ش ۱۰، ص ۳۲)، تاریخ مشاهیر کرد (۳/ ۶۹۱، ۶۷۸)، زندگینامه و خدمات علمی، فرهنگی
اساد عبدالرحمن شرفکندی (همان)، گنگ (من ۲، ش ۱۲، ص ۲۵۵-۲۵۲)، کوهان فرهنگی (من ۵، ش ۵، ص ۱-۴، س ۸، ش ۲، ص ۵۴)

هزیر، عبدالعزیز، فرزند محمد، (ح ۱۲۸۰-۱۳۲۸ ش)، مترجم، در تحصیل کرده های مدرسه علوم سیاسی بود که ابتدا کارمند وزارت خارجه شد و سپس در سمت منشی گری و مترجمی سفارت روس به کار مشغول گردید. وی زبان های روسی، فرانسوی و انگلیسی را می دانست. هزیر وزارت های پیشه و هر و سازگاری، راه، کشور، دارای را به ترکیب دوک بینه های علی سهیلی، احمد قوام، ساعد، حکیمی و قوام السعدنه بر هده داشت او همچنین در ۱۳۲۷ ش سمت نخست وزیری را بر عهده گرفت. هزیر در مدرسه عالی سپهسالار به دست سید حسین امامی با ضرب گلوله به قتل رسید. وی را در صحن حضرت عبدالعظیم به خاک سپردند. آثارش: «پنروز بزرگ یا قسطنطنیه»، تاریخ روابط دربر ایران تا دربر مزبور از ظهور صفویه تا مرگ نادرشاه، ترجمه: «تاریخ قرون وسطی» یا «جنگ صد ساله»، ترجمه: «تاریخ ملل شرق و یونان»، ترجمه: «حافظ تشریح»، ترویج و تقسیم آن از روی مصامین

دولتای ایران در عصر مشروطیت (۱/ ۳۱۷، ۲۱۶)، روز شمار تاریخ (۱/ ۱۲۳، ۱۸۵، ۲۲۲، ۲۲۳، ۲۴۴، ۲۴۸، ۲۵۵، ۲۵۶، ۲۵۹، ۲۶۸، ۲۷۲، ۲۸۸، ۲۹۶، ۲۹۷، ۳۰۲، ۳۰۵)، شرح حال رجال (۲/ ۲۶۰-۲۵۸)، فهرست کتبهای چاپی فارسی (۱/ ۱۲۷، ۶۵۷-۶۵۶، ۶۷۵)، کتابخانه بحر شیر دهه انقلاب (۳۹۳)، محبت وزیران

داشت تا از بین تحقیقات به سوزده می‌رسد که از آن جمله هندسه، هندسه فضائی، معادلات دیفرانسیل، نظریه اعداد، آنالیز، مکانیک و جبر می‌باشد. آثار وی: «التصانیف لاهجارج» دانش و هنر «سایه‌ها»، شعر «مسئله ملقب» نظریه اعداد.

تاریخ برگزیدگان (۱۳۰۶-۱۳۰۲)، دهرالمعارف فارسی (۱۳۲۰/۲)، روز شمار تاریخ (۱۳۱۱/۲)، شخصتهای نامی (۵۲۱-۵۲۱)، فهرست کتابهای چاپی فارسی (۱۳۱۴/۱)، ۱۲۵۳، ۱۹۳۰/۲، ۲۰۰۳، (۳۰۱۰)، کلک (س ۷، ش ۷۹-۷۶)، ص ۷۵۱، ۷۵۲، مؤرخین کتب چاپی (۲۴۶-۲۴۵/۵)

هشترودی تهریزی، شیخ حسن / محمد حسن، فرزند ملا عبدالله بن ملا علی، (وف ح ۱۳۰۴ ق)، عالم دینی، فقیه، اصولی و مجتهد، وی از شاگردان حوزه درس شیخ مرتضی انصاری بود. او مدتی نیز در نجف به تدریس و تألیف مشغول بود. پس از تکمیل تحصیلات به زادگاه خویش آذربایجان بازگشت و مصدر خدمات دینی شد. وی در بازگشت از یکی از مسافرت‌هایش به عتبات در شهرکرد درگذشت و همان جا به خاک سپرده شد. در آثار او، «تقریرات»، «درس استادش شیخ انصاری در مباحث اعتقاد و تقلید»، «محس الابرار»، در ترجمه سجد دهم از «بحار الانوار» که در «مؤرخین کتب چاپی» این کتاب تحت عنوان «محسن الابرار فی ترجمه مقتل بحار الانوار» آمده است.

احسان السببه (۱۵۰/۵)، «الدریعه» (۱۶۰/۲۰)، طبقات اسلام النجیه (قون ۱۲/۱۴)، «معجم رجال محف» (۲۸۴/۱)، «معجم المؤرخین» (۲۴۱/۳)، مؤرخین کتب چاپی (۵۸۹/۲، ۵۹)

هشیار سفتندجی، علیقی، فرزند میرزا کاظم (۱۲۶۶-۱۳۵۸ ش)، شاعر، متخلص به هشیار ملقب به دبیر مخصوص در سبذخ به دنیا آمد. در زادگاه خود علوم مقدماتی را فراگرفت و پس از آن در مدارس دینی با ربان عربی آشنا شد و در آموزشگاه آلیانس کترین سبذخ به تحصیل ربان فرانسه پرداخت. وی از اساتید خط نیز بهره برده او در ۱۳۳۳ ق به تهران آمد و وارد خدمات دولتی شد و مدت هجده سال در دفتر نخست وزیری منشی مخصوص و کمیل دفتر بود و چند سالی هم در دادگستری سمت سرسندگی و دفترداری داشت. همچنین مدتی در وزارت کشور خدمت نمود. هشیار از شاعرانی بود که به ربان کردی و فارسی شعر می‌سرود. از آثارش «دیوان» شعر می‌باشد. لازم به ذکر است برقی، صاحب «سختوران نامی

(۱۹۵۱-۲۱۹)، یادگار (س ۱، ش ۹، ص ۷۹)، یعنا (س ۱، ش ۸، ص ۳۹۲-۳۹۱)

هشجانی زاری، ابواسحاق ابراهیم بن یوسف بن خالد، (وف ۳۰۱ ق)، حافظ و محدث. اصل وی از هسجان، از قزاقی ری بود. در طلب حدیث به عراق، شام و مصر سفر کرد و از طائوف بن عباد و عبدالله بن حماد نرسی و هشام بن عمار و عبدالرحمن بن فیاث و محمد بن حمید بن حساب و احمد بن ابی الحواری و هسطفه آنان حدیث شنید. ابوجعفر محمد بن عمرو عقیلی و ابوجعفر بن مطر مقرئ و ابوبکر اسماعیلی و ابوحسین محمد بن عبدالله رازی و عبدالله بن عدی و ابوعلی حسین بن علی و ابوجعفر بن مردویه اصفهانی و احمد بن عیسی دیلمی و عباس بن حسین صغار و دیگران از وی روایت کرده‌اند. هشجانی دارای «مسند»ی در حدیث بوده، با بیش از صد جزء، که میرزا بن علی قزوینی آن را از وی روایت کرده است.

الاعلام (۷۶/۱)، انساب سماعی (۶۴۲/۵)، تذکره السباط (۶۹۲/۲)، ری بستان (۲۷۲/۲)، سیرالنبلاء (۱۵/۲)، «تذکرات الذهب» (۲۳۵/۲)، «عقب‌الاجد» (۳۲۱)، «المیر» (۴۴۱/۱)، «کشف الغوب» (۱۶۸۵)، «معجم القبلان» (۴۶۷/۵)، «معجم المؤلفین» (۱۳۹۶/۳)، «الرائی بانوار» (۱۷۲/۶).

هشترودی، محسن، قریظ سماعیل، (۱۲۸۶-۱۳۵۵ ش)، ریاضیدان، استاد دانشگاه، نویسنده و شاعر. در تهریز به دنیا آمد. بعد از اتمام تحصیلات ابتدایی در مدارس «فدسیه و سپروس و متوسطه در دارالفنون موفق به اخذ درجه لیسانس از دانشسرای عالی گردید و تحصیلات تکمیلی بعدی وی شامل درجه لیسانس در علوم ریاضی از دانشکده سورب (صوم پاریس) و درجه دکترای دولتی در علوم از دانشگاه پاریس بود. وی سالها در دانشگاه تهران و دانشسرای عالی و دانشکده علوم سمت استادی داشت و علاوه بر آن مشاغل چون ریاست فرهنگ تهران، ریاست دانشگاه تهران، ریاست جامعه لیسانس‌های دانشسرای عالی و ریاست انجمن نویسندگان ایران را نیز عهده‌دار بود. دکتر هشترودی صرفاً استاد ریاضیات نبود و علاوه بر آن فیلسوف نیز بود و با اکثر علوم و هنرها آشنایی گامی داشت. ربان انگلیسی و عربی را می‌دانست و در ربان فرانسه استاد بود. وی ضمن شرکت در کنگره‌های بین‌المللی مختلف و سخنرانیهای متعدد در دانشگاه‌های معتبر، تألیفات و تحقیقات متعددی در زمینه علوم ریاضی

معاصر ایران»، وفات صاحب عنوان را ۱۳۴۱ ش آورده است. از اوست

در انتظار سماندم که کامم . سوسر آید
روا مذار که صبرم در انتظار سرآید

التربیعہ (۱۲۹۲/۹)، سخنوران نامی معاصر (۱۳۹۲/۳-۱۳۹۳)، گززار چاریدان (۱۳۹۳/۳-۱۳۹۴)، شاعر کرد (۱۳۹۴/۲-۱۳۹۵).

هشیار شیرازی - سامی هزار جویی

هشیار فارسی، حسین /محمد حسین. (وف ۱۲۹۲ ق)، شاعره، متخصص به هوشیار، اصلش از مرودشت فارس بود و تصنعی خان ایدجانی به تربیت وی پرداخت. پس از مرگ لطعلی خان به بمبئی رفت و چندی هم از ارباب طرب شد، اما در اواخر عمر توبه کرد و جزو نوحه خوانان و مرثیه خوانان گردید. برخی از اشعارش در تذکرها آمده است. لازم به ذکر است که دیوان بسگی، صاحب «حدیقه الشعراء»، وفات صاحب عنوان را حدود ۱۲۸۰ ق آورده است. از اوست:

هر چه با من بیشتر جوو آن بت بدخو کند
بیشتر مسکین دل من جستجوی او کند

آثار عجم (۵۷۲)، حدیقه الشعراء (۲۰۷۹/۲)، مؤلفان و سخن سرايان فارس (۸۵۱/۵-۸۵۲)، التربیعہ (۹-۱۲۹۳)، ریحانه (۲۶۲/۶).

هشیار کرد - هشیار ستدجی، علینقی

هشیار کوردستانی - هشیار ستدجی، علینقی

هلاکی همدانی، (من دهم ق)، شاعر، پدرش به خیاضی روزگار می گذراند، وی خود او به شاعری روی آورد. وی سواد نداشت و اشعارش را دیگران برایش می نوشتند. هلاکی در خدمت بهرام میرزا صفوی (م ۹۵۵ ق) بود مؤلف تذکره «روز روشن» از وی به عنوان ملارم حسین میرزا صفوی در بند بهرام میور نام می برد که در هنگام جلوس شاه اسماعیل صفوی (۹۸۵-۹۸۴ ق) قصیده تهست گفته، و در زمان اکبر شاه (۹۶۳-۱۰۱۴ ق) به هند رفته و در آنجا درگذشته است. از آثارش مثنوی «شرف و دوق»، که از آن یب زیر شهرت یافته است

در بحساب فلک افساد شکاف
پسپه ها ریخت ز ابر کهنه لحاف

شفا سامی (۲۲۹-۲۳۱) تذکره روز روشن (۹۲۶-۹۲۷).

التربیعہ (۹-۱۲۹۴/۹)، فرهنگ سخنوران (۱۰۰۰)، نعت نامه (دیل/هلاکی)، مجمع الخواص (۱۷۲-۱۷۳)، مديج الانکار (۷۸۵-۷۸۶)، هفت انصیم (۵۶۵-۵۶۶).

هلال، مریم، فرزند محمد تقی میرزا حسام السلطنه (ز ۱۲۴۱ ق)، شاعر، متخلص به هلال برخی از تذکرها متخلص صاحب عنوان را هلالی آورده اند. وی همسر اللهیار خان آصف اندوله، صدر اعظم فتحعلی شاه (۱۲۱۲-۱۲۵۰ ق) بود و خواندن و نوشتن و فنون شعر و ادب را می دانست. بعضی از اشعارش در تذکرها ذکر شده است. از اوست:

آنکه از کوی توام منع نمودی همه عمر
دیدمش دوش سراع ره کویت می کرد

از رباعه تا پودین (۲۶۳)، التربیعہ (۹-۱۲۹۴)، رزان مسخو (۲۸۲/۲)، شرح حال رجال (۱۵۲/۱)، گززار چاریدان (۲۲۲/۲)، سامی رزان (۲۲۷).

هلال کاشانی، سید ابوطالب. (س سپردهم ق)، شاعر. وی از سادات کاشان است. او از انواع علوم بویژه از حکمت و عرفان آگاه بود. وی بعدها از کاشان به اصفهان کوچید. مداح موسی قاسم معتمدالدوله (م ۱۲۶۳ ق) بوده. از وی اشعار در تذکرها آمده است

حدیقه الشعراء ۸۱/۳-۲۰۸۲، التربیعہ (۹-۱۲۹۴)، فرهنگ سخنوران (۱۰۰۰).

هلالی استرآبادی - هلالی جغتایی، مولانا بدرالدین

هلالی جغتایی، مولانا بدرالدین /تورالدین. (مقتول ۹۳۵/۹۳۶/۹۳۹ ق)، شاعر، متخلص به هلالی. سب وی به ترکان جغتایی می رسد. در استرآباد به دنیا آمد و در همان جا به تحصیل و کسب کمالات پرداخت از زادگاهش به هرات رفت و به خدمت امیر علیشیر نوابی رسید و در سایه تربیت او به کسب فضائل و فنون شاعری پرداخت. وی با سام میرزا صفوی (م ۹۷۴، ۹۷۵ ق)، صاحب «تحفه سامی»، معاصر و معاش بود. بعد از فوت سلطان حسین، هرات به تصرف عین الله خان ازبک درآمد و هلالی به همراه گروهی از شیعیان یا متهمان به تشیع، به وسیله عین الله خان، به قتل رسیدند. البته گفته اند که وی ابتدا مورد محبت خان ازبک و از ملازمان او بود تا آنکه مورد حسادت اطرافیان شاه قرار گرفت و او را به شیعیه بودن

معلم کودکان بود و نوشته‌اند که سه هزار دانش آموز در مکتب وی به کسب علم می‌پرداختند و او برای تعلیم و تدوین اجرت و مزدی دریافت نمی‌کرد. وی در خراسان درگذشت. از آثارش: التفسیر»

الاحلام (۲/۳۶۰)، تاریخ الاسلام (حوادث و وفیات ۱۰۱-۱۲۰/۱۲، ۱۱۶-۱)، تهذیب التهذیب (۴/۴۱۷-۴۱۸)، تهذیب الکمال (۹/۱۷۳-۱۷۷)، الفتح (۶/۶۸۰-۴۸۲)، روالیلا (۴/۵۹۸-۶۰)، شذاب الدب (۱/۱۲۵-۱۲۶)، طبقات ابن سعد (۷/۲۶۱)، طبقات المفسرین داودی (۱/۲۱۶)، العبر (۱/۹۲)، معجم المؤلفین (۵/۲۷)، میزان الاعتدال (۲/۲۵۰)، المجموع الزهره (۱/۲۱۲).

هلالی هروی، مولانا هلایی. (ز قبل از ۸۹۰ ق)، شاعر. روزگارش یادیمی می‌گردد. شعر را نیکو می‌سرود و در شعر ترکی بر دست داشت. وی در گورستان خواجه طوق هری به خاک سپرده شد. از وی اشعاری در تذکرها نقل شده است. نام وی را به صورتهای هلال بلال، هلایی و کبیری نیز ذکر کرده‌اند.

الذریعة (۹/۱۶۰)، فهرست مسخروان (۱۰۰۱)، مجالس المجالس (۵۲).

همام بن منبه، ابو عقیه ابنای حسامی بمانی. (وف ۱۳۱/۱۳۲ ق)، محدث، اصل وی از هرات و برادر وهب بن منبه بود که هر دو آنها از محدثین بودند. پدرشان در زمان خسرو انوشیروان به جزیره العرب کوچ کرده و در یمن سکنی گزیده بودند. ابوهریره و معاویه بن ابی سفیان و ابن عباس و عبدالله بن عمر بن خطاب و عبدالله بن ربیع روایت کرد. برادرش، وهب بن منبه و برادرزاده‌اش، عقیل بن معقل بن منبه و علی بن حسن بن ائش و معمر بن راشد از وی روایت کرده‌اند. او را صاحب قدیمی‌ترین کتابی که در حدیث نوشته شده است، می‌دانند. این کتاب مشتمل بر صد و چهل حدیث بوده که آنها را از ابوهریره نقل نموده است. در صنعت درگذشت.

الاعلام (۹/۹۸)، تاریخ الاسلام (حوادث و وفیات ۱۲۱-۱۴۰)، تهذیب التهذیب (۵۵۶-۵۵۵)، تهذیب الکمال (۱۹/۲۲۰-۲۲۱)، الفتح (۵۹/۱۱)، سیرت النبلاء (۵/۳۱۲-۳۱۱)، سیرت النبلاء (۱/۱۸۲).

همام تبریزی، حمام الدین محمد بن علاء / علاء الدین فریدون، (۳۳۶-۷۱۳/۷۱۴ ق)، صوفی، عارف و شاعر،

محکوم گردید و به همین علت سلطان او را ابتدا به زندان افکند و پس از چندی در چهار سوق هرات به قتل رساند. هلایی طبع شعر خوبی داشت. از او قصایدی در مدح عیدالله خاند و ائمه اطهار (ع) مدحا مانده است. اما اهلیت وی بیشتر به سبب حرلهای لطیف و پر مصحون او می‌باشد. از آثارش: مشوی «شاه و درویش»، در هزار و سیصد و چهل و پنج بیت، مثنوی «صفات العاشقین»، در هزار و دویست و سی و هفت بیت، مثنوی «لایلی و محبون» و «دوان» شعر.

اتشکده (۱/۹۹۴-۹۹۳)، تاریخ ادبیات در ایران (۴/۴۳۸-۴۳۷)، تاریخ نظم و نثر (۲۰۹)، تحفه سامی (۱۶۰-۱۵۲)، حبیب السیر (۴/۳۶۱-۳۶۲)، دایرةالمعارف فارسی (۲/۳۷۶)، الذریعة (۹/۱۲۹۴-۱۲۹۵)، ۱۲/۲۳، ۱۵/۴۵، ۱۸/۳۹۹، ۱۹/۲۲۲، ۲۳۵-۲۳۶، ۲۸۰، رباعی لغزینی (۲۲۸)، ریحانه (۶/۳۶۷-۳۶۹)، عالم آرای عباسی (۱/۵۷)، فرهنگ مسخروان (۱۰۰۱-۱۰۰۰)، کتبشاسی نظامی گنجوی (۳۸۷)، لسان نامه دیل / ملالی، مجالس المجالس (۸/۶۹۶-۶۹۷)، مجمع الفصحا (۴/۱۱۸-۱۱۹)، منظومه‌های فارسی (۶۲۸-۶۲۴)، هفت لقیم (۲/۱۰۹-۱۱۱)، یادگار (۳/۲۰۲-۲۰۳)، من (۶۵-۶۶)، بعد (۱۶، ش ۴، ص ۱۵۷-۱۶۰).

هلایی خراسانی، ابو محمد / ابو القاسم ضحاک بن مزاحم بلخی. (وف ۱۰۲/۱۰۵-۱۰۶ ق)، محدث، مفسر و مدرس. اصلش از بلخ و ملتی در بلخ و سمرقند و یشابور ساکن بود. او در تفسیر و قصص تبحر داشت. علم تفسیر را از سعید بن جبیر در ری آموخت. از ابن عباس و ابوسعید خدری و عبدالله بن عمر و انس بن مالک و اسود بن یزید نخعی و سعید بن جبیر و عطاء بن ابی رباح و طاووس بن کيسان و طائفه‌ای دیگر حدیث شنید. ابن حبان ملاقات وی با صحابه و حدیث شنیدنش از آنها را صحیح می‌داند و احادیثی را منسوب به تابعین می‌کند. عماره بن ابی حمزه و ابوسعید سعید بن مرزبان بلخی و جویری بن سعید و مقاتل بن حیان بطنی و علی بن حکم و انورق عطیه بن حارث کوهی و ابوحباب یحیی بن ابی حبه کلبی و ابوسان سعید بن سان شیبانی اصغر و ابوسان ضرار بن مزه شیبانی اگیر و ابو عیسی سلیمان بن کيسان خراسانی و عبدالله بن محمد بن ابوالحارث هبید بن سلیمان باهلی خراسانی و مالک بن سعید بلخی و محمد بن مسلم خراسانی و ابو عیدالله میمون رراق خراسانی و نهشل بن سعید و عمر بن رباح و عبدالعزیز بن ابی رواد و قره بن خالد سدوسی و جماعتی دیگر از وی روایت کرده‌اند. وی

العصر، ۲۳۷، راجع (۶/ ۳۷، ۳۷۱، فرهنگ سخنوران (۱۰۰۲)، گنج سخن (۲/ ۲۱۵-۲۱۹)، لغت نامه (ذیل/ همای)، مجمع الفصحی (۳/ ۴۴۹)، مجمل تصنیف (ذیل/ اسناد ۷۱۴)، مرآة الخیال (۴۳-۴۴)، مرآة کتب چاپی (۵/ ۸۸۱، ۸۸۲)، هفت اقلیم (۳/ ۲۲۲، ۲۲۴)

همای اصفهانی، آقا ملا محمد، فرزند ملا محسن، (۱۲۸۲-۱۳۵۹ ق)، شاعر و معلم، در اصفهان به دنیا آمد. وی پس از تحصیل مقدمات علوم ادبی به تکمیل آن نزد اساتید همت گذاشت. ادبیات عرب را نزد حاج سید مهدی نحوی و آقا سید محمود کلیادی، معروف به معنی فراگرفت و قعه و اصول را نزد آقا میرزا محمد هاشم چهار سوئی و آقا سید محمد باقر درجه‌ای آموخت. وی همچنین حکمت و فلسفه را نزد آخوند ملا محمد کاشانی و جهانگیر خان قشقایی فراگرفت و سپس به خدمت وزارت فرهنگ درآمد و در مدارس علیه، ایتمام، کالج و سعدی به تدریس پرداخت. همای در اصفهان درگذشت و در تحت فولاد به خاک سپرده شد.

ذکره شعری معاصر اصفهان (۵۳۳، ۵۳۶)، چهارصد شاعر برگزیده پارس گوی (۱۹۵)، گنزار جاویدان (۳/ ۱۴۹، ۱۷۶).

همای ناخنی، (ز ۱۲۸۶ ق)، نقاش و خطاط. وی تصویرگر و خوشنویس شیرین‌قسم و پر مهارت شیوه ناخنی است. آثار او دسته گل زیبایی که به خط مستعین ناخنی چنین رقم نهاده. اثرم همای ۱۲۸۶. احوال و آثار نقاشان (۲/ ۱۳۱۸).

همای شیرازی، محمد رضا قلی خان یحیای خان، فرزند پدیع خان، (۱۲۱۲-۱۲۹۰ ق)، ادیب، شاعر و شاعر، متخلص به همای. در مورد نام وی بین تذکرها اختلاف وجود دارد. اصل وی از این بیات هارم بود پدرش از رؤسای ضابطه قلی زند ساکن شیراز، منتسب به خاندان رسیده بود و مادرش از متسوبان فصحی خان، فرزند کریم خان زند، به حساب می‌آمد. همای در شیراز به دنیا آمد. در آغاز جرائی از افسران نظام بود، ولی از آن شمل کناره گرفت و به تحصیل پرداخت و از محضر میرزا رضا استعاده نمود. وی از همان ابتدا طبع شعر خوبی داشت و با رفیقای خیاب هدایت، صاحب «مجمع الفصحی» و قاتنی و سرور اصفهانی و شهاب اصفهانی و فروغی بسطامی معاصر بود. پس از تحصیل در شیراز، در طلب علم به سیاحت پرداخت و به عتبات رفت و پس

متخلص به همای، معروف به خواجه همای نام وی در تذکرها به صورتهای علاء و همای‌الدین بن علاء سروری همای نیز ذکر شده است. وی در تبریز به دنیا آمد. از معاصران و ندای خاص خواجه شمس الدین محمد صاحب‌دیوان جوینی بود. نزد خواجه نصیرالدین طوسی به تحصیل علم پرداخت. او همچنین از محضر علامه قطب‌الدین شیرازی استفاده بود و از اقرب او به حساب می‌آمد. گویند علامه کتاب «مفتاح المفتح» خود را به خواهش او تألیف نمود. پس از طی این مدارج علمی مدتی به وزارت آذربایجان رسید و بعد با خواجه شمس الدین به روم سفر کرد. وی در ادبیات، شعر، انشا و حسن خط متبحر بود و به عربی و فارسی شعر می‌گفت. از جمله ممدوحان او می‌توان خواجه شمس الدین صاحب‌دیوان، خواجه شرف الدین هارون جوینی، رشید الدین فضل‌الله، علامه نجم‌الدین عبدالعزیز، سلطان احمد تگم‌در، خاران‌خان، سلطان محمد خداپسند و مولانا قطب الدین شیرازی را نام برد. او در شعر و شاعری چون سنایی و انوری و نظامی و سعدی، که با او معاصر و معاشر بودند، پیروی می‌کرد و گویند شعری چون حافظ، عید زاکانی، کمال خجندی، شمس مغربی از او متأثر شده‌اند. وی در اواخر عمر مفروض گشت و از مان و منصب اعراض نمود. سپس به آنکه مشرف گشت و بعد از مراجعت طریقه صوبه ~~راست~~ گشت گرفت و مرید شیخ سمید فرغانی گردید. وی در تبریز درگذشت و در مقبرة لشکر، نزدیک مررب، مرید، به خاک سپرده شد و به گفته بعضی ر تذکرها در خانه‌ای که خود ساخته بود دفن گردید. در مورد سال بودن و مرگش بین تذکرها اختلاف وجود دارد. از شاعران تقریظی بر «روضیات» خواجه رشید الدین، به شعر «دیوان» شعرا، مشتمل بر قطعات و قصاید و غزلیات و رباعیات و مثنویات، از جمله یک «مثنوی» بر وزن «حديقة الحقيقة» سنایی، در تحقیق و تهذیب، متجاوز از پانصد بیت و مثنوی «صحبت نامه» به وزن «خسرو و شیرین» نظامی، به نام خواجه شرف الدین هارون، در سیصد و هشتاد و سه بیت. سکه آذر (۱/ ۱۲۵-۱۴۷)، از سعدی تا حامی (۱۹۹-۱۹۸)، تاریخ ادبیات در ایران (۳/ ۷۱۲-۷۳۱)، تاریخ گریه (۷۵۶)، تاریخ نظم و نثر (۱۶۸)، تذکرة دور روش (۱۲۷-۱۲۹)، تذکرة الشعراء (۲۴۱-۲۴۲)، تذکرة شعری آذربایجان (۳/ ۴۶-۵۶)، دانشمندان آذربایجان (۲۹۸-۳۹۶)، دیرة المعارف فارس (۲/ ۳۸۲-۳۸۳)، همای، مروری (مقدمه/ سی و یک - هشتاد و چهار)، الذریعة (۹/ ۱۲۹۶)، ریاضی و ریاضی سرایان (۱۴۰)، روضات الجنان و جنات الجنان (۱/ ۱۰۶-۱۰۵)، ریاضی

ترکمان و ازبکان، به کریملا و نجف رفت و بعد از مراجعت، در کاشان اقامت گزید و نزد حاجی سیمان خان صیاحی کاشانی (م ۱۲۰۶ ق) به تمرین شعر و شاعری پرداخت. ی قصیدی به شبیره متقدمان در مدح شاهان و بزرگان، در د سپس به تهران آمد و به دربار فتحعلی شاه راه یافت و ابتدا به سمت منشیگری و بعد به منصب وقایع نگاری رسید و از جانب فتحعلی شاه مأمور نوشتن تاریخ قاجاریه ویژه دوره سلطنت فتحعلی شاه شد و بعدها به منصب دولتی دیگری نیز دست یافت. از آثار وی «تاریخ جهان آراء» جلد اول در ۱۲۲۵ ق، که به دستور فتحعلی شاه نوشته شد و شامل وقایع ده ساله از ۱۲۱۲ ق تا ۱۲۲۱ ق بود، جلد دوم شامل وقایع ده ساله از ۱۲۲۲ ق تا ۱۲۳۲ ق، «قواعد الملوك»، «شیم سیاسی»، یا «تحفة سیاسی»، «وزینه المذایح» یا «مذایح الحاقان»، مجموعه‌ای از مذایحی که شاعران در مدح فتحعلی شاه گفته‌اند، از بدو جلوس شاه تا سال هشتم سلطنتش.

از صبا تا صبا (۷۷۰/۱)، قدیمه (۲۲۷/۳)، ۱۲۹۷/۹، ۱۲۹۷/۱۲، ۱۲۹۳/۲۰، «سینة المأمود» (۵۸۷-۵۸۳)، شرح حال رجال (۱۷۳/۲)، فرهنگ مشهوران (۱۰۰۲-۱۰۰۱)، مجمع المصنف (۱۸۶۶-۱۲)، مجموعه عرب (۲۱۵)، نگارستان دارا (۱۴۸-۱۵۱).

همایونفر، ابراهیم، فرزند محمد، (تو ۱۲۹۰ ش)، نویسنده، در تهران به دنیا آمد. وی تحصیلات ابتدایی را در مسدازس تربیت و شرف مظفری و متوسطه را در دارالمعلمین و شرف مظفری به پایان رساند. او در ۱۳۱۰ ش برای ادامه تحصیل به فرانسه رفت و پس از شش سال موفق به اخذ دیپلم در رشته مهندسی از مدرسه عالی معدن مست ژنن گردید. او همچنین موفق به دریافت دیپلم مهندسی نفت از دانشگاه امستراسبورگ فرانسه شد. وی پس از اتمام تحصیلات عالی به آمریکا رفت و در امور مهندسی معادن و کارخانجات مخصوصاً نفت مشغول کار شد و در ۱۳۱۹ ش به ایران بازگشت و مهد دار مشاعلی از جمله ریاست اداره معادن و اکتشافات بیانک صنعتی، ریاست بازرگانی در سازمان برنامه، عضو کمیسیون نفت، ریاست مطلق نفت خیر و مدیر عامل پتگاه مستقل آبیاری بود. وی به زبانهای فرانسه و انگلیسی تسلط داشت و مدتی استاد رشته نفت و متالورژی در هنر سرای عالی بود. از آثارش: «دردهای صنایع ایران» و طرح اداره امور آن، «نفت در دنیا و ایران»، «طرح آب و برق و اصلاحات ارضی».

چهره های آشنا (۶۶۳-۶۶۴)، فهرست گنجهای چاپی فارسی (۱۳۸۴/۱، ۳۲۹۲/۲)، مؤلفین کتب چاپی (۹۹/۱).

۱۲۳۰ تا ۱۲۵۰ ق در محضر شیخ محمد حسن بن شیخ محمدباقر اصفهانی (م ۱۲۶۶ ق)، صاحب کتاب «جواهرالکلام»، و اساتید دیگر به تحصیل علوم نقلی و عقلی اشتغال ورزید تا به درجه اجتهاد و مقام قضا و قضا رسید. سپس از نجف به هند، شمران، اصفهان، تهران، خراسان، ترکستان و کرمان سفر کرد و در آخر، به امر مأمورالدوله مترچهرخان گرجی (م ۱۲۶۳ ق)، حاکم اصفهان، و اصرار حاج سید محمد باقر شفیق پیداآبادی، در ۱۲۵۹ ق به اصفهان رفت و در آنجا سکنی گزید. وی عالمی بلند همت بود که درخواستهای محمد شاه و بعد از آن ناصرالدین شاه قاجار را برای ندیمی و ملازمت دربار پذیرفت. بعد از وفات سروش اصفهانی، در ۱۲۸۵ ق، منصب ملک الشعرایی و ملازمت ناصرالدین شاه به وی تکلیف شد و به تهران آمد. هم‌مدتی در این سمت منصب «ما پس از آن بدون رعایت آداب دربار از آنجا رفت. وی سر انجام در اصفهان درگذشت و در آستانه امامزاده احمد، در محله میدان شاه، به خاک سپرده شد. در «حدیقه الشعراء» سال مرگ وی ۱۲۸۸ و ۱۲۸۹ ق ذکر شده است. همچنین در این تذکره تحت عنوان همای شیرازی دو فرد به نامهای رصافلی و میرزا علی اکبر ذکر شده‌اند که به آورده آقای دکتر نویسی، در حاشیه کتاب، الهی دویکی هستند. از آثارش «دیوان» شعر، در هیجده هزار بیت، که یکسال پس از فوت او به مرطس السلطان و به دست میرزا هشتاد فرزند همای جمع آوری و تدوین گردید و نام آن را «شکرستان» نهادند.

حدیقه الشعراء (۲۰۸۲/۳-۲۰۹۰)، دانشمندان و سخن سریان فارس (۸۵۹-۸۵۲/۵)، دیرة المعارف فارسی (۳۲۸۲/۲)، دیوان طرب (مقدمه ۴-۳)، الذریعة (۱۲۹۶-۱۲۹۷)، رجانه (۳۷۰/۶)، شرح حال رجال (۱۰۸۱/۱۷/۶)، طرائف الحقائق (۲۶۹-۲۶۸/۳)، فارستامه ناصری (۱۰۹۰/۲)، گنجوار جاربندان (۱۷۳۹-۱۷۳۸/۳)، نفت نامه (دیس الهامی شیرازی)، مجمع الفصحا (۱۱۷۴-۱۱۷۵)، مرآت الفصاحه (۷۱۳-۷۱۰)، معنی حراب (۲۱۷-۲۱۶)، مکام الآثار (۲۲۶-۲۲۳/۲)، مؤلفین کتب چاپی (۲۱۷-۲۱۶/۳).

همای مروزی، میرزا صادق وقایع نگار، (وف ۱۲۵۰ ق)، مورخ و شاعر، متخلص به همایملقب به وقایع نگار اهل مرو شاه جهان و از نجیب زادگان آنجا بود. ابتدای جوانی خود را در مشقه به تحصیل مقدمات علوم عربی و ادبی گذراند و از شاگردان حاج محمد حسین خان فرزند میرزا معلی خان قاجار بود. در ۱۲۰۰ ق پس از حمله

۱۱/۸۸، ۱۰۷، ۱۲۳۵، ۱۴۱۷، ۱۴۲۹، ۲۳۴۸/۲، ۲۳۸۱، ۲۳۲۸، مؤلفین کتب چاپی (۸۳۴-۸۳۳/۲)

همایون قاجار، همایون مرزا، نوزید فتحعلی شاه، ج ۱۶ (۱۲۷۳-۱۲۷۳ ق)، شهر، محصل به حشمت پسر شانزدهم فتحعلی شاه و داماد میرزا شفیح مازندرانی صدراعظم و برادر محمود میرزا قاجار، صاحب «سفینه محمود» بود وی در بهران درگذشت لازم به ذکر است میرزا محمد علی مدرس، صاحب «ریحانة الادب»، و آقا بزرگ طهرانی، صاحب «الذریعة» کتابهای «تذکرة سفینه» و «گنجش محمود» را به وی نسبت داده اند. از آثارش: مشوی «یوسف و زلیخا» «ادیون» شعر.

تاریخ عمادی (۲۷۸-۲۷۹)، حقیقة الشراء (۲۷۱/۱)، ۴۷۳، الذریعة (۲۵۶، ۹، ۲۵۶، ۱۹، ۳۴۵-۳۴۶)، ریسانه (۲۹۴۸/۲)، سفینه السهمود (۳۹۳۸/۱)، شرح حال رجال (۲۳۱-۲۳۰/۲)، فرهنگ سخنوران (۱۰۱۳)، مجمع القصصا (۳۸/۱)، مصطفی خراب (۲۱۳)، مکرم الا (۲/۲)، ۵۴، ۵۴

همایون کرمانی، محمد، تجربه کار، فرزندان عسی کثر (۱۲۹۰-۱۳۵۸ ش)، شاعر در کرمان به دنیا آمد پس در پی تحصیل مقدماتی چندین سال به هنر نمایی اشتغال ورزید و در هنگام فراغت به آموختن مقدمات ادبی می پرداخت. او در ۱۳۱۴ ش به خدمت دارایی کرمان درآمد وی در شعر به جبهه های اجتماعی و مردمی بیشتر توجه داشت. از آثار وی: «گلزار همایون»، به شعر «تممه ها» و چکامه ها و تمزلات همایون «ادیوان» شعر.

تذکرة شعراء کرمان (۵۵۶-۵۵۷)، الذریعة (۲۹۹، ۱)، سادگان کرمان (۲۲۲-۲۲۱)، سخنوران سامی معاصر (۲۹۳۱-۲۹۲۶)، مؤلفین کتب چاپی (۷۹۰-۷۸۹/۶)

همایون حمد نی، محمد همایون، فرزندان ملا شکوهی حمدانی، (س یازدهم ق)، شاعر و خطاط. از اکثر علوم بهره داشت و بیشتر خطوط را خوب می نوشت گویند در جوانی از دنیا رفت. از آثارش: «ادیوان» شعر به آورده «الذریعة»، میرزا سنگلاخ در «امتحان الفضلاء» می گوید که «ادیوان» همایون را که به خط سلمان محمد ثورا نوشته شده، دیده است. از اوست

مجمع دهر به جسمیت مستان ماند
کاین یک از پای قند آن دگری بر غیزد
تذکرة رز دولتمس (۹۲۵)، تذکرة نصرآبادی (۳۲۲)، الریعة (۱۷۹۹/۹)، فرهنگ سخنوران (۱۰۰۳)

همایون فرخ، رکن الدین، فرزند عبدالرحیم، (۱۲۹۷-۱۳۷۹ ش)، نویسنده، مترجم، روزنامه نگار و شاعر، منحصر به رخ در تهران به دنیا آمد پدرش از اساتید ریاض و ادب فارسی و صاحب «دستور جامع زبان فارسی» است وی تحصیلات خود را در دبستان شرف مظفری و دبیرستان پهلوی رضاشاه و سرد پسرش به پایان رساند. همایون فرخ در چهارده سالگی به نظم شعر پرداخت و نخستین اثر نظم خود را در شانزده سالگی به نام «سور دل» منتشر کرد و از ۱۳۲۰ ش به کار نویسندگی پرداخت. وی همچنین چندی روزنامه «فرخ» را منتشر می کرد و مدتی بر سر دبیری روزنامه های «آرور»، «آزادی شرق»، «نیروی ملی» و «سخت کشاورزان» را به عهده داشت. از دیگر آثار وی «امپریسم چگونه به ایران آمد»، «خویش خوین»، «عشق بی نوا»، «هروس گورستان»، «شهریار»، «تصحیح و مقدمه «اتحاف سامی» سام میرزا» نمایشنامه «ایریم» م حراسانی، ترجمه

چهره های آشنا (۶۶۵)، سخنوران نامی معاصر (۱۵۱۲-۱۵۱۷)، فهرست کتابهای چاپی (۱۲۹۸-۱۲۹۷)، ۲۱۵، ۲۱۲/۱، ۲۲۷، ۲۹۸، ۲۹۶، ۲۹۸، ۱۵۷۹، ۱۵۷۹/۲، ۱۹۸۱/۲، ۲۰۲۳، ۱۸۲، ۲۲۷/۳، ۲۲۸-۲۲۷/۳)

همایون فرخ، عبدالرحیم، فرزند محمد حسین (۱۲۶۲-۱۳۳۸ ش)، استاد دانشگاه، نویسنده و مترجم. در کاشان به دنیا آمد وی در کودکی به تهران آمد و تحت سرپرستی دایی خود مجیرالدوله شیانی به تحصیل پرداخت. او مدتی در دارالفنون و سپس در کالج آمریکایی به تحصیل زبان و ادبیات انگلیسی مشغول شد و در آن را به اتمام رساند و بعدها در دانشکده حقوق سیاسی به تدریس علوم دفترداری پرداخت. او همچنین سالها در وزارت دارایی ریاست کل حسابداری را عهده دار بود وی نشان درجه یک از وزارت فرهنگ را به دلیل مدتی «دستور جامع زبان فارسی» یا «دستور فرخ» در هفت مجلد که تألیف آن حدود چهل و دو سال طول کشیده و مرجم و سند علمی مهمی برای صرف و نحو زبان فارسی می باشد، دریافت کرد. در دیگر آثارش «آیین نگارش»، «انتم»، کشمیت بزرگ دانشمندان ایرانی، «داستان تاریخی» «بک و اشنین» «هبت جدید»، «عاجه کر بلا»، ترجمه.

چهره های آشنا (۶۶۵)، الذریعة (۱۵۸/۸، ۱۶۴، ۱۶۴/۱۶)، شرح حال رجال (۱۳۹/۶)، فهرست کتابهای چاپی فارسی

دین اسلام: تأثیر موسیقی بر آهنگ‌های عقید و افکار: موسیقی و اسلام، ترجمه دایوان شعر، تذکره شعری معاصر اصفهان (۵۳۶-۵۳۷)، انذریه (۹/ ۱۳۰۰)، فرهنگ سخنوران (۱۰۰۲/۲)، مؤلفین کتب چاپی ۲/۸-۲۸.

همت سیستانی، میرزا همت، (س یازدهم ق)، شاعر، متخلص به همت، از عمورادگان ملک حمزه سیستانی، متخلص به طاهر، و از سخنوران مسان بود که جاندیش نا انقراض سلسله صفویه حاکم سیستان بودند. همت در زمان اورنگ زیب (۱۰۶۹-۱۱۱۹ ق) به هندوستان رست و ملازم وی گشت. طبع شعر خوبی داشت، از پوست زندگی در خواب عقلت همچو پادشاهت گذشت چشم ل را کرده‌ای آواز را انجامت گذشت تذکره رور روش (۹۳۷-۹۳۸)، تذکره نصرانیه (۲۸)، انذریه (۱۳۱۱/۹)، فرهنگ سخنوران (۱۰۰۲)، گزاهان صد ۲۹۹-۲۵۰.

همت شیرزی، میرزا علاءالدین حسین، فرزند میرزا احمد و فاور، (وف ۱۳۳۶ ق)، خطاط و شاعر، متخلص به همت. ملقب به علاءالدین وی در نوادگان میرزا یسویع و صان است هنگام تولدش دو شیر، بر اثر بیماری، از یک چشم نابینا شد. و در نزد پدر مواعظ علمی را تحصیل نمود و خط نسخ و فن سخنوری را نزد حمزه خود، به تقاسم فرهنگ، تکمیل کرد در دیات عرب و در مصائب و بحر بود. خط نسخ را به شیوه علاءالدین تبریزی مشتق می‌کرد و از او دهیبه و قرآنی‌هایی به خط نسخ به یادگار مانده است. او در شیراز درگذشت و در آستانه حضرت سید میر محمد، در کنار عمرهای خود، فرهنگ و پردانی، دخی گردید، از آثارش تکمیل «تاریخ چهارده معصوم» پدرش؛ «دیوان» اشعار باغ بر پنج هزار بیت. از آثار خطی وی: یک نسخه ترجمه منظوم فرمان حضرت امیر به مالک اشتر (رموز الاماره) و در شیرازی، نسخ کتابت خفی و رقاع کتابت حلی متوسط، با رقم: «حرر الداعی... انا العبد الالم ابن التظم و الداعی النائب الحازم علاءالدین حسین المتخصص بالهمة ابن الوقار فی شهر ربیع الاول من شهر سنه ۱۲۹۸»

آثار عمده (۳۶۲-۳۶۳)، احوال و آثار خوشنویسان ۱۶۱/۲، حسدیه الشیعه (۲۱/ ۲۲۱)، دانشمندان و سخن سرایان فارس (۸۶۹-۸۶۶/۵)، انذریه ۱۳/۹، ریحانه (۱۵۹/۴)، ۳۷۴-۳۷۳، شرح حال رجال (۲۶/۶)، فارسنامه صوری (۱۰۱۹-۱۰۲۰)

(۱۱۳۵، ۱۱۸۲)، فرهنگ سخنوران (۱۰۰۲)، لغت نامه (دین همت)، مرآت الفصاحه (۷۱۵-۷۱۳)، مکارم الآثار (۱۸۲۱-۱۸۲۲).

همتیار اصفهانی، سید عبدالحسین طباطبایی، فرزند سید محمد، (ح ۱۲۵۹-۱۳۴۲ ش)، شاعر معروف به همتیار. در اصفهان به دنیا آمد. تحصیلات خویش را در مدرسه بقریه، که به همت حاج میرزا باقر حاد مشیرالملک نایبی تأسیس شده بود، و مدرسه سفت (کالج انگلیسی‌ها) در اصفهان و کالج آمریکاییها در تهران به پایان رساند. او سپس وارد مشعل دولتی شد و در وزارتخانه‌های عدویه و مالیه و فرهنگ اشجیم وظیفه نمود. وی مدتی ریاست فرهنگ سدر خوب و زمانی نیز ریاست فرهنگ ساوه و مسان و چندی ریاست دانشمندی مقاماتی پسران اصفهان را عهده‌دار بود. همتیار در عموم عربیه نر کتحر داشت، مدفن وی در تخت سلواد اصفهان در جیب نکیه ملک در لسان الارض می‌باشد. از وست.

تا بقا ایس آسمان از داور و دادار دارد
تا اثر اندر مض ایس گنبد دور دارد
تذکره شعری معاصر اصفهان (۵۴۰-۵۴۱)، تذکره الفیور (۵۴۶-۵۴۵)، گزاهان (۷۵۶، ۲).

همتی بافقی، ملا افضل، فرزند ملا یعقوب، (س یازدهم ق)، خطاط و شاعر، متخلص به همتی. از خوشنویسان معروف عهد خود به حساب می‌آمد و در خط تعلیق شاگرد حواجه اختیار متشی (م ۹۹۱ ق) بود. وی همچنین در شعر، شاگرد حکیم شهابی و در بعضی علوم دیگر شاگرد ملا میرالدین پردی بوده است. او چندی به تصدی موقوفات و میریسی سرد و استنبای محال حالمه‌جات پژوه اشتغال داشت و با نواب میرزا حبیب الله صدر معاصر درد از وی اشعاری در تذکره ذکر شده است.

تذکره نصرآبادی (۳۰۲)، انذریه (۸۵/۹)، ۲۰ - ۲۰۰، فرهنگ سخنوران (۱۰۰۲).

همدانی، ابو سحاق ابراهیم بن عمرو بن محمد قسطنطینی (وف ۳۲۱ ق)، فقیه و محدث او از مشایخ ابرالحسن علی بن بابویه پدر سیح صدوق و محدث همدان بود. مصنف اسانید بعضی از روایات کتاب «امالی» صدوق، همی بن بابویه در همدان آن روایات را از صاحب عنوان شیا است. برهیم بن عمرو بن بابویه خود رایی

۲۶/۲۰۲۷، طبقات الذهب (۴/ ۲۲۱ - ۲۲۲)، طبقات
اصلام النبیمة (قرن ۵۳-۵۴)، طبقات الحما
(۲۹۸-۲۹۹)، طبقات المفسرین (۲۸/۱ - ۲۹)
المر (۳/۵۶)، فهرست متبذ الذین (۶۶-۶۵)، الکامل
(۹/ ۱۲۹)، کشف الظنون (۱۱۴، ۹۲۶، ۱۱۰۶، ۱۱۸۹
۱۲۸۷، ۱۷۷۲، ۲۰۲۶)، معجم الادباء (۵۲/۸)، معجم
جمال الحديث (۴/ ۲۸۲-۲۸۳)، معجم المؤلفین
(۳/ ۱۹۸-۱۹۷)، المستظم (۸/ ۱۰)، همدیة العارفین
(۲۸ /

همدانی، ابوالفرج حمد بن علی بن مصر زعفرانی. (ز
ح ۴۰۱ ق)، مقری و شاعر در علم فرائد متبحر بود. وی
صاحب کتاب و کثیر المقتربین فی الوقف و الابتداء است که
آن را از کتابهای مهم در رهبة قرأت به شمار آورده اند. در
حاشیة «الوافی بالوفیات» به نقل از «طبقات القراء» آمده که
جزری وی را زنده حدود ۴۰۰ ق می داند.
الاعلام (۳۱۲ ق)، دمه لقصر (۵۲۷-۵۲۸)، معجم
المؤلفین (۲۷۴ ق)، ابوالفرج عارف (۱۵۷۱۳)

همدانی، ابومعقوب یوسف بن ایوب بن ابومعقوب
همدانی.

همدانی، احمد بن زیاد بن جعفر (س چهارم ق)،
محدث امامی، ز علی بن ابراهیم و همر بن سهل بن
اسماعیل دینوری و جعفر بن احمد علوی رویت کرد
ابو عبدالله حمد بن محمد بن عیاش جوهری در «مقتضب
الاثر» خود و شیخ صدوق از وی روایت کرده اند. به آوردن
شیخ آنا بزرگ تهرانی نام صاحب عنوان در بعضی از
اسانید «مالی» شیخ صدوق به صورت احمد بن محمد بن
زیاد و در بعضی دیگر حمد بن جعفر همدانی آمده است
اعیان الشیعة (۲/ ۵۸۹)، طبقات اصلام النبیمة (قرن
۲۸-۲۷/۴

همدانی، سید ابوصاحب، فرزند سید عبدالمطلب بن
عبدالصمد حسینی. (وف ۱۲۶۶ ق)، عالم دینی، فقیه
اصولی و مدرس. در همدان به دنیا آمد و پس از فراگرفتن
مقدمات به نجف رفت و به تکمیل معلومات حشر
پرداخت. او از شاگردان شیخ محمد حسن نجفی، صاحب
«جواهر» بود که به امر استادش مبادرت به ترجمه رساله
عملیة «تجاة العباد» وی به فارسی نمود. او در نجف پیش از
مرگ استادش درگذشت و در صحن مقدس دفن شد. در
«اعیان الشیعة» و «ریحانة الادب» وفات وی ۱۲۶۳ ق ذکر

شده، ام با توجه به اینکه وی حدود شش ماه قبل از
استادش صاحب «جواهر» (م ۱۲۶۶ ق) درگذشته است،
این تاریخ درست به نظر نمی رسد. از دیگر آثارش: «اصول
الفقه»، در دو مجلد، «الدخيرة المسوية فی الاحکام
التشریة»، «المواهب العلوقة فی شرح الاحکام التشریة» یا
«مواهب العیبة»، در شرح «شرايع الاسلام»

اعیان النبیمة (۲/ ۳۶۷-۳۶۸)، الدریمة (۲/ ۲۰۲-۲۰۳)،
۱۷/۱، ۲۲۲، ۲۴۱/۲۳، ۲۴۰-۵۹/۲۴، ریحانة
(۳۷۵)، طبقات اعلام النبیمة (قرن ۱۳-۱۲)، الکلی و
لافتاب (۱/ ۱۰۸)، معجم رجال صحف (۳/ ۳۳۵)
۱۳۳۶، معجم المؤلفین (۵/ ۳۰)، مکرم الآثار
(۵/ ۱۸۱۳-۱۸۱۴)

همدانی، شیخ عبدالرزاق، فرزند شیخ علی رضا
فرزند شیخ عبدالحسین. (۱۲۹۱-۱۳۸۳ ق)، عالم دینی،
فقیه اصولی، محدث، مجتهد، مکلم و واعظ، اصل او از
فارس بود. پدرش مقیم اصفهان گردید و وی در آنجا به
دنیا آمد. در حدود ۱۳۰۰ ق به همراه پدرش به کرمان
مهاجرت نمود. از در کرمان مقدمات علوم را فراگرفت و در
۱۳۰۲ ق به همراه مادرش به همدان رفت و در آنجا به
تکمیل دروس و وعظ و خطابه و تألیف اشتغال یافت. چنانچه
پدری برای زیارت به نجف رفت و در همدان درگ سب از
کارش: «ذریعة الممادة»، در شرح «تجاة العباد»، «السیف
القاطع فی ابطال الرکن الرابع»، «هدیة الطالبین»، در اصول
دین، «الحلافة»، در رد شیخیه، «السؤال و الجواب الدینی»،
در رد شیخیه، «الهدایة»، در رد صوفیه، «المقالة الاسلامیة»،
در رد نصاری، «الکشکول»، «المواظع المثبرة»، «الاسلام و
الخلافة»، «مراکب حسینیة».

الدریمة (۱/ ۲۰۲-۲۰۳، ۲۴۰-۵۹/۲۴، ۲۴۱/۲۳، ۲۴۰-۵۹/۲۴،
۱۷/۱، ۲۲۲، ۲۴۱/۲۳، ۲۴۰-۵۹/۲۴، ریحانة
(۳۷۵)، طبقات اعلام النبیمة (قرن ۱۳-۱۲)، الکلی و
لافتاب (۱/ ۱۰۸)، معجم رجال صحف (۳/ ۳۳۵)
۱۳۳۶، معجم المؤلفین (۵/ ۳۰)، مکرم الآثار
(۵/ ۱۸۱۳-۱۸۱۴)

همدانی، شیخ محمد تقی بن مجتهد همدانی

همدانی، عبدالرحمن بن عیسی بن حماد. (وف ۳۲۰
ق)، ادیب، کاتب، مقری و شاعر وی کاتب مکرر
عبدالعزیز بن ابودلف عجلی بود. در «هدیة العارفین» وفات
وی ۳۲۷ ق ذکر شده است. از آثارش کتاب «الالهام» که در
بیروت تحت عنوان «اللطائف لکتابیة» یا کتاب «الکلام»
چاپ شده است

نورست ایس الشیخ، ترجمه (۲۸۶)، معجم المؤلفین
 (۱۶۲-۱۶۳/۵)، الواسی بالوقایات (۱۸/۲۱۶-۲۱۵)،
 مدیه عربیہ (۵۱۳/۱)

همدانی، محمد یدیع (ز ۱۲۲۷ ق)، خطاط از آثار
 وی، یک رقعہ نسخ دو دانگ خوش، یا رقم «رقم الحروف»
 محمد یدیع الهمدانی سنه ۱۲۲۷،
 اسوال و آثار خ شیراز (۱۱۵/۴)

همدانی، ملا محمد جعفر - مجذوب صفا
 همدانی

همدانی نجفی، شیخ آقا رضا بن شیخ محمد هادی.
 (۱۲۵۰/۱۲۵۲-۱۳۲۲ ق)، عالم دینی، فقیه صوفی،
 متکلم، مدرس، حابد و رهدوی در همدان به دنیا آمد
 پس از فراگرفتن عقدمات به عراق رفت و در محضر علمای
 بزرگ از جمله میرزا محمد هاشم خوانساری و میرزای
 بزرگ شیرازی و میرزا محمد تقی شیرازی و میرزا حسن
 نوزند میرزا حلیل نهری نجفی تلمذ نمود. وی از شاگردان
 برجسته میرزای بزرگ شیرازی بود. در حیات میرزا و
 ساموا به نجف رفت و به تدریس و تألیف و اقامه جماعات
 پرداخت. از جمله شاگردان مشهور وی می توان به شیخ آقا
 بزرگ تهرانی صاحب «اندیشه» و شیخ علی راهد قمی و
 آیت الله شیخ حوید ملاعی و آیت الله شیخ علی حسینی و آیت
 الله شیخ احمد آل کاشف الغطا و شیخ محمد حسین آل
 کاشف الغطا و شیخ جعفر آل شیخ راضی و آیت الله شیخ
 علی جواهری و آیت الله شیخ محمد تقی تهرانی مقدس و
 آیت الله شیخ ابوالقاسم کبیر قمی و آیت الله علامه سید
 محسن امین حلی عاملی اشاره کرد. وی به مناسبت اهمیت
 و شهرت کتابش «مصباح الفقه» که شرحی است بر
 «شرایع الاسلام» علامه حلی به صاحب «مصباح الفقه»
 مشهور می باشد. صاحب «اعیان الشیعه»، وی را به کثرت
 رهد و ورع، تواضع شدید و کراهت داشتن از شهرت
 ستوده است. در اواخر عمر در اثر بیماری مل و برای تعمیر
 آب و هوا به ساموا رفت و در آنجا درگذشت و در رواق
 شریف به خاک سپرده شد. از دیگر آثارش «الموائد
 الرضویه علی الموائد الرضویه» یا «الموائد الرضویه علی
 الفوائد الرضویه»، در حاشیه بر «مسائل» شیخ انصاری؛
 حاشیه بر «المکاسب» شیخ انصاری؛ حاشیه بر «سجده
 العبد»؛ حاشیه بر «ریاض المسائل»؛ «تقریرات» امتدادش
 میرزای بزرگ شیرازی در فقه و اصول؛ کتاب «اسمع» و
 «تقریرات» میرزای بزرگ شیرازی؛ «انهدیه»؛ «الوجیز»

الاعلام (۵۲/۳)، اعیان الشیعه (۲۳-۱۹/۷)، الذریعه
 (۳۷۶-۳۷۷/۴)، ۱۵۷/۶، ۲۱۹، ۳۴۱/۱۶، ۳۱۵/۲۱، ۱۶-۱۶۵،
 ۲۵/۴۹، (۱۶۶)، وبعثه (۳۷۷/۶)، حیات اعلام الشیعه
 (مرب ۲- ۱۷۷۶-۱۷۷۷)، عماد معاصرین (۷۶-۷۵)، گنجینه
 دانشمندان (۲۷۷-۲۷۶/۷)، معجم رجال نجف (۱۳۳۹/۳)
 (۱۳۴۰)، معجم المؤلفین (۱۶۴/۴)، میرزای شیرازی
 (۱۴۳-۶۲)

همدم سمنانی، میرزا محمد علی، فرزند میرزا محمد
 رضى مشفى. (س سیزدهم ق)، مروج و شاعر وی در
 خدمت شاهزاده محمد ولی میرور (وف ۱۲۴۲ ش) والی
 سمنان و خرامان بود و منصب صندوق داری و وقایع
 نگاری داشت. وی کتاب تاریخی به نام «تدایع الوقایع» در
 خصوص دولت قاجار و وقایع خاصه شاهزاده محمد ولی
 میرزا نوشت. از دیگر آثارش «دیوان» شعر.

حدیقه الشراء (۲۱۰۳-۲۱۰۴/۳)، الذریعه (۲۰۱-۹)،
 سقیة المحمود (۵۸۸-۵۸۷/۲)، گلزار جاویداد
 (۱۷۵۶/۲)، بحث نامه (ذیل لهمدم سمنانی)، مجمع
 الفصحاء (۸۴/۶)

همدم شیرازی، آقا نجمعلی. (س سیزدهم ق)، شاعر
 وی برادر آقا محمد ابراهیم منظور شیرازی قهقه گو و
 دلساه خوان فتنعلی شاه بود و همچون برادرش در این فن
 در خدمت شاهزاده حسینعلی میرزا فرمانفرما (م ۱۲۵۱
 ق) حاکم فارس اشتغال داشت. از آثار وی «دیوان» شعر
 حدیقه الشراء (۲۱۰۵-۲۱۰۴/۳)، الذریعه (۱۳۰۱-۹)،
 رسام المرقن (۲۵۲-۲۵۱)، رساله (۲۷۹-۲۷۸)،
 قلوباسمة ناصری (۱۱۸۲/۲)، گلزار جاویداد (۳)
 (۱۷۵۶-۱۷۵۷)، لغت تلمذ (ذیل لهمدم شیرازی)، مجمع
 الفصحاء (۱۸۵-۶)، مرآت الفصحاء (۷۱۶-۷۱۵)

همدم شیرازی، میرزا محمد حسین، فرزند میرزا علی
 محمدرادونه. (س سیزدهم و چهاردهم ق)، شاعر، متخصص
 به همدم پدرش میرزا علی متخلص به شعر از فضلا و
 ادبای شیراز بود. میرزا محمد حسین با داور شیرازی (م
 ۱۳۲۵ ق) صاحب «مرآت الفصحاء» معاصر بوده است. از
 آثار وی «دیوان» شعر می باشد که در ۱۳۱۳ ق در حیدرآباد
 دکن به چاپ رسیده است

آثار عجم (۵۲۸-۵۲۷)، دانشمندان و سخن سرايان فارس
 (۱۷۰-۱۷۱)، الدرر السعیه (۹۱/۱۲)،
 (۲۰۲-۲۰۳-۲۷۹)، مرآت الفصحاء (۷۱۶-۷۱۵)،
 مؤلفین کتب چاپی (۸۱۷/۲)

هندو شاه معجوانی هندو شاه، فرزند سنجری صاحبی (ر ۷۲۴ ق)، نویسنده، ادیب و شاعر، اصل وی از محران بود و در همان جا نشو و نما یافت. تحصیلات خود را در مدرسه مستنصریه بغداد به پایان رساند و نیز نزد شمس الدین محمد کیشی درس خواند. هندو شاه مدتی خدمت خاندان چوینی درآمد و در ۶۷۴ ق به بیابان برادر خود، سیف الدوله، چندی پیرکشان حکمرانی نمود و در آنجا مدرسه‌ای ساخت و کسانهای بسیاری وقف نمود. وی مدتی نیز در دستگاه اتابک نصرة الدین احمد بن یوسف شده، از اتابکان لر به سر برد و کتاب «تجارب السلف» را به نام او تألیف کرد. این کتاب در ۷۲۳ تا ۷۲۴ ق تألیف شده است و موضوع آن تاریخ خلفا و وزرای اسلام تا انقراض خلافت عباسی می‌باشد. هندو شاه در تألیف «تجارب السلف» از «منیة الفضلاء فی تواریخ الخلفاء و النوراء» صفی الدین ابن حنظلی استفاده مستقیم نموده با این تفاوت که قسمتهایی از آن را حذف کرده و مطالبی از کتب معروف دیگر هری و فارسی بر آن افزوده است. از دیگر آثار وی «صحاح المعجم» یا «صحاح الفرس» در لغت، «موارد الادب» و «دیوان» شعر در «ایضاح المکتوب» تاریخ فوت او ۷۳۰ ق ذکر شده در «موزنی» که در «هدیه العربین» ۷۳۰ ق تاریخ اتمام کتاب «موارد الادب» بیان گردیده است.

ایضاح المکنون (۵۹۸/۶)، تاریخ ادبیات در ایران (۳/ ۱۲۴۳-۱۲۴۴)، تاریخ مغول (۵۲۶)، تاریخ نظم و نظم (۱۸۴)، تجارب السلف (مقدمه)، دانشمندان آذربایجان (۲۹۹)، دایرة المعارف فارسی (۳۲۹۸/۲)، الفریحه (۳۲۸/۳)، ۱۳۰۲/۹، ۱۳۰۲/۵، ۱۲۰۱/۲۳، فهرست کتبهای چاپی فارسی (۷۸۴/۱)، مؤلفین کتب چاپی (۷۹۳/۶-۷۹۴)، هدیه العربین (۲/ ۵۱)

هنر تیریزی - امیر خیری، حاج محمد اسماعیل

هنر چندی، میرزا اسماعیل، فرزند میرزا ابو الحسن یحسا (ر ۱۲۸۸ ق)، شاعر برای تحصیل علوم اسلامی به نجف مسافرت کرد در بازگشت مشرب شیخیه را برگزید و حاج محمد کریم خاں را مدح کرد او در سوگ دو فرزندش محمد و محمود که در جوانی درگذشتند، در ۱۲۸۸ ق، سرثیه گفته است. از آثار وی «دستان عاشقانه» شامل رباعیات، مقدمه «دیوان» یحسا، به نشر اتمام کتاب «مقاموس» پدرش «دیوان» شعر

الذریعه (۱۳۰۲/۹-۱۳۰۳)، فرهنگ سخنوران (۶- ۱)

هنر چهارمی فارسی، شبح ابو الحسن (و ف ۲۶۷ ق)، ضمیمه و شاعر، متخلص به هر وی سانها در چهارم و شیراز به تدریس علوم و طب مشغول بود، و در طب شهرتی پیدا کرد وی قصیده‌ای در مدح و تعبت حضرت رسول (ص) به نام «جام جم» دارد برخی از شعار وی در تذکره‌ها آمده است

حلیفه السمره (۵/۲)، ۲۱۰۹۰۲، دانشمندان و سخن سرایان سراسر (۸۷۱/۵-۸۷۲)، الذریعه (۱۳۰۳/۹)، فارسنامه ناصری (۱۲۸۲/۲-۱۲۸۵)، فرهنگ سخنوران (۶- ۱)، مرآت الفیاض (۱۸۷۱)، مصیبه عرب (۲/ ۲۰۲)

هنگ آفرین، حسین خان، فرزند عبدالله خان (ح ۲۵۴- ۱۲۳۱ ش)، موسیقیدان، پدرش، عبدالله خان، مردی موسیقیدان بود و تار می‌نواخت. حسین خان رئیس یکی از دسته‌های سوزیک قسوقخانه و از شاگردان مسیولومر فراسوی، معلم موزیک دارالعتون بود. هنگ آفرین در نواختن تار و سه‌تار و سوزن مهارت داشت و علاوه بر تحصیل موسیقی نظامی، از موسیقی ایرانی کاملاً بهره‌مند بود و ردیف دستگاه ماهر را از میرزا عبدالله آموخت. او با عده‌ای از نوازندگان و خوشنویسان، از جمله برادرش اکو خان فلوتی، برای ضبط صفحاتی به روسیه و لندن سفر کرده است. هنگ آفرین از درویشان صفایی بود و در ارکسترهایی که به تشویق ظهیرالدوله در انجمن اخوت تشکیل می‌گردید، سمت نوازندگی و گاهی هم سمت سرپرستی را بر عهده داشت از شاگردان معروف وی نصیرالله روین پنجه است

اسنادان موسیقی (۷۱)، تاریخ موسیقی (۵۳۶/۲-۵۵۱)، سرگذشت موسیقی (۲۲۵/۱-۲۲۷)، مراد موسیقی (۲/ ۸۳-۸۴)

هوایی مشهدی (س نهم ق)، دانش، خطاط، مدّظ و شاعر، بعضی منابع وی را برادر و بعضی دیگر او را از مصداقان مشرفی مشهدی می‌دانند. هوایی در نقاشی کاشی دست داشت و در تذهیب و خوشنویسی نیز ماهر بود گفته‌اند که به خط خویش، «دیوان» خود را می‌نوشته و پس از تذهیب می‌فروخته است. وی در هرات از دیار رفت و در خواجه جهل گری دفن شد از گذارش «دیوان» شعر حوال و آثار نقاشان (۱۲۱۸/۲)، الذریعه (۱۳۰۳/۹)، فرهنگ سخنوران (۱۰۰۷)، مجالس المعانی (۳۳-۳۴)، ۲۱۵-۲۱۶

دانشمندان و سخن سرايان فارس (۱۸۷۸-۱۸۷۷/۵).

هوشمند راد شیرازی، نجم‌الصحاحیه، فرزنده نصرالله حبان شجاع الانشاء (تو ۱۲۸۸ ش)، نویسنده و روزنامه‌نگار در دوران کودکی تحصیلات فارسی و عربی را آموخت و در اوایل مسطنت رضا شاه پهلوی در شیراز جمعیت نهضت بسواک را تأسیس کرد و در پیداری و حمایت رمان کوششهای بسیار نمود. وی همسر عبدالحمید هوشمند راد بود، او در ۱۳۲۹ ش روزنامه «جهان زنان» را به مدت سه سال در تهران منتشر کرد.

دانشمندان و سخن سرايان فارس (۱۸۷۷-۱۸۷۶)، رمان

روزنامه‌نگار و اندیشمند ایران (۱۸۴۰)

هوشیار شیرازی، محمد باقر، فرزند محمد (۱۲۸۳-۱۳۲۶ ش)، محقق، مترجم و استاد دانشگاه، در شیراز به دنیا آمد. وی تحصیلات ابتدایی را در مدرسه شجاعیه شیراز به پایان رساند. برای تحصیلات عالی ابتدا به نجفی و کلکته و بعد به آلمان رفت و مدتی در مدرسه عالی فلاحت برون به تحصیل نظری فلاحات و عملیات ریاضی پرداخت. محمدباقر پس از اتمام تحصیلات در ۱۳۰۸ ش به ایران بازگشت و دوباره همراه محصلین اعرابی به اروپا، به برلین رفت و ابتدا در دانشکده ادبیات برلین و سپس در دانشگاه نویس گس ر دانشگاه مونیخ در رشته تعلیم و تربیت و فلسفه و تاریخ و ادبیات زبان آلمانی به تعلیم پرداخت و از دانشگاه مونیخ موفق به اخذ دکتری در فلسفه شد. و پس از اتمام تحصیلات به تهران آمد و در دانشسرای عالی و دانشکده‌های علوم و ادبیات و هنرستان موسیقی و آموزشگاه پست و تلگراف و دبیرستان نظام به تدریس و تعلیم مشغول شد. وی بر اثر عارضه قلبی درگذشت. اثر ارزش «اصول آموزش و پرورش» «انقلاب مشروطیت ایران» اثر آثار ترجمه وی «گیمنت» «ایده معروف به قدرت» «خرده پورژواها» «روانشناسی علمی مستحسن» «روش».

دانشمندان و سخن سرايان فارس (۱۸۸۰-۱۸۷۸/۵).

مهرست کتابهای چاپی فارسی (۱۳۴۵، ۱۳۴۹، ۱۳۴۲، ۱۳۱۳، ۱۳۱۶، ۱۳۶۱/۲، ۱۳۲۵، ۱۳۲۹، کلک (پس ۱) ش

۵، ص ۱۳۱، مؤلفین کتاب چاپی (۱۳۶۹/۲).

هوشی سننری دیویری (پس دهم ق)، شاعر و صوفی، اهل سنقر، از توابع دیتر، بود. در همدان می‌زیست و در آنجا به مکتب‌داری مشغول بود. وی مردی دانشمند و صوفی مشرف و سنی مذهب بود. در معما و

هوشمند پوشه‌ری، محمد جواد، فرزنده کریم‌ای شعیانملی موجد تاجر گازرونی، (۱۲۷۸-۱۳۲۶ ش)، روزنامه‌نگار، نویسنده و شاعر، متخصص به هوشمند. در پوشه‌ری به دنیا آمد. وی در مدرسه سعادت رادگ‌هش تحصیل نمود. آن‌گاه به کراچی رفت و در آنجا زبان انگلیسی را آموخت و سپس به پوشه‌ری بازگشت. وی در ۱۳۰۸ ش روزنامه «سعادت بشر» را منتشر کرد که این روزنامه تا ۱۳۱۴ ش غیر مرتب منتشر می‌شد، تا آنکه هوشمند در ۱۳۱۵ ش بعد از توقیف روزنامه به زندان افتاد پس از رهایی از زندان روزنامه را مجدداً منتشر کرد، ولی دوباره زندانی شد. سرانجام در ۱۳۲۰ ش به کاشان تبعید شد و در همان سال چون اوضاع ایران تغییر داد به تهران آمد و تا زمان فوتش در ۱۳۳۶ ش روزنامه را منتشر می‌کرد. از دیگر آثار وی: «دوره تمدن»، «تاریخ پرس اربع دانش»، «چشمتی باون»، «چشمتی دهقانی».

تاریخ جراید (۴۰۰۲/۳)، دانشمندان و سخن سرايان

فارس (۱۸۷۳-۱۸۷۲/۵)، مهرست کتابهای چاپی فارسی

(۱۳۸۱/۱۱، ۵۴، ۱، ۱۰۵۵، ۱۳۶۹)، مؤلفین کتاب چاپی

(۱۳۳۶/۲).

هوشمند راد شیرازی، عبدالحمید، فرزنده محمد حسن (۱۳۰۹-۱۳۶۵ ق)، مدرسی، نویسنده و مترجم. پس از اتمام مقدمات و تحصیل زبانهای عربی و انگلیسی و روسی، در محضر اساتید عصر در ادبیات فارسی و تاریخ و سیاست جهان تحقیقاتی به عمل آورد او مدتی نیز مترجم کنسولگری دولت اتحاد جماهیر شوروی سابق در شیراز بود و همچنین مقالاتی در محله «قشون» و دیگر مجلات شیراز و تهران به چاپ می‌رساند. او انجمن ادبی حافظون را به اتعاق هدایت الله دستخیز روحی تأسیس کرد. هوشمند سرانجام به بیماری نامعلومی که برخی احتمال مسمومیت دادند، فوت کرد و در جوار مرار شاه داعی الهی الله به خاک سپرده شد. از آثار وی: «حالات و احوال» «آلمانی» «سرگذشت مرحوم سید حسن مدرس» «مصطفی» «مجهد و سیاستمدار مشهور».

دانشمندان و سخن سرايان فارس (۱۸۷۶-۱۸۷۳/۵).

هوشمند راد شیرازی، عبدالرحیم، فرزنده محمد حسن (تو ۱۳۰۰ ش)، روزنامه‌نگار و شاعر، متخصص به هوشمند. وی تحصیلات ابتدایی را در مدرسه شریعت گذراند و خارج از مدرسه، علوم متداوله عصر را فراگرفت. وی در ۱۳۳۰ ش هفته نامه «سروش نجات» را منتشر کرد و این هفته نامه پس از سه سال تعطیل شد.

هجو تبحر داشت. و نه فارسی و ترکی شعر می سرود و قصیده‌ای به ترکی در هجو خراسنگ دواقدار گفت که معروف شد. اشعارش در تذکرها ذکر شده است.

تاریخ معلّم و بشر (۵۲۳)، الذریعه (۱۲۰۲-۹)، مجمع المصابر (۲۴۸-۲۴۹).

هومن، محمود (۱۲۸۷-۱۳۵۹ ش)، نویسنده و استاد دانشگاه. در تهران به دنیا آمد. وی پس از اتمام تحصیلات ابتدایی و متوسطه در و دگهش، تحصیلات عالی خود را در دانشکده صنعتی ایران و آلمان ادامه داد. وی در ۱۳۱۲ ش به تدریس شیمی معدنی و اصول تجربه‌های شیمیایی شعبه مهندسی شیمی دانشکده صنعتی تهران پرداخت. او همچنین مدتی مدیریت شعبه مهندسی شیمی و استادی اصول تجربه‌های شیمیایی و شیمی معدنی را به عهده داشت. وی در ۱۳۲۷ ش برای تدریس فلسفه و تاریخ قرون اولیه اسلامی به دانشکده ادبیات سیریز رفت و مدتی نیز در دانشگاه تربیت معلّم به تدریس فلسفه پرداخت. او آثار وی از زندگانی چه می‌داند، تاریخ فلسفه، حوادث چه می‌گوید، از دست پا رنگی.

پند، (۶ ش ۱۲۹۹، ص ۹۳۳)، فهرست کتابهای بنایی فارسی (۱/۱۱۴۵، ۲/۱۸۷۹)، مؤلفین ۵-۶، ۶ پی (۶)، ۱۱۰۰-۱۰۹.

هومن شمش لاسلامی، سید محمد عین، فرزندان سید حسن شیخ الاسلام مکرری. (۱۳۰۰-۱۳۶۵ ش)، نویسنده.

مترجم و شاعر، متخصص به هیمس. در روستای لاجین از توابع مهاباد به دنیا آمد. خاندانش از علمای مشهور زمان خود بودند و پدرش به سه واسطه به ملا جامی، عرف عدم کرد می‌رسد. وی در کودکی فرد ملا سعید ناکام هرا، صرف، نحو و متون ادبی کردی و فارسی را آموخت. سپس به مهاباد رفت و پس از گذراندن دوره ابتدایی در مدرسه سعادت به سفارش پدرش مدت چهار سال در خاندان مدرسه جلد مادری‌اش، شیخ یوسف برهانی، به تحصیل علوم دینی پرداخت و در همان ایام با عبدالرحمن شرفکندی متخصص به هژو آشنا شد. سپس به امر پدرش به روستای کولیچه رفت و سرد ملا احمد قوری درص خود هیمس در ایام جوانی به مسافت استعداد ذاتی به شعر کردی روی آورد و از محاکمه پدرش سرافراز شعر بود در پس هن تلاش بسیاری نمود. او همچنین به عصرت شوری نویسندگان نشریه «بستانان» درآمد. وی پس از انقلاب، خدمات ادبی و فرهنگی را از سر گرفت و مجله «سرو» را به زبان کردی در ارومیه منتشر کرد. بر اثر مکتبه قلبی درگذشت. از دیگر آثار وی «هه واری حبال» «بارنویسی» «تخته مطبوعه» از رسم الخط لاتین به کردی، ترجمه «تاله حسداری» «شمر» «پاشنه روک» «مجموعه مقالات» «اشعار» «قلعه دمد» ترجمه «شهر ده و گلد» ترجمه «دیو» شعر، یا نام «تاریک ورو».

تاریخ مشاهیر کرد (۴۸۹-۴۸۲/۲)، کیهان فرهنگی (۳)، ۲، ص ۳۹.

باحقی، حسین، فرزند محمد اسماعیل (س ۱۲۸۲ ش)، موسیقیدان در تهران به دنیا آمد. سدا را شبیه خوانهای تهریه بود. سپس کمانچه را نزد خواهر خود آموخت و بعد به محضر حسین خان اسماعیل زاده رمت و من صحیح بواخش کمانچه را از او فراگرفت و بعدها بت اصول علمی موسیقی را نیز از صبا آموخت. باحقی علاوه بر این ساز، به آموختن سه تار و ویولن پرداخت، به طوری که ویولن، ساز تخصصی وی گشت و در این ساز مبنی تاره برای موسیقی ایران به ارمغان آورد. او علاوه بر کلاسهای خصوصی، در هنرستان هنرهای ریاست نیز به تدریس ویولن می پرداخت. باحقی حدود پانصد آهنگ و پیش درآمد و رنگ ساخته که از بهترین آثار هنر موسیقی کلاسیک ایران به شمار می رود بعضی از آثار وی: «دیری هم» «جوانی» «بی خبر» «گلستان»

استادان موسیقی (۷۲-۷۱)، تاریخ موسیقی (۳۹۰/۲)، سرگذشت موسیقی (۲۶۲-۲۵۹/۱)، مردان موسیقی (۲۲۷-۲۱۹/۱).

یسار علی شیرازی، (وف ۸۱۶-۸۱۲ ق)، نویسنده و شاعر وی صاحب کتابی در شرح «اللمعات» فخرالدین عراقی، به نام «اللمعات فی شرح اللغات» است از دیگر آثار وی: «دیوان» شعر.

ساریخ نظم و سطر (۷۸۰)، الذریعه (۱۳۰۵/۹)، ۱۸/۳۳۹-۳۴۰، فرهنگ سخنوران (۱۰۰۹).

یادقنی محلا یی پروچردی، شیخ محمد، فرزند شیخ اسماعیل/محمد اسماعیل یمن ملا محمد علی، (۱۲۹۷/۱۲۹۵-ح ۱۳۳۶ ق)، عالم دیبانی، فقیه و مدرس دینی در نجف به دنیا آمد پدرش، شیخ اسماعیل،

مدتی در پروچرد و مدتی در نجف و سامرا ساکن و از شاگردان میرزا حبیب الله رشتی بود. شیخ محمد یار قنی علوم ادبی و عربی را از پدرش آموخت، فقه و اصول را از محضر مرحوم آیت الله خراسانی و آیت الله شیخ الترمذی اصمغانی فراگرفت و سپس خود به تدریس پرداخت. آیت الله مرعشی نجفی و آیت الله حاج شیخ علی محمد تهرانی پروچردی و میرزا احمد منجم شیرازی و آقا میرزا محمد خلیلی از شاگردان او بودند. صاحب عنوان مسافرتی به هندوستان، بتدریس جنوب ایران، بمبئی، نجف، بغداد، موصل و کرکوک نمود و در طی این مسافرتها از مصاحبت ارباب دانش و فضل بهره مند گشت. وی اولین محله فارسی را تحت عنوان «ذرة النجف» در عراق منتشر کرد که شش بار به چاپ رسید در محلات درگذشت و در همان جا دفن شد. از آثار او: «جاشه سر» «کفایة الاصول» «رساله در نفی تحریف قرآن» «تعلیقات بر «شوارق» «مجموعه خطب پیغمبر (ص)» «سور قضیه عاشور» «افصول دین» در سه مجلد، «مذاکرات میران و میهمان» در رد شیخیه، «گفتار خوش یار قنی» در رد بهایی ها که تاکنون چند بار چاپ شده است، «شعاری در خلاق و مواعظ»

ساریخ پروچرد (۵۲۲-۵۲۲/۲)، الذریعه (۱۱۲/۸)، ۱۸/۲۰۸، «معجم رجال نجف» (۱۶۳/۳).

یادک قزوینی، حکیم حماد (س دهم ق)، شاعر از طبیب زادگان قزوین و ساکن هرات بود. او شاعری درویش مسلک بود و اوقات خود را به شاعری می گذراند. «شعاری ز وی در تذکرها نقل شده است. از دست پریشان خاطر از کساکل و رلف پریشانش که آن سر می کشد در گوش و این سر در گریانش

مكة: آذار (٢٠٢٠)، العدد (٩/١٣٠٥)، تحت اسم
(٥٩٥/٢) / ياركي، مجلد الضواحي (٢٥٢)، مينودر (٢/٥٩٥)

تاریخ ادبیات در ایران (۱۶۳۹-۱۶۳۴/۵)، تاریخ نظم و نثر (۳۵۴، ۳۲۳، ۸۲۳)، الذریعه (۱۲۱۰/۹، ۱۸/۱۸۵)، صبح گلشن (۶۱۳)، عالم آرای عباسی (۲۷/۵۲)، فرهنگ سخنوران (۱۰۱۲)، کاروان هند (۱۵۹۱/۲)، کشف المکنون (۱۵۲۷)، لعب نامه (دبیل/یحیی)، میودر (۲/۱۷۷-۸۷۷)، هفت اقلیم (۱۷۶/۳-۱۷۷)

یحیای قسی، میر یحیی، فرزند میر هاشم موسوی، (س یازدهم ق)، شاعر اصلش از قم است و در شعر طبعی خوش داشت. در «کاروان هند» به نقل از «صبح صادق» آمده که صاحب عنوان از اکابر سادات عراق است که از وطن به هند رفته و سالها در دگر زندگی کرده و در عهد جهنگیر پادشاه گورکانی (۱۰۱۴-۱۰۳۷ ق) منصب دیوانی یافته است. حدهای یحیای قسی را همان یحیای کاشی دانسته‌اند و ماده تاریخ بنای شاه جهان آباد را به او سب داده‌اند. آثار وی: «دیوان» شعر

تذکره نصرانی (۲۴۲، ۲۷۷)، الذریعه (۹/۲۱۰)، فرهنگ سخنوران (۱۰۱۲)، کاروان هند (۱۵۹۱/۲)، ۱۵۵۲، ۱۵۵۴)، موادالریح (۶۶۱-۶۶۲).

یحیای کاشی، میر یحیی، فرزند میر محمد جعفر شیرازی، (وف ۱۰۶۲ ق)، شاعر اصلش از شیراز است و در کاشان به دنیا آمد. در زمان پادشاهی شاه جهان به دهمی رفت و در زمره مداحان وی قرار گرفت. وی ماده تاریخ (شد شاه جهان آباد از شاه جهان آباد = ۱۰۵۸) را، در انعام سای حضرت شاه جهان آباد گفته است. به آورده تذکره «دور روشن» به نقل از «آفتاب عالمیت»، حدهای یحیای لاهیجی را همان یحیای کاشی دانسته‌اند. از اوست:

مقاب با بهار عمر به جاست

می‌یده وقت سویه بسیارست

تذکره دور روشن (۹۲۳-۹۲۴)، سرو آزاد (۸۵-۸۶)، فرهنگ سخنوران (۱۰۱۲)، کاروان هند (۱۵۹۱/۲)، ۱۵۵۲، ۱۵۵۴)، نتایج الادکار (۷۸۸-۷۸۹).

یحیای گیلانی، مولانا یحیی جان، فرزند احمد طیب، (مقتول ۹۶۷ ق)، شاعر پدرش از طبایب شاه اسماعیل اول بود. وی سالها منصب صدایت گیلان را به عهده داشت و پس از آن از جانب خان احمد خان به قزوین مأموریت یافت که در آنجا به قتل رسید. اشعارش در بعضی از تذکرها نقل شده است. از اوست:

حاشی آنست که خمگی رید و شاه سپرد

تسا دم مرگ بود بنده و آزاد سپرد

وی: «دیوان» شعره مشتمل بر دو آهاده هزار بیت، تذکره روز روشن (۹۴۰)، تذکره نصرانی (۲۹۵)، الذریعه (۷/۱۳)، فرهنگ سخنوران (۱۰۱۱)، کاروان هند (۱۵۹۱/۲)، نتایج الادکار (۷۹۱).

یحیی یزدجردی - یحیی همدانی، ملا محمود

یحیای ازبک - یحیای سبزواری.

یحیی سبزاری - یحیی سبزواری

یحیی سبزواری، یحیی خان ازبک، (وف ۱۰۳۵ ق)، شاعر مدتی مدتی تورم خان ازبک بود و به همراه وی به میرزا و از آنجا به عراق رفت و در مکه سکونت یافت. یحیی خان در نظم توانا و در فن انشا ماهر بود. او در مکه درگذشت. لازم به ذکر است که سال مرگ صاحب عنوان را ۱۰۲۵ و ۱۰۳۰ ق نیز ذکر کرده‌اند. اشعار وی از وی در تذکرها نقل شده است. از اوست:

مویه مر در ره شوقم به فغان هم نفس است

هر گره در رگ جان هست مرا یک چرخ است

تذکره روز روشن (۹۴۰-۹۴۱)، تذکره نصرانی

(۲۶۴۱-۲۶۵۰)، الذریعه (۹/۲۰۹)، فرهنگ سخنوران (۱۰۱۱).

یحیای سیمی قزوينی، علاءالدین امیر یحیی، فرزند عبداللطیف حسنی، (۸۸۵-۹۶۲/۹۶ ق)، مورخ، نویسنده و شاعر مشهور به یحیای معصوم از سادات محتشم قزوین و از پیشوایان اهل تشن و از رجال دربار صفویه بود. وی از علوم عقلی و نقلی بهره‌مند و در تاریخ نگاری ماهر بود. وی و خاندانش به علت تعصب در تشن، نرد شاه طهماسب محبوبیتی نداشتند و به همین دلیل نیز میر یحیی اموالش را از دست داد و در زندان صفهان درگذشت. لازم به ذکر است صاحبان «الذریعه» و «صبح گلشن» سال مرگ وی را ۹۰۱ ق ذکر کرده‌اند. از آثار وی: «لب التواریخ»، در تاریخ عمومی، به نام بهرام میرزا فرزند شاه اسماعیل و مشتمل بر چهار قسمت: ۱- در بیان هدایت معصومین (خ) ۲- در ذکر پادشاهان قبل از اسلام ۳- در ذکر جمعی از حاکمان بعد از اسلام ۴- در ذکر پادشاهان خاندان صفویه؛ «مختصر التواریخ»، تکمیل کننده «لب التواریخ» و به نام شاه طهماسب، «لغت نامه» دو کتاب به نام «شرح کبیر» و «شرح صغیر» به او نسبت داده و آورده که دومی را در ۷۷۵ ق به پانان رسانیده است.

الدیه (۱۳۱۰/۹)، فرهنگ سخنوران (۱۰/۱۲)، سامها و
بامدار گیلان ۶۱۷، هفت قسم (۲/۴۵۱۴۴).

بجایی لاهیجی - قاصی لاهیجانی گیلانی

بجایی اول: (س میزدهم ق)، سازنده سار، از نمونه
اصفهان و در دوره ناصری به ساختن تار و سه تار معروف
بود و چون بعد از او بجایی دیگری در ساخت تار شهرت
پیدا کرد، او را بجایی اول (قدیم) می گویند.
تاریخ موسیقی (۶۹۳/۲)، سرگذشت موسیقی (۱۶۹/۱).

بجایی بن ناصر: (ز ۷۶۵ ق)، خطاط، از آثار وی یک
قطعه از مرقع امیر غیب بیگ، ثبت و وقایع و در دایره جلی
عانی، یا رقم، «کتابه اقل خلق الله یحیی بن ناصر الحبی
الجمالی فی محرم سنه خمس و سب و سبع مائه».
احوال و آثار خوشنویسان (۲۳۳/۳)

بجایی حاتم: (۱۲۴۷-۱۳۱۴ ش)، نوازنده معروف به
قوم الدوله ای، وی برای آمرختن تار نزد آقا حسینقلی رب
و به قنری در یادگیری این ساز مهارت نشان داد که
حیات اساد به تعلیم شاگردان می پرداخت. حاتم
کردن صفحه و بواختن در محاسن خودداری می کرد فقط
در جلسات و کنسرت های انجمن اخوت یا سایر نورسندگان
همکاری داشت

تاریخ موسیقی (۵۷۸/۲)، سرگذشت موسیقی
(۱۳۹، ۸۷/۱)، مردان موسیقی (۲۱ ۲)

بجایی دوم: فرزند خدجیک، (س میزدهم و چهاردهم
ق)، سازنده ساز وی برادرزاده هامارسون بود. ابتدا در
اصفهان نزد پدر به ساختن تر مشغول شد و بیشتر تارهای
استاد فرج الله را سرمشق قرار می داد. سپس به قزوین رفت
و از آنجا به تهران آمد و شاگردانی از جمله عباس صحت و
حنف صحت را تربیت کرد. آقا حسینقلی و میرزا عبدالله
سالی یکبار نزد او می رفتند و تارهای ساخته او را برای
خود و شاگردانشان انتخاب می کردند.

تاریخ موسیقی (۶۹۵، ۹۴/۲)، سرگذشت موسیقی
(۱۷۱-۱۷۰/۱)، مردان موسیقی (۲۳۸/۲)

بجایی قزوینی: (س دهم ق)، نقاش، اهل قزوین بود
وی در مسالای رنگ آمیزی، ساختن کاغذهای
ابری، تذهیب، جدول کشی و افشان مهارت داشت و در
ایران نخستین کسی است که ابری را به روش محمد طاهر

ساخته است. از شاگردان معروف او تذهیبی اصفهانی
است

حور: نام نقاشان (۱۶۲۶-۱۶۹۵/۳)، گلستان هنر
چهارم و پنجم

یدالله شیرازی: (ز ۱۲۹۰ ق)، نقاش و قلمدان سارا
شیراز و قلمدان سار دوره ناصری بود و در نقش گن و مرغ
و چهره پردازی قلمی خوش داشت. نقش گنهای در
قلمدان های او ریز و درشت و ایرانی - فرنگی است و
شبیهت زیادی به شیوه فتح الله شیرازی دارد. از آثار وی:
قلمدان گل و مرغی که در روی آن و در بین سه مدایون
منشوع آن، تصاویری از پروین ایرانی و فرنگی ترسیم
شده، یا رقم. یدالله شیرازی ۱۲۹۰

حوال و آثار نقاشان (۱۲۲۶/۲)، هنر قلمدان (۱۲۹)

یزدنی شیرازی، عبد الوهاب، فرزند محمد شمع
وصال (۱۲۵۲-۱۳۲۸ ق)، خطاط، موسیقیدان، ادب و
شاعر، متخلص به یزدانی ششمین فرزند وصال است در
شیراز به دنیا آمد. او در ادبیات، ریاضیات، نجوم و نظم و
نگار عربی توانا بود، شعر می گفت و از موسیقی نیز بهره
تثام داشت و رباب را خوب می نواخت. مردانی خط
ایستاد و شکسته و خوش می نوشت و از شیوه میر محمد
پیروی می کرد و کتیبه های اطراف حرم شاهچراغ و
برادرش سید میر محمد در شیراز و همچنین کتیبه های
قسمتی از دیوار مطهر امام رضا (ع) به قلم
اوست عبدالوهاب در گفته کرد کاغذ و مرکب دست
دست و فن نقاشی را خوب می دانست. یزدانی به همراه
برادر خود، وفاد، سفری به عتبات کرده و از آنجا به تهران
آمده و سپس به زادگاه خود بازگشته است. او در شیراز
درگذشت و در بقعه سید میر محمد، نزد برادرش، فرهنگ
دفن شد. از آثار وی: کتابت و نقاشی «خسرو و شیرین»
نظامی، که به امر ناصرالدین شاه انجام پذیرفته است؛ یک
سجده «دیسوان» اسوری، به قلم کتات خوش، با
رقم: «حزرة العبد الاقل، عبدالوهاب بن وصال، طاب ثراه
فی سنة ۱۲۷۵»؛ یک سجده «مناجات» حضرت علی (ع)،
به قلم دو دایره خوش، با رقم: «نمقه ... عبدالوهاب
المتخصص به یردانی ابن مرحوم المعفور لوصال ... فی شهر
شعبان المعظم ۱۲۸۲»؛ یک قطعه به قلم کتات حنفی
خوش، با رقم «یزدانی»؛ قطعه ای دیگر، به قلم کتات
خوش، با رقم «یزدانی».

آثار عجم (۳۶۲-۳۶۱)، احوال و آثار نقاشان (۳۵۲ ۳۵۱/۱)
(۴۱۹/۲)، احوال و آثار نقاشان (۴۲۰/۲)

صغیر، به خاک سپرده شد. از آثارش: «الکلمة الدقیة»، در
«احلاق»؛ «القسطاس المستقیم» و «لمکیال القویم» فی علمه
المیران؛ «تعلیمه‌ای است بر حاشیه ملا عبدالله بر «تهذیب
نمطی»، که در «معجم رجال»؛ «الجهف» تحت عنوان
«القسطاس المستقیم» آمده است؛ «العنک المشهور»؛ در
اصول فقه؛ «مقاید الاحکام»، در فقه.

اعیان الشیعه (۹/۲۳۳-۲۳۶)، الذریعه (۱۶/۳۱۲-۱۷/
۷۹-۷۸، ۱۸/۲۹-۱۲۲، ۱/۲۲)، طبقات اعلام الشیعه
(نزد ۱۳/۳۷۸-۳۷۹)، موارد الرمزیه (۵۲۹)، معجم
رجال نجف (۱/۱۰۴)، معجم المؤلفین (۹/۲۵۲)، مکارم
الآثار (۶/۲۸۱)

یزدی، شیخ محمد باقر بن محمد حسین
بفرویی. (وف بعد از ۱۲۵۱ ق)، عالم دینی و نحوی. اصل
وی از بهره‌ار قری یزد بود. از دانشمندان شیعه در
سده سیزدهم می‌باشد که تصانیفی در ادبیات عرب و فقه
و اصول از وی بجای مانده است. در «اعیان الشیعه» تحت
نام محمد باقر بن محمد حسین «بفرویی» آمده است
که به احمد ریاد «شیاه» در کدایت بفرویی می‌باشد. از
آثارش: شرح «الهی» ابن مالک، در «مجموعه الرسائل»
لاستصحابیه؛ «الرسالة الاجماعیه» یا «الرسالة
الاجتصاصیه» که در ۱۲۵۱ ق آن را تألیف نموده است.

اعیان الشیعه (۹/۱۸۷)، الذریعه (۱۱/۳۳-۳۴، ۶۵)،
طبقات اعلام الشیعه (نزد ۱۳/۱۷۸)، معجم المؤلفین
۹۳۹)

یزدی، شیخ محمد تقی، فرزند شیخ محمد باقر. (س
سیزدهم ق)، عالم دینی، فقیه و اصولی. اصل وی از یرد
بود. در فقه و اصول شعر داشت و از شاگردان شیخ
مرتضی انصاری و از ملازمان او در نجف بود. از
آثارش: «مجموعه الهدایه» در سه بحث شامل اصول
الدین، فروع منطبق بر فتاوی شیخ انصاری و معاصی
صغیره و کبیره که در ۱۲۷۷ ق در یرد به چاپ رسید. به
گفته شیخ آقا بزرگ تهرانی احتمالاً صاحب عنوان بعد از
پس تاریخ درگذشته است.

الذریعه (۲۰/۱۰۹)، طبقات اعلام الشیعه (قرن
۱۳ و ۲۱)، معجم المؤلفین (۹/۱۳۴).

یزدی، شیخ ملا حسن بن علی کشنوی. (وف ۱۲۹۷
ق)، عالم امامی و واعظ. صلاً اهل یزد و ساکن کر بلا بود
شیخ آقا بزرگ تهرانی در «طبقات اعلام الشیعه» وی را
عالمی حلیل و «رغمی کر بلا می‌داند صاحب عنوان امام

بود و در صرف و نحو و ادبیات عرب از ساتید پس فی
محسوب می‌شد و در ریاضیات و فزون مربوط به آن
بهارت داشت همچنین در خطابه و وعظ نیز او را درای
مربله‌ای بلند دانسته‌اند. مقدمات و در کرمان و یزد و مشهد
فراگرفت. سپس برای تکمیل علوم به نجف رفت و در
محضر شیخ مرتضی انصاری و سید حسین کوه کمری و
ملا محمد علی محلاتی و شیخ مهدی کجوری و شیخ حسن
العاندین مارندرای تلمذ نمود. آن گاه خود به بحث و
تدریس و تصیف پرداخت. وی مدتی در سامرا بعد از تبار
میرای بزرگ شیرازی به منبر می‌رفت و مجلس وعظش
مورد توجه همه اقدار مردم حتی علما و فضلاء آن سامان
بود. او به هند و ایران مسافرت کرد؛ سپس به نجف
تارگشت. در اواخر عمر در کر بلا مجاور شد و همان جا
درگذشت و در ایوان طلا در صحن امام حسین (ع) به خاک
سپرده شد. از آثارش: «وسيلة الوسائل»؛ در شرح «وسائل»
شیخ انصاری؛ «الوانح اللوحین فی شرح خصائص
الحسین (ع) و اسرار شهادته»؛ «فرائس الفنون»؛ در رمل که
به آن «فرائس الرمل» نیز گفته شده است؛ «انفحات
الاسرار»؛ در رمل؛ «حل العقول» که به آن «الحل و العقده» یا
«العقد و الحل» یا «حل مشکلات الاصول» نیز گفته شده
است؛ «هدایة الانام»؛ «بیان حکمة»؛ در شرح «مشاعر»
ملا صدر.

اعیان الشیعه (۹/۱۸۶)، الذریعه (۷/۷۲، ۱۵/۳۰، ۱۶/
۴۰-۴۱، ۲۵/۹۲، ۱۷۲، ۲۸۸، ۱۸/۳۷۵، ۲۲/۲۴، ۲۴/
۲۴، ۲۴)، طبقات اعلام الشیعه (قرن ۱۳/۱۹۱-۱۹۲)،
معجم رجال نجف (۳/۱۳۶۲-۱۳۶۳)، معجم المؤرخین
(۹۶/۹).

یزدی، شیخ آقا محمد حسین، برآمد آقا محمد
اسماعیل بن محمد مهدی اردستانی (وف ۱۲۷۳/۱۲۷۲
ق)، عالم دینی، فقیه، مجتهد و مدرس. معروف به پاشنه
طلایی. در یرد به دنیا آمد و در این شهر نشو و نما یافت. او
نزد برادرش آقا محمد مهدی مقدمات را فراگرفت. سپس
به اصفهان مهاجرت کرد و نزد حاج محمد ابراهیم کرباسی
صاحب «اشارات» تلمذ نمود. آن گاه برای تکمیل
معلومات به عراق رفت و در نجف از محضر علمای بزرگ
مانند شیخ محمد حسن صاحب «جواهر» و شیخ مرتضی
انصاری و شیخ راضی شجفی بهره‌مند گشت و به مرتبه
والایی رسید. سپس در کر بلا مقیم شد و به تربیت شاگردان
و تدریس و انجام امور مذهبی پرداخت. سید هاشم
فروینی حایری و شیخ علی بفرویی از شاگردان او بودند
وی در کر بلا درگذشت و در مقبره رکن الدویه، در صحن

المضیئه»^{۱۵۸} «المعجلات»^{۱۵۹} «حران»^{۱۶۰} «الانوار»^{۱۶۱} «الحجج»^{۱۶۲} «الحقائق»^{۱۶۳} «تفسیر»^{۱۶۴} «سورة»^{۱۶۵} «العجوة»^{۱۶۶} «معد طیس»^{۱۶۷} «الابرار»^{۱۶۸}.

اشکان السبعة C. T. D.، تریعه (۳/ ۳۹۰، ۱۴/ ۳۲، ۱۷/ ۱۵۳)

۱۵۳، ۱۲/ ۲۲۹، ۱۴/ ۲۳۵، ۲۹/ ۲۶۶، ۲۴/ ۳۵۲، طباعت

اسلام الشیعة (قصور ۴/ ۹۵-۹۶)، معجم المؤلفین

(۹۸/۱)

یشکری، ابوالعباس احمد بن منصور دینوری (وف ح ۳۷۰ ق)، محدث اصل وی از دیور و نوابغ کرمانشاه بود در بغداد ساکن گشت و در آنجا از ابی بکر بن ابی داوود سجستانی و میمان بن عیسی جوهری و ابی بکر بن درید و براهیم بن محمد بن عرفة نقضویه و ابی بکر بن ابیاری و محمد بن یحیی صولی حدیث شنید. امیر ابومحمد حسن بن عیسی بن محمد بن بالله و عده ای دیگر از وی روایت کرده اند. وی مرثیه میر ابی محمد حسن بن عیسی بن مقتدر بالله بود از آثارش مجموعه های است که به (یشکریان) معروف است

تاریخ بغداد (۱۵۴/۵-۱۵۵)، شذرات المعجب (۲۱/۳)،

معجم المؤلفین (۱۸۳/۲).

یعقوب اردبیلی، (س دهم و یازدهم ق)، شاعر به آذربایجان احمد رازی (ز ۱۱۱۲ ق) وی مردی دانشمند بوده و در ضمن آداب سپاهی گری را خوب می دانسته و به چند زبان، جمله فارسی، ترکی و کردی شعر می سرود. از آثار وی «دیوان» شعر.

تاریخ نظم و شعر ۷۰۷، تذکره شعرائ آذربایجان

(۱۴۸/۱۴۹)، دانشمندان آذربایجان (۴۰)، الذیعه

(۱۳۱۱/۹)، سخنوران آذربایجان (۱۰۵)، سرحدک

محمودک (۱۰۱۴)، هفت قلم (۲۵۸-۲۵۷/۳)

یعقوب بیگ آق قویونلو، نوژند اوژون حسن، (مقتول ۸۹۶ ق)، شاعر، او از حکمرانان سلسله ترکمان آق قویونلو (۹۰۸-۷۸۰ ق) بود، که در نواحی عربی و جنوبی ایران حکومت می کرد وی بعد از علیه سرپرادرش، سلطان خلیل ترکمان، و قتل او به تبریز رفت و به امارت نشست. وی پادشاهی دانش دوست و همدرد بود و عده کثیری از دانشمندان و سخن سرایان از پادشاهی او برخوردار می شدند و دربارش مجمع بزرگان عصر بود. یعقوب بیگ شعر فارسی را استاذانه می سرود و با سلطان حسین بایقرا (۸۷۳-۹۱۱ ق) مشاعرات و مراسلات بسیاری داشت. او پس از حدود سیزده سال حکومت درگذشت به آورده برخی منابع وی توسط همسرش با زهر مسموم شد. از آثار

مدرسین مشهور مشهد بود، در توحید حاکم حرم رضوی تدریس می کرد و علما و فضلا در مجلس درسش شرکت می جستند شیخ آقا بزرگ تهرانی در «طبقات اعلام الشيعة» تألیفات او را دلیل بر وسعت اطلاعات و کثرت دانش وی می داند. ظاهراً صاحب عنوان متأثر از عقاید شیخ احمد احسائی بوده، چنانکه در «مطلع الشمس» آمده: «ما بین تو که بر مسلک شیخیه می رفت با علماء مشهد مجالس منظریت مکرر منعقد شد» و در مشهد درگذشت و هناك چاه دفن شد از آثار او «مصائب الأئمة» معروف به «مصائب المعصومین»^{۱۶۹} «سبب الاحزان»^{۱۷۰} «معین الطالبین»^{۱۷۱} «معین المجتهدین»^{۱۷۲} در اصول فقه^{۱۷۳} «مسائل الصلاة الجامعة»^{۱۷۴} «مصائب المعصومین»^{۱۷۵} «مسائل عدم العاصية»^{۱۷۶}

ایضاح المکتوب (۵۱۸-۲۹۱/۲)، القرصه (۱۸۵/۳)، ۱۵/

۷۳/۲۱، ۷۳/۲۱، ۲۸۵، ۲۸۷، ۲۲/ ۳۳۶-۳۳۵، حقائق اعلام

الشیعة (قرن ۱۳/ ۷۲۲)، موائد الرضویه (۲۲۶)، مطبوعه

۱۰۱۱، معجم المؤلفین ۱۰۱۵، هدایه رفیع

(۵)

یزدی زاده، محمود، (۱۲۹۴-۱۳۷۲ ش)، محقق و استاد دانشگاه، تحصیلات خود را در ۱۳۰۷ ش در درالمون به پایان رساند و در همان سال از طرف دولت جهت گذراندن دوره دانشکده دامپزشکی به پاریس فرستاده شد پس با درجه دکتری به ایران آمد و مأمور تشکیلات دامپزشکی خراسان شد. وی همچنین در دانشکده دامپزشکی، بهداشت اندام شناسی و دامپزشکی تدریس می کرد. از آثار وی: «اندام شناسی اسب»^{۱۷۷} «اصلاح گاو بوسیله انتخاب و تلقیح مصنوعی»^{۱۷۸} «پرورش گوسفند با دامپزشکی»^{۱۷۹} «پرورش گاوهای شیری»^{۱۸۰}

هرست، تالیفات چاپی فارسی (۱، ۲۴۴، ۳۵۲، ۶۰۰)،

نویس کتب چاپی (۱/ ۱۶۱-۱۱۶۱).

یزدی مشهدی، شیخ ملا احمد بن حسن، (وف ح ۱۳۱۰ ق)، عالم دینی و خطیب. او از ائمه جماعت و اهل میر در مشهد بود. کتاب «انوار الانوار» را به خط خود نوشت و آن را وقف کتابخانه آستان قدس رضوی نمود. از طرف آیت الله سید محمود تبریزی مرعشی، پدر آیت الله سید شهاب الدین مرعشی نجفی، هنگام تشرف به آستان مقدسه حضرت رضا (ع) به جهت صاحب عنوان اجازه ای صادر شده است در مشهد درگذشت. ز آثار او: «ابواب المعجب»^{۱۸۱} در شرح زیارت رجب: «ابواب العرفه»^{۱۸۲}، در شرح صلوات شعبان: «الصلوات الصالحات»^{۱۸۳} «بحر اندموج»^{۱۸۴}، مقتل فارسی، «سده العررات»^{۱۸۵} «انتموس

ری، «دیوان شعر مؤلف «لغت نامه» به نقل از محمد بن موسی لائلی، شرح «حکمة العرب» را به ری نسبت داده است

آتشکده اثر (۱۰۰/۱)، تاریخ ادبیات در ایران (۱۶۴)، تاریخ نظم و نثر (۲۹۳)، تحفه سامی (۲۵۴۳)، تذکره روز روشن (۹۴۵)، دانشنامه آریایان (۴۰۲)، دایرةالمعارف فارسی (۳۳۶/۲)، الدریچه (۱۳۱۱/۹، ۱۳۱۲)، حقیقات سلاطین اسلام (۲۲۷)، فرهنگ سخنوران (۱۰۱۴-۱۰۱۳)، لغت نامه (دیل یعقوب بیگ)، مجالس النعائس (صحفحات معنده).

یعقوب چرخى نقشبندی، مولانا یعقوب، فرزند هشتمان غزنوی، (وف ۸۵۱ ق)، صرفی، نریسند، و شاعر معروف به یعقوب چرخى نقشبندی. در روستای چرخ، از توابع صربین، به دنیا آمد. وی از علوم ظاهری و باطنی بهره‌مند بود و مدتی در هرات و مصر به تحصیل علوم پرداخت و از محضر علمای آنجا استفاده نمود. مولانا یعقوب از اصحاب خواجہ بهاءالدین و خواجہ علاءالدین عطار بود و از شاگردان وی می‌توان به خواجہ ناصرالدین عبیدالله اشاره کرد. وی شعر نیز می‌سرود و اشعارش در بعضی از تذکرها نقل شده است. به آراءه تاریخ نظم و نثر، صاحب عنوان چندی در شیراز ساکن بود و تفسیری بنام «تفسیر یعقوب چرخى» دارد. عبیدالله احرار، هارف مشهور، خلیفه و جانشین او بود. در حصار شادمان درگذشت. از آثار وی «رسالة الانسیه» به فارسی، در کلمات بهاءالدین نقشبند، تفسیر «فتاحه انکتاب»، به فارسی

تاریخ نظم و نثر (۲۶۲-۲۶۵)، الدریچه (۱۳۱۲/۹)، روزگار و الحیات (۱۱۶-۱۲۱)، (۳۳۲-۳۲۸/۲)، فرهنگ سخنوران (۱۰۱۴)، لغت نامه (دیل/یعقوب)، مصنفات الاس (۲۰۲-۲۰۳)، لغت التلم (۲۳۳-۲۳۴).

یعقوب زنگنه، (ز ۱۲۹۸ ق)، نقاش. وی در رشته رنگ و روغن و شبیه سازی دست داشت. از آثار او: چهره یک مرد قاجاری که گویا شبیه سازی شده، با رقم. و یعقوب زنگنه ۱۲۹۸.

احوال و آثار نقاشان (۱۲۲۷/۲).

یعقوب ساوچی، یعقوبی ساوچی.

یعقوب طاروسی، جلال الدین یعقوب بن محمد بن علی، (س نهم ق)، عالم و ریاضیدان، از دانشمندان و

ریاضیدانان مشهور عهد خورشید بود. وی را استاد شرف الدین علی یردی (م ۸۳۰/۸۵۰ ق) می‌دانند. شرف الدین نیز در کتاب «کنه المراد فی علم الرقی و الاعداد» خود از او نام برده و در «نای سیاری از مرعانی که برای استخراج حدود مطلوب ذکر کرده جمله (عس جلال الدین یعقوب بن محمد) را آورده است. بعضی از تذکرها کتابی به نام «کنه المراد» و خلاصه آن در وفق اعداد را، در سه لوح و مقدمه و حاشیه، به وی نسبت می‌دهند. در «تاریخ نظم و نثر» آمده که وی کتابی به نام «کنه المراد فی وفق الاعداد» تألیف کرده و سپس «رسالة حساب» خود را، به فارسی، از آن استنساخ نموده است. صاحب «تاریخ ادبیات در ایران» نیز آورده که یعقوب طاروسی درباره «حساب المعقود» کتاب فارسی مشروحی در یک مقدمه و سه لوح و یک حاشیه تألیف کرده است.

تاریخ ادبیات در ایران (۱۰۷/۴)، تاریخ نظم و نثر (۲۶۹)، الدریچه (۱۷۶-۱۷۷)، طبقات اعلام الشیخه (مردن ۱۵۱/۹-۱۵۲)، کشف الظنون (۱۵۲۱)، لغت نامه (دیل/یعقوب).

یعقوبی ساوچی، شیخ نجم الدین/شیخ نجم، (س نهم ق)، شاعر، متخلص به یعقوبی، اصلش از ساوه و با «صیح المصباح» عیسی خودشانوند بود. در خدمت سلطان حسن بیگ ترکمان و مرزقد او، سلطان یعقوب، بود. آنکه به سمت خرابه‌داری و وزارت رسید. وی پس از مرگ سلطان یعقوب (م ۸۹۶ ق) گوشه نشینی اختیار کرد و سرانجام در شیروان توسط حدهای از امرا به قتل رسید. از آثارش: «دیران» شعر

آتشکده اثر (۱۲۸/۲)، تاریخ نظم و نثر (۷۰۹)، تحفه سامی (۱۱۸-۱۱۹)، الدریچه (۱۱۶-۱۲۱)، (۳۳۲-۳۲۸/۲)، صیغ گستر (۲۳۸)، الدریچه (۱۱۶-۱۲۱)، (۳۳۲-۳۲۸/۲)، صیغ گستر (۲۳۸)، فرهنگ سخنوران (۱۰۱۴)، لغت نامه (دیل)، یعقوب ساوچی، مجالس النعائس (۱۱۹-۱۲۹).

یغما چندی، رحیم/ابو الحسن، فرزند ابراهیم قلی (۱۱۹۶-۱۲۷۶ ق)، خطاط و شاعر، متخلص به یغما در خور، از توابع چندی و بیاتانک، به دنیا آمد. نام اول وی رحیم بود و بعد از اینکه نزد معلمان دستگاه امیر اسماعیل خان علم مقدماتی را آموخت، به ابوالحسن تغییر نام داد و تحصی شعری ش را معنون انتخاب کرد و سمت منشی گری خان صمری و بعدها منشی گری سردار ذوالفقارخان را به خود اختصاص داد. وی به علت حسادت برخی افراد مورد خشم قرار گرفت و به اجبار در حضرت شاه

عبدالعظیم شهر ری معتکف شد و تخلص خود را به یه...
 تغییر داد. یغما در قم به اتفاق میرزا محمد علی مازندرانی
 و میرزا ملک نکتاب، داماد قائم مقام، انجمنی به نام انجمن
 معاکه تشکیل دادند که پس از مدتی انجمن منحل شد و
 بعد به مشهد رفت و دو مدرسه علمیه میرزا جعفر ساکن
 شد. وی پس از چندی به اصرار حاجی میرزا آقاسی،
 صدراعظم محمد شاه، به وزارت حکومت کاشان منصوب
 شد و مدتها با حاج ملا احمد عراقی، صاحب «معراج
 السعاده»، دوستی و معاشرت داشت. وی به تصوف
 گرایش داشت، ولی گویند بعدها با خواندن کتاب «ارشاد
 العوام» حاج محمد کریم خان کرمانی، و همچنین به تشویق
 فرزند خود اسماعیل، متخلص به هنر، در سنک پیروان
 شیخیه درآمد. یغما به اصرار فرزندانش به زادگاهش
 بارکشت و در آنجا نیز درگذشت و در بقعه امامزاده داوود
 دفن شد. تألیفات: «ری»؛ «مشق»؛ «نثر»؛ شامل مکتوبات
 فارسی: «ضرر لایات»؛ «هجویات»؛ «ماتند»؛ «سردر»؛ «
 قصایه»؛ «احمد»؛ «خلاصه الانتصاح»؛ «شکرک الدلیل»؛
 یا «شکرک الدلیل» و «مشوی»؛ «قاضی نامه»؛
 «مرآئی»؛ «ترجیعات»؛ «قصعات»؛ «رباعیات»؛ «آثار خفلی
 او»؛ «سرهان قاطع»؛ «المجم فی مایر الشیخیر
 انجم»؛ «دیوان»؛ «ظہیر فارسی»؛ «کیان»؛ «سعدی»؛ «حمه»؛
 نظامی»؛ «مقامات»؛ «حمیدی»؛ «دیوان»؛ «کمال الدین»؛ «
 الدین عبد الرزاق اصفهانی

احوال و آثار خوشنویسان (۱۳۷۱/۳)، ارمغان (س ۵) ش ۹
 و ۱۰، ص ۲۸۵-۵۰۱، ش ۱۱ و ۱۲، ص ۶۳۶-۶۳۷، ار
 صبا نایب (۱۳۷۱-۱۳۷۲)، تاریخ ادبیات ایران، بولون
 (۲۱۷/۲-۲۲۲)، تصاریح مومن (۵۰۲-۴۹۷)، تذکره
 سخنوران پرد (۳۶۰-۳۵۶)، چهارصد شاعر برگزیده
 پارسیگوی (۱۱۹۶-۱۱۹۷)، حقیقه الشعراء (۲۱۳۱/۳)
 (۲۱۲۷)، دایره المعارف فارسی (۳۳۶۱/۲)، الترویج
 (۲۱۳/۹-۱۳۱۲)، دیحانه (۲۳۹۸-۲۳۹۹)، مسخوری
 نسائی، مسامر (۳۹۷۲-۳۹۷۶)، مستطبه المسعود
 (۲۶۷-۲۶۴/۱)، شرح حال رجال (۹/۵-۱۱)، فهرست
 کتابهای چاپی فارسی (۱۵۹۷/۱، ۱۵۹۸/۲، ۱۹۵۹)، لغت
 سده ردیل، یغما، مجمع الفصح (۱۲۰۴/۲-۱۲۰۸)
 مجبوعه آثار یغمای چندی (مقدمه جلد یک و دو)،
 مصطفی شراب (۲۲۱۸-۲۲۱۹)، مؤلفین کتب چاپی (۱۶۹/۱-
 ۱۷۰)، نگارستان دارا (۲۸۰-۲۸)، ینگار (س ۵) ش ۱ و
 ۲، ص ۱۳۱-۱۳۲، یغما (س ۱) ش ۱، ص ۱۱۷-۱۱۸

یغمایی، قبال، فرزنده اسدالله مستنخب السادات،
 (۱۲۹۵-۱۳۷۶ ش)، دورنامه نگاره نویسنده، مترجم و

مصحح دروستی مسکین حور و بیادنگ به دنیا آمسوی
 برادر حبیب یغمایی، صاحب مجله «یغما»، بود. اقبال پس
 از اتمام تحصیلات مقدماتی به تهران آمد و تحصیلات
 استادی را در مدارس تهران و متوسطه را در مدرسه
 دانشون به پایان رساند. او سپس وارد دانشسرای مقدماتی
 شد و بعد از پایان تحصیلات دانشسرای عالی به شاهرود
 رفت و در ضمن تدریس ریاست دبیرستان یواشهر آنجا را
 نیز به عهده گرفت. یغمایی در ۱۳۲۴ ش به تهران بازگشت
 و در وزارت فرهنگ و هنر مشغول خدمت شد و از
 ۱۳۲۷ ش در دانشکده ادبیات دانشگاه تهران به مدت سه
 سال به تدریس پرداخت. وی مدتی سرپرستی مجله
 «آموزش و پرورش» را به عهده گرفت و بعد از چندی خود
 مستقلاً اقدام به نشر مجله «دانش آموز» نمود. یغمایی
 مدت طولانی با بیاد فرهنگ ایران به سرپرستی دکتر پرویز
 حائری و اداره نگارش وزارت فرهنگ و هنر همکاری
 داشت. او در تهران درگذشت و در قطعه هنرمندان بهشت
 رها به خاک سپرده شد. از دیگر آثار وی «طریقهها» سه
 مجلد؛ «دستان پیامبران»؛ «مدرسه دارالفنون»؛ «شهید»؛
 «آزادی»؛ «مرگدشت»؛ «جمال الدین اصفهانی پدر محمد
 علی جمال زاده»؛ «جماریای تاریخی دامغان»؛ «داستانهای
 عاشقانه»؛ «ادبیات فارسی»؛ «داستانهای عیاری و بهوانی در
 دیبانی»؛ «فرسی»؛ «تصحیح»؛ «حماسه ابومسلم نامه»؛ «تصحیح
 «هوسنامه خسرو و شیرین»؛ «سفرنامه شاردن»؛ «ترجمه»؛
 «پس شری»؛ «ترجمه»؛ «رایسون کروژونه»؛ «ترجمه»؛ «تشیبها»
 «ساعره»؛ شعر

مهرست کتابهای چاپی فارسی ۱۳۷۱/۲، ص ۵۸۸-۵۸۹،
 ۳۳، ص ۱۶۷۷/۲، ۱۷۳۳، ۲۳۰۹، کلک (س ۸) ش
 ۸۹-۹۴، ص ۸۱-۸۰، «مدرسه هنرآموز» (بهشت چند)،
 مؤلفین چاپی (۱۶۲۲/۱)

یغمایی، حبیب به حبیب یغمایی

یقین کاشانی، جلال / جلالای شعریانف (س یازدهم
 و)، شاعر، متخلص به یقین. وی با سرودن شعر گدازان
 زندگی می‌کرد و اشعاری از او در تذکرها آمده است. از
 اوست

دوب از سرم چنانکه به گردش سمر رسم
 کی همز رفته را به فوسدن توان گرفت
 «ربعه ۶، ۹-۱۳»، سبج گیس ۴۱۶، فرهنگ
 سخنران (۱۰۱۵)، بحث نامه (دین کلانتر)

یقینی شروانی، (س دهم ق)، شاعر. اصلش شروانی

یکه سوار کاشایی - مؤمن کاشایی، ملا مؤمن

یگانه اسماعیل - عاصی

یمین فریومدی، امیر یمین الدین طغرای، (وف ۷۲۴ ق)، شاعر، مشهور به طغرای، اصلش ترک و پدر یمین است. وی در زمان محمد خدابنده (۷۰۳-۷۱۶ ق)، در فریومد ساکن و مورد توجه علاءالدین محمد فریومدی، صاحب دیوان و وزیر حراصان، بود. او با قریبش مکاتبات و مراسلات و مشاوراتی داشته است که مشهور است. وی در قصه فریومد درگذشت و همانجا به خاک سپرده شد. از آثار وی: «دیوان» شعر، لازم به ذکر است صاحب «ریحانة الادب» کتبه‌ای ریر را به او نسبت می‌دهد. «انشاء طغری» به نام مجموعه مشیات، «انوار المیارک» «چشمه فائز» «کلیات طغری» مجموعه اشعار، «مجموعه الغراف» «المرآت المفترحة»، مؤلف تذکره «رور روشن» کتاب «تاریخ یمینی» و که متضمن و فایح حکومت سلطان محمود غریوی است، از آن وی می‌داند.

تاریخ ادبیات در ایران (۹۵۱/۳-۹۵۲)، تذکره روز روشن (۹۴۹-۹۵۰)، تذکره شعراء (۳۰۹۲/۶)، الدرریمه (۱۹) ۵۲۸ (۱۳۱۶)، ریحانة (۵۹/۶)، فرهنگ سخنران (۱۰۱۷-۱۰۱۶)، مجالس المؤمنین (۶۷۲-۶۷۱/۲)، هفت اقلیم (۲۸۵/۲)

یمینی سمنانی، (وف ۹۸۱ ق)، شاعر، معروف به مولان یمینی شمشیرگر، اصل وی از شیراز و از شاهران عهد شاه طهماسب صفوی است. وی در سمنان به شمشیر سازی مشغول بود. اشعاری بر او در تذکرها نقل شده است. از او است.

هزار باره اگر دل به تیغ یار شود

بیار میل دل ما، یکی هزار شود

انتشکدا: در (۲/۱-۴۰۷۲۴)، ترجمه ساسی (۳۲۲-۳۲۱)، تذکره روز روشن (۹۵۱)، الدرریمه (۱۳۱۷-۱۳۱۶/۹)، فرهنگ سخنوران (۱۰۱۷)، لغت نامه (دیل/نیمبر سمنانی)، مجمع الفصول (۱۸۵)، ستایح الانکسار (۷۹۲-۷۹۱)

یمینی شریف، عباس (۱۲۶۸-۱۲۹۸ ش)، نویسنده، مترجم و شاعر، در تهران به دنیا آمد. تحصیلات ابتدایی را در دبستان انصاریه و شاهپور مجریش و دوره متوسطه را در دارالفنون و دانشسرای مقدماتی به پایان

برد و در شیراز سکونت داشت. وی با سام میرزا (م ۹۷۴/۹۷۵ ق)، صاحب «تحفه سامی»، معاصر بود. صاحب «الدرریمه» نام وی را به صورت یقینی شیرازی ذکر کرده است. از آثار وی: «دیوان» شعر می‌باشد. از او است:

سرب به پیرانه سر افشاند یقینی در عشق

رانکه در عشق تو دارد سر پر افشایی

ترجمه سامی (۲۲۶)، دانشمندان آذربایجان (۴۰۳)، الدرریمه (۱۳۱۴-۹)

یقینی لاهیجی، قاضی عیدالله، (م ۱۰۵۱ ق)، صوفی و شاعر، متخلص به یقینی، اصلش از لاهیجان است و بسش از جانب پدر به سید محمد نوربخش، مؤسس نوریخشیه می‌رسد. وی عموی قاضی یحیی لاهیجی (م ۹۵۲/۹۵۳ ق) بود و سرانجام به اغوای متعصبان در لاهیجان به قتل رسید. از آثار وی: «دیوان» شعر

انتشکدا: آذر (۸۶۶-۸۶۵)، تاریخ نظم و نثر (۵۱۱)، ترجمه سامی (۱۱۰)، تذکره روز روشن (۹۲۷-۹۲۶)، الدرریمه (۱۳۱۴-۵۹۸/۹)، ریاض المارمیں (۱۶۱)، فرهنگ سخنوران (۱۰۱۵)، لغت نامه (دیل/قاسمی یحیی، یقینی)، نامه و نامداوهای گیلان (۶۱۷-۶۱۸)، هفت اقلیم (۱۳۲۲-۱۳۲۱)

نکته صهبانی، مجید / محمد المجید، فرزند محمد کریم اوحدی، (۱۲۹۰-۱۳۵۴ ش)، نویسنده، مترجم و شاعر، متخلص به نکته، در اصفهان به دنیا آمد و تحصیلات خود را در آموزشگاههای زادگاهش به اتمام رساند و در خدمت محمد کاظم همگین قراهد شعر و فنون ادب را آموخت. او شعر را نیک می‌سرود و ابتدا فردی تخلص می‌کرد. وی به زبان فرانسه و انگلیسی آشنا بود و در علم حساب و دفرودری و موسیقی نیز اطلاعاتی داشت. او در انجمنهای مرحوم شیدا، فرهنگ و کمال شرکت داشت. از آثارش: ارساله در موسیقی، «تاریخ سلجوقی»، ترجمه «تذکره شعرائ ایران»، از اوایل قرن چهاردهم تا زمان حاضر؛ تدوین و تحشیه «دیوان» همگین «دیوان» شعر

تذکره شعرائ معاصر اصفهان (۵۴۹-۵۴۶)، چهارمعد شاعر سرگردیده پارس گری (۱۱۹۸)، الدرریمه (۱۳۱۵-۱۳۱۴/۹)، سخنوران نامی معاصر (۳۹۸۲/۶-۲۹۸۶)، فهرست کتبه‌های چاپی فارسی (۱۵۹۷/۱)، مؤلف کتب چاپی (۱۹۷۵)

یگای چوشفانی، محمد احمد اشتری.

رسائل وی در ۱۳۱۹ ش وارد دانشسرای عالی و سپس وارد دانشکده ادبیات شد و موفق به اخذ لیسانس گردید و آنگاه به استخدام وزارت فرهنگ درآمد. رشته مورد علاقه یمینی شریف آموزش و پرورش کودکان و نوجوانان بود. در تیچرز (تربیت معلم) کالج کلمبیا علاوه بر رشته آموزش و پرورش به تحصیل در رشته ادبیات کودکان نیز پرداخت شعرهایش در ۱۳۲۳ ش در اولین شماره مجله «بازی کودکان» که بعدها سردبیری آن مجله را به عهده گرفت، به چاپ رسید و در ۱۳۲۴ ش اشعاری از وی ابتدا در کتبهای ابتدایی اراک و سپس در کتبهای کلاسهای اول و دوم و سوم کلیه دبستانها چاپ شد. او در ۱۳۲۸ ش مدیر دبیرستان «دانش آموز» و از ۱۳۳۵ ش تا ۱۳۵۸ ش مدیریت مجله «کیهان بچه‌ها» را به عهده داشت. در ۱۳۳۴ ش امتیاز مدرسه روش نور را به کمک همسرش از وزارت فرهنگ دریافت کرد و پیش از بیست و پنج سال اداره آن را عهده‌دار بود. در ۱۳۴۱ ش با همکاری همکاران از دوستان مؤسسه فرهنگی و عسارتغای شورای کتاب کودک را تأسیس کرد، که هدف از آن راهنمایی و مشاورت با نویسندگان و شاعران و تصویرگران و مترجمان علاقه‌مند به آثار کودکان و نوجوانان بود. از دیگر آثار وی: «دبیب گردی» و «دبیب و بهشید» و «دبیب و آسمان می‌رود» و «قصه‌های شیرین» و «کدخدایان» و «داستان عروسک» و «بازی با الفبا» و «روزی رعین و ریز زمین» و «گیاه شناسی برای کودکان» ترجمه «دبیب» و «شیر» ترجمه «حریوة مرجان» ترجمه «آواز فرشتگان» و «شعر» و «قصه‌های شیرین» و «شعر» و «گرسنه‌های شیرین» و «شعر» و «دیو» و «شعر»

ادبیات (س ۱) ش ۱، ص ۵۷، الذریعه (۱۳۱۶/۹)،
سخت‌نویس نامی محاصر ۳۹۸۷/۶-۳۹۹۲، فهرست
کتابهای چاپی فارسی (۱۳۸۷/۱)، ۶۹، ۳۲۹، ۵۵۶، ۱۰۲۶،
۱۲۵۸، ۱۲۳۳، ۷۹۵، ۷۹۶، ۲۴۵۰، ۲۵۴۱،
۲۷۱۳، ۲۷۱۴، ۳۴۱۲، کتابخانه نخستین دهه انقلاب
(۲۰۲۰۳)، کیهان فرهنگی (س ۶، ش ۹، ص ۴۴)،
مژده کتب چاپی (۶۸۹-۶۸۸/۳)

یمینی غزوی، محمد بن عثمان، (ص پنجم ق)، شاعر،
متخلص به یمینی، از شاعران و کاتبان غزویان بود که در
زمان یمین الدوله سلطان محمود غزنوی (۳۸۹-۴۲۱ ق)
زندگی می‌کرد و تحصیلاتش را به جهت انتساب به سلطان
محمود برگزیده بود. وی همچنین با بهرام شاه غزنوی (م
۵۵۲ ق) معاصرو با سوری و محبازی مصاحب بود. مؤلف
«الدریمة» نام وی را به صورت یمین غزوی ذکر کرده
است. اشعاری از وی در تذکرها نقل شده است. از اوست:

حلقه حلقه مشک دارد سر کمران ارغران
بوده نبوده لاله دارد در میان ضیمران
دایرة المعارف فارسی (۳۳۶۲/۲)، الذریعه (۱۳۱۷/۹)،
رجانه ۲۶۴ ۲۶۲، فرهنگ معجم (۶-۱)،
معجم لغت ۱۴۲۹/۳، ۲۵

یوسف، (ز ۱۰۱۸ ق)، خطاط از آثار وی: کتیبه یک
جعبه معبره روحانی، با تصاویر محسن شاه عباس و
محسن دیگر، نسخ کتابت خوش، تاریخ: «حده درگاه
یوسف سنه ۱۰۱۸»
اسوال و آثار خوشنویسان (۱۳۲۵/۴)

یوسف، (ز ۱۰۱۶ ق)، نقاش وی تصویر را در شیوه
دکلی مصور ساخته و محلولی از مکتب رضا عباسی و
معین مصور را ترسیم نموده و جلالت هندی به آن داده
است از آثار او تصویر جوانی که لباس هندیان به تن نموده
و کلاه محلی بر سر گذاشته و در پشت سرش درختی
تومند نقش شده است، تاریخ: «لواقعه یوسف ۱۰۱۶»
اسوال و آثار نقاشان (۱۴۲۹-۱۴۲۸/۳)

یوسف، (ز ۱۲۸۷ ق)، نقاش وی در شیوه
مهارت داشت و نقش و نگار و خطوط مختلف باختری
ماهرانه به عمل می‌آورد از آثار و تصویر گن زیبایی که
ماهی عمل آورده و بر روی یک مرغ و یک شاه پرک علاوه
نموده است، تاریخ: «یوسف ۱۲۸۷»
اسوال و آثار نقاشان (۱۴۲۹/۳)

یوسف، (ز ۱۲۸۰ ق)، نقاش از اساتید فن نقاشی در
دوره ناصری و از شاگردان ابرالحسن خان صنایع الملک بود
که به شیوه استاد خود به چهره پردازی و صورت سازی
می‌پرداخت و به دقت نظر و وسواس در کار مشهور بود. از
آثار وی تصویر شاهزاده «عزت‌الدوله» عیقلی میرزا، در
حالت نشسته که از روی کار استادش، صنایع الملک، مصور
ساخته و با خط شکسته خوش چنین رقم نهاده: «هو الله
سبب نواب عیقلی میرزا» شهر ربیع الثانی ۱۲۸۰ و
«مسئد کمربین یوسف خان» از روی کار استاد صنایع
ملک است.

اسوال و آثار نقاشان (۱۴۲۷/۳)

یوسف آزاد، (س دوازدهم ق)، نقاش وی در
چهره سازی به شیوه فرهنگی مهارت داشت، ولی بیشتر در
شیوه صفوی کار می‌کرد. از آثار او قلمدان شیرین قلمی

نامه (ذیل یوسف).

یوسف بختیاری، یوسف خاند، قوزند حبیبی
ایبکائی (۱۲۸۳-۱۳۵۷ ق)، شهر معروف به امیر مجاهد.
ری از خوانین بختیاری و سرور احترام کلیه طوایف بود و
مدتی فرمانداری یزد و زمانی حکومت بختیاری را به
عهده داشت و بیشتر عمر خود را به زراعت و ملک داری
گذراند. وی در زندان قصر وفات یافت. از آثارش «دیوان»
شمر

تذکره شمرای معاصر اصفهان (۵۴۹). الذریعه (۱۳۱۷/۹).

یوسف بن حاجی گیلانی. (ز ۹۲۹ ق)، حکاک. اهل
گیلان و از حکاکان و بزرگان بر روی فلزات بود و
اسطرلاب می ساخت. از آثار وی: «اسطرلاب پرکار و نقش و
نگاری که در ۹۲۹ ق انجام یافت» با رقم: «فی منه ظک ع
الهیجره منصب الیوردجریه صحنه یوسف بن حاجی
الگیلانی»

احوال و آثار نقاشان (۱۴۳۱/۳)

یوسف بن علی بن محمد بن ابی طاهر. (ز ۷۳۲ ق)،
طراح و نقاش. وی از خاندان مشهور ابی طاهر و از
هنرمندان نقاش و طراح نقوش اسلامی و سایر تزئینات
گوناگون، بر روی کاشی ها بوده. آورده «کارنامه بزرگان»
«بن خندان از هنرمندان زیر دست کاشی کار هستند که از
سینه دوم قمر ششم تا نیمه دوم قمر هفتم هجری
می رسته اند». از آثار وی: کاشی محراب چهار تکه ای در
آرامگاه امیراده یحیی در ورآمین که در کمال مهارت و
استادی عروج پذیرفته است» با رقم: «عمل یوسف بن علی
بن محمد سته ۷۰۵» کاشی مزین و استادانه ای که به خود
رقع رقم نهاده. «در کتب فی غره شعبان سته تسع و
سبعمانه» محراب امامزاده علی بن جعفر در قم، با رقم:
«عمل العبد یوسف [بن] علی بن محمد بن طاهر و کتب
فی غره رمضان سته اربع و ثلثین و سبعمانه» کاشی
دیگری، با رقم: «عمل یوسف بن علی بن محمد بن
ابوطاهر».

احوال و آثار نقاشان (۱۴۳۲/۳). کارنامه بزرگان (۱۰۲)

یوسف بن ماهک بن بهزاد/مهراد فارسی مکی. (وف ۱۱۳ ق)،
محدث. اصل وی از فارس و از علما اهل مکه
بود. ری از پدرش، ماهک بن بهزاد، و حکیم بن حزام و
ابوهریره و عبدالله بن عمرو بن عاص و ابن عباس و عبدالله
بن صفوان بن امیه و فرزندش، صفوان بن عبدالله بن

است که در رومه آن، تصاویر رتائ ایرانی جلب نظر می کند
و در مدالیون بزرگتر، تصویر رنی است که کلاه خالدار سر
بهاده و البسه سبک زمان صفوی و به تن کرده است. در بالا
و پایین رویه قلمدان و در داخل دو مدالیون کوچکتر، رقم
بهاده.

هر کلک یوسف آزاد این صورت هویدا شد

گسلشان ارم ستخانه چنین بار پیدا شده

مرال و آثار نقاشان (۱۴۳۱/۳).

یوسف ارومی، فرزید سید محمد. (ز ۱۳۰۲ ق)، شاعر
از «دیوان» شعری باقی است که حدود آن را، در ۱۳۰۲ ق
تدوین کرده است و این نسخه در کتابخانه ملک موجود
می باشد.

الذریعه (۱۳۱۷/۹). فرهنگ سخنوران (۱۰۱۲).

یوسف اصفهانی. (ز ۱۰۶۹ ق)، خطاط. از آثار وی: یک
سحه شرح «اربعین» بهایی، و زبیری کوچک، مجذول
مذهّب، نسخ کتابت خوش، با رقم «اتفق الفراغ علی يد
العبد... المدهو یوسف فی العشر الثانی من شهر جمادی
الثانی سنة تسع و ستین بعد الالف فی بلدة اصفهان».

احوال و آثار خوشنویسان (۱۲۳۵/۳)

یوسف اصفهانی، فرزند تاج الدین بنّا. (ز ۹۳۸ ق)،
طراح و معمار وی رسمی ساز و طراح نقوش همارت و
معمار مشهور صفهانی در دوره صفوی است. از آثار وی
کعبه هلال داخل صحنه صاحب در مسجد جمعه اصفهان،
که نه خط ثلث هشت آیه از اول سوره «اسری» را نوشته، با
رقم: «تحریراً فی تاریخ سنة ثمان و ثلاثین تسعمائة بعمل
العقیر یوسف بن تاج الدین بنّا اصفهانی»

آثار ملی اصفهان (۵۴۱، ۵۸۸). احوال و آثار نقاشان

(۱۴۳۱/۳). تاریخ اصفهان (۳۵۴). تاریخ هنرهای ملی

(۹۳۲/۲). سرآمدان مرهنگ (۱۶۰/۱). کارنامه بزرگان

(۱۶۸-۱۶۷). گنجینه آثار تاریخی اصفهان (۹۵)

یوسف اصم استرآبادی، امیر یوسف. (وف ۹۷۷ ق)،
شاعر. وی به هند رفت و شهرگیری که همارت است.
از مجموعه رباعیاتی موسوم به «اصفات الاصناف» به
تقلید «مجمع الاصناف» لسانی شیرازی، که دربار
پیشه ران و صنعتگران بود به نام اکبر شاه (۹۶۳-۱۰۱۴ ق)
مرود اشعار بی زوی در تذکره ها آمده است.

الذریعه (۱۳۱۷/۹). مجمع گلشن (۵۱۶). مرهنگ

د سخنوران (۱۰۷). کارنامه (۱۵۵۹/۲). ۵۵۷-۵۰۰

شاعر، از سادات چوبیار بخارا و از نوادگان حواجه محمد پارسا است، که در آن ولایت به حواجه مشهور بود. وی شعر را نیک می‌سرود و معاصر میرزا حسنین تبریزی (م ۱۰۸۰/۱۰۸۶ ق) بود. از آثارش «دیوان» شعر تذکرة روز روشن (۹۵۲)، تذکرة صریادی (۶۷۱)، الذریعة (۱۳۸/۹)، فرهنگ سخبران (۱۰۱۸)

یوسفه خواجه - یوسف چوبیاری

یوسف دوریش - یوسف لاری

یوسفه شاملو، یوسف بیگ، (م ۱۰۸۴ ق)، شاعر وی از سرزگان ایل شاملو و از امیرای شاه طهماسب صفوی (۹۳۰-۹۸۴ ق) بود که با حسن خان شاملو قرابت داشت. او بعدها به هندوستان سفر کرد و گویا در بین راه فوت شد. تصنیف‌های (ز ۱۰۸۳ ق) وی را صاحب یک «دیوان»، در سه هزار بیت می‌دانند. از اوست:

آن کمن گه دهد حیلعت آرایش عالم

یک جامه به اندازد درویش ندرد

تذکرة روز روشن (۹۷۱-۹۷۲)، تذکرة تصنیف‌های (۴۳-۴۲)، الذریعة (۱۳۹/۹)، فرهنگ سخبران (۱۰۱۸).

یوسف شاه هروی، (ز ۸۵۱ ق)، خطاط. از آثار وی: کلمات حصرت امیر، ثلث سه دانگ جلی ممتاز و نسخ کتابها یاقوتی هالی، با رقم. «تم شعر الافره علی يد العبد». یوسف شاه لهروی نقل من عهد السلطان الکتاب یاقوت طیب الله مرقدہ؛ یک صفحه ر مرفوع و بحاج، ست سه دانگ جلی هالی، نسخ یاقوتی و رفیع کتابت خوش، با رقم: «مشقه امیر الضعیف المحتاج الی رحمة الله الفعی یوسف شاه الهروی فی العشر الآخر من رمضان المبارك سنة احدى وخمسين و ثمانمائة ۸۵۱ الهجرة النبوية». احوال و آثار خوشویسان (۱۲۲۵-۱۲۲۶).

یوسف طیب، فرزند یعقوب، (م چهارم ق)، طیب از پزشکان نام آور زمان خود و از شاگردان محمد بن رکنیای رازی (م ۳۱۳/۳۲۰ ق) بود. رازی رساله «فی الادویه العین و علاجها و مداواتها و ترکیب الادویه لما یحتاج الیه من دلك» خود را برای یوسف نوشته است. تاریخ طب (۳۸۷/۲، ۳۳۱، ۶۵۹-۶۵۸)، عبود الانبیاء (۲۹۲)

صموان، و عبید بن عمیر لیلی و عدالله بن عمر بن خطاب و عبدالله بن منبه و محمد بن حاطب جمعی و حمصه بنت عبدالرحمن بن ابوبکر صدیق و عایشه بنت طلحة بن عبیدالله و حننه ام المؤمنین و ام هانئ بنت ابوجاه و روست کرد. ابوبکر جعفر بن ابیوحشیه و عطاء بن ابی رباح و ابومر سحنی و حمید طویل و عبدالملک بن جریج و ابراهیم بن مهاجر و جعفر بن سلیمان همدانی و عاصم احوال و عبدالله بن عثمان بن خثیم و ابوزید هامری رزاد و علی بن زید بن جندعان و عمرو بن مره و مسلمة بن عبدالرحمن و ولد بن عبدالله بن ابی غثث و یعلی بن حکیم ثقیفی و وی روایت کرده‌اند. وفات او را ۱۰۲ و ۱۱۰ و ۱۱۴ ق نیز ذکر کرده‌اند اما دهمی تاریخ ۱۱۳ ق را تصریح می‌کند.

تاریخ الاسلام (سوادت و وفیات ۱۰۱-۱۲۰/۸۵۰-۸۵۰)، تهذیب التهذیب ۱۱/۳۶۸-۳۶۹، تهذیب الکمال (۲۰/۲۰-۲۵/۵)، اللغات (۵۴۹/۵)، المعجم فی التعلیل (ج ۴، ۲۲۹/۲)، سیر النبلاء (۵/۶۹-۶۸)، تذکرات الادب (۲۷/۱)

یوسف بن یعقوب، (م هفتم ق)، نقاش و حکاک. وی طراح و نگارگر نقوش اسلیمی بر روی فلزات سخت بود. در نقره و طلاکاری مهارت زیادی داشت. از این هنرمندان فلزبان مثلی و بزمای موجود است که در روی داخل پنج دایره مختلف، تصاویری نقش بسته که استادی او را عیان می‌سازد. این اثر با خط کوفی و قم «یوسف ابن یعقوب» دارد.

احوال و آثار نقاشان (۱۲۳۲/۳)

یوسف تبریزی، (ز ۱۲۹۸ ق)، طراح و نجار، وی نگارگر نقوش و ترسیمات هندسی و خطوط گوناگون، بر روی چوب بود و در حرفه خود مهارت داشت. از آثار او در بنامه سید ولی در تهران است، با رقم: «اعمل استاد یوسف نجار تبریزی سنة ۱۲۹۸». احوال و آثار نقاشان (۱۲۳۱/۳)

یوسف تبریزی، فرزند میرزا زین العابدین بن محمد علی قره داغی (وف ۱۳۳۷ ق)، شاعر از او «دیوان» شعری نزد مرشدش میرزا علی بها باقی مانده که به آورده «الذریعة» خیابانی در وقایع الایم، ز آن ذکر می‌ده میان آورده است.

الذریعة (۱۳۱۸/۹)، فرهنگ سخبران (۱۰۱۸)

یوسف چوبیاری، خواجه یوسف، (م یازدهم ق)،

متنوع است. در قسمت بالایی فرش به خط زیبای نستعلیق رقم نهاده: «عمل استاد یوسف کرمانی ۱۲۸۳»
احوال و آثار نقاشان (۱۳۳۲/۳).

یوسف گرجی، یوسف بیگ، (مس سیردهم ق)، شاعر اصلش از گرجستان است. وی به توسط سربازان آقا محمد خان قاجار به اسیری به ایران آورده شد و از تربیت شدگان محمود میرری قاجار (م ۱۲۷۱ ق)، صاحب «سینه المحمود» بود. اشعارش در بعضی از تذکرها آمده است. از اوست

اول ر مستگ مستم بال و پر من مشکن
چون ز بند غمت آخر گشتی آزاد مرا
الدریجه (۱۳۲۰/۹)، فرهنگ سخنوران (۱۰۱۹)، مجمع المصنف (۱۲۰۹/۶)، مصطفی خراب (۲۲۳-۲۲۲).

یوسف لاری، درویش یوسف، (مس یازدهم ق)، شاعر، متخصص به یوسف اصلش از لار و از معاصران نصر آبادی (ز ۱۰۸۳ ق) بود. گویند در ابتدا یهودی مذهب بود که برای رسیدن به حقیقت به همراه درویش محمد صالح به پی و سفر پرداخت. پس از سالها سفر به دین اسلام گروید. وی برای تحصیل به اصفهان رفت و در اکثر علوم بخصوص حکمت و معانی و حساب و رمل و شعر و معما مهارت یافت. از وی اشعاری در تذکرها نقل شده است.
آتشکده آذر (۸۲۵/۲)، تذکره در روشن (۹۵۲)، تذکره سهرآسادی (۲۰۵۲۰۳)، الذریعه (۱۳۲۰، ۲۲۵/۹)، فرهنگ سخنوران (۱۰۱۹).

یوسف مجدی، (ز ۱۱۹۵ ق)، خطاط. از آثار وی یک لوحه ثلث دو دانگ عالی و نسخ کتات جلی خوش، با رقم، «انا المذهب یوسف المجدی سنة ۱۱۹۵»
احوال و آثار خوشنویسان (۱۲۳۶/۲).

یوسف مذهب، (ز ۸۱۰ ق)، مذهب و خطاط. مشهور به امیری. از آثار وی کتات و تذهیب «گلینه و دمنه» که در ۸۱۰ ق به پایان رسیده و نورد تصویر آبرنگی در آن نقش نموده است که در ذیل بعضی از نقوش رقم «یوسف المذهب» دارد و در آخر نسخه رقم نهاده. «کتبه العبد یوسف المذهب به امیری»
احوال و آثار نقاشان (۱۳۲۹/۳).

یوسف مذهب یاشی شیرازی، (وف ۱۳۰۰ ق)، مذهب. مشهور به سبزو یوسف مذهب. از اساتید فن

یوسف علی سبزو مشهدی، (مس نهم ق)، خطاط. از آثار وی: دو قطعه از یک مرقع، به قلم بیم دو دانگ و کتات متوسط، به شیوه سلطان علی مشهدی، با رقمهای: «مشقه العبد یوسف علی سبزو مشهدی تجاوز الله همه و مشقه العبد یوسف علی سبزو مشهدی»
احوال و آثار خوشنویسان (۹۷۲/۳-۹۷۳)، هنر عهد تیموریان (۶۲۹).

یوسف هلی کازرونی، فرزند محمد، (ز ۱۱۰۶ ق)، خطاط. از آثار وی: یک نسخه «قاموس اللغه» فیروزآبادی، عنوان به قلم بیم دو دانگ نسخ سرخ و سیاه و متر به نسخ کتات جلی متوسط با رقم «قد وقع المربع من تحریر الجزء الثاني من القاموس ثمة العبد الرجی»
یوسفعلی ابن حاجی محمد الکازرونی فی عام سادس و المائة بعد لالت من الهجرة النبویه ۱۱۰۶.
احوال و آثار خوشنویسان (۱۲۳۶/۲).

یوسف خباری، (ز ۹۴۵ ق)، خطاط. از آثار وی: کتات فرآن روی یک پرده پارچه حریر، به خطوط مختلف از جمله ثلث و رفاع چهار دانگ جلی، نستعلیق گلزار، چهار دانگ، رفاع سه دانگ جلی، کرمی ترینتی سه دانگ و نسخ کتات جلی و جلی و غبار، با رقم: «یوسف خباری فی ایام ابدولة السلطان الاعظم ابوالمظفر طهماسب» این پرده مدر ابوالفتح بهرام ابن شاه اسمعیل صفوی برای تقدیم به آستانه شیخ صفی، ۹۴۵ ق
احوال و آثار خوشنویسان (۱۲۳۶/۲).

یوسف قزوینی، فرزند نصر کاتب، (مس ششم ق)، شاعر. وی مداح و معاصر خسرو ملک (م ۵۸۲ ق) بود و به فارسی و عربی شعر می سرود. گویند وی دو «دیوان» شعر به فارسی و عربی داشته است.
الدریجه (۱۳۱۹/۹)، لایب الکتاب (۱۰۱۶-۹۶/۱)، مجمع المصنف (۱۴۵۰/۳).

یوسف قزوینی، میرزا یوسف حواله اصفهانی، میرزا یوسف.

یوسف کرمانی، (ز ۱۲۸۳ ق)، طراح فرش. اصل کرمان بود. او را در طرحی و باعث فرش، هنرمندی صاحب درق و دقیق دانسته‌اند. از آثار وی: فرش خوش نقش و ریز بافی که در صحنه داخلی آن، دسته گل‌های زیبایی در نقش فرنگی ساری ترسیم گشته و کدره‌ها نیز دارای گنهای

در سارۀ نشانه‌های بیماریها و مداوای آنها، مشتمل بر دراست و هشناد و نه ریاضی، و شرح آن به نام «جامع التوائد» یا «طب یوسفی»؛ قصیده‌ای در «حفظ الصحة»، به نام بابر شاه، که در آن شرایط حفظ صحت و در خوردن، آشامیدن و خواب و بیداری، در فصلها و فراهای مختلف بیان کرده است؛ «ریاض الادویه»، به نام همایون شاه در ۹۴۶ ق؛ «مثنوی» «مأکول و مشروب»، در ۹۴۶ ق، در مورد تدبیرهای پزشکی برای خوردن‌ها و آشامیدن‌ها؛ منظومه «دوائد یوسفیه» یا «دوائد الاحیاء»، در طب و رویه، در ۹۱۲ ق، که در هر دو یا سه بیت آن یکی از مشته‌های پزشکی توضیح داده شده است؛ «مذایع الانشاء» یا «انشای یوسفی»، در ۹۴۰ ق برای پسرش رفیع الدین حسین؛ «جواهر النعمه» یا «بحرالجمهر»، در بیان واژه‌ها و اصطلاحات پزشکی

تاریخ ادبیات در ایران (۳۵۸-۳۵۶/۵)، ۱۴۸۶، ۱۵۹۵،
تاریخ نظم و نثر (۲۸۲، ۳۹۹-۳۹۸، ۸۰۸)، تحفه سامی
(۲۹۰)، التریمه (۱۳۲/۹، ۳۲۲/۱۶، ۳۶۲)، ریحانه
(۲۰۳/۶)، صبح گلشن (۶۱۹)، فرهنگ سخنران
(۱۰۲۰)، فهرست کتبیهای چاپی فارسی (۳۷۳/۱)، ۹۹۹
۱۳۲۷، ۱۳۳۸، ۲۲۵۲/۲، ۳۳۲۹، ۲۲۷۶)، کاروان هند
(۱۵۵۸/۲-۱۵۶۰)، کشف الطیور (۵۶۷)، نعت نامه
ردین ابوسفی، محالی الثنائی (۱۵۶)، معجم المومنین
(۳۳۴/۱۳)، منظومه‌های فارسی (۶۳۱-۶۳۰)، مؤلفیه
کتاب چاپی (۹۰۴-۹۰۳/۴)، هدیة المارین (۵۶۲/۲).

یوسفی طبیب، یوسف بن محمد - یوسفی خوانی

یوسفی گلبایگانی، محمد یوسف، (س دهم و یازدهم ق)، شاعر، از شاعران و مداحان دوره شاه عباس اول (۹۹۶-۱۰۳۸ ق) بود که در سرودن قصیده و غزل مهارت داشت. از آثار وی، «دیوان» شعر.

مذکره - آبادی (۲۷۵-۲۷۴) التریمه (۲۲۱/۹)
فرهنگ سخنوران (۲۰)، هفت اقلیم (۲۸۱-۲۸۲/۲).

یوسفی هروی، یوسف بن محمد - یوسفی خوانی

تدهیب در شیر بود. فرزند آن وی بر هنرمند و به شغل تدهیب و صنعت خط اشتغال داشته و در زمان خود معروف بوده‌اند. میرزا یوسف در شیراز مدفون است. از آثار وی، تدهیب یک نسخه «تحفة الحس» که تزیینات صفحه اول و درم و سایر تدهیهای داخلی آن، اثر دست میرزا یوسف است و چند روحی نسخه که در انداز روحی است، به انواع نقوش تدهیبی آراسته شده. یکی از بهترین تدهیبهای روحی نقاش به شمار می‌آید، با رقم «این کتاب مستطاب سه ۱۲۷۵ در خطه شیراز... - حرره محمد حسن مؤلف هذا الكتاب»؛ تدهیب صفحه اول و دوم نسخه «دیوان» حافظ که پ ترصیع و تدهیب عانی فرجام پذیرفته و رقم «عمل میرزا یوسف مذهب پاشی ۱۲۹۵» دارد.

احوال و آثار غائبان (۱۴۲۹/۳-۱۴۳۰)، گلستان مهر

بحار و دوا - مهر فمدان ۱۵۸۰

یوسف مشهدی، (وف ح ۷۰۰ ق)، خطاط، وی یکی از شش تن شاگردان بزرگ یاقوت مستعصمی بود در اواخر عمر از عراق عرب به آذربایجان رفت و در شهر تبریز به کتابت و تعلیم پرداخت. از شاگردان او عبدالله صبرفی است از آثار یوسف مشهدی قرآنی در کتابخانه ایاصوفیه استانبول نشانی داده‌اند که تاریخ ۶۶۸ ق دارد.

نویس هرهای ملی (۷۸۵/۲)، گلستان مهر (۳۲)

یوسفی جریده‌نویس - یوسفی گلبایگانی

یوسفی خوانی، یوسف بن محمد (وف ح ۹۵۰ ق)، طبیب و شاعر، متخلص به یوسفی اصل او از خواف بود و در مارواه شهر دانش آموخت. او مائهای رباعی از عمر خود را در هرات گذراند. در او خر عمر به هندوستان رفت و به دربار نابو شده و همایون شاه راه یافت و ملازم آنان گردید و به نام آن دوا چند کتاب تألیف نمود ری عاقبت در همان دیار از دنیا رفت در «هدیة العارفین» سال مرگ وی ۹۶۶ ق ذکر شده است. اهمیت یوسفی به ویژه در آن است که برای آسان کردن دانش پزشکی چند منظومه در این فن سرود. از آثار وی، منظومه «اعلاج لامراض».

فهرست مداخل

ایقان میر ۱/۱	آرایش بیگم ۲۴/۱
ناک محمد ۱/۱	آرزو ۲۴/۱
آبرو گیلانی ۲/۱	آروی سمرندی ۲۴/۱
آپسای منشی ۲/۱	آزاد سرو ۲۷/۱
آزایی احی ۲/۱	آزاد قزوینی ۲۷/۱
آنتنی شروانی ۵/۱	آزادور جنگی ۲۸/۱
آنشی مرغدهی ۵/۱	آزاد پردی ۲۸/۱
آثار بخارایی ۶/۱	آسیه خاتم ۳۱/۱
آخوند ملاآقا باب ۱۳/۱	آشوب حمدانی ۳۷/۱
آخوند ملاآقا فریدی ۲۲/۳	آشوبی نظری ۳۸/۱
آخوند ملا عباسی سرادکری آلاشینی ۶۱/۱	آصف آصفی هروی ۳۹/۱
آخوند ملا علی محمد اصفهانی ۲۶۲/۱	آصف اصفهانی ۳۸/۱
آخوند ملا علی موکونی شوشتری ۱۳/۱	آصف بیهانی ۲۸/۱
آخوند ملا فریادعلی دجانی ۱۲/۱	آصف قزوینی ۳۹/۱
آخوند ملا محمد طاهر قمی ۱۲/۱	آصفی شیرازی ۳۹/۱
آدم بن ایی ایاس هراسانی ۱۶/۱	آغا باجی قربانی ۳۹/۱
آدم بن مهابادی اشعری قمی ۱۶/۱	آغا بیگم طایبانی ۴۰/۱
آدم بن عبدالله قمی ۱۷/۱	آغاسطانی ۲۱/۱
آدم بن یونس نسفی ۱۷/۱	آغا کوچک ۲۱/۱
آدم قلاسی یلخی ۱۷/۱	آفاق بیگم خلایر ۴۱/۱
آدم هروی ۱۷/۱	آغایی شارجی ۴۱/۱
آدمی پردی ۱۸/۱	آغی قزوینی ۴۲/۱
آدمه قلی تابعی عراقستانی ۱۳۲/۲	آقا ابوالقاسم ۴۳/۱
آدر ۱۸/۱	آقا ابومحمد مشهدی ۴۳/۱
آدریاد امیدلان ۱۹/۱	آقاند ۴۲/۱
آدریاد مهر اسپدانی ۱۹/۱	آقا مادی شیرازی ۴۳/۱
آدر فرشی فرحزادهان ۲۰/۱	آقابالا شاد ۴۴/۱
آدرکیوان ۲۱/۱	آقا برگه آبادهای ۱/۱

- ابن بزرگ حکم ۲۵/۱
 آغا بزرگ دره شیروزی ۶۲/۳
 آغا بزرگ خوش شیرازی ۶۶/۳
 ابن بزرگ سامی شیرازی ۱۹۷/۳
 آغا بزرگ شیرازی ۲۵/۱
 آغاییکلر ائشار ۴۶/۱
 آغا جان ۲۶/۱
 ابن جان اصفهانی ۲۶/۱
 ابن جان اوز ۴۶/۱
 ملا جان دوّم ۴۶/۱
 آغا جان سارمائی ۴۷/۱
 اعاجاب کاشی بر اصفهانی ۴۷/۱
 آغاجری اصفهانی ۴۷/۱
 آغا جان البر ۴۳/۱
 قاسم قلی واصلی شیرازی ۹۶/۶
 قاضی محاسبالدوله ۲۸/۱
 قارمال شهدی ترویسی ۳۵۱/۳
 اقدسی بیگ ائشار ۵/۱
 اقدسی بیگ ۵۰/۱
 آغا کرچک عاش شیرازی ۵۰/۱
 ابن ملا ترویسی ۵۴/۱
 فی میر همدانی ۵۵/۱
 قبادگار حاجت سیرازی ۲۲۸/۲
 قلی خراسانی ۵۸/۱
 ابن باب مندرکی چاوندی ۲۰۶/۵
 نگهی تبریزی ۶۰/۱
 نگهی یزدی خیاط ۶۰/۱
 آینه بیگم حارّی ۷۳/۱
 آینه بیگم مجسی ۷۳/۱
 آینه حسن بادی ۷۴/۱
 آینه طباطبائی علوی ۷۴/۱
 آینه قزوینی ۷۴/۱
 امیرزا حکیم یزدی ۷۵/۱
 نسبی خوشی ۷۵/۱
 ابن هروی ۷۵/۱
 آرس ماسیال ۷۵/۱
 آهنگ یزدی ۷۶/۱
 آهی تبریزی ۷۷/۱
 آهی مشهدی ۷۷/۱
 آهی هروی ۷۷/۱
 آس اصفهانی ۷۹/۱
 آیشی تبریزی ۸۰/۱
 ابوالقاسم ۸۱/۱
 اندرل اصفهانی ۸۱/۱
 بدلال بیگ نقاش پاشی ۸۱/۱
 براهم ۸۲/۱
 ابوالعیم آخوندی پاشی ۷/۱
 ابوالعیم بزرگ ۳۰/۱
 ابوالعیم آغاشی اصفهانی ۴۴/۱
 براهم آگاه جهری ۵۸/۱
 براهم آل بحر العلوم ۶۱/۱
 براهم آملی ۶۹/۱
 براهم آملی اصفهانی ۷۲/۱
 براهم آملی مازندرانی ۷۳/۱
 براهم ابن یعقوب ۱۵۲/۱
 براهم ادهم بلخی ۸۴/۱
 براهم ادهم توپسراکلی همدانی آریسانی ۲۶/۱
 براهم ادهم کاشانی ۲۱۶/۱
 براهم آدپ شیرازی تبریزی ۲۲۲/۱
 براهم اردوبادی ۲۲۰/۱
 براهم لیسوقادی ۸۲/۱
 براهم لیسوقادی ۲۳۵/۱
 براهم اصفهانی ۸۲/۱
 براهم اصفهانی ۸۳/۱
 براهم افسر حرّانی ۲۹۵/۱
 براهم آقوا اردکانی ۳۲/۱
 براهم آقوازی اصفهانی ۳۱۲/۱
 براهم ایلچی ۸۲/۱
 براهم یحیی ۸۲/۱
 براهم بکوس ۶۶/۲
 براهم لویج ۸۳/۱
 براهم بن حسن سیبویه ثانی ۲۷۰/۳
 براهم بن حسین خویی ۲۲۹/۲
 براهم بن شهریار ابوالسجاد کازرونی ۱۵۲/۱
 براهم بن علی ابوالریاض بحرانی ۶۵/۱
 براهم بن عیسی ابوالسحاق اصفهانی ۱۵۲/۱
 براهم بن محمد ۸۳/۱
 براهم بن محمد ابن عرشه اسفراینی ۱۲۷/۱
 براهم بن محمد ابن منته اصفهانی ۲۶/۱
 براهم بن مشیر ۱۳۹/۱

- ابراهیم بن نصر رازی هندی ۸۰/۲
 ابراهیم بن صابر ۷۳/۲
 ابراهیم بن یوسف زجاجی ۱۵۴/۳
 ابراهیم یزدی ۷۲/۲
 ابراهیم بهمنی ۸۴/۱
 ابراهیم پرتو همدانی ۱۱۸/۲
 ابراهیم پوره‌ورد ۱۲۳/۲
 ابراهیم تبریزی ۸۴/۱، ۱۳۹/۲
 ابراهیم تنکسی هروی ۱۶۲/۲
 ابراهیم جلال یزدی ۲۰۲/۲
 ابراهیم جوهری ۲۱۴/۲
 ابراهیم حسینی ۸۲/۱
 ابراهیم حسینی اصطهباناتی ۲۶۱/۱
 ابراهیم حسینی کردی ۲۸۱/۲
 ابراهیم خاموش یزدی ۳۱۴/۲
 ابراهیم خان عکاسیاشی ۱۹۰/۲
 ابراهیم خلیل ۸۵/۱
 ابراهیم حواجه یزدی ۳۴۱/۱
 ابراهیم داوری آوانی کلانی ۱۵/۳
 ابراهیم دودی نویسنده ۲۳/۲
 ابراهیم دزولی ۳۰/۳
 ابراهیم راه نبات ۸۹/۲
 ابراهیم رشتی ۱۰۱/۳
 ابراهیم رموی قسی ۱۱۵/۳
 ابراهیم رفعتی تبریزی ۱۶۱/۳
 ابراهیم ریاضی ۱۲۵/۳
 ابراهیم زاهد گیلانی ۱۵۱/۳
 ابراهیم زری قلم ۸۵/۱
 ابراهیم رجبانی ۱۶۹/۳، ۱۷۱، ۱۷۲
 ابراهیم ویر ۸۵/۱
 ابراهیم ساکت تبریزی ۱۹۲/۳
 ابراهیم استبه هروی ۲۰۶/۳
 ابراهیم سجستانی طائی ۲۰۸/۳
 ابراهیم سرایی ۸۵/۱
 ابراهیم سرخوش ۲۱۷/۳
 ابراهیم سری پوهانی ۲۲۲/۳
 ابراهیم سید ۲۲۵/۳
 ابراهیم سیدالعلماء لاریجانی ۲۲۵/۳
 ابراهیم مهای تبریزی ۲۶۱/۳
 ابراهیم شاه کرمانی ۸۵/۱
 ابراهیم شعری ۳۰۳/۲
 ابراهیم شریعی کرمانی ۳۱۷/۲
 ابراهیم شسانی ۲۵۹/۲
 ابراهیم شیرازی ۸۵/۱
 ابراهیم شیرازی ۳۷۲/۲
 ابراهیم شیروانی ۸۲/۱
 ابراهیم صاحب مضبوط الاصول ۸/۴
 ابراهیم صاحب‌باشی تبریزی ۲۸/۴
 ابراهیم صفار بخاری ۴۳/۲
 ابراهیم صفای شیرازی ۴۶/۲
 ابراهیم صفای ملایری ۵۰/۴
 ابراهیم صهب ۵۶/۴
 ابراهیم صیاء الواعظین ۷۵/۲
 ابراهیم طوسی ۱۱۴/۴
 ابراهیم ظهیر اصفهانی ۱۲۷/۲
 ابراهیم ظهیر همدانی ۱۳۰/۲
 ابراهیم عارف اصفهانی ۱۳۳/۲
 ابراهیم عالی ۳۶/۴
 ابراهیم عراقی همدانی ۱۷۲/۲
 ابراهیم عنوی سبزواری ۱۹۶/۴
 ابراهیم علی ۸۵/۱
 ابراهیم عبیدی طوسی ۲۱۹/۲
 ابراهیم فسانی فارسی ۸۵/۱
 ابراهیم فسری شیرازی ۸۵/۱
 ابراهیم فیروزآبادی شیرازی ۳۱۲/۴
 ابراهیم قریب‌سی ۳۴۶/۴
 ابراهیم قفقازی سلیمی ۳۶۳/۲
 ابراهیم قمی باغی ۱۲۹/۲
 ابراهیم کازروسی ۵/۵
 ابراهیم کلانی ۸۲/۱، ۱۱/۵
 ابراهیم کجی هندی ۲۷/۵
 ابراهیم کرمانشاهی ۸۶/۱
 ابراهیم کلابادی ۲۶/۵
 ابراهیم کهر ۸۶/۱
 ابراهیم گشتی پوهی ۸۲/۵
 ابراهیم گورانی ۸۶/۱
 ابراهیم محلاتی شیرازی ۱۵۲/۵
 ابراهیم و محمد ابراهیم گنابادی کرمانی ۲۸/۵
 ابراهیم و محمد ابراهیم نکرانی ۱۰۶/۵
 ابراهیم و محمد ابراهیم مدرس مشهدی ۲۰۶/۵

- ابراهیم / محمد ابراهیم مشغری خراسانی ۲۲۱ / ۵
 ابراهیم / محمد ابراهیم نادری گاردی ۳ / ۶
 ابراهیم منرسی ۲۰۶ / ۵
 ابراهیم مروزی ۲۲۰ / ۵
 ابراهیم مروزی ۲۲۱ / ۵
 ابراهیم مژکی پیشابوری ۲۲۶ / ۵
 ابراهیم مسلمی بلخی ۲۲۹ / ۵
 ابراهیم مشی ۸۶ / ۱
 ابراهیم منصوری ۲۹۹ / ۵
 ابراهیم موصلی ۸۶ / ۱
 ابراهیم میان کوشکی پارتی ۸۶ / ۱
 ابراهیم میرزا آقا ۳۲۶ / ۵
 ابراهیم میرزا جاهی صغری ۸۲ / ۲
 ابراهیم میرزا قاجار ۸۶ / ۱
 ابراهیم مؤدی خوارزمی ۳۰۷ / ۵
 ابراهیم نازویه پیشابوری ۸۶ / ۱
 ابراهیم نعم ۱۶ / ۱۶
 ابراهیم ناهید شیوازی ۱۸ / ۱۶
 ابراهیم نصرآبادی پیشابوری ۲۲ / ۶
 ابراهیم نصیر شیری ۴۵ / ۶
 ابراهیم نویختی ۶۷ / ۶
 ابراهیم واصل مشهدی ۹۶ / ۶
 ابراهیم هروی ۱۳۳ / ۶
 ابراهیم هشتجانی رازی ۱۳۹ / ۶
 ابراهیم شایرنفر ۱۳۲ / ۶
 ابراهیم خمدانی ۸۷ / ۱
 ابراهیم خمدانی ۲۶ / ۶
 ابن ابی حنیف قس ۸۸ / ۱
 ابن ابی ریح ۸۹ / ۱
 ابن ابی طاهر مروزی ۹۰ / ۱
 ابن ابی همد سرخسی ۹۲ / ۱
 ابن ابی یحیی بندجی ۹۲ / ۱
 ابن بلخی ۹۷ / ۱
 ابن حنبل رازی ۱۰۱ / ۱
 ابن حسین شریانی ۱۰۲ / ۱
 ابن راهویه ۱۱۰ / ۱
 ابن رفاعه هاشمی ۱۱۱ / ۱
 ابن زیاد پیشابوری ۱۱۱ / ۱
 ابن نغمه پیشابوری ۱۱۵ / ۱
 ابن شادکوسی اصفهانی ۱۱۸ / ۱
 ابن شاه مردان بهری ۱۱۹ / ۱
 ابن شیبی ۱۱۹ / ۱
 ابن شیخ شیبتری ۱۲۱ / ۱
 ابن عاصم اصفهانی ۱۲۵ / ۱
 ابن عبداللّه بخاری مکی ۱۲۵ / ۱
 ابن عبیدوس پیشابوری ۱۲۶ / ۱
 ابن عماد خراسانی ۱۲۸ / ۱
 ابن عمه ۱۲۸ / ۱
 ابن قحویه ۲۱ / ۱
 ابن هرون اصفهانی ۱۳۱ / ۱
 ابن قتیبه دیوبندی ۱۳۲ / ۱
 ابن کویویه رازی ۱۳۵ / ۱
 ابن محاور شیبانی ۱۳۸ / ۱
 ابن محرر ۱۳۸ / ۱
 ابن مردویه اصفهانی ۱۴۰ / ۱
 ابن مسکویه ۱۴۰ / ۱
 ابن معین شیرازی ۱۴۲ / ۱
 ابن مقفع ۱۴۵ / ۱
 ابن منده اصفهانی ۱۴۶ / ۱
 ابن یحیی فریوندی ۵۲ / ۱
 ابو ابراهیم احمد عتبی ۲۴۳ / ۱
 ابوالحسن افرانی ۲۴۲ / ۱
 ابوالحسن ابدال چشتی ۸ / ۱
 ابوالحسن محمد بن احمد حاکم پیشابوری ۲۳۹ / ۲
 ابو محمد محمد بن علی ابن عبدک گرگانی ۱۲۵ / ۱
 ابوالحسن ابراهیم ابن مؤمن بسفی ۱۳۴ / ۱
 ابوالحسن ابراهیم اسفراینی ۲۴۳ / ۱
 ابوالحسن ابراهیم اصطخری فارسی ۲۶۱ / ۱
 ابوالحسن ابراهیم بن محمد حموی حویس ۲۹۵ / ۲
 ابوالحسن ابراهیم حواری ۸۵ / ۱
 ابوالحسن ابراهیم ریاضی ۹ / ۲
 ابوالحسن مدیم ۸۶ / ۱
 ابوالحسن احمد بن محمد شیخ عمر ۳۶۷ / ۳
 ابوالبرکة سموندی ۱۵۳ / ۱
 ابوالقاسم بغای تهرانی ۶۵ / ۲
 ابوالقاسم حوسری حسینی ایزدیه ۵۲ / ۱
 ابوالقاسم محمود اصفهانی ۲۶۴ / ۱
 ابوالحسن مظفر بلخی خراسانی ۶۸ / ۲
 ابوالحسن حرب حمیری هروی ۲۸۲ / ۲
 ابو الحسن ۱۵۶ / ۱

- ابوالحسن اثری سپهانی ۲/۱
 ابوالحسن آگهی یزدی زرگر ۶۰/۱
 ابوالحسن آفتاب ۷۶/۱
 ابوالحسن ، ابوالحسن محمد این تمام دهقان ۹۸/
 ابوالحسن احمد ابن میاز مروزی ۱۱۵/۱
 ابوالحسن احمد ابن صید امروزی ۱۲۳/۱
 ابوالحسن احمد ابن مدبر ۱۳۹/۱
 ابوالحسن اصفهانی ۱۵۷/۱، ۲۶۳/۱
 ابوالحسن اصفهانی - مع السلک معبرانی ۶۰/۴
 ابوالحسن افشار ۱۵۷/۱
 ابوالحسن افشار ارموی ۱۵۷/
 ابوالحسن اقبال آذر ۲۷۶/۱
 ابوالحسن آجوبی شیرازی ۳۰۹/۱
 ابوالحسن انگلی شیرازی ۳۱۳/۱
 ابوالحسن باحوری ۵/۲
 ابوالحسن باقی یزدی ۱۰/۲
 ابوالحسن بشری مجزی ۶۱/۲
 ابوالحسن بن محمد حسن نقاش ۵۶/۱
 ابوالحسن بهاءالدین علی ابن سعادتی غرسانی ۱۱۲/۱
 ابوالحسن بهیمار ۹۵/۲
 ابوالحسن بیگلر بیشارزی ۱۰۸/۲
 ابوالحسن بیریا ۲۸۲
 ابوالحسن بهرمن ۱۵۷/۱
 ابوالحسن ثالث ۱۵۸/۱
 ابوالحسن حلو ۲۰۴/۲
 ابوالحسن حریف خدانی ۲۵۶/۲
 ابوالحسن خان امید نوازندی ۲۹۷/۱
 ابوالحسن خان تهرانی ۱۵۸/
 ابوالحسن خاورگوشاهی ۳۱۷/۲
 ابوالحسن دشتیب تمای شیرازی ۱۵۸/۲
 ابوالحسن دشتیب شیرازی ۲۳/۳
 ابوالحسن رحمن تبریزی ۶۹/۳
 ابوالحسن رضوی مشهدی ۱۱۶/۳
 ابوالحسن ریمو قزوینی ۳۵۰/۴
 ابوالحسن سبزواری ۲۰۱/۳
 ابوالحسن سعید ابن سعید نقاش اوسط خونزمی ملکی ۲۱۳/۱
 ابوالحسن شعری تبرانی ۳۱۹/۳
 ابوالحسن شکرور یزدی ۳۲۷/۳
 ابوالحسن شهید بختی ۳۵۷/۳
 ابوالحسن شیخ ۳۶۰/۳
 ابوالحسن شیدای یزدی ۳۷۲/۳
 ابوالحسن شیرازی ۱۵۸/۱، ۱۵۹/
 ابوالحسن صبا ۲۰/۴
 ابوالحسن طالقانی ۸۴/۲
 ابوالحسن طباطبائی ۱۵۹/۱
 ابوالحسن طبری ۱۵۹/۱
 ابوالحسن طحیحه ۱۵۹/۱
 ابوالحسن طوطی همدانی ۱۱۸/۲
 ابوالحسن عامری شاپوری ۱۵۹/۱
 ابوالحسن علی الاغی دستگردی اصفهانی ۲۰۱/۴
 ابوالحسن عمیدی نوری ۲۱۸/۴
 ابوالحسن غفاری کاشانی صنیع الملک ۶۰/۲
 ابوالحسن غفاری مسوق کاشانی ۱۵۹/۱
 ابوالحسن برغانی ۱۶۰/۱
 ابوالحسن فروغی اصفهانی ۲۸۶/۴
 ابوالحسن بیاضی ۳۱۱/۶
 ابوالحسن کاشانی ۱۲/۵
 ابوالحسن کرمانی ۱۶۰/۱
 ابوالحسن کوشیار گیلانی ۶۲/۵
 ابوالحسن لامعی گرگانی ۹۵/۵
 ابوالحسن محقق اصطهباناتی ۱۴۸/۵
 ابوالحسن محمد ابن خیریه یشابوری ۱۰۳/۱
 ابوالحسن محمد ابن داوود قمی ۱۸/۱
 ابوالحسن محمد ابن شاذان قمی ۱۱۷/۱
 ابوالحسن محمد ابن طباطبائی اصفهانی ۱۲۲/۱
 ابوالحسن محمد ابن لکنک ۱۳۶/۱
 ابوالحسن مسگر خرم شیرازی ۳۲۴/۲
 ابوالحسن مشکیمی ۲۴۸/۵
 ابوالحسن معارفی القزازی شیرازی ۲۶۳/۵
 ابوالحسن منشی ۱۶۰/۱
 ابوالحسن موسوی ۱۶۰/۱
 ابوالحسن مهدی ابن سرهنگ طبری ۱۱۲/۱
 ابوالحسن میرزا ۱۶۰/۱
 ابوالحسن میرزا شیخ الرئیس قاجار ۳۶۳/۳
 ابوالحسن نادرالزمان مشهدی ۱۶۰/۱
 ابوالحسن ناصر کبهر کرمانشاهی ۱/۶
 ابوالحسن نجار ۱۶۱/۱
 ابوالحسن واعظ ریاضی بروجاتی ۱۲۵/۳
 ابوالحسن وری ۱۰۷/۶
 ابوالحسن هنر جوهری فارسی ۱۵۰/۶

- ابوالحسن قوی ۷۵/۱
 ابوالحسن ابن قفاح ۹۸/۱
 ابوالحسن ابن قعیم مدرسی ۱۲۶/۱
 م. حسین حداد هروی ۲۵۵/۲
 ابوالحسین طاهر سجری طبیب ۸۹/۴
 ابوالحسن طبری ۱۰۹/۴
 ابوالحسن فارسی ۱۶۱/۱
 ابوالحسن کشکریا ۱۶۱/۱
 م. حسین محمد ابن حمید رازی ۱۰۰/۱
 ابوالحسن محمد بن حسین ابن عبدالوارث فارسی ۱۲۵/۱
 ابوالحسن وزاق ۶۱/۱
 ابوالحمد بن محمد شمع ۱۶۲/۱
 ابوالحسن قتیلی بحرایی ۳۴۱/۲
 ابوالحسن حسر م. شوا ابن شکار ۰۷/۱
 ابوالحسن حسینی ۶۴/۱
 ابوالحسن رومی الدین طائفی ۱۱۷/۲
 ابوالنجو ویدس عبدالله ابن رفاعه هاشمی ۱۱/۱
 ابوالطلب موشسو ۱۷۴/۱
 ابوالطیب حیدرملک آفرانی ۴۲/۱
 ابوالعباس احمد ابن بابا کاشانی ۹۴/۱
 ابوالعباس احمد ابن سراج ۱۱۴/۱
 ابوالعباس احمد ابن شادان نسی ۱۱۷/۱
 ابوالعباس احمد ابن قاضی طبری ۱۳۲/۱
 ابوالعباس احمد بن محمد ابن عطا آرمی ۱۲۸/۱
 ابوالعباس رازی ۱۷۴/۱
 ابوالعباس یارودی ۱۹/۲
 ابوالعباس یشتی ۶۱/۲
 ابوالعباس ریشتی ۱۷۴/۱
 ابوالعباس سهروردی ۲۶۲/۲
 ابوالعباس مروزی ۷۵/۱
 ابوالعباس حسین الدین ابن ابی الحسین روک ب ۸۹/۱
 ابوالعباس محمد ابن خراسانی ۱۰۴/۱
 ابوالعلاء آیسکونی ۲/۱
 ابوالعلاء شوسیری ۷۶/۱
 ابوالعلاء مدرسی ۱۷۴/۱
 ابوالعلاء قاضی صاهد سنوایی بیسپوری ۳۳۰/۲
 ابوالعلاء محمد محمدی ۱۰/۱
 ابوالفتح زنجو ۳۰۹/۱
 م. الفتح فورن بختیاری ۳۱۹/۱
 ابوالفتح بیدار وازی ۷۲/۲
 ابوالفتح تبریزی ۱۷۹/۱
 ابوالفتح خاقمی هروی ۲۲۸/۲
 ابوالفتح خاوری ۳۰۹/۲
 ابوالفتح حال دهقان سامانی ۵۲/۳
 ابوالفتح حال رمد ۷۹/۱
 ابوالفتح دانشور بختیاری ۱۲/۲
 ابوالفتح درایی لامیجی ۲۲/۳
 ابوالفتح سهل بن احمد برصانی ۲۳۲/۱
 ابوالفتح شریعی حسینی ۳۱۶/۳
 ابوالفتح صوفی جواتشیر دریاخی ۱۱۸/۲
 ابوالفتح عبدالسلام ابن سالیه ۱۱۲/۱
 ابوالفتح گابادی ۱۷۹/۱
 ابوالفتح محمد شهرستانی ۲۵۲/۳
 ابوالفتح نری ۷۵/۱
 ابوالفتح احمد بن محمد غزالی موسی ۲۳۲/۲
 ابوالفتح اصفهانی ۱۸۰/۱
 ابوالفتح رومی ۱۸۱/۱
 ابوالفتح سگری ۱۸۱/۱
 ابوالفتح علی ابن شندر ۱۵۱/۱
 ابوالفضل بلخی ۶۸/۲
 ابوالفضل جانی ۱۸/۲
 ابوالفضل چینی بیگ علامی ۲۲۳/۲
 ابوالفضل زاهدی ۱۵۲/۲
 ابوالفضل سعید آفرانی ۲۲/۱
 ابوالفضل نسائی ۹۹/۵
 ابوالفضل میمنی ۲۲۳/۵
 ابوالفضل جمایی شادمان اسمعیلی ۲۸۲/۳
 ابوالفضل انشار ۱۸۲/۱
 ابوالقاسم ۱۸۲/۱، ۱۸۳
 ابوالقاسم آذر تیزی ۲۰/۱
 ابوالقاسم آزاد موعه ۲۷/۱
 ابوالقاسم شوب نهری ۳۷/۱
 ابوالقاسم ابراهیمی ۸۷/۱
 ابوالقاسم ادیب همدانی ۲۷۳/۱
 ابوالقاسم انشروی شیرازی ۲۵۴/۱
 ابوالقاسم انکوری ۲۶۰/۱
 ابوالقاسم اسمعیلی ۱۸۲/۱
 ابوالقاسم اعتمادی ۲۶۹/۱
 ابوالقاسم اصح المسکنی ۲۷۳/۱
 ابوالقاسم امام جمعه تهرانی ۲۸۵/۱

- ابوالقاسم مجدلی فرهادی ۱۸۲/۱
 ابوالقاسم مجری شیرازی ۳۰۹/۱
 ابوالقاسم میرانی ۳۲۴/۱
 ابوالقاسم یزعی ۲۷/۲
 ابوالقاسم یثرب یاسینی ۶۱/۲
 ابوالقاسم بیانی کازرونی ۶۹/۲
 ابوالقاسم بن آقا میرزا محمد حنجم ۱۸۲/۱
 ابوالقاسم بن میرزا محمد ۱۸۲/۱
 ابوالقاسم یضاری ۳۲۲/۲
 ابوالقاسم یزحسینی ۱۲۳/۲
 ابوالقاسم تمکین شیرازی ۱۵۲/۲
 ابوالقاسم حبیب قاضی ۳۳۶/۴
 ابوالقاسم حالت ۲۴۰/۲
 ابوالقاسم حایری لاهیجی ۲۴۶/۲
 ابوالقاسم حبیب‌اللهی ۲۵/۲
 ابوالقاسم حبیب شیرازی ۲۴۹/۲
 ابوالقاسم حبیب یردلی ۲۵۰/۲
 ابوالقاسم حجب حایری طاطبایی ۲۵۳/۲
 ابوالقاسم حسن ابن حبیب پیشاپوری ۱۰۰/۱
 ابوالقاسم حسینی بروجنی ۲۷۶/۲
 ابوالقاسم حسینی ۱۸۳/۱
 ابوالقاسم حسینی اصفهانی ۱۸۳/۱
 ابوالقاسم حسینی موسوی میرزا کرچک اصفهانی ۳۳۱/۵
 ابوالقاسم حماد رویه ۲۹۲/۲
 ابوالقاسم حائر (معانی) ۱۸۲/۱
 ابوالقاسم خویی ۳۴۹/۲
 ابوالقاسم دامنای ۸/۳
 ابوالقاسم دیو شیرازی ۲۰/۲
 ابوالقاسم دهکردی اصفهانی ۵۳/۳
 ابوالقاسم جوزی اصفهانی ۶۵/۳
 ابوالقاسم راز شیرازی ذهبی ۷۱/۳
 ابوالقاسم واهی تهرانی ۸۲/۳
 ابوالقاسم رعبی اصفهانی ۸۲/۳
 ابوالقاسم رسی گیلانی اصفهانی ۱۰۳/۳
 ابوالقاسم رضایت ۸۲/۳
 ابوالقاسم رید جعفری ۲۰۱/۲
 ابوالقاسم سجادی دزلی ۶۲/۳
 ابوالقاسم سبکی اصفهانی ۷۱۲/۳
 ابوالقاسم سکوت شیرازی ۲۳۰/۲
 ابوالقاسم سلطان الحکما ۲۳۴/۳
 ابوالقاسم سید شیرازی ۲۷۲/۳
 ابوالقاسم شعری شیرازی ۳۱۹/۳
 ابوالقاسم شعری حروری ۳۲۱/۳
 ابوالقاسم شکرایی ۳۲۷/۳
 ابوالقاسم شمشیرگر شعری قمی ۱۲۸/۵
 ابوالقاسم شیرازی ۱۸۴/۱
 ابوالقاسم شیفته مدانی ۳۸۰/۳
 ابوالقاسم صفوی اصفهانی حمص ۵۲/۴
 ابوالقاسم شب‌المساء ۷۵/۴
 ابوالقاسم صفائی کجوری مارندرائی ۸۶/۴
 ابوالقاسم طاهری ۹۰/۲
 ابوالقاسم طباطبایی شیرازی حدادی ۹۶/۴
 ابوالقاسم عارف قزوینی ۱۲۳/۲
 ابوالقاسم جمالرحمن ابن ابن صادق ۹۰/۱
 ابوالقاسم عبدالرحمن ابن منته اصفهانی ۱۴۶/۱
 ابوالقاسم عبدالله آشتوونی گرگانی ۲/۱
 ابوالقاسم عبدالله ابن عبدالله بن حیدر نوری ۱۰۳/۱
 ابوالقاسم عبدالله ابن شرف‌الدین ۵۵/۱
 ابوالقاسم عبدالله حاکم حسینی ۲۳۹/۲
 ابوالقاسم علی ابن صفائی ۱۱۵/۱
 ابوالقاسم فردوسی ۳۷۸/۴
 ابوالقاسم فروهر ۲۸۷/۴
 ابوالقاسم فرهنگ شیرازی ۲۸۹/۴
 ابوالقاسم هندرسکی ۳۰۶/۲
 ابوالقاسم فیوضات ۳۱۶/۴
 ابوالقاسم قائم مقام فرهادی ۳۱۲/۲
 ابوالقاسم قائمی ۳۱۹/۴
 ابوالقاسم قاری مشهدی خراسانی ۳۲/۴
 ابوالقاسم / قاسم امری شیرازی ۲۹۵/۱
 ابوالقاسم رویانی ۳۲۵/۴
 ابوالقاسم القیری بوشهری ۱۸۲/۱
 ابوالقاسم قمی ۱۸۴/۱
 ابوالقاسم قمی لاموری ۳۶۹/۴
 ابوالقاسم کاشانی ۱۱/۹/۵
 ابوالقاسم کاشانی ۱۸۴/۱
 ابوالقاسم کرمانی ۲۹/۵
 ابوالقاسم کلاتیری تهرانی ۲۷/۵
 ابوالقاسم کوپک ۵۱/۱
 ابوالقاسم گرجی ۷۴/۵
 ابوالقاسم کپالیکانی ۷۸/۵

ابوالقاسم لاموتی کرماسبی ۹۶/۵
 ابوالقاسم لایچی ۹۷/۵
 ابوالقاسم لیلی سمرقندی ۱۱۱/۵
 ابوالقاسم مامقانی ۱۷/۵
 ابوالقاسم مذهب باشی شیرازی ۱۸۴/۱
 ابوالقاسم مذهب یردی ۱۸۵/۱
 ابوالقاسم مرتضوی ۲۰۱/۱
 ابوالقاسم سنوی حارید اصهباس ۱۸۴/۲
 ابوالقاسم مشهدی ۱۸۵/۱
 ابوالقاسم مصحح مشهدی ۱۸۵/۱
 ابوالقاسم موسوی ۱۸۵/۱
 ابوالقاسم موسوی لاهیجانی ۳۰۸/۵
 ابوالقاسم یاقی فراچه حاجی تبریزی ۱۹/۶
 ابوالقاسم صفی اردبیلی ۲۲۹/۱
 ابوالقاسم پازی ۷۹/۶
 ابوالقاسم بیریری ۱۸۵/۱
 ابوالقاسم هبه الله ابن بودی شیرازی ۹۸/۱
 ابوالقاسم حجری غم شمس ۱۲۷/۶
 ابوالفضل بخاری ۸۵/۱
 ابوالمنجد محدود بن آدم سبزوخرودی ۲۵۶/۳
 ابوالمحسن محمد ابن ساوچی ۱۱۳/۱
 ابوالمظفر بن محمد بن درشتگیج مرندی ۱۹۶/۱
 ابوالمظفر خیال ترمذی ۱۲۸
 ابوالمظفر ظاهر اسفراسی طوسی ۲۲۵/۱
 ابوالمظفر مکی ۱۸۶/۱
 ابوالمظفر ناصر استعمانی بیله بوری ۲۳۷/۱
 ابوالمظفر یوسف ابن حشویه جوسی ۱۲/۱
 ابوالمعالی اصهباسی ۸۷/۱
 ابوالمعالی بن وشمگیر ۳۰۰/۱
 ابوالمعالی حسینی ۱۸۷/۱
 ابوالمعالی داری دهخدا ۵۰/۳
 ابوالمعالی شوشتری ۱۸۷/۱
 ابوالمعالی عبدالمنک امام الحرمین جوسی ۲۸۷/۱
 ابوالمعالی محمد ابن خاتون طوسی ۱۰۳/۱
 ابوالمعالی محاسن رازی صهباسی ۱۸۷/۱
 ابوالمعصوم بن موسی سلطان موصلو ۱۸۸/۱
 ابوالمدحیر رازی ۱۸۸/۱
 ابوالمناجر عمر ابن مظفر شیرازی ۱۴۳/۱
 ابوالمکارم حامی ۱۸۸/۱
 ابوالمکارم حاضری مشهدی ۲۳۳/۲

ابوالمکارم شهرد ۳۵۶/۳
 ابوالمکارم مرشدی ۱۸۸/۱
 ابوالمؤید بلخی ۶۷/۲
 ابوالمدید عمر ابن مظفر شیرازی ۲۳/۱
 ابوالمنیر ضحاه خان شیبانی کاشانی ۲۶۰/۳
 ابوالمنجد ابوالراشد دارغی خوری ۲۵۲/۴
 ابوالمنجد محمد پورجانی ۷۵/۲
 ابوالنورای یریری ۱۹۲/۱
 ابوالنورای سوارمس ۱۹۲/۱
 ابوالرفاه محمد ابن ابن المصائب الحسیکتی ۹۱/۱
 ابوالرفاه محمود بن ابراهیم ابن مندا اصهباسی ۱۲۷/۱
 ابوالولی انجری حسینی شیرازی ۹۲/۱
 ابوالولید حسن درستی بلخی ۲۲/۳
 ابوالهادی تبریزی ۱۹۲/۱
 ابوالهادی فردوسی ۱۹۲/۱
 ابوالهادی یردی ۹۳/۱
 ابوالهدی کرمانی ۲۹/۵
 ابوالهنا مقانی ابن عطیه ۱۲۸/۱
 ابویوب سلیمان ابن داود منقوی ۱۱۸/۱
 ابوبکر جامی ۱۸۱/۲
 ابوبکر عرقی مروری ۳۲۴/۲
 ابوبکر خضروی بخارایی ۳۲۷/۲
 ابوبکر رازی ۷۱/۳
 ابوبکر زین الدین غومی ۱۷۹/۳
 ابوبکر ساعدی یردی ۱۵۴/۱
 ابوبکر سکاکی ۲۲۹/۳
 ابوبکر شیلی خراسانی ۳۰/۳
 ابوبکر صمدی ۱۵۴/۱
 ابوبکر صیدلانی ۶۵/۴
 ابوبکر طهمانی ۵۲/۱
 ابوبکر عتیق سورآبادی ۲۶۰/۲
 ابوبکر خلیفه ۲۵۸/۴
 ابوبکر طبری ۲۶۳/۴
 ابوبکر ساج طوسی ۳۴/۶
 ابوبکر ابی آقا کرمانشاهی ۶۱/۱
 ابوبکر ابی الدی ۵۵/۱
 ابوبکر اصهباسی ۲۳۲/۲
 ابوبکر اعتماد الشریحه اصهباسی ۲۴۹/۱
 ابوبکر چلی ۲۰۵/۲
 ابوبکر حجاب اصهباسی ۲۵۲/۲

- ابو تراب حبیبی ۵۵/۱
 ابو تراب ربیعی ۷۱/۳
 ابو تراب علوی همدانی ۱۵۵/۱
 ابو تراب عسکری ۱۵۵/۱
 ابو تراب مؤمنی خوشنوی کاشانی ۲۸۲/۴
 ابو تراب قنسی ۳۳۶/۴
 ابو تراب کاشانی ۱۵۵/۱
 ابو تراب محمدری بهرانی ۲۲/۲
 ابو تراب محروم رازی ۱۵۵/۱۵
 ابو تراب مشهدی ۱۴۴/۲
 ابو تراب میرزا فراخی قاجار ۲۷۳/۴
 ابو تمام بروجردی ۴۳/۲
 ابو ثابت رازی ۱۵۶/۱
 ابو جعفر بن یحیی شریح ۲۷/۲
 ابو جعفر احمد ابن ابی اشعث فارسی ۸۷/۱
 ابو جعفر احمد ابن حسن ابن خراسانی ۱۱۵/۱
 ابو جعفر احمد بن عیسی ابو عسید اکوفی ۱۷۶/۱
 ابو جعفر احمد بن محمد اشعری قمی ۲۵۹/۱
 ابو جعفر برفی ۴۲/۲
 ابو جعفر حاسب طبری ۲۳۲/۲
 ابو جعفر تامسانی ۷/۳
 ابو جعفر سائبه خاثر ۱۸۷/۲
 ابو جعفر عمر بن احمد ابن شاهین ۱۱۹/۱
 ابو جعفر محمد ابن نورع قمی ۹۴/۱
 ابو جعفر محمد ابن یاقوت قمی ۹۵/۱
 ابو جعفر محمد ابن کله قمی ۹۶/۱
 ابو جعفر محمد ابن حمزه خلوصی ۱۰۲/۱
 ابو جعفر محمد ابن شهر آشوب مروی مازندرانی ۲۱/۱
 ابو جعفر محمد بن احمد اشعری قمی ۲۵۹/۱
 ابو جعفر محمد بن حارث ۱۵۶/۱
 ابو جعفر محمد بن حسن ابن ولید قمی ۵۰/۱
 ابو جعفر محمد بن حسن شیخ طوسی ۳۶۵/۳
 ابو جعفر محمد بن حاصم قمی ابن حاصم اصفهانی ۱۲۵/۱
 ابو جعفر محمد بن عیسی قمی ابن قه رازی ۱۳۲/۱
 ابو جعفر محمد بن عبدالله اسکافی ۲۴۶/۱
 ابو جعفر محمد بن عبدالله بنی / غندوانی ۱۶۲/۱
 ابو حاتم محمد ابن جتان قمی قمی ۱۱۰/۱
 ابو حاتم مظفر استرلری ۲۴۵/۱
 ابو حامد احمد ابن بشر مروزی ۹۶/۱
 ابو حامد احمد ابن خسرویه بلخی ۱۰۶/۱
 ابو حامد احمد ابن شوقی نیشابوری ۱۲۰/۱
 ابو حامد احمد اسفرائینی ۲۴۴/۱
 ابو حامد احمد ابن حسین ابن طبری مروزی ۱۲۴/۱
 ابو حامد احمد علوی نسوایی ۴۲/۳
 ابو حامد ابو حنبله بن احمد ابو حنی کرمی ۳۱۷/۱
 ابو حامد دیستان ۴۵/۲
 ابو حامد عبدالعزیز جینی ۲۲۰/۲
 ابو حامد محمد بن محمد عزالی سنوسی ۲۳۲/۲
 ابو حریز ۱۵۶/۱
 ابو حفص حداد نیشابوری ۱۶۱/۱
 ابو حفص خوری ۱۶۲/۱
 ابو حفص سراج الدین بلقیسی ۷۰/۲
 ابو حفص شعبی ۶۲/۱
 ابو حفص عمر انجری ۶/۱
 ابو حفص عمر بروجردی ۲۴/۲
 ابو حنیفه اسکافی مروزی ۱۶۲/۱
 ابو حنیفه صغیر ۱۶۲/۱
 ابو حنیفه نعمان بن ثابت بیضاوی ۶۲/۱
 ابوذر احمد ابن شاد بروجی ۹۷/۱
 ابوذر بروجانی ۱۶۶/۱
 ابوذر نرمدی ۱۴۸/۲
 ابوذر عید، عبدالله مروزی ۱۳۳/۶
 ابو رشاد احمد بن محمد احسیکی ۲۱۲/۱
 ابوریحان بیرونی ۱۳۲/۲
 ابوریحان اردبیلی ۱۶۵/۱
 ابوریحان رازی ۱۶۵/۱
 ابورکبا یحیی بن عبدالوهاب ابن منته اصفهانی ۲۷/۱
 ابورکبا یحیی بن علی خطیب تبریزی ۳۳۰/۲
 ابوزید کاشانی ۱۶۶/۱
 ابوسعید / ابوسعید منصور آبی ۲/۱
 ابوسعید فضل آدیوخانی ۲۲/۱
 ابوسعید ابو النخیر ۱۶۶/۱
 ابوسعید / ابوسعید عبدالرحمن ابن دوست ۱۰۸/۱
 ابوسعید امامی ۱۶۷/۱
 ابوسعید جرجانی ۱۶۷/۱
 ابوسعید حسن بن احمد شافعی اصطخری ۲۶۰/۱
 ابوسعید حسینی ۱۶۷/۱
 ابوسعید خلیل ابن جنگ سجری ۹۹/۱
 ابوسعید سهل آدمی رازی ۱۸/۱
 ابوسعید عبدالحمید امیر الکتاب ملک الکلامی ۳۰۰/۱

- ابو سعید محمد ابن سلمان بھٹی بٹشاپوری ۱۲۴/۱
 ابو سلمہ باوردی ۱۹/۲
 ابوسفیک گروگانی ۱۶۷/۱
 ابوسہیل لڑجانی ۲۲۵/۱
 ابوسہیل فارسی ۱۶۸/۱
 ابوسہیل کوہی ۱۶۸/۱
 ابوسہیل موپختی ۱۶۹/۱
 ابوسرف یحییٰ ابن شیراز ساقی ۱۲۲/۱
 ابوشریف سلطان محمد قایی ۳۳۵/۴
 ابوشکور بلخی ۱۷۰/۱
 ابوصالح خلف آملی یحاری ۷۲/۱
 ابوصالح رھری ۱۱۵/۳
 ابو صحاک فیروز دیلس ۵۴/۳
 ابو طالب اصفہانی ۱۷۲/۱ ۲۶۵
 ابو طالب شیرازی ۱۷۱/۱
 ابو طالب حسینی اصفہانی ۲۶۵/۱
 ابو طالب حسینی حلیف قمی ۱۷۲/۱
 ابو طالب حسینی تبریزی ۱۷۲/۱
 ابو طالب رسی ۱۰۲/۲
 ابو طالب رضوی شیرازی ۷۲/۱
 ابو طالب زلعدی گیلانی ۱۵۲/۲
 ابو طالب رھوہ بروخی ۱۷۶/۳
 ابو طالب شیرازی ۸۲/۴
 ابو طالب صارمی ۱۲، ۴
 ابو طالب فنڈسکی استرادی اصفہانی ۲۶۵/۱
 ابو طالب قہمی خوسانی ۳۳۹/۴
 ابو طالب قہمی ۲۶۹/۴
 ابو طالب کزازی سلطان آبادی ۲۳۶/۳
 ابو طالب کیم کاشانی ۵۰، ۵
 ابو طالب مجتہد رجانی ۱۷۳/۳
 ابو طالب مدرس ہمدانی ۷۲/۱
 ابو طالب مشہد اصفہانی ۱۷۲/۱
 ابو طالب معینی ۲۸۲/۵
 ابو طالب بوات شیرازی ۱۷۳/۱
 ابو طالب ہلال کاشانی ۱۴۰/۶
 ابو طالب ہمدانی ۴۸/۶
 ابو طاهر بن محمد حمزہ بن حس ۱۷۳/۱
 ابو طاهر طیب خسروانی خوسانی ۳۲۶/۲
 ابو عبدالرحمن فتنہ آزادانی ۲۶/۱
 ابو عبد اللہ احمد آملی طبری ۷۳/۱
 ابو عبد اللہ حمد بن محمد جہانی ۲۲۰/۲
 ابو عبد اللہ یاضی ۷/۲
 ابو عبد اللہ بلخی ۶۸/۲
 ابو عبد اللہ بن فارسی ۱۳۰/۱
 ابو عبد اللہ جریر آبی ۲/۱
 ابو عبد اللہ جعفر بن زیاد کرمی اصغر ۲۰۹/۱
 ابو عبد اللہ رجانی ۱۷۳/۳
 ابو عبد اللہ سجری ۲۰۷/۳
 ابو عبد اللہ سلمان / سلیمان خلوانی ابن فنی ۱۳۰/۱
 ابو عبد اللہ عبدالواحد غروسی ۴۰/۱
 ابو عبد اللہ محمد آزادولری حویسی بٹشاپوری ۲۹۰/۱
 ابو عبد اللہ محمد ابن حراح ۹۹/۱
 ابو عبد اللہ محمد ابن حنویہ جویسی ۱۰۳/۱
 ابو عبد اللہ محمد ابن خلیف ۰۶/۱
 ابو عبد اللہ محمد ابن دریس زری اصفہانی ۱۱۱/۱
 ابو عبد اللہ محمد ابن شریس رازی ۱۲۳
 ابو عبد اللہ محمد ابن عاصم اصفہانی ۱۲۵/۱
 ابو عبد اللہ محمد ابن دادہ اصفہانی ۱۲۹/۱
 ابو عبد اللہ محمد ابن ماجہ قزوینی ۱۳۶/۱
 ابو عبد اللہ محمد ابن سندہ اصفہانی ۱۴۸/۱
 ابو عبد اللہ محمد ابن تقی بلخی ۱۵۰/۱
 ابو عبد اللہ محمد ابن ہندوبہ فارسی ۱۵۱/۱
 ابو عبد اللہ محمد اوعینی اسعجی بٹشاپوری ۲۳۲/۱
 ابو عبد اللہ محمد امیر معری بٹشاپوری ۲۰۱/۱
 ابو عبد اللہ محمد انصاری گفانی سجاری ۲۷۹/۱
 ابو عبد اللہ محمد ایلائی ۳۲۵/۱
 ابو عبد اللہ محمد بن حمر ابن شہیدی سائری ۱۴۰/۱
 ابو عبد اللہ محمد بن علی حکیم ترمذی ۲۸۸/۲
 ابو عبد اللہ محمد بن محمود لوجی ۷۵/۱
 ابو عبد اللہ محمد حاکم بٹشاپوری ۲۴۰/۲
 ابو عبد اللہ محمد صالح رضوی سمرقندی ۱۱۵/۲
 ابو عبد اللہ ناصر ابن ابن مریم شیرازی ۹۱/۱
 ابو عثمان اسماعیل صابونی بٹشاپوری ۴/۴
 ابو عثمان سعد ابن مبارک ۱۳۷/۱
 ابو عصمہ روح ابن ابن مریم مروزی ۹۱/۱
 ابو علی احمد ابن اشته ۱۱۱/۱
 ابو علی احمد ابن سمکہ لسی ۱۱۵/۱
 ابو علی احمد ابن شادک ۱۱۷/۱
 ابو علی احمد ابن ندویہ اصفہانی ۱۲۶/۱
 ابو علی بلخی ۶۸، ۲

- ابوعلی بنعلی ۶۹/۲
 ابوعلی بوته‌گر ۷۲/۲
 ابوعلی جرجانی ۲۱۴/۲
 ابوعلی حسن دقایق‌پوری ۳۹/۳
 ابوعلی حسین ابن صحاح باهمنی ۱۲۳/۱
 ابوعلی حسین بن عبدالله بن سینا ۱۱۶/۱
 ابوعلی زرگر ۱۷۷/۱
 برعمی سدی ۱۷۷/۱
 برعمی سیاه ۱۷۷/۱
 ابوعلی عبدالله بن محمد بنعلی ۶۸/۲
 ابوعلی محمد بن نذله ۴۵/۱
 ابوعلی محمد اسکافی ۲۲۶/۱
 ابوعلی محمد حایری طبرسی مؤلفه‌انی ۲۴۵/۲
 ابوعلی مروری ۱۲۸/۱
 ابوعلی یحیی ابن ابن منصور منجم فارسی ۹۱/۱
 ابوعمرو اسماعیل ابن شعیب یشابوری ۱۴۹/۱
 ابوعمرو سهل بن هارون دشت‌میشانی ۱۵/۱
 ابوعمرو عبدالوهاب ابن منله اصفهانی ۱۴۸/۱
 ابوعمرو یشابوری اسفراینی ۱۷۸/۱
 ابوحنان رازی ۱۷۸/۱
 ادکامل احمد ابن منصور گنرثوانی ۱۴۹/۱
 ابی‌نیم طبری گرگانی ۱۸۵/۱
 ابو‌ماهر ابو‌همران موسی ابن سید شیرازی ۵/۱
 ابو‌محمد ۱۸۶/۱
 ابو‌محمد اصفهانی ۱۸۶/۱
 ابو‌محمد بدیع شمس ۳۲/۲
 ابو‌محمد تیوری ۱۳۶/۲
 ابو‌محمد یحیی‌نیل بن قزق اهراس ۲۲/۱
 ابو‌محمد جعفر ابن رازی ۱۰۹/۱
 ابو‌محمد سداد ۲۵۵/۲
 ابو‌محمد حسن یوردی ۱۹۵/۱
 ابو‌محمد سلیمان بن مهراک اشمش ۲۲۰/۱
 ابو‌محمد عبدالرحمن ابن ابی حاتم داری ۸۸/۱
 ابو‌محمد عبدالرحمن ابن ابی شریح اصفاری هروی ۸۹/۱
 ابو‌محمد عبدالرحمن ابن خراش مروری ۱۰۵/۱
 ابو‌محمد عبدالله بن حمویه جریس سرشی ۱۰۳/۱
 ابو‌محمد عبدالله بن شیری یشابوری ۱۲۲/۱
 ابو‌محمد عبدالله بن یاک اصفهانی ۱۳۵/۱
 ابو‌محمد عبدالله ابن هارون نوری ۱۵۰/۱
 ابو‌محمد عبدالله بن جعفر بن دُرُوبیه موسوی ۱۰۸/۱
 ابو‌محمد عبدالله بن محمد ابوالشیخ اصفهانی ۱۷۰/۱
 ابو‌محمد عبدالله بن محمد کلایندی استاد سیدموسی بخاری ۲۳۲/۱
 ابو‌محمد عبدالله بن مسلم ابن قتیبه دینوری ۲۳/۱
 ابو‌مسلم عبدالرحمن ابن مهراک ۱۴۸/۱
 ابو‌منصور حسن ابن ریمه ۱۱/۱
 ابو‌منصور سوخته ۱۸۹/۱
 ابو‌منصور گنر ۷۳/۵
 ابو‌منصور محمد بن عبدالرزاق ۱۸۸/۱
 ابو‌منصور محمد صوفی‌ای ابن قنلمش ۱۳۲/۱
 ابو‌منصور مصریین احمد اصفهانی ۲۶۲/۱
 ابو‌موسس ابوالعزم آزادواری ۲۹/۱
 ابو‌موسس هارون آزادواری جویسی ۲۹/۱
 ابو‌نصر حاجی‌پادی هروی ۳۱۴/۲
 ابو‌نصر طالقانی ۱۸۹/۱
 ابو‌نصر گیلانی ۱۹۰/۱
 ابو‌نصر محمد ابن تاله خراجانی ۹۸/۱
 ابو‌نصر منصور بن حمی ابن عراق ۱۲۷/۱
 ابو‌نصر ناصرالدین بهته ۱۹۱/۱
 ابو‌یزید آل مظفر ۱۹۳/۱
 ابو‌یوسف اسحاق ابن ابوالعزم موری ۱۱۰/۱
 ابو‌یوسف اصفهانی ۹۳/۱
 ابو‌یوسف حمدانی ۱۹۴/۱
 ابو‌یوسف اسحاق صابونی یشابوری ۴/۴
 ابو‌یوسف عبدالسلام ابن یحیی قزوینی ۹۷/۱
 ابو‌یوسف یعقوب بن اسحاق ابن میگیت ۱۱۴/۱
 اتابک سعد رنگی ۱۹۵/۱
 افسر حواری‌شاه ۱۹۶/۱
 اثیراحسینکش ۱۹۷/۱
 اثیرالدین ابوری صفرقندی ۱۹۷/۱
 اثیرالدین نرسی مروری ۲۶۵/۴
 احمد حسینی ۱۹۸/۱
 احسان طبری ۹۹/۴
 احمد خوانساری ۲۰۰/۱
 احمد ۲۰۷/۲
 احمد آدمی چاپچی ۱۷/۱
 احمد آدمی اصفهانی ۲۲/۱
 احمد آرام ۲۲/۱
 احمد آزاد ۲۵/۱
 احمد آسیانی ۲۳/۱
 احمد آل‌حضور ۴۴/۱

- احمد آملی ۶۹/۱
احمد آملی طبری ۷۳/۱
احمد انطقی شیرزی ۸۷/۱
احمد ابن سالبه یضاری ۱۳/۱
حمد ابن شادان ۱۱۷/۱
احمد ابن فارس رازی ۱۲۹/۱
احمد ابن فوات رازی ۱۳۱/۱
احمد ابن فیه همدانی ۱۲۰/۱
احمد ابن هارون عسکری ۱۵۱/۱
عبد ابو نولد هروی ۱۹۲/۱
احمد اصنافی ۱۹۸/۱
احمد اخویشی بخارانی ۲۱۵/۱
احمد ادیب پیشاوری ۲۱۷/۱
حمد لادیب شیبانی کمانی ۲۱۹/۱
احمد ادیب صفوی ۲۲۰/۱
احمد ادیب گرمانی ۲۲۱/۱
احمد اودسانی طباطبایی ۲۲۷/۱
حمد ارستانی ۲۳۱/۱
احمد اشتری ۲۰۱/۱
احمد اصطهباناتی ۲۶۰/۱
حمد اصغری ۲۰۳، ۲۰۱/۱
احمد آلف کورستانی ۲۸۱/۱
احمد لاهور کرمانشاهی ۲۸۳/۱
محمد نمیم الاطباء رشر ۳۰۶/۱
احمد تهرانی شیرازی ۳۱۰/۱
احمد بخاری ۲۰۱/۱
احمد بطل فارسی ۳۰۲/۱
احمد بنیع المذللک ۲۵/۲
احمد صیوف ۲۰/۱
احمد بن ابراهیم سیاری ۲۶۸/۳
احمد بن ابراهیم عیدویی پیشاوری ۱۶۴/۴
احمد بن ابراهیم مذک ۱۷۵/۱
احمد بن ابی عمران صرام هروی ۴۱/۴
احمد بن ابو نصر ۲۰۱/۱
احمد بن ابرو ابوالا هر همدی پیشاوری ۱۵۳/۱
احمد بن اسحاق صیفی پیشاوری ۲۵/۴
احمد بن اسماعیل جرجانی ۲۵۱/۱
احمد بن یزدی ۲۰۱/۱
احمد بو یکر عیدی همدی ۱۶۵/۲
احمد بن ثابت طرخی اصفهانی ۰۹/۴
احمد بن حسن دیوبوری ۵۸/۳
احمد بن حسن ۱/۱
احمد بن حسن ابو الهیثم گرگانی ۱۹۳/۱
احمد بن حسن ابو شجاع اصفهانی ۱۶۹/۱
احمد بن حسن بخاریدی ۱۸۰/۲
احمد بن حسن رازی ۷۴/۳
احمد بن حسن صاحب دیوان شمس مومندی ۳۲۰/۳
احمد بن حسین باخوری ۶/۲
احمد بن حسین بدیع الزمان همدانی ۲۵/۲
احمد بن حسین بهمنی خسروشهری ۱۲/۲
احمد بن حسین جزائری شوشتری ۱۹۱/۲
احمد بن حسین دیوبوری گسر ۵۹/۳
احمد بن حسین رازی ۲۶/۳
احمد بن حمدان ابو حاتم بنش رازی ۱۵۶/۱
احمد بن حمیل ۲۰۲/۱
احمد بن داوود دیوبوری ۵۷/۳
حمد بن سعید دارمی سرخسی ۵/۳
حمد بن سلسه یاز ۱۱۵/۱
احمد بن سلمان عبادانی ۱۴۰/۲
احمد بن سهل ابوریذ بلخی ۱۶۵/۱
حمد بن سیرویه دیمعی همدانی ۵۶/۲
احمد بن طیب ابو العباس سرخسی ۷۴/۱
احمد بن طبعور خراسانی ۹۰/۱
احمد بن عبدالحکم بخار ۲۰۲/۱
احمد بن عبدالله حبش صاحب مروزی ۲۴۷/۲
احمد بن عبدالله رازی صنعایی ۸۰/۳
احمد بن عبدالله و عبدالله ابودیمع اصفهانی ۹۱/۱
احمد بن عده رودباری ۱۳۲/۳
احمد بن علی بن لال همدانی ۱۳۵/۱
احمد بن علی بهمنی ۱۱۰/۲
احمد بن علی حسینی دارودی ۲۶۹/۲
احمد بن علی رازی ۷۱/۳
احمد بن علی رازی پیشاوری ۸۱/۳
احمد بن علی سیمانی بیکندی ۱۰۷/۲
احمد بن علی مرانی ۲۰۲/۱
احمد بن عمر شیوقی شوشتری ۲۷/۵
احمد بن عمر عازی اصفهانی ۲۲۷/۴
احمد بن عمرو صبحک شیبانی ۷۱/۴
احمد بن عیسی دیوبوری ۵۸/۳
احمد بن حمیل باطرفانی اصفهانی ۹/۲

- احمد حقیری هروی ۲/ ۲۸۵
 احمد حیرت اصفهانی ۲/ ۳۰۳
 احمد محادم (مخانی) ۲/ ۲۰۷
 احمد خالوی تیشابوری ۲/ ۳۱۳
 احمد خان ۱۰/ ۲۰۴
 احمد حاتم بلور ۶/ ۴۵
 احمد حاتم بیگلر ۲/ ۱۰۶
 احمد حاتم منک ساسانی ۲/ ۳۱۵
 احمد خاوری کاشانی ۲/ ۳۱۷
 احمد خرف ۲/ ۳۳۲
 احمد خیف رشابوری ۲/ ۳۳۵
 احمد خوارزمی ادیبی ۱/ ۲۲۳
 احمد خوارزمی ۱/ ۲۰۵
 احمد حویس ۱۲/ ۲۵۰
 احمد خویس لوی ۱۲/ ۳۵۰
 احمد خدای کارروسی ۳/ ۴
 احمد دامغانی ۳/ ۸
 احمد دحللی اصفهانی ۳/ ۲۲
 احمد درویشی ۳/ ۲۰
 احمد دقان ۳/ ۲۹
 احمد دیوانبیک شیرازی ۲/ ۵۹
 احمد دینج شیرازی ۳/ ۶۱
 احمد رحمت عیدشاه ۳/ ۹۴
 احمد رسوای شیرازی ۳/ ۱
 احمد رئیس طباطبائی ۲/ ۱۰۳
 احمد رمزی ۳/ ۱۱۴
 احمد رفیعزاده ۳/ ۱۲۲
 احمد روحانی قمی ۲/ ۱۳۰
 احمد روحی گرمانی ۳/ ۱۳۳
 احمد روشن شیرازی ۳/ ۱۳۸
 احمد روسی ۱/ ۲۰۵
 احمد ریاحی اصفهانی ۳/ ۱۲۴
 احمد زابلی ۲/ ۱۲۹
 احمد زاهد ۲/ ۵۰
 احمد زحانی ۳/ ۱۶۶
 احمد زحانی بهمنی ۳/ ۷۴
 احمد زنگنه ۳/ ۱۷۲
 احمد زنده‌بیل ۳/ ۱۸۵
 احمد سالم ۳/ ۱۹۴
 احمد سامی پشابوری ۳/ ۱۹۸
 احمد صیقل‌الشیخ درویشی ۳/ ۲۰۳
 احمد سحاوندی عربی ۳/ ۲۰۷
 احمد سراج ایرانی ۴/ ۲۱۴
 احمد سرانی ۳/ ۲۱۶
 احمد سهیلی تبریزی ۳/ ۲۶۵
 احمد سهیلی خوانساری ۲/ ۲۶۶
 احمد سید لسانی ۳/ ۲۷۱
 احمد شامی ۵/ ۲۰۵
 احمد شاه‌ساز شیرازی ۳/ ۲۸۲
 احمد شاه‌روزی ۲/ ۲۸۸
 احمد شاه‌فرمانش ۱/ ۲۰۵
 احمد شایقی سنندجی ۳/ ۲۹۹
 احمد شریک لوری ۳/ ۳۰۹
 احمد شریکی بیدار ۲/ ۹۹
 احمد شریف ۱/ ۲۰۵
 احمد شریفی دهلی شیرازی ۲/ ۳۱۷
 احمد شریف یردی ۱/ ۵
 احمد شماری ۲/ ۳۱۸
 احمد شعبی ۳/ ۳۲۲
 احمد شفق یردی ۳/ ۳۲۳
 احمد شوری اصفهانی ۲/ ۳۴۲
 احمد شهاب صمد قدسی ۳/ ۳۴۸
 احمد شهرستانی ۳/ ۳۵۳
 احمد شهیدی ۳/ ۳۵۸
 احمد شیخ‌زاده بهروردی ۲/ ۳۶۴
 احمد شیدای مینی ۲/ ۳۷۲
 احمد شیرازی ۱/ ۲۰۵
 احمد شمس ۲/ ۳۸۰
 احمد صادق اردستانی ۴/ ۱۱
 احمد صیوری کاشانی ۴/ ۷۶
 احمد صدر اصفهانی ۲/ ۳۲
 احمد صدیقی مدرسی اهری ۲/ ۳۰۷
 احمد طاهری یردی ۲/ ۹۱
 احمد طبرسی ۴/ ۹۶
 احمد طبرسی ۴/ ۱۰۳
 احمد طوسی ۴/ ۱۱۰
 احمد عبادی ۴/ ۱۲۰
 احمد عراقی ۴/ ۱۷۲
 احمد علومی ۴/ ۱۹۵
 احمد علوی ۴/ ۹۵

- احمد حلی‌یادی ۱۹۸/۴
 احمد علی رجایی بخاراوی ۹۲/۳
 احمد علی مروح‌الدوله سپهر ۲۰۴/۳
 احمد هودی ۲۰۶/۱
 احمد غیانی جهرمی ۲۲۴/۳
 احمد هوری نویسرکانی ۲۳۱/۴
 احمد عقارو قزوینی ۲۳۶/۲
 احمد غلام محسن اصفهانی ۲۳۹/۴
 احمد غورخی هروی ۲۴۲/۴
 احمد غیاث‌الدین ۲۴۳/۴
 احمد قاضی مرغی ۲۵۶/۴
 احمد فدایی لاهیجی ۲۷۲/۴
 احمد فرامرزی ۲۷۳/۴
 احمد لردبند ۲۷۹/۲
 احمد فرسید بخار لاریجانی ۲۸۲/۱
 احمد برهاند ۲۸۷/۴
 احمد عرب‌نوی سیه‌الار ۲۹۲/۴
 احمد فصیح حراوی ۲۹۵/۴
 احمد فاضل حبیبی ۳۰۵/۴
 احمد فوقی یزدی ۳۰۸/۴
 احمد حبیبی کاشانی بجگی ۱۴/۵
 احمد حبیبی لریستانی ۳۱۵/۲
 احمد قاضی ۳۲۵/۴
 احمد قاضی لاهور سیستانی ۳۳۲/۴
 احمد قاضی طوسی ۳۳۴/۴
 احمد قاضی ۳۳۸/۴
 احمد قدکچیان ۳۴۳/۴
 احمد قدوسی تهرانی ۳۴۳/۴
 احمد قصاب آمی ۳۵۷/۴
 احمد قطیعی ۳۶۴/۴
 احمد قناری جدالی ۳۷۰/۴
 احمد قوام‌السلطنه ۳۷۲/۳
 احمد کاتب ۳۰۶/۱
 احمد کاخوری ۲/۵
 احمد کازویی ۵/۵
 احمد کاظمی ۱/۵
 احمد کلینی سمنی ۸/۵
 احمد کاشف شیرازی ۱۵/۵
 احمد کافوری اصفهانی ۲۱/۵
 احمد کامل ۲۰۶/۱
 احمد کردستانی ۲۰۶/۱
 احمد کرمانی ۳۲/۵
 احمد کریمی ۳۷/۵
 احمد کسروی ۳۸/۵
 احمد کشته‌کاشانی ۴۱/۵
 احمد کلابادی ۴۴/۵
 احمد کلرثانی ۴۹/۵
 احمد کمال‌الوراره ۵۶/۵
 احمد کمالپور ۵۱/۵
 احمد کمانچه ۲۰۷/۱
 احمد کمانگر ۵۷/۵
 احمد کوره‌کنانی تبریزی بجگی ۶۱/۵
 احمد کرث ۵۹/۵
 احمد گلپایگانی ۷۷/۵
 احمد کنجی معانی تهرانی ۷۸/۵
 احمد لال ۲۰۷/۱
 احمد مامی اصفهانی ۱۱۷/۵
 احمد متقی دفتری ۱۲۵/۵
 احمد مشهد تبریزی ۱۲۶/۵
 احمد امجدالاسلام کرمانی ۱۳۰/۵
 احمد قاضی ۲۰۴/۱
 احمد محمندی گرگانی ۲۰۰/۵
 احمد مدح‌باشی ۲۰۷/۱
 احمد مدح‌باشی آستان قدسی ۲۰۷/۱
 احمد مردویه ۲/۵
 احمد مروجی اصفهانی ۲۱۵/۵
 احمد مرعشی خراسانی ۲۱۷/۵
 احمد مروجی ۲۲۱/۵
 احمد مستملی یشابوری ۲۲۹/۵
 احمد مسهدی ۲۰۴/۱
 احمد مقدم اردبیلی ۲۷۸/۵
 احمد مشعری سمرقندی ۲۹۶/۵
 احمد مویچهری قاضی ۳۰۴/۵
 احمد موسی ۲۰۷/۱
 احمد مهدی شیرازی ۳۱۸/۵
 احمد میثانی یشابوری ۳۲۳/۵
 احمد میرزا ناسار عبداللله ۱۸۴/۴
 احمد میرک صالحی خراسانی ۱۹/۴
 احمد میسو شیرازی ۳۴۴/۵
 احمد مؤذن یشابوری ۲۰۶/۵

- احمد بخداي پدي ۶/۶
احمد ناصري شيرازي ۱۱/۶
احمد ناظر راده کرمانی ۱۳/۶
احمد تيجار اسرافندي ۲۲/۶
احمد مجازان بوماني ۲۰۷/۱
احمد بخداي ۳۰/۶
احمد براني ۳۲/۶
احمد سايب ۲۵/۶
احمد سري مروي ۲۸/۶
احمد نصر ۲۰۷/۱
احمد نظام جامي ۲۹/۶
احمد مقدم کرمانی ۵۲/۶
احمد نظامي عروضي سمرقندي ۵۴/۶
احمد نعمت‌اللهي نبي ۲۵۴/۲
احمد نبيس جرجاني ۵۹/۶
احمد نقاشي ۲۷۵/۳
احمد قيب شيرازي ۶۲/۶
احمد نوري ۷۲/۶
احمد بياري اصفهاني ۸۰/۶
احمد بويوي ۲۰۷/۱
احمد بويوي اصفهاني ۲۰۸/۱
احمد پيشابوري ۸۵/۶
احمد پيشابوري ۸۵/۶
احمد وفار شيرازي ۱۱۵/۶
احمد هروي ۱۲۲/۶، ۱۳۲/۳، ۲۵
احمد همداني ۱۲۸/۶
احمد يزدي مشهدی ۱۶۰/۶
احمد پشکري ۱۶۰/۶
احمد همداني ۲۰۹/۶
احمد حراساني ۲۱۰/۱
احمد خوانساري ۲۰/۱
احمد شيرازي ۲۱۰
احمد يزدی ۲۱۱
احمد ملا رحيم اصفهاني ۲۰۱/۱
احمدالدين حسين ۲۱۲
احمد شهابي موسوي ۲۴۹/۳
احمد فرج رحيمي ۲۱۵/۱
ادبي پنازايي ۲۱۵/۱
ادبي سمرقندي ۲۱۶/۱
ادريس بن ابراهيم ميرزا ۲۱۶/۱
ادريس کاتب ۲۱۶/۱
ادوارد (ورف) ۸۶/۳
ادهم خداحالي ۲۱۶/۱
ادهم يزدی ۲۱۶/۱
اديب الحظاطي اصفهاني ۲۱۸/۱
اديب گيخسرو ۲۲۵/۱
اوجانب اميدي بهراني ۲۹۷/۱
احمد مشي ۲۲۵/۱
اردلان ۲۲۶/۱
اردشير خدابخش يزدی ۲۲۰/۲
اردشير ديلمسپار محبي ۲۲۷/۱
اردشير مدي بويوي ۲۶۲/۵
اردشير مير آگاه قاجار ۵۸/۱
ارسطو ۲۳/۱
ارستوي قمي ۲۳۱/۱
ارسلان خان ناصر همايون ۱۰/۶
ارسلان عقيقي حدهيري ۱۸۹/۳
اشد کار وبي ۲۳۱/۱
اوه کاتب بنخي ۱/۵
اسپهبدوست ابن شيرازي ديسي ۱۲۲/۱
استاد انا ۲۳۳/۱
استاد ايرالمسي ممدار ۲۳۴/۱
استاد حسين سرابي ۲۲۰/۳
اسناد محمد ۲۳۳/۱
اسناد مراد ۲۲۴/۱
اسناد معصوم گمانچه ۲۳۲/۱
اسپهان هارتويان حکيم فانوس ۲۹۰/۲
اسحاق ۲۲۷/۱
اسحاق آبي ۳۰/۱
اسحاق ابن طليق ۲۴/۱
اسحاق بن احمد ابويعقوب سجستاني ۹۲/۱
اسحاق بن محمد صفار بخاري ۲۳/۶
اسحاق بن جعفريل ديسي ۵۵/۳
اسحاق بن حسن ويگاني ۱۶۵/۳
اسحاق بن محمد حکيم سمرقندي ۲۸۹/۲
اسحاق بيگ عذري بيگدس ۱۷۲/۲
اسحاق مويي ۲۲/۲
اسحاق عيسي ۲۳۹/۱
اسعد شيرازي ۳۷۳/۲
اسحاق طوسي ۱۱۴/۲

- اسحاق هاراس ۲۵۱/۲
 اسحاق قراچهانی ۲۳۸/۱، ۲۳۸/۲
 اسحاق قزاق صرخس هروی ۳۲۲/۴
 اسحاق کامسری هروی ۲۲/۵
 اسحاق کوسج هروی ۵۸/۵
 اسحاق گنادی پشپوری ۸۵/۵
 اسحاق محمد ۲۳۸/۱
 اسحاق موصی ۲۲۸/۱
 اسحاق میرزا صابر خاقدار ۳/۴
 اسحاق پشپوری ۲۳۸/۱
 اسحاق وردی عشق خوجانی ۱۰۸/۶
 اسحاق ۲۳۹/۱، ۲۴۰
 اسحاق گل بویه ۶۴/۱
 اسحاق اسد اصفهانی ۲۳۹/۱
 اسحاق اسد کاشی ۲۳۹/۱
 اسحاق انشیری اصفهانی ۲۵۲/۱
 اسحاق اصطهباناتی ۲۶۱/۱
 اسحاق اصفهانی ۲۴۰/۱
 اسحاق بیژن ۲/۲
 اسحاق بیگ امیر سنندجی ۲۵۲/۱
 اسحاق تنکاس ۱۵۹/۲
 اسحاق حجت هروندی ۲۵۲/۲
 اسحاق حجة الاسلام پروجودی ۲۵۵/۲
 اسحاق حجة الاسلام ذبیح‌آبادی ۲۵۵/۲
 اسحاق حسینی ۲۴۰/۱
 اسحاق حسینی قرشی ۲۴۰/۱
 اسحاق حسینی مرغشی ۲۴۰/۱
 اسحاق حکیم دیوانه قمی ۵۹/۳
 اسحاق خاں خاوند الممالکی ۲۰۹/۲
 اسحاق خرد شیرازی ۳۲۲/۲
 اسحاق درویشی کاشانی ۲۲/۳
 اسحاق رحمانی اصفهانی ۲۴۰/۱
 اسحاق رسا تهرانی ۹۸/۲
 اسحاق رودباری زانکوهی الشوری ۱۳۵/۳
 اسحاق رابع شیرازی ۲۳۱/۳
 اسحاق رحمانی ۱۶۹/۳
 اسحاق شهریار شیدان ۳۵۵/۳
 اسحاق شیرازی ۲۴/۱
 اسحاق صابر حمدی ۴/۴
 اسحاق صغوب انجک مشرفی ۵۱/۳
 اسدالله طاهری ۹۱/۴
 اسدالله عالیپ تهرانی ۲۲۸/۲
 اسدالله هروی شیرازی ۲۳۰/۴
 اسدالله عسکری کاشانی ۲۳۶/۲
 اسدالله فروبی ۲۲۱/۱
 اسدالله کاشانی ۲۲۱/۱
 اسدالله کرمانی ۲۴۱/۱
 اسدالله مدح شیرازی ۲۴۱/۱
 اسدالله مدح مشهدی ۲۴۲/۱
 اسدالله نادر مازندرانی ۲/۶
 اسدالله ناصر علیشاه ۳۲۲/۱
 اسد بیگ قزوینی ۲۳۹/۱
 اسد تبریزی ۲۳۹/۱
 اسد ویشی سمنی ۱۰۷/۶
 اسد همدانی ۲۳۹/۱
 اسدی خلوصی ۲۴۲/۱
 اسدالین بن سهل ۲۴۲/۱
 اسدالو ۲۴۲/۱
 اسد ابوری عازسی ۲۴۳/۱
 اسدک ابن مظفر شیرازی ۱۴۲/۱
 اسدک اصفهانی ۲۴۳/۱
 اسد بن علی یار دوس ۷/۲
 اسد بن علی ریادی هروی ۱۷۷/۳
 اسد بن محمود عجمی اصفهانی ۱۷۰/۴
 اسد کریمسی پشپوری ۲۶/۵
 اسکندر ابراهیم‌آبادی نظری ۲۴۶/۱
 اسکندریک ترکمان ۲۴۶/۱
 اسکندر حاکم کور کلهو کرمانشاهی ۶۰/۵
 اسماعیل ۲۲۲/۱
 اسماعیل آشوری ۷/۱
 اسماعیل آرم ۳۰/۱
 اسماعیل اشتیاقی ۳۱/۱
 اسماعیل شوب ایروانی ۳۷/۱
 اسماعیل ابن یزید ۹۴/۱
 اسماعیل ابن مظفر شیرازی ۱۴۲/۱
 اسماعیل ادیب خوانساری ۲۱۸/۱
 اسماعیل ادیب صابر ترمذی ۲۴۰/۱
 اسماعیل استرآبادی ۲۴۸/۱
 اسماعیل اشرف شیرازی ۲۵۶/۱
 اسماعیل اصفهانی ۲۴۸/۱

- اسماعیل اضمحار الحکماء ۲۶۰/۱
 اسماعیل الله نوللی خیری ۲۸۲/۱
 اسماعیل باغوری ۶/۲
 اسماعیل بحثی قرطبی ۲۹/۲
 اسماعیل بدوالدین تیری ۳۰/۲
 اسماعیل بروجر دی ۴۸/۲
 اسماعیل بن اسماعیل رازی ۷۷/۲
 اسماعیل بن حسن ابوالقمانی حینی ۱۸۷/۱
 اسماعیل بن حسن بیهقی ۱۱۲/۲
 اسماعیل بن حسین بیهقی ۱۱۲/۲
 اسماعیل بن حسین علوی حسینی ۷۳/۱
 اسماعیل بن حماد جوهری فارسی ۲۱۵/۲
 اسماعیل بن علی ۲۴۸/۱
 اسماعیل بن علی ابوسهل و بحثی ۱۵۹/۱
 اسماعیل بوشهری ۷۶/۲
 اسماعیل بهاری ۸۰/۲
 اسماعیل بهمانی ۸۲/۲
 اسماعیل بگه دیبیم هروی ۶۰/۳
 اسماعیل پتاهی همدانی ۱۲۲/۲
 اسماعیل تبریزی ۳۷۱/۲
 اسماعیل تکرسی ۲۴۸/۱
 اسماعیل جوخانی ۱۸۸/۲
 اسماعیل جازی ۲۸/۱
 اسماعیل چشتی ۲۲۲/۲
 اسماعیل چشم در ۲۲۲/۲
 اسماعیل حصار هروی ۲۵۳/۲
 اسماعیل حصار صهبانی ۲۴۰
 اسماعیل حسینی ۲۴۹/۱
 اسماعیل حسینی ۲۷۷/۲
 اسماعیل حیرت تیوری ۲/۲
 اسماعیل خاجوی اسمعانی ۳۷/۲
 اسماعیل شان دیبالمالک ۲۱/۳
 اسماعیل خان کمانچه ۲۴۹/۱
 اسماعیل خاتمت شیرازی ۲۸/۲
 اسماعیل خرمندی شیرازی ۳۲۳/۲
 اسماعیل دین بیری ۱۷/۲
 اسماعیل دبیر صبیح ۲۱/۲
 اسماعیل درقوسی کاشانی ۲۲/۳
 اسماعیل دهقان رشتی ۵۲/۲
 اسماعیل دیباج ۵۳/۳
 اسماعیل دیبج گجری ۶۲/۳
 اسماعیل دیبج هندی ۶۲/۳
 اسماعیل دیبج یزدی ۶۲/۳
 اسماعیل دین ۸۹/۲
 اسماعیل دماهی ۱۴۲/۲
 اسماعیل رابر دماهی ۵۳/۲
 اسماعیل درین فر ۵۹/۳
 اسماعیل زنجانی ۶۵/۳
 اسماعیل زهدی ۲۴۹/۱
 اسماعیل ساقی ۲۲۹/۱
 اسماعیل سمانی ۹۵/۲
 اسماعیل سبزواری ۲۰۲/۲، ۲۴۹/۱
 اسماعیل سدهی اسمعانی ۲۱۲/۲
 اسماعیل سراج ثقی بشاری ۲۱۵/۳
 اسماعیل سراجی بروجردی ۲۱۶/۲
 اسماعیل سیاه ۲۵۰/۱
 اسماعیل شریف الاسلام ۳۱۳/۳
 اسماعیل شریف بیدری ۳۱۳/۲
 اسماعیل شریف شاهرودی ۲۱۴/۳
 اسماعیل شب هارسی ۳۴۲/۲
 اسماعیل شیخ المشایخ هروی ۲۴۹/۲
 اسماعیل شیری ۳۷۳/۳، ۲۵۰/۱
 اسماعیل صمد ۳۰/۲
 اسماعیل صدالدین ابرقویی ۲۴/۲
 اسماعیل صفوی ۲۵۰/۱
 اسماعیل طبعی رازی ۱۰۳/۲
 اسماعیل عارف کرمانی ۳۴/۴
 اسماعیل غنی ۱۴۹/۲
 اسماعیل علاءالدین ایمانی اسمعانی ۲۲۵/۱
 اسماعیل فردوسی نرمانی ۲۷۸/۲
 اسماعیل حاروی و مجازی بشاری ۳۲۰/۴
 اسماعیل فایسی ۳۳۷/۴
 اسماعیل قزاقی هروی ۳۴۵/۲
 اسماعیل فردیعی دیبجی ۲۴۷/۲
 اسماعیل قزوینی ۲۵۱/۲
 اسماعیل قزاقی اسمعانی ۲۷۲/۲
 اسماعیل قهرمانی ۲۵۰/۱
 اسماعیل کاشانی ۲۵۰/۱
 اسماعیل کاشانی اسمعانی ۱۴/۵
 اسماعیل کاشانی رامن کاشانی ۲۵۰/۱

- اسماعیل کشائی معروفندی ۴۰/۵
 اسماعیل کمال‌الدین اصفهانی ۵۳/۵
 اسماعیل کوشاک ۵۹/۵
 اسماعیل گیل‌نگی ۲۵۱/۱
 اسماعیل محلاتی ۵۰/۵
 اسماعیل مدهوش تهرانی ۲۰۹/۵
 اسماعیل مرآت‌المنالک مرآت ۲۱۰/۵
 اسماعیل مردوخ روحانی ۲۱۳/۵
 اسماعیل سزارعی شیرازی ۲۲۶/۵
 اسماعیل مستمنی بخاری ۲۲۹/۵
 اسماعیل موسوی ۲۵۱/۱
 اسماعیل بهرناش ۳۱۸/۵
 اسماعیل میرزا ۲۵۱/۱
 اسماعیل سکالی ۳۲۲/۵
 اسماعیل صاحب‌المنالک برزهری ۶/۶
 اسماعیل صریادی ۲۱/۶
 اسماعیل قاس ۲۵۱/۱
 اسماعیل یو، ربه نوشهری ۷۲/۶
 اسماعیل پوری طبرسی ۷۳/۶
 اسماعیل وفائی شیبوری ۷۷/۶
 اسماعیل واحدالمن ۲۶۴/۱
 اسماعیل همدانی ۱۵۰/۶
 اسماعیل پردی ۲۵۲/۱
 اسمعیل همدانی ۲۵۲/۱
 اسپری ترمی ۲۵۳/۱
 اشرف طباطبائی ۲۵۶/۱
 اشرف مرعندی ۲۵۷/۱
 اشرف مشکرفی ۲۵۸/۱
 اصغر حاشی اسمعیلی ۱۵۲/۲
 اصغر حرد شیرازی ۳۲۲/۲
 اصغر مشهدی ۲۶۲/۱
 بطروش ناصرالحق، ابو محمد حسن ۲۶۶/۱
 اعتمادالدوله خانم بیگ اردبیلی ۲۳۷/۲
 اعتماد حضور ۲۶۸/۱
 اعجاز حسین کتوری ۲۶۹/۱
 اعظم شهابی شیرازی ۳۲۹/۳
 اعین گیلانی ۲۷۰/۱
 افراسیاب نر ۲۶
 انصاری گلپایگانی ۲۷۳/۱
 انصاری الدین اوریند ۱۹/۱
 انصاری الدین ابو حماد کوفانی ۲۷۵/۱
 انصاری الدین بدیلی خافانی شروانی ۲۰۹/۲
 انصاری الدین عمرو بن حمی بن عیلا ۱۲۹/۱
 انصاری الدین محمد بركة اصفهانی ۱۴۶/۲، ۱۴۷
 انصاری تومی اصف‌الحسینی ۲۷۴/۱
 انصاری طباطبائی اردستانی ۲۷۴/۱
 انصاری نامی تهرانی ۱۷/۶
 انصاری حمی دلفی ۱۲۶/۱
 انصاری ۲۷۶/۱
 انصاری یساری ۱۶۲/۶
 اکبر بروجنی ۲۷۸/۱
 اکبر بیگ کردستانی ۲۷۸/۱
 اکبر حاکم ۲۷۸/۱
 اکبرخان فتوی ۲۷۸/۱
 آقا ارسلاز مشکند سبزوئی ۲۸۷/۵
 آقا بیگ گرگانی ۲۷۹/۱
 آقا عبدالجبار ۲۸۰/۱
 آقا یحیی ۲۸۱/۱
 آقا یحیی ۲۸۱/۱
 آقا میرزا صغری ۲۸۱/۱
 الکساندر آناکیان ۱۹۶/۱
 غلام کریم رومی ۱۹۳/۳
 غلام وردی ۲۸۲/۱
 غلام وردی افشار ۲۸۲/۱
 غلام‌وردی میرزا بیضای نازار ۱۰۵/۲
 غلام‌وردی حاکم صاحب‌قدحار ۲۲۸/۲
 الغامی ۲۸۲/۱
 الغامی آزاد حبشی ۲۷/۱
 الغامی ۲۸۴/۱
 الغامی نظامی گنجوی ۵۴/۱۶
 الغامی سدهی ۲۸۸/۱
 الغامی قلندر بیگ امتحانلو ۲۹۲/۴
 الغامی قلندر بیگ وروسته چنگی ۹۵/۶
 الغامی قلندر خاکی خراسانی ۳۱۱/۲
 الغامی قلندر خان بخارایی ۲۸۸/۱
 الغامی قلندر خان غارت‌وند تهرانی ۲۳۷/۴
 الغامی قلندر حاکم فطری گلپایگانی ۲۹۸/۲
 الغامی قلندر روزه (معمار) دیس ۲۸۸/۱
 الغامی قلندر میرزا بیضای نازار ۱۰۶/۲
 الغامی قلندر وحشت بشیاری ۱۰۳/۶

امام وردی راسلی شهبان آبادی ۹۶/۶
 امام وردی میرزا داور فاجار ۱۵/۳
 امامی خدخال ۲۹۳/۱
 امان الله دلا ۲۶۹/۱
 امان الله خان لاس والی کردستانی ۱۰۱/۶
 امان الله شمس ۲۹۵/۱
 امان الله شهبانی ۲۹۵/۱
 امان الله نظیر رنگه ۵۶/۶
 امانت الله روشن ۱۳۷/۳
 امانی کاپی ۲۹۵/۱
 امینارخان خالص اصفهانی ۳۱۲/۲
 امیر الله حکر ۲۹۵/۱
 ام سلمه مگم شیرازی ۱۰۸/۲
 ام سلمه فاجار ۲۹۶/۱
 امهانی ۲۹۶/۱
 امید بلخی ۲۹۶/۱
 امید آی همدانی ۱۵۲/۳
 امیر آق ملک امیر شاهی سروری ۲۹۹/۱
 امیر ابوبکر روحانی میرقندی ۱۳۰/۳
 امیر احمد ابن عطیاب گنجوی ۱۰۶/۱
 امیر احمد رانی تهریزی ۸۱/۳
 امیر اسلای خال دوگن ۲۴/۳
 امیر اسلام غزالی بختی ۲۳۲/۲
 امیر بیک همدانی ۲۰۲/۱
 امیر مگم بیروی سارجی ۱۲۹/۲
 امیر پزوری ۲۹۷/۱
 امیر جلال الدین حسن اصفهانی ۲۶۲/۱
 امیر چه سقال فروش ۲۲۹/۳
 امیر حامد حامدی قمی ۲۳۲/۲
 امیر حسن بیک دولو ۳۹/۳
 امیر حسن/حسین طیفی چلاو ۱۶/۲
 امیر حسین صدر جهان طیبی ۳۳/۴
 امیر محمد بن طاهر بختی ۲۵/۴
 امیر خسرو بختی ۲۹۸/۱
 امیر دولت یار ۲۹۹/۱
 امیر رفیع الدین حیدر معینی ۱۲۲/۳
 امیر رمزی سروری ۱۲۷/۳
 امیر رورخان روشی همدانی ۱۴۰/۳
 امیر سلیمان عزت فاجار ۷۵/۴
 امیر صید شریف باقی شیرازی ۲۱۷/۳

امیر شرف جان ندیسی ۳۱/۲
 امیر شریفی شهبانی ۳۱۲/۲
 امیر شمس الدین محمد هاشمی اصفهانی ۱۲۵/۶
 امیر عاشقی قربی ۱۳۵/۲
 امیر عطاء الله دشکی شیرازی هروی ۳۷/۲
 امیر علی پوری تگین ۷۵/۲
 امیر عبدشیر برایی جغتایی ۶۶/۱۶
 امیر عبدل حسینی داری هروی ۲۳۲/۳
 امیر قاضی کرمانی ۲۵۷/۲
 امیر قاسم ۳۰۰/۱
 امیر قاضی امیری داری ۲۵۳/۱
 امیر قیاسی اشرافی برحی ۲۵۵/۱
 امیر علی لیبی ۳۰۷/۱
 امیر کحی بریری ۳۰۰/۱
 امیر کب ۶۶/۱۵
 امیر کیخسرو دلیلی طبری ۵۵/۳
 امیر محمد امین دوقی کاشانی ۶۶/۳
 امیر محمد صالح جغتایی ۱۸/۴
 امیر مختار کریم پور ۳۴۲/۳
 امیر محمد بن سعد سمان ۲۳۲/۵
 امیر محمد بن سمان ۲۴/۴
 امیر محمد بن سمان ۳۰۱/۱
 امیر همایون اسفندی ۳۰۱/۱
 امیر یحیی یحیی سیفی قزوینی ۵۵/۶
 امیر حسین الدین طهرانی معین مریوسی ۶۳/۶
 امیر یوسف یوسف اصم اسرائیلی ۶۵/۶
 امیر آصف نویسنده ۳۸/۱
 امیر رستمی ۳۰/۱
 امیر لای حسن امین اصفهانی ۲۰۳/۱
 امیر الدین نور آبادی ۳۰۶/۱
 امیر وردی ۳۰۶/۱
 امیر قرامانی ۳۰۶/۱
 امیر کاسه گر کرمانی ۳۰۶/۱
 امیر مری ۳۰۵/۱
 امیر ونام کرمانی ۸۲/۳
 امیر شمس ری ۳۰۶/۱
 امیر نصرانی ۳۰۶/۱
 امیر نقاش ۳۰۶/۱
 امیر بانو ۳۰۶/۱
 امیر شهبانی ۳۰۸/۱

- انوار همدانی ۳/۴/۱
انوری مدنی ۳۱۵/۱
اوشیروان کاشانی ۳۱۵/۱
اوحی شیرازی عینا ۳۱۶/۱
رجی نظری ۳۱۶/۱
اوحداالدین عبدالله لسانی کارویی ۶۹/۲
اوحداالدین محمد انوری ایبوردی ۳۱۶/۱
رکنای خان میرزا نوکنای قاسار ۳۱۹/۱
روبه ۳۱۹/۱
رویس اردبیلی ۳۱۹/۱
بردیگ اپار طالش ۳۲۱/۱
برن پرفو اعظم ۱۱۶/۲
یونس محمد بیوردی ۱۶۸/۲
یوشاه بن ابن بخیر ۳۲۲/۱
برج تبریزی ۳۲۲/۱
ابرج میرزا انصاف ناهار ۳۱۲/۱
بره شیرازی ۳۲۴/۱
دیوب حرامی ۳۲۶/۱
بوپه فرزند حکیم بروج محمد ۳۲۶/۱
بان حبیب شافندی ۲۶۶/۱
بنا افضل کاشانی ۱/۲
بنا بیات ۱۲
بنا میرزی ۲
بنامان رسی ۲/۲
بنا حاجی ۲/۲
بنا حسن روش جهرمی ۱۳۸/۲
بنا حسین مطهری قزوینی ۲۵۷/۵
بنا جهان میرزا مشیر دیوان ۲/۲
بنا درست طارسی ۷۹/۴
بنا وکو الدین نصاری ۲/۲
بنا سلطان فنذر بواهی قمی ۱۰۹/۵
بنا سودایی ایبوردی ۲/۲
بنا شاه اسمعیلی ۲/۲
بنا طالب اسمعیلی ۲/۲
بنا ناصر همدانی ۳/۲
بنا نعمانی شیرازی ۳/۲
بنا مسعودی آشتیانی ۲/۲
بنا ملک الاطباء شمس ۲۸۶/۵
نامم ۲
بنامیرک تاشکندی ۲/۲
بن نصیب گیلانی ۲/۲
بنای مصطفی بنجوانی ۴/۲
بنای حساری ۵/۲
بنایوسف ۵/۲
بنای سلطان تیموری ۵/۲
بنادلی ساوچی ۷/۲
بارید ۷/۲
بنایر حمیری هروی ۷/۲
بنایلی بنجی ۹/۲
بنایر ۱۱/۲
بنایر آفرند اردکانی ۷/۱
بنایر آشتیانی ۲۳/۱
بنایر آل ابراهیم شهرکردی ۱۳/۲
بنایر حلین کاشانی ۳۳۶/۲
بنایر اسمعیلی ۱۰/۲
بنایر/بنا حرث شیرازی ۱۷۵/۲
بنایر بن میرزا سولاسی ۱۱/۲
بنایر بیگ شاملو ۲/۲
بنایر تبریزی ۱۱/۲
بنایر حسرت میرازی ۲۶۱/۲
بنایر حبیبی حاصلی مهدی ۲۳۲/۲
بنایر حکیمت ۲/۲
بنایر حاجی رامشگر ۱۲/۲
بنایر حاجی ملابانی رشتی رند ۱۳/۲
بنایر دبیوان ۱۹/۲
بنایر درونی کاظمی ۳۲/۳
بنایر صفائی ۳/۲
بنایر شاکری ۱۳/۲
بنایر شریاف کاشانی ۱۴/۲
بنایر شیرازی ۱۳/۲
بنایر صیوری رشتی ۲۷/۴
بنایر خامنی ۱۲/۲
بنایر خان میرزی ۲۶۰/۲
بنایر قائم مقامی ۳۱۸/۴
بنایر قاضی زاده اسمعیلی ۳۲۸/۴
بنایر قاضی طباطبائی ۳۳۰/۴
بنایر قمی ۱۴/۲
بنایر کرمانشاهی ۲۱/۵
بنایر لاری ۱۴/۲
بنایر/محمد بنایر لیمه سنگردی ۱۰۶/۵

- بدر محمد باقر نجم آبادی ۶ / ۲۵
 بدر مدح شيرازی ۲ / ۳
 بدر ناجی قزوینی ۶ / ۱
 باقر نقاش ۲ / ۵
 باقر واعظ بهزی ۶ / ۹۷
 باغی کاشانی ۴ / ۱۸
 باغی نایبی ۴ / ۱۸
 باغی ماوراءالنهری ۲ / ۱۷
 باغی محمدیختاری ۲ / ۱۷
 باغی هروی ۲ / ۱۷
 بالاخال کبکی ۲ / ۱۸
 باعشاه ۲ / ۱۹
 بانو خاور سایه ۲ / ۳۱۶
 بایزید سعادتی ۲ / ۱۹
 بایزید همدانی ۲ / ۲۰
 بایزید هورانی ۲ / ۲۰
 بایزید عارف بخاری ۲ / ۱۳۲
 بایزید کرمانی ۲ / ۲۰
 بایستقر میرزا ۲ / ۲۰
 بقرای گورکائی ۲ / ۲۱
 بایموجان صفوی ۲ / ۲
 بحری میانجی ۶ / ۲۵
 حبیبی هورانی ۲ / ۲۶
 حش بیوری ۲ / ۲۶
 بختیشوع، فرزند حمزید ۲ / ۲۶
 بختیشوع فرزند یوسنا / یحیی ۲ / ۲۷
 حبش الله خان جوهر رقم ثانی ۲ / ۲۱۴
 بدرالدین حاجیرمی ۲ / ۲۹
 بدرالدین رومی بخشبی ۲ / ۳۰
 بدرالدین طبر ۲ / ۳
 بدرالدین غلبخان ۲ / ۲۰
 بدرالدین فارسی ۲ / ۳۰
 بدرالدین توسی سباز آری ۴ / ۳۷۳
 بدرالدین کبکی ۵ / ۲۶
 بدرالدین که مانی ۲ / ۳۰
 بدرالدین محمد پناجی ۲ / ۲۹
 بدرالدین / بدرالدین ملانی چغتای ۶ / ۱۴۰
 بدرالدین هروی ۲ / ۳
 بدر تیریزی ۲ / ۲۹
 بدری مستوفی الممالکی (حیلان) ۲ / ۳۱
- بدیع الرمان اصفهانی ۲ / ۳۱
 بدیع الرمان بدیع امطرلایی ۲ / ۳۱
 بدیع الرمان تیریزی ۲ / ۳۴
 بدیع الرمان سیرواری ۲ / ۳۳
 بدیع الرمان عبدالواسع جینی عوجستانی ۲ / ۱۸۵
 بدیع الرمان گورکائی چغتایی ۲ / ۳۵
 بدیع الرمان محمد حسن غورزلفخر خراسانی ۴ / ۲۸۳
 بدیع الرمان میرزای صفوی ۲ / ۳۴
 بدیع الرمان دردی قهر بی ۲ / ۳۵
 بدیع الله تیریزی برادر ۳ / ۲۱
 بدیع بومی ۳۳
 بدیع درب نامی اصفهانی ۲ / ۳۲
 بدیمی تیریزی ۲ / ۳۶
 بدیمی سمرقندی ۲ / ۳۶
 بدلی اصفهانی ۲ / ۳۶
 بدیععلی اردبیلی ۲ / ۳۷
 بدیجی ۲ / ۳۷
 بدورداد بیگ منصور نائینی ۵ / ۲۹۹
 بدورداد برکمان داهی ۲ / ۱۴۶
 بدولت سپهری ۲ / ۲۰۴
 بدویه اصفهانی ۲ / ۳۸
 بدویه طیب ۲ / ۳۸
 بدگی تیریزی ۲ / ۴۳
 بدهان ۲ / ۵
 بدهان الدین ابرقوهی ۲ / ۵۱
 بدهان الدین ابونعمه یوسا ۱ / ۸۹
 بدهان الدین اردلانی ۲ / ۵۱
 بدهان الدین قدسی خلخالی تیریزی ۴ / ۳۴۲
 بدهان الدین محقق حسینی برمدی ۲ / ۵۳
 بدهان الدین محمد دراز شاه بدخی ۲ / ۲۱۸
 بدهان هوروی کشانی ۲ / ۵۳
 بدهان کاتب هروی ۲ / ۵۳
 بدراز تیریزی ۲ / ۵۴
 بدردیهرانی ۲ / ۵۵
 بدردی عنوی ۲ / ۵۵
 بدردیگهر، فرزند بدیگال ۲ / ۵۵
 بدومی اردبیلی ۲ / ۵۶
 بدومی شیم آری ۲ / ۵۶
 بدوطی شیرشتی ۲ / ۵۷
 بدسام کرد ۲ / ۵۷

- سجده منجمه ۹۸، ۲
 بیخودی سمرقندی ۹۸/۲
 بیخودی سمنانی ۹۹/۲
 بیخودی شوبری ۹۹/۲
 بیخودی لوزیسی ۹۹، ۲
 بدلی همدانی ۱۰۱، ۲
 بیروم بیگ سامعای همدانی ۱۹۶/۲
 بیمنی نظری ۱۰۷/۲
 بیمر ملک ۱۰۷/۲
 بیکسی شوشتری ۱۰۷/۲
 بیکسی عربی ۱۰۷/۲
 بیگم جان حامد محری فاجار ۲۷۰/۲
 بیگم جان طیبیه فاجار ۱۲۱/۲
 بیگم رشحه اصفهانی ۱۰۴/۲
 بی‌شاد ۱۰۹، ۲
 بیوک فرمند ۲۸۸/۲
 پادشاه حاتون ۱۱۲/۲
 پادشاه خواجه ۱۱۳، ۲
 پادشاه لغی جلیلی کرد مارنجی ۸۷/۲
 پرتوی ۱۱۸/۲
 پرتوی شوبری ۱۱۸، ۲
 پیر عم تبریز ۱۱۹، ۲
 پروانه ۱۱۹/۲
 پرویز ملک سمنانی ۱۲۰، ۲
 پرویز رهبر ۲۲/۲
 پرویز زانی ۱۲۹/۲
 پرویز ناقل خاتونی ۳۱۵/۲
 پرویز ۱۲/۲
 پرویز عشق‌مس ۱۲۰/۲
 پرویز بیگ رمسا ۱۲/۲
 پرویزخان حنفیه صفوی ۱۲/۲
 پرویزخان ۱۲/۲
 پرویزدور ۱۲۴/۲
 پهلوان - بن دیوانه ۵۹/۳
 پیامی شیرازی ۱۲۵، ۲
 پیر احمد دوکوب نقاش ۲۲۲/۲
 پیر ملک علام ۱۲۶/۲
 پیر سمن ۱۲۶/۲
 پیر یزد سمن تبریزی ۱۲۷/۲
 پیرعلی جمعی ۱۲۷/۲
 پیرعلی هروی ۲۷/۲
 پیرعلام میس چهر ۱۲۷/۲
 پیرقلی بیگ اساحو ۱۲۷/۲
 پیرمحمد تائی ۱۲۷/۲
 پیرنور اصفهانی ۱۲۷/۲
 پیری اصفهانی ۲۹/۲
 پیریعی صویر ۱۲۹/۲
 پیرز فاسمی ۱۳۰/۲
 نامی دملودی ۱۳۲/۲
 تاجی هروی ۱۳۲/۲
 تاج الدین پورطیای جاسی ۱۲۲/۲
 تاج الدین حسن برجیسی ۸۸/۲
 تاج الدین سرخسی ۱۳۲/۲
 تاج الدین فارسی ۱۳۴/۲
 تاج تهرانی ۱۳۲/۲
 تاجری حضری حواساری ۳۲۹/۲
 تاجری حواساری ۱۳۵، ۲
 تاج مملانی ۱۳۳/۲
 تاج سمنی اصفهانی ۱۳۲/۲
 تاج محمد هراتی ۱۳۲/۲
 تارک شیرازی ۲۵/۲
 تائب پورسانی ۳۵/۲
 تاپک کرمانی ۳۶/۲
 تاجی بعدریس ۱۴/۲
 تاجی لاهیجی گیلانی ۱۴۰/۲
 تادو انهور فردوسی ۱۲۲/۲
 تادویی اصفهانی ۲۳/۲
 تراهی ۲۳/۲
 ترابی سمنی ۱۴۴/۲
 - جمال برادر ۴۵، ۲
 ترکی کشی دلاق ۱۴۸/۲
 ترکی اردبیلی ۴۹/۲
 تررتقی بیارجمندی ۴۹/۲
 تسمی اصفهانی ۱۴۹/۲
 تسمی خراساری ۱۵۱، ۲
 عطیمای قلی ۱۵/۲
 تقی زانی ۲۲۲/۱
 تقی اصفهانی ۱۵۴/۲
 تقی اشلار ارموی ۲۷۳/۲
 تقی الدین ارموی - القریز ابن انصاری ۹۲/۱

- نقی الدین حمزی اصفهانی ۲۵۷/۲
 نقی الدین طبیب شیرازی ۱۰۵/۴
 نقی الدین محمد اوجادی دیانی ۳ ۷/۱
 نقی الدین محمد / محمد نقی ابوالحیر هارسی ۱۶۴/۱
 نقیہ مثال قہبانہ ای ۱۲۵/۵
 نقی پی سلطان فکتاب ۱۵۴/۲
 نقی بهرسی ۹۰/۲
 نقی پروتہ شیرازی ۱۱۹ ۲
 نقی پیرزاد مشہدی ۱۵۴ ۲
 نقی حسرت سیدجی ۲۶۱/۲
 نقی حقو بی صمیم اصفهانی ۷۲/۲
 نقی خان مجیدالملک عیفری ۱۶۸/۲
 نقی خان سق چی باشی ۱۵۴/۲
 نقی دانش نهرسی ۱۱/۳
 نقی دانشور ۱۲/۳
 نقی ذکری کاشانی ۵۵/۲
 نقی راجی ۸۹/۳
 نقی رزاقی قمی ۹۶/۳
 نقی زیور بردی ۱۸۴/۲
 نقی شایگان ۲۹۹/۳
 نقی شوشتری ۱۵۵/۲
 نقی ظہری ۱۲۶/۴
 نقی فاطمی ۲۵۸/۴
 نقی فہمی ۱۵۵/۲
 نقی مارندوانی ۱۵۶/۲
 نقی / محمد نقی آق ام ۵۷/۱
 نقی مستوفی اصفهانی ۵۶/۲
 نقی میہاسلز ۱۵۶/۲
 نقی شاری اصفهانی ۲۰/۱۶
 نقی واحد اصفهانی ۹۴/۶
 نقی ہمدانی ۱۵۶/۲
 نکو خان نصہ خوان ۱۵۷/۲
 نسو ہیریدان ہیرید ۱۵۹/۲
 نہایی بیگ برستارانی ۱۶۳/۲
 نرائند ۱۶۴/۲
 نویسی تبریزی ۱۶۴/۲
 نوک باقی ۱۶۵/۲
 نسور لکسانی ۱۰۶/۵
 حاروی بلخی ۱۸۱/۲
 جانی اردبیلی ۱۸۲/۲
 جانی بخاری ۱۸۲/۲
 جانی قزوینی ۱۸۳/۲
 جانی قزوینی ۸۴/۲
 جبار عسکرزادہ باجمہیان ۹/۲
 جبار ناعلم المہام ۱۵/۶
 جبریل حمدی شاپوری ۱۸۵/۲
 جبریل نورثہ شہیداللہ ۱۸۵/۲
 جیلہ خراسانی ۱۸۵/۲
 جدیدی اصفهانی ۱۸۷/۲
 حذیبی شوالیساری ۱۸۷/۲
 جرجیس بن جبریل ۱۸۹/۲
 جرمی تبریزی ۱۹۶/۲
 حروی عراقی ۹۶/۲
 جسر ہمدانی ۱۹۶/۲
 جسر ۲ ۹۶
 جسر آشتیانی ۳۳/۱
 جسر آق صادق ۱۹۷/۲
 جسر آل بحرالمعوم ۶۲/۱
 جسر آملی ۷۱/۱
 جسر بشخوارالحکماء ۲۷۰/۱
 جسر ایمن طاطانی ۳۱۵/۱
 جسر ہیری ۹۷/۲
 جسر بایسگری ۱۹۷/۲
 جسر بحرانی ۲۲/۲
 جسر بروگی ۵۶ ۲
 جسر بن احمد ابوقاسم رازی ۱۸۳/۱
 جسر بن عبداللہ حویری اصفهانی ۲۹۷/۲
 جسر بن عبداللہ ناکس رازی ۲۰۵/۲
 جسر بن محمد بن قویہ قمی ۱۳۳/۱
 جسر بن محمد ہومشتر ہنکی بلخی ۱۸۸/۱
 جسر بن محمد حقی بحرانی ۳۳۰/۲
 جسر بن محمد رودکی ۱۳۵/۳
 جسر بن محمد فرہانی ۲۹۰/۲
 جسر بن مجتہبی ۱۹۷/۲
 جسر پیل ۱۲۶/۲
 جسر تبریزی ۱۹۸، ۳۷/۲
 جسر توکلی ۲۵/۲
 جسر جعفری بردی ۲۰۰/۲
 جسر خوان ۲۱۳/۲
 جسر جہان ۲۱۷/۲

- جعفر جهرنگار ۱۹۸/۲
جعفر حسینی سیرداری ۱۹۸/۲
جعفر حقایق نگار حورموجی ۲۸۴/۲
جعفر خاکشیر اصفهانی ۳۱۰/۲
جعفر حاتم‌ای ۲۱۳/۲
جعفر خال ۱۹۸/۲
جعفر حسینی ۹۸/۲
جعفر دویستی رازی ۴۲/۲
جعفر رازی ۱۹۸/۲
جعفر ریاض همدانی ۱۴۵/۳
جعفر ریاضی خوانساری ۱۴۶/۳
جعفر ساعر کنگلوری ۱۹۰/۲
جعفر سیرداری ۲۰۱/۲
جعفر شوشی ۳۲۲/۲
جعفر شهیدی ۳۵۸/۳
جعفر صافی اصفهانی ۱۵/۴
جعفر مسیری قلی ۲۷/۴
جعفر عامری تهرانی ۱۳۹/۴
جعفر علی صادی شیبوری ۱۱/۴
جعفر عصمان اصفهانی ۲۳۵/۲
جعفر غریب اصفهانی ۲۴۶/۴
جعفر نراجه‌داهی ۲۴۵/۴
جعفر درویشی ۱۹۸/۲
جعفر درویشی طلی ۲۵۳/۴
جعفر ملی خان پیرالملک ۸۲/۶
جعفر کرمانی ۱۹۹/۲
جعفر کشی دزایی بروجردی ۲۲/۵
جعفر گلپایگانی ۷۶/۵
جعفر لاهیجی ۱۹۹/۲
جعفر امجد جعفر کاشانی ۹/۵
جعفر مدق ۱۹۹/۲
جعفر موزی ۲۲۲/۵
جعفر مسعودی سمنی ۲۲۹/۵
جعفر مشیرالدوله ۲۴۹/۵
جعفر معلم کاشی ۱۹۹/۲
جعفر منجم تبریزی ۱۹۹/۲
جعفر نوای اصفهانی ۶۵/۶
جعفر پشاور ۸۳/۶
جعفر پردی ۱۹۹/۲
جلال اسیر شهرستانی اصفهانی ۲۵۴/۱
جلال‌الدین آقامیرک سمنی ۵۵۰/۱
جلال‌الدین اسدالله زاده شیرازی ۲۸۶/۱
جلال‌الدین تقوی ۱۵۴/۲
جلال‌الدین بن حسینی محدث لرغوی ۱۴۱/۵
جلال‌الدین خواند میر ۲۰۲/۲
جلال‌الدین هروی ۳۰/۳
جلال‌الدین خیابری ۲۰۲/۲
جلال‌الدین فریدون عکاشه ۱۹۰/۴
جلال‌الدین فضل‌الله شوبری ۲۰۰/۲
جلال‌الدین قاپی ۳۳۶/۴
جلال‌الدین کاسی ۲۹۷/۱
جلال‌الدین محمد درانی ۴۳/۳
جلال‌الدین محمد عقیقی تبریزی ۱۷۰/۲
جلال‌الدین محمدرضا آملی ۲۸۹/۱
جلال‌الدین میرزا قاسم ۲/۲
جلال‌الدین مؤید الاسلام ۳۱۳/۵
جلال‌الدین هروی ۲۰۲/۲
جلال‌الدین یوسف هروی ۲۰۳/۲
جلال‌الجمالک ایرج میرزا ۳۳۲/۱
جلال‌الدین طباطبایی رازی ۲۰۳/۲
جلال شایب نایس ۶۵/۲
جلال باج اصفهانی ۱۳۲/۲
جلال جلال‌الدین هاشمی ۱۴۵/۶
جلال جلالی شعر یاف یقین کاشانی ۱۶۲/۶
جلال ترکانی ۲۰۱/۲
جلال عهد ۲۰۱/۲
جلال فانوسی ۳۳۵/۴
جلال مروی ۲۰۲/۲
جلالی سرمانی ۲۰۳/۲
جمال‌الدین آرام گلپایگانی ۲۲/۱
جمال‌الدین زهری هروی ۲۳۳/۱
جمال‌الدین اصفهانی ۲۶۲/۱
جمال‌الدین اوجه‌ای ۲۲۱/۱
جمال‌الدین جرجی ۱۸۸/۲
جمال‌الدین حسین ایسیر ۳۲۶/۱
جمال‌الدین سماوی ۲۵۶/۳
جمال‌الدین شاهپور / شاهپور شهری شیبوری ۲۶۰/۱
جمال‌الدین شیرازی ۲۰۶/۲
جمال‌الدین کرمانی ۳۰/۵
جمال‌الدین گلپایگانی ۷۶/۵

- جمال‌الدین محمد خوانساری ۳۴۴/۲
جمال‌الدین محمد سراجی خوانساری ۲۱۵/۳
جمال‌الدین محمد عربی شیرازی ۱۷۲/۶
جمال‌الدین واعظ اصفهانی ۹۷/۶
جمال‌حسین اصفهانی ۲۰۵/۲
جمال‌شهران ۳۵۲/۳
جمال‌شیرازی ۲۰۵/۲
جمال‌فروزی ۲۰۶/۲
جمال‌کازرونی ۲۰۷/۲
جمال‌کاشانی ۴۰۷/۲
جمال‌مشهدی ۲۰۷/۲
جمال‌نقاش ۲۰۷/۲
جمالی‌شوشتری ۲۰۸/۲
جمالی‌کاشانی ۲۰۸/۲
جمالی‌مهریجودی ۲۰۸/۲
جمشید اصفهانی ۲۰۸/۶
جمشید میمن ۳۰۷/۱
جمشید یحیوی ۲۰۸/۲
جمشید همایون‌مزی ۲۰۸/۲
جلیل‌صفتی‌رهایی ۲۸/۴
جلیل‌قزاقی ۳۴۹/۴
جلیله اصفهانی ۲۰۹/۲
جناب‌دماوندی ۲۱/۲
حسین‌ای‌مکشین ۲۱۰/۲
حسین‌خرسانی ۲۱۱/۲
حسین‌پدشاهی‌ممین ۲۱۱/۲
حسین‌مروزی ۲۱/۲
حسین‌همدانی ۲۱۱/۲
حمید‌همدانی ۲۱۱/۲
حمید‌مطهری ۲۱/۲
حمید‌شیرازی ۲۱۲/۲
حیدر ادبیه اصفهانی ۱۸/۱
حیدر آملی ۷۰/۱
حوادث‌اصغر خوانساری ۳۵۲/۱
حوادث اصفهانی ۲۱۳/۲
حوادث‌امامی اصفهانی ۲۸۹/۱
حوادث‌پایه‌زاده ۳۴/۶
حوادث‌تهرنی ۱۶۷/۲
حوادث‌حک‌پشتی ۹۳/۲
حوادث‌حال‌فروزی ۲۱۲/۲
حوادث‌رشتی ۳/۳
حوادث‌سروری ۲۲۱/۳
حوادث‌سیاه‌پوش ۲۶۹/۳
حوادث‌سره‌اصفهانی ۲۲۴/۳
حوادث‌صدر ۳۰/۴
حوادث‌طاری‌ریحانی ۸۰/۴
حوادث‌غاسری ۱۳۷/۴
حوادث‌عبدالجواد‌نیشابوری ۸۹/۶
حوادث‌عندی اصفهانی ۲۲۱/۴
حوادث‌فاصل‌لاریجانی ۲۵۵/۴
حوادث‌لوام‌پور‌هانی‌مستانی ۱۲۲/۶
حوادث‌محمد‌جواد‌آزادی ۲۹/۱
حوادث‌مروزی ۳۶۶/۱۵
حوادث‌مد‌یس ۱۳۱/۶
حوادث‌محدث‌فاحار ۲۱۳/۲
حوادث‌سمرقندی ۲۱۵/۲
حوادث‌۲۱۷/۲
جهان‌شاه‌صالح ۱۶/۴
جهان‌شاه‌قزاق‌نیز ۲۱۸/۲
جهان‌شاه‌میرزا‌ناصر ۲۱۸/۲
جهانگیر‌امورگار ۱۶/۱
جهانگیر‌بحاری ۲۹/۲
جهانگیر‌تسل‌لرستانی ۱۴۹/۴
جهانگیر‌جلیلی ۲۱۵/۲
جهانگیر‌خان‌شیرازی ۲۱۹/۲
جهانگیر‌خان‌ضیاء‌مروزی ۷۸/۴
جهانگیر‌خان‌قشقای ۲۱۹/۲
جهانگیر‌مستانی ۲۱۹/۲
جهانگیر‌قائم‌مقانی ۲۱۸/۲
جهانگیر‌مراد‌حسام‌السلطنه ۲۶۰/۲
جهانگیر‌میور ۲۱۹/۲
جهان‌مدک‌حاتون‌ایبجو ۲۲۰/۲
جهان‌سپهر‌سلطان‌دیشا‌ایرانی ۵۶/۳
جهان‌نچی‌خان ۲۲۱/۲
جهان‌نظم‌خان‌مطهرت‌نویس‌مازندرانی ۳۰۰/۲
جهان‌نور‌نویس ۲۲۲/۲
جهان‌نور‌علی‌عبوری ۲۲۷/۴
جهان‌کشی‌۶۸/۵
جهان‌اصم‌پشتی ۲۲۷/۲
جهان‌بیگ‌همدانی ۲۲۸/۲

- حاج باریک ده ۲/۲۸
 حاجب بن احمد طوسی ۴/۱۱۶
 حاجب قلی حکاک نیرازی ۲/۲۲۹
 حاج سید حسن رف ۲/۲۲۹
 حاجی آقا نقشبانی ۲/۲۲۹
 حاجی ابراهیمی ۲/۲۲۹
 حاجی تبریزی ۲/۲۲۹
 حاجی تهرانی ۲/۲۲۹
 حاجی حسن کلاه‌دوز ۱۵/۲۶
 حاجی خان عین‌الدوله‌ای ۲/۲۳۰
 حاجی سیرازی ۱/۲۳۰
 حاجی طیبی ۲/۲۳۰
 حاجی علی ۲/۲۳۰
 حاجی محمد ۲/۲۳۰
 حاجی محمد رف ۲/۲۳۱
 حاجی محمد گیلانی ۶/۲۳۰
 حاجی محمد هروی ۲/۲۳۱
 حاجی مدنی ۲/۲۳۱
 حاجی مقصود تبریزی ۲/۲۳۱
 حاجی نجفی هروی ۶/۲۹
 حاجیه مریم خانم بانوی خاتون آبادی ۲/۱۹
 حاجی یوسف بن محمد تبریزی ۲/۲۳۱
 حاجی میرزی ۲/۲۳۲
 حاجی سمنانی ۴/۲۳۳
 حافظ احمد قزوینی ۲/۲۳۶
 حافظ باباجان قریشی ۲/۲۳۶
 حافظ پناهی شرمسانی ۲/۲۳۶
 حافظ جلالی باختری ۲/۲۳۶
 حافظ حسین رفعی آبی حصار ۶/۲۳۶
 حافظ رومی ۲/۲۳۷
 حافظ شریفی ۲/۲۳۷
 حافظ سامری قزوینی ۲/۲۳۷
 حافظ غلام شیرازی ۲/۲۳۷
 حافظ علی غوری هروی ۲/۲۳۷
 حافظ عندلیب تبریزی ۲/۲۳۷
 حافظ نوحه‌ای ۲/۲۳۸
 حافظ یزدانی ۲/۲۳۸
 حافظ میر شریفی ۱/۲۳۸
 حافظ محسن تبریزی ۲/۲۳۸
 حافظ محمد تجلی ۲/۲۳۸
 حافظ مظفر همدانی ۲/۲۳۸
 حافظی ۲/۲۳۹
 حافظ یاری ۲/۲۳۹
 حافظی کرمانی ۲/۲۳۹
 حاجی گیلانی ۲/۲۴۱
 حاجی آذربایجانی ۲/۲۴۱
 حامد بن خضر شجودی ۲/۳۹
 حامد حسین ۲/۲۴۲
 حامد قزوینی ۴/۲۵۱
 حامد کاغدی بشابوری ۵/۲۱
 حامدی اصفهانی ۲/۲۴۳
 حامدی نوشتری ۷/۲۴۳
 حبیب اصفهانی ۲/۲۴۸
 حبیب‌الله ۲/۲۵۰
 حبیب‌الله آموگر ۱/۷۲
 حبیب‌الله باغ‌نوری شیرازی ۲/۱۰
 حبیب‌الله بهارحاجی ۴/۲۵۰
 حبیب‌الله شش‌پشوری ۲/۲۵۲
 حبیب‌الله شادانی محلاتی ۲/۳۱۰
 حبیب‌الله خیاب‌کاشانی ۲/۳۱۸
 حبیب‌الله خراسانی ۲/۲۴۸
 حبیب‌الله دوله‌نور عرامی ۲/۶۴
 حبیب‌الله ونسی ۲/۱۰۱
 حبیب‌الله ساوچی ۲/۲۵۰
 حبیب‌الله سیرازی ۲/۲۴۹
 حبیب‌الله شیخ‌ثانی کرمانی ۳/۲۶۳
 حبیب‌الله شیرازی ۲/۲۵۱، ۲۵۰
 حبیب‌الله صالحی ۴/۱۹
 حبیب‌الله صدیقی ۲/۲۹
 حبیب‌الله صمدی ۴/۵۷
 حبیب‌الله طیب کاسانی ۴/۱۰۶
 حبیب‌الله عین‌الملک همدانی ۴/۲۲۶
 حبیب‌الله قناری ۴/۳۷
 حبیب‌الله قاسمی ۲/۲۵۱
 حبیب‌الله کاتب ۲/۲۵۱
 حبیب‌الله کاشانی ۵/۱۲
 حبیب‌الله مشهدی ۲/۲۵۱، ۵، ۲۴۸
 حبیب‌الله مایه‌ن‌شهردار ۵/۲۵۰
 حبیب‌الله موبخت شیرازی ۶/۶۷
 حبیب‌الله میر اصفهانی ۶/۸۱

- حبیب‌الله همدانی ۲/ ۲۵۱
 حبیب‌وازی ۲/ ۲۴۸
 حبیب‌ساهر ۳/ ۹۸
 حبیب‌سماح حضور ۳/ ۲۵۱
 حبیب‌سماحی ۳/ ۲۵۰
 حبیب‌شاعر حاجی‌اصغاری ۲/ ۲۴۹
 حبیب‌شیری ۲/ ۲۴۹
 حبیب‌فروغی نظام‌انشار ۶/ ۲۹
 حبیب‌نوی ۵/ ۱۱۰
 حبیب‌نجار نواسانی ۲/ ۲۴۹
 حبیبی بوگشندی آدره‌نجانی ۲/ ۲۵۱
 حبیب‌یعمیری ۲/ ۲۵۰
 حبیب‌نعلیسی ۲/ ۲۵۱
 حبیب‌نعمی عوسی بمدادی ۲/ ۲۵۲
 حبیبی استرآبادی ۲/ ۲۵۳
 حریف‌ساوجی ۲/ ۲۵۷
 حریف‌مهاوردی ۲/ ۲۵۷
 حریف‌اصغاری ۲/ ۲۵۷
 حریف‌گیلانی ۲/ ۲۵۸
 حریفی یزدی ۱/ ۲۵۸
 حمام بردستانی ۲/ ۲۵۹
 حمام‌قدین ۲/ ۲۶۰
 حمام‌قدین جناب شیرازی ۶/ ۲۶۰
 حمام‌قدین چلبی ازغوی ۲/ ۲۶۰
 حمام‌قدین رزین قلم ۳/ ۱۶۰
 حمام‌قدین عبدالجبار دولت‌نمادی ۲/ ۲۵۹
 حمام‌قدین کرکی لاجبی ۵/ ۵
 حمام‌الدین غروی ۲/ ۲۶۰
 حمامی قراکوسی ۲/ ۲۶۱
 حسن ۲/ ۲۶۱
 حسن ۲/ ۲۶۱
 حسن‌آتش اصغاری ۱/ ۴
 حسن‌نعمی ۱/ ۴
 حسن‌آخوند یزدی کرلانی ۱/ ۱۵۰
 حسن‌آوندی ناییسی ۱/ ۲۵۱
 حسن‌آزاد ممدلی شیرازی ۱/ ۲۸
 حسن‌البحر العموم ۱/ ۵۰
 حسن‌آل‌عنه اشرف‌الز غنیز یزدی ۱/ ۲۵۸
 حسن‌آل‌معمور ۱/ ۶۶
 حسن‌آوی ۱/ ۷۵
- حسن‌ابن شرف‌شاه حسینی استرآبادی ۱/ ۱۱۹
 حسن‌ابن شهاب یزدی ۱/ ۲۰
 حسن‌ابن ثقله ۱/ ۱۴۵
 حسن‌ابوعلی وحشی بلخی ۶/ ۱۰۶
 حسن‌الدین طالقانی ۱/ ۲۲۰
 حسن‌الدین طوطی اهری ۴/ ۱۱۸
 حسن‌اردشیر گلانی ۲/ ۲۶۲
 حسن‌استرآبادی ۱/ ۲۳۵
 حسن‌اسعد یاری ۱/ ۲۲۵
 حسن‌اصغاری ۱/ ۲۶۲
 حسن‌اصغاری ۱/ ۲۶۲، ۲/ ۲۶۲
 حسن‌اعظم قدسی ۱/ ۲۶۹
 حسن‌اعزری اصغاری ۱/ ۲۷۰
 حسن‌اساسی ۱/ ۲۸۹
 حسن‌اهتمام اصغاری ۱/ ۳۲۰
 حسن‌اهراری ۲/ ۲۶۲
 حسن‌پروا جی ۲/ ۵۰
 حسن‌بسنه‌نگا ۲/ ۵۷
 حسن‌بسم شیرازی ۲/ ۵۹
 حسن‌بمدادی ۲/ ۲۶۲
 حسن‌بن احمد ۲/ ۲۶۳
 حسن‌بن احمد ابوعمیر نوسی ۱/ ۷۷
 حسن‌بن احمد پروجودی ۲/ ۴۲
 حسن‌بن احمد قاسمی گونشیشی سمرقندی ۴/ ۳۲۵
 حسن‌بن خداداد ۲/ ۲۶۳
 حسن‌بن خطیر ناریسی ۴/ ۲۵۱
 حسن‌بن روربهان شیرازی ۳/ ۳۷۳
 حسن‌بن عبدالرحمن واهرمیری ۳/ ۸۶
 حسن‌بن عبدالله سیرانی ۳/ ۲۷۵
 حسن‌بن عبدالله عسکری ۴/ ۱۲۸
 حسن‌بن عبدالله عسکری ۴/ ۱۷۹
 حسن‌بن عبدالمیمون فانی ۲/ ۳۶۳
 حسن‌بن عبدالوهاب دیلمی ۳/ ۵۵
 حسن‌بن عرشاد قاضی ۲/ ۲۶۳
 حسن‌بن علی ابوعلی اموایی ۱/ ۱۷۶
 حسن‌بر علی ابومحسن مخم قمی ۱/ ۱۹۰
 حسن‌بن علی دیلمی ۳/ ۵۴
 حسن‌بن علی سلیمی ثونی ۳/ ۲۵۰
 حسن‌بن علی طبری ۴/ ۱۱
 حسن‌بن عیسی طوسی ۲/ ۱۰۵

- حسن بن فضل طبرسی ۹۷/۴
حسن بن قاسم رازی ۷۲/۲
حسن بن قاسم طبری ۹۹/۴
حسن بن محمد ۲۶۳/۲
حسن بن محمد احسن ۲۶۳/۲
حسن بن محمد باقر عریضی خراسانی ۱۷۵/۲
حسن بن محمد دارکی اصفهانی ۲/۳
حسن بن محمد راسی تبریزی ۸۶/۳
حسن بن محمد رجاسی طبری ۱۵۴/۳
حسن بن محمد صدر پکری بشارپوری ۳۳/۴
حسن بن محمد صمدی ۴۲/۴
حسن بن محمود سالم ۲۶۳/۲
حسن بن مظفر خوارزمی ۳۴۲/۲
حسن بن منصور فاضلی خان اورجندی فرغانی ۳۴۸/۲
حسن بن موپهر ۲۶۳/۲
حسن بن نوح ابو منصور قمری بخاری ۸۹/۱
حسن بن ولی ۲۶۳/۲
حسن بن هانی یونوانس اماری ۱۹۱/۱
حسن بنیدار مهر ۹۹/۲
حسن بیگ دو بندر اقص اصفهانی ۳۱۰/۱
حسن بیگ سنگ نوند قزوین ۲۳۰/۳
حسن بیگ بروجردی ۲۶۴/۲
حسن بیگ سربری ۲۶۴/۲
حسن بیگ خاککی شیرازی ۳۱۰/۲
حسن بیگ رابع مشهدی ۱۲۳/۳
حسن بیگ شکوه غنی مقیمی ترکمان بهری ۲۸۲/۵
حسن بیگ صلابی اصفهانی ۵۶/۴
حسن بیگ عباسی تکلوی ۱۶۹/۴
حسن بیگ عسکری تبریزی ۷۰/۴
حسن بیهودی ۱۱۲/۲
حسن بیربیا ۱۲۸/۲
حسن تسلیم اصفهانی ۵۰/۲
حسن تقی زاده ۵۷/۲
حسن تنای بروجردی ۱۵۸/۴
حسن توپسرگانی ۲۶۴/۲
حسن حابری اصفهانی ۱۷۹/۲
حسن حلال بشارپوری ۲۰۲/۲
حسن جعفری ۴۱/۴
حسن جهان خانم ولایت ۱۱/۱
حسن حسام مظفری خوی ۲۶۰/۲
حسن حسینی ۲۶۴/۲
حسن و حسین صلابی اوردستانی ۵۶/۴
حسن و حسین لدنی همدانی ۹۹/۵
حسن احمین واعظ عینی شروانی ۲۱۵/۴
حسن حسینی ۲۶۴/۲
حسن حسینی قدسی ۲۹۳/۴، ۲۶۴/۲
حسن حکاک ۲۸۵/۲
حسن خاکندی اصفهانی ۲۱۰/۲
حسن خاکی خبیرالملک تهرانی ۳۱۹/۲
حسن خان شامی ۲۶۴/۲
حسن خان شهبانی کاشانی ۳۶/۳
حسن خان گیلانی دبیر مخصوص ۲۱/۳
حسن خواصی ۲۶۵/۲
حسن خوانساری ۲۶۵/۲
حسن خوانساری صدر ۳۴۴/۲
حسن درفولی کاظمی ۲۲/۳
حسن ذریستی رازی ۲۵/۳
حسن دهروی ۵۲/۳
حسن رادری بروجردی ۷۰/۳
حسن رادری ۷۰/۳
حسن راهب مالگیری ۸۸/۲
حسن رشیدی بروجردی ۱۰۴/۲
حسن رمضان شاهی ۱۲۷/۳
حسن رزین خط ۱۵۹/۳
حسن رزین قلم ۱۶۰/۳
حسن رشتی بروجردی ۷۹/۲
حسن ریسی ۱۸۲/۲
حسن ساروی ۸۸/۳
حسن صالحک اصفهانی ۹۳/۳
حسن سیروری ۲۰۲/۳
حسن شیوه تهرانی ۲۰۶/۳
حسن سخاوی استرآبادی ۲۱۰/۳
حسن سعید بروجردی ۲۱۱/۳
حسن سعید تهرانی ۲۲۶/۲
حسن سمنانی ۲۶۵/۲
حسن سمیعی ۲۵۵/۳
حسن میادقی ۲۶۷/۳
حسن شاه بهالدوله رازی ۲۸۶/۳
حسن شاه بروی ۲۶۵/۲
حسن شریف ۲۶۵/۲

- حسن شعیب راد ۳/۲۲۵
حسن شکوهی باندکی یرجی ۳/۲۲۸
حسن شمس لاریجانی ۳/۳۴۱
حسن شمیرانی ۳/۳۴۱
حسن سوکت شیرازی ۳/۳۴۶
حسن شهباز ۳/۳۵۰
حسن شهرت شیرازی ۲/۳۵۲
حسن شهید نورانی ۳/۳۵۸
حسن شیری ۲/۲۶۵
حسن صدر ۲/۲۶۶
حسن صدر حاج مید جواد ۲/۲۴
حسن صدر هاشمی کاظمی ۲/۲۶
حسن صفوی ۲/۲۶۶
حسن صفی عیثا ۲/۵۲
حسن صمیمی رستمپور دره‌ولی ۴/۵۹
حسن صهبا پیمایی ۴/۶۵
حسن صابر شیرازی ۴/۹۲
حسن طباطبایی ۲/۲۶۶
حسن طباطبایی قمی ۴/۳۶۷
حسن عسکری کاشانی ۲/۱۸۰
حسن عشقی کرمانشاهی ۲/۱۸۲
حسینی ۲/۲۶۸
حسینی آفرینش ۱/۲۰
حسینی اصمغانی ۱/۲۶۲، ۲/۲۶۳
حسینی بیاضی اصمغانی ۲/۱۰۵
حسینعلی حسینی فلسفی نایبی حسینی ۳/۳۰۲
حسینی احسینی فایز ایروانی ۲/۳۱۹
حسینی خاں امیر نظام گره‌سی ۱/۳۰۱
حسینی خاں بی آدم ۲/۷۳
حسینی دانش شوشتری ۲/۱۱
حسینی دفتری ۲/۳۸
حسینی رزاق شیرازی ۳/۱۴۰
حسینی سوزی ساوجی ۳/۲۶۰
حسینی شهاب از مسجانی ۳/۲۲۶
حسینی شیرازی ۲/۲۶۹
حسینی طایر نایبی ۲/۹۲
حسینی شهدی ۲/۲۶۹
حسینی میرزا شکسته قاجار ۳/۲۲۷
حسینی وفای شیرازی ۶/۱۲
حسینی پردی ۲/۲۶۹
- حسن عمید ۲/۲۱۷
حسن حمیری بختی ۴/۲۲۱
حسن خداحانی شیرازی ۴/۲۴۱
حسن غیور کرمانی ۲/۲۴۲
حسن فرید گنپایگانی ۴/۲۹۱
حسن فرید محسنی بجلی ۴/۲۹۲
حسن فدکی کاشانی ۲/۲۵۶
حسن قائمیان ۴/۳۱۹
حسن قادر بر جردی ۴/۳۲۰
حسن قاضی طباطبایی ۴/۲۳۰
حسن قاضی خراسانی ۴/۳۲۰
حسن قزوینی ۲/۲۶۶
حسن قصاب ۲/۲۶۶
حسن قطک مروزی ۴/۳۵۸
حسن قس ۲/۲۶۶، ۲/۲۶۷، ۴/۳۶۸
حسن کاتب شیرازی ۲/۲۶۷
حسن کاشانی ۲/۲۶۷، ۵/۹۰
حسن کاشانی املی ۵/۱۷
حسن گنپایگی ۲/۲۶۷
حسن گنپادی بشابوری ۵/۸۴
حسن گره‌ر فراجده‌دغ ۵/۸۸
حسن گیلانی ۲/۲۶۷
حسن لاجبی ۵/۹۸
حسن لکده اصمغانی ۵/۱۰۵
حسن لنکرانی ۵/۱۰۶
حسن لوانانی ۵/۱۰۸
حسن ماه‌نادی ۵/۱۲۰
حسن مایل افشار ۵/۱۲۱
حسن محکم بشابوری ۵/۱۲۴
حسن مجتهد تبریزی ۵/۱۲۷
حسن / محمد حسن آشتیانی ۱/۳۲
حسن / محمد حسن آقا نجفی قزوینی ۱/۵۷
حسن / محمد حسن عبدالعلی نظری کاشانی ۴/۱۵۳
حسن / محمد حسن علوی تبریزی ۲/۲۰
حسن / محمد حسن فانی پردی ۴/۲۶۱
حسن / محمد حسن هشرودی تبریزی ۶/۱۴۹
حسن / محمد کاتب ۲/۲۶۹
حسن / محمدی بشابوری ۵/۲۰
حسن / محمدی بیسی ۵/۲۰
حسن / مدرسی اصمغانی ۵/۲۰

حسین احمدی ۲۰۸۱/۱	حسین مدرس قمشہای ۲۰۵/۵
حسین داغگر اسفہانی ۲۱۲/۱	حسین مدح ۲۶۷/۲
حسین ادیب المسعدہ سیمی ۲۱۹/۱	حسین مرعشی ۲۱۶/۵
حسین اردکانی ۲۲۸/۱	حسین مشرف شیرازی ۲۴۲/۵
حسین ارزنگی ۲۳۰/۱	حسین مشکاک طیس ۲۴۶/۱۵
حسین اسماعیلی ۲۳۱/۱	حسین معمار قمی ۲۶۷/۲
حسین اسود ۲۳۷/۱	حسین مقدم ۲۷۹/۵
حسین اسماعیلزادہ ۲۴۹/۱	حسین مرسوی سجودی ۲۱/۲
حسین اسیری اسفہانی ۲۵۳/۱	حسین بناری یحاربی ۲۰/۶
حسین اشکوری ۲۶۰/۱	حسین نظام انرجیشوری ۲۸/۶
حسین اہمی روشندل مہرکردی ۱۳۸/۳	حسین نظام‌المنک طوسی ۵۲/۶
حسین اثنی یزدی ۲۸۱/۱	حسین یحاشی ۲۷/۱
حسین امامی اردستانی ۲۸۹/۱	حسین بویخی ۶۸/۶
حسین امید ۲۹۶/۱	حسین نہادبندی ۲۴۸/۱۲
حسین امیر لادانی ۳۰۳/۱	حسین بیازی یحاربی ۸۰/۶
حسین انوار اردکانی ۳۱۳/۱	حسین پیشابوری ۸۷، ۸۵/۶
حسین بروچری ۲۹، ۴۵/۲	حسین وثیق پوری ۹۳/۶
حسین بزمی حواسانی ۵۶/۲	حسین واثب اسفہانی ۱۰۲/۶
حسین بن ابوالاعلیٰ مدیح الزمان بکری ۲۵/۲	حسین وحید دستگردی ۱۰۳/۶
حسین بن ابوالخیر حسینی ۲۷۱/۲	حسینوی مدری عربوی ۳۰/۲
حسین بن احمد پرستگی ۲۲۲/۲	حسین حسینی ۱۴۷/۶
حسین بن احمد رازی ۷۴/۳	حسین یزدی ۱۵۸/۶
حسین بن اسماعیلی ۲۷۱/۲	حسینہ ۲۷۰/۲
حسین بن حسن ابوالنعمان گرگانی ۱۸۶/۱	حسین ۲/۲، ۲۷۱/۲
حسین بن حسن اسفہانی ۲۷۱/۲	حسین ثانی ۳/۱
حسین بن حسن دہری ۷۵/۲	حسین نفوذی بروجدی ۸۰/۱
حسین بن حیدر ابو طاهر خاقانی بعلی ۱۷۳/۱	حسین نفوذی شادری ۱۰/۱
حسین بن رمضان ۲۷۲/۲	حسین نژاد ۲۶/۱
حسین بن سعید افراری ۲۷۱/۲	حسین نژاد ۳۰/۱
حسین بن علی ۲۷۲/۲	حسین نیکوای ۳۱/۱
حسین بن علی بن احمد ۲۷۲/۲	حسین علی بحر العلوم ۶۲/۱
حسین بن علی حسینی ۲۷۲/۲	حسین کی صفور ۶۷/۱
حسین بن علی سیری ۶۸/۴	حسین بن بابریہ قمی ۸۶/۱
حسین بن علی طبری ۹۹/۴	حسین ابن نظام ۴۶/۱
حسین بن علی طبرانی اسفہانی ۱۱۱/۴	حسین ابن خالویہ ۱۰۲/۱
حسین بن علی نجار ۲۷۲/۲	حسین ابن خسرو بعلی ۱۰۶/۱
حسین بن مبارکشہ ۲۷۲/۲	حسین ابن شیبان قزوینی ۱۲۱/۱
حسین بن محمد تقی تبریزی ۲۷۲/۲	حسین ابن شیبان قزوینی ۱۳۱/۱
حسین بن محمد رعفرانی اسفہانی ۶۰/۳	حسین ابن یزد یار ۱۵۱/۱
	حسین ابوالفتح رازی ۱۸۰/۱

- حسین بن محمد ریوی حسینی ۱۷۷/۲
 حسین بن محمد سلمی ۲۴۷/۲
 حسین بن محمد شریف حکاک ۲۷۲/۲
 حسین بن مسعود یعوی ۶۴/۲
 حسین بن منصور حلاج ۲۹۱/۲
 حسین بن هاشمی ۸۴/۲
 حسین بنی ۹۳/۲
 حسین بن محمدی ۲۷۳/۲
 حسین بیگ خورشیدی تبریزی ۳۲۶/۲
 حسین بنیمار شیرازی ۱۰۹/۲
 حسین بن یوسف ۱۱۷/۲
 حسین بنو شیرازی ۱۷/۲
 حسین بن مال بحاری ۱۲۱/۲
 حسین بنو صناعی ۲۷۳/۲
 حسین بنی ۱۲۸/۲
 حسین تریقی ۱۴۴/۲
 حسین نکبسی ۱۵۲/۲
 حسین نکبسی ۱۶۰/۲
 حسین نوین ۱۶۳/۲
 حسین نوین ۱۶۴/۲
 حسین نوین ۲۷۳/۲
 حسین نوین ۱۶۷/۲
 حسین شعی دیوری بن مجریه ۱۳۱/۱
 حسین بنیفادانی ۹۰/۲
 حسین خوری شولتری ۱۹۱/۲
 حسین حلال بنشوری ۲۰۲/۲
 حسین حسینی دشتی فاضل جم ۲۵۴/۲
 حسین حارثی عاملی ۲۳۲/۲
 حسین حافظ بن کریم خروسی ۱۳۴/۱
 حسین حافظ مروی ۲۳۸/۲
 حسین حاکم یبکی ۲۳۹/۲
 حسین حجازی ۲۵۲/۲
 حسین حرمی مکرانی ۲۵۷/۲
 حسین حرمی یروجردی ۲۵۸/۲
 حسین / حسن استرآبادی ۲۲۷/۱
 حسین / حسن بن خضر قشیری لاهی بحداری ۲۹۵/۲
 حسین حسینی ۲۷۳/۲
 حسین حسینی حایری ۲۷۹/۲
 حسین حسینی خدخالی ۲۷۹/۲
 حسین حسینی قمی ۲۸۱/۲
- حسین حسینی کاتب ۲۷۸/۲
 حسین حسینی لاهی بحداری ۶
 حسین حکیم بانی شیرازی ۲۸۵/۲
 حسین خرم مازندرانی ۲۲۵/۲
 حسین خضر شاه استرآبادی ۲۲۸/۲
 حسین خورشیدی ۲۲۹/۲
 حسین خطابی ۲۲۹/۲
 حسین خطیبی ۳۳۱/۲
 حسین خفای زاده ۳۳۲/۲
 حسین خلیفه ۲۷۲/۲
 حسین خلیلی ۲۲۷/۲
 حسین خواجری ۳۴۲/۲
 حسین خواجری ۲۷۳/۲
 حسین خوشنویس بانی ۳۲۸/۲
 حسین خویی ۳۲۹/۲
 حسین دانش اصمعی ۹/۳
 حسین دشتی مواجی ۲۲/۳
 حسین دوبیامی اصمعی ۲۲/۳
 حسین دروآبادی همدانی ۲۴/۳
 حسین درویش ۳۰/۳
 حسین درویش شوشری ۳۱/۳
 حسین دهستانی مؤیدی ۵۲/۳
 حسین دولقار شیرازی ۶۴/۲
 حسین دولقار شجاعی ۶۵/۳
 حسین رازی ۷۶/۳
 حسین دامغانی ۸۵/۳
 حسین رحیمی ۹۲/۳
 حسین رسام میر مصور حسینی ۳۲۱/۵
 حسین رشتی جمعی کاشمی ۱۰۴/۳
 حسین رضاعی ۱۱۰/۳
 حسین رضوی عیار همدانی ۲۲۹/۲
 حسین رفیق اصمعی ۱۲۴/۳
 حسین رمال شهیدی سوادری ۳۵۶/۳
 حسین ریاض رازی ۱۲۵/۳
 حسین زاهد ۲۷۴/۲
 حسین زاهد فاطمی ۲۵۸/۲
 حسین زاهدی گیلانی ۱۵۲/۳
 حسین زرگریان ۵۷/۳
 حسین زلالی شیرازی ۱۶۳/۲
 حسین زوری ۱۷۶/۳

- حسین سامی داد ۱۹۷/۳
حسین صابان اسمعانی ۱۹۹/۳
حسین سبزواری ۲۰۲/۳
حسین سبحانی رحمانی ۲۰۷/۳
حسین محمدیار مسرور اسمعانی ۲۳۱/۵
حسین سعادت ثوری اسمعانی ۲۲۳/۳
حسین سعدی قصبی ۲۲۵/۲
حسین سمجری ۲۵۷/۲
حسین سهرابی ۲۶۱/۳
حسین شیبان برزجی ۳۰۰/۳
حسین شجره اسمعانی ۳۰۳/۳
حسین شراعت ۲۰۴/۴
حسین شفت ۳۷۳/۳
حسین شکیبا ۳۲۸، ۲
حسین شمعی ۲۳۰، ۲
حسین شمس العرفا ۳۲۸/۳
حسین شهبازیان ۳۵۱/۳
حسین شیرازی ۲۷۴/۲
حسین صبا ۲۱/۴
حسین صبیوحی خوانساری ۲۶/۲
حسین صبور همدانی ۲۸/۲
حسین عبدالعزالی شیرازی حنونی ۳۷/۴
حسین صدوی ۵۱/۴
حسین صیبری ۶۹/۴
حسین صیبری اسمعانی ۷۲/۴
حسین صیابی دهمقارانی ۷۷/۴
حسین طاهرزاده ۸۹/۴
حسین طاهرزاده نیراد ۸۹/۴
حسین طباطبایی ۴۲/۲
حسین طباطبایی اردشیر اسمعانی ۱۳۷/۵
حسین طبرسی محدث ثوری ۱۲۳/۵
حسین طره ۱۰۹/۴
حسین طمورای ۱۱۳/۲
حسین طامی شیرازی ۱۳۹/۴
حسین عراقی ۲۷۴/۲
حسین عطارزاده ۲۷۴/۲
حسین عفری سبزواری ۱۹۶/۴
حسینعلی ۲۷۶/۲
حسینعلی آشفته اسمعانی ۲۵/
حسینعلی اسمعانی ۲۷۶/۲
حسینعلی بیگ سنجابا بروجردی ۲۷۶/۲
حسینعلی بیگ شور بیگلری ۳۰۴/۳
حسینعلی تریسگانی ۱۶۶/۲
حسینعلی حسن بروجردی ۲۶۸/۲
حسینعلی حراس هروی ۳۲۲/۲
حسینعلی راشد قریشی ۸۱/۲
حسینعلی رزمآرا ۹۷/۲
حسینعلی صاعی خوانساری ۱۸۹/۳
حسینعلی سایل خویی ۱۹۹/۳
حسینعلی سعادزاده پیمان ۲۳۲/۳
حسینعلی سلطانیه کهر کرمانشاهی ۲۲۲/۳
حسینعلی شیخ الاطبه ۲۶۱/۳
حسینعلی گلشن اسمعانی ۲۷/۵
حسینعلی محرم جهرمی ۲۵/۵
حسینعلی مصور ۲۷۴/۲
حسینعلی صلاح ۲۸۲/۵
حسینعلی مشکی کاشانی ۲۹۷/۵
حسینعلی میرزا فرمانفرمای نجار ۲۸۳/۴
حسینعلی مؤید بروجردی ۳۱۲/۵
حسینعلی نکیسه ۶۲/۶
حسینعلی وریزی ساز ۱۱۹/۶
حسینعلی وریزی نای ناسر ۱۱۳/۶
حسینعلی هروی ۱۳۵/۶
حسین عسافزاده اسمعانی ۲۱۴/۴
حسین عفری بروجردی ۲۲۰/۲
حسین غیور همدانی ۲۲۷/۴
حسین قانع گیلاتی ۲۵۲/۲
حسین قایم بظری ۲۴۲/۴
حسین قنار شمیرانی ۲۵۵/۴
حسین عساری ۲۷۴/۲
حسین فرهودی ۲۸۹/۲
حسین فقیه سبزواری ۳۰۰/۲
حسین قناری بشتابوری ۳۴۰/۴
حسین قدسی سبزواری ۳۴۲/۴
حسین قراب ۳۴۴/۴
حسین فروسی ۳۵۱/۴، ۲۷۴/۲
حسین قصهخوان مشتاق شیرازی ۲۴۱/۵
حسینعلی ۲۷۷/۲
حسینعلی اخوند همدانی ۴/۱
حسینعلی آراکلی درگر شیرازی ۲۲/۱

- حسینقلی خاں ۲۷۷/۲
حسینقلی خاں چاکر افشار ۲۲۱/۲
حسینقلی خاں حاوی سنجی ۲۴۲/۲
حسینقلی دکنپور یحیاری ۱۲/۳
حسینقلی سوادکوهی ۲۵۹/۳
حسینقلی شامروی مروی ۲۷۷/۲
حسینقلی طاطایی ۸۰/۴
حسینقلی عماری ۲۳۶/۴
حسینقلی مراهانی ۲۷/۱
حسینقلی قزل اباغ ۳۴۹/۲
حسینقلی کانی ۳/۵
حسینقلی هانزدری ۲۷۷/۲
حسینقلی مشفق صرحام ۲۴۴/۵
حسینقلی میرزا یکی الممالک ۱۲۶/۲
حسینقلی نظام السلطان مانی ۵۱/۶
حسین قمی ۳۶۸/۴
حسین قوامی ۲۷۲/۲
حسین قزبر افاسی ۲۷۲/۲
حسین قهستانی ۲۷۶/۴
حسین کاتب السلطان ۱/۵
حسین کاشانی ۲۷۴/۲
حسین کاشانی: روری مروی ۱۵/۵
حسین کاصبر: برادر شهر تبریزی ۱۸/۵
حسین کامی لوبی مروی ۲۳/۵
حسین کرمانی حابری ۲۵/۵
حسین کرمانی ۲۶/۵
حسین کزازی ۳۷/۵
حسین کیسی همدانی ۴۷/۵
حسین کمری ترمسی ۴۴/۵
حسین کره‌گمزی ۶۴/۵
حسین کره‌گمزی کرمانی ۴۵/۵
حسین کی استوائ ۶۷/۵
حسین گورگهی مروی ۷۳/۵
حسین گرمودی ۲۷۵/۲
حسین گزلی ۷۹/۵
حسین گشتی صافی اصفهانی ۱۵/۴
حسین گر گلاب ۸۳/۵
حسین گمناهم نرغسی اردبیلی ۸۳/۵
حسین گنج بخش ۸۵/۵
حسین گزلی ۸۷/۵
حسین نوانانی ۴۸/۱
حسین ماسرحسی نیشابوری ۱۱۵/۵
حسین مجید کرکی ۱۲۹/۵
حسین محقق شوانساری ۴۸/۵
حسین / بن / محمد ابن عیاض شیرازی ۱۲۹/۱
حسین محمد تبریزی ۲۷۷/۲
حسین / محمد حسین آثرب ملاذدرانی ۲۷/۱
حسین / محمد حسین مایسی ۱۸/۶
حسین / محمد حسین هیار فارسی ۱۲۰/۶
حسین مختاری کونانی ۲۷۵/۲
حسین مدح ۲۷۵/۲
حسین مروی ۲۲۴/۵
حسین مروی ۲۷۵/۲
حسین مشرف اصفهانی ۲۴۲/۵
حسین مصور الممکن ۲۷۵/۲
حسین معتقد اهری ۲۶۴/۵
حسین محماری بای پردی ۷۰/۲
حسین مصابی ۲۷۵/۲
حسین منطقی پردی ۲۰۰/۵
حسین میر: مظهر صغری ۲۶۱/۵
حسین مؤذنب مروودی ۳۰۶/۵
حسین مؤمن پردی ۳۱۳/۵
حسین نجار: ری ۲۳/۶
حسین نجار ساری ۲۷۶/۲
حسین نجار و اسانی ۲۷۶/۲
حسین ندیم نسایی ۳۱/۶
حسین نظامی شیرازی ۲۷۲/۲
حسین نویختی ۶۸/۶
حسین نوربخش: پردی ۴۴/۶
حسین ناز اصفهانی طباطبایی ۷۹/۶
حسین نیشابوری ۸۷/۶
حسین واعظ پردی ۱۰۶/۶
حسین وحدت و شمس ۱۰۳/۶
حسین هروی ۱۳۴/۶
حسین همت اصفهانی ۱۲۵/۶
حسین همت شیرازی ۱۴۵/۶
حسین هنگ آفرید ۱۵۰/۶
حسین یاحقی ۵۲/۶
حسین کاشانی ۲۸۱/۲
حسین سبیری ۲۵۸/۳

- حبیط اصفهانی ۲۸۴/۲
حقن حوساری ۲۸۴/۲
حقیری توبری ۲۸۵/۲
حقیری همدانی ۲۸۵/۲
حکیمی شیرازی ۲۸۶/۲
حکیم بن احمد ۱۶۲/۱
حکیم بن شمس ۲۸۸/۲
حکیم عبدالله راجب قلی ۸۳/۳
حکیم لایق بلخی ۹۸/۵
حکیم محمود سمیعی ۲۵۱/۳
حسینی اردبیلی ۲۹۲/۲
حماد بن ایرادیم صفاری بخاری ۴۵/۴
حماد بن - حقای حراسانی ۳۲۱/۲
حماد موصی ۲۹۳/۲
حمدالله بن سیخ مرشد کاتب ۲۹۲/۲
حمدالله بن مصطفی ۲۹۳/۲
حمدالله حلاجی ۲۹۳/۲
حمدالله بواسانی ۲۹۳/۲
حمدالله مشکوفی تهرانی ۲۹۲/۲
همدون قضاار میشابری ۳۵۷/۲
حمد همدانی ۱۲۸/۶
حمزه اصفهانی ۲۹۲/۲
حمزه علوی اصفهانی ۱۹۵/۲
حمزه کامی ۲۴/۵
حمزه گلانی اصفهانی ۹۱/۵
حمزه همی تیشابوری ۲۲۱/۵
حمزه بن عبدالعزیز دیلمی طبرستانی ۵۵/۲
حمزه بن محمد ۲۹۴/۲
حمزه بن محمد علوی ۲۹۴/۲
حمزه بن یوسف سمیعی قرشی جرجانی ۲۶۴/۳
حمید اصفهانی ۲۹۵/۲
حمیدالدین بخاری ۲۹۵/۲
حمیدالدین مازکی ۲۹۵/۲
حمیدالدین حمیدی بلخی ۲۹۵/۲
حمید حامد توبری ۹/۲
حمید بن تقی ۲۴۲/۲
حمید صدای توبری ۱۱/۲
حمید سپهری ۲۰۵/۳
حمید همدانی ۲۹۵/۲
حسین بادغیسی ۲۹۵/۲
- حیات ۲۹۸/۲
حیات جهان باقی کولابی ۱۶/۲
حیات خادم اتونی ۵۱/۱
حیاسی کاشانی ۲۹۸/۲
حیدر آقاسی وزیراف درندی ۲۲/۳
حیدر آملی ۷۰/۱
حیدر ابراهیم حسینی ۲۹۸/۲
حیدر اسدوار محبیه تهرانی ۲۶۴/۵
حیدر بن محمد برهان قدیس هروی ۵۳/۲
حیدر پیگ آلیس توبری ۳۰۵/۱
حیدر پیگ خصال هروی ۳۲۸/۲
حیدر توسی ۲۹۹/۱
حیدر حسینی ۲۹۹/۲
حیدر داری ۷۸/۳
حیدر زارادی ۲۹۹/۲
حیدر صیوخی غراسانی ۲۶/۴
حیدر طهماسبی کاشانی ۱۱۹/۲
حیدر عطایی چهرودی شیرازی ۸۷/۲
حیدر علی ۳۰۰/۲
حیدر علی اشایی اصفهانی ۴۱۰/۱
حیدر علی حاجت شیرازی ۲۲۸/۴
حیدر غنی ناپس اردبیلی ۲۵۱/۴
حیدر علی کمالی اصفهانی ۵۶/۵
حیدر علی مجلسی ۱۲۵/۵
حیدر علی محمد اردستانی ۳۰۱/۲
حیدر علی نقاس ۳۰۱/۲
حیدر علی شایبانی ۳/۲
حیدر قلی ۳۰۱/۲
حیدرقلی پیرشاه ۱۴۱/۲
حیدرمن مراد کاپس کرمانشاهی ۲۱۸/۳
حیدر قلی میرزا ۳۰۱/۲
حیدرقلی میرزا خاور قاجار ۳۱۶/۲
حیدر قلی ۲۹۹/۲
حیدر کاشی ۲۹۹/۲
حیدر گندهموس ۸۶/۵
حیدر موسوی موس ۲۹۹/۲
حیدر نقاس ۳۰۰/۲
حیدر هروی ۳۰۰/۲
حیدر توبری ۳۰۱/۲
حیدر یزدی ۳۰۰/۲

- حیدری سیروازی ۲۰۲/۲
 حیدری همدانی ۳۰۲/۲
 سهران اسمعانی ۳۰۲/۲
 حیدر شیبلی ۳۰۲/۲
 حیرتی لعلی ۳۰۲/۲
 حیرتی حوی ۲۰۲/۲
 حیوتی لژی ۳۰۲/۲
 حبی سارچی ۳۰۲/۲
 خاتمی تیری ۳۰۵/۲
 خاتمی شهیدی ۳۰۵/۲
 خاتمی هروی ۳۰۵/۲
 خادم فیری ۳۰۷/۲
 حارکی اسمعانی ۳۰۸/۲
 حاطری کاشانی ۲۰۹/۲
 عاقابی خلخالی ۳۰۹/۲
 خاککی بنی ۳۰/۲
 خاککی کوسری ۳۱۲/۲
 خالد بن روح ۳۰۲/۲
 خالد کر ۳۰۲/۲
 خالد مروروی ۳۲۰/۵
 خالدی حصاری ۲۱۲/۲
 خاموشی هاشمی ۲۱۴/۲
 خان احمد حبیبی ۲۱۴/۲
 خان احمد میری ۲۷۶/۳
 خان احمد گیلانی ۳۱۴/۲
 خان بابا احمد بخیاری ۳۴۳/۱
 خانیانای ایزدی ۳۲۴/۱
 خانیانای بیانی ۹۶/۲
 خانیانای طباطبائی تائیدی ۹۵/۲
 خاندان مشد ۲۳۹/۵
 خاتوند خانن سوران ۳۱۴/۲
 خبازاده خاتم جمالی تری ۲۰۸/۲
 خداد محمد مذکب ۳۱۵/۲
 خاتم کرچک ۳۱۲/۲
 خان میرزای صفوی ۳۱۵/۲
 خاوری قاسمی ۳۱۶/۲
 خاوری تری ۳۱۷/۲
 خوری سمرقندی ۳۱۷/۲
 خبازی پیشابروی ۲۱۸/۲
 خداداد حکاک ۳۲۰/۲
 خداداد خان ند ۳۲۰/۲
 خداداد اسمعانی اندجانی ۲۰۳/۲
 خداداد رحیم آدیانی ۱/۲
 خداداد ۳۲۰/۲
 خدادادی نایب حوی ۱۳۶/۲
 خداداد ۳۲۰/۲
 خداداد هیری ۳۲۰/۲
 خدیجه کاشی ۲۲۱/۲
 خراسانی عخان لاری ۲۲۲/۲
 حرمی دیویری ۳۲۱/۲
 حرم قراچه‌دهی ۲۲۵/۲
 حرمی تیری ۲۲۶/۲
 خرمی آفری ۷/۱
 خسرو تاراج شیرازی ۱۲۵/۲
 خسروخان مستنجی ۳۲۶/۲
 خسرو وریه ۱۳۶/۲
 خسروی خراسانی ۳۲۷/۲
 خسروی بی ۳۲۷/۲
 خصال کاشانی ۳۲۸/۲
 خصلتی اسمعانی ۳۲۸/۲
 خصلتی مبلرووی داری ۳۲۸/۲
 خصلتی اسرآبادی ۳۲۸/۲
 خصلتی ترویی ۳۲۹/۲
 خصلتی لاری ۳۲۹/۲
 خصلتی گجراتی ۳۳۰/۲
 خلاصی کاشانی ۳۳۲/۲
 خلخالی ۳۳۲/۲
 خلف آل منصور ۶۷/۱
 خلف بن عبدالعزیز حوی ۲۹۶/۲
 خللی تیری ۳۳۳/۲
 خللی شوشتری ۳۳۳/۲
 خدیجه محمد طاهر حبیبی رجانی ۳۲۵/۲
 خلیل ۳۲۵/۲
 خلیل آملی ۲/۱
 خلیل الله ۳۳۵/۲
 خلیل الله پیرای بدخشانی ۱۱۰/۲
 خلیل الله شاه هراتی ۳۲۵/۲
 خلیل الله صوری ۲۲/۲
 خلیل الله وجه الدین ۱۰۳/۲
 خلیل بن حسن محمد علی ۳۳۵/۲

- حلیل یگ بیات ۳۳۶/۲
حلیل یگ معمار ۳۴۶/۴
حایل درین شیرزی ۱۳۰/۳
حایل نبیری ۱۲۰/۲
حایل نبوی ۳۳۶/۲
حایل بهرامی بختی ۱۶۸
حایل بهاس ۳۳۶/۲
حایل خلیفائی ۳۳۶/۲
حایل زرگر دشتی ۱۵۷/۳
حایل سعید کور علی ۲۲۹/۳
حایل سلطان گورکانی ۳۳۷/۲
حایل ظاهری ۱۲۲/۳
حایل ترزی ۲۵۲/۴
حایل کاتب سزای ۳۳۶/۲
حایل کمزای ۵۷/۱۵
حایل نجوئی ۳۲۷/۲
حایل همدانی ۳۳۷/۲
حو حکمی ۳۳۸/۲
حو حکمی شریف شیرازی ۳۳۸/۲
حواجه بهرامی ۳۳۹/۲
حواجه میر یگ مهرداد ۳۳۹/۲
حواجه جان سیلوانی ۳۳۸/۲
حواجه جان خرمی ۱۱۱/۲
حو حه خیرجه ۳۴۱/۲
حواجه سادمان ۳۴۰/۲
حواجه ساه ترمذی ۱۴۸/۲
حواجه شمس الدین محمد حرمی ۲۱۷/۲
حواجه علی سیاه پرتی ۳۴۰/۲
حو حه محمد کیک ۳۴۰/۲
حواری تبریزی ۳۴۲/۲
حوارند سالک بن میرک ۳۴۶/۲
حوار کاتب هروی ۳۴۷/۲
حوار شاه بن بیاد حسینی ۳۴۷/۲
حورشید سلا ۳۴۷/۲
حوشوار ۳۴۸/۲
حوش همدانی ۳۴۹/۲
حیرالدین ۳۵۳/۱
حیری ۳۵۳/۲
حیری تبریزی ۳۵۳/۲
حاراب جوای میریزی ۲۱۶/۲
حاراب شعل اسیر بهمنیاری ۲۷۲/۱
حاراب هرمز دیار ۲/۳
حاهی افغانی آوی ۷۶/۱
حاور کی حسینی ۱۵/۳
حاورد ۱۶/۳
حاورد اسمعانی ۱۶/۳
حاورد افغان سوشری ۲۸۰/۱
حاورد بوردی ۴۹/۲
حاورد بلخی ۱۶/۳
حاورد بتاکی ۶۰/۲
حاورد بن دیار قشیری ۹۲/۱
حاورد بن علی ظاهری اصلهاس ۲۲/۲
حاورد بیوای مشهدی ۱۱/۲
حاورد پیرلیا ۱۲۸/۲
حاورد شیرازی ۱۷/۳
حاورد مشی راد ۲۹۶/۵
حده عمر ورشی ۱۳۸/۳
حودی افسار ۲۲/۳
حوریش احمد ۲۲/۳
حوریش محمد خوانساری ۲۶/۳
حوریش بابا علی خوشمندان سپهری ۳۴۸/۲
حوریش تربتی ۲۵/۳
حوریش حسن ۲۵/۳
حوریش حسین ۲۵/۳
حوریش حسین مذهب شیرازی ۲۶/۲
حوریش حسین نوا ۶۴/۲
حوریش حنیفی ۲۶/۲
حوریش سرخسی ۲۶/۲
حوریش شمس کاتب ۲۶/۳
حوریش عبدالمجید طالقانی ۲۷/۳
حوریش عیدی یخداویی ۲۷/۳
حوریش علی ۲۸/۳
حوریش علی یوزجانی ۲۸/۳
حوریش علی شماع ۲۸/۳
حوریش علی قاپی ۲۸/۳
حوریش علی مشهدی ۲۸/۳
حوریش علی هروی ۲۸/۳
حوریش غیاث ۲۸/۳
حوریش قاسم قاسمی ربی ۳۲۵/۴
حوریش فرمانی کوهسره ۲۸/۳

- درویش کهن تبریزی ۲۸ / ۳
 درویش محمد بهلول پردی ۱۲۵ / ۲
 درویش محمد خراسانی ۲۶ / ۳
 درویش محمد کاتب ۲۹ / ۳
 درویش مشهدی ۲۹ / ۳
 درویش مقصود تبریزی ۲۹ / ۳
 درویش منصور سبزواری ۲۹ / ۲
 درویش ناصر بهادر بی ۷ / ۶
 درویش داله هروی ۱۰۰ / ۶
 درویش محمد ۲۹ / ۳
 درویش شمس ۲۹ / ۳
 دصیح بن احمد سجری بغدادی ۲۰۷ / ۳
 حشاه خاتون ۴۱ / ۳
 حسین پروانی ۴۲ / ۳
 دوائی سبزواری ۲۴ / ۳
 دوست علی هروی ۴۷ / ۳
 دوست محمد ۲۶ / ۳
 دوست محمد تبریزی ۴۵ / ۳
 دوست محمد بن نظام الملک ۲۶ / ۳
 دوست محمد حاکمی سبزواری ۲۴۲ / ۲
 دوست محمد خیابانی ۲۶ / ۳
 دوست محمد دیوانه ۴۶ / ۳
 دوست محمد هودی هروی ۴۷ / ۳
 دوست محمد گراشانی هروی ۲۶ / ۳
 دوستی صومدی ۲۷ / ۳
 دراب جهانگیری ۲۹ / ۳
 درانشاه سمرقندی ۲۹ / ۳
 دیباجی سمرقندی ۵۳ / ۳
 دیری قمی ۵۴ / ۳
 دیلمی قزوینی ۵۶ / ۳
 دیوانه بدخی ۵۹ / ۳
 دیوانه نقاش تبریزی ۶۰ / ۳
 دیوانه پشایوری ۶۰ / ۳
 دانی کبابی قمی ۶۱ / ۳
 دانی هروی ۶۱ / ۳
 دیباج الله ۶۱ / ۳
 دیباج الله بهرور ۹۱ / ۲
 دیباج الله منای شهیدزادی ۴۶ / ۲
 دیباج الله مصلاتی ۱۵ / ۵
 دیباج الله منصوری رشتی ۲۹۹ / ۵
 دیباج قه موسوی خراسانی ۳۰۲ / ۵
 دولتمدار خان حمیری ساوسی ۲۰۰ / ۲
 دولترن حیدری قزوینی ۶۶ / ۳
 دولتی تونی ۶۵ / ۳
 دولتی جامی ۶۶ / ۳
 دهمی کابی ۶۷ / ۳
 دهمی پردی ۶۷ / ۲
 راجه کوهستانی ۶۹ / ۳
 رایحه ست المراء ۲۰۶ / ۳
 رایحه قزندی ملکی ۶۹ / ۳
 رازی اصفهانی ۷۸ / ۳
 رازی سبزواری ۸۰ / ۳
 رازی شیرازی ۸۰ / ۳
 راشدی ۸۱ / ۳
 رستمی ۸۵ / ۳
 راسی اردوبادی ۸۶ / ۳
 راجب اصفهانی ۸۸ / ۳
 راجی مشهدی ۹۰ / ۳
 ربیع انصاری ۷۹ / ۲
 رجاء نقادی هروی ۲۳۷ / ۲
 رجیع ۹۲ / ۳
 رجیمی تبلی سبزواری ۱۴۱ / ۲
 رجیمی تبلی شیرازی ۱۴۹ / ۲
 رجیمی حکاک ۹۲ / ۳
 رجیمی گنزار اصفهانی ۷۹ / ۵
 رجیمی مهدی ۹۲ / ۳
 رجیمی واحد بیوری ۹۴ / ۶
 رحمان قلی ۹۳ / ۳
 رحمت الله اقا شیخ کرمانی ۵۲ / ۱
 رحمت الله مصطفوی ۲۵۲ / ۵
 رحمتی اصفهانی ۹۲ / ۳
 رحمتی بیوری ۹۲ / ۳
 رحیمی روکش لاهیجی ۹۲ / ۳
 رحیم ۹۵ / ۳
 رحیم ابوالحسن پشما چندی ۱۶۱ / ۶
 رحیمای قاری ۹۵ / ۳
 رحیم بیدل شیرازی ۹۰ / ۲
 رحیم خان مشیرالاطباء بهمنی تبریزی ۹۳ / ۲
 رحیم دکی ۹۵ / ۳
 رحیم روشیا ۱۳۸ / ۳

- رحیمزاده، ارژنگ / ۳ / ۹۵
 رحیم صداری / ۴ / ۶۴
 رحیم عابدی / ۶ / ۱۳۱
 رحیم عباسی / ۲ / ۹۶
 رحیم علی‌آبادی / ۲ / ۹۶
 رحیم حرانه / ۳ / ۹۵
 رحیم، مرشد کرمانی / ۳ / ۹۵
 رحیم دانی / ۴ / ۳۳۵
 رحیم کشانی / ۳ / ۹۶
 رحیم کمانچه‌کش / ۳ / ۹۶
 رحیم مایل یوجردی / ۵ / ۱۲۲
 رخصت بیروزی / ۳ / ۹۷
 رب مدحت / ۳ / ۹۹
 رستم بن سالار بن محمد / ۳ / ۹۹
 رستم بیک ثباتی / ۳ / ۹۹
 رستم خوریانی / ۲ / ۲۲۷
 رستم سرفندی / ۲ / ۹۹
 رستم علی / ۳ / ۹۹
 رستم همت خراسانی / ۳ / ۹۹
 رستم صی شامی / ۳ / ۰۰
 رستم میرزا قزاقی صفوی / ۴ / ۲۷۷
 رستم یردی / ۲ / ۱۰۰
 رستمی سرفندی / ۳ / ۱۰۰
 رمیدی باقی / ۳ / ۱۰۲
 رمیدی رستم‌داری / ۲ / ۱۰۴
 رشیدالدین فضل‌الله حسینی / ۲ / ۱۰۶
 رشیدالدین محمد اسماعیلی / ۳ / ۱۰۵
 رشیدالدین وطواط / ۳ / ۱۱۷
 رشید ساحل بهبودی / ۲ / ۱۸۸
 رشید فرزند یزدشیر امانت / ۱ / ۲۹۵
 رشید کازرونی / ۳ / ۱۰۸
 رشید کشانی / ۳ / ۱۰۸
 رشید ووالجی / ۱۶ / ۱۷
 رشیدی اصفهانی / ۳ / ۱۸
 رحب آذرخش / ۱ / ۲۰
 رحب آریان / ۳ / ۱۱۱
 رضا افشار روشن یزدی / ۳ / ۱۳۹
 رضا بیضا قربانی / ۲ / ۱۰۹
 رضا پورمداریان / ۲ / ۱۲۶
 رضا خانی / ۱ / ۴۹
 رضاخان تمکین کرمانی / ۴ / ۱۵۸
 رضا خاند عکاس‌باشی اقبال السلطنه / ۱ / ۲۷۷
 رضا جوانی / ۲ / ۱۰۹
 رضا دریبی اصفهانی / ۳ / ۳۰
 رضا دکتر / ۵ / ۳۳۰
 رضا راشی پروتجانی کازرونی / ۳ / ۸۵
 رضا وحشانی / ۲ / ۹۷
 رضا و سنگار / ۳ / ۹۹
 رضا وصالی بروی / ۲ / ۱۱۶
 رضا وواهبی / ۳ / ۱۲۹
 رضا وزجانی / ۳ / ۱۲۹
 رضا روزبه / ۲ / ۱۳۵
 رضا ریشارخان / ۲ / ۱۴۸
 رضا و رگر اصفهانی جریزی / ۳ / ۱۵۷
 رضا صید اصفهانی / ۲ / ۲۷
 رضا شیرازی / ۲ / ۱۰۹
 رضا صابر دیلمانی / ۴ / ۲
 رضا صدر / ۴ / ۳
 رضا صدوقی خسروشاهی / ۴ / ۳۹
 رضا مدین الحکماء / ۴ / ۳۹
 رضا صدیق خجوری / ۴ / ۴۰
 رضا عظیم‌لقا پروانی اربع‌الدوله / ۱ / ۲۳۲
 رضا صراف تبریزی / ۴ / ۲۱
 رضا صفوی گلپایگانی / ۴ / ۵۲
 رضا سخی میا / ۴ / ۵۵
 رضا مسیمی / ۴ / ۵۷
 رضا طنبوری / ۱ / ۴۹
 رضا عباسی / ۳ / ۱۰۹
 رضا عیاشاد تأیید گمباری / ۲ / ۱۳۲
 رضا علی دانی شیرازی / ۴ / ۲۷۲
 رضا عینزاده / ۴ / ۲۰۸
 رضا فاریابی / ۳ / ۱۱۰
 رضا فاضلی / ۴ / ۲۵۷
 رضا فانی اصفهانی / ۳ / ۲۶۰
 رضا فرید علی اشرف / ۳ / ۱۰۹
 رضا قهپور / ۴ / ۲۰۱
 رضا میرزایزدی / ۴ / ۳۱۱
 رضا قلی / ۳ / ۱۰
 رضاقلی آشفته ناصحار / ۱ / ۳۶
 رضاقلی ادیب میرازی / ۱ / ۲۱۹

- رضا علی اقدسی شیرازی ۲۷۷/۱
 رضا علی پرویند حزی اسمعیلی ۵۰/۲
 رضا علی قاریج قمشاهی ۱۳۵/۲
 رضایی خان دیوالمنک هدایت ۸۲/۶
 رضایی خان هدایت طبرستان ۱۳۰/۶
 رضا قلی شاملو ۱۱۰/۲
 رضایی ساموخت می ۲۸۷/۲
 رضایی شقایق سریشی تبریزی ۳۲۶/۳
 رضایی شوقی قزوینی ۳۴۵/۳
 رضایی جمشادی ماجر ۵۷/۴
 رضا قلی ظفر ۱۲۵/۲
 رضاقلی قائم مقامی ۳۱۸/۲
 رضاقلی گلپیر ۷۸/۵
 رضاقلی رحمة نوری مازندرانی ۶۰/۶
 رضاقلی نوری ۲۲۳/۳
 رضا کاشانی ۴۹/۱
 رضا کلوانی ۲۵/۵
 رضا کمال شهرزاد ۳۵۲/۳
 رضا گنجی ۷۷/۵
 رضا گشوراد ۸۱/۵
 رضا طهر ۱۰۲/۵
 رضا سینهد تبریزی ۱۲۷/۵
 رضا مجیری ۱۴۰/۵
 رضا محمد رضا کرباسی ۳۰/۵
 رضا حسینی کاشانی ۲۰۷/۵
 رضا مدحی اسمعیلی ۱۱۱/۲
 رضا مشایخی فرهاد ۲۸۸/۲
 رضا موسوی ۱۱/۲
 رضا وصالی مازندرانی ۱۱۱/۶
 رضا همدانی جمعی ۱۴۹/۶
 رضای قنار ۱۱۱/۳
 رضای قزوینی ۱۱۱/۳
 رضای لاهیجانی ۱۱۱/۳
 رضایی ۱۱۲/۳
 رضایی رشتی ۱۱۲/۳
 رضایی کاشانی ۱۱۲/۳
 رضوان / رمضان هراسانی لیس سامانی ۱۱۲/۱
 رضوی ارمیانی ۲۴/۱
 رضوی اسمعیلی ۱۱۷/۲
 رضوی الدین ۱۱۷/۳
 رضوی الدین ابو عبدالله محمد امامی هروی ۲۹۴/۱
 رضوی الدین ماما قزوینی ۱۱۸/۳
 رضوی الدین ماما قزوینی ۵
 رضوی الدین رضوانشاه ۱۱۳/۳
 رضوی الدین عینی رضوی لالای هروی ۱۱۸/۳
 رضوی الدین عینی مسرندی ۱۱۸/۳
 رضوی الدین محمد شوانساری ۲۴۴/۲
 رضوی الدین محمد خانیش مشهدی ۱۲/۳
 رضوی الدین محمد مسرور قزوینی ۲۳۲/۵
 رضوی الدین محمد بشادوری ۱۱۹/۳
 رضوی الدین مستوفی تبریزی ۱۱۸/۳
 رضوی بلند اقبال شیرازی ۶۹/۲
 رضوی خراسانی ۱۰۷/۳
 رضوی دوزی تبریزی ۱۷۵/۳
 رضوی شیرازی ۱۱۸/۳
 رضوی طالقانی صبح همایون ۶۱/۲
 رضوی لاهیجی ۱۱۹/۳
 رضوی گنجی ۱۱۹/۳
 رضوی ۱۱۹/۳
 رضوی ۱۲۱/۳
 رضوی الدین ابوری قزوینی ۱۲۲/۳
 رضوی الدین حسین کاشانی ۱۲۳/۲
 رضوی الدین محمد رفعت اسمعیلی ۱۲۰/۲
 رضوی الدین محمد رفیع گیلانی ۱۲۱/۳
 رضوی الدین مهران شیرازی ۱۲۲/۳
 رضوی الدین مسعود لسانی اسمعیلی ۲۳/۳
 رضوی نایی ۱۲۲/۳
 رضوی بخاری ۱۲۲/۳
 رضوی خانی ۲۴۱/۲
 رضوی خراسانی ۲۲/۳
 رضوی دستور قزوینی ۳۵/۲
 رضوی شمس‌الدين رشتی ۳۱۱
 رضوی هروی ۱۲۳/۳
 رضوی خان بیدل بیسابوری ۱۱۰/۲
 رضوی امینی ۱۲۲/۳
 رضوی تبریزی ۱۲۴/۳
 رضوی حسینی ۲۴/۳
 رضوی عزیزی ۱۲۴/۳
 رضوی الدین ۱۲۵/۲
 رضوی الدین / ابو محمد الدین ابو محمدی مراغی اسمعیلی ۳/۸

- رکن‌الدین حسین امیر حسینی هروی ۹۷/۱
 رکن‌الدین حسینی آملی ۷۰/۱
 رکن‌الدین صابری هروی ۲۶/۲
 رکن‌الدین علی هروی ۱۳۶/۲
 رکن‌الدین عمیدی سمرقندی ۲۱۷/۲
 رکن‌الدین کرمانی ۱۲۶/۳
 رکن‌الدین محمد خوافی ۲۴۳/۲
 رکن‌الدین مختار ۱۲۵/۳
 رکن‌الدین مسعود رکن شیرازی ۱۲۵/۳
 رکن‌الدین مسعود رکنی کاشانی ۱۲۶/۳
 رمزی اصغری ۲۶/۲
 رمزی تبریزی ۱۲۲/۲
 رمزی حسینی ۱۲۷/۳
 رمضان شامخ ۱۲۷/۳
 رمضان طلائع اصغری ۱۱۳/۲
 رمضان علی ۱۲۷/۳
 رمضان‌علی برهان کمانی خراسانی ۴۴/۵
 روسک گریگورین ۷۵/۵
 روح‌الله خانی اردکانی ۳۰۵/۲
 روح‌الله خالقی ۳۱۳/۲
 روح‌الله سیحی حسینی هروی ۲۷۸/۲
 روح‌الله مصطفوی موسوی امام خمینی ۲۸۷/۱
 روح‌الله منشی ۱۲۸/۳
 روح‌الله میرکا خراسانی ۲۲۹/۵
 روحانی تبریزی ۱۲۰/۳
 روح‌عطار ۱۳۲/۳
 روحی نازجانی ۳۲/۳
 روحی باوری خراسانی ۱۳۲/۳
 روحی بخاری ۲۲/۲
 روحی روی ۲۲/۳
 روحی سارچی ۲۲/۳
 روحی سمرقندی ۱۳۲/۳
 روحی شامستانی ۲۲/۳
 روحی مازندرانی ۱۳۳/۴
 روحی ولوالهی ۱۳۳/۳
 وحی حسینی ۳۲/۳
 روزبه ۳۵/۳
 روزبهان علی حسینی ۱۳۶/۳
 روزبهان صبری اردستانی ۲۲/۴
 روزبهان کبیر مصری ۱۳۲/۳
 روزه شیرازی ۱۳۷/۳
 روزه کاتب شیرازی ۱۳۷/۳
 روزه نکس لاهوری ۱۳۷/۳
 روشن صمیر ۱۳۸/۳
 روشنی حسینی ۱۳۹/۳
 روغنی استرآبادی ۱۳۹/۳
 روغنی مشهدی ۱۴۰/۳
 رهایی سیرواری ۱۳۲/۲
 رهایی مازندرانی ۱۳۲/۳
 ریاضی صمدی ۱۴۸/۳
 ریاضی مهملانی ۱۴۶/۲
 ریحان‌الله پروجندی ۲۶/۲
 رادرو دومی ۱۴۹/۳
 زاهد قهستانی ۲۷۶/۴
 زاهد بیگ افشار زاهد شیرازی ۱۵۰/۲
 زاهد علی سمن لاری ۲۱۰/۳
 زاهده حایوب ۱۵۱/۳
 زاهدی ۵۰/۳
 زاهدی پیشگیری ۸۸/۶
 زاهدی اصغری ۱۵۳/۳
 زاهدی مشهدی ۱۵۳/۳
 زاهدی پردی ۱۵۳/۲
 زبیده خاتم جهان قاجار ۲۱۸/۲
 زجاجی چرمی تبریزی ۱۵۴/۲
 زحری اصغری ۱۵۴/۲
 زشت ۱۵۵/۳
 زوشن بهر ۱۵۶/۳
 زوشن ۱۵۸/۳
 زهر بن هدیل عبیری اصغری ۲۱۹/۳
 زکریا بن یحیی زکریه هروی ۱۶۱/۳
 زکریا دلویه ۴۲/۳
 زکریا قزوینی ۳۵۱/۴
 زکریا لؤلؤی بلخی ۱۰۹/۵
 زکریا پردی ۶۱/۳
 زکی قدیم مشهدی ۲۲/۶
 زکی حسینی ۱۶۲/۳
 زکریا تبریزی ۶۲/۳
 زکریا لاری ۶۲/۳
 زکریا هروی ۱۶۳/۲
 زکریا قاضی ۱۶۳/۲

- رمانا راضی اردستانی اصفهانی ۸۲/۳
 رمان اصفهانی ۱۶۳/۳
 رمان شیرازی ۱۶۳/۳
 رمانی آملی ۱۶۳/۳
 رمانو یردی ۱۶۴/۲
 رسوبه لئاد بشابوری ۹۹/۵
 رنادهخت شیرازی ۱۷۴/۳
 رند وکیلی ۱۷۴/۲
 رند دل ساوجی ۱۷۴/۳
 رنگ شیرازی ۱۷۲/۳
 هر جانلری کد ۶۶/۵
 رهوا خانم ۱۷۶/۳
 رهبری شیرازی ۱۷۶/۳
 رید قمری حرمانی ۳۶۶/۴
 رینی ۱۷۷/۳
 ریتون ۱۷۷/۳
 رید بن علی فائوس قسوی ۲۵۱/۴
 رید بن محمد بیهمی ۱۱۲/۲
 ریوکی هروی ۱۷۸/۳
 رید شیرازی ۱۶۸/۳
 رین الدین نوزقی هروی ۲۳۳/۱
 رین الدین حامی ۱۸۱/۲
 رین الدین حتی اصفهانی ۲۱۰/۲
 رین قدیس سفید طلی ۲۲۷/۳
 رین الدین سیستانی ۱۷۹/۲
 رین الدین محمد فوجانی ۱۳/۲
 رین الدین علی خطار ۱۸۵/۲
 رین الدین هنی هروی ۲۶/۲
 رین الدین محمد عطار حمدانی ۱۸۶/۴
 رین الدین نظری ۱۸۰/۳
 رین الدین وفایی حوایی اکبرآبادی ۱۱۴/۶
 رین الدین یردی ۱۸۱/۲
 رین الدین ۱۸۰/۳
 رین الدین بشوری ۲۱
 رین الدین حوند گلپایگانی ۱۱۰/۱
 رین الدین نوری اصفهانی ۴۲/۱
 رین الدین ابراهیمی ۸۷/۱
 رین الدین اشرف الملک اصفهانی ۲۵۷/۱
 رین الدین اصفهانی ۱۸/۲
 رین الدین افشار ۱۸۱/۳
 رین الدین پروجودی ۱۷۸/۳
 رین الدین بن محمد رحیم ۱۸۰/۳
 رین الدین بن محمد رضا ۱۸۰/۳
 رین الدین پیخود اصفهانی ۹۸/۲
 رین الدین پین یردی ۱۰۶/۲
 رین الدین قسری ۱۸۱/۳
 رین الدین تمکین شیرازی ۵۸/۲
 رین الدین جرجانی ۱۸۱/۲
 رین الدین حایری هروی ۲۴۶/۲
 رین الدین حسینی ۱۸۱/۲
 رین الدین خاموش اصفهانی ۳۱۳/۲
 رین الدین خان کاشانی ۱۸۱/۳
 رین الدین خان کاشانی ۱۸۱/۳
 رین الدین حواسازی ۳۲۵/۲
 رین الدین حواسازی ۱۸۲، ۱۷۹/۳
 رین الدین رحمت عینشاه شیرازی ۹۲/۳
 رین الدین رحمت هارونی ۱۲۳/۲
 رین الدین سرمدی ۲۱۷/۳
 رین الدین سیستانی ۱۸۲/۳
 رین الدین شهرستانی ۱۸۲/۳
 رین الدین شیرازی ۵۷/۲
 رین الدین شیرازی ۸۲/۳
 رین الدین طبیب اصفهانی ۱۰۴/۲
 رین الدین هرنود محمد رضا ۱۸۰/۲
 رین الدین نورش ۲۸۴/۴
 رین الدین فرهنگ نایی ۲۸۹/۴
 رین الدین فانی ۲۳۷/۴
 رین الدین فرویدی ۱۸۲، ۸۳
 رین الدین کیانی نژاد خالقی ۱۸۰/۳
 رین الدین محلاتی ۱۸۲/۳
 رین الدین مزاحی ۲۱۱/۵
 رین الدین منشی نردودی طوسی ۲۹۶/۵
 رین الدین مؤمن ۳۰۵/۵
 رین الدین ناصر نسی ۱۲/۶
 رین الدین واثق فارسی ۱۰۰/۶
 رینیب ۱۷۸/۳
 رینیب بیگم اصفهانی ۱۷۸/۲
 رینیب سلطان ۱۷۸/۳
 رینیب صدرقه ۲۸/۴
 رینیب ملک اعتصامی نهرانی ۱۷۹/۳

- ربیع بیانی ۱۷۹/۳
ربیع الدین اصفهانی ۱۸۲/۳
ربیع مدظب ۱۸۴/۳
ربیع لاهیجی ۱۸۴/۳
ربیع سلطان عبدالسلطنته ۲۲۰، ۴
زآله اصفهانی ۱۸۵/۳
سابق اصفهانی ۱۸۷/۳
سحرری مروزی ۱۸۸/۳
ساعو تبریزی ۱۹۰/۳
ساعوی هروی ۱۹۰/۳
سالی جواهری مشهدی ۱۹۰/۳
سالی هروی ۱۹۱/۳
ساکت فارسی ۹۲/۳
ساکتی سمرقانی ۹۲/۳
ساکتی سمرقانی ۱۹۲/۳
سال به بن ابراهیم ۱۹۳/۳
ساکت الدین محمد بودی ۱۹۲/۳
سالک بن سعد ۱۹۳/۳
سالک تبریزی ۱۹۳/۳
سالک یزدی ۱۹۴/۳
سالم هروی ۱۳۵/۶
سامری تبریزی ۹۶/۳
سام میرزا و هراتی قاجار ۱۱۳/۳
سام میرزا صفوی ۹۶/۳
سایه مشهدی ۱۹۹/۳
سایل همدانی ۱۹۹/۳
سایه حرانی ۱۹۹/۳
سایه هراتی ۱۹۹/۳
سایه خوشی ۱۹۹/۳
سایه هروی ۲۰۰/۳
سبحانعلی قانی ۳۳۷/۴
سیحان وردی حاض یزدی ۳۱۳/۴
سپهری هراتی ۲۰۵/۳
مشاور ۲۰۵/۳
مشاور نقاش تبریزی ۲۰۶/۳
ستی مساه خاتم ۲۰۷/۳
سحرری اردستانی ۲۱۰/۳
سحرری نهری ۲۱۰/۳
سحرری حواساری ۲۱۰/۳
صحنی نقاش کرمانی ۲۱۱/۳
سجی واری ۲۱۱/۳
سیدالدین عینی هروی ۲۱۳/۲
سیدالدین محمد اعور ۲۱۲/۳
سیدالدین منزلی ۲۱۲/۳
سید طیب گلانی ۲۱۳/۲
سید ذبیحی ۲۱۳/۳
سراج ۲۱۴/۳
سراج اصفهانی ۲۱۴/۳
سراج الدین ابومعقوب سکاکی خوارزمی ۲۲۹/۳
سراج الدین مساطی سمرقانی ۵۷، ۲
سراج الدین بلخی ۶۸/۲
سراج الدین حسین عارف یگی ۱۳۲/۴
سراج الدین سگری ۲۱۵/۳
سراج الدین هروی آملی ۲۶۵/۴
سراج الدین محمد لاهوری ۲۱۵/۲
سراج الدین یزدی ۲۱۵/۳
سراج نقاش گلب گلی ۲۱۴/۳
سرکش ۲۱۹/۳
سروزی حواساری قمی ۲۲۰/۳
سرور بن عبدالله ۲۲۰/۳
سرور دهکمه محمدرضا لاهیجانی ۲۲۱/۵
سرور یزدی ۲۲۲/۳
سروی یزدی ۲۲۲/۳
سی ترشیری ۲۲۲/۳
سیح مروزی ۲۲۰/۵
سعد الدین ۲۲۳/۳
سعدالدین ابومصور محمد بن مظفر شیرازی ۲۲۲، ۴
سعدالدین احمد بخاری سمرقانی ۲۲۰/۳
سعدالدین رخاوی خوافی ۲۲/۳
سعدالدین کارروسی ۲۲۳/۳
سعدالدین محمد راقم مشهدی ۸۴/۳
سعدالدین مسعود نقاشانی ۱۵۱/۴
سعدالدین نزاری لاهستانی سمرقانی ۳۳/۶
سعدالملک سائلی قزوینی ۱۹۹/۳
سعد بن عبدالله قمی ۲۶۷/۴
سعد بن عینی زبانی ۱۶۵/۳
سعد به ۲۲۶/۲
سعدگل شیرازی ۲۲۶/۳
سعد ۲۲۵/۳
سعد یزدی ۲۲۶/۳

- سعید بن احمد غیاث بشاربوری ۲۲۳/۳
 سعید بن اسماعیل ابوعثمان حیری بشاربوری ۱۷۶/۱
 سعید بن سهل منکی بشاربوری غوربوری ۳۵/۴
 سعید بن محمد ابورشید بشاربوری ۱۶۴/۱
 سعید بن محمد صیرفی اصفهانی صمدار ۶۷/۴
 سعید بن مظفر باجری ۶
 سعیدخان ۲۶۷/۳
 سعید خان انصاری گرمزی ۲۲۷/۳
 سعیدخان حکیم قصبی ۲۹۰/۲
 سعید سمنانی ۲۴۴/۲
 سعید سنجی ۲۵۹/۲
 سعید فرش هروی ۲۴۶/۴
 سعید قصاب کاشانی ۲۵۲/۲
 سعید قطب راوندی ۲۶۲/۲
 سعید جمشیدی ۲۲۷/۲
 سعید کارونی ۶/۵
 سعید کاعدی سرقدی ۲۰/۵
 سعید محرابی کرمانی ۴۴/۵
 سعید مروری ۲۱۳/۵
 سعید مسیحی ۲۳۹/۵
 سعید هیمی ۶۰/۶
 سعید یثی بشاربوری ۹۱/۶
 سعید هومری ۱۳۲/۶
 سعید آبادی ۲۲۹/۳
 سکوتی اصفهانی ۲۳۰/۳
 سکینه بیگم عفت منابه شیرازی ۱۸۸/۴
 سکینه خانم ۲۲۰/۲
 سکینه عفت آغازی شیرازی ۲۰/۱
 سلامه کاشانی ۲۳۰/۳
 سلامی اصفهانی ۲۳۰/۳
 سنجو شاه سلجری ۲۳۱/۳
 سلطان ابراهیم گورکانی ۲۳۲/۳
 سلطان احمد ۳۳۲/۳
 سلطان احمد جلایر ۲۳۲/۳
 سلطان الهمای غوربانی ۲۳۵/۳
 سلطان القزاقی قزوینی ۲۳۸/۳
 سلطان بوین چلایر نیکسی ۲۳۳/۳
 سلطان بایزید دوری هروی ۲۵/۲
 سلطان حاجیه ۲۳۳/۳
 سلطان حبیبی ۲۴۳/۲
 سلطان حسین دانه گادی ۳۲/۲
 سلطان حسین نومی ۲۲۳/۳
 سلطان حسین مهم ف طائسی گیلانی ۳۳/۶
 سلطان حسین هروی ۲۳۳/۳
 سلطان حمید ۲۳۴/۲
 سلطان خانم ۲۳۴/۳
 سلطان حدیجه ۲۳۴/۳
 سلطانعلی آق نویسنده ۲۳۵/۳
 سلطانعلی اویسی ۲۳۵/۳
 سلطانعلی بازردی ۲۴۶/۳
 سلطانعلی سپهر مشهدی ۲۳۶/۳
 سلطانعلی شوشتری ۲۲۶/۳
 سلطانعلی شیرازی ۲۳۶/۳
 سلطانعلی فانی ۲۲۶/۳
 سلطانعلی کاتب خوارزمی ۲۳۶/۳
 سلطانعلی گنادی حراسانی ۸۴/۵
 سلطانعلی مجید مروری ساسی ۲۳۷/۲
 سلطانعلی مشهدی ۲۳۷/۳
 سلطانعلی میبای رند شیرازی ۲۴۲/۵
 سلطان قاسار ۲۳۸/۲
 سلطان قلی بیگ آملی حقیقی ۲۷/۱
 سلطانم بانوی صفوی ۲۳۹/۲
 سلطان محمد بدای ۲۵/۲
 سلطان محمد تپندی ۲۴۰/۳
 سلطان محمد بوشی ۲۴۰/۳
 سلطان محمد حیدر ۲۴۰/۲
 سلطان محمد صدیقی استرآبادی ۲۸/۲
 سلطان محمد غامری ۱۳۷/۲
 سلطان محمد عراقی ۲۴۰/۳
 سلطان محمد کاتب ۲۴۱/۳
 سلطان محمد مشهدی ۲۴۱/۳
 سلطان محمد نور هروی ۲۴۱/۲
 سلطان محمود ۲۴۱/۳
 سلطان محمود هروی ۲۴۱/۳
 سلطان محمود کاتب ۲۴۲/۲
 سلطانعلی سلطان ۲۴۲/۲
 سلطان یوسف میر ۲۴۴/۳
 سمنان ۲۴۲/۲
 سمنان آق عسفر ۶۷/۱
 سمنان بحرانی ۲۳/۲

- سیدان حایری اسمعیلی ۲۴۵/۳
 سلمان حسینی نظری ۲۵۹/۲
 سلمان ساوجی ۲۴۵/۳
 سلمان شاه ۲۴۵/۳
 سلمان فارسی ۲۴۵/۳
 سلمان میثابوری ۸۸/۶
 سلمان همدانی ۲۴۶/۳
 سلم بن حسن باروسی ۸/۲
 سلمویه مروزی ۲۴۶/۳
 سلمه بن خطاب براونستانی اردورنانی ۲۷/۲
 سوبی اردستانی ۲۳۷/۳
 سیمان ۲۳۷/۳
 سیمان اسمعانی ۲۴۷/۲، ۵۰/۱
 سیمان امیر قاضی ۲۴۸/۳
 سیمان بن اشمث سجستانی ۲۰۸/۳
 سیمان بن حسن طالب دافغانی ۲۴۸/۳
 سیمان بن داورد طرابلسی فارسی ۱۲۰/۴
 سیمان بن عیدافه ماحوری بحرانی ۲۲/۲
 سیمان بن قاسم ۲۲۸/۲
 سیمان بن معید سنجی ۲۵۸/۳
 سیمان بنوری ۸۲/۲
 سیمان هراسی کمانگر ۹۰/۲
 سیمان سکاکی ۱۶۱/۲
 سیمان حسینی نظری ۹/۲
 سیمان خان ارمی ۲۴۸/۳
 سیمان خان امین پور کر ۵۶/۱۵
 سیمان خان خلف شیرازی ۳۳۳/۲
 سیمان سنجی ۲۴۸/۳
 سیمان اسمان صهرشتی ۴۵/۲
 سیمان صیاحی بیدگل کاشی ۲۲/۴
 سیمان صافی نوری ۲۵۹/۴
 سیمان ندوری بنی ۳۷۰/۴
 سیمان کاتب ۲۴۸/۳
 سیمان یانجی اسمعانی ۲۹۲/۵
 سیمان میرزا فیکتوری ۲۴۷/۱
 سیمان نوری نازداری ۲/۶
 سیمین بن ایوب داری ۷۴/۳
 سلیم قران ۲۴۹/۲
 سلیم قلی ۲۴۹/۳
 سیمین میثابوری ۲۳۹/۳
 سیمین ۲۴۹/۲
 شایب اسمعانی ۲۵۵/۳
 سمیع ریگر ۲۵۵/۳
 سمیع سادات سمرقندی ۱۸۸/۳
 سناءالله شانی ۲۵۵/۲
 صبحانی ۲۵۷/۳
 سحر سلحوقی ۲۵۷/۳
 سجری خراسانی ۲۵۸/۳
 سند کاشانی ۲۵۸/۳
 سنگی غنی بدحشی ۲۵۹/۳
 سرور آراکلیان ۲۲/۱
 سرور آردانی ۶۹/۱
 سهراب ابن عراقیون ۱۱۳/۱
 سهراب بیگ ۲۶۱/۳
 سهراب سپهری کومانی ۲۰۵/۲
 سهراب عالی فارگری ۱۳۶/۴
 سهراب مکر ۲۶۲/۳
 سهل بن عمار عسکی میثابوری ۱۷۰/۴
 سهل بن محمد سجستانی ۲۰۹/۳
 سهل بن محمد صملوکی میثابوری ۴۲/۴
 سهل بن مروان ۱۴۰/۱
 سهل بشری ۲۶۴/۳
 سهل بن عیدافه ۲۶۵/۳
 سیاروش بن احمد ۲۶۹/۳
 سیاروش بیگ گرجستانی ۲۶۹/۳
 سیاروش دافش ۹/۳
 سیدالشمره ۲۲۲/۳
 سید بابا خولمردان ۳۴۸/۲
 سید جلال ۲۷۱/۳
 سید جواد ۲۷۱/۳
 سید حسن عزیزی ۲۷۱/۳
 سید حسینی ۲۷/۳
 سید موسوی ۲۷۴/۲
 سید مهدی ۲۷۴/۲
 سید میرزا ۲۷۴/۳
 سید هاشم ۲۷۵/۳
 سید بهگم ۲۷۵/۳
 سیده نصرت امین ۳۰۳/۱
 سیری سجادینی عربی ۲۷۶/۳
 سیری مروزی ۲۷۶/۳

- سیری مشهدی ۲۷۶/۳
 سیف اسفرنگی ۲۷۶/۳
 سیدالدین عواجیه ۲۷۷/۳
 سیدالدین کرمانشاهی ۳۲/۵
 سیدالدین محمد ۲۷۷/۲
 سیدالدین محمود نقشند ۲۷۷/۳
 سیف الله ردلان ۲۷۹/
 سیف الله کرمانی ۲۷۷/۲
 سیف الملوک شجاعی دهوندی ۳۰۲/۳
 سیفعلی شاه شیرازی ۲۷۸/۳
 سیمای بخاری ۲۷۸/۳
 سیمایی مشهدی ۲۷۹/۳
 سینین دانشور ۱۳/۳
 ذی ۲۸/۲
 شاپور بن سهل ۲۸۱/۳
 شاپور هراسی ۲۸۱/۳
 شاپور کاشانی ۲۸۲/۳
 شادمنگ خانم گورکانی ۲۸۲/۲
 شادی یسارویی ۲۸۲/۳
 شادی محمد ۲۸۲/۳
 شادی محمد وصال هروی ۲۸۲/۲
 شادی نقاش ۲۸۲/۳
 شاهر عباس رمانی ۱۶۳/۲
 شاطر عباس صیوحی قمی ۲۶/۳
 شاکر تهرانی ۲۸۲/۳
 شاکر بخاری ۲۸۲/۲
 شاه اسماعیل صفوی ۱۳۱/۴
 شاه بیگم ۲۸۶/۳
 شاه بیگم صیغالسلطنه قنبار ۷۲/۲
 شاه حسین سانی اصفهانی ۱۹۰/۳
 شاه حسین شیرازی ۲۸۶/۳
 شاه حسین سوبلی ۲۸۶/۲
 شاه حسین مستامی ۲۷۶/۳
 شاه حسین شهیدی هروی ۳۵۰/۲
 شاه حسین معمار اصفهانی ۱۹۰/۲
 شاه خلیل ۲۸۶/۲
 شاهزادی گیلانی ۲۸۷/۳
 شاه رضا تسلیم خراسانی ۵۰/۲
 شاه شیرازی ۲۸۸/۳
 شاهزاد بیگم صفوی ۲۹۰/۳
 شاهزاده چهارتاری ۲۹۰/۳
 شاه شبلی ۲۹۰/۳
 شاه شجاع کرمانی ۲۹۱، ۲۹۰/۳
 شاه صدر دیلمی ۲۹۱/۲
 شاه ظاهر دکنی اصفهانی ۲۹۱/۳
 شاه بهمنیه صفوی ۲۹۲/۲
 شاه عباس اولی ۲۹۲/۳
 شاه عباس ثانی ۲۹۲/۳
 شاه قاسم شیرازی ۲۹۲/۳
 شاه قاسم حص جوش ۳۱۳/۲
 شاه قاسم کاتب ۲۹۳/۳
 شاه قاسم ناجی مشهدی ۱/۶
 شاه قاسمی دیلمی ۲۹۳/۳
 شاه قرنی الوانی قمی ۲۹۴/۳
 شاه کاتبیم ریخت اردبیلی ۶۹/۳
 شاهکی اصفهانی ۲۹۴/۳
 شاهکی قمی ۲۹۴/۳
 شاه محمد ۲۹۵، ۲۹۲/۲
 شاه محمد اشرفی ۲۹۵/۳
 شاه محمد اصفهانی ۲۹۵/۲
 شاه محمد بدخشانی ۲۸۵/۳
 شاه محمد حسینی نوری ۲۹۵/۳
 شاه محمد دوزبجندی ۲۸۷/۳
 شاه محمد ذره‌ای ۲۹۵/۳
 شاه محمد سلازمی خراسانی ۲۳۱/۲
 شاه محمد عالی بخاری ۱۳۶/۲
 شاه محمد نایز یزدی ۲۶۱/۲
 شاه محمد کاتب ۲۹۵/۳
 شاه محمد مشهدی ۲۹۵/۳
 شاه محمود کرمانی ۲۹۵/۳
 شاه محمود بنشایری ۲۹۶/۲
 شاه مراد ۲۹۶/۲
 شاه مراد خوانساری ۲۹۶/۳
 شاه مظفر خراسانی ۲۹۶/۳
 شاه میر دینمی ۲۹۷/۳
 شاه میرک قاپی ۳۳۷/۲
 شاه نصر بنالدین کبود جمله اسرآبادی ۲۹۲/۳
 شاه نظر تلمیذی ۲۹۷/۳
 شاه نعمت الله وین کورمانی کرمانی ۲۹۷/۲
 شاه نعمت الله یزدی ۲۹۸/۲

- ساهر دی بیگه ۲/ ۲۹۸
 ستاین گماندی ۳/ ۲۰۲
 سجاج حقهاس ۳/ ۲۰۲
 شجاع الدین ۳/ ۳۰۲
 شجاع الدین شمس ۳/ ۳۲۱
 شجاع الدین فخر کله جیری ۴/ ۲۲۵
 شجاع فارسی ۳/ ۳۰۲
 شجاع کشاس ۳/ ۲۰۳
 شجاع مشهدی ۲/ ۳۰۲
 سراری اسرارادی ۳/ ۳۰۲
 شریعی ۳/ ۳۰۴
 شریعی ناصر قزویی ۲/ ۳۰۵
 شرف الحسینی یودی ۲/ ۳۰۵
 شرف الدین بن شهاب الدین ۳/ ۳۰۶
 شرف الدین میریزی ۳/ ۲۰۶
 شرف الدین حسن دانی ۳/ ۲۰۶
 شرف الدین حسین شعیب صهانی ۳/ ۳۲۶
 شرف الدین حسین مشهدی ۲/ ۳۰۶
 شرف الدین حصار یودی ۲/ ۳۰۶
 شرف الدین سلطان ۳/ ۳۰۶
 شرف الدین شرف بهادر قزویی ۲/ ۳۰۵
 شرف الدین عبدالواحد قصاری ۲/ ۲۰۶
 شرف الدین علی یودی ۲/ ۳۰۸
 شرف الدین غیری شیرازی ۲/ ۲۲۶
 شرف الدین فضل الله قزویی ۳/ ۳۰۷
 شرف الدین قهرمانی ۴/ ۲۷۶
 شرف الدین محمد غزالی ۳/ ۳۰۸
 شرف الدین مقبل کرمانی ۵/ ۲۷۸
 شرف الدین یحیی یودی ۲/ ۳۰۷
 شرف شاه گیلانی ۳/ ۳۰۷
 شرف شیرازی ۳/ ۳۰۴
 شرف طوسی ۳/ ۳۰۸
 شرف یودی ۳/ ۳۰۸
 شرح من عبدالکریم وانی ۲/ ۱۲
 شریع ۲/ ۳
 شریف الدین علی جرجانی ۲/ ۱۸۸
 شریف الهام اسمعانی ۱/ ۲۸۲
 شریع لاری صهانی ۱/ ۲۹۲
 شریف سجرائی ۳/ ۳۱۳
 شریف یحیی یودی ۲/ ۹۲
 شریف میریزی ۲/ ۲۱۲
 شریف حداد شیرازی ۲/ ۳۱۲
 شریف حمزه عقیلی هروی ۴/ ۸۹
 شریف خاوار شیریزی ۲/ ۳۰۸
 شریف راقم سمرقندی ۳/ ۸۴
 شریف شیرازی ۲/ ۳۱۵
 شریف کاشی ۲/ ۳۱۶
 شریف معینی دهر ۵/ ۱۲۸
 سید یف محمد صیری نهرانی ۴/ ۲۵
 شماعی ۳/ ۳۰۸
 شعیب راشی دجفی ۳/ ۳۰۲
 شعیب علی منقاری کرمانشاهی ۵/ ۳۰۱
 شعیب شیرازی ۳/ ۳۲۰
 شعوانه ۲/ ۳۲۰
 شعوری کشاس ۳/ ۳۲۰
 شعوری مشهدی ۲/ ۳۲۱
 شعوری نیشابوری ۳/ ۳۲۰
 شعیب حوشعاس ۳/ ۳۲۱
 شعیب حواساری ۲/ ۳۲۱
 شعیب اثر شیرازی ۱/ ۱۹۶
 شعیب میریزی ۳/ ۳۲۶
 شعیب بجنارایی ۲/ ۳۲۵
 شعیب گیلانی ۲/ ۳۲۵
 شعیب مشهدی ۳/ ۳۲۵
 شعیب یحیی ۳/ ۳۲۶
 شکرالله خان خیمه ای ۴/ ۳۲۸
 شکرالله یوحانی ۳/ ۱۳۰
 شکرالله شکرگی بهرمانی ۳/ ۳۲۷
 شکرالله شیرازی ۳/ ۳۲۷
 شکرالله طبیب حادی چهرمی ۲/ ۳۳۷
 شکرالله منعم اسمعانی ۵/ ۳۰۳
 شکرالله میرزاپاشی ۳/ ۳۲۶
 شکرالله دامسکار ۳/ ۳۲۶
 شکرگی صحاف شیرازی ۳/ ۳۲۷
 شمایی دهستانی خراسانی ۲/ ۳۳۱
 شمس ۲/ ۳۳۱
 شمس الدین ۳/ ۲۳۴
 شمس الدین ابویوسف محمد آوی ۱/ ۷۶
 شمس الدین احمد قاضی زاده خوارزمی ۴/ ۲۲۹
 شمس الدین برومی ۲/ ۲۷

- شمس الدین بن احمد جباری ۳۲۵/۳
شمس الدین بن نصرالدین حافظ فقیه ۳۳۵/۳
شمس الدین یحیی ۸۹/۲
شمس الدین بیریری ۳۲۵/۲
شمس الدین حسن کاشانی ۳۳۵/۳
شمس الدین حکیم الهی لوسانی ۲۸۸/۲
شمس الدین رشیدیه ۱۰۴/۳
شمس الدین روشکی ۳۲۵/۳
شمس الدین سیکار ۲۰۳/۳
شمس الدین عبدالله ۳۳۶/۳
شمس الدین عیدی ۱۶۹/۲
شمس الدین کاشی ترائی ۳۳۶/۳
شمس الدین گلانی ۳۲۶/۳
شمس الدین محمد اسمعیلی ۳۳۶/۳
شمس الدین محمد سلطان ۳۴۶/۳
شمس الدین محمد بیریری ۳۳۵/۳
شمس الدین محمد بیریری ۳۳۶/۳
شمس الدین بن محمد حروری ۹۵/۱
شمس الدین محمد حفظ شیرازی ۳۳۲/۲
شمس الدین محمد خراسانی دهسانی ۳۷۶/۴
شمس الدین محمد عطیعی خلیلی ۳۳۱/۲
شمس الدین محمد سرفندی ۳۳۵/۳
شمس الدین محمد مورینی سمرقندی ۲۶۰/۲
شمس الدین محمد کاشانی ۳۳۸/۳
شمس الدین محمد کاسی ۳۳۶/۲
شمس الدین محمد کومانی ۳۳۹، ۳۳۶/۳
شمس الدین نجار ساروی ۳۲۷/۳
شمس الضحی نشاط اسمعیلی ۳۴۷/۳
شمس المعالی اسماعیل بیریری ۳۴۰/۳
شمس المعالی فایز بن وشمگیر ۳/۴
شمس المعالی محمد گرگانی ۳۳۰/۳
شمس الملوک مصاحب تهرانی ۱۵۰/۵
شمسای وریی قلم هانی لاهیجانی ۲۶۲/۲
شمسای سمر ۳۳۲/۳
شمس بی ۳۳۲/۲
شمس تبریزی ۳۳۳/۳
شمس بشی میرازی ۳۳۳/۲
شمس چهار کسمه بن برودی ۲۰/۵
شمس حافظ شیرازی ۳۳۲/۲
شمس دده عراقی ۳۳۲/۳
شمس سگری ۳۳۷/۳
شمس سجری ۳۳۷/۳
شمس شترعوهی ۳۳۷/۳
شمس شهرنانی ۳۳۷/۳
شمس قیس روی ۳۳۸/۳
شمس کاشانی ۳۳۸/۳
شمس لاهیجی ۳۳۹/۳
شمس محمد لطف الله ۳۳۹/۲
شمس احمد حروری ۱۳۶/۶
شمس نسفی ۳۴۰/۳
شمسی بخارلی ۳۴۰/۳
شمسی بلخشانی ۳۴۱/۳
شمسی شروانی ۳۴۱/۳
شمسی طبر ۳۴۱/۲
شمسی همدانی ۳۴۱/۲
شوعی خراسانی ۳۴۲/۳
شوحی برودی ۳۴۲/۳
شوقی تهرانی ۳۴۵/۳
شوقی دولجبردی ۳۴۵/۳
شوقی شیرازی ۳۴۵/۳
شهاب ۲۲۶/۳
شهاب اسمعیلی ۳۴۶/۳
شهاب الدوله شهاب استیغانی ۳۴۶/۳
شهاب الدین روجه خان ۳۴۷/۳
شهاب الدین عبدالله حافظ بیرو ۳۳۵/۲
شهاب الدین علی ۳۳۷/۲
شهاب الدین خیر دازی ۳۴۸/۲
شهاب الدین صهروردی ۲۶۲/۲
شهاب مرندی ۳۴۸/۳
شهاب نی ۳۴۸/۲
شهاب حروری ۳۴۹/۲
شهابی ۳۴۹/۲
شهابی غزالی سجدی ۳۴۹/۲
شهباز برمکی ۳۵۰/۲
شهید دیوری ۳۵۱/۳
شهر امیر کاتب شیرازی ۳۵۱/۲
شهربانو ۳۵۲/۲
شهر دار بن شیرویه دیلمی همدانی ۵۶/۳
شهره نقاری ۳۵۴/۳
شهره غا حار ۳۵۲/۲

- شهریار خراسانی ۳/ ۲۵۵
شهرداد رازی ۳/ ۲۵۶
شهباز براد ۶/ ۲۶
شهشاه شکیب اسمعانی ۳/ ۳۲۹
شهیدای قمی ۳/ ۳۵۷
شهیدی بختاری ۳/ ۳۵۸
شهیدی قمی ۳/ ۳۵۹
شیخ الاسلام خال ۳/ ۳۶۱
شیخ رادی ۲/ ۳۶۳
شیخ زاده پروانی ۳/ ۳۶۴
شیخ زاهد گیلانی ثانی ۳/ ۳۶۴
شیخ صفی اردبیلی ۳/ ۳۶۴
شیخ عباسی ۳/ ۳۶۶
شیخ محمد بن احمد ۳/ ۳۶۷
شیخ محمد سمروزی ۳/ ۳۶۸
شیخ محمد منصور ۳/ ۳۶۸
شیخ محمد هروی ۳/ ۳۶۷
شیخ محمد بقر بن هروی ۳/ ۳۶۸
شیخ محمود جعفری هروی ۳/ ۳۶۸
شیخ محمود خزانة ۳/ ۳۶۹
شیخ ملاک انصاری حکمی فزوی ۱/ ۸
شیخ وردی اسمعانی ۳/ ۳۶۹
شیخی بیگ ناصر ۲/ ۳۶۹
شیخی طوسی ۳/ ۳۶۹
شیخی کرمانی ۲/ ۳۷۰
شیخی مذهب ۲/ ۳۷۰
شیخی یعقوبی ۳/ ۳۷۰
شیدای نکتر انصاری ۳/ ۳۷۱
شیر علی ۳/ ۳۷۹
شیرموند بیگ برهمس گرجی ۲/ ۵۴
شیرزیه بن شهرداد دیلمی همدانی ۳/ ۵۶
شیرین دابی ۳/ ۳۸۱
صابر صفهاس ۲
صابر وازی ۴/ ۲
صابر زنده‌ای ۴/ ۲
صابر طوسی ۴/ ۳
صابر عود نواز ۴/ ۳
صاحب بن عباد ۴/ ۵
صاحب شرمه رنجی ۲/ ۳۱۶
صاحبه ۴/ ۹
صاحبه سلطان دبیری ۴/ ۹
صادق ۴/ ۹
صادق رام پردی ۱/ ۲۲
صادق رزلانی کردستانی ۴/ ۹۱
صادق اردوبادی ۴/ ۱۰
صادق اسمعانی ۴/ ۱۰
صادق اول ۱/ ۵۲
صادق تسلیم اسمعانی ۲/ ۱۵۰
صادق چرناب تبریزی ۲/ ۲۲
صادق دستمپ شیرازی ۳/ ۳۴
صادق مصارزاده شفق ۳/ ۱۰۹
صادق روحانی ۳/ ۱۴۹
صادق روحانی قمی ۳/ ۳۱
صادق سمرقند تهرانی ۳/ ۲۱۹
صادق شیرازی ۴/ ۱۰
صادق شیرازی ۳/ ۲۲
صادق صادق ۴/ ۱۱
صادق صب حراسانی ۴/ ۲۲
صادق صادق کرمانی ۲/ ۳۸
صادق عیشاه محاسنی ۴/ ۱۰
صادق کاشی بدگلی ۵/ ۱۷
صادق گومری ۵/ ۸۱
صادق/محمد صادق عقد نویسی ۴/ ۲۲۱
صادق/محمد صادق ناطق اسمعانی ۶/ ۱۱
صادق ملا رجب اسمعانی ۴/ ۹
صادق شتاب ۶/ ۴۰
صادق نصیری ۶/ ۴۷
صادق وقایع نگار همای هروی ۶/ ۱۳۳
صادق هدایت ۶/ ۱۳۹
صادق تبرکیزی ۴/ ۱۱
صادق بیگ افشار کتابدار ۴/ ۱۱
صادق گنکار قزینی ۴/ ۱۲
صادق هروی ۴/ ۲
صاحب بن محمد پردی آبی ۴/ ۵۹
صاحب بن منصور صادقی بشاری ۴/ ۲
صاحب کنانی هروی ۵/ ۵۹
صاحبی ۴/ ۵
صاحبی نورپوس هروی ۴/ ۱۵
صاحبی خراسانی ۴/ ۱۵
صاحبی کاررونی ۴/ ۱۵

- صالح ۱۶/۲
صالح آزادانی اصفهانی ۱۶/۴
صالح ابن ابی حماد رازی ۸۹/۱
صالحی روارهای لردسانی ۱۷/۴
صالح یروجردی ۱۷/۴
صالح بن علی رازی ۱۷/۴
صالح بن محمد ابوشعیب هروی ۷۰/۱
صالح بن مکوم ۱۷/۴
صالح خوسانی ۱۸/۴
صالح ساوچی ۱۹۸/۳
صالح شیرازی ۲۷۸/۲
صالح کاشانی ۱۸/۴
صالح کردکلی شیرازی بصرانی ۲۶/۴
صالح منشی ۱۸/۴
صالح پشاوروی ۱۹/۴
صابر الدین برکه اصفهانی ۱۲۷/۲
صابین الدین بختی بیری ۲۰/۴
صابی ۲۱/۴
صابی ۲۳/۴
صابی یروجردی ۲۳/۴
صابی مارملوانی ۲۲/۴
صابغ بیری ۱۲۳/۵
صابغ الله یروجی ۵۰۲
صابوحی صغابی ۲۶/۴
صابیح اصفهانی ۲۸/۴
صابحین رازی ۲۹/۴
صابیحی جوهری شیرازی ۲۹/۴
صابی کرمانی ۳۰/۴
صبرالدین ابوالفضل مظفر ابن مظفر میرازی ۱۳۳۰/۱
صبرالدین صکویی ۲۲۷/۱
صبرالدین بینا گیلانی ۱۰۹/۲
صبرالدین جواهری شوشری ۱۹۱/۲
صبرالدین حمید شیرازی ۲۱۲/۲
صبرالدین حجابی دوفولی ۲۵۴/۲
صبرالدین حسینی مجتهد شیرازی ۳۷۲/۳
صبرالدین دوفولی ۳۰/۳
صبرالدین ریجی فوشجی ۹۰/۳
صبرالدین روانی ۱۲۸/۳
صبرالدین ساوچی ۱۹۸/۳
صبرالدین سلطان ابراهیم امینی هروی ۲۰۸/۱
صبرالدین سنگ تراش ۳۶/۴
صبرالدین صدر مشهدی ۳۷/۴
صبرالدین کاشف دوفولی ۱۴/۵
صبرالدین محلاتی شیرازی ۱۵۲/۵
صبرالدین محمد احسانی هروی ۲۹۴/۱
صبرالدین محمد دشتکی شیرازی ۳۶/۴
صبرالدین محمد رفسی قمی ۱۱۶/۳
صبرالدین محمد لوراسی ۲۵/۴
صبرالدین مستوفی دیشادری ۳۷/۴
صبر توفیری ۳۳/۴
صدقه هروی ۲۲۵/۵
صدقی ۲۸/۴
صدیق عثمانی ۲۱۲/۴
صدیقه دولت آبادی ۲۸/۳
صدیقه شاهدخت ملایری ۲۸۶/۵
صعادت الله جمالی اسفندی ۲۱۷/۲
صعاب تبریزی ۴۹/۴
صعاب حساسی ۴۹/۴
صعاب شاه ۵۱/۴
صعز علی ۵۱/۴
صعز علی آخوند لاهیجی ۱۲/۱
صعز علی بیگ مد فوری شیرازی ۲۷۹/۴
صعی الدین صهی اصفهانی ۵۳/۴
صعی الدین یزدی ۵۴/۴
صعی بن کرم ۵۲/۴
صعی رفسی ۵۲/۴
صعیری فوری ۵۴/۴
صعی صغیا صغاسی ۵۲/۴
صعی قلی بیگ اصفهانی ۵۳/۴
صعی قلی سنگ چرخس ۵۳/۴
صعی قلی بیگ یزدی ۵۶/۴
صعی هندوی ۵۵/۴
صعلاح الدین صولی ساوچی ۳۱/۳
صعلاح بن میانک بخاری ۵۶/۴
صعلی حساسی ۵۶/۴
صعد ۵۶/۴
صعد اصفهانی ۵۷/۴
صعید الله کاشانی ۵۹/۴
صعیت لاری فدائی ۵۸/۴
صعی غالب تراش مشهدی ۵۹/۴

طالب ۸۰/۲	صوفي پشاورى ۵۹/۴
طالب پيرى ۸۲/۲	صوفي ۶۲/۲
طالب كل عالم ۸۲/۲	صوفي استوانادى ۶۲/۴
طالب نصيب اصمهاى ۲۴/۵	صوفي به يارى ۶۳/۴
طالبى ۸۳/۴	صوفي شيرازى ۶۳/۴
م نى يردى ۸۴/۴	صوفي عى ۶۳/۴
عاروس خانم ناه الدوله ۳۴/۲	صوفي يردى ۶۴/۲
عاروس يمانى ۸۶/۲	صوفي عى خاك درگوى ۲۵
طاهر ۸۷/۲	صوفي بولاناس ۶۶/۴
طاهر آتشى شيرازى ۵۱/۱	صوفي ۶۷/۲
طاهر ابن مظهر شيرازى ۴۲/۱	صوفي كود شيرازى ۶۸/۴
طاهر پيرى ۸۷/۲	صوفي بروجردى ۶۸/۴
طاهر اصمهاى ۸۸، ۸۷/۲	صوفي هلالى حواسانى ۱۴۱/۵
طاهر بحارى ۸۸/۲	صوفي سموندى ۷۲/۴
طاهر بن احمد پشاورى ۲۵/۲	صوفي همدانى ۷۲/۲
طاهر بن عبدالله طبرى ۹۹/۲	صبايى اردوبادى ۷۶/۲
طاهر بن محمد ظهير تاريانى ۱۲۸/۴	صبا الدين ۷۳/۴
طاهر عربى ۸۸/۴	صبا الدين ابوالنجيب سهروردى ۲۵۳/۳
طاهر تنكاسى ۱۶۱/۲	صبا الدين اردوبادى ۷۶/۴
طاهر نوبسركانى ۸۸/۴	صبا الدين استوانادى ۲۳۵/۱
طاهر چمانى ۸۸/۴	صبا الدين اسماعيل بيگى شيرازى ۲۴۸/۱
طاهر حاندهى ۳۱۵/۲	صبا الدين تيريزى ۷۲/۴
طاهر خوشنويس ۸۹/۴	صبا الدين حديد شيرازى ۲۵۵/۲
طاهر سميع زاده هاشمى ۱۲۴/۶	صبا الدين دوى ۲۹/۳
طاهر شاهپور عى ۲۸۵/۲	صبا الدين دوى كاشانى ۵۴/۲
طاهر موى اصمهاى ۳۱۹/۳	صبا الدين صباى سجرى ۷۶/۴
طاهر صباى رساى ۷۴/۲	صبا الدين طاهر طبايى ۹۲/۲
طاهر علوى كاشانى ۱۹۷/۲	صبا الدين عبد الوهاب ابن مظهر شيرازى ۱۳۳/۱
طاهر على ۹۰/۴	صبا الدين حمز بن محمد بنخى بسطامى ۵۸/۲
طاهر فرويسى ۳۵۰/۴	صبا الدين فارس خجندى ۷۷/۲
طاهر احمد طاهر كاشمى بروجردى ۲۰/۵	صبا الدين قريپ ۳۴۶/۴
طاهر احمد طاهر وحيد قزويسى ۱۰۵/۵	صبا الدين محمد اكرمى تيريزى ۲۷۹/۱
طاهر محمد هلالى ۹۰/۴	صبا الدين محمد كاشانى ۷۶/۲
طاهر مشهدى ۹۰/۴	صبا الدين موم كرماني ۷۷/۲
طاهر مقدسى روى همدانى ۲۷۹/۵	صبا الدين نورالله خورمى ۳۴۶/۲
طاهر ناپيتى ۹۰/۴	صبا الدين واعظ بنشى ۷۶/۲
طاهر پيرى شيرازى ۸۳/۶	صبا الدين يوسف اميرى بلخشانى ۳۲/۱
طاهر ديباى حواسانى ۲۳/۳	صبا الدين يوسف جامى ۷۴/۴
طاهر همدانى ۳۳۰/۵	صبا الدين محمديس مدابرمى ۷۵/۴
طاهرى فرووى ۹/۲	طاهتى خواستارى ۸/۲

- صابر ۹۲/۴
طبعی فردوسی ۹۵/۴
طبعی سیستانی ۱۰۴/۴
طبیعی طبعی ۱۰۶/۴
طبری افشار ۱۰۸/۴
طبری شیرازی ۱۰۸/۴
طعاشاه ۱۱۰/۴
طهرای مشهدی ۱۱۱/۴
طهرای سلحوقی ۱۱۲/۴
طهرای تبریزی ۱۱۲/۴
طهرای لاهیجی ۱۱۲/۴
طهرای خراسانی ۱۱۳/۴
طهرای تبریزی ۱۱۸/۴
طهراسب نلی تنگ عرشی تبریزی ۱۷۲/۴
طهراسب بیرزا سرور قاجار ۲۲۰/۳
طیدن بی کرمانی ۱۲۰/۴
طیب طوفان هزارجریبی مازندرانی ۱۱۸/۴
طیور بن عیسی یسقطامی اصغر ۵۹/۲
عالم بن محمد سائج ۱۲۲/۴
عربی تبریزی ۱۲۲/۴
عربی نومی ۱۲۲/۴
عبداللہ بن مطهرالدین کاشی همدانی ۲۱/۵
ظفر حسین خان حسینی مرعشی ۲۵/۴
ظفر حال حس ترشی ۱۹۹/۱
ظفر علوی حسینی بشاری ۱۹۶/۴
ظهوری ۱۲۵/۴
ظهوری تبریزی ۱۲۶/۴
ظهوری شیرازی ۱۲۶/۴
ظہیر اسم آبادی ۱۲۶/۴
ظہیرالدین اطهر تبریزی ۲۶۶/۱
ظہیرالدین بهرامی نوبینی ۹۰/۲
ظہیرالدین ناجی بکتاب سرخسی ۱۳۴/۲
ظہیرالدین تفرشی ۲۷/۴
ظہیرالدین کبیر قاضی رنده اردبیلی ۳۲۸/۴
ظہیرالدین محمد اصمغانی ۱۲۸/۴
ظہیرالدین محمد بهاروندی ۲۹/۴
ظہیرالدین مرعشی ۲۲۹/۴
ظہیرالدین نصر سموری سکری ۲۵۴/۳
ظہیر کرمانی ۲۹/۴
ظہیر سوی ۱۲۹/۴
عائشه عرشیه نوشید اصمغانی ۱۶۸/۴
عابد ۱۳۱/۴
عابد پیرسی لاری ۱۳۱/۴
عابد عارف کازرونی ۳۴/۴
عائبر ۳۱/۴
عارف اردبیلی ۱۲۲/۴
عارف حسینی هروی ۲۳/۴
عائقی خوانساری ۱۳۵/۴
عالمناج دایم مقامی نواہی ۱۸۵/۳
عالم هروی ۱۳۶/۴
عامل حاملائی بنی ۱۳۸/۴
عالمی اصمغانی ۱۳۹/۴
عالمی نوبندی ۱۳۹/۴
عائشه سمرقندی ۱۳۹/۴
عائشه مقربہ ۱۴۰/۴
عباد اللہ کاشانی ۱۴۰/۴
عباد مجدالدین حسینی ۱۴۱/۵
عباس ۱۴۲/۴، ۱۴۱/۴
عباس شری ۷/۱
عباس آریابهر ۲۵۰/۱
عباس نقیسی ۵۱/۱
عباس اصمغانی ۲۳۰/۲
عباس اقبال آشتیانی ۲۷۶/۱
عباس امید کرمشاهی ۲۹۶/۱
عباس ایواندوست گوهری بوجوردی ۸۸/۵
عباس بن عمر بن مردان طوسی ۱۴/۱
عباس بیگ ترکمان ۱۳۲/۴
عباس تبریزی ۲۲/۴
عباس تبریزی رستم ارزنگی ۹۸/۲
عباس نهرانی ۱۶۷/۲
عباس خایری تهرانی ۲۶۲/۲
عباس حسینی ۲۷۲/۳
عباس خیللی ۲۳۷/۲
عباس درانی ۳/۳
عباس وناصر کرمانی ۱۴۶/۲
عباس ورواب خویی ۱۵۸/۳
عباس شائمساز عابدی پروچوردی ۲۲۹/۴
عباس شاهرودی مشهدی ۲۹۰/۲
عباس شهری نهرانی ۳۵۵/۲
عباس شیک شهرکری ۳۷۰/۳

- عباس شیرازی ۲۲/۴
عباس صدیقی ۴۸/۴
عباس صنعت ۵۸/۴
عباس طارمی زنجانی ۸۰/۴
عباس عطارد سوادکوهی ۱۸۵/۴
عباسعلی ۱۴۲/۴
عباسعلی آذر چالستری ۲۰/۱
عباسعلی دانه اصفهانی ۲۲/۴
عباسعلی اختر طوسی ۲۱۱/۱
عباسعلی ادیب حبیب آبادی ۲۱۸/۱
عباسعلی پناهی ۷۰/۲
عباسعلی بهجتی ترسکس ۸۸/۲
عباسعلی پیش شیرازی ۱۱۰/۲
عباسعلی پورصفا ۱۲۲/۲
عباسعلی عروسی ۴۲/۴
عباسعلی ناگر گورتانی اصفهانی ۶۱/۲
عباسعلی شامروبی ۲۸۹، ۲۸۸/۳
عباسعلی کیزر قزوینی ۷۰/۵
عباس قاضی زاده بدیع شیرازی ۲۵۴/۴
عباس قرأت یزدی ۲۷۲/۴
عباس فروغی بستانی ۲۸۷/۴
عباسقلی ۱۲۲/۴
عباسقلی حصار ۱۴۳/۴
عباسقلی حسن نوری اصفهانی ۲۶۸/۲
عباسقلی خاک سپهر ۲۰۴/۳
عباسقلی حال سرتیپ سیف الملک ۲۷۷/۳
عباسقلی خواججه بوری ۳۲۱/۲
عباسقلی صاب بوری ۲۰۴
عباسقلی مانی ۲۵۹/۴
عباسقلی ددایی داغستانی ۲۷۱/۴
عباسقلی مظهر خویی ۲۶۳/۵
عباسقلی میرزا باحار ۱۴۲/۳
عباس کاشانی ۱۲۲/۴
عباس معنود سیچس اصفهانی ۲۸/۵
عباس محدثی ۱۴۲/۵
عباس مولوی ۲۱۱/۵
عباس میرزا فاجار ۱۴۲/۴
عباس ناسح ترک ۵/۶
عباس نشاطی مرزا خویی ۴۰/۶
عباس نقاشانی ۱۴۳/۴
عباس بوری ۷۳/۶
عباس مائسی ۱۲۵/۶
عباسه عطاری نقاشانی طوسی ۲۳/۴
عباسی اصفهانی ۲۲/۴
عباسی شریف ۱۶۲، ۶
عباسی اصفهانی ۱۰۳/۴
عباسی لکمه ۱۴۲/۴
عباسی سبزویری ۲۰۱/۳
عباسی مسعودی ۲۶/۲
عباسی بدیع مدیری ۳۲/۲
عباسی نهیری ۱۶/۲
عباسی توپسراکی ۱۶/۲
عباسی حکیمانی اصفهانی ۲۶۸/۱
عباسی خاتون آبادی ۳۰۶/۲
عباسی دماوندی ۱۶/۲
عباسی سوادکوهی آلاشتی ۶۰/۱
عباسی شکوهی همدانی ۳۲۸/۳
عباسی شیدای کوردستانی ۲۷۲/۳
عباسی صمدی جستی ۶۵/۲
عباسی طبیب اصفهانی ۵/۲
عباسی طبیب اصفهانی ۱۰۴/۲
عباسی گنابادی ۱۷/۲
عباسی مقبری صفهانی ۲۷۸/۵
عباسی میرزا عشرت فاجار ۱۸۱/۴
عباسی دینی ۱۲۵/۴
عباسی بوری مراغه ۲۴/۶
عباسی بهمنی اصفهانی ۱۷/۲
عباسی هاریدی ۱۲/۲
عباسی صمدی ۱۴۵/۴
عباسی ورن ۲۷۷/۵
عباسی زینی علوی محمودی ۷۸/۳
عباسی فاضل القصة همدانی اسفندی ۳۳۱/۴
عباسی مازندرانی ۱۱۴/۵
عباسی دانی هروی ۲۵۹/۴
عباسی بوری رازی ۲۵۴/۴
عباسی کوتاه جریبانی اصفهانی ۶۰/۵
عباسی دایب سبزویری ۲۲۲/۱
عباسی حواسانی ۳۲۱/۲
عباسی حسیب ۳۳۰/۲
عباسی شریف یزدی ۱۴۵/۴

- عبدالجواد قدسی همدانی ۲۲۳/۲
عبدالجواد کریم گرجاس ۲۲۸/۴
عبدالجواد بیوری ۱۶۵/۲
عبدالچراغ بیشبوری ۱۴۵/۴
عبدالحمید ۱۴۵/۲
عبدالحمید آگاهی ۵۹/۱
عبدالحمید نعمی وکیلی ۷۷/۱
عبدالحمید آیتی پردی ۸۰/۱
عبدالحمید احمدی پختیاری ۲۰۹/۱
عبدالحمید ادیب نومند ۲۲۱/۱
عبدالحمید اصفهانی ۴ ۱۴۵
عبدالحمید امینی شیرازی ۳۰۷/۱
عبدالحمید اورنگ ۳۱۸/۱
عبدالحمید یزدانی علوی قزوینی ۳۹/۲
عبدالحمید نقابی کرمانی ۶۵/۲
عبدالحمید بهبهانی ۸۲/۲
عبدالحمید نازده رسیده اصفهانی ۱۳۵/۲
عبدالحمید حبیبی کرمانی ۲۵۴/۲
عبدالحمید دژبویی کامفی ۳۳/۳
عبدالحمید دستهب شیرازی ۳۴/۳
عبدالحمید رازی ۷۷/۳
عبدالحمید رأفت‌الملک اصفهانی ۸۹/۳
عبدالحمید رشتی ۱۰۲/۳
عبدالحمید زرین تمیم خوانساری ۱۶۰/۲
عبدالحمید سپتا ۲۰۳/۳
عبدالحمید سرودرز تبریزی ۲۶۶/۲
عبدالحمید سیف آزاد ۲۷۶/۳
عبدالحمید میمن ۲۷۸/۳
عبدالحمید شهشانی ۲۵۵/۳
عبدالحمید شهبازی ۳۵۶/۳
عبدالحمید سیخ‌المرافیق نهرانی ۳۶۶/۳
عبدالحمید صدر اصفهانی ۳۲/۲
عبدالحمید مصطفی زاده ۵۸/۴
عبدالحمید صبیح همایون اصفهانی ۶۱/۲
عبدالحمید طباطبائی همت یار اصفهانی ۱۲۶/۶
عبدالحمید طیب اصفهانی ۱۲۰/۲
عبدالحمید عارف کاشانی ۱۳۴/۴
عبدالحمید عیدالله ۱۴۶/۴
عبدالحمید عبدی اصفهانی ۱۶۵/۴
عبدالحمید عشرت نایبی ۱۸/۴
عبدالحمید علی آبادی ۱۹۸/۴
عبدالحمید عروزی تبریزی ۲۳۱/۶
عبدالحمید فقیه رشیدی ۳۰۲/۲
عبدالحمید جعفر عشق‌شاه طبری ۲۱۴/۴
عبدالحمید فیلسوف‌الدوله ۳۱۵/۲
عبدالحمید فیض اصفهانی ۳۷۸/۴
عبدالحمید گمونه بروجردی ۵۹/۵
عبدالحمید لاری ۹۳/۵
عبدالحمید انکراسی ۱۰۷/۵
عبدالحمید محلاتی ۱۵۱/۵
عبدالحمید مسعودی ۱۴۵/۲
عبدالحمید مشفق اصفهانی ۲۴۴/۵
عبدالحمید ملک المورخین ۲۹/۵
عبدالحمید منشی باغی نصرت خراسانی ۴۳/۶
عبدالحمید موسی عشق‌دولری استین ۶۳/۳
عبدالحمید ناصر کازرونی ۱۳/۶
عبدالحمید وحیدالملک شیانی کاشانی ۱۱۶/۶
عبدالحمید هزیر ۱۲۸/۶
عبدالحمید هوشمند راد شیرازی ۱۵۱/۶
عبدالحمید پردی قلعه کبای ۱۴۶/۴
عبدالحمید اصفهانی ۱۴۶/۴
عبدالحمید بیروزوی ۱۴۶/۴
عبدالحمید قلی ۲۶/۲
عبدالحمید انعمی ۱۴۶/۴
عبدالحمید بدیع‌الزمان مهری سنندجی ۳۳/۲
عبدالحمید بهشت شیرازی ۸۷/۲
عبدالحمید شرم مشهدی ۳۲۵/۲
عبدالحمید شکوه شیرازی ۲۲۸/۲
عبدالحمید صفای ملوشی ۲۶/۴
عبدالحمید گنبد ۸۰/۵
عبدالحمید ملک طوطی تبریزی ۱۱۸/۲
عبدالحمی استرآبادی ۱۲۶/۴
عبدالحمی گره‌دیری ۱۴۶/۴
عبدالحمی مشهدی ۱۲۷/۴
عبدالحمی پیش استرآبادی ۱۲۷/۲
عبدالحمی واثق شیرازی ۹۳/۶
عبدالخالق عجبدرانی ۱۴۷/۴
عبدالخالق قاضی‌زاده کرهرودی ۳۲۹/۴
عبدالخالق نجاشی ۱۴۷/۴
عبدالخالق هروی ۱۲۷/۴

- عبدالرزاق وسمی پردی ۳/ ۰
عبدالرزاق سمرقندی ۱۵۰/۴
عبدالرزاق طیب گرمائی ۱۰۶/۴
عبدالرزاق عهلی حرمسی ۲۲۳/۴
عبدالرزاق فیاض لاهیجی بمی ۳۰۴
عبدالرزاق قزوینی ۱۵۰/۴
عبدالرزاق کاشی ۶/۵
عبدالرزاق گوهر گرمائی ۸۸/۵
عبدالرزاق مشرب اصفهانی ۲۴۲/۵
عبدالرزاق صدیقی ۱۴۸/۶
عبدالرسول آخوند مدنی ۱۲/۱
عبدالرسول تاهبازاده خیم پور ۳۵۳/۴
عبدالرسول حواری ۲۱۲/۲
عبدالرسول درویش ۳۱/۲
عبدالمسعود شحور بمی اصفهانی ۵۶/۴
عبدالمسعود بنای ربوری ۳۰۵/۴
عبدالرسول میرزکوهی مازندرانی ۳۱۳/۴
عبدالرسول محبت مازندرانی ۱۳۹/۵
عبدالرشید ابومصنور هروی ۱۸۹/۱
عبدالرشید جگوبیگدلی ۲۱۲/۱
عبدالرسید دلمی ۱۰۶/۲
عبدالرضا شکیب نایی ۳۲۹/۳
عبدالرضا/عبدالرزاق متین اصفهانی ۱۲۴/۵
عبدالستار عهلی ۱۶۴/۴
عبدالسلام آل طیب نوشتری ۶۵/۱
عبدالسلام برقوئی ۸۷/۱
عبدالسلام ابوالصمت هروی ۱۷۰/۱
عبدالسلام اشکوری گلانی ۱۵۱/۴
عبدالسلام پیامی که مانی ۲۵/۲
عبدالسلام سلامی توتی ۲۳۰/۲
عبدالشکور ۱۵۱/۴
عبدالصاحب صفایی سوادکوهی ۵۰/۴
عبدالصبور نامی هروی ۲۵۹/۴
عبدالصمد آخوند همدانی ۵/۱
عبدالصمد اشکوری ۱۵۱/۴
عبدالصمد جزایری نوشتری ۹۱/۲
عبدالصمد شیرازی ۱۵۱/۴
عبدالصمد شیرین قم ۳۸۰/۳
عبدالصمد عسری اصفهانی ۲۱۹/۲
عبدالصمد نسائی ۲۹۳/۴
عبدالصمد قیس بیابری ۳۷۸/۲
عبدالصمد مشهدی ۱۵۰/۴
عبدالمال نجابت اصفهانی ۲۱/۶
عبدالمعز بن عقی رمزی شیرازی ۱۶۵/۳
عبدالمعز بن محمد بیضاوی دمری شیرازی ۶۵
عبدالمعز تبریزی ۱۵۱/۴
عبدالمعز تارکی اصفهانی ۲/۲
عبدالمعز طوسی ۱۱۲/۴
عبدالمعز عاصم سندی ۱۲۵/۴
عبدالمعز/عبدالله نسائی شیرازی ۱۰۰/۵
عبدالمعز عسجدی موزوی ۱۷۸/۴
عبدالمعز همدانی بیری ۲۱۳/۲
عبدالمعز قشملی خوانساری موزوی ۳۵۶/۴
عبدالمعز کاشانی ۱۵/۴
عبدالمعز کاشی ۵۲/۴
عبدالمعز ماحشون ۱۱۳/۵
عبدالمعز مراغی ۱۵۲/۴
عبدالمعز سبی بخاری ۳۷/۶
عبدالمعز قریب گرگانی ۳۴۸/۴
عبدالمعز نایی ۱۵۲/۲
عبدالمعلی ۱۵۲/۲
عبدالمعلی ادیب پروند ۲۷/۱
عبدالمعلی ادیب مراغی ۲۲۰/۱
عبدالمعلی اشرف الکتاب یزدی ۲۵۷/۱
عبدالمعلی ایروانی ۲۲۴/۱
عبدالمعلی بن جمعه عروسی حویزی ۲۹۶/۲
عبدالمعلی میرحمادی ۱۰۲/۲
عبدالمعلی پرتو علوی ۱۱۸/۲
عبدالمعلی تربتی ۵۲/۴
عبدالمعلی جزایی ۱۵۲/۴
عبدالمعلی خوانساری ۱۵۲/۴
عبدالمعلی خوانساری ۲۴۵/۲
عبدالمعلی رحمانی ۱۷۰/۳
عبدالمعلی صبحی کاشانی ۲۲/۴
عبدالمعلی طاعتی رشتی ۸۱/۴
عبدالمعلی کاظمی ۱۵۳/۴
عبدالمعلی کوکب یزدی ۶۳/۵
عبدالمعلی گوگانی ۸۶/۵
عبدالمعلی محوی اردبیلی ۱۹۵/۵
عبدالمعلی مشهدی ۱۵۳/۴

- عبدالحلی موحد مرویسی ۳۰۶/۵
عبدالحسی میرزا عبدی ناپار ۱۶۶/۴
عبدالحسی نگارنده ۶۳/۶
عبدالحسی زردی ۱۰۸/۱۶
عبدالحلی یردی اشرف محمدی ۵۲/۴
عبدالحامد نازسی بیسنوری ۲۵۱/۲
عبدالحمد ۱۵۳/۴
عبدالحمد اسمعانی ۵۲/۴
عبدالحمد تاشکندی چایی ۱۵۳/۴
عبدالحمد شیرزی ۱۵۴/۴
عبدالحمد توپسوکانی ۱۶۵/۲
عبدالحمد خراسانی یضدی حارری ۱۰۵/۲
عبدالحمد سالم کاشانی ۱۹۵/۲
عبدالحمد سیدایی سگی ۲۷۰/۳
عبدالحمد شیرزی ۱۵۴/۴
عبدالحمد طامانی نوری ۱۵۴/۴
عبدالحمد ابدالغور کردی ۳۰/۵
عبدالحمد مرویسی ۲۵۲/۴
عبدالحمد گندای پشوری ۸۲/۵
عبدالحمد نجم الدینه اسمعانی ۲۷/۶
عبدالحمد همدانی ۱۵۴/۴
عبدالحمد دعی بیدایی ۶/۳
عبدالحمد طاهری یردی ۹۱/۴
عبدالحمد لاری ۹۴/۵
عبدالحسی ایسی کمائی ۳۲۵/۱
عبدالحسی تهرانی ۲۲۲/۴
عبدالحسی جزه تهرانی ۶۲/۳
عبدالحسی بروی ۲۴۲/۴
عبدالحفتح حسینی مراغی ۲۸۱/۲
عبدالحفتح کرمدی ۷۵/۵
عبدالحق ۶/۵
عبدالحق در بن محمد طبری ۱۰۱/۴
عبدالحق در بونی ۵۴/۴
عبدالحق در بن ۱۵۴/۴
عبدالحق در روایی لاهیجی ۱۴۲/۳
عبدالحق در غیبی مراغی ۵۴/۴
عبدالحق در گیلانی ۸۹/۵
عبدالحق در بیدای اسمعانی ۶۲/۲
عبدالحق در تهرانی ۵۵/۴
عبدالحق در بحرانی ۱۸۷/۲
عبدالحق در شادی حویری ۲۰/۴
عبدالحق در تبریزی ۱۵۵/۲
عبدالحق در عی فرامانی ۲۲۲/۴
عبدالحق در قنکایی ۱۶۰/۲
عبدالحق در خراسانی ۱۵۵/۴
عبدالحق در کریم ۱۵۵/۲
عبدالحق در آخوند گوی ۱۰/۱
عبدالحق در آشنای یردی ۳۷/۱
عبدالحق در ادیب الشریعه ۲۵۹/۳
عبدالحق در یسیر اسمعانی ۶/۲
عبدالحق در پادشاه خوارزمی ۱۵۵/۴
عبدالحق در جزایری نوشتری ۹۲/۲
عبدالحق در حجاب قزوینی ۲۱۰/۲
عبدالحق در حدیری یردی ۲۴۷/۲
عبدالحق در حسینی لهرانی ۱۵۴/۴
عبدالحق در حویسی مرویسی ۳۵/۲
عبدالحق در دشت بیاضی کرمانی ۲۵/۳
عبدالحق در رافعی اردی ۱۶/۳
عبدالحق در ریسی رجستانی ۹۹/۳
عبدالحق در سمعانی ۱۶۹/۳
عبدالحق در سومسب ۲۱۹/۳
عبدالحق در سعادت پورشری ۲۲۳/۳
عبدالحق در سبحانی مروی ۲۵۴/۳
عبدالحق در عیروت کرمانشاهی ۲۴۶/۴
عبدالحق در لاهیجی ۹۷/۵
عبدالحق در معروف علیشاه منصور شیرزی ۲۹۸/۵
عبدالحق در عبدالله رازی رومی ۸۰/۳
عبدالحق در پشینی ۵۶/۴
عبدالحق در حسینی ۱۵۴/۴
عبدالحق در حان تنهای اسمعانی ۶۳/۲
عبدالحق در حمیدی ۲۲۰/۲
عبدالحق در شوشتری ۲۴۴/۲
عبدالحق در صبیح همایون ۶۰/۲
عبدالحق در طبرجی ۱۰/۴
عبدالحق در غمینی ۱۳۸/۴
عبدالحق در لاریجانی ۵۶/۴
عبدالحق در لطیف اسمعانی ۱۰۲/۵
عبدالحق در ۱۵۷، ۱۵۶/۴
عبدالحق در آشنای شیرازی ۵/۱
عبدالحق در آخوند بروی ۸/۱

- عبدالله آل آف نهراس ۶۰/۱
عبدالله بن ماحور موغانی ۹۲/۱
عبدالله بن حمزه طوسی ۱۰۲/۱
عبدالله بن عبدالله حمدانی ۱۲۵/۱
عبدالله بن عذی پرجانی ۱۲۶/۱
عبدالله بن کثیر د ری ۱۳۴/۱
عبدالله بن مبارک مووری ۳۷
عبدالله بن منصور مزاج طوسی ۱۸۹/۱
عبدالله بهری ۱۹۴/۱
عبدالله تابکی ۱۹۵/۱
عبدالله شیرالدین ارمانی ۱۹۶/۱
عبدالله ارپاپ ۱۵۶/۴
عبدالله اردبیلی ۲۲۶/۱
عبدالله اوعول کاسی ۲۳/۱
عبدالله اوقعی پدرعیسی ۲۳۳/۱
عبدالله اشعای اصمعیسی ۲۵۲/۱
عبدالله اصمعیسی ۱۵۷/۲
عبدالله حبیب الدین واعظ شیرازی ۲۶۶/۱
عبدالله هندی اسمعانی ۲۷۵/۱
عبدالله الفت غروسانی ۲۸۰/۱
عبدالله امانی کرمانی ۲۹۵/۱
عبدالله امضوی هروی ۳۶۲/۱
عبدالله ابوالدین بلانی ۳۶/۱
عبدالله بحرانی مرآت کازرومی ۲۱۰/۵
عبدالله برش آبادی مشهدی ۳۸/۲
عبدالله برمی حوی ۲۲/۲
عبدالله بلادی بوشهری ۶۶/۲
عبدالله بلادی بهبهانی بوشهری ۶۶/۲
عبدالله بن احمد ۱۵۷/۴
عبدالله ببحیری شیرازی ۷۲/۶
عبدالله بن سلیمان سجستانی ۲۰۸/۳
عبدالله بن شعره ظهیر اسمعانی ۱۲۷/۹
عبدالله بن عبدالرحمن دیمی سرلندی ۵/۳
عبدالله بن عبدالرحمن دیوری ۵۸/۳
عبدالله بن علی حمدانی نصرانی ۲۳/۳
عبدالله بن علی قاصی منصور ۲۳۲/۴
عبدالله بن حمزه بیضاوی نازسی ۱۰۴/۲
عبدالله بن عمر رهبری اصمعیسی ۱۷۷/۳
عبدالله بن عمر صفار تیشبوری ۲۴/۴
عبدالله بن فضل ۵۷/۴
عبدالله بن کریم الله خویری ۲۹۶/۲
عبدالله بن محمد ابن رید تیشبوری ۱۱۱/۱
عبدالله بن محمد یاقی خواریزمی ۱۱/۲
عبدالله بن محمد یسطلی ۵۸/۲
عبدالله بن محمد بنوی ۶۳/۲
عبدالله بن محمد بنکی ۶۸/۲
عبدالله بن محمد رازی ۷۵/۳
عبدالله بن محمد رازی شمری ۸۰/۳
عبدالله بن محمد سمتانی ۲۵۴/۳
عبدالله بن محمد صاعدی تیشبوری ۱۴/۲
عبدالله بن محمود ابن شیخ شمشیری ۲۱۱/۱
عبدالله بن مقفع ابن مشع ۱۲۵/۱
عبدالله بن یوسف جوسی ۲۱۶/۲
عبدالله بوشهری ۷۶/۲
عبدالله بهبهانی ۸۵/۲
عبدالله بهشتی هروی ۹۴/۲
عبدالله بیگ غمش راجی سنندجی ۷۰/۳
عبدالله بوی ۱۶۵/۲
عبدالله جزایری شوشری ۱۹۲/۲
عبدالله جهان پناه ۲۱۸/۲
عبدالله چهلستونی سید بهرس ۲۲۶/۲
عبدالله حافظ شیرازی ۱۵۷/۴
عبدالله حامدی ۲۲۲/۲
عبدالله حبیبی نیانی ۲۹۶/۲
عبدالله خان سرهنگ شیرازی ۱۵۷/۴
عبدالله خان طاب شیرازی ۸۲/۴
عبدالله خای نقاشی ۵۸/۴
عبدالله خلانی ۳۱۹/۲
عبدالله حرز رازی ۳۲۱/۲
عبدالله حوی شیرازی ۳۳۲/۲
عبدالله خویی ۲۵۰/۲
عبدالله دادور ۱۵۸/۴
عبدالله داعی درعولی ۶/۳
عبدالله دشی کردستانی ۳۸/۳
عبدالله دومی ۳۳/۲
عبدالله دورسمی رازی ۲۹/۳
عبدالله درّه اسمعانی ۶۲/۲
عبدالله رازی ۷۷/۴
عبدالله رحمت شیرازی ۹۳/۳
عبدالله رشیدی سمرقندی ۱۰۹/۳

- عبدالله روستا، حبیبی ۱۴۰ / ۳
عبدالله رهایی وازی ۱۴۲ / ۳
عبدالله رکنی شیرازی ۱۶۱ / ۳
عبدالله ریذرینگاھر ۵۸ / ۴
عبدالله سرخمو و سنجانی ۱۷۰ / ۲
عبدالله سلطان حبیبی ۵۸ / ۶
عبدالله سندی ۱۵۸ / ۶
عبدالله سندی بلخی ۵۸ / ۴
عبدالله سیمینی پیشابوری ۲۷۹ / ۳
عبدالله شفق نصی ۳۲۳ / ۳
عبدالله شهاب ترشیزی ۳۲۲ / ۳
عبدالله شهابی قزوینی ۳۵۰ / ۲
عبدالله شهید شیرازی ۲۵۷ / ۳
عبدالله شهبازی ۲۵۸ / ۳
عبدالله شهبازی چالیشوری ۳۷۱ / ۳
عبدالله شیرازی ۱۵۹ / ۶
عبدالله شیرازی نورمحمدی ۵۹ / ۲
عبدالله شیرین رقم ۳۷۹ / ۳
عبدالله صیبری ۶۷ / ۴
عبدالله صرغی شیرازی ۷۴ / ۲
عبدالله طالبی و سنجانی ۸۳ / ۳
عبدالله طالبی همدانی ۸۳ / ۲
عبدالله طامدی اصفهانی ۸۶ / ۲
عبدالله طاهری ۹۰ / ۶
عبدالله طباطبائی خروزی ۱۵۹ / ۴
عبدالله حبیب شیرازی ۱۰۵ / ۴
عبدالله طوسی خراسانی ۱۱۷ / ۴
عبدالله عارف شیرازی ۱۳۰ / ۲
عبدالله عاشور ۵۹ / ۲
عبدالله عسکری پیشابوری ۱۶۶ / ۲
عبدالله عیدالله بن عمرو دیوکی ۱۸ / ۳
عبدالله چیری فرغانی ۱۶۷ / ۲
عبدالله عرفان شهرستانر ۱۷۲ / ۴
عبدالله عیاض توشهری خراسانی ۱۸۸ / ۴
عبدالله عمر ۲۱۷ / ۴
عبدالله عویم کردستانی ۲۲۲ / ۴
عبدالله فاضل درغانی ۲۵۵ / ۴
عبدالله فاضل قندهاری ۲۵۵ / ۲
عبدالله فرغانی ۵۵ / ۱
عبدالله فریاد ۲۹۰ / ۴
عبدالله فاطمی ۱۶۰ / ۴
عبدالله کاشانی ۸ / ۵
عبدالله کرمی جهرمی ۲۳ / ۵
عبدالله کزکانی ۳۰ / ۵
عبدالله کرمانی خواجه مروری ۳۶۰ / ۲
عبدالله کرمانی نجفی ۳۵ / ۵
عبدالله کعبی بلخی پیشابوری ۲۳ / ۵
عبدالله کعبی پیشابوری ۴۴ / ۵
عبدالله کشتور شمع نصی ۳۲۰ / ۳
عبدالله گل‌بگانی سمنی ۷۸ / ۵
عبدالله مازندرانی ۱ / ۴
عبدالله مامعانی ۱۸ / ۵
عبدالله امجدی لفظ محیی شیرازی ۳۶۲ / ۲
عبدالله محیط سمدانی ۱۹۶ / ۵
عبدالله مدروس ربوری ۲۰۵ / ۵
عبدالله مدرسی گرجی ۲۰۶ / ۵
عبدالله مدینی اصفهانی ۲۰۹ / ۵
عبدالله مدنی ۶۰ / ۱
عبدالله مروری ۲۲۲ / ۵
عبدالله قیسندی بخاری ۱۳۸ / ۵
عبدالله مصور اصفهانی ۱۶۰ / ۴
عبدالله مبارک پیشابوری ۱۶ / ۴
عبدالله مسیحی غالب خراسانی ۲۲۸ / ۴
عبدالله میرزا دانیل فایز ۴ / ۳
عبدالله نامی حدیثستانی ۱۷ / ۶
عبدالله نادانی کاشغری ۳۱ / ۶
عبدالله نسفی ۳۶ / ۵
عبدالله نقره کار پیشابوری ۶۱ / ۶
عبدالله نوری اصفهانی ۷۳ / ۶
عبدالله نیشابوری ۸۶ / ۶
عبدالله و صاف الحصره ۱۹ / ۶
عبدالله و نایز قزوینی ۱۱۴ / ۶
عبدالله هادی حاسی ۱۲۱ / ۶
عبدالله خروزی ۱۳۵ / ۶، ۱۶۰ / ۴، ۳۶۶ / ۳
عبدالله همدانی ۱۶۰ / ۴
عبدالله یاسینی مهرخردی ۱۵۲ / ۶
عبدالله یزدی ۱۶۱ / ۲

- عبداله یزدی ۵۹/۱۶
عبدالله یقینی لاهیجی ۱۶۳/۶
عبدالمجید ۶۱/۴
عبدالمجید خرم مشهدی ۳۲۵/۲
عبدالمجید رجایی ۱۷۰/۳
عبدالمجید عنبری عربی ۱۶۸/۴
عبدالمجید مظفر کرمانشاهی ۳۰۱/۵
عبدالمجید میر رجایی ۱۶۸/۳
عبدالمحمد اخگر همدانی ۲۱۴/۱
عبدالمحمد الشری یزدی ۲۵۲/۱
عبدالمحمد ایوبی ۳۲۲/۱
عبدالمحمد زایدی شومسری ۱۵۳/۳
عبدالمحمد محسن کرمانشاهی ۱۹۹/۵
عبدالمحمد میرزا حانی ۱۶۱/۴
عبدالمحمود سرحوش اصفهانی ۲۱۷/۳
عبدالمحمود محزون اصفهانی ۱۴۶/۵
عبدالمطلب اصفهانی ۱۶۱/۲
عبدالمطلب کاشانی ۱۳/۵
عبدالمبین بن یک بلخی ۹۷/۱
عبدالمبک بن عفتش ۱۲۸/۱
عبدالمبک سبکاف ۲۴۶/۱
عبدالمبک برهانی نیشابوری ۵۴/۲
عبدالملک کازرونی ۶/۵
عبدالمبک گروچی هروی ۳۵/۵
عبدالمبک ملا عصام ۲۸۶/۵
عبدالمبک نیشابوری ۸۵/۶
عبدالملک هروی ۱۳۶/۶
عبدالمصطفی بن عبدالله صاعدی نیشابوری ۱۴/۴
عبدالمومن صفی‌الدین ارمزی ۵۳/۴
عبدالمومن / محمد شرف صفویه اصفهانی ۳۰۷/۲
عبدالمومن نقاس تبریزی ۱۶۱/۳
عبدالمومن نقاس خوی ۱۶۲/۴
عبدالنبی آخوند طبریزی ۹۱/۱
عبدالباقی رکی همدانی ۲۲۴/۱
عبدالباقی ایمن کومانی ۳۲۵/۱
عبدالباقی تبریزی ۱۶۲/۴
عبدالباقی قزوینی یزدی ۳۵۵/۴
عبداله احد ۱۶۲/۴
عبدالواحد ابن‌المربیع اصفهانی ۱۷۸/۱
عبدالواحد بن محمد ابن‌عبدوس نیشابوری ۲۶/۱
عبدالواحد بسوزجانی ۲۱۴/۲
عبدالله حدروانی طبری ۱۴۱/۳
عبدالواحد عیدلانی اصفهانی ۶۶/۴
عبدالواحد کازرونی قزوینی ۷/۵
عبدالواحد کنگه عیدلی اصفهانی معلم ۲۹/۵
عبدالواحد مشهدی ۱۶۲/۲
عبدالواحد سلیمی هروی ۲۹۳/۵
عبدالواسع داسی همدانی ۸/۳
عبدالواسع رجایی ۱۶۶/۳
عبدالواسع شیب غزالی نظام شامی ۵۱/۶
عبدالواسع نظامی باقری ۵۲/۱۶
عبدالواحد واعد گیلانی استرآبادی ۹۰/۵
عبداله عاب ۱۶۲/۲
عبداله‌عاب اصفالدول شیرازی ۳۹/۱
عبداله‌عاب ابن‌کثیر هارندی ۱۳۴/۱
عبداله‌عاب ابن‌ابراهیمی زشوان همدانی ۱۱۳/۲
عبداله‌عاب اسفندی ۱۶۲/۴
عبداله‌عاب افسر یزدی ۲۷۲/۱
عبداله‌عاب یزغانی قزوینی ۳۹/۲
عبداله‌عاب بن محمد ابوریحانه بردبیدی ۱۴۵/۱
عبداله‌عاب حسینی مشهدی ۶۳/۴
عبداله‌عاب حمزوی شیرازی ۱۶۳/۴
عبداله‌عاب دانش آشتیانی ۹/۲
عبداله‌عاب رجایی ۱۷۱/۳
عبداله‌عاب سعدی کارزمی ۲۲۸/۳
عبداله‌عاب شمس‌الاسلام شیرازی ۳۰۵/۳
عبداله‌عاب شهیدی ۳۵۸/۴
عبداله‌عاب شیرازی ۱۶۲/۴
عبداله‌عاب صابونی همدانی ۵/۴
عبداله‌عاب طباطبائی شکیب شیرازی ۳۲۹/۲
عبداله‌عاب طراز یزدی ۱۰۷/۲
عبداله‌عاب ضایع اصفهانی ۲۱۸/۴
عبداله‌عاب قندجانی اموازی ۲۴۰/۴
عبداله‌عاب قاسمی شیرازی ۲۵۸/۴
عبداله‌عاب قطره چهارمحالی اصفهانی ۳۶۳/۴
عبداله‌عاب کاشانی ۱۶۳/۴
عبداله‌عاب گنشی ایرانپور ۸۱/۵
عبداله‌عاب گلبرگ‌زوی قزوینی ۳۵۲/۴
عبداله‌عاب مجنون شیرازی ۱۳۸/۵
عبداله‌عاب محرم یزدی ۱۴۵/۵

- عبدالرحمان مدق باشی شیرازی ۶۳/۴
عبدالرحمان مرشد اصفهانی ۲۱۵/۵
عبدالرحمان مشهدی ۱۶۴/۴
عبدالرحمان نبی ۱۹/۶
عبدالرحمان نشاط اصفهانی ۳۹/۶
عبدالرحمان نظام الملک مری ۵۳/۶
عبدالرحمان نقه شیرازی ۶۰/۶
عبدالله برذانی شیرازی ۱۵۶/۶
عبداللهی ۶۴/۲
عبدللهاری شلیبه همدانی ۳۳۰/۳
عبدللهاری شیرازی ۳۷۳/۳
عبدللهاری تروینی ۱۵۴/۲
عبدللهاری هادی کاشی ۱۲۳/۶
عبدلله مروری ۱۴۴/۴
عبدلعلی آل عصفور ۶۷/۱
عبدلعلی آل عصفور ۶۸/۱
عبد علی حایق ۱۸۰/۲
عبد علی حویوی ۲۹۷/۲
عبدمنان اردبیلی ۲۲۶/۱
عبد مناف قمی ۶۱/۴
عبدی ابرقزی ۶۴/۴
عبدی بیک شرری همدانی ۲۰۲/۲
عبدی شروانی ۱۶۵/۴
عبدی صابر شیرازی ۳/۴
عبدی گنادی ۱۶۴/۴
عبدی مصور ۱۶۶/۴
عبدالله ابن طینور ۱۲۴/۱
عبدالله احرار کشبندی ۶۹/۲
عبدلله بخشوع ۲۷/۲
عبدلله بن سعد ضاءالدین قزوینی ۷۳/۴
عبدلله بن سعید بروجردی ۴۴/۲
عبدلله بن عبدالکریم ابورقه رازی ۱۶۵/۱
عبدالله بن محمد ابن شاه مردان ابهری ۱۱۹/۱
عبدالله بن مسعود صدرالشریعه بخاری ۳۶/۴
عبدالله رسی بخاری ۱۸۴/۳
عبدالله شیرین روم ۳۸۰/۳
عبدالله عبادی محبوس جباری ۲۱/۴
عبدلله عبدالرحمن میکالی ۳۴۲/۵
عبد زاکبی ۱۶۸/۳
عثمان بن سمید دارم سجستانی ۵/۳
عثمان بن عبدالله طبری بصری ۱۰۱/۴
عثمان بن علی صحنی مروزی ۱۷۱/۴
عثمان بختانی ۱۷۰/۴
عثمان قاضی نظام قزوینی ۲۳۲/۴
عثمان محسنی مؤلف پیشانوری ۱۹۵/۵
عثمان مختاری عربی ۱۹۹/۵
عثمان مرعی ۱۷۰/۴
عثمان وفاق عربی ۱۷۰/۴
عجم قلی توکمان شیرازی ۱۳۶/۲
عدری بروجردی ۱۷۲/۴
عزائی احرار طایوسی قزوینی ۸۷/۴
عز شاه یزدی ۱۷۳/۴
عزت شرفی ۷۳/۴
عرب ناصح بروجردی ۵/۶
عربان نهرانی ۱۷۴/۴
عربی گمانگر تیسری ۱۷۵/۲
عزالبنور وختانی ۱۷۰/۳
عزالدین اصفهانی ۲۶/۴
عزالدین پورحسن اصفهانی ۱۲۳/۲
عزالدین رشیدی ۱۶۷/۲
عزالدین / بنی الدین ابو محمد حسن آبی ۲/۱
عزالدین شروانی ۱۷۶/۴
عزالدین خواصی یزدی ۲۴۳/۴
عرب الله شادان قمی ۲۹۰/۴
عزت الله نوید ۷۲/۶
عزت پور ۱۷۵/۴
عزیز ۱۷۶/۴
عزیزالدین خطاط ساراجی ۳۲۹/۲
عزیزالدین رحمانی ۱۶۷/۳
عزیزالدین سامی قزوینی ۹۸/۳
عزیزالدین محمود عسقلی کاشانی ۱۸۲/۴
عزیزالدین سخی ۱۷۷/۴
عزیزالله حسینی درکدای ۲۷۹/۲
عزیزالله حضور قمی ۲۸۳/۲
عزیزالله خانی صاحب چادگانی ۱۳۹/۵
عزیزالله درویش دهکلی قزوینی ۲۶/۳
عزیزالله زاهدی ۱۵۱/۳
عزیزالله حریری سخی بروجردی ۱۷۷/۴
عزیزالله کردوانی ۳۰/۵
عزیز بدیع یاکانی شیرازی ۳۲/۲

- عربز بن محمد ۱۷۶/۴
 عربز رفیعی ۲۲/۳
 عربز شرقی شیرازی ۳۰۹/۳
 عربز شهسوار بیگ نادم گیلانی ۲/۶
 عربز کسجدای ۵۷/۵
 عسکر بن حسین ابوتراب نخشبی ۱۵۵/۱
 عسکر بن محمد ابوتراب نخشبی ۵۵/۱
 عسکر بیگ اردوبادی ۱۷۸/۴
 عشقوتی گیلانی ۱۸۱/۴
 عشقوتی یردی ۱۸۱/۲
 عسلی حوافی ۱۸۲/۴
 عصامالدین داوود خوافی ۲۲۳/۲
 عصامالدین ماسدی ۱۰۳/۵
 عصمت السادات صغری گنابگانی ۵۲/۴
 عصمت‌الله بحدری ۱۸۴/۴
 عصمت سمرقندی ۱۸۶/۴
 عضد بخاری ۳۳۶/۵
 عضد ملک حوسبی ۱۸۶/۴
 عضای ناکوک رازی ۸۷/۴
 عطاء اعجاز هروی ۲۶۹/۱
 عطاءالله مرغان رازی هروی ۵۲/۲
 عطاءالله برهان تیشابوری ۵۳/۲
 عطاءالله روحی کرمانی ۱۳۳/۳
 عطاءالله راهب ۱۵۰/۳
 عطاءالله صبیح السلطان ۶۰/۲
 عطاءالله فاضلی شغی ۲۵۷/۴
 عطاءالله واعظ هروی ۹۸/۶
 عطاء شمسائی ۱۸۴/۴
 عظمی خلجی مدل ۱۷۲/۴
 عظیم شهرزانی ۲۷۲/۳
 عظیم پیشابوری ۱۸۸/۴
 عذاب ماحار ۱۸۸/۴
 عصی اسماعیلی ۱۸۸/۴
 عصب فارهاب اسمعیلیه ۲۵۲/۴
 عقل‌الدین حسینی ۱۸۹/۴
 عقیل خلوی بزنی همدانی ۵۷۲/۲
 عاز بیگ مسکنی قزوینی ۲۲۷/۵
 علاءالدین کامی میر حسینی قزوینی ۴۴/۵
 علاءالدین ۱۹۱/۴
 علاءالدین بویگر کاشانی ۱۱/۵
 علاءالدین بیوجندی ۱۹۱/۴
 علاءالدین بازارگادی ۱۵/۲
 علاءالدین تبریزی ۱۹۱/۴
 علاءالدین حارثی مروی ۲۳۳/۴
 علاءالدین حسینی حلبه سلطان ۳۳۴/۲
 علاءالدین عی صناعی نامجوری ۲۰/۴
 علاءالدین محمد تبریزی ۱۹۲/۴
 علاءالدین محمد حسینی ۹۲/۴
 علاءالدین محمد عطار بخاری ۱۸۵/۴
 علاءالدین محمد قاپر شهرستانی ۲۶۱/۴
 علاءالدین محمد هروی ۱۹۲/۴
 علاءالدین منصور شهرزانی ۱۹۲/۴
 علاء‌آوردی ۱۹۰/۲
 علاء شاشی ۹۳/۴
 علم الهدی کاشانی ۱۹۴/۴
 علمی نژدیشی ۹۴/۴
 علوی ۹۷/۴
 علی ۱۹۹، ۱۹۸، ۱۹۷/۴
 علی آجر نژادش ۶/۱
 علی آنخوند گمینی ۱۲/۱
 علی آنخوند گیلانی ۱۲/۱
 علی آنخوند هروی ۱۴/۱
 علی آنخوند همدانی ۱۵/۱
 علی آدمی استرآبادی ۱۷/۱
 علی آذری ۲۱/۱
 علی آزاد گیلانی ۲۹/۱
 علی آس مشهدی ۳۱/۱
 علی نقشبانی ۳۳/۱
 علی شمس ۳۵/۱
 علی آعاجی بخاری ۴/۱
 علی ه حسینی ۲۸/۱
 علی آقا ضیاء عراقی (اراکلی) ۵۲/۱
 علی آل بحر العلوم ۶۴/۱
 علی آل بحر العلوم ۶۲/۱
 علی آل بحر العلوم ۶۳/۱
 علی آملی ۷۱/۱
 علی ابن ابی طاهر طبری سمرقندی ۹۰/۱
 علی ابن ابی طیفه نیشابوری ۹۱/۱
 علی ابن ابی‌بابویه قمی ۹۵/۱
 علی ابن یحیی همدانی ۹۹/۱

- علی بن ساتم موریسی ۱۰ / ۱
علی ابن حشاش نیشابوری ۲/۱
علی بن مکی رازی ۱۳۶/۱
علی ابن مده ۲۶/
علی ابوالحسن یزیدی ۸۳/۶
علی ابوالحسن فارسی ۱۶۱/۱
علی برالمحاسن گرگانی ۱۸۶/۱
علی حمیدی کرمانی ۲۰۹/۱
علی، اختیار تپیان ۲۱۲/
علی اسفندیاری بیما پوشیچ ۹۱/۶
علی اشرف آگه شیرازی ۵۹/۱
علی اشرف اشرف منصوبی ۲۵۶/۱
علی اشرف تبریزی ۲۵۵/۱
علی شرف شیبانی ۳۵۹/۴
علی اشرف نقاش اشتهار ۲۰۰/۴
علی اشرف والی ۱۰۰/۶
علی اصغر ۲۰ / ۲
علی اصغر ۳۳۶/۵
علی اصغر بروجردی ۲۷/۲
علی اصغر بهاری ۸۰/۴
علی اصغر پتگر ۱۱۶/۲
علی اصغر جابلقی ۱۷۹/۲
علی اصم خرابری شمسری ۱۹۲/۲
علی اصغر خرابری ۲۵۶/۲
علی اصغر حکمت ۲۸۶/۲
علی اصغر دهنی تبریزی ۶۷/۴
علی اصغر رحیم زاده صغری ۹۶/۳
علی اصغر دهنی فغانی شهبادی ۲۰۶/۴
علی اصغر سیاف شهنشیرگر شیرازی ۳۲۰/۲
علی صفر شریف تهرانی ۳۱۲/۳
علی اصغر سعیدی همدانی ۳۲۶/۳
علی اصغر شیرازی ۲۶۰/۱
علی اصغر شیرازی ۲۶۲/۱
علی اصغر/عسکر شایب اصفهانی ۲۹۹/۳
علی اصغر عسکری ۱۸۲/۴
علی اصغر علامه کریمسپیان ۱۹۳/۴
علی اصغر فراسون ۲۷۳/۶
علی اصغر نوری ۲۸۳/۴
علی اصغر نقیعی ۳۰۱/۲
علی اصغر قاضی بیرجندی ۱۰۲/۲
علی اصغر کرمانی ۳۳/۵
علی اصغر کوهی کرمانی ۶۵/۵
علی اصغر گرمسیری ۷۱/۵
علی اصغر محیط ارومیه ای ۱۹۶/۵
علی اصغر منقلب ۲۰۰/۴
علی منظر معمار شاپی یزیدی ۷/۲
علی اصغر ممبلیک مسنائی لامگردی ۲۷۳/۵
علی اصغر منظر مبارندوانی ۲۰۱/۵
علی اصغر ناصرالشعرا تهرانی ۱۰/۶
علی اصفهانی ۲۷۳/۲
علی اصفهانی ۲۰۱/۴
علی علی صهبانی ۲۰۱/۴
علی اصغر/آزاد یزیدی ۲۷۲/۱
علی اکبر ۲۰۲، ۲۰۱/۴
علی اکبر آهوند یاسامی پاوری ۸/۱
علی اکبر آذ کوجک بروجردی ۵۲/۱
علی اکبر آیت الله لاری ۲۹/۱
علی کبر انوری ۲۰۲/۴
علی اکبر اودیالی ۲۲۷/۱
علی اکبر اردکانی ۲۲۸/۱
علی اکبر/سندپور ۲۲۲/۱
علی اکبر اصفهانی ۲۷۸/۱
علی اکبر اصفهانی ۲۰۲/۲
علی اکبر اصفهانی ۲۰۲/۴
علی اکبر انیسر سنندجی ۲۷۲/۱
علی کبر اکبر شیرازی ۲۷۹/۱
علی کبر امینی ۳۰۷/۱
علی کبر انجم غری شیرازی ۳۰۹/۱
علی کبر یامداد ۱۸/۲
علی کبر برخوردار ۳۷/۲
علی کبر برزین ۳۸/۲
علی اکبر برمنی قمی ۴۱/۲
علی اکبر برهان ۵/۲
علی کبر نصیری شیرازی ۶۲/۲
علی کبر بیاض شیدا شیرازی ۳۷۰/۳
علی اکبر برزین هسنانی ۱۲۰/۶
علی اکبر پیشوائی ۳۰/۲
علی اکبر تایش اصفهانی ۱۳۱/۲
علی اکبر تعلق اردکانی ۱۲۰/۲
علی اکبر نشیبی کاشانی ۵۰/۲

- عیسی اکبر تفرشی ۲۰۲/۴
 عیسی اکبر سامعی پردی ۲۳۹/۲
 عیسی اکبر حسینی حبیبی گلستانه ۷۵
 عیسی اکبر حسینی حایری کدشانی ۱/۵
 عیسی اکبر حکیمی پردی ۲۸۲/۲
 عیسی اکبر حاکم شامی ۲۹۸/۳
 عیسی اکبر خان نهناری ۳۵۶/۳
 عیسی اکبر حدیده ناسی ۳۲۰/۲
 عیسی اکبر سوشدل تهرانی ۳۴۸/۲
 علی اکبر دانفارسشت ۹/۳
 علی کبر داور ۱۴/۳
 علی اکبر دیرالسلطان ۱۹/۳
 عیسی اکبر دیور همدانی ۲۰/۲
 عیسی کبر دهجد ۵۰/۲
 علی اکبر دهیم لاهیجی ۶۰/۳
 علی اکبر روح الاسلام آرسنجانی ۱۳۱/۳
 عیسی اکبر ساری سپراری ۱۸۹/۳
 عیسی اکبر سرورن مصور علی ۲۵۵/۵
 عیسی اکبر سیاسی ۲۶۸/۲
 عیسی اکبر سیاهوش ۲۶۹/۳
 عیسی اکبر شهابی مرتی ۳۲۹/۳
 عیسی اکبر ضووحی ۱۱۰/۴
 علی اکبر عارف سپراری ۱۳۲/۴
 علی اکبر عباد رمزی ۱۲۶/۴
 عیسی اکبر مرمانی ۵۳/۱
 علی اکبر مرهمی ۲۷۴/۴
 علی کبر فروتن ۲۸۳/۴
 علی کبر فیاض ۳۰۹/۴
 علی کبر قیاسی ۳۳۹/۴
 عیسی کبر کسمینی ۲۰/۵
 عیسی کبر گنیش نوادی ۸۰/۵
 عیسی اکبر مزین الدوله نظری کاشانی ۲۲۷/۵
 علی کبر مسکین کارودی ۳۳۷/۵
 علی اکبر مشیر سیمینی تهرانی ۲۵۰/۳
 علی اکبر مصور حجاج ۲۰۲/۲
 عیسی اکبر مطرب همدانی ۲۵۲/۵
 عیسی اکبر مظهر ۲۶۳/۵
 عیسی اکبر منظم ۳۰۱/۵
 علی اکبر موانی اصفهانی ۳۰۵/۵
 علی اکبر موی شیداری ۳۱۱/۵
 عیسی اکبر مهمو شیرازی ۳۲۲/۵
 عیسی اکبر ناییبی ۲۰۲/۳
 عیسی اکبر ندیم شیرازی ۳۱/۶
 عیسی اکبر نسی ناطم لاحشاء کرمانی ۱۴/۶
 عیسی اکبر نواب یسملی شیرازی ۵۹/۲
 عیسی اکبر نوافی ۷۶/۵
 عیسی اکبر نهارادی ۷۸/۶
 عیسی اکبر وحشی کوه اصفهانی ۱۰۳/۶
 عیسی اکبر وثابی مشکاة میری ۲۶۵/۵
 عیسی اکبر پردی ۱۵۷/۶
 عیسی انامی اصفهانی ۲۸۹/۱
 عیسی بروانی ۳۲۳/۱
 عیسی بشلوش گرمروزی ۳۱۱/۱
 عیسی پاپ شیرازی ۲۰۲/۴
 عیسی باب عیشاه هری ۳
 عیسی دادماری ۶
 عیسی بازوی استرآبادی ۸/۲
 عیسی بلر ۲۰۳/۴
 عیسی برفعی قبی ۲۰۱/۲
 عیسی بروجردی ۲۹/۳
 عیسی بکار ۲۰۳/۲
 عیسی بن برافیم غری سمرقندی ۲۳۴/۴
 عیسی بن ابوالعباس بنو الحسن حجاج اسمعیلی ۱۵۸/۱
 عیسی بن احمد بن منصور آمدی طوسی ۲۴۴/۱
 عیسی بن احمد حرقانی ۳۲۳/۲
 علی بن احمد بیعی پیشپوری ۲۷۸/۳
 عیسی بن احمد صربی فوشجی ۶۳/۴
 علی بن احمد فتحکردی پیشپوری ۲۰۶/۴
 علی بن اسحاق زاهلی ۱۵۲/۳
 علی بن اسماعیل ابن مرشد اسمعیلی ۱۲۷/۱
 عیسی بن جعفر ۲۲/۴
 عیسی بن یحیی بن یحیی بن یحیی ۲۷۶/۴
 عیسی بن حسن باخوری ۵/۲
 عیسی بن حسن بوکان بختی ۵۱/۲
 علی بن حسن حکیم المذک گیلانی ۲۹۱/۲
 علی بن حسن خورشیدان ۳۴۸/۲
 عیسی بن حسن صدیقی پیشپوری ۵۸/۴
 عیسی بن حسن طبوس ۹۷/۲
 عیسی بن حسین ابن شادویه ۱۱۸/۱
 علی بن حسین ابوالعرج صفهانی ۱۸۰/۱

علی بن حسین باغی اصفهانی ۵/۲
علی بن حسین حسینی موسوی کاظمی ۲۸۲/۲
علی بن حسین صلی کاشانی سیرازی ۵۵/۴
علی بن حسین فسوی فارسی ۲۹۴/۴
علی بن حسین مدنی همدانی ۳۰۵/۴
علی بن دین بیهقی ۱۱/۲
علی بن سعید اسعد عسکری ۱۷۹/۲
علی بن سهل اصفهانی ۲۰۳/۴
علی بن سهل بن زین طبری ۱۹۰/۱
علی بن شعیب سقاء ۲۰۳/۲
علی بن طغیور بسطامی ۵۸/۲
علی بن عباس حواری رازی ۸۷/۲
علی بن عباس محموسی اهروری اوجانی ۳۲۱/۱
علی بن عبدالحسین صدرالدین کریم ۳۵/۴
علی بن عبدالحزیز قاسم ابوالحسن جرجانی ۵۸/۱
علی بن عبدالله ابن هبسم هروی ۵۱/۱
علی بن عبدالله موزی بمرانی ۲۴/۲
علی بن عبدالواحد دهروری ۵۶/۲
علی بن عبدالله دققی ۲۰/۳
علی بن عیبه و بختانی ۲۷/۳
علی بن عزاق صکاری حواری ۵۷/۴
علی بن حمز دیوان فروزی ۱۹/۲
علی بن عمرو رزی ۷۳/۳
علی بن فیس رومی بیدادی ۹۰/۳
علی بن عیسی صانع دامهروری ۲/۴
علی بن فضل الله رابندی کلانی ۸۷/۳
علی بن کدخدای بن یزدآملی ۲۷۳/۳
علی بن محمد ابن شهره کاشانی ۱۲۲/۱
علی بن محمد ابن شهاب مروری ۴۶/۱
علی بن محمد ابوالقاسم کسبی ۱۷۹/۱
علی بن محمد ابرو حیات توحیدی ۶۳/۱
علی بن محمد اشعری ابن مویه فردوسی ۲۸/۱
علی بن محمد بن ابی طاهر ۲۰۴/۲
علی بن محمد بن مقدم ۲۰۴/۴
علی بن محمد خلایق ۳۳/۲
علی بن محمد دبوری ۵۷/۳
علی بن محمد و ص سلفی الکتاب ۲۰۴/۳
علی بن محمد سابع خلوی ۱۹۸/۲
علی بن محمد شجاعی ۳۰۳/۲
علی بن محمد شوشری ۳۴۴/۳
علی بن محمد طبری آملی ۱۹۱/۲
علی بن محمد طراری بغدادی مشایبری ۱۰۶/۲
علی بن محمد طباطبائی ۳/۴
علی بن محمد طوسی بشارکائی ۱۱۷/۴
علی بن محمد طهیر کازرزی ۱۲۹/۴
علی بن محمد سخی تزدوی ۵۵/۲
علی بن محمود دوری ۱۳۷/۳
علی بن مرید سعادتی ۱۸۹/۲
علی بن مسعود ابن مظفر شیرازی ۴۳/۱
علی بن مسلم سنجی سهروردی ۲۶۲/۳
علی بن مسلم طوسی ۱۱۵/۴
علی بن مظفر دتوسی ۱۸/۲
علی بن موسی ابن یزید فسی بشاربری ۱۵۱/۱
علی بن مهرداد درونی ابن مهرداد اهرازی ۴۹/۲
علی بن نافع رویاب ۱۵۸/۲
علی بن هبة الله ابن ماکولا ۱۳۷/۱
علی بن ملال ابن یزید ۹۷/۱
علی بن هادی ۸۵/۲
علی بهرامی سرخسی ۹۰/۲
علی بهشتی ۹۳/۲
علی بیگ مروری ۲۰۲/۲
علی بیگ حشمتی حواری ۲۸۳/۲
علی بیگ رهی شاملی ۱۴۳/۳
علی بیگ کاتب ۲۰۴/۴
علی بیگ تاش ۲۰۴/۴
علی بشارت پهلوان بیری ۲۰۴/۳
علی برنوا عظیم ۷/۲
علی بزرگ ۱۴۰/۳
علی بلاسیدی ۱۲۲/۲
علی بوینده همدانی ۱۲۵/۲
علی بیری ۳۳۰، ۳۳۱/۵
علی تبریزی جره فردوسی ۲۱۴/۲
علی نبوی ۱۲۲/۲
علی نواب جهرمی ۱۴۳/۲
علی نوکمان خراسانی ۲۰۴/۴
علی نقی ۲۰۵/۲
علی سیمی بشاربری ۱۵۹/۲
علی حدایی بومدی ۱۸۶/۲
علی حیوة شیرازی ۲۰۴/۲
علی حجاب حسینی اصفهانی ۲۹/۲

علی بن حسین باغی اصفهانی ۵/۲
علی بن حسین حسینی موسوی کاظمی ۲۸۲/۲
علی بن حسین صلی کاشانی سیرازی ۵۵/۴
علی بن حسین فسوی فارسی ۲۹۴/۴
علی بن حسین مدنی همدانی ۳۰۵/۴
علی بن دین بیهقی ۱۱/۲
علی بن سعید اسعد عسکری ۱۷۹/۲
علی بن سهل اصفهانی ۲۰۳/۴
علی بن سهل بن زین طبری ۱۹۰/۱
علی بن شعیب سقاء ۲۰۳/۲
علی بن طغیور بسطامی ۵۸/۲
علی بن عباس حواری رازی ۸۷/۲
علی بن عباس محموسی اهروری اوجانی ۳۲۱/۱
علی بن عبدالحسین صدرالدین کریم ۳۵/۴
علی بن عبدالحزیز قاسم ابوالحسن جرجانی ۵۸/۱
علی بن عبدالله ابن هبسم هروی ۵۱/۱
علی بن عبدالله موزی بمرانی ۲۴/۲
علی بن عبدالواحد دهروری ۵۶/۲
علی بن عبدالله دققی ۲۰/۳
علی بن عیبه و بختانی ۲۷/۳
علی بن عزاق صکاری حواری ۵۷/۴
علی بن حمز دیوان فروزی ۱۹/۲
علی بن عمرو رزی ۷۳/۳
علی بن فیس رومی بیدادی ۹۰/۳
علی بن عیسی صانع دامهروری ۲/۴
علی بن فضل الله رابندی کلانی ۸۷/۳
علی بن کدخدای بن یزدآملی ۲۷۳/۳
علی بن محمد ابن شهره کاشانی ۱۲۲/۱
علی بن محمد ابن شهاب مروری ۴۶/۱
علی بن محمد ابوالقاسم کسبی ۱۷۹/۱
علی بن محمد ابرو حیات توحیدی ۶۳/۱
علی بن محمد اشعری ابن مویه فردوسی ۲۸/۱
علی بن محمد بن ابی طاهر ۲۰۴/۲
علی بن محمد بن مقدم ۲۰۴/۴
علی بن محمد خلایق ۳۳/۲
علی بن محمد دبوری ۵۷/۳
علی بن محمد و ص سلفی الکتاب ۲۰۴/۳
علی بن محمد سابع خلوی ۱۹۸/۲
علی بن محمد شجاعی ۳۰۳/۲
علی بن محمد شوشری ۳۴۴/۳

- عس جهر شتاس ۵۶/۶
 علی چنگی هروی ۲۲۵/۲
 عس حب هیدر فردینی ۲۴۷/۲
 علی حسینی آملی ۷۰/۱
 علی حسینی ۲۶۸/۲، ۲۰۵/۲
 علی حسینی آملی ۲/۱
 علی حسینی مومنی ۲۰۵/۲
 علی حناین شیرازی ۲۸۴/۲
 عس حکمت، نمای ' برزی ۶۵/۲
 علی حکیم رحمت کارونی ۹۴/۳
 علی خادم برازجانی ۳۰۷/۲
 عس حاموش یردی ۳۱۴/۲
 عس خاک مین الدوله ۲۰۵/۱
 علی خان بهاری ۸۰/۲
 علی خانیگ حبیرت اصمعی ۲۶۱/۲
 علی خان دوبر طهیر الدوله قاسار ۱۲۷/۳
 علی خان رئیس الاطباء همدانی ۱۴۸/۳
 عس خان سالار سعید کردستانی ۳۰۱/۲
 علی خان کاشی ۲۰۵/۳
 علی خان میرزا صدیق ۹/۴
 علی خان نظم‌العلوم ۱۵/۶
 علی سان نایب السلطنه ۲۰۵/۴
 عس خاور کردستانی ۳۱۶/۲
 علی هراسانی ۳۲۲/۲
 عس خبیان رحا ۹۱/۳
 عس خواجه تبریزی ۱۳۸۱/۲
 عس خراساری ۳۲۵/۲، ۱۹۹/۲
 عس خودگر بخارین ۲۶۷/۳
 عس خرمی ۲۶/۴
 علی دانش سادری ۹/۳
 علی دانشمند آبردی ۱۲/۳
 علی دانشور ۱۳/۳
 علی دانش بردی ۱۳/۳
 علی ذوب فاضلی ۲۷۳/۳
 علی دورد اسرادی ۲۳/۳
 علی درویش برهان ۲۵/۳
 عس درویش بیگ ۲۵/۳
 عس درهونی ۳۱/۳
 علی دشتی ۳۷/۳
 علی دماوندی ۲۲/۳
 عس دواش شیرازی گلانی ۲۳/۳
 عس دهقان ۵۲/۳
 عس دیوانه اصمعی ۵۹/۳
 عس دره گرگانی ۶۳/۳
 عس دهش شیرازی ۶۶/۳
 علی راقم مشهدی ۸۲/۳
 علی راضی ۸۶/۳
 علی راضی هروی ۸۹/۳
 علی رخسار ۹۷/۳
 علی رزم‌آرا ۹۸/۳
 علی رشقی ۱۰۲/۳
 عس رضا ۲۰۶/۲
 عس رضا آقا حانی ۲۷/۱
 عس رضا اصمعی ۲۰۶/۲
 عس رضا پروتو اصمعی ۱۱۶/۲
 عس رضا تجلی اردکانی ۱۴۱/۲
 عس رضا سلالی یردی ۲۰۴/۱
 عس رضا حسینی شیرازی ۲۰۶/۲
 عس رضا حسینی صفایی قایی ۵۰/۲
 عس رضا خان چنگی ۲۲۹/۲
 عس رضا غرم شیرازی ۳۲۶/۲
 عس رضا زینجان یردی ۱۴۸/۳
 عس رضا صبا نهری ۲۱/۴
 عس رضا عباسی ۲۰۷/۲
 عس رضا عباسی تبریزی ۲۰۷/۴
 عس رضا علی کرمانی ۲۱۰/۲
 عس رضا قنچی ۲۲۹/۲
 عس رضا قصیری ۲۰۷/۲
 عس رضا مستوحی ۲۰۸/۴
 عس رضا شهدی ۲۰۸/۴
 عس رحیمی زاده ۱۱۵/۳
 علی روحانی وصال شیرازی ۱۳۱/۳
 علی روس شهرصیی ۱۴۰/۲
 علی رومانی طبرستانی ۱۴۱/۳
 عس زامدی ۱۵۰/۲
 عس ربیع جرجانی ۱۵۳/۳
 عس زرگری ۱۵۷/۲
 عس زین قلم مشهدی ۱۶۰/۳
 علی زلال ۱۶۲/۳
 علی زجاجی ۱۷۱/۳

- عبدی روزانه‌ای ۱۷۵/۳
عبدی سامی شیرازی ۱۹۷/۳
عبدی سامی هزارسویی ۱۹۸/۳
عبدی سبزواری ۲۰۱/۳
عبدی سیدی اصفهانی ۲۱۲/۳
عبدی سرمدی آنسوت آکشیانی ۲۷/۱
عبدی سلطان ۲۰۸/۴
عبدی مستطاب‌ای ۲۰۸/۴
عبدی سمن‌نار ۲۴۹/۳
عبدی سمنی ۲۰۰/۴
عبدی سیجانی ۲۶۰/۳
عبدی سیدالحکمای تبریزی ۲۷۲/۳
عبدی شاه ذرقی اردستانی ۶۵/۳
عبدی شاهین برزنی ۲۹۹/۳
عبدی شایگان ۳۰۰/۳
عبدی شهابنگ رازی ۳۰۰/۳
عبدی شیشتری ۲۰۱/۳
عبدی شم‌بندار ۳۱۰/۳
عبدی شطرنجی سمرقندی ۳۱۸/۳
عبدی شعلال ممبایی ۳۲۱/۳
عبدی شکری ۳۲۸/۳
عبدی شمس‌الادب شیرازی ۳۳۱/۳
عبدی شمس‌الحکما ۳۳۴/۳
عبدی شهاب ترنیری ۳۴۷/۳
عبدی شیبای نویسنده‌ای ۳۷۱/۳
عبدی شیرازی ۳۷۵، ۳۷۴/۳
عبدی شیرازی ۲۰۸/۴
عبدی شیروی مدبری سندی ۳۸۱/۳
عبدی شمس‌الاص ۷۴/۴
عبدی صحاف ۲۸/۴
عبدی صدوق نسیم اردکانی ۳۸/۴
عبدی صغری ۵۱/۴
عبدی صوبی برزی ۶۲/۴
عبدی صورت‌خان اصفهانی ۶۲/۴
عبدی صیدی ظهیری ۶۶/۴
عبدی هیایی شیرازی ۷۷/۴
عبدی طوسی بغدادی ۱۱۷/۴
عبدی طوطی ترشیری ۱۱۸/۴
عبدی عبدالرسولی ۵۰/۴
عبدی عیدی بیگ نویدی شیرازی ۱۶۵/۴
عبدی عسکر ۲۰۸/۴
عبدی عسکر ارشدجانی ۲۳۱/۱
عبدی عسکر عاقل خان رازی هندی ۲۶/۴
عبدی عسکری فروشانی اصفهانی ۸۱/۴
عبدی عطار همدانی ۱۸۶/۲
عبدی علم‌الهدی ۱۹۴/۴
عبدی علیاری تبریزی ۹۹/۴
عبدی علی‌گل رازی ۲۰۹/۴
عبدی عمرانی سرلرزی ۲۱۶/۴
عبدی غروی حسینی مسترآبادی ۳۰۶/۳
عبدی غروی علیاری ۲۳۱/۴
عبدی عباس اصفهانی ۲۶۰/۲
عبدی فتحی غروی ۲۶۴/۴
عبدی فتوی‌عبدی ساطع اصفهانی ۲۶۵/۴
عبدی فردیس کمره‌ای ۵۱/۱
عبدی فحیمی ۲۹۵/۴
عبدی فیروزی شیرازی ۲۱۳/۴
عبدی فویض برزی ۳۱۵/۲
عبدی فاضل عظامی ۱۸۷/۲
عبدی فاضلی ۲۳۸/۴
عبدی فکرت قلی ۲۴۱/۴
عبدی فیری ۳۴۷/۴
عبدی قزوینی ۳۵۰، ۳۴۹/۴
عبدی قزوینی فایزآبادی رنجانی ۱۷۲/۳
عبدی نظام نوری ۲۵۸/۲
عبدی ۲۰۸/۲
عبدی اقبال مازندرانی ۲۷۷/۱
عبدی بن محمد ۲۰۹/۴
عبدی بیگ انیس شاکر هروی ۳۱۶/۴
عبدی جیادار ۲۰۹/۴
عبدی جدیدالاسلام ۱۸۶/۲
عبدی خان اعظم شاکر ۲۶۹/۱
عبدی خان هدایت متخیرالدوله ۱۹۸/۵
عبدی سردار محمد بختیاری ۲۱۷/۳
عبدی شیرازی ۲۷۵/۳
عبدی ماهر دامغانی ۱۲۱/۵
عبدی مصور مشهدی ۲۵۶/۵
عبدی میرزا عبدالسلطه ۲۶۷/۱
عبدی واثق داهستانی ۱۰۰/۴
عبدی همدانی ۲۰۹/۴

- علی مری ۳۶۷/۴
علی مری کاتب این ساری ۱۱۲/۱
علی قوامی پردی ۳۷۲/۴
علی قوچانی ۳۷۳/۴
علی قوشچی صفرقلی ۳۷۴/۴
علی مهدی ۳۷۷/۴
علی کاتب شیرازی ۳۷۲/۳
علی کاشمیری مشکوه النعمیه ۲۴۶/۵
علی کمال ۲۰۳/۴
علی کریمی ۳۷/۵
علی کسائی ۳۷/۵
علی کسائی همدانی ۳۸/۵
علی کبیری هردی ۳۸/۵
علی کسروی اصفهانی ۳۹/۵
علی کلاه اکلا شیرازی ۱۷۹/۳
علی که گوشت ۲۱۰/۴
علی کمالی درفولی ۵۶/۵
علی کی تهرانی ۵۹/۵
علی کوغیاد اربوهی ۶۵/۵
علی کهروانی طبری ۶۷/۵
علی گنج بر ۲۱۰/۴
علی گیلانی هندی ۹۱/۵
علی لاهیجی ۹۷/۵
علی لکابی اصفهانی ۹۸/۵
علی لاجبی اصفهانی ۹۴/۲
علی نوکری غروانی ۱۰۹/۵
علی منشی ۱۲۵/۵
علی محمد ایبوردی ۲۲۹/۲
علی مستهد تبریزی ۱۲۷/۵
علی مستقیم کاشانی ۴۰/۵
علی محدث طارمی ۷۹/۴
علی محقق کرکی ۱۵۰/۵
علی محمد ۲۱۰/۴
علی محمد آزاد همدانی ۲۸/۱
علی محمد احتشام اولدین شیرازی ۱۹۸/۱
علی / محمد ادایی شیرازی ۲۱۶/۱
علی محمد ادیب یضایی ۲۱۷/۱
علی محمد اویسی ۳۲۰/۱
علی محمد پیررهید ۱۲۹/۲
علی محمد حسینی ۲۱۰/۴
علی محمد حکمت برشیری ۲۸۶/۲
علی محمد حکمی ۲۸۶/۲
علی محمد حسروی شمش ۲۲۳/۲
علی محمد شادم میثاق ۲۰۷/۲
علی محمد جان مسوی ۲۱۰/۴
علی محمد خرسند شیرازی ۲۲۳/۲
علی محمد رجایی ۹۰/۲
علی محمد شریف قدوله کاشانی ۲۱۲/۳
علی محمد شیرازی ۲۱۰/۴
علی محمد شیرازی ایری ۲۱۰/۲
علی محمد معالی لسانی ۴۷/۴
علی محمد صفایی ۴۸/۴
علی محمد طالقانی ۸۵/۴
علی محمد طباطبایی دولامج ۹۵/۲
علی محمد طهرانی اصفهانی ۱۱۱
علی محمد هاشمی نایبی ۱۳۸/۲
علی محمد عشرت نویسرکانی ۱۸۰/۴
علی محمد صدام هردی ۲۶۶/۴
علی محمد قانع ۲۱۱/۴
علی محمد کاشی پیر اصفهانی ۲۱۱/۴
علی محمد مترجم عباوی ۲۹۰/۴
علی محمد مجروح شیرازی ۱۴۵/۵
علی محمد مؤید شیرازی ۲۲۷/۵
علی محمد ممل شیرازی ۲۷۲/۵
علی محمد نامداری ۱۶/۶
علی محمد نظام الدوله اصفهانی ۵۰/۶
علی محمدی ویری بهرامی ۵۳/۱
علی مدقیب ۲۱۱/۲
علی مراد رتویی مسرودی جی ۲۲۱/۵
علی مراد هوشیندی ۲۷۳/۴
علی مراد خرد مازندرانی ۳۲۳/۲
علی مرعینی ۲۱۹/۵
علی مروتی ۲۲۲/۵
علی مستوی ۳۲۶/۵
علی مشتاق اصفهانی ۲۴۰/۵
علی مشکوه ۲۴۵/۵
علی مصطفی بستانی ۲۵۵/۵
علی مظاهری ۲۵۹/۵
علی معین قدیر پردی ۲۷۲/۵
علی متعجب الدین رازی ۲۹۴/۵

- عسکری محمّد، مردی ۲۹۵/۵
 علی مشی اسرّیادی ۲۱۱/۴
 علی منصور مصطفی اصفهانی ۲۹۷/۵
 علی مهری عرب ۳۲۰/۵
 عسکری مهدی یردی ۲۲۳/۵
 علی میری مهدی ۸۱/۲
 علی میرزا شاهپور دجگار ۲۸۲/۳
 عسکری مرید قاضی مشهیدی ۳۱۳/۵
 علی نجفی کاشانی ۲۴/۴
 عسکری نسوی ۳۷/۶
 عسکری نصر ۴۱/۶
 علی نقاش ۳/۴، ۲۷۳/۴، ۹۹/۴
 عسکری ۲۰۱/۴
 عسکری نقی ۲۱۱/۴
 عسکری احسانی ۱۹۹/۱
 عسکری امامی اصفهانی ۲۹۰/۱
 عسکری امامی اصفهانی ۲۹۰/۱
 عسکری استوی شیرازی ۳۱۰/۱
 عسکری بدیع شیرازی ۳۳/۲
 عسکری بن شیخ عباسی ۲۱۲/۴
 عسکری بهروری کردی ۹۱/۲
 عسکری بهیمار کرمانی ۹۵/۲
 عسکری حابری طباطبائی ۲۴۵/۶
 عسکری حکیم الممالک ۲۹۱/۲
 علی‌نقی حکیم الهی ۲۸۸/۷
 عسکری سابق اصفهانی ۱۸۷/۳
 عسکری سامان ۹۵/۳
 علی‌نقی شاری ۲/۲
 عسکری صام شیرازی ۳/۴
 عسکری صبیح الممالک، وگرباشی ۶۰/۴
 علی‌نقی طباطبائی یزدی ۹۴/۴
 علی‌نقی طوسی ۱۰۲/۴
 عسکری ابهری الاسلام ۲۱۳/۴
 عسکری قاضی ۳۲۷/۴
 علی‌نقی کمره‌ای ۶۲/۶
 علی‌نقی کمره‌ای مرعانی ۵۸/۵
 عسکری مدقّب ۲۱۲/۴
 عسکری والای دحار ۹۹/۶
 عسکری وزیری ۸۸/۶
 عسکری هشیار بسدجی ۱۳۹/۶
 علی ساری شاه‌مردی ۶۲/۶
 علی بویجی ۶۸/۶
 علی نوربخش آزاد اصفهانی ۲۴/۱
 علی نورعیشا ۷۲/۶
 علی بهارودی ۷۸/۶
 علی نیاز شیرازی ۷۹/۶
 علی پیشابوری ۹۰، ۸۲/۶
 علی راسخدی نیشابوری ۹۲/۶
 علی ر. عظمی قاضی ۹۸/۶
 عسکری واقعی مشهیدی ۹۸/۶
 علی ربای قاضی ۱۱۳/۶
 علی رکیبی ۱۱۷/۶
 علی هجویری جلالی عربی ۱۲۸/۶
 علی هروی ۳۳۴/۵
 علی هروی ناپیدی ۱۳۴/۲
 علی یردی ۱۵۷/۶
 عماد رفیع تبریزی ۲۳۲/۱
 عمادالاسلام الوهید اردوبادی ۲۸۳/۱
 عمادالدین، ابو طاهر عبدالسلام ابن ابی روح ۸۹/۱
 عمادالدین ابوحدی مشهیدی ۳۱۸/۱
 عمادالدین دوانقار ابوعماد مروزی ۱۷۱/۱
 عمادالدین شیرازی ۲۱۴/۲
 عمادالدین عصار آشفه ۸۲/۲
 عمادالدین قصوی عماد ۲۱۵/۴
 عمادالدین محمد هدایی استرآبادی ۲۷۱/۴
 عمادالدین مرد. ح. ۲۱۴/۵
 عمادالدین نسیمی حسینی شیرازی ۳۸/۶
 عماد تهرانی خراسانی ۴۱۲/۴
 عماد حویسی ۲۱۲/۲
 عماد زرتی ۲۱۴/۲
 عماد علی کرمانی ۲۰۵/۴
 عماد یزید فرشی ۵۳/۶
 عمران بیگ شهاب مؤذرانی ۳۴۸/۳
 عمر بن احمد داری ۷۷/۲
 عمر بن احمد عبدی نیشابوری ۱۶۴/۲
 عمر بن حسین داری ۷۷/۳
 عمر بن سهل دیرزی کرمانشاهی ۵۹/۲
 عمر بن عبدالعزیز صدر شهید ۲۶/۴
 عمر بن عبدالله باب فرغانی ۵
 عمر بن فرحان طبری ۹۸/۴

- عمر بن محمد یساری ۱۰۲/۲
عمر بن محمد زاری بهدادی ۷۹/۳
عمر بن محمود زاری ۷۷/۳
عمر تاج بخاری ۱۳۳/۲
عمر نیام نیشابوری ۲۵۲/۲
عمر عقیلی بخاری ۱۸۹/۴
عمر فردوسی ۳۵۰/۴
عمر فردوسی فارسی ۳۵۵/۴
عمر کاتب شیرازی ۲۷۵/۲
عمرکی احمدان یونکی نیشابوری ۲۱۶/۲
عمر پشی چیراغشتی بخاری ۱۱۰/۵
عمر مروردی ۲۲/۵
عمر شععی ۳۷/۶
عمر ابن عبید ۱۲۶/۱
عمر بن عثمان سیویه ۲۷۰/۳
عمر کلابی نیشابوری ۲۶/۵
عمرق بخاری ۲۱۷/۲
عنایت الشریعه امامی شیرازی ۲۹۲/۱
عنایت‌الله حمود بخاری ۸۱/۱
عنایت‌الله اصفهانی ۲۸/۴
عنایت‌الله دبیر تفرشی ۱۹/۳
عنایت‌الله دستغیب روحی شیرازی ۱۳۲/۲
عنایت‌الله شکیبایر ۲۲۹/۳
عنایت‌الله طبعی اصفهانی ۱۰۳/۴
عنایت‌الله فرس شمیری ۲۸۱/۲
عنایت‌الله بهایی ۳۷۵/۲
عنایت‌الله محسن ۲۱۸/۲
عمرالمعالی کیکاورس ۲۲۰/۴
عقده طالقانی ۲۲۲/۴
عوض بن محمد ۲۲۲/۳
عهدی بوبری ۲۲۲/۲
عهدی شهرابی ۲۲۲/۲
عهدی شیرازی ۲۲۳/۴
عیانی ۲۲۴/۴
عیانی تکله هروی ۲۲۴/۴
عیسی آقا نانی ۲۲/۱
عیسی ابن چهار بخت ۱۰۰/۱
عیسی ابن خضر شاه سمنانی ۱۰۶/۱
عیسی ابن مامویه ۳۶/۱
عیسی الهی ۲۸۳/۱
عیسی بن حشد شیرازی ۲/۲
عیسی بن محمد طهمانی مروزی ۱۱۹/۴
عیسی بن یحیی ابوسهل مسیحی جرجانی ۱۶۸/۱
عیسی بیگ ۲۲۳/۲
عیسی تکرانی ۲۲۵/۴
عیسی سپهبدی ۲۰۳/۳
عیسی صدیق اعظم ۳۹/۴
عیسی صفوی احمی ۵۲/۴
عیسی عمید خراسانی ۲۱۷/۴
عیسی غفار بخاری لزوق ۲۴۰/۴
عیسی قائم مقام خراسانی ۳۱۸/۲
عیسی فردوسی ۲۲۵/۲
عیسی قلی سالم شیرازی ۱۹۵/۲
عیسی گیلانی ۸۹/۵
عیسی لرداس ۱۰۸/۵
عیسی ۲۲۵/۲
عیسی اردبیلی ۲۲۵/۲
عیسی شیرازی ۲۲۵/۲
عیسای حجاب یزدی ۲۵۲/۲
عین‌الدین حسین دهبی دره‌قلی ۶۶/۳
عین‌الربان عین‌الدین گلی ۹۲/۵
عین‌القصد آهمنانی ۲۲۵/۴
عیسی ۲۲۶/۲
عبرلی ۲۲۶/۲
عازی اسیری شیرازی ۲۵۳/۱
عازی دلدز ۲۲۸/۲
عیازی گیلانی ۲۲۹/۲
عزیزی بیانی کوردی ۲۳۲/۲
عزیزی کاشانی ۲۳۲/۴
عزالی مشهدی ۲۳۳/۴
عزالی هراتی ۲۳۴/۲
عصمر صبری مروزی ۲۵/۲
عمار اصفهانی ۲۳۵/۲
عمر حکاک ۲۳۶/۴
عمور صبری دامغانی ۱۸۳/۴
غلام پرمناک ۲۶/۲
غلامحسین افکار بیگدلی ۲۷۵/۱
غلامحسین بزرگوردی ۴۷/۲
غلامحسین بیان ۷۰/۲
غلامحسین بیگجه جانی ۱۰۸/۲

- علامه حسین حاکم افشار المصنک آیت‌الله کرم‌الله ۲۲۱/۱
 علامه حسین دانشپور ۱۰/۳
 علامه حسین دوریش حاکم ۲۵/۳
 علامه حسین واعظ سیروی ۸۲/۳
 علامه حسین ره‌ما ۱۴۲/۳
 علامه حسین رندی ۱۷۴/۳
 علامه حسین ریزکرده ۱۷۷/۳
 علامه حسین سرود ۲۲۱/۳
 علامه حسین ساری پردی ۲۸۳/۳
 علامه حسین صدیقی ۴۰/۴
 علامه حسین صدیقی قمی ۵۰/۴
 علامه حسین ظهیرالدینی ۱۲۸/۴
 علامه حسین محمد مرستی ۲۱۱/۴
 علامه حسین مرعشی ۵۳/۱
 علامه حسین قرشی ۳۴۶/۴
 علامه حسن کیمیا قلم ۶۸/۵
 علامه حسین مصاحب نایب ۲۵۰/۵
 علامه حسین مظفر سکنی ۲۶۰/۵
 علامه حسین میرزا بهجت قاجار ۸۷/۲
 علامه حسین مینا کار باشی ۲۳۸/۴
 علامه حسین نقشبست ۶۲/۶
 علامه رضا ۲۳۸/۴
 علامه رضا آذر حقیقی ۲۱/۱
 علامه رضا آرائی کاشانی ۲۳/۱
 علامه رضا اصفهانی ۲۳۸/۴
 علامه رضا امامی اصفهانی ۲۹۰/۱
 علامه رضا بیرجندی ۱۰۱/۲
 علامه رضا ثانی کهنکلیه‌ای ۱۳۲/۲
 علامه رضا حیران پردی ۳۰۲/۲
 علامه رضا حاکم میرزاسیان ۱۹۲/۳
 علامه رضا دبیران ۱۹/۳
 علامه رضا فاکر قمی ۶۱/۳
 علامه رضا رشید یاسمی ۱۰۸/۳
 علامه رضا روحانی قرشی ۱۳۰/۳
 علامه رضا ریاضی ۱۴۵/۳
 علامه رضا ساریگ ۱۸۸/۳
 علامه رضا ساکت شیرازی ۱۹۱/۲
 علامه رضا سعیدی ۲۲۸/۳
 علامه رضا محبی ۲۵۵/۳
 علامه رضا شیخ ۳۶۰/۳
 علامه رضا شیرازی ۲۳۸/۴
 علامه رضا شیشه‌گر ۳۸۰/۳
 علامه رضا طاعتی رشتی ۸۱/۴
 علامه رضا کیان ۶۷/۵
 علامه رضا کیوان سمعی ۶۹/۵
 علامه رضا مصداق تبریزی ۳۳۸/۴
 علامه رضا نیسی ۸۲/۶
 علامه شیرزاد ۲۳۸/۴
 علامه عیاض آیت‌الله محمودی گودرزی ۲۲۲/۱
 علامه علی ۲۲۹/۲۳۸/۴
 علامه علی اصفهانی ۲۳۹/۲
 علامه علی بکایی اصفهانی ۶۶/۲
 علامه علی خان شهر ۳۵۱/۳
 علامه علی مهدی انزلی ۱۰۹/۲
 علامه علی شیخ‌نیا ۳۶۹/۳
 علامه علی صدوق لاطفاء شامی ۳۲/۶
 علامه علی صمصامی ۵۷/۴
 علامه علی غفری کرم‌سالی ۱۸۹/۲
 علامه علی اعیان وحید مازندرانی ۱۱۶/۶
 علامه علی فانی خنسی فارسی ۲۶۰/۶
 علامه علی حکری سردیران ۳۰۳/۴
 علامه علی گویا کرمانشاهی ۸۸/۵
 علامه علی نایبی ۲۳۹/۴
 علامه قاجار ۲۳۹/۲
 علی احمد آبادی ۲۲۱/۴
 عیاض استرآبادی ۲۲۳/۴
 عیاض‌الدین جمشید کاشانی ۲۲۳/۴
 عیاض‌الدین حسن طاعت شیرازی ۲۲۷/۲
 عیاض‌الدین حمیدی اصفهانی ۲۲۲/۴
 عیاض‌الدین خواند میر ۳۲۳/۲
 عیاض‌الدین خیال اصفهانی ۳۵۱/۲
 عیاض‌الدین شیرازی ۲۶۵/۴
 عیاض‌الدین علی جامی ۲۴۴/۴
 عیاض‌الدین علی نقشبست پردی ۲۴۵/۶
 عیاض‌الدین علی یزدی ۲۴۵/۶
 عیاض‌الدین محمد بزمی استرآبادی ۵۶/۲
 عیاض‌الدین محمد مدق‌ب مشهدی ۲۲۲/۲
 عیاض‌الدین منصور دشتک شیرازی ۳۶/۳
 عیاض‌الدین منصور فکرت شیرازی ۳۰۲/۴

- فرامرزی حداد کاتب قزاقی ۲۲۵/۱
 فرج الله ۲۷۲/۴
 فرج الله اقبه اویسی ۵۷/۱
 فرج الله ایرجی شجاع مهری ۳۸/۳
 فرج الله حویری ۲۹۷/۲
 فرج الله دهر عظیم مهری ۱۸/۳
 فرج الله شفیق ۲۲۱/۳
 فرج الله شوشتری ۲۷۲/۴
 فرج الله طرغی محلاتی ۰۹/۴
 فرج الله کشکوی ۱۶۸/۳
 فرج بیگ منصور ۲۷۵/۴
 فرح حسین ناظم موری ۱۵/۶
 فرح خانم فرهادی ۲۷۵/۴
 فرح دهر پادشاهی ۱۱۵/۲
 فرح نغمه نایبی ۰۵/۱۵
 فرح مؤید خرمانی ۲۷۶/۴
 فرخنده سارخی ۱۹۸/۳
 فرح زاده ارجی ۲۷۶/۴
 فردوس نظریه ۲۷۷/۴
 فردی اردبیلی ۲۷۹/۴
 فردی سوری ۲۷۹/۴
 فروغ الملوک ولیه ۱۱۹/۶
 فروغی قزوینی ۲۸۷/۴
 فرهاد فرید پاک ۲۹۱/۴
 فرهاد منصور ۲۸۸/۴
 فرهاد میر ۲۸۸/۴
 فریدالدین ابو حامد غفری پشاور ۱۸۵/۴
 فریدالدین احوال ۲۹۱/۴
 فریدون بگ مینا افشار ۳۴۳/۱۵
 فریدون مولی شیرازی ۶۵/۲
 فریدون سابق اصفهانی ۱۸۷/۳
 فریدون شیرازی ۲۹۲/۴
 فریدون برانه ۲۸۰/۴
 فریدون نوشاد ۲۸۱/۴
 فریدون کشاورز ۴۰/۱۵
 فریدون میرزا فرح فاجار ۲۷۶/۴
 فضل بهار بیان الدوبه قنبار ۳۲۲/۱
 فصیح الدین صاحب دوازی استرآبادی ۷/۴
 فصیحی تبریزی ۲۹۶/۴
 فصیحی کرکاسی ۲۹۶/۴
 فصیحی همدانی ۲۹۶/۴
 فضل الله ۳۳/۵
 فضل الله اسلمو شیرازی ۱۴۹/۱
 فضل الله اصفهانی ۲۹۶/۴
 فضل الله انصاری کاشانی ۲۸۵/۱
 فضل الله انصاری قمی ۳۱۲/۱
 فضل الله بدیع بیگ آستان قدس ۲۸/۲
 فضل الله بدیع پاک بی شیرازی ۳۲/۴
 فضل الله بیگ انیم سیدخی ۰۸/۱
 فضل الله پیر جمالی اردستانی ۲۶/۴
 فضل الله تابش ۱۳۱/۲
 فضل الله نوری پشی ۱۶۳/۲
 فضل الله مرفعی ۵۹/۶
 فضل الله حکیم الهی نوبختی ۲۸۸/۲
 فضل الله خاوری شیرازی ۳۱۲/۲
 فضل الله دیوانه ۲۹۶/۴
 فضل الله راوندی کاشانی ۸۷/۳
 فضل الله سارخی ۲۹۷/۴
 فضل الله سرگندی ۲۹۷/۴
 فضل الله سرفی شیرازی ۳۰۹/۳
 فضل الله شریعی حسینی ۳۱۷/۲
 فضل الله شوکت شیرازی ۳۴۵/۳
 فضل الله شیخ الاسلام رحمانی ۳۶۱/۳
 فضل الله شیرازی ۲۹۸، ۲۹۷/۴
 فضل الله 'رندی ۳۷۹/۳
 فضل الله صادقی آشتیانی ۳۰/۱
 فضل الله صبحی هندی ۲۲/۴
 فضل الله صبحی فیاضی ۲۹۷/۴
 فضل الله صدیق ۳۹/۴
 فضل الله طباطبائی وکیل المینک ۱۱۷/۶
 فضل الله عمادالدین برزنجی آبادی طوسی ۲۱۳/۴
 فضل الله نصیری طویسی ۲۹۸/۴
 فضل الله گوگانی ۷۳/۵
 فضل الله موری مازندرانی ۷۴/۶
 فضل الله موری مازندرانی ۷۵/۶
 فضل بن احمد کاکویی ۲۴/۱۵
 فضل بن حسن طبرسی ۹۶/۴
 فضل بن خلیف وهران اصفهانی ۱۶۱/۲
 فضل بن شادان لردی ۱۸/۱
 فضل بن عبید بن ریحی ۱۷۴/۱

- فصل بن عبدالله جرجانی ۳۲۷/۴
فصل بن یوسف ابوسهل فارسی ۱۶۸/۱
فصل خلخال ۲۹۷/۴
مصنعی ۲۹۸/۴
مصنعی عاب ایرانی ۲۹۷/۴
مصنعی موی صای تبریزی ۴۵/۴
فصل فارمدی خراسانی ۲۵۳/۴
فصل فایز ۳۳۸/۴
مصنک صایع رازی ۲۹۸/۴
فصل بوکری مروری ۱۰۹/۵
فصل مروری ۲۲۴/۵
فصل مریخی ۶۸/۴
فصل میری ۸۷، ۶
فصل بیشبوری ۸۸/۶
فصلی مروری ۲۹۸/۴
فصل خیاض ۲۹۹/۲
فصل فیضی مروری ۲۹۹/۴
معادالدین سن ۶۷/۲
مکری رازی نوربخش ۳۰۲/۴
نایب مشهدی ۳۰۶/۴
نایب مروری ۳۰۶/۴
نایب امیرآبادی ۳۰۸/۴
نایب الدین فیهی هرمزی ۲۰۹/۳
نیراز درخش فارسی ۳۱۲/۴
نیراز میرانصوب الدوبه قنار ۴۳/۶
نیراز شاه ۴۱/۷
نیراز فیهی طباطبائی ۳۷۵/۴
نیراز علی حکیم مشهدی ۲۹۱/۴
نیراز روحانی ۲۹/۳
نیراز ۲۲۱/۴
نیراز ادیب کرمانی ۲۲۱/۱
نیراز اتوار ۳۲۲/۴
نیراز بروجرودی ۳۲۲/۴
نیراز بن احمد سیدالروث ۲۷۲/۳
نیراز بن ابراهیم طوسی مشهدی ۲۳۱/۱
نیراز بن حسین سیدالافاضل عوارمی ۳۲/۲
نیراز بن عبدالله سیاری ۲۶۸/۳
نیراز بن فضل سیدلانی اصفهانی ۶۶/۴
نیراز بیضی جرجانی ۱۰۵/۲
نیراز بیگ تبریزی ۳۲۲/۴
نیراز بیگ سانی توکمانی رازی ۲۴۱/۲
نیراز بیگ وشمی مروری ۱۲/۳
نیراز بیگ قسیمی انشاری ۳۵۶/۴
نیراز میریزی ۲۲۱/۴
نیراز میریزی اصفهانی ۳۲۲/۲
نیراز خراسانی ۲۲۲/۴
نیراز رما ۹۸/۳
نیراز زاهد تبریزی ۱۵۱/۳
نیراز شیرازی ۳۲۴، ۳۲۳/۴، ۳۷۵/۳
نیراز میری همدانی ۶۸/۷
نیراز چهره‌گشا ۲۲۶/۲
نیراز شیرازی ۳۲۴/۴
نیراز علی قصه‌خوان مشهدی ۳۲۴/۴
نیراز غنی ۲۴۱/۴
نیراز قاسم زاده ۳۲۲/۴
نیراز قاسمی اردستانی ۳۲۵/۴
نیراز قانونی هراتی ۳۲۲/۳
نیراز نواب ۲۲۲/۴
نیراز نیرازی ۳۷۵/۴
نیراز لایق مازندرانی ۹۳/۵
نیراز / سید قاسم ابن الوندی ۹۴/۱
نیراز مدحی ۳۲۴/۴
نیراز موجی بدخشانی ۳۰۶/۵
نیراز بیکو ۹۰/۶
نیراز معری انشاری ۱۲۷/۶
نیراز مروری بغدادی ۱۳۴/۶
نیراز میری قسیمی ۶۷/۴
نیراز امیری مراغی ۲۶۹/۱
نیراز اندام مجدالدین مجد سوی ۱۲۲/۵
نیراز حسین مروری ۳۲۷/۲
نیراز میر احمد قسیمی ۳۲۲/۴
نیراز قرآنی شوشتری ۳۲۳/۴
نیراز قسیمی ۳۳۲/۴
نیراز گلانی ۳۲۴/۲
نیراز گیلانی ۲۲۵/۴
نیراز آملی مارمیری ۳۷۵/۲
نیراز سنگ کوکی مروری ۶۲/۵
نیراز زاهد ۱۵۷/۲
نیراز آزادانی ۲۶/۱
نیراز بن سعید معلانی ۶۲/۲

- قدرب اللہ شہیدہ سار ۳۴۱/۴
 قدرب اللہ مردوس ۲۷۷/۴
 قدرب اللہ مشیری شیرازی ۲۵۰/۵
 قدرب اللہ ہاتھی مہرخی ۱۲۲/۶
 قدرب یزدی ۳۴۱/۴
 قدرب سیرازی ۲۴۱/۴
 قدسی خواجہانی ۳۴۲/۴
 قریب بیدل وردی قزوینی ۱۰۰/۲
 قریبعلی برہان قزوینی ۵۲/۲
 قریب دہلوی ۳۴۵/۴
 قطب الدین آنسی جغتائی ۳۱۰/۱
 قطب الدین بیانی یزدی ۹۸/۲
 قطب الدین لاری ۹۲/۵
 قطب الدین محمد حبیبی ۳۶/۴
 قطب الدین محمد پردی ۳۶۱/۴
 قطب الدین مودود چشتی ۲۲۶/۴
 قطب الدین یحییٰ ۲۶۱/۲
 قطران عصبی تبریزی ۳۶۳/۲
 قنچ خان امیر ترکہ ۲۵۲/۱
 قنچ خان بیگ میلہ شامی ۱۰۲/۵
 قنی خان بکلوئی سیلی مرزی ۲۲۳/۵
 قنی خان مبارک امینی ۲۶۷/۳
 قنی خان شامی ۲۶۵/۴
 قنی خان یلور ۲۶۵/۴
 قنصوبک وزیر ۳۶۵/۴
 قنصوبک ۲۶۵/۴
 قنصوبک شیرازی ۳۷۰/۴
 قنصوبک تبریزی ۳۷/۴
 قوام الدین ۲۷۰/۴
 قوام الدین تبریزی ۲۷۰/۲
 قوام الدین مسعود ۲۷۱/۳
 قوام الدین مسعود شیرازی ۳۷۱/۴
 قوس تبریزی ۳۷۴/۴
 قوس کمانگیر تبریزی ۳۷۴/۴
 قنصوبک پاکہ بین آوردی ۱۱۵/۲
 قیدی سیرازی ۲۷۷/۴
 قیصری سندس ۳۷۸/۴
 کاظم ۷
 کاظم آرمینی ۱۷/۵
 کاظم کرم ۲۰/۱
 کاظم آل حبیب شیرازی ۶۵/۱
 کاظم تبریزی ۱۷/۵
 کاظم بقای امینی ۶۶/۲
 کاظم بوسی ۱۸/۵
 کاظم داود حبیبی ۱۵/۳
 کاظم رجوی دبستانی ۹۳/۳
 کاظم رشیدی ۱۳
 کاظم سرمدی تبریزی ۳۱۲/۳
 کاظم تبریزی ۲۳۹/۲
 کاظم طباطبائی ۹۵/۴
 کاظم طبرستانی ۱۲۵/۴
 کاظم عصار بواسانی ۱۸۳/۲
 کاظم دلی ۱۸/۵
 کاظم قسبی ۱۹/۵
 کاظم کاشانی ۱۹/۵
 کاظم کاظمی مرزی ۲۰/۵
 کاظم محلاتی ۱۵۲/۵
 کاظم محمد کاظم آشفہ شیرازی ۲۶/۱
 کاظم محمد کاظم گنبد کاووسی ۲۶/۵
 کاظم مشک الاطیہ ۲۸۷/۵
 کاظم رزقادی ۲۰/۵
 کاظم ابو القاسم ششی ۵۷/۲
 کاظم فریدی ۲۲/۵
 کاظم سیرری ۲۴/۵
 کاظم لایمینی ۲۴/۵
 کاظم بھاش ۲۵/۵
 کاظم ہراتی ۲۶/۵
 کاظم استخرانی ۲۱۰/۱
 کاظم تبریزی ۳۵/۵
 کاظم مروانی ۱۴۵/۲
 کاظم القیسس سانی ۲۷۸/۱
 کاظم امیری فیروزکوهی ۳۰۲/۱
 کاظم میرزا شیری ۱۰/۲
 کاظم دادمہر ۳/۳
 کاظم سعدی ۸۹/۳
 کاظم سبحانی ۲۵۷/۳
 کاظم صمدی تبریزی ۱۵/۲
 کاظم طامری بہار تبریزی ۸۹/۴
 کاظم کشاور ۴۰/۵
 کاظم محمد دشت بیاضی کوهستانی ۳۵/۲

- کم به نقاشی ۳۶ / ۵
 کریمه مروری ۳۶ / ۵
 کشوری رودری ۴۳ / ۵
 کلامی اصهبی ۴۷ / ۵
 دلان پیک اندجانی ۴۷ / ۵
 دلان کرمانی ۴۸ / ۵
 کتب حسین پیک راعب تبریزی ۸۳ / ۳
 کتب حسین بیگ آشفته پروانی ۳۶ / ۱
 کتبعلی مگر زرگر تبریزی ۲ / ۶
 کتبعلی تبریزی ۴۸ / ۵
 کتب علی راعب تبریزی ۸۳ / ۳
 کتبعلی زرگر هراتی ۱۵۷ / ۳
 کتبعلی فرح اصهبی ۲۷۵ / ۴
 کمال اصهبی ۵۲ / ۵
 کمالالدین ۵۴ / ۵
 کمالالدین آرمین ۲۳ / ۱
 کمالالدین ابوالخیر حائش سمرقندی ۱۳۵ / ۴
 کمالالدین ابوالفضل عبدالرزاق ابن موطی ۱۳۱ / ۱
 کمالالدین ابوعمر / ابوعمر بهری ۱۹۴ / ۱
 کمالالدین امامی بهرانی ۲۹۶ / ۱
 کمالالدین بهراد سلطان ۹۲ / ۴
 کمالالدین ناشکدی ۱۳۵ / ۲
 کمالالدین صادق گیلانی ۲۳۲ / ۲
 کمالالدین حسین الهی بهری اردبیلی ۲۸۳ / ۱
 کمالالدین حسین فانی خوارزمی ۲۶۱ / ۴
 کمالالدین حسین فانی هروی ۳۰۶ / ۴
 کمالالدین حسینی قسبی ۵۴ / ۵
 کمالالدین حسینی مرعشی ۲۱۷ / ۵
 کمالالدین حیاتی گلانی ۲۹۸ / ۲
 کمالالدین شیخ علی بنایی هروی ۷۱ / ۲
 کمالالدین فارسانی ۲۵ / ۴
 کمالالدین شیخ الله شامی شیرازی ۲۹۸ / ۳
 کمالالدین کمالی سعیدی ۵۶
 کمالالدین مذهب ۵۴ / ۵
 کمالالدین مسعود خمندی ۵۲ / ۵
 کمال بنی ۵۴ / ۵
 کمال تبریزی ۵۲ / ۵
 کمال تریقی ۵۲ / ۵
 کمال حجاب ۲۰۹ / ۲
 کمال سیوری ۵۲ / ۵
 کمال مصور کاشی ۵۵ / ۵
 کمالی سیوری ۵۷ / ۵
 کوری اودیلی ۶۱ / ۵
 کوهساری طوی ۶۲ / ۵
 کهنس همدانی ۶۶ / ۵
 کیمی سیوری ۶۸ / ۵
 گرسی تبریزی ۷۳ / ۵
 گلجی قبی ۷۹ / ۵
 گلشی شیرازی ۸۲ / ۵
 گلشی کاشی ۸۲ / ۵
 گلندر ۸۲ / ۵
 گل محمد ۷۹ / ۵
 گرمیگم خادم آذربایجانی ۱۹ / ۱
 گوهر شاد آغا ۸۷ / ۵
 گوهر شاد حنی بیگی ۸۷ / ۵
 گوهر شاد ۸۷ / ۵
 لیبی خرماسی ۹۹ / ۵
 لری هایر ایتیان ۹۹ / ۵
 لطف الله ۱۰۱ / ۵
 لطف الله بخارایی ۱۰۱ / ۵
 لطف الله بن مصطفی ۱۰۱ / ۵
 لطف الله حمانی اسفزاری ۲۰۷ / ۲
 لطف الله حسینی لاریجانی ۱۰۱ / ۵
 لطف الله سهیل شیرازی ۲۶۵ / ۳
 لطف الله صافی گلپایگانی ۱۶ / ۴
 لطف الله مجتهد لاریجانی مازندرانی ۹۴ / ۵
 لطف الله محمود تبریزی ۲۰۱ / ۵
 لطف الله مدقب ۱۰۱ / ۵
 لطف الله معجم بیان ۲۷۵ / ۵
 لطف الله ستوری ۱۰۲ / ۵
 لطف الله واحد شیرازی ۹۴ / ۶
 لطفعلی ۱۰۱ / ۵
 لطفعلی بیگ سامی چوکس اسمعانی ۱۹۷ / ۳
 لطفعلی حاکم خرماسی ۳۱۱ / ۴
 لطفعلی دانش بویری ۱۰ / ۳
 لطفعلی شیرازی ۱۰۱ / ۵
 لطفعلی صاحب وارث الرسل ۵ / ۴
 لطفعلی صورتگر ۶۲ / ۴
 لطفعلی نگار شیرازی ۳۰۲ / ۲
 لطفعلی بیگ آرمین ۱۹ / ۱

- لطفی تبریزی ۱۰۲/۵
 لطفی شریانی ۹۹/۵
 نعمی شیرازی ۱۰۳/۵
 لطفی مورا، انهری ۱۰۴/۵
 لطیف‌الدین زکی مراغه‌ای ۱۶۲/۳
 نعم بیگ، نعمی بدخشان ۱۰۰/۵
 نعمی انار ۱۰۰/۵
 لقای برقه‌هی ۱۰۵/۵
 نقای استرآبادی ۱۰۵/۵
 نقای خراسانی ۱۰۵/۵
 نقای لاهیجانی ۱۰۵/۵
 لواهی سپردازی ۱۰۴/۵
 لوحی اصفهانی ۱۰۹/۵
 مسای پارس ۲۳/۵
 ماسجد بهرامی ۲۲/۲
 ماسجد حبیبی مدنی سرانی ۲۸۰
 ماسویه ۱۱۶/۵
 مالک دیلمی ۱۱۶/۵
 مانی شیرازی ۱۱۷/۵
 مانی ۱۱۸/۵
 مانی شیرازی ۱۱۹/۵
 مانی مشهدی ۱۱۹/۵
 ماه‌پاره ۱۲۰/۵
 ماه‌نابلا خاتم ۱۲۰/۵
 ماه‌رحمات ۱۲۰/۵
 ماه‌روح گوهر شامی ۸۷/۵
 ماهی جلالی ۱۲۱/۵
 ماهی اسفندی ۱۲۲/۵
 ماهی تبریزی ۱۲۲/۵
 مایوس بحرایی ۱۲۳/۵
 مبارک‌الله خان راهب بلخی ۸۳/۳
 مبارک خان مدهوش اصفهانی ۲۰۸/۵
 مارکشد زوین قلم ۶۰/۳
 مارکشد دهر خوارزمی ۲۶۶/۴
 مبارک میرزا قاجار ۱۲۳/۵
 مبشر بن احمد برهان دازی ۵۲/۲
 مبین غوسدل کرمانشاهی ۳۳۸/۲
 مغالی کاشانی ۱۲۵/۵
 مجیبی ریاضی ۲۵/۳
 مجتبی درویشی خراسانی ۳۵۴/۴
 مجتبی گوان اصفهانی ۶۹/۵
 مجیبی مینوی ۳۴۴/۵
 مجیدالدین ابوالسحر صمدی هروی ۵۸/۴
 مجیدالدین خوانی ۱۲۱/۵
 مجیدالدین درویش ۱۳۱/۵
 مجیدالدین صمد آبی ۳/۱
 مجیدالدین طالبه ۱۳۲/۵
 مجیدالدین فضل‌الله کرمانی ۳۳/۵
 مجیدالدین فضل بن علی ابوالوگاب بهمی ۱۵۲/۱
 مجیدالدین قاسمی خوانی ۳۲۵/۴
 مجیدالدین میر فخرایی گلچین گیلانی ۷۸/۵
 مجیدالدین مصوری امینی ۴۷/۶
 مجیدالدین همگر بزدی ۳۲/۵
 مجیدالدین یونسای ۷۵/۲
 مجیدالمنک محمد سبکی ۲۷۹/۳
 مجید خوافی خراسانی ۱۳۱/۵
 مجید مذهب ۱۳۲/۵
 مجیدی همدانی ۱۳۳/۵
 مجرم مراغه‌ای ۱۳۴/۵
 مجید خراسانی ۱۳۴/۵
 مجتبی اصفهانی ۱۳۵/۵
 مجید چپ بوس ۱۳۸/۵
 مجید آبی ۷۷/۱
 مجید حایری مارندانی ۲۴۵/۲
 مجید / عبدالمجید یکتا اصفهانی ۱۶۳/۶
 مجید موفی نوشهری ۳۰۹/۵
 مجید وحید ۱۱۲/۶
 مجیدالدین بیلقانی ۱۰۸/۲
 محسنی نای ۱۳۹/۵
 محبوب علی حکیم طبری ۲۹/۱۲
 محترم لواء حاتم صرلوی آرمینی ۲۰/۲
 محشم اصفهانی ۱۲۹/۵
 محشم علی‌خان حشمت بدخشان ۱۸۳/۲
 محشم قایی ۳۴۱/۵، ۱۲۰/۵
 محراب بیگ تبریزی ۱۴۴/۵
 محراب گیلانی ۱۴۴/۵
 محرمی استرآبادی ۱۴۵/۵
 محرومی همدانی ۲۶/۵
 محسن ۲۶/۵
 محسن آخوند پرویزی ۸/۱

- محسن آشنایی ۴۴/۱
 محسن آل بحرالموم ۶۳/۱
 محسن اشرف الدین حبیبی قزوینی گیلانی ۲۵۵/۱
 محسن بدیع ۳۱/۲
 محسن بیک رشکی همدانی ۱۰۵/۳
 محسن نائیر تبریزی ۱۳۲/۲
 محسن عالی اردبیلی ۲۴۱/۲
 محسن حریرجیان ۲۵۶/۲
 محسن حبیبی آقا میر گلستان تبریزی ۵۵/۱
 محسن دزغولی محمالدینی ۳۳/۲
 محسن دستغیب تبریزی ۳۴/۳
 محسن دستگردی اصفهانی ۳۵/۳
 محسن دما ۵۰/۳
 محسن سیاح ۲۶۷/۳
 محسن سیری گلر یگانی ۲۷۶/۲
 محسن شیرازی ۲۶/۵
 محسن صبا ۲۱/۴
 محسن طهری قمی ۹۱/۴
 محسن طباطبایی حکیم ۲۸۷/۲
 محسن غریزی ۱۷۷/۴
 محسن دانی داری ۲۶۱/۴
 محسن دهنی کاندسی ۲۱۴/۲
 محسن مجتهد تبریزی ۱۲۸/۵
 محسن محمد ۲۷/۵
 محسن محسنای شیرازی ۲۶/۵
 محسن مثنی ۱۴۷/۵
 محسن میرزا شمس ملک آرا ۱۴۶/۵
 محسن مشیرودی ۱۳۹/۶
 محسنی خوانساری ۱۲۷/۵
 محقق طبیبشیرازی ۱۴۸/۵
 محمد ۱۵۴/۱، ۱۵۳/۵، ۱۷۴/۱
 محمد آبی ۳/۱
 محمد اشر اصفهانی ۴/۱
 محمد آجر نریش ۱۵۴/۵
 محمد آجنگانی ۶/۱
 محمد آفرود کاشانی ۱/۱
 محمد انصاری گیلانی ۱۱/۱
 محمد آدمی حواری ۱۷/۱
 محمد آزدگان ۲۷/۱
 محمد آشرف دهلستانی ۳۷/۱
 محمد آفری ۴۲/۱
 محمد آفرانی ۴۲/۱
 محمد آقا جانی ۴۷/۱
 محمد آقا رحمن قزوینی ۵۰/۱
 محمد آنداده کفایتی محسن خراسانی ۵۰/۱
 محمد آناسی خویر ۵۱/۱
 محمد اذ نجفی ۵۶/۱
 محمد انیسوی ۵۸/۱
 محمد آگاهی ۵۹/۱
 محمد کجی قائم خراسانی ۶۰/۱
 محمد آل بحرالموم ۶۳/۱
 محمد آل عصفور ۶۸/۱
 محمد آملی ۶۹/۱، ۷۰، ۷۲، ۱۵۴/۵
 محمد آملی میرستانی ۷۲/۱
 محمد آری ۷۶/۱
 محمد آهنگ شیرازی ۷۶/۱
 محمد ابراهیم ۱۵۴/۵
 محمد ابراهیم آقا ابراهیم قمی ۲۲/۱
 محمد ابراهیم دبی بیروندی ۷۹/۱
 محمد ابراهیم انصاری خراسانی ۳۱۲/۱
 محمد ابراهیم انوروند شیرازی ۳۱۴/۱
 محمد ابراهیم لویا مسیح ۳۱۹/۱
 محمد ابراهیم بدیع مکار تهرانی ۲۸/۲
 محمد ابراهیم بریری ۲۹/۲
 محمد ابراهیم تهرانی میرزا محمود ۳۳/۵
 محمد ابراهیم جوماری ۲۱۶/۲
 محمد ابراهیم جاپری ۲۴۴/۲
 محمد ابراهیم خان خدوئی محلاتی ۳۳۴/۲
 محمد ابراهیم خدیجه ابراهیم بدخشانی ۳۳۴/۲
 محمد ابراهیم خوانساری ۱۵۴/۵
 محمد ابراهیم دوقی ۶۵/۳
 محمد ابراهیم دهنی اصفهانی ۱۴۳/۳
 محمد ابراهیم رودرد شیرازی ۱۵۶/۳
 محمد ابراهیم سالک قزوینی ۱۹۴/۳
 محمد ابراهیم شیرازی ۲۰۱/۲
 محمد ابراهیم شیرازی ۲۷۸/۳
 محمد ابراهیم ضابط اصفهانی ۷۱/۴
 محمد ابراهیم طهرانی قایم ۱۲/۴
 محمد ابراهیم فخرای اصفهانی ۲۵۲/۴
 محمد ابراهیم ناری حاکمی شیرازی ۳۱۱/۲

- محمد ابراهیم فروزی یردی ۱۵۵/۵
محمد ابراهیم کاتب السدقال قمی ۲/۵
محمد ابراهیم مجموع صنایع ۱۳۷/۵
محمد ابراهیم منظور شیرازی ۳۰۲/۵
محمد ابراهیم مهم شیرازی ۳۰۳/۵
محمد ابراهیم نقشبندی ۵۵/۵
محمد ابراهیم خردی ۱۵۵/۵
محمد ابراهیم یردی ۱۵۵/۵
محمد ابریشمی مشهدی ۱۵۵/۵
محمد ابن ابی نفع واری ۸۸/۱
محمد ابن ابی نفع کاتبی ۸۸/۱
محمد ابن ابی حاتم پیشابوری ۸۹/۱
محمد ابن ابی مهراکعی ۹۰/۱
محمد ابن احمد عجمی ۹۲/۱
محمد ابن اخوم پیشابوری ۹۲/۱
محمد ابن الشته اصفهانی ۹۳/۱
محمد بن اشرف سمرقندی ۹۴/۱
محمد ابن لیدر فرغانی ۹۷/۱
محمد ابن حاتم غزالی ۱۰۱/۱
محمد ابن حاتم خراسانی ۱۰۱/۱
محمد بن سقفه ۱۱۵/۱
محمد بن صوفی ۱۲۳/۱
محمد بن حمید قمی ۱۲۸/۱
محمد بن جورج بروجرودی ۱۳۱/۱
محمد بن هورک اصفهانی ۱۳۱/۱
محمد بن گن ۱۳۷/۱
محمد بن کلین فرغانی ۱۳۷/۱
محمد بن مزغانی همدانی ۱۳۹/۱
محمد بن منته اصفهانی ۱۶۷/۱
محمد بن مهربرد اصفهانی ۱۴۸/۱
محمد بن بزغاه وندی ۱۵۰/۱
محمد ابوالحسن وراق ۱۶۱/۱
محمد ابوالفتح اصفهانی ۱۷۹/۱
محمد ابوالفضل ساوجی ۱۸۱/۱
محمد ابوالفضل غروی ۱۸۷/۱
محمد ابوبکر شبلی ۱۵۴/۱
محمد ابوبکر وراق تومانی ۱۵۴/۱
محمد ابوسعید غانمی غروی ۱۶۶/۱
محمد ابوسلیمان سجستانی ۱۶۸/۱
محمد ابراهیم مصطفی ۷۳/۱
محمد ابومصنوع اصفهانی ۱۸۸/۱
محمد ابومصور معمری ۱۸۹/۱
محمد ابونصر قایسی ۱۹۰/۱
محمد ابونصر مینی ۱۹۰/۱
محمد بهری ۱۹۴/۱
محمد ابیوردی کوفی ۹۵/۱
محمد احمدآبادی ملک الاطباء اصفهانی ۲۸۶/۵
محمد احمد سمندر ۲۵۲/۳
محمد/احمد قطب حامی ۳۵۹/۳
محمد/احمد قوامی گنجوی مغوری ۳۷۳/۲
محمد حیدرالدینک ۲۰۹/۱
محمد اختیار مشی ۲۱۲/۱
محمد اذیساراده اشرافی ۲۱۸/۱
محمد اردبیلی ۲۲۶/۱
محمد اوزیری غروی ۲۳۳/۱
محمد امیرآبادی ۲۳۵/۱
محمد اسمعالدوله ۲۴۳/۱
محمد اسفری ۲۴۴/۱
محمد اسفری ۲۴۴/۱
محمد اسفری ۲۳۱/۲
محمد اسماعیل اصفهانی ۱۵۶/۵
محمد اسماعیل امیر خیری ۲۹۸/۱
محمد اسماعیل توحید شیرازی ۱۶۳/۲
محمد اسماعیل خیرت یخاوی ۳۰۳/۲
محمد اسماعیل رضوانی ۱۱۳/۳
محمد اسماعیل شیرازی ۳۷۵/۳
محمد اسماعیل صغیر اصفهانی ۷۲/۴
محمد اسماعیل طایل مازندرانی ۲۲۸/۳
محمد اسماعیل قدایی آملی ۲۷۱/۴
محمد اسماعیل منصف تهرانی ۲۹۷/۵
محمد اسماعیل نقاشانی ۵۶/۵
محمد اسماعیل ویدی خراسانی ۱۰۲/۶
محمد اسماعیلی جرجانی پیشابوری ۲۵/۱
محمد اسیری لاهیجی گیلانی ۱۵۲/۱
محمد اشراق بروجرودی ۲۵۲/۱
محمد اشرافی ارباب ۲۲۴/۱
محمد اشرف اشرف اصفهانی ۲۶۴/۱
محمد اشرف الکتاب ۲۵۶/۱
محمد اشرف خالقی ۱۵۶/۵
محمد اشم فی باغروشی مازندرانی ۲۵۸/۱

- محمد اشرفی، ر. ۵۹، ۶
- محمد اصغر اشرف مشهدی ۲۵۸/۱
- محمد اصفهانی ۱۵۶/۵، ۱۶۱، ۶/۶
- محمد انصاری بن محمد علی ۱۵۴/۵
- محمد اقبال، ۲۷۷/۱
- محمد اقدسی مشهدی ۲۷۸/۱
- محمد اکبرآبادی ۲۱۰/۱
- محمد اکبر دولت‌آبادی اصفهانی ۴۹/۳
- محمد امام‌الحریمین ۲۸۶/۱
- محمد امام‌الدین شامی اصفهانی ۲۹۰/۱
- محمد امام جمعه ۲۸۵/۱
- محمد امامی حسینی اصفهانی ۲۹۳/۱
- محمد امامی هروی ۲۹۴/۱
- محمد امین روگو تبریزی ۲۹۶/۱
- محمد امین اصفهانی ۲۹۶/۱
- محمد امیر خرد کرمانی ۲۹۸/۱
- محمد امیر رصوی ۱۱۴/۳
- محمد امیری هروی ۳۰۳/۱
- محمد امین ۱۵۲/۵
- محمد امین ابن صدرالدین شروانی ۱۲۲/۱
- محمد امین ادیب طوسی ۲۲۰/۱
- محمد امین استرآبادی ۲۳۶/۱
- محمد امین استرآبادی ۵۷/۵
- محمد امینای پردی ۲۰۴/۱
- محمد امین نلیانی ۲۰۵/۱
- محمد امین بناء اصفهانی ۱۵۷/۵
- محمد امین بیدن پیشوری ۱۰۰
- محمد امین پیچپورانی ۲۴۰، ۲
- محمد امین حشری انصاری تبریزی ۲۸۲/۲
- محمد امین حجاز تبریزی ۳۰۸/۲
- محمد امین حاکم شیرازی ۳۱۱/۲
- محمد امین داکتری قمی ۲۲/۳
- محمد امین دلسوز تبریزی ۲۱/۳
- محمد امین رسو، زاده ۰/۳
- محمد امین روح الامین اصفهانی ۱۲۸/۳
- محمد امین ساکت تبریزی ۱۹۱/۳
- محمد امین سرائز نصرآبادی ۲۱۵/۳
- محمد امین سلطان ترکمان ۱۵۷/۵
- محمد امین سمرقندی ۲۵۲/۲
- محمد امین سیفی ۵۶/۵
- محمد امین شامی ۲۸۲/۳
- محمد امین شیرمحمدی سنجی ۲۱۱/۳
- محمد امین عقیلی تبریزی ۸۹/۴
- محمد امین عیاری هروی ۲۷۹/۴
- محمد امین فخرت برزهری بوستانی ۲۹۹/۴
- محمد امین کاتب ۱۵۸/۵
- محمد امین کتبی ۲۶/۵
- محمد امین کرسج امین کاشانی ۳۰۶/۱
- محمد امین لاهیجی ۹۷/۵
- محمد امین مشک کاشانی ۱۵۸/۵
- محمد امین مشهدی ۱۵۸/۵، ۲۴۹
- محمد امین مثنوی ۱۵۸/۵
- محمد امین واصل لاهیجی ۹۶/۶
- محمد امین وقار پردی ۱۶/۶
- محمد امین هروی ۵۸/۵
- محمد امین همدانی ۳۰۶/۱
- محمد امین همیس شیخ الاسلامی ۱۵۲/۶
- محمد انصاری ۵۸/۵
- محمد انصاری استرآبادی ۳۱۱/۱
- محمد انوار الدکائی ۳۱۳/۱
- محمد افعی شیرازی ۲۲۰/۱
- محمد برانی محرد ۳۲۲/۱
- محمد پروانی ۲۲۴/۱
- محمد پردی گزروسی ۲۲۵/۱
- محمد ابوالوعلی ۱۵۸/۵
- محمد بابی سجوی ۵
- محمد باقر کاشانی ۸/۲
- محمد باقر ۱۵۸/۵، ۱۵۹، ۲۹۱
- محمد باقر امینی شیرازی ۵/۱
- محمد باقر آخرت قشربکی ۱۰/۱
- محمد باقر آشتیانی ۳۳/۱
- محمد باقر آشتیه درویشی ۳۶/۱
- محمد باقر آیت‌الله‌زاده مازندرانی ۷۸/۱
- محمد باقر پناهی شیرازی ۱۸/۱
- محمد باقر ادیب اشراق ۲/۱
- محمد باقر اردوبادی ۲۴۰/۱
- محمد باقر اصفهانی ۱۵۹/۵، ۱۶/۴
- محمد باقر الف اصفهانی ۲۸۰/۱
- محمد باقر امامی اصفهانی ۲۸۹/۱
- محمد باقر امامی حسینی اصفهانی ۲۹۳/۱

- محمد باقر بن محمد عی ۱۵۹/۵
 محمد باقر بن محمد ناچار ۵۹/۱۵
 محمد باقر بهتری همدانی ۸۱/۲
 محمدیانر نه‌ای اصله‌ای ۸۱/۲
 محمدیانر نه‌ای ۸۶/۲
 محمدیانر به‌حب اصله‌ای ۸۶/۲
 محمدیانر پریشان گپ‌یگانی ۱۲۱/۲
 محمدیانر نه‌ای ۲/۲
 محمدیانر گ ۱۶۲/۲
 محمدیانر جهرمی ۱۲/۲
 محمدیانر حافظ ۵۹/۱۵
 محمدیانر حیرت محمدی ۲۰۳/۲
 محمدیانر خردکاشی ۲/۲
 محمدیانر خسروی کرمانشاهی ۳۲۸/۲
 محمدیانر حلندی ۳۳۳/۲
 محمدیانر خمینی کمرای ۵۸/۵
 محمدیانر حواری ۱۵۹/۱۵
 محمدیانر حواری چهارسوی اصله‌ای ۲۴۶/۲
 محمدیانر خوراسکانی ۲۴۷/۲
 محمدیانر درزی رازی ۴/۳
 محمدیانر درچه‌ای اصله‌ای ۲۳/۳
 محمدیانر درگزی ۱۲/۲
 محمدیانر درونی کاظمی ۳۲/۳
 محمدیانر دمنیب شیروزی ۳۹/۳
 محمدیانر دمنوبی ۲۲/۳
 محمدیانر دکا، سنگ اصله‌ای ۶۳/۳
 محمدیانر دوی اصله‌ای ۷۸/۳
 محمدیانر دوشه اصله‌ای ۱۰۴/۳
 محمدیانر دوی قبی ۱۱۶/۲
 محمدیانر دودی ۱۲/۲
 محمدیانر دوی پودی ۱۲۷/۲
 محمدیانر زرکش پودی ۱۵۶/۳
 محمدیانر زرکش پودی ۱۵/۲
 محمدیانر دهانی ۱۶۷/۳
 محمدیانر سریش اصله‌ای ۲۲۲/۳
 محمدیانر سلطان طبعی ۲۴۳/۳
 محمدیانر سبوری اصله‌ای ۱۶۰/۵
 محمدیانر سبوری ۲۵۵/۳
 محمدیانر شاکر اصله‌ای ۲۸۲/۳
 محمدیانر شریف اردکانی ۲۲۹/۱
 محمدیانر شعی اصله‌ای ۳۲۲/۳
 محمدیانر شهیدی گنایگانی ۳۵۹/۳
 محمدیانر شیدانی بولانی ۳۳/۲
 محمدیانر شیرازی ۱۶۰/۵
 محمدیانر شیرازی نظامی ۳۷۸/۳
 محمدیانر صاحب ذری ۲۸/۴
 محمدیانر صدای نابیی ۴۹/۴
 محمدیانر صبیح الزمان ۶۰/۴
 محمدیانر طبری ۱۰۰/۴
 محمدیانر طیب پودی ۱۰۶/۲
 محمدیانر طوسی مشهدی ۱۳/۲
 محمدیانر عباسی اصله‌ای ۱۲۹/۴
 محمدیانر عترالکتاب صغیری ۲۶۹/۴
 محمدیانر مروشی سلخی ۲۸۴/۴
 محمدیانر غایی ۱۰۲/۲
 محمدیانر غولانی حیدرانی ۱۲/۲
 محمدیانر کاتب سیوری ۲۷۶/۳
 محمدیانر کاشانی ۱۴/۲
 محمدیانر گوگدی گپ‌یگانی ۸۶/۱۵
 محمدیانر لاجبی ۹۷/۵
 محمدیانر مار غوی ۱۶۰/۱۵
 محمدیانر مجلسی ۱۳۶/۵
 محمدیانر محسنی ۱۲۸/۱۵
 محمدیانر محقق سیروری ۴۹/۵
 محمدیانر محوی اسرانه‌ای ۹۵/۱۵
 محمدیانر ملوس ریشی ۲۰۴/۵
 محمدیانر مذهب ۱۶۰/۱۵
 محمدیانر مذهب باشی نقاشی ۱۹۰/۵
 محمدیانر مرغی ۲۲۱/۵
 محمدیانر موسوی امامی اصله‌ای ۲۹۰/۱
 محمدیانر موسوی حسینی شهرسی ۳۵۳/۳
 محمدیانر مهدی ۳۱۵/۱۵
 محمدیانر میناسار ۱۶۰/۱۵
 محمدیانر نعم قانی ۱۵/۲
 محمدیانر شافعی گرجی اصله‌ای ۲۰/۶
 محمدیانر تیری ۸۲/۴
 محمدیانر پندروشان دمی اصله‌ای ۶۹/۳
 محمدیانر وائی همدانی ۹۳/۶
 محمدیانر هروی ۱۶۱/۵
 محمدیانر هوشیار شیرازی ۱۵۱/۶

- محمد ناقر بزوی ۱۵/۲، ۱۶/۱، ۱۵۸، ۱۵۹
 محمد باکسجدار ۱۸/۲
 محمد بدخشی حبیبی ۲۸/۲
 محمد بدخشی مار، انهری ۲۹
 محمد بدیع همدانی ۱۲۹/۶
 محمد بریطی ۲۷، ۲
 محمد پروفیسری کرمانی ۳۷/۲
 محمد پردعی ۳۷/۲
 محمد بروجردی ۲۲/۲
 محمد مرگنیا دانش مشهدی ۱۲/۳
 محمد بقای اصفهانی ۶۴/۲
 محمد بلالی آگاه سمرقندی ۵۸/۱
 محمد بشی ۶۸/۲
 محمد بختی حویری ۲۰۹/۵
 محمد بیانی کاروبی پشاور ۷۰/۲
 محمد بن آدم ابوالمظفر محوی هروی ۱۸۶/۱
 محمد بن آبیگ بن عیدالله ۶۱/۵
 محمد بن ابراهیم پوشنگی ۱۲۵/۲
 محمد بن ابراهیم وازی ۷۲/۳
 محمد بن ابراهیم طرابلسی رازی ۱۱۹/۲
 محمد بن ابراهیم عطار اصفهانی ۱۸۵/۶
 محمد بن ابراهیم صحر فارسی ۲۶۹/۲
 محمد بن ابوتراب ۱۶۱/۵
 محمد بن ابی بکر رازی ۲۶/۳
 محمد بن ابو طاهر ۱۶/۵
 محمد بن احمد ۱۶۲/۵
 محمد بن احمد ابن خیاط ۱۰۷/۱
 محمد بن احمد ابن شاهویه ۱۱۹/۱
 محمد بن احمد بخاری ۲۶/۲
 محمد بن احمد یکنندی بخاری ۱۰۷/۲
 محمد بن احمد جامی ۱۸۱/۲
 محمد بن احمد خفاری جهرمی شیرازی ۳۲۲/۲
 محمد بن احمد خنبدی ۳۳۷/۲
 محمد بن احمد حبیبی تبریزی ۳۳۸/۲
 محمد بن احمد حواری ۳۲۲/۲
 محمد بن احمد هروی ۳۲۹/۲
 محمد بن احمد دققی هروی ۲۰/۳
 محمد بن احمد دولابی ۲۷/۳
 محمد بن احمد دامشلی پشاور ۸۵/۳
 محمد بن احمد رکی پشاور ۱۶۲/۲
 محمد بن احمد (دوری سوی) ۱۷۷/۳
 محمد بن احمد سرخسی ۲۱۶/۳
 محمد بن احمد سمرقندی ۲۵۱/۳
 محمد بن احمد سمائی ۲۵۴/۳
 محمد بن احمد شاشی ۲۸۳/۲
 محمد بن احمد صاعدی پشاور ۱۳/۲
 محمد بن احمد صیدلانی پشاور ۶۶/۲
 محمد بن احمد طیبی ۱۱۲/۲
 محمد بن احمد قشالی اصفهانی ۱۷۸/۴
 محمد بن احمد قزاق ۲۷۲/۴
 محمد بن ادریس وازی ۷۲/۳
 محمد بن اسحاق ابن خزیمه ۱۰۵/۱
 محمد بن اسحاق دغانی دوری ۲/۲
 محمد بن اسحاق سرج قفق پشاور ۲۱۲/۳
 محمد بن اسحاق حبیبی پشاور ۲۵/۴
 محمد بن اسحاق صیمری ۶۹/۴
 محمد بن اسد ابن مظفر شیرازی ۱۴۱/۱
 محمد بن اسلم طوسی ۱۱۶/۴
 محمد بن اسماعیل بخاری ۲۵/۲
 محمد بن اسماعیل حرری ۲۲/۲
 محمد بن اسماعیل فضیلی هروی ۲۹۹/۴
 محمد بن یحیی ابن علی بکرلی ۲۳/۲
 محمد بن ابی جعفر ۳۱۹/۲
 محمد بن عمر طبری ۹۸، ۹۷/۴
 محمد بن جعفر خلیف حویری ۲۹۷/۲
 محمد بن حسن ام، اسفندار ۹۳/۱
 محمد بن حسن دینوری ۵۶/۲
 محمد بن حسن دهلوی یسائی ۵۶/۲
 محمد بن حسن ری ۷۴/۲
 محمد بن حسن روری ۱۷۶/۳
 محمد بن حسن سرخسی ۲۱۶/۳
 محمد بن حسن صفار دمی ۲۴/۲
 محمد بن حسن صیدلانی اصفهانی ۶۶/۴
 محمد بن حسین بهاء ولد ۷۸/۲
 محمد بن حسین بیهقی ۱۱۱/۲
 محمد بن حسین محارب غزنائی ۲۰۸/۲
 محمد بن حسین حواری ۳۲۲/۱
 محمد بن حسین وازی ۷۶/۳
 محمد بن حسین زعفرانی هروی ۱۵۰/۳
 محمد بن حسین سلمی پشاور ۲۴۷/۳

- محمد بن حسین طالع بسابوری ۱۱۲/۴
 محمد بن محمد بن کاظم ذری ۳۶۸
 محمد بن محمد طهرانی ولزی ۱۱۹/۴
 محمد بن خالد برقی قمی ۲۲/۲
 محمد بن خداداد ۶۲/۵
 محمد بن داوود دقعی دهموری دمشقی ۴۰/۲
 محمد بن داوود صوفی بشاربری ۶۴/۴
 محمد بن داوود ظاهری اصفهانی ۱۲۳/۴
 محمد پندور تبریزی ۶۲/۵
 محمد بن زکریا زری ۷۲/۳
 محمد بن زکریا صکوککی سمنی ۵۶/۴
 محمد بن سعد دیباجی مروزی ۵۳/۳
 محمد بن سلام بیکندی بخاری ۰۸/۲
 محمد بن سلیمان صکوککی بشاربری ۴۱/۴
 محمد بن صالح محمد ووالهی مروزی ۱۱۸/۶
 محمد بن صباغ دولابی ۲۷/۲
 محمد بن عبداللہ بن جمال سجندی ۲۰۵/۲
 محمد بن عباس خوارزمی ۲۲۱/۲
 محمد بن عبدالخالق ابو معروف ۲۴/۱
 محمد بن عبدالرحمن خطیب قرطبی ۳۳
 محمد بن عبدالرحمن سجاری ۲۵۷/۳
 محمد بن عبدالرحمن قاضی رئیس شری ۳۲۸/۲
 محمد بن عبدالرحمن گوراسی سیدلانی ۶۵/۴
 محمد بن عبد ربیع حماد الدین اصفهانی ۲۱۵/۲
 محمد بن عبدالصمد دقان بقری ۶۳/۲
 محمد بن عبدالعزیز صبیحی اصفهانی ۲۷۰/۲
 محمد بن عبدالکریم شمس طوسی ۳۴۷/۲
 محمد بن عبدالله بابا کوهی شیرازی ۴
 محمد بن عبدالله پیموری ۱۰۳/۲
 محمد بن عبدالله خطیب اسکافی ۳۳۰/۲
 محمد بن عبدالله دویری بشاربری ۵۰/۳
 محمد بن عبدالله رازی ۷۲/۳
 محمد بن عبدالله رازی دمشقی ۷۹/۳
 محمد بن عبدالله بن ابراهیم ۲۰۵/۳
 محمد بن عبدالله سوسی ۲۶۱/۳
 محمد بن عبدالله صفار اصفهانی شولسانی ۴۳/۴
 محمد بن عبدالملک طعیر جرجانی ۳۳۱/۲
 محمد بن عبدالملک دبیری ۵۵/۳
 محمد بن عبدالواحد صانع اصفهانی ۴
 محمد بن عبدالله صرام بشاربری ۴۱/۴
 محمد بن عثمان روزنی ۱۷۶/۳
 محمد بن علی جمال اصفهانی ۱۸۵/۲
 محمد بن علی جرجانی ۱۸۹/۲
 محمد بن علی حسروی سرخسی ۲۲۷/۲
 محمد بن علی دزکی اصفهانی ۴/۳
 محمد بن علی ولستانی ۵/۳
 محمد بن علی دامغانی ۷/۳
 محمد بن علی راوندی ۸۷/۳
 محمد بن علی صالحی اصفهانی ۱۷/۴
 محمد بن علی صانع خراسانی ۲۰/۳
 محمد بن علی بنطار خراسانی بشاربری ۴۳/۴
 محمد بن علی طبری ۱۰۰/۴
 محمد بن علی طوسی ۱۲۴/۴
 محمد بن علی ظهیری سمرقندی ۱۳۰/۴
 محمد بن علی عمیری مروزی ۲۱۸/۴
 محمد بن علی نجیب سمرقندی ۲۹/۶
 محمد بن علی طاس اصفهانی ۶/۶
 محمد بن عمر زادریانی ۷۰/۳
 محمد بن عمر سهروردی ۲۶۴/۳
 محمد بن عمر عشر ری ۲۶۸/۴
 محمد بن عمر فردی خراسانی ۲۸۳/۴
 محمد بن عمر فرشی ۳۴۶/۴
 محمد بن عمرو فردی مروزی ۲۹۲/۴
 محمد بن هبیب بروجردی ۲۶/۲
 محمد بن فضل صاعدی نوازی تشاربری ۱۲/۴
 محمد بن حسن بن حسینی مروزی ۸۱/۴
 محمد بن قاسم صفار بشاربری ۴۴/۴
 محمد بن قاسم عثمانی بشاربری ۱۶۹/۴
 محمد بن مبارک حکیم شاه قزوینی ۲۸۹/۲
 محمد بن محمد بخاری ۲۶/۲
 محمد بن محمد بنقال ۶۴/۲
 محمد بن محمد پارسا ۱۱۴/۲
 محمد بن محمد سرخسی ۲۱۶/۳
 محمد بن محمد شمس ۲۱۸/۳
 محمد بن محمد طوسی ۱۶/۲
 محمد بن محمد سمر بروجردی ۵۴/۲
 محمد بن محمود سمرقندی ۲۵۱/۳
 محمد بن محمود طوسی ۱۱۶/۴
 محمد بن محمود ظهیر بشاربری ۱۲۹/۲
 محمد بن محمود خیانی سمرقندی ۲۰۲/۴

- محمد بن مسلم رازی ۷۳/۳
 محمد بن محمد عیسیٰ اصفهانی ۱۶۷/۴
 محمد بن مقاتل رازی ۷۶/۳
 محمد بن ملا صمد ۲۸۵/۵
 محمد بن منصور سمائی مروری ۲۵۳/۳
 محمد بن منصور طوسی ۱۱۴/۴
 محمد بن منور ۱۶۲/۵
 محمد بن موسی حواری ۳۲۲/۲
 محمد بن موسی رازی ۷۷/۳
 محمد بن موسی صرغی نیشابوری ۶۸/۴
 محمد بن میر محمد صدر ۲۷۴/۳
 محمد بن سیمون سگری مروری ۲۳
 محمد بن مرید حموی ۲۹۴/۲
 محمد بن نامار خنمی ۳۳۸/۲
 محمد بن نصراف دامغانی ۸/۳
 محمد بن نظام صرغی یزدی ۲۰۸/۳
 محمد بن هارون رویانی ۱۴۰/۳
 محمد بن عبده الله بروجردی ۴۴/۲
 محمد بن یحیی دخیلی نیشابوری ۶۶/۳
 محمد بن یحیی رازی ۷۳/۳
 محمد بن یحیی نیشابوری ۸۹/۴
 محمد بن یوسف ابن الحسن عامری نیشابوری ۱۵۹/۱
 محمد بن یوسف رندی ۱۵۷/۲
 محمد بن یوسف صرغی ۲۵۲/۲
 محمد بن یوسف هروس الرعاد اصفهانی ۱۷۵/۴
 محمد بن یزدان بن تاشیست ۷۷/۲
 محمد یحییانی ۸۶/۲
 محمد بهرام ۶۳/۵
 محمد بیدمادی ۹۹/۲
 محمد پیدان کرمانشاهی ۱۰۰/۲
 محمد یوم خان بهاروی ۱۰۱/۲
 محمد بن رای گیلانی ۱۰۲/۲
 محمد یحیی ۱۰۶/۲
 محمد بیگ خلیفه الحنفی ۲۳۴/۲
 محمد بیگ فرصت ۲۸۲/۴
 محمد بید بهار ۱۱۹/۲
 محمد پایری لروی ۱۱۶/۲
 محمد پرستش کاشانی ۱۱۹/۲
 محمد پروانه اصفهانی ۱۱۹/۲
 محمد پروین همدانی ۲۰/۲
 محمد پناه ۱۶۳/۵
 محمد پناه خیرخواه ۳۵۳/۲
 محمد ناج الدین کازرونی ۱۳۴/۲
 محمد قاسم کاشانی ۱۳۶/۲
 محمد قریبی ۲۲۱/۵
 محمد ترکبادی ۱۴۵/۲
 محمد ترکستانی ۱۴۵/۲
 محمد ترمذی ۱۴۸/۲
 محمد تروعبدی ۱۴۸/۲
 محمد نعیمی ۱۵۱/۲
 محمد تقی ۱۶۵/۵
 محمد تقی آقا یار طیب شیرازی ۲۳/۱
 محمد تقی آقا محمد اصفهانی ۵۶/۱
 محمد تقی آل احمد طالقانی ۶۱/۱
 محمد تقی آل بحرالممر ۶۳/۱
 محمد تقی آملی ۷۱/۱
 محمد تقی آسی بروجردی ۷۹/۱
 محمد تقی اجدلی ۱۹۹/۱
 محمد تقی ادب کرمانشاهی ۲۱۶/۱
 محمد تقی ادب نیشابوری ۲۲۳/۱
 محمد تقی اردکانی ۲۲۸/۱
 محمد تقی اسراری ۲۵۲/۱
 محمد تقی الماسی شمس لادی ۱۸۲/۱
 محمد تقی امامی اصفهانی ۲۹۰/۱
 محمد تقی امینی مراغی ۳۰۸/۱
 محمد تقی باغی ۱۰/۲
 محمد تقی پرغانی قزوینی ۳۹/۲
 محمد تقی بروجردی کاشانی ۵۰/۲
 محمد تقی بسمل دامغانی شیرازی ۵۹/۲
 محمد تقی بلاغی بایبی ۶۷/۲
 محمد تقی بن شیخ عباسی ۱۶۵/۵
 محمد تقی بن شیخ عباسی ۱۶۵/۵
 محمد تقی بهار ۷۸/۲
 محمد تقی بهار گیلانی ۹۲/۲
 محمد تقی بید اشکانه ۱۰۰/۲
 محمد تقی ثانی قندهاری ۱۳/۲
 محمد تقی شمس تهرانی ۱۵۰/۲
 محمد تقی تقطیم مازندرانی ۱۵۰/۲
 محمد تقی قوی ۱۵۲/۲
 محمد تقی چامع محیط نایبی ۱۹۶/۵

- محمد تقی ساتون، بادی صهبانی ۳۰۶/۲
محمد تقی خادم شیرازی ۳۰۷/۲
محمد تقی حاکم، امیر کبیر ۳۲۸/۵
محمد تقی جوامعاری ۳۲۵/۲
محمد تقی دانش یزدی ۱۰/۳
محمد تقی دبیراندرله ۹/۳
محمد تقی درونی ۳۱/۳
محمد تقی درونی کاظمی ۳۳/۳
محمد تقی داری اصفهانی ۷۹/۳
محمد تقی رسی ۱۲/۳
محمد تقی رهبری قمی ۱۱۶/۳
محمد تقی رفیع ۵۵/۶
محمد تقی دیوریری ۱۸۴/۳
محمد تقی سبزواری ۲۰۱/۳
محمد تقی سپهر کاشانی ۲۰۴/۳
محمد تقی ستوده ۲۶/۳
محمد تقی صاحب شیرازی ۲۰۹/۳
محمد تقی مهدی شیرازی ۲۶۱/۳
محمد تقی شریعی مرینی ۲۱۲/۳
محمد تقی شوری شیرازی ۳۲۳/۳
محمد تقی شریک، حاجار ۳۴۶/۳
محمد تقی شیرازی ۳۷۴/۳، ۵۵۵/۲
محمد تقی صدرا ۲۱/۳
محمد تقی صدقی قمی ۲۷/۴
محمد تقی صوب قمی ۶۴/۴
محمد تقی طائمی ۸۴/۴
محمد تقی عاقلای صائفانی ۱۳۶/۴
محمد تقی عطایی کاشانی ۲۲۰/۴
محمد تقی فایز آشتیانی ۲۶۲/۲
محمد تقی فخر داعی گلانی ۲۶۷/۲
محمد تقی فلسفی ۳۲/۴
محمد تقی کاتب السلطانی، رشیدای ثانی ۱۵/۳
محمد تقی کاشانی ۱۰، ۸/۵
محمد تقی کمال ۵۰/۵
محمد تقی کهسری ۶۶/۵
محمد تقی کیهان ۲۰/۵
محمد تقی گلپدگانی ۷۷/۵
محمد تقی گمستان وکی ۷۹/۵
محمد تقی گوگدی گیلانی ۸۶/۵
محمد تقی لاله ۱۵۵/۲
محمد تقی مستعد حمدانی ۳/۵
محمد تقی مجلسی ۱۳۵/۵
محمد تقی / محمد تقی صاحب علی بادی ۱، مدرس ۴
محمد تقی مدرس رضوی ۲۰۴/۵
محمد تقی مدرس رضوی جرمانی ۴/۵
محمد تقی مصطفوی کاشانی ۲۵۳/۵
محمد تقی مظفر حبش ۲۶۲/۵
محمد تقی مقدس تبریزی ۲۷۹/۵
محمد تقی میرزا، والدو، حاجار ۱۲۵/۳
محمد تقی میرزای شیرازی ۳۳۳/۵
محمد تقی میر کاردوس ۳۳۹/۵
محمد تقی نرایی مازندرانی ۵۷/۶
محمد تقی نوری طبرسی ۷۲/۶
محمد تقی میر نیوری ۸۲/۶
محمد تقی پیشابوری ۵۶/۲
محمد تقی حمدانی ۱۴۵/۵
محمد تقی یزدی ۱۵۸/۶
محمد تکابانی ۶۱، ۱۵۹/۲
محمد تولایی ۱۴۴/۴
محمد جاجرمی ۶۶/۵
محمد حامد، نای فکری مشهدی ۳۰۳/۲
محمد حاکم شیرازی ۲۷۶/۳
محمد جهان قدسی مشهدی ۳۲۳/۴
محمد جرحانی اصفهانی ۸۹/۲
محمد جعفر ۶۶/۵
محمد جعفر یزدانی ۱/۱
محمد جعفر ادیب شیرازی ۲۱۹/۱
محمد جعفر اصفهانی ۶۶/۵
محمد جعفر امامی ۱۶۶/۵
محمد جعفر همدانی شیرازی ۳۲۵/۱
محمد جعفر بهجت شیرازی ۸۷/۲
محمد جعفر پروانه کرمانی ۱۲۰/۲
محمد جعفر تهرانی حاجری ۶۶/۵
محمد جعفر جعفری تبریزی ۲۰۰/۲
محمد جعفر حماد، جری ۲۵۲/۲
محمد جعفر حرمی رضوی ۲۸۰/۲

- محمد جعفر حکیم الهی ۲۸۷/۲
 محمد جعفر ذلیل آفریدجانی ۶۳/۳
 محمد جعفر راهب طباطبایی اصفهانی ۸۸/۳
 محمد جعفر سادک ۱۹۲/۳
 محمد جعفر شریف قاضی ۲۱۵/۳
 محمد جعفر شعبه لیویری ۳۲۰/۳
 محمد جعفر شیرازی ۳۷۶/۳، ۱۶۶/۵
 محمد جعفر صاحب رجایی اصفهانی ۹۲/۳
 محمد جعفر طاهری ۹۱/۴
 محمد جعفر طرب نایبی اصفهانی ۱۰۸/۴
 محمد جعفر قاری تبریزی ۳۲۰/۴
 محمد جعفر کاشانی ۱۲۳/۵، ۱۶۶/۵
 محمد جعفر کریمی ۲۸/۵
 محمد جعفر لاهیجی ۹۸/۵
 محمد جعفر مجذوب عییشه همدانی ۱۳۴/۵
 محمد جعفر مذهب اصفهانی ۲۱۰/۵
 محمد جعفر مطبوع شیرازی ۲۵۶/۵
 محمد جعفر هیداسا ۱۶۷/۵
 محمد جعفر ری ۱۶۷/۵
 محمد حسینی تهرانی ۲۱۲/۲
 محمد پیواد ۱۶۷/۵
 محمد سراد آسوند قمی ۱۰/۱
 محمد جواد آیت‌اللهی تارویی شیرازی ۷۸/۱
 محمد جواد بهروری یوشهری ۹۱/۲
 محمد جواد ربیع نوری ۹۱/۳
 محمد جواد رومی قهقرخی اصفهانی ۲۳/۳
 محمد جواد شهاب کرمانشاهی ۳۰۰/۳
 محمد جواد صافی گنجاگاس ۱۶/۲
 محمد جواد مشکور ۲۴۶/۵
 محمد جواد بهار دی ۷۸/۶
 محمد جواد ولایی ۱۱۷/۶
 محمد جواد هوتمند یوشهری ۵۱/۶
 محمد حویسی ۲۱۷/۲
 محمد بیسوی پردی ۲۲/۲
 محمد چاکر اشرفی ۲۲۱/۲
 محمد جشتی ۲۲۲/۲
 محمد جنگی ۲۱۲/۲
 محمد حابری مارندولانی ۲۴۶/۲
 محمد حجازی ۲۵۳/۲
 محمد حجت کرمانگری ۶۴/۵
 محمد حریمی بیشاپوری ۲۵۷/۲
 محمد حسن ۱۶۷/۵، ۱۶۸/۵
 محمد حسن آقا بزرگ ساویمی ۲۵/۱
 محمد حسن آل طبیب شوشتری ۶۵/۱
 محمد حسن آیت نوری ۷۸/۱
 محمد حسن احسن شیرازی ۱۹۹/۱
 محمد حسن ادیب الدوله ۲۱۸/۱
 محمد حسن ایتا هروری ۲۲۳/۱
 محمد حسن ادیبی کارونی ۲۲۳/۱
 محمد حسن بدیع شیرازی ۳۳/۲
 محمد حسن جانی کاشانی ۸۳/۲
 محمد حسن حریری شوشتری ۹۲/۲
 محمد حسن حداد اصفهانی ۲۵۵/۲
 محمد حسن/حسین شوقی ساویمی ۳۴۵/۲
 محمد حسن حسینی ۲۷۸/۲
 محمد حسن حسینی آقا خان معلانی اول ۴۸/۱
 محمد حسن حسینی تهرانی ۲۷۹/۲
 محمد حسن خان اعتمادالسلطنه صبیح المنک ۲۶۸/۱
 محمد حسن خان فرخ رند ۲۷۵/۴
 محمد حسن خدایی اصفهانی ۳۴۱/۲
 محمد حسن فیض شیرازی ۲۰/۳
 محمد حمید دویش اصفهانی ۲۴/۳
 محمد حسن دهری ۳۱/۳
 محمد حسن رضوی ۱۶۸/۵
 محمد حسن رضوی بیشاپوری ۱۱۶/۳
 محمد حسن روزگر اصفهانی ۱۵۶/۳
 محمد حسن زکی ۶۱/۳
 محمد حسن زلالی خوانساری ۱۶۲/۳
 محمد حسن رجایی ۱۷۲/۳
 محمد حسن ونوری تهرانی ۱۷۵/۳
 محمد حسن سامانی شیرازی ۱۹۵/۳
 محمد حسن سبحانی ۲۰۰/۲
 محمد حسن مستور خانی ۲۵۶/۳
 محمد حسن شریعت مسکنجی ۳۱۰/۳
 محمد حسن شریعتدار استرآبادی نوری ۳۱۰/۳
 محمد حسن شفتی جاپلی ۱۷۹/۲
 محمد حسن شیخ کبیر طبرمی ۲۶۷/۳
 محمد حسن شیرازی ۱۶۸/۵
 محمد حسن صاحب بحر و اقیانوس ۷/۴
 محمد حسن صالح عییشه گنابادی ۱۸/۲

- محمد حسن طالقانی ۸۵/۴
 محمد حسن طباطبائی نایبی ۹۵/۴
 محمد حسن عربی دهری ۱۱۴/۴
 محمد حسن ظریف اصفهانی ۱۲۴/۴
 محمد حسن عدالت ۱۷۱/۴
 محمد حسن فسکری حسینی سمائی ۱۸۰/۴
 محمد حسن فایز ۳۳۹/۴
 محمد حسن قزوینی شیرازی ۳۵۵/۴
 محمد حسن طاه ۱۹۱/۳
 محمد حسن کاتب الهی شیرازی ۲۸۴/۱
 محمد حسن کاشانی ۱۱/۵
 محمد حسن کمال‌الدوله میرپور ۵۳/۵
 محمد حسن گجوی ۸۵/۵
 محمد حسن گنجی ۸۵/۵
 محمد حسن مامقانی ۱۱۷/۵
 محمد حسن/حسن عزال کرمانی ۲۴۲/۴
 محمد حسن منشی اصفهانی ۲۹۶/۵
 محمد حسن میرزای شیرازی ۳۳۲/۵
 محمد حسن نقاشباشی ۶۸/۵
 محمد حسینی تبریزی ۲۶۹/۲
 محمد حسین ۶۸/۵
 محمد حسین آوند شاعر، آادی ۲۷/۱
 محمد حسین آصف ابراهیمی کرمانی ۳۸/۱
 محمد حسین آقا پرشده ۳۰/۱
 محمد حسینی آقایی ۱۲۷/۲
 محمد حسین افشار ۵۸/۱
 محمد حسینی آل طهب شوشتری ۶۶/۱
 محمد حسین بی‌نامی ۸۰/۱
 محمد حسین اجری یزدی ۱۹۸/۱
 محمد حسین ادیب شیرازی ۲۱۹/۱
 محمد حسین اسنخر ۳۳۱/۱
 محمد حسین سیر تبریزی ۲۵۲/۱
 محمد حسین اصفهانی ۱۶۸/۵، ۲۶۴/۱
 محمد حسین انوس شیرازی ۲۷۲/۱
 محمد حسین انامی اصفهانی ۲۹۱/۱
 محمد حسین امیرالشعراء نادری ۲۹۹/۱
 محمد حسین یوز ۶۹/۵
 محمد حسین باستر ۹/۲
 محمد حسین باغ دشتی هروی ۱۰/۲
 محمد حسین بحرانی ۲۴/۲
 محمد حسین نواز جانی ۳۶/۲
 محمد حسین بروجرودی ۴۷/۲
 محمد حسین نبیل کوچک خوانساری ۶۷/۴
 محمد حسین بن خلف برهان تبریزی ۵۲/۲
 محمد حسین بهجت سهریاد تبریزی ۳۵۲/۳
 محمد حسین بهمنی اردکاسی ۸۸/۲
 محمد حسین بیگ اختر همدانی ۲۱۱/۱
 محمد حسین بیگ معلوم تبریزی ۲۶۹/۵
 محمد حسین بیوک رهی معیری ۱۴۴/۳
 محمد حسین تارح اصفهانی ۱۳۵/۲
 محمد حسین تبریزی ۲۸/۲
 محمد حسین لاجلی کاشانی ۱۶۱/۴
 محمد حسین تنکابنی ۱۶۰/۲
 محمد حسین حاجی لسانی ۱۸۲/۲
 محمد حسین عنبلی بیدار ۹۹/۲
 محمد حسین پهلوی تبریزی ۲۲۴/۲
 محمد حسین حانط ۲۳۵/۲
 محمد حسین حسینی ۲۷۴/۳، ۲۷۸/۲
 محمد حسین حسینی دبیرالمدیک ۲۱/۲
 محمد حسین حسینی شیرازی ۲۸۰/۲
 محمد حسین حسینی قاضی ۱۶۹/۵
 محمد حسین حسینی مشهدی ۲۸۲/۲
 محمد حسین حسینی ربای مرعانی ۱۱۳/۶
 محمد حسین حسینی یزدی ۲۸۲/۲
 محمد حسین شاعرن آادی اصفهانی ۳۰۶/۲
 محمد حسین حاکم محراب‌الدوله هروی ۲۲۵/۵
 محمد حسین خیابانی سیاحتی ۳۵۱/۲
 محمد حسین یار مدنی ۷/۳
 محمد حسین دبیر فارسی ۲/۳
 محمد حسین دژماری قزاقچه داهی ۳۳/۳
 محمد حسین دانی شیرازی ۶۱/۲
 محمد حسین دکان‌المدیک تهرانی ۲۸۶/۴
 محمد حسین راحت قسوی ۷۰/۲
 محمد حسین اژی اصفهانی ۷۹/۲
 محمد حسین ریض ۸۹/۳
 محمد حسین ریانی نویب گرکانی ۹۰/۳
 محمد حسین وزدای باجری ۹۸/۳
 محمد حسین وصال اصفهانی ۱۲/۳
 محمد حسین رکن‌زاده ادمیت ۱۲۵/۳
 محمد حسین رعبه سوان ساقط تبریزی ۲۳۶/۲

- محمد حسین روی کرمانی ۱۴۰/۲
 محمد حسین رئیس الکتاب ۱۴۸/۳
 محمد حسین ریعی مشهدی ۱۷۹/۲
 محمد حسین سالک اصفهانی ۰۹۳/۳
 محمد حسین درویش ماوندی ۲۱۸/۳
 محمد حسین سرور خوانساری ۲۲۰/۳
 محمد حسین سادات ۲۱۲/۲
 محمد حسین سلطان آندی ۲۲
 محمد حسین شهری تبریزی ۲۶۵/۳
 محمد حسین شیبان رامین ۳۰۰/۳
 محمد حسین شریعی دهری شیرازی ۳۱۷/۳
 محمد حسین شمع‌البتگ شیرازی ۳۱۸/۲
 محمد حسین شمیم اصفهانی ۳۴۱/۳
 محمد حسین شهرستانی خاوری ۳۵۳/۲
 محمد حسین شیرازی ۶۹/۵، ۳۷۶/۳
 محمد حسین صبوری تبریزی ۲۶/۲
 محمد حسین صدر لوری ۳۷/۲
 محمد حسین صراف اصفهانی ۲۷۱/۲
 محمد حسین صدر اصفهانی ۴۲/۲
 محمد حسین صدی اصفهانی ۴۵/۴
 محمد حسین صدی شیرازی ۴۶/۲
 محمد حسین صبیح خانم ۵۹/۲
 محمد حسین صباه اصفهانی ۷۳/۲
 محمد حسین طباطبائی ۹۳/۲
 محمد حسین طوی کاشانی ۱۱۴/۴
 محمد حسین عالی شیرازی ۱۳۷/۴
 محمد حسین عالی کردستانی ۱۴۷/۴
 محمد حسین غنی آادی ۱۹۹/۴
 محمد حسین عبدالکتاب سبزی تهرانی ۲۱۵/۳
 محمد حسین عدتیب کاشانی ۲۲۰/۲
 محمد حسین عنادی شیرازی ۲۲۱/۲
 محمد حسین خالید اصفهانی ۲۲۸/۲
 محمد حسین غروی اصفهانی ۲۳۰/۴
 محمد حسین غروی برزجی ۲۳۰/۲
 محمد حسین عقی ۲۷۵/۳
 محمد حسین فرشی ۲۸۱/۲
 محمد حسین معمر لاهیجی ۳۰/۴
 محمد حسین قاصد زمانی قایی ۳۴۶/۴
 محمد حسین قمشای جفی ۳۶۶/۴
 محمد حسین کاتب السلطان تهرانی ۱۶۷/۲
 محمد حسن کار السلطان شیرازی ۲/۵
 محمد حسین کزوری ۱۶۹/۵
 محمد حسین کاشانی ۱۶۹/۵
 محمد حسین کرمانی ۲۸/۵
 محمد حسین کرمانشاهی ۳/۵
 محمد حسین کرمانی ۳۴/۵
 محمد حسین کهر کرمانشاهی ۴۷/۵
 محمد حسین کیهان شیرازی ۷۱/۵
 محمد حسین گلین قرمانی ۷۵/۵
 محمد حسین لشکری ۱۱۰/۵
 محمد حسین لطفی بزدی ۱۰۴/۵
 محمد حسین مازندرانی ۱۶۹/۵، ۲۷۵/۲
 محمد حسین معتمد شیرازی ۱۲۶/۵
 محمد حسین مدوم صادقی اصفهانی ۲۰۲/۵
 محمد حسین مدح اصفهانی ۱۷۰/۵
 محمد حسین موحض نجفی ۲۱۸/۵
 محمد حسین مشایخ فردی ۲۴۰/۵
 محمد حسین مشکین دم اصفهانی ۲۴۷/۵
 محمد حسین مشکین قلم شیرازی ۲۴۷/۵
 محمد حسین مهدری ۳۱۵/۵
 محمد حسین باجی اندخانی ۱/۶
 محمد حسین مدحای شیرازی ۲/۶
 محمد حسین ناصر الاسلام شوشی ۵/۶
 محمد حسین ناصر لوک پورق ۷/۶
 محمد حسین نبات تبریزی ۴۱/۶
 محمد حسین نجفی شیرازی ۲۹/۶
 محمد حسین نظیری نیشابوری ۵۷/۶
 محمد حسین نورمی دماوندی ۷۱/۶
 محمد حسین تبریزی ۸۲/۶
 محمد حسین همد شیرازی ۱۴۹/۶
 محمد حسینی ۶۳/۵، ۲۷۸/۲
 محمد حسین یاری اصفهانی ۱۵۴/۶
 محمد حسن - سر. ا. روی ۳۳۶
 محمد حسین امامی ۶۲/۵
 محمد حسینی تبریزی ۲۷۹/۲
 محمد حسین یزدی ۱۵۸/۶، ۱۷۰/۵
 محمد حسینی تبریزی شیرازی ۲۰۲/۲
 محمد حسینی شمس الکتاب ۳۴۹/۲
 محمد حسینی مکر چس ۲۸۲/۲
 محمد حسینی ناسی اصفهانی ۲۸۲/۲

- محمد حکاک ۱۶۲/۵
محمد حکیم حافظ ۱۲۷/۲
محمد حکیم حسینی ۲۷۸/۶
محمد حکیم جلی خیری ۲۹۰/۲
محمد حمزه شریعتدار مازندرانی ۳۱۱/۳
محمد / حمید بدخش مسوولتی ۲۸
محمد حیران کردستانی ۳۰۲/۲
محمد حیات آبادی ۲۵۶
محمد حاک فریدی ۳۱/۱۰
محمد خان بهادر اصفهانی ۲
محمد خان بهادر یوشهری ۷۶/۲
محمد خان رجور قاجار ۱۲۷/۳
محمد خان روی الشعراء کاشی ۸۸/۳
محمد خان عذری کاشانی کمال المک ۵۵/۵
محمد خان کامر گرمانشاهی ۲۳/۵
محمد خان کهری گرمانشاهی تهومی ۴۵/۵
محمد خیرسانی ۳۱۸/۲
محمد شمس‌الدین کاشانی ۳۱۹/۲
محمد غرمانشاهی غرمانی ۳۲۵/۲
محمد حفای شوشری ۳۲۹/۲
محمد حبیب پیشابوی ۳۲۵/۲
محمد حبیب حسینی موعصی ۲۸۱/۲
محمد خلیل غرمانی ۳۳۴/۲
محمد خلیل رجایی ۹۱/۳
محمد خلیل عجیب مازندرانی ۱۷۱/۴
محمد خلیل نایبی اصفهانی ۳۳۹/۲
محمد خورشیدی ۲۴۰/۲
محمد خوارزمشاهی ۱۶۲/۵
محمد خوانساری ۳۴۶/۲
محمد خوشنویس طبری ۱۶۴/۵
محمد خیدانی ۳۵۱/۲
محمد خیاط عاتق اصفهانی ۱۳۲/۴
محمد حیات ۱۶۲/۵
محمد دافسانی ۱۶۴/۵
محمد دامادی ۱۶۲/۵
محمد داوری شیرازی ۱۵/۳
محمد داوود توپیرکائی ۱۷/۳
محمد دبیر سیاقی قزوینی ۲۰/۳
محمد درویش میرمندی ۲۶/۳
محمد درویشی ۳۱/۳
محمد دستجردی ۲۳/۳
محمد دشتکی ۳۵/۲
محمد دشتی نازسی ۳۸/۲
محمد دهرندار بهی ۲۸/۲
محمد دهرلی سرخسی ۲۸/۳
محمد دهری ۳۹/۳
محمد دقای اصفهانی ۳۹/۳
محمد دقایبی و روی ۴۰/۳
محمد دهد شیرازی ۵۱/۳
محمد ذکا کشتی اصفهانی ۶۳/۳
محمد دهبی محمد الاشراف شیرازی ۱۳۰/۵
محمد رازی ۷۸/۳
محمد رستم اصفهانی ۹۳/۳
محمد رحیم ۱۷۰/۵
محمد رحیم ادیبی ۱۷۰/۵
محمد رحیم یروهردی ۲۸/۲
محمد رحیم ولای شیرازی ۱۶۳/۲
محمد رحیم حقای ناجر ۲۲۲/۴
محمد رحیم گزینی ۷۴/۵
محمد رحیم شهدی ۷۰/۵
محمد رحیم نظر عیاش نایبی ۵۵/۱۶
محمد ربیع‌الدین ۷۰/۵
محمد رشاد ۱۰/۳
محمد رشتی ۱۰۳/۲
محمد رشک استرآبی ۱۰۵/۳
محمد رشید خان تبریزی ۱۷/۵
محمد رشید ضیایی رفرلی ۷۷/۴
محمد رضا ۷۱/۵
محمد رضا آتش اصفهانی ۲/۱
محمد رضا آتانی گرمائی ۲۱/۱
محمد رضا آفاسی ۵۱/۱
محمد رضا آل بحرالعلوم ۶۴/۱
محمد رضا ابرالمجد اصفهانی ۱۸۵/۱
محمد رضا احگر اصفهانی ۲۱۳/۱
محمد رضا اصلاح درسی ۲۶۵/۱
محمد رضا افسر دجانی ۲۷۲/۱
محمد رضا امامی اصفهانی ۲۹۱/۱
محمد رضا انبیا مبدی ۲۹۵/۱
محمد رضا پروجیدی ۲۶/۲
محمد رضا بنای اصفهانی ۱۷۱/۵

- محمد رضا بیگ همدانی ۱۱۲/۳
 محمد رضا پاشا پلیس تبریزی ۲۲۶/۲
 محمد رضا تبریزی ۱۳۷/۲، ۱۷۱/۵، ۱۷۲
 محمد رضا نقوی ۱۵۳/۲
 محمد رضا تنکابی ۱۶۱/۲
 محمد رضا جلالی نایبی ۲۰۲/۲
 محمد رضا پور خباب ۲۲۱/۲
 محمد رضا چلبی ۲۲۳/۲
 محمد رضا جوانساری ۱۱۱/۳
 محمد رضا داعی مشهدی ۷/۳
 محمد رضا دامغانی ۸/۲
 محمد رضا خانی جواد ۱۷/۳
 محمد رضا درفوزی ۳۱/۳
 محمد رضا دستجردی ۳۳/۳
 محمد رضا دستغیب شیرازی ۳۴/۳
 محمد رضا دمنابی ۲۲/۳
 محمد رضا دهمرانی ۵۱/۳
 محمد رضا دوله‌دار ۶۴/۳
 محمد رضا رضای بروجردی ۱۱۱/۳
 محمد رضا زرگر راضی تبریزی ۸۲/۲
 محمد رضا رحمانی ۱۷۱/۳
 محمد رضا سارو خواصه حویسی ۱۸۸/۳
 محمد رضا سلطان الکتاب صفای سملانی ۴۱/۴
 محمد رضا شاه پهنوی ۱۷۲/۵
 محمد رضا شاه هلال‌المطینی ۲۹۲/۳
 محمد رضا شریعتمدور دامغانی ۳۱۱/۳
 محمد رضا شعیبی درفوزی ۳۲۵/۳
 محمد رضا شکیب اصفهانی ۳۲۹/۳
 محمد رضا شکیبی اصفهانی ۳۳۰/۳
 محمد رضا شمس‌الادب ۳۳۱/۳
 محمد رضا شیرازی ۳۷۶/۲
 محمد رضا شیرازی بهرانی ۳۷۹/۳
 محمد رضا صیف‌لانی رشتی ۶۸/۴
 محمد رضا حبیبی ۱۱۲/۴
 محمد رضا عقدالدوله ۲۷۹/۳
 محمد رضا فکری صفهانی ۳۰۲/۴
 محمد رضا قاجار ۱۷۲/۵
 محمد رضا فایز ۳۳۸/۴
 محمد رضا قلی یوسف قلی همای شیرازی ۲۲
 محمد رضا قمی‌ای اصفهانی ۳۶۶/۴
 محمد رضا کارویسی ۱۱۱/۳
 محمد رضا کشمیری زاده شیرازی ۲۲/۵
 محمد رضا کهنر ۴۹/۵
 محمد رضا کوثر همدانی ۶۰/۵
 محمد رضا گپانگانی ۷۷/۵
 محمد رضا مدوحی جابون آبادی ۲۳/۵
 محمد رضا مساوات بزرگانی شیرازی ۲۲۸/۵
 محمد رضا مشفق قمی ۲۴۵/۵
 محمد رضا مهدی ۱۱۲/۳
 محمد رضا میردۀ عشق همدانی ۲۳۰/۵
 محمد رضا نایب صهبانی ۱۸/۶
 محمد رضا نوری مازندرانی ۱۱۲/۳
 محمد رضا نوری خرمشانی ۷۵/۶
 محمد رضا بدر شیرازی ۷۹/۶
 محمد رضا و عطف همدانی ۱۱۲/۳
 محمد رضا هزار شیرازی ۱۳۱/۶
 محمد رضا یقینی ۱۱۲/۳
 محمد رضا یقینی ۱۱۳/۳
 محمد رضوی ۱۵۰۰/۴
 محمد رضا امیرآبادی ۱۱۲/۳
 محمد رضا بنده شیرازی ۷۲/۲
 محمد رضا فاتیح گلشنی ۲۴۹/۴
 محمد رضا نایبی ۱۲۱/۳
 محمد رفیع باقل مشهدی ۶
 محمد رفیع تبریزی ۱۳۷/۲
 محمد رفیع طرب مودت‌شیرازی ۱۰۷/۴
 محمد رفیع گیلانی ۱۲۱/۴
 محمد رفیع نظام‌العماد تبریزی ۵۱/۶
 محمد رموزی شلجی کاشی ۱۲۷/۲
 محمد روحی ۱۴۸/۳
 محمد روحانی ۱۲۹/۲
 محمد ریاحی اصفهانی ۱۴۴/۳
 محمد راهد تبریزی ۱۵۰/۳
 محمد راهد علایی خراسانی ۱۵۱/۳
 محمد زجاجی پیش‌پوری ۱۵۴/۲
 محمد زرکوب تبریزی ۱۵۶/۳
 محمد زکی خطیب کرمانشاهی ۳۳۱/۲
 محمد زکی غروی ۱۶۲/۲
 محمد زکی مطیع مازندرانی ۲۵۹/۵
 محمد زمان اثر مازندرانی ۱۹۷/۱

محمد زمان، ۱۷۲/۵	محمد محمد فدوی اردستانی، ۲۷۱/۴
محمد زمان پنجم، ۱۷۳/۵	محمد سعید قاضی سعید، ۳۲۹/۴
محمد زمان شیرازی، ۱۳۸/۲، ۷۴/۵	محمد سعید ماهر گیلانی، ۲۱/۵
محمد زمان چهارم، ۱۷۳/۵	محمد سعید همدانی، ۲۲۸/۳
محمد زمان خان منصب ناخدا هو نو، ۲۹۷/۵	محمد سعیدی، ۲۲۸/۲
محمد زمان دوه، ۱۷۳/۵	محمد مسجدی، ۱۷۴/۵
محمد زمان وضوی، ۱۱۵/۳	محمد سلطان العنای سلطان آبادی، ۲۲۵/۳
محمد زمان رشتی باقی، ۱۴/۳	محمد سلطان المتکلمین، ۲۳۹/۳
محمد زمان ساقی کلای سرانی، ۱۹۱/۲	محمد سلطان الواعظین شیرازی، ۲۴۲/۳
محمد زمان سخای اصفهانی، ۲۱۱/۳	محمد سلطان علیشاه گابادی، ۲۳۶/۳
محمد زمان سوادکوهی آلاشتی، ۶۱/۱	محمد سلمکی، ۲۴۶/۲
محمد زمان سوم، ۷۲/۵	محمد سلیم آملی، ۷۱/۱
محمد زمان مشهدی، ۱۶۲/۳، ۱۷۴/۵	محمد سلیم شیرازی، ۷۴/۵
محمد زمان مشهور شیرازی، ۲۴۹/۵	محمد سمسانی شیرازی، ۲۵۳/۳
محمد زمان هست اردبیلی، ۱۴۵/۱۶	محمد سنگی، ۲۵۶/۳
محمد زمانی سپستانی، ۶۴/۳	محمد سهای شیرازی اصفهانی، ۲۶۱/۳
محمد زحی اسفرای هروی، ۲۲۵/۱۰	محمد سیمی شیرازی، ۲۷۹/۳
محمد زحی، ۱۶۸، ۱۶۱، ۱۷۲	محمد شاه ربانی، ۸۹/۳
محمد زودای صفهاس، ۱۷۶/۳	محمد شاه مسحا حوای، ۲۹۰/۳
محمد سازوی، ۱۸۹/۲	محمد شاه قاضی یزدی، ۲۹۲/۲
محمد ساهی پوزجانی، ۱۸۹/۳	محمد شامیر درکانی، ۲۹۷/۳
محمد ساغر شیرازی، ۱۹۰/۳	محمد شرا، عاش، ۱۷۵/۵
محمد سارچی، ۷۴/۵	محمد شبنکاره ای، ۱۷۵/۵
محمد سعفندی غروی، ۲۰۷/۳	محمد شوبانی، ۳۰۴/۳
محمد سعید اصفهانی، ۲۰۹/۲	محمد شرفی یزیدی، ۸۰/۶
محمد سراج تکیانی، ۲۱۳/۳	محمد سرف، ۱۷۵/۵
محمد سرخه ای تهرانی، ۲۱۷/۳	محمد شریف آملی، ۳۱۳/۳
محمد سرور شیرازی، ۲۲۰/۳	محمد شریف پیشانی، ۱۰۶/۲
محمد سید، ۱۰۰، ۱۰۱، ۱۰۲، ۱۰۳، ۱۰۴، ۱۰۵، ۱۰۶، ۱۰۷، ۱۰۸، ۱۰۹، ۱۱۰، ۱۱۱، ۱۱۲، ۱۱۳، ۱۱۴، ۱۱۵، ۱۱۶، ۱۱۷، ۱۱۸، ۱۱۹، ۱۲۰، ۱۲۱، ۱۲۲، ۱۲۳، ۱۲۴، ۱۲۵، ۱۲۶، ۱۲۷، ۱۲۸، ۱۲۹، ۱۳۰، ۱۳۱، ۱۳۲، ۱۳۳، ۱۳۴، ۱۳۵، ۱۳۶، ۱۳۷، ۱۳۸، ۱۳۹، ۱۴۰، ۱۴۱، ۱۴۲، ۱۴۳، ۱۴۴، ۱۴۵، ۱۴۶، ۱۴۷، ۱۴۸، ۱۴۹، ۱۵۰، ۱۵۱، ۱۵۲، ۱۵۳، ۱۵۴، ۱۵۵، ۱۵۶، ۱۵۷، ۱۵۸، ۱۵۹، ۱۶۰، ۱۶۱، ۱۶۲، ۱۶۳، ۱۶۴، ۱۶۵، ۱۶۶، ۱۶۷، ۱۶۸، ۱۶۹، ۱۷۰، ۱۷۱، ۱۷۲، ۱۷۳، ۱۷۴، ۱۷۵، ۱۷۶، ۱۷۷، ۱۷۸، ۱۷۹، ۱۸۰، ۱۸۱، ۱۸۲، ۱۸۳، ۱۸۴، ۱۸۵، ۱۸۶، ۱۸۷، ۱۸۸، ۱۸۹، ۱۹۰، ۱۹۱، ۱۹۲، ۱۹۳، ۱۹۴، ۱۹۵، ۱۹۶، ۱۹۷، ۱۹۸، ۱۹۹، ۲۰۰، ۲۰۱، ۲۰۲، ۲۰۳، ۲۰۴، ۲۰۵، ۲۰۶، ۲۰۷، ۲۰۸، ۲۰۹، ۲۱۰، ۲۱۱، ۲۱۲، ۲۱۳، ۲۱۴، ۲۱۵، ۲۱۶، ۲۱۷، ۲۱۸، ۲۱۹، ۲۲۰، ۲۲۱، ۲۲۲، ۲۲۳، ۲۲۴، ۲۲۵، ۲۲۶، ۲۲۷، ۲۲۸، ۲۲۹، ۲۳۰، ۲۳۱، ۲۳۲، ۲۳۳، ۲۳۴، ۲۳۵، ۲۳۶، ۲۳۷، ۲۳۸، ۲۳۹، ۲۴۰، ۲۴۱، ۲۴۲، ۲۴۳، ۲۴۴، ۲۴۵، ۲۴۶، ۲۴۷، ۲۴۸، ۲۴۹، ۲۵۰، ۲۵۱، ۲۵۲، ۲۵۳، ۲۵۴، ۲۵۵، ۲۵۶، ۲۵۷، ۲۵۸، ۲۵۹، ۲۶۰، ۲۶۱، ۲۶۲، ۲۶۳، ۲۶۴، ۲۶۵، ۲۶۶، ۲۶۷، ۲۶۸، ۲۶۹، ۲۷۰، ۲۷۱، ۲۷۲، ۲۷۳، ۲۷۴، ۲۷۵، ۲۷۶، ۲۷۷، ۲۷۸، ۲۷۹، ۲۸۰، ۲۸۱، ۲۸۲، ۲۸۳، ۲۸۴، ۲۸۵، ۲۸۶، ۲۸۷، ۲۸۸، ۲۸۹، ۲۹۰، ۲۹۱، ۲۹۲، ۲۹۳، ۲۹۴، ۲۹۵، ۲۹۶، ۲۹۷، ۲۹۸، ۲۹۹، ۳۰۰، ۳۰۱، ۳۰۲، ۳۰۳، ۳۰۴، ۳۰۵، ۳۰۶، ۳۰۷، ۳۰۸، ۳۰۹، ۳۱۰، ۳۱۱، ۳۱۲، ۳۱۳، ۳۱۴، ۳۱۵، ۳۱۶، ۳۱۷، ۳۱۸، ۳۱۹، ۳۲۰، ۳۲۱، ۳۲۲، ۳۲۳، ۳۲۴، ۳۲۵، ۳۲۶، ۳۲۷، ۳۲۸، ۳۲۹، ۳۳۰، ۳۳۱، ۳۳۲، ۳۳۳، ۳۳۴، ۳۳۵، ۳۳۶، ۳۳۷، ۳۳۸، ۳۳۹، ۳۴۰، ۳۴۱، ۳۴۲، ۳۴۳، ۳۴۴، ۳۴۵، ۳۴۶، ۳۴۷، ۳۴۸، ۳۴۹، ۳۵۰، ۳۵۱، ۳۵۲، ۳۵۳، ۳۵۴، ۳۵۵، ۳۵۶، ۳۵۷، ۳۵۸، ۳۵۹، ۳۶۰، ۳۶۱، ۳۶۲، ۳۶۳، ۳۶۴، ۳۶۵، ۳۶۶، ۳۶۷، ۳۶۸، ۳۶۹، ۳۷۰، ۳۷۱، ۳۷۲، ۳۷۳، ۳۷۴، ۳۷۵، ۳۷۶، ۳۷۷، ۳۷۸، ۳۷۹، ۳۸۰، ۳۸۱، ۳۸۲، ۳۸۳، ۳۸۴، ۳۸۵، ۳۸۶، ۳۸۷، ۳۸۸، ۳۸۹، ۳۹۰، ۳۹۱، ۳۹۲، ۳۹۳، ۳۹۴، ۳۹۵، ۳۹۶، ۳۹۷، ۳۹۸، ۳۹۹، ۴۰۰، ۴۰۱، ۴۰۲، ۴۰۳، ۴۰۴، ۴۰۵، ۴۰۶، ۴۰۷، ۴۰۸، ۴۰۹، ۴۱۰، ۴۱۱، ۴۱۲، ۴۱۳، ۴۱۴، ۴۱۵، ۴۱۶، ۴۱۷، ۴۱۸، ۴۱۹، ۴۲۰، ۴۲۱، ۴۲۲، ۴۲۳، ۴۲۴، ۴۲۵، ۴۲۶، ۴۲۷، ۴۲۸، ۴۲۹، ۴۳۰، ۴۳۱، ۴۳۲، ۴۳۳، ۴۳۴، ۴۳۵، ۴۳۶، ۴۳۷، ۴۳۸، ۴۳۹، ۴۴۰، ۴۴۱، ۴۴۲، ۴۴۳، ۴۴۴، ۴۴۵، ۴۴۶، ۴۴۷، ۴۴۸، ۴۴۹، ۴۵۰، ۴۵۱، ۴۵۲، ۴۵۳، ۴۵۴، ۴۵۵، ۴۵۶، ۴۵۷، ۴۵۸، ۴۵۹، ۴۶۰، ۴۶۱، ۴۶۲، ۴۶۳، ۴۶۴، ۴۶۵، ۴۶۶، ۴۶۷، ۴۶۸، ۴۶۹، ۴۷۰، ۴۷۱، ۴۷۲، ۴۷۳، ۴۷۴، ۴۷۵، ۴۷۶، ۴۷۷، ۴۷۸، ۴۷۹، ۴۸۰، ۴۸۱، ۴۸۲، ۴۸۳، ۴۸۴، ۴۸۵، ۴۸۶، ۴۸۷، ۴۸۸، ۴۸۹، ۴۹۰، ۴۹۱، ۴۹۲، ۴۹۳، ۴۹۴، ۴۹۵، ۴۹۶، ۴۹۷، ۴۹۸، ۴۹۹، ۵۰۰، ۵۰۱، ۵۰۲، ۵۰۳، ۵۰۴، ۵۰۵، ۵۰۶، ۵۰۷، ۵۰۸، ۵۰۹، ۵۱۰، ۵۱۱، ۵۱۲، ۵۱۳، ۵۱۴، ۵۱۵، ۵۱۶، ۵۱۷، ۵۱۸، ۵۱۹، ۵۲۰، ۵۲۱، ۵۲۲، ۵۲۳، ۵۲۴، ۵۲۵، ۵۲۶، ۵۲۷، ۵۲۸، ۵۲۹، ۵۳۰، ۵۳۱، ۵۳۲، ۵۳۳، ۵۳۴، ۵۳۵، ۵۳۶، ۵۳۷، ۵۳۸، ۵۳۹، ۵۴۰، ۵۴۱، ۵۴۲، ۵۴۳، ۵۴۴، ۵۴۵، ۵۴۶، ۵۴۷، ۵۴۸، ۵۴۹، ۵۵۰، ۵۵۱، ۵۵۲، ۵۵۳، ۵۵۴، ۵۵۵، ۵۵۶، ۵۵۷، ۵۵۸، ۵۵۹، ۵۶۰، ۵۶۱، ۵۶۲، ۵۶۳، ۵۶۴، ۵۶۵، ۵۶۶، ۵۶۷، ۵۶۸، ۵۶۹، ۵۷۰، ۵۷۱، ۵۷۲، ۵۷۳، ۵۷۴، ۵۷۵، ۵۷۶، ۵۷۷، ۵۷۸، ۵۷۹، ۵۸۰، ۵۸۱، ۵۸۲، ۵۸۳، ۵۸۴، ۵۸۵، ۵۸۶، ۵۸۷، ۵۸۸، ۵۸۹، ۵۹۰، ۵۹۱، ۵۹۲، ۵۹۳، ۵۹۴، ۵۹۵، ۵۹۶، ۵۹۷، ۵۹۸، ۵۹۹، ۶۰۰، ۶۰۱، ۶۰۲، ۶۰۳، ۶۰۴، ۶۰۵، ۶۰۶، ۶۰۷، ۶۰۸، ۶۰۹، ۶۱۰، ۶۱۱، ۶۱۲، ۶۱۳، ۶۱۴، ۶۱۵، ۶۱۶، ۶۱۷، ۶۱۸، ۶۱۹، ۶۲۰، ۶۲۱، ۶۲۲، ۶۲۳، ۶۲۴، ۶۲۵، ۶۲۶، ۶۲۷، ۶۲۸، ۶۲۹، ۶۳۰، ۶۳۱، ۶۳۲، ۶۳۳، ۶۳۴، ۶۳۵، ۶۳۶، ۶۳۷، ۶۳۸، ۶۳۹، ۶۴۰، ۶۴۱، ۶۴۲، ۶۴۳، ۶۴۴، ۶۴۵، ۶۴۶، ۶۴۷، ۶۴۸، ۶۴۹، ۶۵۰، ۶۵۱، ۶۵۲، ۶۵۳، ۶۵۴، ۶۵۵، ۶۵۶، ۶۵۷، ۶۵۸، ۶۵۹، ۶۶۰، ۶۶۱، ۶۶۲، ۶۶۳، ۶۶۴، ۶۶۵، ۶۶۶، ۶۶۷، ۶۶۸، ۶۶۹، ۶۷۰، ۶۷۱، ۶۷۲، ۶۷۳، ۶۷۴، ۶۷۵، ۶۷۶، ۶۷۷، ۶۷۸، ۶۷۹، ۶۸۰، ۶۸۱، ۶۸۲، ۶۸۳، ۶۸۴، ۶۸۵، ۶۸۶، ۶۸۷، ۶۸۸، ۶۸۹، ۶۹۰، ۶۹۱، ۶۹۲، ۶۹۳، ۶۹۴، ۶۹۵، ۶۹۶، ۶۹۷، ۶۹۸، ۶۹۹، ۷۰۰، ۷۰۱، ۷۰۲، ۷۰۳، ۷۰۴، ۷۰۵، ۷۰۶، ۷۰۷، ۷۰۸، ۷۰۹، ۷۱۰، ۷۱۱، ۷۱۲، ۷۱۳، ۷۱۴، ۷۱۵، ۷۱۶، ۷۱۷، ۷۱۸، ۷۱۹، ۷۲۰، ۷۲۱، ۷۲۲، ۷۲۳، ۷۲۴، ۷۲۵، ۷۲۶، ۷۲۷، ۷۲۸، ۷۲۹، ۷۳۰، ۷۳۱، ۷۳۲، ۷۳۳، ۷۳۴، ۷۳۵، ۷۳۶، ۷۳۷، ۷۳۸، ۷۳۹، ۷۴۰، ۷۴۱، ۷۴۲، ۷۴۳، ۷۴۴، ۷۴۵، ۷۴۶، ۷۴۷، ۷۴۸، ۷۴۹، ۷۵۰، ۷۵۱، ۷۵۲، ۷۵۳، ۷۵۴، ۷۵۵، ۷۵۶، ۷۵۷، ۷۵۸، ۷۵۹، ۷۶۰، ۷۶۱، ۷۶۲، ۷۶۳، ۷۶۴، ۷۶۵، ۷۶۶، ۷۶۷، ۷۶۸، ۷۶۹، ۷۷۰، ۷۷۱، ۷۷۲، ۷۷۳، ۷۷۴، ۷۷۵، ۷۷۶، ۷۷۷، ۷۷۸، ۷۷۹، ۷۸۰، ۷۸۱، ۷۸۲، ۷۸۳، ۷۸۴، ۷۸۵، ۷۸۶، ۷۸۷، ۷۸۸، ۷۸۹، ۷۹۰، ۷۹۱، ۷۹۲، ۷۹۳، ۷۹۴، ۷۹۵، ۷۹۶، ۷۹۷، ۷۹۸، ۷۹۹، ۸۰۰، ۸۰۱، ۸۰۲، ۸۰۳، ۸۰۴، ۸۰۵، ۸۰۶، ۸۰۷، ۸۰۸، ۸۰۹، ۸۱۰، ۸۱۱، ۸۱۲، ۸۱۳، ۸۱۴، ۸۱۵، ۸۱۶، ۸۱۷، ۸۱۸، ۸۱۹، ۸۲۰، ۸۲۱، ۸۲۲، ۸۲۳، ۸۲۴، ۸۲۵، ۸۲۶، ۸۲۷، ۸۲۸، ۸۲۹، ۸۳۰، ۸۳۱، ۸۳۲، ۸۳۳، ۸۳۴، ۸۳۵، ۸۳۶، ۸۳۷، ۸۳۸، ۸۳۹، ۸۴۰، ۸۴۱، ۸۴۲، ۸۴۳، ۸۴۴، ۸۴۵، ۸۴۶، ۸۴۷، ۸۴۸، ۸۴۹، ۸۵۰، ۸۵۱، ۸۵۲، ۸۵۳، ۸۵۴، ۸۵۵، ۸۵۶، ۸۵۷، ۸۵۸، ۸۵۹، ۸۶۰، ۸۶۱، ۸۶۲، ۸۶۳، ۸۶۴، ۸۶۵، ۸۶۶، ۸۶۷، ۸۶۸، ۸۶۹، ۸۷۰، ۸۷۱، ۸۷۲، ۸۷۳، ۸۷۴، ۸۷۵، ۸۷۶، ۸۷۷، ۸۷۸، ۸۷۹، ۸۸۰، ۸۸۱، ۸۸۲، ۸۸۳، ۸۸۴، ۸۸۵، ۸۸۶، ۸۸۷، ۸۸۸، ۸۸۹، ۸۹۰، ۸۹۱، ۸۹۲، ۸۹۳، ۸۹۴، ۸۹۵، ۸۹۶، ۸۹۷، ۸۹۸، ۸۹۹، ۹۰۰، ۹۰۱، ۹۰۲، ۹۰۳، ۹۰۴، ۹۰۵، ۹۰۶، ۹۰۷، ۹۰۸، ۹۰۹، ۹۱۰، ۹۱۱، ۹۱۲، ۹۱۳، ۹۱۴، ۹۱۵، ۹۱۶، ۹۱۷، ۹۱۸، ۹۱۹، ۹۲۰، ۹۲۱، ۹۲۲، ۹۲۳، ۹۲۴، ۹۲۵، ۹۲۶، ۹۲۷، ۹۲۸، ۹۲۹، ۹۳۰، ۹۳۱، ۹۳۲، ۹۳۳، ۹۳۴، ۹۳۵، ۹۳۶، ۹۳۷، ۹۳۸، ۹۳۹، ۹۴۰، ۹۴۱، ۹۴۲، ۹۴۳، ۹۴۴، ۹۴۵، ۹۴۶، ۹۴۷، ۹۴۸، ۹۴۹، ۹۵۰، ۹۵۱، ۹۵۲، ۹۵۳، ۹۵۴، ۹۵۵، ۹۵۶، ۹۵۷، ۹۵۸، ۹۵۹، ۹۶۰، ۹۶۱، ۹۶۲، ۹۶۳، ۹۶۴، ۹۶۵، ۹۶۶، ۹۶۷، ۹۶۸، ۹۶۹، ۹۷۰، ۹۷۱، ۹۷۲، ۹۷۳، ۹۷۴، ۹۷۵، ۹۷۶، ۹۷۷، ۹۷۸، ۹۷۹، ۹۸۰، ۹۸۱، ۹۸۲، ۹۸۳، ۹۸۴، ۹۸۵، ۹۸۶، ۹۸۷، ۹۸۸، ۹۸۹، ۹۹۰، ۹۹۱، ۹۹۲، ۹۹۳، ۹۹۴، ۹۹۵، ۹۹۶، ۹۹۷، ۹۹۸، ۹۹۹، ۱۰۰۰، ۱۰۰۱، ۱۰۰۲، ۱۰۰۳، ۱۰۰۴، ۱۰۰۵، ۱۰۰۶، ۱۰۰۷، ۱۰۰۸، ۱۰۰۹، ۱۰۱۰، ۱۰۱۱، ۱۰۱۲، ۱۰۱۳، ۱۰۱۴، ۱۰۱۵، ۱۰۱۶، ۱۰۱۷، ۱۰۱۸، ۱۰۱۹، ۱۰۲۰، ۱۰۲۱، ۱۰۲۲، ۱۰۲۳، ۱۰۲۴، ۱۰۲۵، ۱۰۲۶، ۱۰۲۷، ۱۰۲۸، ۱۰۲۹، ۱۰۳۰، ۱۰۳۱، ۱۰۳۲، ۱۰۳۳، ۱۰۳۴، ۱۰۳۵، ۱۰۳۶، ۱۰۳۷، ۱۰۳۸، ۱۰۳۹، ۱۰۴۰، ۱۰۴۱، ۱۰۴۲، ۱۰۴۳، ۱۰۴۴، ۱۰۴۵، ۱۰۴۶، ۱۰۴۷، ۱۰۴۸، ۱۰۴۹، ۱۰۵۰، ۱۰۵۱، ۱۰۵۲، ۱۰۵۳، ۱۰۵۴، ۱۰۵۵، ۱۰۵۶، ۱۰۵۷، ۱۰۵۸، ۱۰۵۹، ۱۰۶۰، ۱۰۶۱، ۱۰۶۲، ۱۰۶۳، ۱۰۶۴، ۱۰۶۵، ۱۰۶۶، ۱۰۶۷، ۱۰۶۸، ۱۰۶۹، ۱۰۷۰، ۱۰۷۱، ۱۰۷۲، ۱۰۷۳، ۱۰۷۴، ۱۰۷۵، ۱۰۷۶، ۱۰۷۷، ۱۰۷۸، ۱۰۷۹، ۱۰۸۰، ۱۰۸۱، ۱۰۸۲، ۱۰۸۳، ۱۰۸۴، ۱۰۸۵، ۱۰۸۶، ۱۰۸۷، ۱۰۸۸، ۱۰۸۹، ۱۰۹۰، ۱۰۹۱، ۱۰۹۲، ۱۰۹۳، ۱۰۹۴، ۱۰۹۵، ۱۰۹۶، ۱۰۹۷، ۱۰۹۸، ۱۰۹۹، ۱۱۰۰، ۱۱۰۱، ۱۱۰۲، ۱۱۰۳، ۱۱۰۴، ۱۱۰۵، ۱۱۰۶، ۱۱۰۷، ۱۱۰۸، ۱۱۰۹، ۱۱۱۰، ۱۱۱۱، ۱۱۱۲، ۱۱۱۳، ۱۱۱۴، ۱۱۱۵، ۱۱۱۶، ۱۱۱۷، ۱۱۱۸، ۱۱۱۹، ۱۱۲۰، ۱۱۲۱، ۱۱۲۲، ۱۱۲۳، ۱۱۲۴، ۱۱۲۵، ۱۱۲۶، ۱۱۲۷، ۱۱۲۸، ۱۱۲۹، ۱۱۳۰، ۱۱۳۱، ۱۱۳۲، ۱۱۳۳، ۱۱۳۴، ۱۱۳۵، ۱۱۳۶، ۱۱۳۷، ۱۱۳۸، ۱۱۳۹، ۱۱۴۰، ۱۱۴۱، ۱۱۴۲، ۱۱۴۳، ۱۱۴۴، ۱۱۴۵، ۱۱۴۶، ۱۱۴۷، ۱۱۴۸، ۱۱۴۹، ۱۱۵۰، ۱۱۵۱، ۱۱۵۲، ۱۱۵۳، ۱۱۵۴، ۱۱۵۵، ۱۱۵۶، ۱۱۵۷، ۱۱۵۸، ۱۱۵۹، ۱۱۶۰، ۱۱۶۱، ۱۱۶۲، ۱۱۶۳، ۱۱۶۴، ۱۱۶۵، ۱۱۶۶، ۱۱۶۷، ۱۱۶۸، ۱۱۶۹، ۱۱۷۰، ۱۱۷۱، ۱۱۷۲، ۱۱۷۳، ۱۱۷۴، ۱۱۷۵، ۱۱۷۶، ۱۱۷۷، ۱۱۷۸، ۱۱۷۹، ۱۱۸۰، ۱۱۸۱، ۱۱۸۲، ۱۱۸۳، ۱۱۸۴، ۱۱۸۵، ۱۱۸۶، ۱۱۸۷، ۱۱۸۸، ۱۱۸۹، ۱۱۹۰، ۱۱۹۱، ۱۱۹۲، ۱۱۹۳، ۱۱۹۴، ۱۱۹۵، ۱۱۹۶، ۱۱۹۷، ۱۱۹۸، ۱۱۹۹، ۱۲۰۰، ۱۲۰۱، ۱۲۰۲، ۱۲۰۳، ۱۲۰۴، ۱۲۰۵، ۱۲۰۶، ۱۲۰۷، ۱۲۰۸، ۱۲۰۹، ۱۲۱۰، ۱۲۱۱، ۱۲۱۲، ۱۲۱۳، ۱۲۱۴، ۱۲۱۵، ۱۲۱۶، ۱۲۱۷، ۱۲۱۸، ۱۲۱۹، ۱۲۲۰، ۱۲۲۱، ۱۲۲۲، ۱۲۲۳، ۱۲۲۴، ۱۲۲۵، ۱۲۲۶، ۱۲۲۷، ۱۲۲۸، ۱۲۲۹، ۱۲۳۰، ۱۲۳۱، ۱۲۳۲، ۱۲۳۳، ۱۲۳۴، ۱۲۳۵، ۱۲۳۶، ۱۲۳۷، ۱۲۳۸، ۱۲۳۹، ۱۲۴۰، ۱۲۴۱، ۱۲۴۲، ۱۲۴۳، ۱۲۴۴، ۱۲۴۵، ۱۲۴۶، ۱۲۴۷، ۱۲۴۸، ۱۲۴۹، ۱۲۵۰، ۱۲۵۱، ۱۲۵۲، ۱۲۵۳، ۱۲۵۴، ۱۲۵۵، ۱۲۵۶، ۱۲۵۷، ۱۲۵۸، ۱۲۵۹، ۱۲۶۰، ۱۲۶۱، ۱۲۶۲، ۱۲۶۳، ۱۲۶۴، ۱۲۶۵، ۱۲۶۶، ۱۲۶۷، ۱۲۶۸، ۱۲۶۹، ۱۲۷۰، ۱۲۷۱، ۱۲۷۲، ۱۲۷۳، ۱۲۷۴، ۱۲۷۵، ۱۲۷۶، ۱۲۷۷، ۱۲۷۸، ۱۲۷۹، ۱۲۸۰، ۱۲۸۱، ۱۲۸۲، ۱۲۸۳، ۱۲۸۴، ۱۲۸۵، ۱۲۸۶، ۱۲۸۷، ۱۲۸۸، ۱۲۸۹، ۱۲۹۰، ۱۲۹۱، ۱۲۹۲، ۱۲۹۳، ۱۲۹۴، ۱۲۹۵، ۱۲۹۶، ۱۲۹۷، ۱۲۹۸، ۱۲۹۹، ۱۳۰۰، ۱۳۰۱، ۱۳۰۲، ۱۳۰۳، ۱۳۰۴، ۱۳۰۵، ۱۳۰۶، ۱۳۰۷، ۱۳۰۸، ۱۳۰۹، ۱۳۱۰، ۱۳۱۱، ۱۳۱۲، ۱۳۱۳، ۱۳۱۴، ۱۳۱۵، ۱۳۱۶، ۱۳۱۷، ۱۳۱۸، ۱۳۱۹، ۱۳۲۰، ۱۳۲۱، ۱۳۲۲، ۱۳۲۳، ۱۳۲۴، ۱۳۲۵، ۱۳۲۶، ۱۳۲۷، ۱۳۲۸، ۱۳۲۹، ۱۳۳۰، ۱۳۳۱، ۱۳۳۲، ۱۳۳۳، ۱۳۳۴، ۱۳۳۵، ۱۳۳۶، ۱۳۳۷، ۱۳۳۸، ۱۳۳۹، ۱۳۴۰، ۱۳۴۱، ۱۳۴۲، ۱۳۴۳، ۱۳۴۴، ۱۳۴۵، ۱۳۴۶، ۱۳۴۷، ۱۳۴۸، ۱۳۴۹، ۱۳۵۰، ۱۳۵۱، ۱۳۵۲، ۱۳۵۳، ۱۳۵۴، ۱۳۵۵، ۱۳۵۶، ۱۳۵۷، ۱۳۵۸، ۱۳۵۹، ۱۳۶۰، ۱۳۶۱، ۱۳۶۲، ۱۳۶۳، ۱۳۶۴، ۱۳۶۵، ۱۳۶۶، ۱۳۶۷، ۱۳۶۸، ۱۳۶۹، ۱۳۷۰، ۱۳۷۱، ۱۳۷۲، ۱۳۷۳، ۱۳۷۴، ۱۳۷۵، ۱۳۷۶، ۱۳۷۷، ۱۳۷۸، ۱۳۷۹، ۱۳۸۰، ۱۳۸۱، ۱۳۸	

- محمد شریف وقوعی مروری: ۱۱۶/۶
 محمد شریف هجری ندامی: ۲۷/۶
 محمد شریعی تبریزی: ۳۱۶/۲
 محمد شفیع آثار رسیبانی فارسی: ۶/۱
 محمد شعیب اسمعیلی عسلی: ۳۲۴/۲
 محمد شفیع یوشهری: ۷۵/۲
 محمد شفیع بهرزی: ۱۷۵/۵
 محمد شفیع حایلی: ۱۸۱/۲
 محمد شفیع جاوید نهارندی: ۱۸۲/۲
 محمد شفیع جرابری شورشری: ۱۹۳/۲
 محمد شفیع حسینی شعیبای مروری: ۲۲۲/۳
 محمد شفیع حاتم سسل یشوری: ۶۰/۲
 محمد شفیع دایمی بارلونی: ۳/۳
 محمد شفیع رشتی: ۲۲۴/۳
 محمد شفیع صوی: ۱۷۵/۵
 محمد شفیع شیرازی: ۱۷۲/۵، ۳۲۲/۲
 محمد شفیع صابو کاروشی شیرازی: ۷۷/۴
 محمد شفیع عشوت شیرازی: ۱۸۱/۴
 محمد شفیع غزوی: ۱۷۶/۵
 محمد شفیع گیلانی: ۹۰/۵
 محمد شفیع ماربلرانی: ۳۲۴/۳
 محمد شفیع واعظ قزوینی: ۳۲۴/۳
 محمد شفیع وصال شیرازی: ۱۱۰/۶
 محمد شفیع: ۳۲۵/۲
 محمد شمس کیوان بهرخی: ۷۰/۵
 محمد شمس الادب لاریجانی: ۳۲۱/۲
 محمد شمس آذجانی: ۳۳۲/۲
 محمد شمسای گیلانی: ۳۲۲/۳
 محمد شمس یاسفری: ۳۳۲/۲
 محمد شمس حاکم: ۳۳۲/۳
 محمد شمس فخری اسمعانی: ۳۳۸/۲
 محمد شمس کرم: ۳۳۹/۳
 محمد شمس کرمانی: ۳۳۹/۳
 محمد شوشتری: ۳۴۴/۳
 محمد شوکت بخاری: ۳۴۵/۳
 محمد شهاب هروی: ۳۴۸/۳
 محمد شهاب ماربلرانی: ۳۴۸/۳
 محمد شهینانی اسمعانی: ۳۵۵/۳
 محمد شهید شیرازی: ۳۵۷/۴
 محمد شهید نورانی: ۳۵۸/۲
 محمد شیخ الاسلام دامغانی: ۳۶۱/۲
 محمد شیخ بهایی: ۳۶۲/۳
 محمد شیرازی: ۱۷۶/۵، ۳۷۲/۲، ۳۷۳/۲
 محمد شیرازی شیرازی: ۳۸۱/۲
 محمد صابو: ۱۷۶/۵
 محمد صاحب دجیح ترمذی: ۶/۴
 محمد صادق: ۱۷۶/۵
 محمد صادق آقا جان صبرسانی: ۴۷/۱
 محمد صادق آقا صادق دوم: ۵۲/۱
 محمد صادق آقا بهرحالعلم: ۶۴/۱
 محمد صادق آتایی: ۱۹۶/۱
 محمد صادق اردستانی: ۲۲۷/۱
 محمد صادق امامی اسمعانی: ۲۹۱/۱
 محمد صادق انیس اسمعانی: ۳۱۵/۱
 محمد صادق بزمی کاشانی: ۵۷/۴
 محمد صادق بوش کرمانی: ۱۱۶/۲
 محمد صادق بهرزی: ۱۷۶/۵
 محمد صادق نویسنده: ۱۶۶/۲، ۱/۴
 محمد صادق نهرانی: ۱/۴
 محمد صادق جاوید اسمعانی: ۱۸۳/۲
 محمد صادق چوبک: ۲۲۵/۲
 محمد صادق حسینی آذربایجان عراقی: ۲۲۲/۱
 محمد صادق حنوی سمرقندی: ۲۹۲/۲
 محمد صادق خان رنگه خسروی کرمانشاهی: ۲۲۷/۲
 محمد صادق خدخال: ۳۳۲/۲
 محمد صادق خراسانی: ۳/۳
 محمد صادق رحیمی: ۷۰/۵
 محمد صادق سالک کازرونی: ۱۹۲/۲
 محمد صادق ستوده شیرازی: ۲۰۶/۳
 محمد صادق سرورالملک: ۲۲۱/۳
 محمد صادق شریعتداری: ۳۱۲/۳
 محمد صادق شمس الکتاب: ۳۳۹/۲
 محمد صادق شیرازی: ۱۷۰/۵، ۳۷۶/۳
 محمد صادق صامت اسمعانی: ۲۰/۴
 محمد صادق صباغ: ۲۲/۲
 محمد صادق صاحب روش اسمعانی: ۱۳۷/۲
 محمد صادق صدرالشریعه: ۲۵/۴
 محمد صادق طوسی واعظ: ۱۰۳/۴
 محمد صادق فخرالاسلام ارومی: ۲۶۶/۲
 محمد صادق کاشانی: ۷۷/۵

- محمد صادق کوکب شیرازی ۶۳/۵
 محمد صادق کب تهرانی ۶۲/۵
 محمد صادق سکرانی ۱۰۷/۵
 محمد صادق مجتهد شیرازی ۱۲۷/۵
 محمد صادق مدحوش گپ یگانی ۲۸۱/۵
 محمد صادق مصباح ۱۷۷/۵
 محمد صادقی موسوی نامی اصفهانی ۱۷/۱۶
 محمد صادق ناظم میری ۱۲/۶
 محمد صادق نواب صری برسی ۶۵/۶
 محمد صادق بزدی ۱۲/۴
 محمد صادق هارسی بغدادی ۱۲/۴
 محمد صالح احرنه فریدنی ۱۰/۱
 محمد صالح آقا برگ ۴۶/۱
 محمد صالح آقا گداغلی بیگ ۶۹/۱
 محمد صالح اصفهانی ۱۷۷/۵، ۱۷/۴
 محمد صالح برخانی قزوینی ۲۰/۲
 محمد صالح برهان مازندرانی ۵۳/۲
 محمد صالح بیگ دریری ۹/۴
 محمد صالح شیرازی ۱۷۸/۵، ۱۷/۴
 محمد صالح قریشی ۱۲۲/۲
 محمد صالح جویبارهای مازندرانی ۲۱۶/۲
 محمد صالح حابری سماسی ۲۳۵/۲
 محمد صالح حسینی کشتی اکبرآبادی ۲/۵
 محمد صالح خاتون آبادی ۳۰۴/۲
 محمد صالح دافع لامپسی ۷/۲
 محمد صالح داماد ۷/۳
 محمد صالح درکش شیرازی ۱۸/۴
 محمد صالح سعیدی مازندرانی ۱۹۶/۲
 محمد صالح سیرواری ۱۷۸/۵
 محمد صالح سار نیروی ۲۰۵/۲
 محمد صالح صادمالطیبه ۱۲/۴
 محمد صالح قزوینی روغنی ۱۳۹/۳
 محمد صالح کاتب الحافسی ۱/۵
 محمد صالح کاتب بیشاپوری ۱۷۸/۵
 محمد صالح مازندرانی ۱۱۴/۵
 محمد صالح نسبت شوشتری ۳۵/۶
 محمد صالح رامن اصفهانی ۱۰۱/۶
 محمد صباغ شیرازی ۲۲/۴
 محمد صوری تربی ۲۲/۴
 محمد صیر هاشمی ۳۷/۴
 محمد صدوقی ۲۰۰/۲
 محمد صدیق آخوندزاده هروی ۶/۱
 محمد صدیق آزاد بزدی ۲۸/۱
 محمد صدیق مصنی زاده ۲۷۵/۵
 محمد صفار هروی ۴۴/۴
 محمد صفوی اصفهانی ۴۸/۴
 محمد صفایی کوهانی ۵۰/۴
 محمد صفی شیرازی ۵۴/۲
 محمد صفی صفایی لیس ۵۰/۲
 محمد صفی نوربخش رازی ۵۵/۴
 محمد صفی بزدی ۵۵/۴
 محمد صنیع شام ۵۹/۴
 محمد صومی نیمی مازندرانی ۶۲/۴
 محمد صوفی مرغانی ۱۷۸/۵
 محمد صیدلانی اصفهانی ۶۶/۴
 محمد ضیاءالدی قریشی ۷۵/۴
 محمد طائی حمدانی ۷۹/۲
 محمد طالب آملی مازندرانی ۸۱/۴
 محمد طالب چاحرمی ۸۲/۴
 محمد طالب هروی ۸۳/۴
 محمد طالع کازررتی ۸۳/۴
 محمد طاهر ۷۸/۵
 محمد طاهر آشما ۳۶/۱
 محمد طاهر آقا میری دزبلی ۵۵/۱
 محمد طاهر اصفهانی ۸۸/۴
 محمد طاهر حسینی طالقانی ۸۸/۴
 محمد طاهر حکاک پاشی اصفهانی ۱۷۸/۵
 محمد طاهر درقولی شوشتری ۳۲/۳
 محمد طاهر درقولی کاطمی ۳۳/۳
 محمد طاهر شهاب اصفهانی ۳۴۷/۳
 محمد طاهر صحاف ۱۵۰/۲
 محمد طاهر فدایی شیرازی ۷۸/۵
 محمد طاهر قعی ۳۶۸/۴
 محمد طاهر مازندرانی ۹۰/۴
 محمد طاهر مستوفی کسانشی شبانی بصیر سلک ۶۲/۲
 محمد طاهر میرزای دجاس ۱۷۹/۵
 محمد طاهر نصرآبادی ۴۱/۱۶
 محمد طاهر رحیمی تهرانی ۱۱۱/۶
 محمد طاهر همدانی ۹۰/۴
 محمد طایم گپ یگانی ۹۲/۲

- محمد طباطبائی ۲/ ۲۷۲، ۹۴/۴
 محمد طباطبائی بروجردی ۲/ ۲۶۲
 محمد طیب بروجردی ۲ ۱۰۵
 محمد طیب بهاسی ۴/ ۱۰۵
 محمد طیب شعبه اسمعانی ۱۳/ ۳۲۰
 محمد طیب هروی ۲/ ۱۶
 محمد طوسی ۴/ ۱۰۸
 محمد طر دسی اسمعانی ۴/ ۱۰۸
 محمد طنائیک دهکردی ۴/ ۰
 محمد طه اسمعانی ۴/ ۱۱۳
 محمد طبره ۴/ ۱۱۳
 محمد طویلی نایبی ۴/ ۱۱۲
 محمد طوس مشهدی ۵/ ۲۴۸
 محمد مهرانی عسکری ۴/ ۱۹۹
 محمد طه نجف ۶/ ۲۴
 محمد عارف بقایی بهارین ۲/ ۶۵
 محمد عاشق کرمانشاهی ۱۲/ ۱۳۵
 محمد عالم سمرقندی ۲/ ۱۳۶
 محمد عالی شیرازی ۴/ ۱۳۷
 محمد عنادی هروی ۴/ ۱۴۱
 محمد عباس خوری شوشتری ۲ ۱۹۳
 محمد عباس رفعت انصاری ۳۰/ ۲۰
 محمد عبده بروجردی ۴/ ۱۶۴
 محمد عبید ۵/ ۱۷۹
 محمد عتابی نجفی ۴/ ۱۶۹
 محمد عجبی گرگانی ۴/ ۱۷۱
 محمد عربی اسمعانی ۵/ ۱۷۶
 محمد عزیزی شیرازی ۴/ ۱۷۶
 محمد غزیری سجستانی ۴/ ۱۷۶
 محمد عسکر داجی ۶/ ۱
 محمد عثمانی ۲/ ۱۸۲
 محمد عصار تبریزی ۴/ ۱۸۲
 محمد عصار لورستانی ۴/ ۱۸۳
 محمد عطار دلگیر آذربایجانی ۳/ ۲۱
 محمد عطاری طوسی ۴/ ۱۸۶
 محمد عطری کاتب ۲/ ۱۸۷
 محمد عظیم / عظیم اکسیر اسمعانی ۱/ ۲۷۹
 محمد عقیق هوش منگی اسمعانی ۵/ ۲۸۲
 محمد علاء سمندی سیرمندی ۴/ ۱۹۰
 محمد علاءالدین گلستانه ۴/ ۱۹۱
 محمد علاء توحمانی خوارزمی ۲/ ۱۹۰
 محمد علم الهدی ۲/ ۱۹۴
 محمد علمی لاری ۴/ ۹۴
 محمد علوی حسینی پشاور ۴/ ۱۹۵، ۱۹۶
 محمد عنبری رزمیسی ۴/ ۱۹۷
 محمد علمی ۱۵/ ۱۷۹، ۱۸۰
 محمد علوی آثاری یزدی ۱/ ۶
 محمد علمی آخوند خوانساری ۱/ ۹
 محمد علی ارانی کاشانی ۱/ ۲۳
 محمد علی آرانی کاشانی ۱/ ۲۴
 محمد علی آقا مجتهد عاملی موسوی اسمعانی ۱/ ۵۴
 محمد علمی آیتی بروجردی ۱/ ۷۹
 محمد علمی ایبازی ۱/ ۸۱
 محمد علی احسانی طه طابایی ۱/ ۹۹
 محمد علمی اخلاقی شیرازی ۱/ ۲۱۴
 محمد علمی ادیب تهرانی ۱/ ۲۱۸
 محمد علمی اوردی مادی ۱/ ۲۳۰
 محمد علمی شرف اوسجانی ۱/ ۲۵۵
 محمد علمی اسمعانی ۵/ ۱۸۰، ۱۸۱
 محمد علمی اصیلی مشهدی ۰/ ۲۶۶
 محمد علمی اهراسه ولسی ۱/ ۲۷۱
 محمد علمی امیر کاشی ۱/ ۲۷۲
 محمد علمی الفصح مشهدی ۱/ ۲۷۴
 محمد علمی امامی اسمعانی ۱/ ۲۹۱
 محمد علمی امیر جاهد ۲/ ۱۸۴
 محمد علمی انجم یزدی ۱/ ۳۰۹
 محمد علمی انصاری قمی ۱/ ۳۱
 محمد علمی باصند خوانساری ۲/ ۱۸
 محمد علمی برغانی خوزیسی ۲/ ۴۰
 محمد علمی بنادر عباسی ۳/ ۲۱۳
 محمد علمی بهار دیرابی ۲/ ۷۹
 محمد علمی بیهیاس ۲/ ۸۲
 محمد علمی بهجت دوهونی ۲/ ۹۷
 محمد علمی بهشتی وشتی ۲/ ۹۳
 محمد علمی بیگلر اختر شیرازی ۱/ ۲۱۰
 محمد علمی پارسا ۲/ ۱۱۴
 محمد علمی بیگلر بیشتر تبریزی ۲/ ۱۱۰
 محمد علمی بیروزان ۲/ ۱۹۹
 محمد علمی تبریزی ۲/ ۱۳۸، ۳۹، ۵/ ۱۷۶
 محمد علمی ندهیسی ۵/ ۱۸۱

- محمد علی تربیت ۱۴۵/۲
 محمد علی ترکمان قمی ۱۴۶/۲
 محمد علی قرنی ۱۴۵/۲
 محمد علی جراح نظام ۱۸۲/۲
 محمد علی جزایری شوقتری ۱۹۳/۲
 محمد علی جمال زاده ۲۰۶/۲
 محمد علی چهاردهمی ۲۲۵/۲
 محمد علی حاجی پیرزاده نایب ۲۲۹/۲
 محمد علی حاجی سیاح محلاتی ۲۳۰/۲
 محمد علی حامد شیرازی ۲۴۲/۲
 محمد علی حایری ۲۲۴/۲
 محمد علی حایری قمی ۲۲۵/۲
 محمد علی حبیب قزوینی ۲۲۹/۲
 محمد علی حریر لاهیجی ۲۵۸/۲
 محمد علی حسینی ۲۷۸/۲
 محمد علی خراسانی ۳۲۲/۲
 محمد علی خراسانی فردوسی ثانی ۲۷۸/۲
 محمد علی خراسانی بردی ۲۲۶/۲
 محمد علی خطایی بردی ۳۳۰/۲
 محمد علی داهی الاسلام ۶/۳
 محمد علی دانش اصفهانی ۹/۳
 محمد علی دانشور ۴/۳
 محمد علی دبیری معالی تهرانی ۲۷۶/۵
 محمد علی دکاءالملک فردوسی ۲۸۵/۳
 محمد علی جایی زفره‌یی ۹۲/۲
 محمد علی روحی اصفهانی ۱۳۲/۲
 محمد علی رهیان اصفهانی ۱۶۲/۳
 محمد علی رهی اصفهانی ۴۳/۲
 محمد علی ریاضی بردی ۱۴۷/۳
 محمد علی ساعر شیرازی ۱۹۰/۳
 محمد علی سالک کانداس ۹۴/۳
 محمد علی سالم اصفهانی ۱۹۴/۳
 محمد علی سرورانی ۲۰۱/۳
 محمد علی سبط الحیدری ۲۲/۲
 محمد علی سحر ۲۰۱/۳
 محمد علی سروش اصفهانی ۲۲۲/۲
 محمد علی سلطان الکتاب اصفهانی ۲۳۹/۲
 محمد علی سلطان الکتاب ناصح شیرازی ۶/۶
 محمد علی سلطان الکتاب نایب ۲۳۹/۳
 محمد علی سگلاخ خراسانی ۲۵۸/۳
 محمد علی سینا ۲۷۹/۳
 محمد علی سید ادی ۲۸۵/۳
 محمد علی شافروزی ۲۸۹/۳
 محمد علی شاه عبدالعظمی ۲۹۲/۳
 محمد علی شایق اصفهانی ۲۹۹/۳
 محمد علی شهاب شوسری ۳۰۰/۳
 محمد علی شریف ۱۸۱/۵
 محمد علی شریف قایم ۳۱۵/۳
 محمد علی شریعی دشتی ۳۱۷/۳
 محمد علی شعبانی حوشنام دولتشادی ۳۲۸/۲
 محمد علی شعری بردی ۳۲۰/۳
 محمد علی شعیبی بردی ۳۲۶/۳
 محمد علی شکیب اصفهانی ۳۲۹/۳
 محمد علی شکیب شیرازی ۳۲۹/۲
 محمد علی نسیم شیرازی ۳۴۲/۳
 محمد علی شهبانی ۳۴۸/۳
 محمد علی مهر کارروبی ۳۵۲/۳
 محمد علی سهرابی بردی ۲۵۶/۲
 محمد علی سهرابی بردی ۳۵۷/۲
 محمد علی سیدای اصفهانی ۳۷۱/۳
 محمد علی سیدای شیرازی ۳۷۱/۲
 محمد علی شیرازی ۳۷۵/۳، ۱۷۶/۵
 محمد علی صادق تبریزی ۱/۴
 محمد علی سایه مشهدی ۴/۴
 محمد علی صبیح اصفهانی ۲۵/۲
 محمد علی صدر ۳۱/۳
 محمد علی صدوایی اشکوری ۳۳/۲
 محمد علی سررصر فردوسی ۴۱/۴
 محمد علی صفاری ۴۵/۲
 محمد علی صفایی بردی ۵۱/۴
 محمد علی صفوت ۵۱/۴
 محمد علی صوفی که‌مانی ۶۳/۴
 محمد علی طالقانی ۸۵/۴، ۱۷۶/۵
 محمد علی طیبی خراسانی ساری ۱۰۳/۴
 محمد علی عربت نایب ۱۶۷/۴
 محمد علی عبدال اصفهانی ۱۸۰/۵
 محمد علی غریبی کانی ۲۳۲/۴
 محمد علی فرهنگ اصفهانی ۲۸۹/۲
 محمد علی فاضل طباطبائی ۳۳۱/۴
 محمد علی ویسی پیرجندی ۱۸۲/۵

- محمد علی قدرتی اصفهانی ۳۴۱/۴
 محمد علی قسطنجی استرآبادی ۳۵۶/۲
 محمد علی کازرینال ۴۱۵
 محمد علی کاظمی بروجرودی ۲۰/۵
 محمد علی کرمانی ۱۸۲/۵
 محمد علی کهک قمی ۶۶/۵
 محمد علی گدسانه ۸۰/۵
 محمد علی گلشن شیرازی ۸۴/۵
 محمد علی مایندرانی ۱۱۵/۵
 محمد علی مایل آشتیانی ۱۲۱/۵
 محمد علی مجتهد تبریزی ۱۲۸/۵
 محمد علی محرم یزدی ۴۵/۵
 محمد علی احمد وهایی یزدی ۱۱۵/۶
 محمد علی مخبر قزوین ۲۸۵/۴
 محمد علی مدرس تبریزی ۲۰۲/۵
 محمد علی مدرس رضوی مشهدی ۲۰۳/۵
 محمد علی مشقب ۱۸۲/۵
 محمد علی مرعشی شهرستانی ۲۱۷/۵
 محمد علی مسکین اصفهانی ۲۳۶/۵
 محمد علی منصور اصفهانی ۱۸۲/۵
 محمد علی مصوراده خویی ۱۸۲/۵
 محمد علی مفرد تبریزی ۲۷۶/۵
 محمد علی مکرم حبیب آبادی اصفهانی ۲۸۳/۵
 محمد علی مهدادی ۲۱۱/۴
 محمد علی میرز ۱۸۲/۵
 محمد علی میرز دولت تاجار ۴۹/۳
 محمد علی مؤذن سپرداری خراسانی ۳۰۶/۵
 محمد علی ناصح تهرانی ۶/۶
 محمد علی نجفی بافقی ۲۲/۶
 محمد علی نجفی تهرانی ۲۲/۶
 محمد علی نقاش ۱۸۲/۵
 محمد علی نورعلی شاه نوری اصفهانی ۶۹/۶
 محمد علی واند اصفهانی ۱۰۲/۶
 محمد علی وحیدی سیرازی ۱۱۲/۶
 محمد علی رفای رازهای ۱۱۲/۶
 محمد علی رفای شریعتی ۱۱۲/۶
 محمد علی هبه الدین شهرستانی ۱۲۶/۶
 محمد علی هزار جریبی مازندرانی ۱۳۷/۶
 محمد علی همدان سمنانی ۱۲۹/۶
 محمد عمادالدین کاتب اصفهانی ۲۱۳/۴
 محمد عماد ظهیری ۲۱۳/۴
 محمد عقیق ۲۲۱/۴
 محمد عوامیل منشی رازی ۱۲۴/۵
 محمد هادی جوحانی ۲۲۷/۴
 محمد غزال رحمانی اصفهانی ۲۳۲/۴
 محمد طهر بوی رازی ۲۳۴/۴
 محمد غضنفر بروجردی ۲۳۵/۴
 محمد غطوبی سرحانی ۲۲۶/۴
 محمد غفاری وصالی آری ۱۱۱/۶
 محمد غلام نجف پاوردی ۲۳۷/۴
 محمد قسار بشاری ۲۴/۴
 محمد قنار رازی ۲۴۱/۴
 محمد علی ۲۴۱/۴
 محمد نادانی ۲۵۰/۴
 محمد نادانی ۱۸۳/۵
 محمد ناصر ایروانی ۲۵۳/۴
 محمد ناصر رازی گورسی ۸۸/۳
 محمد ناصر مایندرانی ۲۵۶/۴
 محمد ناصر هندی ۲۵۶/۴
 محمد نشان بشابوری ۲۶۲/۴
 محمد نحوی هری ۲۷۰/۴
 محمد نوحی یزدی ۲۷۷/۴
 محمد نوزاد بیرجندی ۲۸۰/۴
 محمد نرغسه غوسسی قائمی ۲۸۱/۴
 محمد فرحانی ۲۸۲/۴
 محمد فروغ اصفهانی ۲۸۵/۴
 محمد فرهاد لاریجانی ۲۸۹/۶
 محمد فریوز همدانی ۲۹۲/۴
 محمد فشارکی اصفهانی ۲۹۵/۴
 محمد فصیح الدین نظامی بهستانی ۵۴/۶
 محمد فهیمی بهری ۳۸/۴
 محمد فهیمی شیبی کرمانی ۳۰۹/۴
 محمد قیاسی شوخه دیوچی بهجانی ۳۱۰/۴
 محمد فیروز آبادی ۳۱۱/۴
 محمد فیروز آبادی یزدی ۳۱۳/۴
 محمد قاسم ۱۸۲/۵
 محمد قاسم جرجانی ۱۸۹/۲
 محمد قاسم چلبی تبریزی ۲۲۴/۲
 محمد قاسم دیوانه مشهدی ۲۲۲/۲
 محمد قاسم رازی ۲۲۳/۴

- محمد قاسم زاری مشهدی ۱۴۹/۳
 محمد قاسم ساجدی نوری ۱۸۸/۳
 محمد قاسم سراجی نقاش اصفهانی ۲۰۲/۳
 محمد قاسم سورری کاشانی ۲۲۱/۳
 محمد قاسم شادیشه ۳۲۳/۴
 محمد قاسم وکالت قاجار ۳۴۶/۴
 محمد قاسم مدیر لاهیجی ۳/۴
 محمد قاسم قاسمی گیلانی ۳۲۶/۴
 محمد قاسم لاهیجی حایری ۶۸/۵
 محمد قاسم منصور سردار ۱۸۲/۵
 محمد قاسم واعظ رازی ۷۸/۳
 محمد قاسم هنرشاه فرشته اسفندی ۲۸۱/۴
 محمد قاسمی ۸۳/۵، ۲۲۶/۴
 محمد قاسمی نظام هروی ۳۳۳/۴
 محمد قانع جهرمی قزاسی ۳۳۲/۴
 محمد قانع گیلانی ۳۳۴/۴
 محمد قاسمی ۳۳۵، ۳۳۸/۴
 محمد قبهانی ۱۸۳/۵
 محمد قدسی شیرازی ۳۴۲/۴
 محمد قدسی گیلانی ۳۴۴/۴
 محمد قریب ۳۲۸/۴
 محمد قزوینی ۳۵۰، ۵۵۲/۵، ۱۸۲/۵، ۳۵۰
 محمد قزوینی آملی ۳۵۲/۴
 محمد قزوینی حلی ۳۵۲/۴
 محمد قسیر رمزی ۳۵۷/۴
 محمد قطب پیشاوری ۳۵۸/۴
 محمد قطب‌الدین کبیری پیشاوری ۳۶۰/۴
 محمد قطب‌الدین لاهیجی ۲۶۰/۴
 محمد قطب حاسی ۳۵۹/۴
 محمد قطب تبریزی ۳۶۲/۴
 محمدقلی آملی قمی ۳۸۱/۴
 محمدقلی الفت کشانی ۲۸۰/۱
 محمد قلی بیگ شاکر اصفهانی ۲۸۴/۳
 محمد قمر وهبان اصفهانی ۱۴۲/۳
 محمدقلی سلیم تهرانی ۲۴۸/۳
 محمدقلی سهراب راده ۲۶۲/۳
 محمد قلی شمس ۳۳۱/۳
 محمدقلی شیرازی ۳۷۲/۳
 محمد قلی کارویی ۶/۵
 محمدقلی میرزا منکاز ۳۷۲/۲
 محمد قمی ۱۸۲/۵
 محمد قمی مشهدی ۳۴۹/۴
 محمد قوام‌الدین قزوینی ۳۷۰/۴
 محمد قوام‌الدین وشوهای قمی ۳۷۱/۴
 محمد قوام کاتب شیرازی ۲/۵
 محمد قومیانی همدانی ۳۷۵/۴
 محمد قهستانی ۲۷۶/۴
 محمد قهستانی لاسم ۳۷۷/۴
 محمد قیس طوسی ۳۷۸/۴
 محمد کابلی ۱/۵
 محمد کایر اصفهانی ۱/۵
 محمد کاتب شیرازی ۲/۵
 محمد کاتبی نیشابوری ۳/۵
 محمد کاجری ۴/۵
 محمد کار ۴/۵
 محمد کارویی ۶، ۱۵، ۱۵
 محمد کارویی مکی ۷، ۱۵
 محمد کاشانی ۱۲، ۱۶/۵
 محمد کاشف السطه ۱۴/۵
 محمد کاظم ۱۸۳/۵
 محمد کاظم آتشی شیرازی ۵/۱
 محمد کاظم آخوند خراسانی ۹/۱
 محمد کاظم آیت الله شیرازی ۷۸/۱
 محمد کاظم ادای جاجرمی ۲۱۵/۱
 محمد کاظم اسرار تبریزی ۲۴۱/۱
 محمد کاظم برتو پرویزی ۱۱۷/۲
 محمد کاظم تنکبسی ۱۶۰/۲
 محمد کاظم شیرازی ۳۷۷/۳
 محمد کاظم شیرازی بجلی ۳۷۹/۲
 محمد کاظم صاحب اصفهانی ۵/۴
 محمد کاظم صیوری خراسانی ۲۷/۴
 محمد کاظم حاکم اردبیلی ۸۷/۴
 محمد کاظم طباطبایی پردی ۹۵، ۴
 محمد کاظم غمگین اصفهانی ۲۴۰/۴
 محمد کاظم کاشمی همدانی هرسبی ۲۱/۵
 محمد کاظم گل‌یگانی ۲/۵
 محمد کاظم مصباح تبریزی ۲۳۸/۵
 محمد کاظم نصیری مشهدی ۴۸/۶
 محمد کاظم میرزی ۸۲/۵
 محمد کاظم واه اصفهانی ۹۹/۶

- محمد کاعدی بشارپوری ۲۱/۵
 محمد کاصحی سناری ۲۲/۵
 محمد کاودانی آملی ۲۴/۵
 محمد کجیح بیروزی ۲۷/۵
 محمد کرابسی ۲۷/۵
 محمد کرانی سیستانی ۲۷/۵
 محمد کرابی ۲۹/۵
 محمد کرمانی ۳۴، ۳۳/۵
 محمد کرمی ۳۵/۵
 محمد کریم حامد فصایی ۴۴۲/۶
 محمد کریم رحمانی ۱۶۲/۳
 محمد کریم ملا باقی سرابی بیروزی ۲۸۲/۵
 محمد کسکی سروازی ۳۹/۵
 محمد کشمیری مروری ۴۳/۵
 محمد کنی ۴۳/۵
 محمد کنی جرجانی ۴۴/۵
 محمد کعبی طبری بخاری ۴۴/۵
 محمد کعبی ۴۵/۵
 محمد کلابادی بخاری ۴۶/۵
 محمد کلاتر ۴۷/۵
 محمد کنس رازی ۵۰/۵
 محمد کدیری شیرازی ۵۱/۵
 محمد کمالا دشتکوی فارسی سبرازی ۵۲/۵
 محمد کمانچه ۵۷/۵
 محمد کونه اصله‌ای ۶۰/۵
 محمد کد مفر صفه‌ای ۶۹/۵
 محمد گرگانی مروری ۷۴/۵
 محمد گپایگانی ۷۶/۵
 محمد گلدریشی ۱۸۴/۵
 محمد گلشن گپایگانی ۸۲/۵
 محمد گنگار اصله‌ای ۶/۶
 محمد گنجادی بشارپوری ۸۵/۵
 محمد گنجی ۸۵/۵
 محمد گرنای یونانی ۸۹/۵
 محمد گنجیکی ۹۱/۵
 محمد لاری ۹۴/۵
 محمد لاهیجانی ۹۶/۵
 محمد لطیف شوخی بخاری ۳۴۲/۳
 محمد لغزانی اصله‌ای ۱۰۴/۵
 محمد لعل شیرازی ۱۰۶/۵
 محمد لولایی ۱۰۸/۵
 محمد لؤلؤی سبسی بختی ۱۱۰/۵
 محمد ماثری سمرقندی ۱۱۳/۵
 محمد ماجلوری قمی ۱۱۴/۵
 محمد ماسرجسی بشارپوری ۱۱۵/۵
 محمد ماهانی ۱۲۱/۵
 محمد مجاهد ۱۲۶/۵
 محمد مجتهد د. ۱۲۹/۵
 محمد مجتهد عراقی ۱۲۹/۵
 محمد مجتهد شریکی ۱۳۲/۵
 محمد مجتهد تبریزی ۱۳۳/۵
 محمد مجتبی هروی ۳۷/۵
 محمد محسن ۸۵/۵
 محمد محسن آقا بروی تهران ۴۴/۱
 محمد محسن اسمعانی ۱۸۵/۵
 محمد محسن عیسی ۱۴۱/۲
 محمد محسن آمانی اسمعانی ۲۹۲، ۲۹۱/۱
 محمد محسن امیر کلهر ۳۰۱/۱
 محمد محسن تبریزی ۳۹/۲
 محمد محسن خاتون آبادی ۳۰۶/۲
 محمد محسن خانی ۱۸۵/۵
 محمد محسن جری ۳۳۲/۲
 محمد محسن صالح بهری ۱۹۴/۱
 محمد محسن عیسی وشتی اسمعانی ۱۳۵/۴
 محمد محسن مسندی ۱۴۷/۵
 محمد محسن هراتی ۱۳۶/۶
 محمد محضری همدانی ۲۷/۵
 محمد/محمد باقر نواب صفه‌ای ۶۵/۶
 محمد/محمد رفیع واعظ نوری ۹۸/۶
 محمد محمدلوی عباسی ۲۳/۴
 محمد/محمدحوقن فکی شروانی ۳۰۲/۲
 محمد/محمد یونس نوری ۱۹۰/۱
 محمد/محمد غورانی ۱۶۴/۵
 محمد/محمد قطب رازی ۳۶۱/۴
 محمد/محمد طباطبایی ۱۹۶/۵
 محمد محیط قمی ۹۷/۵
 محمد محمود بشارپوری ۱۹۹/۵
 محمد منصف کاشانی ۲۰۱/۵
 محمد مدنی اسمعانی ۲۰۹/۵
 محمد مقلدالدوله ۲۰/۵

- محمد مدقب السلطان ۲۱۰/۵
محمد مدقب باشی ۱۸۵/۵
محمد مدقب شیرازی ۱۶۳/۵
محمد مراد سرمدی ۲۵۲/۳
محمد مراغی ۱۸۵/۵
محمد مریانی بغدادی ۲۰۴/۵
محمد مرشدی روارای ۲۱۶/۵
محمد مروتی ۲۲۱/۵، ۲۲۲/۵، ۲۲۳/۵
محمد مسعود ۲۳۲/۵
محمد مسعودی پسر پسر پسر مروتی ۲۳۵/۵
محمد مسعودی مروتی ۲۳۶/۵
محمد مسیح اخوند مسیحا قدسکوی ۱۲/۱
محمد مسیح اخوند مسیحا کاشانی ۱۲/۱
محمد مسیح طیب ۱۰۲/۴
محمد مسیح یزدی شیرازی ۳۷۷/۳
محمد مشایخی ۲۴۰/۵
محمد مشربی استرآبادی ۲۴۲/۵
محمد مشرف شیرازی ۲۲۴/۵
محمد مشکوه بیرجندی ۲۲۵/۵
محمد مشهدی ۲۴۸/۵
محمد مشهدی جابری ۲۴۹/۵
محمد مهدی ۲۵۲/۵
محمد مصلح الذین لاری ۲۵۴/۵
محمد مصور ۱۸۵/۵
محمد مظفر اصفهانی ۲۵۷/۵
محمد معروقی بدخی ۲۶۶/۵
محمد معشوق طوسی ۲۶۸/۵
محمد معصوم بیغم کاشانی ۱۰۶/۲
محمد معصوم علیشاد ۲۶۸/۵
محمد معصوم فروچی ۳۲۹/۲
محمد معصومی اصفهانی ۲۶۸/۵
محمد معین ۲۷۰/۵
محمد حسین الدین خراسانی ۳۲۲/۲
محمد مغربی تبریزی ۲۷۳/۵
محمد مفید باقر شیرازی ۵/۳
محمد مفید مسووی بافقی ۲۷۷/۵
محمد مقدم ۲۸۰/۵
محمد مقیم استرآبادی ۲۸۱/۵
محمد مقیم تبریزی ۱۸۵/۵
محمد مقیم حبیبی مرعشی ۲۸۱/۲
محمد مقیم موجی یشاوری ۳۰۲/۲
محمد مقیم یزدی ۵۹/۴
محمد مگری کیراپور کرمانشاهی ۵۹/۵
محمد ملاحمی بخاری ۲۸۵/۵
محمد ملک الکتاب شیرازی ۲۸۹/۵
محمد ملهمی شیرازی ۲۹۲/۵
محمد میری هروی ۲۹۵/۵
محمد منشی خردبادی ۲۹۶/۵
محمد منشی قمی ۲۹۷/۵
محمد منظر اصفهانی ۲۹۲/۵
محمد منوچک شمس سوری ۳۴۰/۲
محمد موسوی خوانساری ۱۸۶/۵
محمد مولانا سوری ۲۰۹/۵
محمد مولوی سیستانی ۳۱۱/۵
محمد مهدی ۱۸۷/۵
محمد مهدی اسوده شیرازی ۲۱/۱
محمد مهدی آل حبیب شوشری ۶۶/۱
محمد مهدی قریاب اصفهانی ۲۲۴/۱
محمد مهدی شیرازدی ۲۳۶/۱
محمد مهدی شام جمعه نهراسی ۲۸۶/۱
محمد مهدی امامی اصفهانی ۲۹۲/۱
محمد مهدی سگانی ۱۶۰/۲
محمد مهدی بهراسی ۱۸۷/۵
محمد مهدی حاتم شیرازی ۲۲۷/۲
محمد مهدی حیدر شیرازی ۲۵۳/۲
محمد مهدی حاکم شجعه خراسانی ۲۰۳/۲
محمد مهدی دوقی تنگابی ۶۵/۳
محمد مهدی رشتی اصفهانی ۱۰۳/۳
محمد مهدی طباطبایی بصرالمولود ۲۴/۲
محمد مهدی عشرت نراندی ۱۸۰/۲
محمد مهدی علوی سیرازی ۹۶/۲
محمد مهدی فروغ اصفهانی ۲۸۵/۲
محمد مهدی قزوینی حنی محلی ۲۵۴/۲
محمد مهدی کظمی خوانساری اصفهانی ۱۹/۵
محمد مهدی کرمانی ۲۹/۵
محمد مهدی میرزا آقا امامی اصفهانی نقاشی ۳۲۵/۵
محمد مهدی یزدی ۱۵۹/۴
محمد میانکالی کاهی کاهی ۲۵/۵
محمد میر خواجه بدخی ۳۲۵/۵
محمد میرزا سبقتزیه ۲۷۶/۳

- محمد میور شارق داجار ۳/ ۲۸۲
 محمد میوک بخاری ۵/ ۳۳۹
 محمد میوک صالحی خرفانی ۴/ ۱۹
 محمد میوک عارفی سرخسی ۹/ ۱۳۴
 محمد میرلوحی سبزواری اصفهانی ۱۵/ ۳۴۰
 محمد مؤید هروی ۱۵/ ۲۰۷
 محمد مؤمن ۱۵/ ۱۸۶
 محمد مؤمن ادایی هروئی پردی ۱/ ۵
 محمد مؤمن استرآبادی ۱/ ۲۳۷
 محمد مؤمن اسب احمد رازی ۱/ ۲۰۴
 محمد مؤمن بیگ ترکمان ۵/ ۱۸۶
 محمد مؤمن تبریزی ۲/ ۱۴۹
 محمد مؤمن جزایری شیرازی ۲/ ۹۵
 محمد مؤمن حکیم مؤمن ۲/ ۲۹۱
 محمد مؤمن نامعانی ۵/ ۲۱۱
 محمد مؤمن شاهد ایردخواستی فارسی ۳/ ۲۸۷
 محمد مؤمن شمسی پردی ۳/ ۳۴۲
 محمد مؤمن عرش اکبر پدی ۴/ ۱۷۲
 محمد مؤمن کرمانی فروش صاحب شهدی ۴/ ۹
 محمد مؤمن کرمانی ۱۵/ ۱۸۶
 محمد مؤمن گورکس ۱۵/ ۳۱۲
 محمد مؤمن میرزا سید شریف ۱۵/ ۲۲۱
 محمد مؤمن هروی ۱۵/ ۱۸۶
 محمد ناصر سمرقندی ۳/ ۲۵۲
 محمد نادم جاجرمی ۶/ ۴
 محمد اصمعی ۶/ ۶
 محمد ناصرخان ظهیرالسلطان ۱۵/ ۱۸۷
 محمد ناظم الاسلام کومانی ۶/ ۱۳
 محمد نامی کرمانساهی ۶/ ۱۷
 محمد نایب میریری ۶/ ۹
 محمد نبی ۱۵/ ۱۸۷
 محمدنبی ترپسوکس ۲/ ۱۶۶
 محمد نبی محض شیرازی ۱۵/ ۲۰۰
 محمد نثار سبزواری ۶/ ۲۰
 محمد نادر شوشتری ۶/ ۲۳
 محمد نجفی ۳/ ۲۷۴
 محمد نجفی کبیر قمی ۱۵/ ۲۶
 محمد نصیرانی ۳/ ۳۴۰
 محمد حاجوانی ۶/ ۳۱
 محمد ندایی ششاپوری ۶/ ۳۱
 محمد ندادی هروی ۶/ ۳۹
 محمد نادم هارطراتی ۶/ ۳۲
 محمد نرائی ۶/ ۳۳
 محمد نرشیو ۶/ ۳۳
 محمد نسبی ۶/ ۳۶
 محمد نشاطی دمنودی ۶/ ۴۰
 محمد نصیبی کرمانشاهی ۶/ ۴۴
 محمد نصیر ۱۵/ ۱۸۷
 محمد نصیر برو هودی ۶/ ۴۴
 محمد نصیر تنکابی ۶/ ۴۵
 محمد نصیر غوراسکانی خمسی طبعیدی ۲/ ۳۴۷
 محمد نصیر طیبی اصفهانی ۴/ ۱۰۴
 محمد نصیر طرب اصفهانی ۴/ ۱۰۷
 محمد نصیر فرح شیرازی ۴/ ۲۸۲
 محمد نظام‌الدین ساوخی ۶/ ۵۰
 محمد نقاش ۵/ ۱۶۲
 محمد نقاش اصفهانی ۵/ ۳۳۵
 محمد نقاشی ۵/ ۱۸۷
 محمد مهدی کلادور حرم شیرازی ۲/ ۳۲۲
 محمد مداری ۱۶/ ۶۲
 محمد مولی کاشانی ۱۶/ ۶۲
 محمد میرحاجادی بخاری ۶/ ۶۹
 محمد نور بخش ۶/ ۲۱
 محمد نوری ۶/ ۷۲
 محمد نوری مازندرانی ۶/ ۷۴
 محمد نوقاسی مجستانی ۶/ ۷۶
 محمد نیشاپوری ۱۵/ ۱۸۷، ۱۶/ ۱۸۶، ۱۸۷، ۱۸۹
 محمد واسطی ۶/ ۹۵
 محمد واصل پردی ۶/ ۹۶
 محمد واعظ اصفهانی ۶/ ۹۷
 محمد واعظ نایبی ۶/ ۹۷
 محمد وحشت اردستانی ۶/ ۱۰۳
 محمد وحشی فنی ۶/ ۱۰۴
 محمد وزاق غروی ۵/ ۱۶۲
 محمد رواق کرمانی ۶/ ۱۰۲
 محمد وزامیسی رازی ۶/ ۱۰۷
 محمد وسیم ۱۵/ ۱۸۸
 محمد وصالی شیرازی ۶/ ۱۱۱
 محمد یونس قسربآبادی ۱/ ۲۲۴
 محمد ولی دشت بیاضی ۶/ ۱۱۸

- محمد زلی زره‌داری ۱۳۵/۳
 محمد زلی میرزا زلی شیرازی ۱۹/۵
 محمد هادی ۱۸۸/۵
 محمد هادی نول ۱۸۸/۵
 محمد هادی نهرانی ۱۶۸/۲
 محمد هادی دوم ۱۸۸/۵
 محمد هادی رمزی کاشانی ۱۲۲/۳
 محمد هادی شری شیرازی ۳۰۵/۳
 محمد هادی شیرازی ۳۷۷/۳
 محمد هادی میرزا محقق شیرازی ۲۷۰/۴
 محمد هادی مترجم اصفهانی ۱۴۳/۵
 محمد هادی مرشد شیرازی ۲۱۶/۵
 محمد هادی موتوی گیلانی ۳۱۱/۵
 محمد هادی میرزا صابر خاشار ۲/۴
 محمد هادی هادی پروچردی ۱۲۳/۵
 محمد هاشم ۱۸۸/۵
 محمد هاشم الفس قاجار ۲۷۲/۱
 محمد هاشم بن محمد یحیی ۱۸۹/۵
 محمد هاشم براب کاشانی ۱۲۰/۲
 محمد هاشم تسلیم شیرازی ۵۰/۲
 محمد هاشم نهرانی ۱۶۷/۲
 محمد هاشم چهار سرتی ۲۲۵/۲
 محمد هاشم دهی شیرازی ۶۶/۲
 محمد هاشم زرگر اصفهانی ۱۵۷/۳
 محمد هاشم سحر کاشانی ۲۵۷/۳
 محمد هاشم شهدای لاهیجی ۳۵۷/۳
 محمد هاشم صاحب‌دای اصفهانی ۲/۴
 محمد هاشم صبور خورشیدی ۲۷/۴
 محمد هاشم طایر ۹۲/۴
 محمد هاشم عنوی شیرازی ۱۹۷/۴
 محمد هاشم فروزی استرآبادی ۲۹۳/۲
 محمد هاشم محترم سمرقندی ۳۹/۵
 محمد هاشم مردی مشهدی ۲۱۳/۵
 محمد هاشم یزی ۸۹/۵
 محمد هاشمی کرمانی ۱۲۵/۶
 محمد هوشی کانی خوارزمی ۱۳۲/۶
 محمد حوزی ۱۸۹/۵، ۱۳۳/۶، ۱۳۴/۶
 محمد همایون شیرازی ۱۴۰/۶
 محمد شامی اصفهانی ۱۴۲/۶
 محمد همایون کرمانی ۱۴۲/۶
 محمد همایون همدانی ۱۴۴/۶
 محمد همدانی ۱۸۹/۵، ۱۳۳/۶، ۱۴۷/۶
 محمد یار سالیانی ۱۸۹/۵
 محمد یار فنی محلاتی بروجرودی ۱۵۲/۶
 محمد یحیی عربی ۱۶۴/۶
 محمد یوسف ۱۸۹/۵
 محمد یوسف اشگر کرمانی ۲۶۴/۱
 محمد یوسف اشرف قمی ۲۵۶/۱
 محمد یوسف صیدی ترویی ۷۶/۴
 محمد یوسف سادق ۲۳۵/۲
 محمد یوسف حسینی مصرو ۱۸۹/۵
 محمد یوسف حکیم نوری ۲۹۱/۲
 محمد یوسف حال سمن بدخشان ۵۹/۲
 محمد یوسف ریاضی شری ۲۶/۳
 محمد یوسف زاده همدانی ۲۴۰/۶
 محمد یوسف نگاهی بهبهانی ۶۴/۶
 محمد یوسف ولله اصفهانی ۹۹/۶
 محمد یوسف یوسفی گپایگانی ۱۶۸/۶
 محمدی هروی ۱۸۹/۵
 محمد علی تبریزی ۸۱/۵
 محمود ۱۹۰/۵، ۱۹۱/۵
 محمود آزادپور املانی کرمانی ۲۷/۱
 محمود آتشچی ۲۴/۱
 محمود آغار لرستان ۴۰/۱
 محمود آل طالقانی ۶۵/۱
 محمود ابن مالبه ۱۱۳/۱
 محمود این محمد شیرازی ۱۳۹/۱
 محمود بن مظفر شیرازی ۲۴/۱
 محمود ابن‌الملک گسری ۱۷۶/۱
 محمود اردستانی ۲۲۷/۱
 محمود اصفهانی غازی ۲۲۷/۴
 محمود الفسده شیرازی ۲۷۲/۱
 محمود افضل‌الملک کرمانی ۲۷۲/۱
 محمود افضل کرمانی ۲۷۵/۱
 محمود افرشتادی طبری ۲۷۶/۱
 محمود الک شیرازی ۲۸۰/۱
 محمود الهی اسدآبادی ۲۸۴/۱
 محمود اورنگ شیرازی ۳۱۸/۱
 محمود ایروانی ۳۲۲/۱
 محمودی شاد ۱۹۰/۵

- محمود بنکپی بیرجانی ۹۱/۵
 محمود پرتو نیشابوری ۲۸/۲
 محمود پرویزی ۲۸/۲
 محمود پرویزی ۱۹۰/۵
 محمود بن ابی بکر ارموی ۲۳۲/۱
 محمود بن احمد رجبانی ۶۵/۳
 محمود بن جریر بنی اسمعانی ۷۱/۲
 محمود بن حسن حسینی واعظ داعی شیرازی ۶/۳
 محمود بن سلطان علی ۱۹۰/۵
 محمود بن عثمان ۱۹۰/۵
 محمود بن علی خواجوی کرمانی ۳۳۸/۲
 محمود بن علی سعالی مروزی ۲۵۰/۳
 محمود بن عمر خوازمی راجستانی ۱۶۶/۲
 محمود بن عیال عسری مروزی ۷۲/۲
 محمود بن فضل صباح اسمعانی ۷۲/۴
 محمود بن محمد چلبینی ۲۲۳/۲
 محمود بن محمد علی ۱۹۱/۵
 محمود بهمانی ۸۳/۲
 محمود پرویزی ۹۱/۲
 محمود بهمنی گیلانی ۹۲/۲
 محمود بیروم شیرازی ۱۰۱/۲
 محمود بیگ طریزو سارچی ۱۲۵/۴
 محمود بیگ مدین طهرانی ۲۷۲/۴
 محمود بیگ قزوینی تبریزی ۲۹۴/۴
 محمود پروانه امدهاس ۱۹/۲
 محمود پسیجانی ۱۲۲/۲
 محمود پوری ولی ۱۲۲/۲
 محمود تأیید مراغه‌ای ۱۳۶/۲
 محمود تندی شیروانی ۳۸۱/۳
 محمود چاپقی ۱۸/۲
 محمود جوانرودی ۲۱۳/۲
 محمود جوهری ۲۱۴/۲
 محمود جوهری صاحب هروی ۲/۵
 محمود چاکر اشرفی ۲۲۱/۴
 محمود حسینی ۲۵۹/۲
 محمود حسینی گلستانه ۷۰/۲
 محمود حنفی اسمعانی ۲۸۳/۲
 محمود حکیم شیرازی ۲۸۹/۲، ۲۹۰
 محمود حمزوی ۲۲۵/۲
 محمود خان خاور آذربایجانی ۳۱۶/۲
 محمود خان ملک الشعراء کاشانی ۱۹۱/۵
 محمود حرم شیرازی ۳۲۵/۲
 محمود خمیری ۹۲/۵
 محمود خواجه حافظ هروی ۳۳۹/۲
 محمود خراسانی ۳۴۶/۲
 محمود دیستانی خاندانی ۱۷/۳
 محمود دوردوراس تبریزی ۴۵/۲
 محمود دهقان شیرازی ۵۲/۲
 محمود دینانی ۵۲/۳
 محمود دوالقرد ۶۲/۲
 محمود رجایی اسمعانی ۹۱/۳
 محمود رجاء ۹۱/۲
 محمود رفیع فیروزآبادی ۱۲۰/۳
 محمود رفیع‌زاده ۱۲۲/۳
 محمود رفیق هروی ۱۲۴/۲
 محمود روحانی قمی ۱۳۱/۳
 محمود رمی مشهدی ۱۲۴/۳
 محمود زاهد مرعشی ۱۵۱/۳
 محمود رجائی ۱۶۷، ۷۰
 محمود رنگی محسنی کرمانی ۱۷۵/۳
 محمود بن اسمعانی ۱۷۸/۳
 محمود بیاتم تبریزی ۱۹۴/۳
 محمود شیرازی ۱۹۲/۵
 محمود سلطان قزاق تبریزی ۲۳۸/۲
 محمود سلطان ۲۴۲/۳
 محمود سلق ۱۹۲/۵
 محمود بیار اسمعانی ۱۶۷/۳
 محمود تاهروزی ۲۸۸/۳
 محمود تبسری ۳۰۱/۲
 محمود شجاع اسمعانی ۳۰۲/۳
 محمود سید فاطمی ۳۱۶/۳
 محمود بنی المشرق خوارزمی ۳۴۰/۳
 محمود بنی اندخودی ۳۳۲/۲
 محمود بنی باقلانی بنی ۳۳۰/۲
 محمود شیری فطانی ۳۴۳/۳
 محمود شهاب خراسانی ۳۴۷/۳
 محمود شهاب کرمانی ۳۴۸/۳
 محمود شهابی هروی ۳۵۰/۳
 محمود شهر آشوب اسمعانی ۳۵۱/۳
 محمود شهرکردی ۱۹۲/۵

- محمود شیخ الاسلام تبریزی ۳۶۰/۳
 محمود شیرازی ۳۷۷/۳
 محمود شمس ۳۸۱/۳
 محمود صناعی ۵۷/۲
 محمود طالقانی ۸۴/۲
 محمود طب‌طیبی پورجودی ۴۶/۲
 محمود طباطبایی خاغانی ۱۹۲/۵
 محمود طبیب شیرازی ۱۰۵/۲
 محمود فیروزهای ۱۱۳/۴
 محمود شافعی هروی ۱۳۲/۴
 محمود عرفان شیرازی ۱۷۴/۶
 محمود حوالدین کاشانی ۱۷۶/۲
 محمود عبوی حسینی سیرزی ۱۹۶/۴
 محمود علی ۱۹۲/۵
 محمود علی صفایی سماتانی ۴۹/۴
 محمود عمادالدین شیرازی ۲۱۲/۳
 محمود عمادالسلطان جهرمی ۲۱۴/۲
 محمود عربوی ۹۳/۵
 محمود عقی زاده سلماسی ۲۴۲/۴
 محمود هیات‌الدین گیلانی ۲۴۲/۳
 محمود فراتی خنود ۱۹۳/۵
 محمود فرج‌مشهدی ۲۷۶/۲
 محمود نوره اصهباسی ۲۰۸/۴
 محمود قاری پردی ۳۲۱/۲
 محمود قاسم اسمعانی ۳۳۷/۴
 محمود کتانی حارومی ۱۲۴/۲
 محمود طب‌الله بن شیرازی ۳۵۹/۴
 محمود کاتب صیوری تهرانی ۲۷/۴
 محمود کعدی سوشتری کاعدی ۱۹۲/۵
 محمود کردی ۱۹۲/۳۰
 محمود کرمانی ۳۲/۵
 محمود کسری ۳۹/۵
 محمود کلایادی یحیری ۴۶/۵
 محمود کوسج اسمعانی ۶۱/۵
 محمود کیهان ۷۰/۵
 محمود گیلانی ۱۹۲/۹۰
 محمود مجد قزاسد یزدی ۲۸۰/۴
 محمود/محمد بیگ یتیم خملانی ۱۵۲/۶
 محمود/محمد هروی سهرازی ۲۹۳/۲
 محمود مدق‌پاشی میرازی ۹۴/۵
 محمود مدق‌پاشی هروی ۱۹۴/۵
 محمود مرشدی ۲۱۶/۵
 محمود مرغیانی ۲۱۹/۵
 محمود مشککی تبریزی ۲۴۷/۵
 محمود مصطفوی ادیب شیرازی ۲۲/۱
 محمود مصر ۱۹۴/۵
 محمود مشقم ۲۷۵/۵
 محمود ملا پاشی طسوجی ۲۸۴/۵
 محمود منشی محوی هندوستانی ۱۹۶/۵
 محمود فیروز محمود قاجار ۱۹۳/۵
 محمود مهر چلبی ۳۴۰/۵
 محمود محمدی مشهدی ۳۴۳/۵
 محمود مناساز ۱۹۵/۵
 محمود مجازی ۲۲/۶
 محمود نجم آبادی ۲۵/۶
 محمود نجم مدق‌پاشی شیرازی ۲۸/۶
 محمود ندمی ۳۲/۶
 محمود نظام‌العلمای تبریزی ۵۷/۶
 محمود نعمت حسینی ۵۸/۶
 محمود نقاش ۲۷۴/۲
 محمود شافعی ۹/۶
 محمود حیدر، حسین، حسین دسگردی ۲۸/۶
 محمود هدایت ۱۲۹/۶
 محمود هراتی ۱۳۱/۶
 محمود هوس ۱۵۲/۶
 محمود یزدی زاده ۱۶۰/۶
 محوی اسمعانی ۹۵/۵
 محوی بسطانی ۱۹۵/۵
 محوی خراسانی ۱۹۶/۵
 محوی همدانی ۱۹۶/۵
 محی‌الدین مهدی‌الله قفسه‌ای ۲۸۴/۱
 محیط ۱۹۶/۵
 محیی‌الدین طالقانی ۸۵/۴
 محیی‌الدین محیی لاری ۱۹۸/۵
 محیی‌الدین شیخ اور کرمانی ۳۶۲/۳
 محیی شیرازی ۹۷/۵
 محیی واحد محیی شیرازی ۱۹۸/۵
 مختار ۱۹۹/۵
 مختار بن محمود زاهدی عربی حارومی ۵۲/۳
 مختارم جرجانی ۳۳۱/۵

- مرتضی لنگرودی ۱۰۷/۵
مرتضی معجوبین ۱۳۶/۵
مرتضی مستشار اصفهانی ۲۲۸/۵
مرتضی مطهری ۲۵۸/۵
مرتضی میرزا بهرام شکسته ۳۲۷/۳
مرتضی نجم آبادی ۲۶/۶
مرتضی نظام‌الدین رشتی ۵/۶
مرتضی بی دلود ۸۱/۶
مرحاج اسلامی ۲۱۳/۵
مرویان بی رستم حیری ۲۱۴/۵
مرسل عرسل ساوای ۲۵/۵
مرشد جان پروچری ۲۱۵/۵
مرااید ۲۹/۵
مرتد بن احمد حاتم ۸۱/۲
مریم بیگم حاجیه زند ۲۳۲/۲
مریم ساری ۲۲۶/۵
مریم سهرابی ۲۶۴/۴
مریم فراهانی ۲۲۶/۵
مریم نایبی ۲۲۵/۵
مریم هلال ۲۲۰/۶
مرتدک بامدادان ۲۲۶/۵
مرتضی زرگر خراسانی ۲۲۹/۵
مرتضی سبلی بلخی ۲۷۸/۳
مستوره زند ۲۳۰/۵
مذکر مرتضی ششپوری ۲۲۷/۵
مسعود طالقانی ۲۳۱/۵
مسعود ابن مظفر سیاری ۱۲۱/۱
مسعود اصغرآبی اصفهانی ۲۶/۶
مسعود اصفهانی ۲۳۲/۵
مسعود بخاری ۲۲۲/۵
مسعود بن احمد ۲۳۲/۵
مسعود ابن اسماعیل سمعانی ۲۴۴/۳
مسعود بن عبدالله انصاری ۲
مسعود دولتیار بخاری ۵۰/۳
مسعود رازی ۲۳۳/۵
مسعود رحیم‌نیا ۹۲/۴
مسعود سهروردی ۲۳۳/۵
مسعود سمعانی میاندی ۲۲۳/۳
مسعود شروانی ۲۳۴/۵
مسعود صرایی ۷۱/۴
مجمعی معنی رشتی ۲۰/۵
مجلس شان پیدای اصفهانی ۲۲۶/۲
مدافعی اصفهانی ۲۰۹/۵
مراد بن علی ۲۱۰/۵
مراد بنگ مراد کرمانی ۲۱۱/۵
مراد پوچمی بخاری ۱۱۹/۲
مراد حاصل مسیحی ۲۳۳/۴
مراد جان فکاری ۳۰۳/۴
مرادی استرگادی ۲۱۱/۵
مرتدی باقی ۲۱۱/۵
مرتضی آرمغانی ۲۱۲/۵
مرتضی آشتیانی ۲۶/۱
مرتضی انصاری ۳۰۰/۱
مرتضی یانریان شکیب ۲۲۸/۳
مرتضی برعانی ۳۹/۲
مرتضی بن داعی حنلی رازی ۲۷/۲
مرتضی صادق ستار السبک ۲۹۴/۵
مرتضی وحی شیرازی ۱۱۸/۳
مرتضی رفیق اصفهانی ۱۲۴/۳
مرتضی سمعی ۲۱۲/۵
مرتضی سیدالشعراء شیرازی ۲۷۳/۲
مرتضی شریعی شیرازی ۳۱۷/۳
مرتضی حدادی شمیرانی ۷۹/۴
مرتضی طایر جهرمی ۹۲/۲
مرتضی عباسی ۱۴۴/۴
مرتضی عسکری ۱۷۹/۴
مرتضی فقیه نعمی ۲۰/۴
مرتضی فیروزآبادی شیرازی معنی ۳۰۲/۲
مرتضی قاجار ۲۱۲/۵
مرتضی قاسمی ۳۲۵/۴
مرتضی قنبل گل پگانی ۳۴۱/۴
مرتضی قنی ۲۱۳/۵
مرتضی هبی افسرکردستان ۲۷۳/۱
مرتضی قنی بیگ اصفهانی ۲۱۲/۵
مرتضی قنی بیگ مجرم شامی ۱۲۴/۵
مرتضی قنی خان دجوار مؤید الممالک فکری ۲۱۴/۵
مرتضی قنی شامی ۲۱۲/۵
مرتضی قنی عمان نایبی ۲۱۶/۴
مرتضی قنی نامی اصفهانی ۱۷/۶
مرتضی گسرخ ۷۶/۵

- مسعود عماد محلاتی ۲۱۶/۴
 مسعود حامی هروی ۲۲۹/۴
 مسعود عیاری ۲۳۶/۴
 مسعود مرزاد ۲۷۹/۴
 مسعود قطب‌الدین طریشی نیشابوری ۳۵۹/۴
 مسعود قمی ۲۳۲/۵
 مسعود قوام‌الدین کرمانی ۲۷۰/۲
 مسعود کیهان ۲۰/۵
 مسعود مدح کرمانی ۲۳۴/۵
 مسعود مسیح کاشی ۲۳۸/۵
 مسعود یحیی اسمعیلی ۹۰/۶
 مسعود هروی ۲۳۵/۵
 مسعودی کوهستانی ۲۲۵/۵
 مسعودی هروی ۲۲۶/۵
 مسیح اردبیلی ۲۲۷/۱
 مسیح شیرازی ۲۳۷/۵
 مسیح خان بکر ۲۳۸/۵
 مسیح‌الدین ابوالفتح گیلانی دوانی ۷۹/۱
 مسیح‌الرماد آکهی شیرازی ۶۰/۱
 مسیح باغی شیرازی ۱۲/۶
 مسیح سعید نهرانی ۲۲۷/۳
 مسیح ناقد تریسکانی ۱۶/۶
 مسیحی تبریزی ۲۳۹/۵
 مشرب همدانی ۲۴۲/۵
 مشرب خوانساری ۲۴۳/۵
 مشرب قمی ۲۴۲/۵
 مشرفی هروی ۲۲۲/۵
 مصطفی کاشانی ۲۴۵/۵
 مصباح نایبی ۲۵۱/۵
 مصطفی ۲۵۴/۵
 مصطفی آشتیانی ۳۲/۱
 مصطفی اسمعانی ۲۵۲/۵
 مصطفی امامی حسینی اسمعانی ۲۹۲/۱
 مصطفی انتظاری قمی ۲۸۲/۲
 مصطفی انجام اوسجانی ۳۸/۱
 مصطفی بهجت شیرازی ۸۷/۲
 مصطفی بربریزی ۳۹/۴
 مصطفی حویلی شمس‌الدین ۹۲/۲
 مصطفی حدادی ۲/۲
 مصطفی رفعت نوردی ۱۲۰/۳
 مصطفی لنگی ۳۲۲/۳
 مصطفی شیرازی ۳۷۷/۳
 مصطفی صفایی خوانساری ۴۹/۴
 مصطفی صفوی ۲۵۴/۵
 مصطفی علم ۱۹۳/۴
 مصطفی فاتح ۲۲۹/۴
 مصطفی ناطمی ۲۵۸/۲
 مصطفی غانی گلانی ۲۶۱/۴
 مصطفی مدنی گلانی ۲۴۳/۴
 مصطفی نورانی دهیب شیرازی ۲۱۹/۱
 مصطفی علی بیات ۹۵/۴
 مصطفی علی سینای اسمعانی ۲۷۹/۳
 مصطفی محمد تبریزی ۱۲۸/۵
 مصطفی محمد کاشانی محبی ۲/۵
 مصطفی مصباح زاده هروی ۲۵۱/۵
 مصطفی معظم وائی اسمعانی ۹۸/۶
 مصطفی الدین سمی شیرازی ۲۲۴/۳
 مصور الممالک ۲۵۶/۵
 مصور حضور ۲۵۵/۵
 مصور کاشی ۲۵۶/۵
 مصور مقصر ۲۵۶/۵
 مظفر کاشمیری ۲۵۷/۵
 مطب سقانی ۵۸/۲
 مطب شیرازی ۵۴/۱
 مطعای تبریزی ۲۵۹/۵
 مظفرالدین حسینی کاشی ۲۴۱/۲
 مظفر بن حسن برهان بلخی ۵۱/۲
 مظفر رنگ ونگر کرمانی ۲۶۲/۵
 مظفر حسین میرزا صفوی ۲۶۱/۵
 مظفر سیدال نوغانی ۲۶۰/۵
 مظفر حرافی ۲۶۱/۵
 مظفر شقایب اسمعانی ۳۲۲/۳
 مظفر طریبی کاشی ۱۰۶/۳
 مظفر عمادی هروی ۱۴۱/۴
 مظفر علی بیگ ۲۶۱/۵
 مظفر علی تربتی ۲۶۲/۵
 مظفر گنابادی ۸۴/۵
 معدوم ۲۶۴/۵
 معرفت تبریزی ۱۶۵/۵
 معرفت کرخی ۲۴۵/۵

- معروف هاشم ۲۶۶/۵
 معزالدين محمد حسين كاشاني ۲۶۷/۵
 معزالدين محمد قطرب مشهدي ۳۰۰/۲
 معزالدين محمد بيضا اصفهاني ۳۰۵/۲
 معزالدين يردى ۲۶۷/۵
 معزالدين يردى آخوند ميرا ۱۲/۱
 معرى لنگ خراساني ۲۶۷/۵
 معصوم حارري كوره گناني ۲۶۷/۲
 معصوم علي منتجب ۲۶۸/۵
 معصوم محيط فراهاني ۹۷/۵
 معصوم مشرب شيرازي ۲۴۲/۵
 معلى بن منصور رزي ۷۵/۲
 معويين عبدالواحد عيسى اصفهاني ۶۷/۲
 معي گيلاني ۲۷۰/۵
 معين الدين ۲۷۱/۵
 معين الدين استرآبادي ۲۷۰/۵
 معين الدين اشرف سردي ۲۵۶/۱
 معين الدين حسن اشرف سمرقندي ۲۵۹/۱
 معين الدين حسن چشتي ۲۲۲/۲
 معين الدين حسينى دغاني بنيسي ۴۰/۳
 معين الدين محمد بنهي معوي ۳۲۲/۱
 معين الدين محمد جويي ۲۷۱/۵
 معين الدين معين الملوك معين اصم ۲۷۱/۵
 معين الدين نظري ۲۷۱/۵
 معين طيبي ۱۰۳/۴
 معين مصور ۲۷۳/۵
 معرد قمى ۲۷۶/۵
 معرد نعيند همداني ۲۷۶/۵
 معصم صيمري ۶۹/۴
 معيرل قمى ۲۷۸/۵
 مقصود ۲۸۰/۵
 مقصود تيرگر هروى ۲۸۰/۵
 مقصود خرده فروش كاشاني ۲۸۱/۵
 مقصود عبي ۲۸۱/۵
 مقصود علي شكني تيريزي ۳۳۰/۲
 مقصود عبي هروى ۱۳۲/۶
 مقصود كاشاني ۲۸۱/۵
 مقصود حسن مشهدي ۱۹۹/۱
 مقيم تيريزي ۲۸۱/۵
 مقيم جعفري شيرازي ۲۰۰/۲
 مقيم جومري تيريزي ۲۱۵/۲
 مقيم كتابدار اصفهاني ۲۸۱/۵
 مكتبي شيرازي ۲۸۲/۵
 مكحول مسقى ۳۶/۶
 مكنى بن حبيب ديورى ۵۷/۲
 ملا آقا جان دهخمي گيلاني ۲۲/۲
 ملازاده ۲۸۵/۵
 ملا سرکا ساماني نجاراي ۱۹۵/۳
 ملا محمد علي ۲۸۶/۵
 ملا ميرك داعي اصفهاني ۶/۳
 ملك جهان خايم جهان قاجار ۲۱۸/۲
 ملك حسين اصفهاني ۲۷۸/۵
 ملك حمزه خسرو اعلي سيستاني ۲۲۸/۴
 ملك سيد كمال تاحال ۲۳/۵
 ملك سلطان محمد سلطان قمى ۲۲۹/۳
 ملك شجاع سيستاني ۳۰۲/۳
 ملك صائى ۲۰/۳
 ملك جعفر محمداني ۳۰۸/۱
 ملك قاجار ۲۸۸/۵
 ملك قاسم شيرازي ۲۸۸/۵
 ملك محمد ۲۹۰/۵
 ملك محمد رابط اصفهاني ۶۹/۲
 ملك محمد شعور شيرازي ۳۱۹/۳
 ملك محمد قزويسى ۲۹۰/۵
 ملك محمد قمى ۲۸۸/۵
 ملك محمود تيريزي ۹۱/۵
 ملكم خان ناظم الدوله ۲۹۰/۵
 ملك مشرقى مشهدي ۲۴۴/۵
 ملك منشي ۲۹۰/۵
 ملكي بيگ بويى كسي ۲۹۱/۵
 ملوك صرايى ۷۲/۲
 ملوك شيرازي ۲۹۲/۵
 منهي تيريزي ۲۹۳/۵
 منيحي بانى ۲۹۳/۵
 مسجبالدين همداني ۲۹۴/۵
 مسد علي نواد شيرازي ۶۵/۶
 منصور بن مظفر شيرازي ۱۴۱/۱
 منصور بونصر مشكاه ۱۹۰/۱
 منصور بن احمد بن قائم شيرازي ۱۳۲/۱
 منصور بن عبدالمعصم صاعدي بيشاپوري ۱۲/۲

- منصور بن محمد اسماعیلی مروزی ۲۵۳/۳
منصور بن محمد سبطی بردوی ۵۴
منصور واسنگوی سیرازی ۸۱/۳
منصور سارچی تبریزی ۲۹۸/۵
منصور طبیب شیرازی ۱۰۵/۴
منصور غمدی ۱۸۵/۴
منصور قاطع زرهانی ۲۹۸/۵
منصور قزاقی طوسی ۲۹۸/۵
منصور کارویی ۷/۵
منصور کندی سمرقندی ۱۹/۵
منصور مصور مدحشانی ۳۴۱/۵
منصور مفسر مشهوری ۲۷۶/۵
منصور منطقی رازی ۲۰/۵
منصور میرزا شعاع الطیف ۳۱۸/۳
منظری سمرقندی ۲۰۱/۵
منظور بخارایی ۳۰۲/۵
منعم شیرازی ۳۰۳/۵
میر پیر ۳/۲
میر پیر میری ۴۰۲/۱
میر پیر بدیع تبریزی ۳۲/۲
میر پیر حکیم ۲۸۷/۱
میر پیر دانشگر ۱۲/۲
میر پیر دولتشاهی ۴۹/۲
میرزا روبرای ۲۰۲/۵
میرالدین احمدی ۲۰۸/۱
میرزا ر. بردجودی اسماعیلی ۴۹۰۲
میر حسام ۲۰۴/۵
میرزا موسی ۳۰۵/۵
میرزا میر پیر ۳۰۵/۵
میرزا الدین مهمی کشانی ۲۰۹/۴
موسی ۲۰۸/۵
موسی ابن شاکر ۱۸/۱
موسی بن سعید دوازدهمانی ۲۷۳/۴
موسی بن عمران حیدری ۲۲۰/۲
موسی بن عیسی سمرقندی ۲۵۲/۳
موسی بن نصر رازی ۷۳/۳
موسی بیضای عراقی ۱۰۵/۲
موسی قزوینی ۱۶۵/۲
موسی حوال ۲۱۲/۲
موسی شاد و صاف قاجار ۱۱۰/۶
موسی دولت نهری ۳۹/۳
موسی ر. آذری قزوینی ۱۵۵/۳
موسی رسامی ۶۶/۳
موسی سید الشیخ ۲/۲
موسی شیخ لایسار انصاری اسماعیلی ۳۱۱/۱
موسی صاحب «اوقات الوصال» ۵/۴
موسی عبدالرزاق مدنی ۳۴/۴
موسی عمید ۲۱۷/۲
موسی کشی ۲۰۸/۵
موسی گرامساهی ۲۱/۵
موسی معروفی ۲۶۶/۵
موسی نی دانه ۸۱/۶
موشی سروری ۲۴۱/۳
میرالدین ابن دزی ۲۰۱
موفق مروزی ۳۰۸/۵
مولانا دغای حصاری ۰۷/۶
مهدی ۳۳۲/۵
مهدی در ۸/۱
مهدی ازاده چالشری ۲۹/۱
مهدی آشنایی ۳۴/۱
مهدی آق بیبا شهمیرزادی ۲۳/۱
مهدی اک بحرالمیوم ۶۴/۱
مهدی آییندار شکوهی تبریزی ۲۲۸/۲
مهدی اسماعیلی ۲۶۲/۱
مهدی اسماعیلی مروزی ۲۶۵/۱
مهدی اسماعیلی ۲۷/۱
مهدی الهی تبریزی ۲۸۴/۱
مهدی نازگان ۸/۲
مهدی مدایع نگار ۲۸/۲
مهدی نوجردی ۴۹/۲
مهدی برسی شیرازی ۵۶/۲
مهدی بهرامی ۹۰/۲
مهدی بیاد همسانی ۹۶/۲
مهدی مدنی ۹۲/۲
مهدی نجویدی ۱۴۲/۲
مهدی سکینی ۱۶۰
مهدی جرموهی خراسانی ۱۹۰/۲
مهدی جلالی ۲۰۳/۲
مهدی حجت مسعودی ۲۵۲/۲
مهدی حبیبی ۲۱۶/۵

- مهدی حکیمی یزدی ۲/ ۲۸۷
 مهدی حمیدی شیرازی ۲/ ۲۹۶
 مهدی حالی ۲/ ۳۱۲
 مهدی خان، رعم الدوله بیریری ۳/ ۶۱
 مهدی جان صلحی مستطال الحکماء ۵/ ۲۹۵
 مهدی شهبو گیلانی ۲/ ۳۲۱
 مهدی دبیری ۳/ ۴۱
 مهدی درخشاش ۳/ ۲۳
 مهدی دهجی ۳/ ۵۰
 مهدی داری ۵/ ۲۱۶
 مهدی رامین تهرانی ۳/ ۸۶
 مهدی راه‌ای یزدی ۳/ ۱۵۰
 مهدی زحانی ۳/ ۱۷۲
 مهدی سامت ساز ۵/ ۳۱۷
 مهدی شریعت اصفهانی ۳/ ۳۱۰
 مهدی شریف شیرازی ۵/ ۳۰۸
 مهدی شعوری بیریری ۲/ ۳۲۰
 مهدی صابر شیرازی ۴/ ۲
 مهدی صدر شهر صدیقی ۵/ ۳۱۷
 مهدی صدیق دشت فرخپور ۴/ ۲۸۸
 مهدی طباطبائی ۴/ ۹۳
 مهدی عظیمی ۲۳۵
 مهدی فاطمی توفان قمی ۲/ ۱۶۴
 مهدی فرج ۴/ ۱۷۵
 مهدی فروغ ۴/ ۲۸۳
 مهدی قدسی ۴/ ۳۴۲
 مهدی قزوینی کاظمی ۴/ ۳۵۵
 مهدی مرم یزدی ۴/ ۲۶۴
 مهدیقینی نقسیر کردانی ۱/ ۲۷۳
 مهدی قبی بیگ کرمانی کاشانی ۵/ ۷۳
 مهدیقینی برکمانی صدقانی ۲/ ۱۴۶
 مهدیقینی خان هدایت مختار السطحه ۵/ ۱۹۸
 مهدیقینی سمنان القمار ۳/ ۲۲۳
 مهدی قبی وهی اشرفی ۶/ ۱۱۲
 مهدی قمی ۵/ ۳۱۷
 مهدی کاشی ساز ۵/ ۳۱۷
 مهدی کمبری ۵/ ۵۱
 مهدی مایل شیرازی ۵/ ۱۲۲
 مهدی/محمد مهدی نثار گرمرویی آذربایجان ۶/ ۲۰
 مهدی/محمد مهدی تراقی ۱۶/ ۳۳
 مهدی مدقّب ۵/ ۳۳۲
 مهدی مصوّر ۵/ ۳۱۸
 مهدی محتاج ۵/ ۲۷۴
 مهدی منک زاده ۵/ ۲۸۷
 مهدی منشی حویس ۲/ ۲۵۰
 مهدی منشی یونانی شیرازی ۶/ ۶۷
 مهدی ماضری حسینی ۶/ ۱۱
 مهدی ماضم شیرازی ۶/ ۱۴
 مهدی ماضمی ۶/ ۱۵
 مهدی نقاشباشی مصوّر الملک ۵/ ۲۵۶
 مهدی نقاش شیرازی ۵/ ۳۲۳
 مهدی نوایی اصفهانی ۶/ ۶۵
 مهدی بیرخان شیرازی ایرانی ۱/ ۲۲۵
 مهدی وائی نجفی ۶/ ۹۳
 مهدی هروی ۶/ ۱۳۶
 مهرارفع جهانپانی ۲/ ۲۱۷
 مهر النساء مهری هروی ۵/ ۲۲۰
 مهران حانی بوسی لادی ۴/ ۳۱۶
 مهران شهریار سبزوئی وفادری ۳/ ۵۲
 مهرناج پسرالقدیمی رخشاش تهرانی ۳/ ۹۷
 مهر عینی ۵/ ۲۱۹
 مهر عینی مهری خویس ربوری ۵/ ۲۱۹
 مهر عینی نقاشباشی ۵/ ۳۱۹
 مهر بوسی ۵/ ۳۱۹
 مهری آغی ۱/ ۷۷
 مهستو گنجوی ۵/ ۳۲۰
 مهیار دبیری ۵/ ۳۲۲
 میخائیل ابن ماسویه ۱/ ۱۳۷
 میر حسینی ۵/ ۲۲۴
 میر ۵/ ۳۲۶
 میرزا آقا اصفهانی ۵/ ۳۲۷
 میرزا آقا افشار صاحب قلم لرومیهای ۴/ ۸
 میرزا آقاخان کرمانی ۵/ ۳۲۷
 میرزا آقایی حامی کاشانی ۴/ ۱۳۹
 میرزا آقا شیرازی ۵/ ۳۲۷
 میرزا آقا صنعت شیرازی ۳/ ۵۸
 میرزا آقا کمره‌ای ۵/ ۳۲۸
 میرزا آقایی رومانی ۵/ ۳۲۷
 میرزا بابا احمدی اصفهانی ۱/ ۲۹۲
 میرزا بابا نقاشباشی شیرازی ۵/ ۳۲۸

- میرزا بیگ سپهری زوارای ۲۰۵/۳
میرزا جان شیرازی ۳۷۷/۲
میرزا حانی بی بی ۳۲۹/۵
میرزا حانی شاکلی شیرازی ۳۱۰/۲
میرزا حانی شیرازی ۳۲۹/۵
میرزا رضا ۳۳۰/۵
میرزا عسکری شرر خراسانی ۳۰۵/۳
میر سعید زاری ۳۳۲/۵
میر عبیدل شمس کاشانی ۲۰۲/۲
میر خوی بدیهی شهریه سیستانی ۳۶/۲
میر علی سلطانیه هروی ۲۲۴/۳
میر غوثی ۳۳۹/۵
میرک حسین یزدی ۳۳۹/۵
میرک جان میرکی بلخی ۳۴۰/۵
میر کرمانی ۳۳۹/۵
میرک هروی ۳۴۰/۵
میرکی شیرازی ۳۷۴/۳
میرکی شیرازی ۳۴/۵
میرم بیگ حبیبی همدانی ۲۲/۴
میر محمد ظاهر ۳۴۱/۵
میر محمود بن میر علی ۳۳۲/۵
میرم سیاه هروی ۳۴۲/۵
میرزا حسن ۳۶/۶
مؤید علی قالی خورسانی ۲۵۸/۲
مؤمن زکی ۳۱۲/۵
مؤمن کاشانی ۳۱۲/۵
مؤمن گماندی ۳۱۲/۵
مؤمن محمد خویی ۳۱۲/۵
مؤمن نصرآبادی ۳۱۲/۵
مؤمن محبت تبریزی ۵۸/۶
مؤید الدین مؤید سمنی ۳۰۴/۵
مؤید بن عمر ابن مظفر سیوری ۴
مؤید بن محمد طوسی ۱۱۶/۲
مؤید مهنه‌ای ۳۱۴/۵
نابجی لاهیجی ۱/۶
نادر آراسته ۲۲/۱
نادر شرقی ۳۰۸/۳
نادر شیرازی ۲/۶
نادر میرزای قاجار ۳/۶
نادره بانو ۳/۶
نادری مسرفندی ۳/۶
نادری مروزی ۴/۶
نادری مشهدی ۴/۶
ناصرعلی خرم اصفهانی ۳۲۲/۲
نارنگی استرآبادی ۴/۶
نارنگی تبریزی ۵/۶
نارنگی بهابندی ۵/۶
ناصر بن طاهر برفادقانی ۱۸۹/۲
ناصر ناطق تبریزی ۱۲/۶
ناصرالدین کاشغری خرمی ۲۲۲/۴
ناصرالدین حسین ابن بی بی حجه ۹۸/۱
ناصرالدین سالار شیرازی ۱۹۲/۲
ناصرالدین شاه قاجار ۹/۶
ناصرالدین علی ۹/۶
ناصرالدین مظفری خورمی ۲۵۷/۵
ناصرالدین مشیر یزدی کرمانی ۱۰/۶
ناصر دغا بی ۷/۶
ناصر بن حسین دلمی ۵۴/۲
ناصر حسین ۲/۶
ناصر خسرو قندشانی مدنی مروزی ۸/۶
ناصر دولت‌آبادی ۴۸/۲
ناصر رزقانی ۱۵۵/۲
ناصر شمس کافرک عربی ۲۱/۵
ناصر فیض‌احمد منظم الممک بحیرای ۳۰/۵
ناصر کاتب ۱۰/۶
ناصر گشت ۸۹/۵
ناصر مذقوب ۱۰/۶
ناصر نسوی ۱۰/۶
ناصر نظامی نهرانی ۵۴/۶
ناصر پیشاپوری ۸۷/۶
ناصر زرقانی ۰۲/۴
ناصر قهبایی اصفهانی ۰۲/۶
ناصری استرآبادی ۱۲/۶
ناصری مشهدی ۱۳/۶
ناصری فیروزآبادی مشهدی یزدی ۱۵/۶
ناصری قمی ۱۶/۶
ناصری یحیایی ۱۶/۶
ناصری دهبندی ۱۶/۶
ناصری تبریزی ۷/۶
نایب اسدالله اصفهانی ۱۸/۶

- نصرت الله بهر شپروانی ۷۹/۲
 نصرت الله یحیی ۶/۲
 نصرت الله بیگ دله تیریری ۵۴/۳
 نصرت الله بیگ توفیق کهر کرمان: ۶۴/۲
 نصرت الله برقی ۱۲۳/۲
 نصرت الله مرشی ۴۲/۶
 نصرت الله شوقی ۱۵۲/۲
 نصرت الله حکاک ۴۲/۶
 نصرت الله حوایی ۳۴۳/۲
 نصرت الله دیرالسلک شیرازی ۴۲/۶
 نصرت الله دید ۹/۶
 نصرت الله رویایی کجوری بخاری ۱۴۱/۲
 نصرت الله رزیر پیجه ۱۵۹/۳
 نصرت الله سیف پور قاضی ناییسی ۲۷۸/۳
 نصرت الله شپتری ۳۰۱/۳
 نصرت الله شهاب امدهاس ۳۴۷/۳
 نصرت الله سیفقه مازندرانی ۲۸۹/۳
 نصرت الله عبدالجمالک صورت اردبیلی ۲۲/۶
 نصرت الله فارسی شیرازی ۲۰۵/۵
 نصرت الله فاریان ۲۵۳/۴
 نصرت الله هدایی اصمغانی ۲۷۱/۴
 نصرت الله فلسفی ۳۰۴/۴
 نصرت الله قاجار ۴۲/۶
 نصرت الله مسیبط بییری ۲۲۱/۵
 نصرت الله مفک المکملین ۲۸۹/۵
 نصرت الله منشی ۲۲/۶
 نصرت الله میر حدایی اشدیر ۱۸۶/۲
 نصرت الله مینی پاشیان ۳۴۴/۵
 نصرت الله همدانی حور نصیر ۱۴/۱
 نصرت الله مظفر ۴۲/۶
 نصرت الله احمد صبراندی ۲۵۱/۲
 نصرت الله محمد طوسی ۱۱۵/۴
 نصرت الله همتا رجائی ۱۷۲/۳
 نصرت الله یعقوب دیبوری ۵۸/۳
 صورت الله میرزا سلاطینسلطه ۱۹۲/۳
 صورت الله اربایی ۲۲۵/۱
 صورت الله داستان ۹/۲
 صورت الله کسمی ساروی ۷/۵
 صورت الله نصیری سستانی ۴۸/۶
 صورت الله عربی ۱۷۲/۲
 نصرت الله دازی ۲۲۹/۲
 نصرت الله قاجار ۲۰/۶
 نصرت الله بهارندی ۲۷۲/۳
 نصرت الله بند شیرازی ۲۱۱/۳
 نصرت الله تیریزی ۲۱/۶
 نصرت الله توفی ۲۱/۶
 نصرت الله گیلانی ۲۱/۶
 نصرت الله بییری ۲۲/۶
 نصرت الله گیلانی ۲۲/۶
 نصرت الله میر عبدالوهاب ۲۲/۶
 نصرت الله اشکای بهودی ۲۷/۱
 نصرت الله شمش بییری ۱۱/۴
 نصرت الله نقاشیانی ۵۶/۱
 نصرت الله همد شیرازی ۱۲۹/۶
 نصرت الله بیگ حرم شیرازی ۳۲۵/۲
 نصرت الله جان رنگه ۲۲/۶
 نصرت الله میرزا آقا سردار ۵۰/۱
 نصرت الله میر والی قاجار ۱۰۱/۶
 نصرت الله ملی مختبیری ۱۰۰/۶
 نصرت الله الحاجیه هوشمند راد شیرازی ۱۵۱/۶
 نصرت الله جزایری ۱۹۰/۲
 نصرت الله حبیبی ۲۷/۶
 نصرت الله رایه زاری ۲۶/۶
 نصرت الله اشیر نصرت یعقوبی ساروی ۶۱/۶
 نصرت الله طهرمی ۸۰/۴
 نصرت الله کوکی ۲۸/۶
 نصرت الله مسعود مروی ۲۳۵/۵
 نصرت الله یعقوبی ۲۸/۶
 نصرت الله گد پگانی ۲۰/۶
 نصرت الله اسراندی ۲۹/۶
 نصرت الله اصمغانی ۲۹/۶
 نصرت الله شیرازی ۳۱/۶
 نصرت الله بخاری ۳۱/۶
 نصرت الله سلی ۵۹/۱
 نصرت الله بییری ۳۵/۶
 نصرت الله مشهدی ۳۶/۶
 نصرت الله ۴۲/۶
 نصرت الله نانی بهاری ۲/۱
 نصرت الله امامی اصمغانی ۲۹۲/۱
 نصرت الله هوش شیرازی ۳۴۱/۱

- نصر هروی ۱۳۵/۶
نصر الملوک بنصرت کشمیری زاده شیرازی ۴۲/۵
نصیب قزوینی ۲۴/۶
نصیرالدین سامی ترویی ۱۹۸/۳
نصیرالدین محمد طوسی ۴۵/۶
نصیرالدین محمد مذهب ۴۵/۶
نصیرا مشتاق نویسرکلی ۲۴۰/۵
نصیر کاتب شیرازی اصفهانی ۴۷/۶
نصیر مسر پیشابوری ۴۷/۶
نصیر نایس ۲۲/۶
نصرتین شکیل مروری ۱۲۰/۱
نظف شیرازی ۴۸/۶
نظام اصفهانی ۲۸/۶
نظام الدین احمد اسکویی ۲۸/۶
نظام الدین احمد دشتکی شیرازی ۳۷/۳
نظام الدین احمد سهیلی چغتایی ۲۶۵/۳
نظام الدین اردبیلی ۵۰/۶
نظام الدین استرآبادی ۲۳۶/۱
نظام الدین بن رسی نداشت ۵۰/۶
نظام الدین خاموشی ۳۱۲/۲
نظام الدین دستغیب شیرازی ۴۹/۶
نظام الدین عبدالحی حسینی خرقانی اشرفی استرآبادی ۲۵۸/۶
نظام الدین علی میقاتی فارسی ۲۶۹/۲
نظام الدین غفاری مهندس الممالک کشانی ۲۲۲/۵
نظام الدین هائلی کشانی ۱۲۵/۶
نظام‌ناظم شیرازی ۱۴/۶
نظام یحویزی ۴۹/۶
نظام بدگیر بریزی ۲۹/۶
نظام بر یثیم ۴۹/۶
نظام خوانساری ۴۹/۶
نظام وفاکشانی ۵۳/۶
نظر علی بیگ ۵۵/۶
نظر علی صالحانی ۸۶/۲
نظر علی کرمانی ۳۴/۵
نظمی بدینی ۵۵/۶
نظیر مشهدی ۵۶/۶
نظیری قمی ۵۶/۶
نعمت‌الله بن محمد نواب ۵۷/۶
نعمت‌الله حویزی شوشری ۱۹۳/۲
نعمت‌الله حجت‌ر ۵۷/۶
نعمت‌الله خان اتابکی ۱۹۶/۱
نعمت‌الله حسروانی اصفهانی ۲۲۶/۲
نعمت‌الله دهمام ۸/۲
نعمت‌الله دکانی سمایی ۶۳/۳
نعمت‌الله فکرت لاریجانی ۳۰۲/۶
نعمت‌الله کپاسی ۷۱/۵
نعمت‌الله مشهدی ۵۷/۶
نعمت‌الله یساعوری شریف ۵۸/۶
نعمت‌الله رحیمی شیرازی ۱۱۲/۶
نعمت‌گدیدی ۵۸/۶
نعمتی کشانی ۵۸/۶
نعمانی حریری ۱۹/۲
نعمه ۵۸/۶
نعم الدین کاتب شیرازی ۵۹/۶
نعمای شیرازی ۵۸/۶
نعمی ۵۸/۶
نعم سغی اصفهانی ۲۱۲/۳
نعم مروری ۲۲۳/۵
نقیس کرمانی ۶۰/۶
ندی بیگ ۶۱/۶
نقش نری میلانی ۳۳۳
نهر حبیبت سیدی ۲۶۱/۲
نکبت معروفندی ۶۳/۶
نکبسی شیرازی ۴۳/۶
نکیا ۶۳/۶
نگاهی هروی ۶۴/۶
نورش خان زار اصفهانی ۷۱/۳
نوح بن علی ۶۹/۶
نور اصفهانی ۲۰/۶
نورارج سیاره معیر ۲۶۷/۳
نورالامع حمدانی ۹۵/۵
نورالدین نصر مرقندی ۶۲/۲
نورالدین بن سلطان محمد ۷۱/۶
نورالدین جویزی شوشتری ۹۲/۲
نورالدین حسینی شیرازی ۲۱/۶
نورالدین حمزئین علی ملک اسماعیلی آملی طوسی ۲۱/۱
نورالدین رفیع ۱۲۱/۳
نورالدین سدیدالدین محمد عرفی ۲۲۲/۴
نورالدین علایی ۱۹۳/۲
نورالدین عفر فاری هروی ۳۲۰/۲

- نورالدین محمد جزایری ۱۹۰/۲
 نورالدین محمد شارق ۲۸۳/۳
 نورالدین محمد ظهوری ترشیری ۲۶/۲
 نورالدین محمد قاضی بوری اصفهانی ۳۲۲/۲
 نورالدین محمد قزازی گیلانی ۳۴۵/۲
 نورالدین محمد لاهیجی ۷۱/۶
 نورالله ۶۰/۶
 نورالله نسبی ساوجی ۳۱۰/۱
 نورالله دانشور عنوی ۱۴/۳
 نورالله دهقان ۵۰/۳
 نورالله نوری ۷۸/۲
 نورالله ضیای اصفهانی ۲۶/۲
 نورالله عیان سامانی چهارمحالی ۲۱۶/۴
 نورالله همدانی ۷۰/۶
 نوراللهی سنگه ۷۲/۶
 نورالدین کاشانی ۳۰/۶
 نورعلی برومند ۵۰/۲
 نورعلی طبع ۷۲/۶
 نوروز شاه بهاری کازرومی ۸۱/۲
 نوروز علی عازم رنجانی ۳۴/۳
 نوروز علی فاضل بختیاری ۲۵۴/۴
 نوری فتوی هروی ۲۶۵/۲
 نوری هروی ۷۵/۶
 نوری یزدی ۷۵/۶
 نوش رند ۷۵/۶
 نوعلی اصفهانی ۲۵/۶
 نویدی قریمی ۷۷/۶
 نویدی گیلانی ۷۷/۶
 نویدی میشایوری ۷۷/۶
 نهانی شیرازی ۷۷/۶
 نهانی کرمانی ۷۷/۶
 نیاز حجازی ۸۰/۶
 نیر سیدی ۲۲۸/۳
 نیکان حبیبی ۲۴/۲
 نیک وشتی ۹۳/۶
 نیکیشهری ۹۴/۶
 نرائش اردبیلی ۹۵/۶
 ناصب ندهری ۹۵/۶
 ناصبی بخارایی ۹۶/۶
 ناصبی تبریزی ۹۶/۶
 وائی تبریزی ۹۸/۶
 واهی ترشیری ۱۰۲/۶
 وجیه الدین سف شانی تکلو ۲۸۵/۳
 وجیه الدین واهی هروی ۱۰۳/۶
 وحشی حوشمانی کاشانی ۱۰۳/۶
 وحیدی تبریزی ۱۰۶/۶
 وصفی ۱۱۱/۶
 وصفی هروی ۱۱۱/۶
 وصفی خوانساری ۱۱۱/۶
 وها واهی هروی ۱۱۵/۶
 وهابی اصفهانی ۱۱۴/۶
 وهریزی هروی ۱۰۶/۶
 ولایت الله گیلانی ۱۱۷/۶
 ولی اسرآبادی ۱۱۸/۶
 ولی الله وحید همدانی ۱۵/۱
 ولی الله آقا لری آذربایجانی ۵۲/۱
 ولی الله سرلی ۲۱۲/۳
 ولی حال فاضل تبریزی ۱۱۸/۶
 ولی حبیبی ۱۱۸/۶
 ولی قندروزی هروی ۱۱۹/۶
 ولی گیلانی ۱۱۹/۶
 ولی محبر ۱۱۹/۶
 وهاب شیرازی ۱۱۹/۶
 وهیاب منبه ۱۲۰/۶
 وهسودک بن دشمن ربار دیلمی ۵۵/۳
 وحید بن رستم ابوسهل کوهی ۱۶۸/۱
 ویکتوریا امیرده اصفهانی ۲۷۳/۱
 هادی ۱۲۲/۶
 هادی آگه ۵۹/۱
 هادی برقویی ۲۳/۶
 هادی اصفهانی ۱۲۳/۶
 هادی امین ۲۰۳/۱
 هادی بیدل صافی ۱۰۰/۲
 هادی بیگ شایق لرستانی ۲۹۹/۳
 هادی نجویدی ۱۴۲/۲
 هادی هراسی ۶۸/۲
 هادی حایری ۲۴۲/۲
 هادی حایری مازندرانی ۲۴۶/۲
 هادی رحیمی تبریزی ۱۲۸/۳
 هادی سبزواری ۲۰۰/۳

- هادی صیخ سیانو ۲۶۷/۳
 هادی عامری الحسینی ۱۳۸/۴
 هادی/محمد هادی هادی پیربندی ۱۲۲/۶
 هادی نجم آبادی ۶/۲۵
 هادی هادی شهرسانی ۱۲۳/۶
 هادتیون لریاکیان ۱۲۸/۲
 هارون بن حسن صری ۱۰۰/۲
 هارون بن محمد و قد ابوعلی مروزی ۲۲۴/۱۵
 هارون شمیمی اردبیلی ۳۲۵/۳
 هارون هارون بویسی ۱۲۴/۶
 هاشم ۱۲۴/۶
 هاشم آشتیانی ۳۵/۱
 هاشم آل بحر العلوم ۶۲/۱
 هاشم امیر ۷۲/۱
 هاشم ادیب شیرازی ۲۲۰/۱
 هاشم امین السره ۳۰۵/۱
 هاشم بن سلیمان کتکاتی بصری ۲۳/۲
 هاشم بهروش روشن اصفهانی ۱۳۸/۳
 هاشم حبیبی امامی اصفهانی ۲۹۰/۱
 هاشم خرم اصفهانی ۳۲۴/۲
 هاشم دل فریبانی ۴۱/۳
 هاشم سیاره شهرصابی ۲۶۷/۳
 هاشم طوسی ۱۱۴/۴
 هاشم برابری ۱۲۲/۶
 هاشم بنی حواسانی ۱۱۰/۵
 هاشم مذهب ۱۲۳/۶
 هاشم هاشمی بخرابی ۱۲۵/۶
 هاشمسون ۱۲۶/۶
 هاشم مالک ۱۵/۱۶
 هاشم شاه میرحسین ۳/۲۹۷
 هاشم الله کسانی ۱۲۶/۶
 هاشم الله لاکانی ۹۵/۵
 هاشمی جمعی ۱۲۸/۶
 هاشمی آقا هدایت وزیردینر قشباتی ۳۵/۱
 هاشم الله اصفهانی ۳۰/۳
 هاشم الله حاجی مجتهد برغانی ۲۳۱/۲
 هاشم الله دستمب میرازی ۳۵/۳
 هاشم الله روشن بروزی ۱۳۸/۳
 هاشم الله سهراب ۲۶۱/۳
 هدایت الله شیرازی ۱۳۰/۶
 هدایت ه بنسور شیرازی ۶/۱۳
 هدایت الله کاتب ۱۳۰/۶
 هدایت الله لسان المذکر کاشی ۹۹/۵
 هدایت الله رحید گلیانگی ۱۰۵/۶
 هدایت هاشم کاشی ۲۲۷/۲
 هدایت حسین هدایت نایبی ۱۳۱/۶
 هدایت الله شهدی ۲۴۸/۵
 هدایت کریمانی ۳۵/۵
 هدایت همدانی ۱۴۰/۶
 هدایت هاشم ۱۴۲/۶
 هدایت سلطان خانم همت قاجار ۱۸۸/۲
 هدایت همدان ناچار ۱۴۴/۶
 هدایت میستانی ۱۴۶/۶
 هدایت هندو شاه محمودی ۱۵۰/۶
 هدایت مهدی ۱۵/۶
 هدایت سارنگ ۱۸۸/۳
 هدایت سمعی دیوری ۱۵۱/۶
 هدایت هاشم کاشی ۲/۲
 هدایت الله نوایی باغی ۶۵/۶
 هدایت بن خواجه خراسانی مروری ۲۱۹/۵
 هدایت الله بیانی عیسی ۱۰۵/۳
 هدایت حیری ۳۵۲/۲
 هدایت شیرازی ۱۵۲/۶
 هدایت بخاری ۵۲/۶
 هدایت مدققت هروی ۱۵۲/۶
 هدایت بن پور ۲۵/۱
 هدایت ابن ابی شکر ۸۹/۱
 هدایت ابن مظفر شیرازی ۴۴/۱
 هدایت ابن معین شیرازی ۱۴۴/۱
 هدایت موالحسن ثابت ۱۵۸/۱
 هدایت ادیب الخطاطیر اصفهانی ۲/۸
 هدایت امام جمعه خویی ۲۸۶/۱
 هدایت بن ۱۵۶/۶
 هدایت بن جعفر بکرمی ۶۲/۶
 هدایت بن حشیش مبروری ۲۶۲/۳
 هدایت بن محمد عسری بشدوری ۲۱۹/۲
 هدایت بن معاد رازی ۷۳/۳
 هدایت بن ناصر ۱۵۶/۶
 هدایت بنویا ۱۲۵/۲

- یحیی نفوی ۱۵۳/۲
 یحیی حاتم ۱۵۶/۶
 یحیی دولت آبادی ۶۸/۲
 یحیی دولت شاهی ۲۹/۳
 یحیی دوم ۱۵۶/۶
 یحیی رشتی اصفهانی ۱۲۵/۳
 یحیی زرین بنجه ۱۵۹/۲
 یحیی سمیعیان ریحان ۱۲۷/۲
 یحیی سبیک نیشابوری ۲۷۰/۳
 یحیی شهر دار ۲۵۲/۳
 یحیی طالب گیلانی ۸۲/۴
 یحیی عبادی طالقانی ۱۴۰/۴
 یحیی فاضل همدانی ۲۵۶/۴
 یحیی فدایی زدی ۱۷۲/۲
 یحیی قاضی لاهیجانی گیلانی ۲۳۲/۲
 یحیی قزوینی ۱۵۶/۶
 یحیی کاشی ۱۶/۵
 یحیی گنجی ۸۱/۵
 یحیی مدنی بیدآبادی اصفهانی ۲۰۲/۵
 یحیی مزکنی نیشابوری ۲۲۷/۵
 یحیی مهدوی ۲۱۶/۵
 یحیی نیشابوری ۸۲/۶
 یحیی یحیای سبزیاری ۱۵۵/۶
 یحیی یحیای نمی ۱۵۵/۶
 یحیی یحیای کاشی ۱۵۵/۶
 یحیی یحیای گیلانی ۱۵۵/۶
 یحیی سعادی ۲۱۰/۲
 یحیی شیرازی ۱۵۶/۶
 یحیی غوری تبریزی ۲۳۱/۴
 یحیی مایل توسرکانی ۱۲۲/۵
 یحیی میرزا شاه پدی ۲۹۸/۳
 یزدان بخش قهرمان خراسانی ۳۷۵/۴
 یعقوب اردبیلی ۱۶۰/۶
 یعقوب بن احمد صبرلی نیشابوری ۶۸/۲
 یعقوب بن اسحاق بن ابراهیم ۱۷۸/۱
 یعقوب بن سفیان نسوی فارسی ۲۹۴/۴
 یعقوب بن عبدالله بن سعد اشعری نمی ۲۵۹/۱
 یعقوب بیگ آق قویونلو ۱۶۰/۶
 یعقوب چرخ نقشبندی ۱۶۱/۶
 یعقوب زنجانی ۱۶۸/۳
 یعقوب زنگنه ۱۶۱/۶
 یعقوب سراج حسنی قطانی ۲۱۵/۳
 یعقوب نافع همدانی ۱۸/۶
 یعقوب نیشابوری ۸۹/۶
 یقینی شروانی ۱۶۲/۶
 یمینی سمعانی ۱۶۳/۶
 یوحنا ابن ماسویه ۱۳۶/۱
 یوسف ۱۶۴/۶
 یوسف آزاد ۱۶۴/۶
 یوسف آل عصفور ۶۸/۱
 یوسف ابن مجاور شیرازی ۱۲۸/۱
 یوسف اخوت ۲۱۲/۱
 یوسف فروسی ۱۶۵/۶
 یوسف اصفهانی ۱۶۵/۶
 یوسف اهتمام لاسک آشتیانی ۲۶۷/۱
 یوسف آتیس نهاوندی ۳۱۵/۱
 یوسف اهل قرشیزی ۲۲۰/۱
 یوسف باقری بنایی ۱۵/۲
 یوسف بختیاری ۱۶۵/۶
 یوسف بخشی خوانساری ۲۷/۲
 یوسف بدیمی اندجانی ۳۶/۲
 یوسف برهان جامی ۵۲/۲
 یوسف بن احمد دینوری ۵۸/۳
 یوسف بن حاجی جیلانی ۱۶۵/۶
 یوسف بن حسن غارنجی نیشابوری ۳۰۸/۲
 یوسف بن حسن سیرانی ۲۷۵/۳
 یوسف بن حسین رازی ۷۵/۲
 یوسف بن عبدالله زجاجی گرگانی ۱۵۲/۳
 یوسف بن علی ۱۶۵/۶
 یوسف بن قاسم حلاج اریزی ۲۹۲/۲
 یوسف بن محمد چشتی ۲۲۳/۲
 یوسف بن محمد سوحسی ۲۱۶/۲
 یوسف بن محمود ولزی تهرانی ۷۹/۳
 یوسف بوزنجردی ۱۹۲/۱
 یوسف یارجمندی خاخوری خراسانی ۹۶/۲
 یوسف بیگ توشمال شتایی ۲۱۹/۲
 یوسف تبریزی ۱۶۶/۶
 یوسف تربتی خراسانی ۱۴۵/۲
 یوسف جویباری ۱۶۶/۶
 یوسف حدائق شیرازی ۲۵۶/۲

یوسف کرب قراباغی محمد شامی ۵/ ۲۱	یوسف خان صفایی ۴/ ۴۸
یوسف گرجی ۶/ ۱۶۷	یوسف راجب اردبیلی ۳/ ۸۲
یوسف مجتهد تبریزی ۵/ ۱۲۸	یوسف رحمانیان عماد ۴/ ۳۱۲
یوسف مجیدی ۶/ ۱۶۷	یوسف ریشاردان ۳/ ۱۴۸
یوسف/محمد یوسف والهی قصی ۶/ ۱۰۰	یوسف شاملو ۶/ ۱۶۶
یوسف مذهب ۶/ ۱۶۷	یوسف شاه هروی ۶/ ۱۶۶
یوسف مذهب پاشی شیرازی ۶/ ۱۶۷	یوسف شمس‌الافاضل توشهری ۳/ ۳۳۱
یوسف مستشار الدوله تبریزی ۵/ ۲۲۸	یوسف شیبانی ۱/ ۱۳۸
یوسف مشهدی ۶/ ۱۶۸	یوسف طبیب ۶/ ۱۶۶
یوسف مهران فارسی مکی ۶/ ۱۶۸	یوسف طرب همدانی ۴/ ۱۰۸
یوسف مهریانی همدانی ۵/ ۳۱۹	یوسف عزیز لاهیجی ۲/ ۱۷۷
یوسف یوسف لاری ۶/ ۱۶۷	یوسف علی ۶/ ۱۶۷
یوسف یوسعی خوانی ۶/ ۱۶۸	یوسف علی سبز مشهدی ۶/ ۱۶۷
یولقی بیگ انیسی شاملو هروی ۱/ ۳۱۶	یوسف غباری ۶/ ۱۶۷
یونس صدرالدین حسینی ۲/ ۲۴	یوسف فزونی ۶/ ۱۶۷
یونس موسوی اردبیلی ۱/ ۲۲۶	یوسف فروتن ۴/ ۲۸۳
	یوسف کرمانی ۶/ ۱۶۷

مرکز تحقیقات کتابخانه و اسناد ملی

Athar Âfarînân

**Biographies of well-known
Cultural Personalities of Iran**

From the Beginning up to 1300 A.H. (1921 A.D.)

Volum 6

Nâtel Khânlari - Yûsufî Hiravi

Second Edition

**Under the supervision of
Mohammad Rezâ Nasîrî**

**Society for the Appreciation of
Cultural Works and Dignitaries
Tehran 2005**